

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 27 қарашадағы № 496 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қарашада № 21688 болып тіркелді

ЗҚАИ-ның

ескертпесі!

Осы бұйрықтың қолданысқа енгізілу тәртібін 5 т. қараныз.

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген, "Егемен Қазақстан" газетінің 2013 жылғы 12 маусымдағы № 198-199 (27472-27473) санында жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1-тармақта:

1), 2) және 3) тармақшалар алынып тасталсын;

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"4) осы бұйрыққа 109-113-2-қосымшаларға сәйкес негізгі орта білім берудің және жалпы орта білім берудің таңдау курстары мен факультативтерінің үлгілік оқу бағдарламалары;"

13) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"13) осы бұйрыққа 546-609-қосымшаларға сәйкес ерекше білім беруге қажеттілігі бар білім алушыларға арналған жаңартылған мазмұн бойынша бастауыш білімнің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары;"

мынадай мазмұндағы 14) тармақшамен толықтырылсын:

"14) осы бұйрыққа 610-637-қосымшаларға сәйкес бастауыш, негізгі және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін пәндерінің қысқартылған оқу жүктемелерімен үлгілік оқу бағдарламалары бекітілсін.";

көрсетілген бұйрыққа 175, 175-1, 176 және 176-1 қосымшалар осы бұйрыққа 1, 2, 3 және 4-қосымшаларға сәйкес редакцияда жазылсын;

"Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар" пәнінен жаңартылған мазмұн бойынша үлгілік оқу бағдарламасы" 188-2-қосымшасында:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінен жаңартылған мазмұн бойынша үлгілік оқу бағдарламасы";

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Цифрлық сауаттылық" оқу пәнін оқыту мақсаты – білім алушыларды компьютер құрылғысы, ақпаратты ұсыну және өңдеу, Интернет желісінде жұмыс істеу, есептік ойлау, робототехника мәселелері бойынша заманауи ақпараттық технологияларды практикада пайдалану үшін базалық біліммен, іскерлікпен және дағдылармен қамтамасыз ету болып табылады.";

2-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"2-тарау. "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру;

8-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"8. "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнін оқытудағы негізгі талап – компьютерлік жүйелерге қолжетімділік. "Цифрлық сауаттылық" оқу пәні бойынша сабақтарды тиімді өткізуге арналған қажетті жабдықтардың тізімі:

1) гарнитурамен жабдықталған дербес компьютерлер (микрофоны бар құлаққаптар);

2) мұғалімдер мен білім алушылардың құрылғылары мен қарым-қатынасы арасында деректермен алмасуды қамтамасыз ететін кең жолақты Интернетке жоғары сапалы ашық қатынас желісі;

3) перифериялық құрылғылар: принтер, сканер, көшіру техникасы, интерактивті проектор/интерактивті тақта;

4) робототехникаға арналған жиынтықтар.";

19-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"19. 4-сыныпқа арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер": компьютер құрылғылары: ғылыми-техникалық прогрестің компьютерлік және мобильді техниканың ескіруіне әсері.

Қауіпсіздік: сенімді пароль өлшемшарттары;

2) "Ақпаратты ұсыну және өңдеу".

Мәтін: мәтіндегі кестелер.

Презентациялар: слайдтың макеті; объектілердің анимациясы; бейне мен дыбысты орналастыру.

Мультимедиа: бейнеролик жасау.

3) "Интернет желісіндегі жұмыс".

Ақпарат іздеу: компьютерде файл мен бумаларды іздеу.

Ақпарат алмасу: браузерді реттеу (бетбелгі, журнал мен жүктеу).

Электрондық пошта: хабарлама қабылдау және жіберу, файлдары қоса берілген хабарлама.

4) "Есептей білу".

Алгоритмдер: енгізілген циклдер, логикалық операторлар, салыстыру операторлары.

Программалау: программалау ойын алаңында айнымалыларды қолдану; өз жеке сценарийі бойынша ойын әзірлеу.

5) "Робототехника": түс датчигі; ультрадыбыс датчигі.";

22-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"22. Осы оқу бағдарламасы бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптарына арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес осы оқу бағдарламасының қосымшасына сәйкес іске асырылады.";

тақырып мынадай редакцияда жазылсын:

"Бастауыш білім деңгейінің 1-4 сыныптарына арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспар";

2. "Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің кейбір бұйрықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 26 шілдедегі № 334 бұйрығына (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 19105 болып тіркелген, Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 08 қазанда Нормативтік құқықтық актілердің электронды түрдегі эталондық бақылау банкінде жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

"Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар" пәнінен жаңартылған мазмұны бойынша үлгілік оқу бағдарламасы" 4-қосымшасында:

қосымшаның тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

"Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Цифрлық сауаттылық" пәнінен жаңартылған мазмұны бойынша үлгілік оқу бағдарламасы";

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"7. "Цифрлық сауаттылық" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

- 1) 1-сыныпта, аптасына 0,5 сағатты, оқу жылында 17 сағатты;
- 2) 2-сыныпта аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;
- 3) 3-сыныпта аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;
- 4) 4-сыныпта аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.";

15-16-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"15. 1-сыныпқа арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер": Информатика кабинетінде жүріс-тұрыс ережелері; Интернет желісінде жұмыс істеу қауіпсіздігі;

2) "Интернет желісіндегі жұмыс": желіде орналастырылған ақпараттың сенімділігі мен пайдалылығы; желідегі қалаусыз байланыс тәуекелдері;

3) "Есептей білу": алгоритмдер; сызықты алгоритмдерді орындаушы; программалау ойын алаңының интерфейсі (Scratch (сретч)); программалау ойын алаңында жобаны құру, сақтау және ашу;

4) "Робототехника": білім беру роботының негізгі моделін құру; роботқа арналған программаны жүктеп алу және іске қосу; роботтың доңғалақ бұрылыстарының белгіленген саны бойынша қозғалысы, роботтың берілген бұрышта қозғалысы (90, 180 градус).";

"16. 2-сыныпқа арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер": компьютер құрылғылары; енгізу (тінтуір, пернетақта, микрофон) және шығыс (монитор, принтер, динамиктер/ құлаққаптар) құрылғылары.

Программалық қамтамасыз ету: файл және бума туралы түсінік; файл мен буманы құру, көшіру, орнын ауыстыру және жою; контекстік мәзірді пайдалану.

Қауіпсіздік: цифрлық құрылғылармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік ережелері;

2) "Ақпаратты ұсыну және өңдеу":

Мәтіндер: пернетақта симуляторы мен мәтін редакторында сөйлемдерді теру;

Графика: суретті өңдеу, суретті кесу, айналдыру, өлшемін өзгерту, сурет фрагментін көшіру және көрсету.

Мультимедиа: дыбысты жазу және ойнату, аудиофайлдарды өңдеу;

3) "Интернет желісіндегі жұмыс": берілген тақырып бойынша ақпарат іздеу үшін браузерді қолдану, қосымшалар арасындағы мәліметтермен ауысу;

4) "Есептей білу": алгоритмдер: тармақталған алгоритм, алгоритмнің ауызша түрі. Программалау: программалау ойын алаңының кірістірілген графикалық редакторында жеке өзінің кейіпкерін жасау, пернетақтадан спрайтты басқаруды ұйымдастыру, кейіпкерлер арасындағы мәтіндік диалогті ұйымдастыру;

5) "Робототехника": ауызша түрінде берілген алгоритм бойынша роботтың қозғалысын ұйымдастыру, жанап өтетін датчикті қолдану, роботқа арналған аудиофайлды жүктеу, роботқа арналған программаны әзірлеуде дыбысты қолдану, құрылған роботты аудиторияға ұсыну.";

18-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"18. 3-сыныпқа арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Компьютер": компьютер құрылғылары: таңба регистрін, пернетақтаның орналасуын, меңзерді басқаруды өзгертуге арналған пернетақталар. Программалық қамтамасыз ету: қолданбалы программаларда "қызу" пернетақталарды пайдалану. Қауіпсіздік: Интернет желісінде жұмыс істеуде жеке қауіпсіздігінің негізгі ережелері;

2) "Ақпаратты ұсыну және өңдеу": мәтіндер: мәтінді теру ережелері, маркіленген және нөмірленген тізімдер, мәтінді өңдеу, шрифт пен абзацты пішімдеу (жазылуы, түсі, тегістеу), кесу, көшіру, белгіленген мәтінді құжатқа қою, мәтінге суретті қою және орналастыруын реттеу, Презентациялар: презентация конструкторы, программа мәзірі, презентацияның ашылуы мен сақталуы, мәтінді және суреттерді слайдқа орналастыру, слайдтар арасында ауысу, презентация дизайны. Графика: фотосуреттерді өңдеуге арналған программа (жарықтық, контраст, жиектеме);

3) "Интернет желісіндегі жұмыс": ақпарат іздеу: құжаттан мәтін үзіндісін іздеу. Ақпарат алмасу: желідегі ақпарат алмасу жолдары, жоба бойынша бірлесіп жұмыс істеуге арналған мессенджерлерді пайдалану;

4) "Есептей білу".

Алгоритмдер: цикл; циклдік алгоритмді іске асыру кезінде орындаушының командалар жүйесі.

Программалау: программалау ойын алаңын құру барысында алгоритмді жүзеге асыру, дайын сценарий бойынша ойын әзірлеу, программалау ойын алаңында бірнеше көріністер және кейіпкерлермен жұмыс істеу;

5) "Робототехника": орта мотордың жылдамдығы мен айналымның санын күйге келтіру, робот қозғалысын ұйымдастыру үшін циклді қолдану.";

5-тармақтың 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"2) 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап 1-сыныптар үшін, 2022 жылғы 1 қыркүйектен бастап 2 сыныптар үшін, 2023 жылғы 1 қыркүйектен бастап 3 сыныптар үшін, 2024 жылғы 1 қыркүйектен бастап 4 сыныптар үшін қолданысқа енгізілетін көрсетілген қосымшаға қосымшада бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптарына арналған "Цифрлық сауаттылық" оқу пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын іске асыру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспардың 7 және 21-тармақтары;

2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілетін 15-тармақ;

2021 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілетін 16 және 18-тармақтар;

2019-2020 және 2020-2021 оқу жылдарындағы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілетін 17-тармақ;

2019 жылғы 1 қыркүйектен бастап қолданысқа енгізілетін 19-тармақ;"

осы бұйрыққа 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37 және 38-қосымшаларға сәйкес 113-1, 113-2, 192-1, 193-1, 392-1, 395-1, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636 және 637-қосымшалармен толықтырылсын.

3. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Мектепке дейінгі және орта білім беру комитеті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметті Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң қызметі департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

5. Осы бұйрық 2021 жылғы 1 қаңтарда күшіне енетін 710, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 24, 40, 42, 45, 46, 48, 54, 55, 60, 71, 72, 80 және 81-абзацтарды қоспағанда, алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрі*

А. Аймағамбетов

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
1-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
175-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Әліппе" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. "Әліппе" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А.Байтұрсынұлының мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

- 1) дыбыспен жаттығу;
- 2) әрбір дыбыстың сөз жасаудағы қызметін есепке алу;
- 3) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;
- 4) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. Әріп таныту реті А. Байтұрсынұлының еңбектерімен қатар лингвист және әдіскер ғалымдардың зерттеулері негізінде, олардың мәтінде кездесу жиілігіне, өзара тіркесімі мен сөзжасау қызметіне қарай құрылды.

4. "Әліппе" пәнінің мақсаты – дыбыспен жаттығу, әріп таныту, оқуға, жазуға, ауызша және жазба мәтін құрауға үйрету арқылы білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

5. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

- 1) оқу әрекетіне бейімдеу;

2) дыбыс, буын, сөз, сөйлем, сөйлеу (мәтін) туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) мәтіннен/сөйлеуден сөйлемді, сөйлемнен жаңа үйретілетін дыбысы бар сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөліп алу арқылы жаңа дыбыс пен әріпті таныту;

4) дыбысты әріппен таңбалап, әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

5) дыбыстан буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға үйрету;

6) сөзді буындап оқуға, тұтас оқуға, мәтінді мәнерлеп, түсініп оқуға машықтандыру;

7) жазу дағдысын (қатесіз, көркем жазу) қалыптастыру;

8) сөздік қорын байыту;

9) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

10) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) ажырату, салыстыру, топтастыру, талдауға үйрету;

11) тілдік білімі мен дағдыларын тәжірибеде қолдана алу;

12) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

13) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту;

14) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

15) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

16) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2-тарау. "Әліппе" пәнінің мазмұны

6. "Әліппе" пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы I жартыжылдықта 96 сағатты құрайды.

7. Оқу пәнінің мазмұны:

1) қазақ тілінің дыбыстық және әріптік жүйесінен;

2) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

3) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

4) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен құралады.

8. "Әліппе" пәнін оқыту екі кезең бойынша (әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат) ұйымдастырылады.

9. "Әліппе" пәнінің мазмұны I жартыжылдықта "Әліппе" оқулығы (әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдері) арқылы жүзеге асырылады.

10. Әліпбидегі әріптер мен әрбір әріптің дыбыстық мәнін, қарапайым тілдік ұғым мен түсініктерді меңгертудің реті мен көлемі:

1) 1-тоқсан: тілдік ұғымдар туралы қарапайым түсінік (сөйлеу дағдылары) (әліппеге дейінгі кезең) – 12 сағат;

а, р, л, у, н, бекіту (2 сағ) – 12 сағат;

с, о, т, қ, ы, з, м, е, д, ш, ұ, бекіту (2 сағ) – 24 сағат;

2) 2-тоқсан: б, й, к, і, ң, ғ, ж, ә, п, ү, бекіту (3 сағ) – 24 сағат;

ө, г, и, я, ю, х, һ, щ, в, э, Ў, ц, ф, ч, ь-ъ, әліпби – 2 сағ, бекіту (4 сағ) – 24 сағат.

Ескерту: ң – 3 сағат, я, ю, х, һ, щ, в, э, Ў, ц, ф, ч, ь-ъ 1 сағаттан; қалған дыбыс пен әріпке 2 сағаттан беріледі.

11. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне қызығушылығын ояту;

2) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, туралы қарапайым түсінік қалыптастыру;

3) сөйлеу, сөйлем, сөз, буын, дыбыс сызба-модельдерін ажырату және қолдану дағдыларын қалыптастыру;

4) дыбыспен жаттығу: сөзге дыбыстық талдау жасау, сөзді созып айту арқылы неше буын бар екенін анықтау, сөздерді буынға бөлуге дағдыландыру, сөз ішіндегі және екі, үш буынды сөз ішіндегі дыбыстарды айыру, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, дыбыстарды, буындарды қосып, сөз айтуға дағдыландыру;

5) жазуға даярлау (баяу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлба сызу, әріп элементтерін жазу);

6) қабылдау, елестету, есте сақтау, ойлау қабілетін дамыту, зейінін тұрақтандыру;

7) байланыстырып сөйлеуін қалыптастыру.

Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттерін айқындауда А. Байтұрсынұлының шағын сөзді әдісі, дыбыспен жаттығу әдісі негізге алынды.

Ескерту: тыңдау материалының көлемі 10 сөйлемнен, өлең шумақтары 3-тен аспауы керек.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) дыбысты әдіс арқылы жаңа дыбыс пен әріпті таныту;

2) дыбыстық талдау дағдыларын дамыту: мәтіннен/сөйлеуден сөйлемді, сөйлемнен жана үйретілетін дыбысы бар сөзді, сөзден буынды, буыннан дыбысты бөліп алу;

3) дыбысты дұрыс айтуға жаттықтыру;

4) естілген дыбыстардың типтерін, яғни фонемаларды ажырата білуге үйрету;

5) жеке дыбыстарды әріптермен таңбалау: әріптердің баспа және жазба түрлерін үйрету;

6) дыбыстық жинақтау дағдыларын дамыту: дыбыстардан буын, буындардан сөз, сөздерден сөйлем құрап оқуға, жазуға үйрету.

7) оқу әрекеттерін дамыта отырып, тілдік дағдыларын жетілдіру;

8) сөзді біртіндеп тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

9) көркем жазу дағдыларын қалыптастыру;

10) сөздік қорын байыту;

11) өз ойын жеткізе білуге үйрету.

Әліппе кезеңінің міндеттерін айқындауда А.Байтұрсынұлының дыбысты әдісі, жалқылаулы-жалпылау әдісі, жазу-оқу әдісі негізге алынды.

Ескерту:

I-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. "Әліппе" пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) мұғалімнің, өзге білім алушылардың сөзін тыңдау; тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) фонетика: дауысты дыбыстар; дауыссыз дыбыстар; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып жіктелуі; буын, сөздің буынға бөлінуі; дауысты дыбыстардың буын құрауы; сөздің дыбыс, әріп құрамын анықтау; сөздің дыбыс құрылымы туралы алғашқы білімдерді игеру;

4) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

5) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

6) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

7) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

Ескерту: тыңдалым материалының көлемі: 30 сек-1 мин.

14. Оқылым:

1) сөздегі дыбыс саны мен ретін анықтау, дыбыстық талдау жасау;

2) дыбыстардың мағына ажыратушы қызметін түсіну;

3) сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау);

4) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

5) дыбыс пен әріпті ажырату, дыбыстың айтылу ерекшелігін, әріппен таңбаланатынын білу, жазылған сөздің әріптік құрылымын тану;

6) қазақ тіліндегі жұп дыбыстардың (а-ә, о-ө, ұ-ү, ы-і, л-р, н-ң, с-з, с-ш, ж-ш, п-б, к-қ, г-ғ) ерекшеліктерін тану, өзге тілден енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға дағдылану;

7) сөйлемді (2-6 сөз), мәтінді (4-10 сөйлем) дауыстап оқу; түсініп оқу;

8) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

9) мәтін туралы жалпы түсінік қалыптастыру.

10) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен, соңында 10 сөйлемнен аспауы керек. Әр сөйлемдегі сөз саны 2-6-ден аспауы керек.

15. Жазылым:

1) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) сызбалар арқылы модельдеу;

2) жазу жұмысына дайындық (денені дұрыс ұстау, қолды дұрыс қойып отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты, қаламды дұрыс ұстау); кеңістікте бағдарлау дағдысы (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, босаралық, көлбеу, тік); сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу;

3) бас әріп пен кіші әріптерді талапқа сай көркем жазу; дыбыстардан буын, буындардан сөз құрап, әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;

4) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;

5) көшіріп жазу, есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;

6) сөздерден сөйлем құрау;

7) қатесіз және көркем жазуға дағдылану;

8) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;

9) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: "1" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

17. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдалым мен айтылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Тыңдалым материалы арқылы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	1.1.1.1 сөйлеу (мәтін), сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну
1.2 Тыңдаған материалды мазмұндау	1.1.2.1 көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау
1.3 Оқиғаны болжау	1.1.3.1 тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
1.4 Коммуникативтік қатынаста тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.4.1 коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану
1.5 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.5.1 заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану 1.1.5.2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, кимыл арқылы жеткізу
1.6 Тыңдаған материал бойынша өз ойын айту	1.1.6.1 тыңдалым материалына қатысты өз ойын білдіру
1.7 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	1.1.7.1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау
1.8 Сөздерді орфоэпиялық нормаға сәйкес айту	1.1.8.1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту
Оқылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын "оқу"
	1.2.1.2 оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану
2.5 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру	1.2.5.1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру
2.8 Дыбыс пен әріпті тану, ажырату	1.2.8.1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану, дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырату
	1.2.8.2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну;
	1.2.8.3 дыбыстың мағына ажыратудағы қызметін түсіну;
	1.2.8.4 Ұ, я, ю әріптері мен ь, ы таңбаларының ерекшеліктерін түсіну
2.9 Сөзді буынға бөлу	1.2.9.1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау

Жазылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
3.3 Шағын мәтін құрастыру.	1.3.3.1 сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру
3.5 Қатені табу, түзету	1.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету
3.6 Көркем жазу талаптарын сақтау	1.3.6.1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркемжазу талаптарына сай жазу
Тілдік норманың қолданысы	
4.1 Орфографиялық дағдылар	1.4.1.1 айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу
4.2 Грамматикалық дағдылар	1.4.2.2 сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолдану
4.3 Пунктуациялық дағдылар	1.4.3.1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгіні қою

18. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Әліппе" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

19. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
1-сыныбына арналған "Әліппе"
пәнінің үлгілік оқу
бағдарламасына қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Әліппе" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асырудың ұзақмерзімді жоспары (оқыту қазақ тілінде)

1-тоқсан				
Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тілдік норманың қолданысы
Әліппеге дейінгі кезең	1. 1. 1. 1* сөйлеу (мәтін), сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну; 1. 1. 2. 1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1. 1. 3. 1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1. 1. 4. 1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану; 1. 1. 5. 1* заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану;	1. 2. 1. 1* сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын "оқу"; 1. 2. 9. 1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау	1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	

	1. 1. 5. 2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1. 1. 8. 1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту			
Өліппе кезеңі	1. 1. 2. 1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1. 1. 3. 1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1. 1. 4. 1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану; 1. 1. 5. 1* заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану; 1. 1. 5. 2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1. 1. 7. 1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау; 1. 1. 8. 1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту	1. 2. 1. 2* оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1. 2. 5. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1. 2. 8. 1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану, дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырату; 1. 2. 8. 2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну; 1. 2. 8. 3 дыбыстың мағына ажыратушы қызметін түсіну; 1. 2. 9. 1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау	1. 3. 3. 1* сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру; 1. 3. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету; 1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	1. 4. 1. 1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу; 1. 4. 2. 2 сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолдану; 1. 4. 3. 1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгіні қою
2-тоқсан				
Өліппе кезеңі	1. 1. 2. 1* көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау; 1. 1. 3. 1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1. 1. 4. 1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) сақтай білу; 1. 1. 5. 2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау,	1. 2. 1. 1* сөйлем, сөз, буын, дыбыстың графикалық сызбасын "оқу"; 1. 2. 1. 2* оқу түрлерін (буындап оқу, тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1. 2. 5. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1. 2. 8. 1 дыбыстың таңбасы – әріпті тану,	1. 3. 3. 1* сызба, сурет, белгілер арқылы шағын мәтін құрастыру; 1. 3. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету; 1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	1. 4. 1. 1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу; 1. 4. 2. 2 сөйлеу барысында жалғауларды дұрыс қолдану;

	<p>ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1. 1. 6. 1 тыңдалым материалына өз ойын білдіру; 1. 1. 7. 1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау; 1. 1. 8. 1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту</p>	<p>дыбыс пен әріпті бір-бірінен ажырату; 1. 2. 8. 2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну; 1. 2. 8. 3 дыбыстың мағына ажыратудағы қызметін түсіну; 1. 2. 8. 4* Ұ, я, ю әріптері мен ь, ь таңбаларының ерекшеліктерін түсіну; 1. 2. 9. 1 дауысты дыбыстардың буын құрайтынын білу, буын санын анықтау</p>		
--	---	---	--	--

Ескерту:

- білім алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;

- "*" белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін таңдап жүзеге асыруға болады.

Жазылым дәптерлердің (№1, №2, №3) көмегімен жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
2-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
175-1-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Ана тілі" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. "Ана тілі" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (бұдан әрі – бағдарлама) "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. Бағдарлама құрылымы мен мазмұны А.Байтұрсынұлының мынадай ұстанымдары негізінде айқындалды, олар оқулық жазуда басшылыққа алынады:

1) оңайдан қиынға, жеңілден күрделіге өту;

2) білімді тәжірибе арқылы өздігінен алу.

3. "Ана тілі" пәнінің мақсаты – білім алушының оқу-жазу дағдыларын жетілдіру және тілін дамыту.

4. Оқу бағдарламасының міндеттері білім алушының мынадай дағдыларын қалыптастыруды көздейді:

1) сөзді тұтас оқуға, мәтінді түсініп оқуға, мәнерлеп оқуға және шапшаң оқуға машықтандыру;

2) жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, көркем жазу) қалыптастыру;

3) сөздік қорын байыту;

4) коммуникативтік дағдыларын (өз ойын толық жеткізе білу, өзгенің пікірімен санаса білу, әңгімелесу, сөйлеу әдебін сақтау) қалыптастыру;

5) тілдік бірліктерді (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс) ажырату, салыстыру, топтастыру, талдау дағдыларын дамыту;

6) тілдік білімі мен дағдыларын тәжірибеде қолдана алу;

7) кітап оқуға қызығушылығын ояту, сөз өнеріне баулу;

8) танымдық, шығармашылық қабілетін дамыту;

9) ана тіліне, Отанына, туған еліне, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерін дамыту;

10) жеке тұлғалық қасиеті мен әлеуетін ашу;

11) тұрақты зейіні мен есте сақтауын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастыру;

12) физиологиялық ерекшеліктерін ескеру және санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтау.

2-тарау. "Ана тілі" пәнінің мазмұны

5. "Ана тілі" пәні бойынша оқу жүктемесі аптасына 6 сағаттан, барлығы ІІ жартыжылдықта 102 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұны:

1) негізгі тілдік бірліктерден (мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс);

2) қазақ тілі бойынша қарапайым грамматикалық дағдылардан;

3) орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық нормалардың қарапайым түсініктерінен;

4) балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) құралады.

7. "Ана тілі" пәнін оқыту әліппеден кейінгі кезең бойынша ІІ жартыжылдықта "Ана тілі" оқулығы арқылы жүзеге асырылады.

8. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) тыңдалым, айтылым әрекеттері арқылы сөз өнеріне баулу;

2) ауызша тіл мен жазба тілін дұрыс дамыту;

3) мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

4) ауыз әдебиет үлгілері мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарды қадірлеуге тәрбиелеу;

5) тілдік білімнің алғашқы негіздерін меңгерту;

6) бастапқы жазу нормаларын сақтап, сауатты жазуға дағдыландыру;

7) көркем жазу дағдыларын дамыту;

8) мәтінмен жұмыста дереккөздерді пайдалана білуге машықтандыру.

Өліппеден кейінгі кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруда А.Байтұрсынұлының жалқылаулы-жалпылау әдісі, тұтас сөзді әдісі, жазу-оқу әдісі басшылыққа алынды.

9. "Ана тілі" пәнінің базалық білім мазмұны.

Тыңдалым мен айтылым:

1) тыңдалым материалының мазмұнын түсіну; сұраққа дұрыс әрі нақты жауап беру; сөз мағынасын түсіну; сөзді дұрыс қолдана білу; сөз әдебін сақтай отырып, өз ойын айта алу;

2) сөйлеу барысында ым-ишара, қимылды қолдану; сөз сазын (ырғақ, екпін, әуен, қарқын, кідіріс) сақтау; ертегі айту; өлең, санамақ, мақал-мәтел, жаңылтпаш, жұмбақты жатқа айту;

3) орфоэпия: сөзді үндестік заңына сәйкес айта білу; жаңылтпаш айта білу, ойын жаттығуларын орындай алу;

4) сөздік қорын байыту, сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) тыңдалым материалын мазмұндау, сюжетті суреттер бойынша әңгіме құрау; көрген-білгені, естігені туралы әңгімелеу;

6) сөйлеу барысында (әңгімелесу, әңгімелеу, пікір алмасу, сахналау, рөлдік ойындар) сөз әдебіне үйрену;

10. Оқылым:

1) сөздің мағынасын, сөйлемде айтылған ойды түсіну;

2) сөйлемді, мәтінді дауыстап оқу; мәнерлеп, түсініп оқу, мұғалімнің қолдауымен мәтіннен қажет ақпаратты тауып оқу;

3) айтылу мақсатына қарай сөйлемнің интонациясын (хабарлы, лепті, сұраулы) сақтап оқу;

4) сөздерді оқу барысында дыбыс үндестігін сақтау;

5) сөздердің мағынасын (мәндес; мағынасы қарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі сөздер) ажырату, сөздік қорын байыту;

6) мәтін тақырыбын "Кім (не) туралы?" деген сауалдар арқылы анықтау, оқылған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

7) оқыған мәтіні бойынша өз ойын, алған әсерін білдіру;

8) әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (суретті кітап, сөздік, анықтамалық, энциклопедия) мұғалімнің қолдауымен қажетті ақпараттарды табу;

9) сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну;

Ескерту: көркем шығарма көлемі – 45-65 сөз, ғылыми-танымдық мәтін көлемі – 20-30 сөз.

II жартыжылдықтың соңында оқу жылдамдығының нормасы: минутына 25-30 сөз; шылау, одағай, еліктеу сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады.

11. Балалар әдебиетінен (ауыз әдебиеті мен көркем әдебиет) тілі жеңіл, Отан, туған жер, табиғат, жан-жануарлар, отбасы, еңбек, денсаулық туралы мәтіндер беріледі.

12. Жазылым:

1) әріптерді талапқа сай көркем жазу; әріптерді бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі үзбей (ырғақты) жазу;

2) әр сөйлемнің бас әріптен басталатынын, сөйлем ішіндегі сөздердің бөлек жазылатынын, сөйлемнің соңына тыныс белгі қойылатынын білу, қолдану;

3) көшіріп жазу және есту, есте сақтау арқылы сөздерді (7-10 сөз), жай сөйлемдерді (3-4 сөйлем) жатқа жазу, жазғанын үлгіге қарап тексеру;

4) сөздерден сөйлем, сөйлемдерден шағын мәтін құрау;

5) сауатты және көркем жазуға дағдылану;

6) заттың атын, сынын, санын, қимылын білдіретін сөздерді дұрыс қолдану;

7) бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына арнайы қойылған аттар) ажырату, дұрыс жазу;

8) сөйлеу барысында жалғауларды қолдана білу;

9) мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдау.

Ескерту:

2-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: сөздік диктант – 4-5 сөз, диктант – 12-20 сөз, мазмұндама – 10-15 сөз, мәтінді көшіріп жазу – 10-20 сөз, шығармашылық мәтін – 3-4 сөйлем (10-15 сөз). Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны

оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: "1" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

14. Оқу мақсаттары күтілетін нәтиже түрінде айқындалған:

Тыңдалым мен айтылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Тыңдалым материалы арқылы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну	1. 1. 1. 1 мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну
1.2 Тыңдаған материалды мазмұндау	1. 1. 2. 1 көмекші құралдар (тірек сызба, сюжетті сурет) арқылы оқиганың ретін сақтай отырып баяндау
1.3 Оқиганы болжау	1. 1. 3. 1 тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
1.4 Коммуникативтік қатынаста тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1. 1. 4. 1 коммуникативтік қатынаста сөз әдебін (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) дұрыс қолдану
1.5 Тыңдаушының назарын аудару	1. 1. 5. 1 заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану; 1. 1. 5. 2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу
1.6 Тыңдаған материал бойынша өз ойын айту	1. 1. 6. 1 тыңдалым материалына қатысты өз ойын білдіру
1.7 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	1. 1. 7. 1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау
1.8 Сөздерді орфоэпиялық нормаға сәйкес айту	1. 1. 8. 1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту
Оқылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
2.1 Оқу түрлерін қолдану	1. 2. 1. 2 оқу түрлерін (тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану
2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1. 2. 2. 1 мұғалімнің қолдауымен мәтінде кім (не) туралы айтылғанын анықтау
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөлігін анықтау	1. 2. 3. 1 ауыстырылып берілген мәтін бөліктерін мұғалімнің қолдауымен орнына қоя білу
2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1. 2. 4. 1 мұғалімнің қолдауымен сөздердің мағыналарын (мәндес; мағынасықарама-қарсы; айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі) ажырату
2.5 Мәтіннің мазмұны бойынша сұрақ қою, жауап беру	1. 2. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру
2.6 Мәтіннің жанрын анықтау	1. 2. 6. 1 мұғалімнің қолдауымен мәтіннің жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) ажырату
2.7 Түрлі дереккөздерден қажет ақпаратты алу	1. 2. 7. 1 мұғалімнің қолдауымен дереккөздерден (сөздік, анықтамалық, суретті кітапша, энциклопедия) ақпарат табу
2.8 Дыбыс пен әріпті тану, ажырату	1. 2. 8. 2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну
Жазылым	
Негізгі дағдылар	Оқу мақсаттары
3.1 Жоспар құру	1. 3. 1. 1 сюжетті суреттердің ретін анықтап, ат қою арқылы қарапайым жоспар құру

	1. 3. 1. 2 мәтін бөліктерін анықтап, жоспар құру
3.2 Оқылым, тыңдалым материалының мазмұнын жазу	1. 3. 2. 1 мұғалімнің қолдауымен оқылым, тыңдалым материалы бойынша шағын мазмұндама жазу
3.4 Түрлі мәтіндер құрау	1. 3. 4. 1 мұғалімнің қолдауымен түрлі шағын мәтін (хат, құттықтау хат, хабарлама) жазу
3.5 Қатені табу, түзету	1. 3. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қатені түзету
3.6 Көркем жазу талаптарын сақтау	1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу
Тілдік норманың қолданысы	
4.1 Орфографиялық дағдылар	1. 4. 1. 1 айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу
	1. 4. 1. 2 мұғалімнің қолдауымен сөзді дұрыс тасымалдауды, тасымалданбайтын сөздерді білу
	1. 4. 1. 3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су аттары, жануарларға арнайы қойылған аттар) анықтау
4.2 Грамматикалық дағдылар	1. 4. 2. 1 заттың атын, қимыл-әрекетін, сынын, санын білдіретін сөздерді ажыратып, орынды қолдану
4.3 Пунктуациялық дағдылар	1. 4. 3. 1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгіні қою

15. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Ана тілі" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасының ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
1-сыныбына арналған
"Ана тілі" пәнінің үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Ана тілі" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асырудың ұзақмерзімді жоспары (оқыту қазақ тілінде)

Кезең	Тыңдалым мен айтылым	Оқылым	Жазылым	Тілдік норманың қолданысы
3-тоқсан				
Өліппеден кейінгі кезең	1. 1. 1. 1 мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс туралы бастапқы тілдік ұғымдарды түсіну;	1. 2. 1. 2 оқу түрлерін (тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу);	1. 3. 1. 1 сюжетті суреттердің ретін анықтап, ат қою арқылы қарапайым жоспар құру;	1. 4. 1. 1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу;
	1. 1. 2. 1* көмекші құралдар (тірек сөзба, сюжетті сурет) арқылы оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау;	1. 2. 2. 1 мұғалімнің қолдауымен мәтінде кім (не) туралы айтылғанын анықтау;	1. 3. 1. 2 мәтін бөліктерін анықтап, жоспар құру;	1. 4. 1. 2 мұғалімнің қолдауымен сөзді дұрыс тасымалдауды, тасымалданбайтын сөздерді білу;
	1. 1. 3. 1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау;	1. 2. 3. 1 ауыстырылып берілген мәтін бөліктерін мұғалімнің қолдауымен орнына қоя білу;	1. 3. 2. 1* мұғалімнің қолдауымен оқылым, тыңдалым материалы бойынша шағын мазмұндама жазу;	1. 4. 3. 1 сөйлемді бас әріптен бастап жазып, соңына тиісті тыныс белгіні қою
	1. 1. 4. 1*	1. 2. 4. 1* мұғалімнің	1. 3. 4. 1* мұғалімнің	

	коммуникативтік қатынаста сөз әдебин (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) сақтай білу; 1. 1. 5. 2 сөйлеу барысында дауыс ырғағын, екпін, әуен, қарқын, кідірісті сақтау, ойды ым-ишара, қимыл арқылы жеткізу; 1. 1. 7. 1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау	қолдауымен сөздердің мағыналарын (мәндес, мағынасы қарама-қарсы, айтылуы бірдей, мағынасы әртүрлі) ажырату; 1. 2. 5. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1. 2. 6. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) ажырату; 1. 2. 7. 1* мұғалімнің қолдауымен дереккөздерден (сөздік, анықтамалық, суретті кітапша, энциклопедия) ақпарат табу 1. 2. 8. 2 дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату; дауысты дыбыстардың жуан, жіңішке болып бөлінетінін түсіну	қолдауымен түрлі шағын мәтін (хат, құттықтау хат, хабарлама) жазу; 1. 3. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру, қ(атені түзету); 1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	
4-тоқсан				
Әліппеден кейінгі кезең	1. 1. 3. 1* тақырыбы мен иллюстрациясы бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1. 1. 4. 1* коммуникативтік қатынаста сөз әдебин (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, өтініш айту, рұқсат сұрау, қоштасу) сақтай білу; 1. 1. 5. 1* заттар мен құбылыстарды сипаттауға, салыстыруға қажет сөздерді қолдану; 1. 1. 6. 1 тыңдалым материалына өз ойын білдіру; 1. 1. 7. 1 сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрау	1. 2. 1. 2 оқу түрлерін (тұтас оқу, мәнерлеп оқу, түсініп оқу) қолдану; 1. 2. 2. 1 мұғалімнің қолдауымен мәтінде кім (не) туралы айтылғанын анықтау; 1. 2. 3. 1 ауыстырылып берілген мәтін бөліктерін мұғалімнің қолдауымен орнына қоя білу; 1. 2. 5. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің, сюжетті суреттің мазмұны бойынша сұрақ қою, сұраққа жауап беру; 1. 2. 6. 1* мұғалімнің қолдауымен мәтіннің	1. 3. 1. 1 сюжетті суреттердің ретін анықтап, ат қою арқылы қарапайым жоспар құру; 1. 3. 1. 2 мәтін бөліктерін анықтап, жоспар құру; 1. 3. 2. 1* мұғалімнің қолдауымен оқылым, тыңдалым материалы бойынша шағын мазмұндама жазу; 1. 3. 4. 1* мұғалімнің қолдауымен түрлі шағын мәтін (хат, құттықтау хат, хабарлама) жазу; 1. 3. 5. 1 мұғалімнің қолдауымен сөз, сөйлем, мәтінді	1. 4. 1. 1* айтылуы мен жазылуы бірдей сөздерді көшіріп және есту, есте сақтау арқылы жазу; 1. 4. 1. 3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, жануарларға арнайы қойылған аттар) анықтау; 1. 4. 2. 1* заттың атын, қимыл-әрекетін, сынын, санын білдіретін сөздерді ажыратып, орынды қолдану

	1. 1. 8. 1 сөздерді үндестік заңына сәйкес дұрыс айту	жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) ажырату; 1. 2. 7. 1* мұғалімнің қолдауымен дереккөздерден (сөздік, анықтамалық, суретті кітапша, энциклопедия) ақпарат табу	тексеру, қатені түзету; 1. 3. 6. 1 жазу жолын, жоларалықты, жолдың жоғарғы және төменгі сызықтарын сақтап, әріп элементтерін, әріптердің бір-бірімен байланысын көркем жазу талаптарына сай жазу	
--	---	--	---	--

Ескерту:

- білім алушылардың қажеттілігін ескере отырып, әр сабаққа 3-4 оқу мақсаты, оның ішінде біреуі жетекші мақсат ретінде алынады;
- "*" белгісімен көрсетілген оқу мақсатының бөлігін таңдап жүзеге асыруға болады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
3-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
бұйрығына
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
176-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Букварь" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына сәйкес (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) әзірленді.

2. "Букварь" пәнінің мақсаты – қарапайым грамматикалық түсініктерді қалыптастыра отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын меңгеру процесінде тұлғаның функционалды сауаттылығын қалыптастыруға мүмкіндік жасау.

3. Қойылған мақсатқа жету үшін сабақта келесі міндеттерді жүзеге асыру қажет:

- 1) тыңдау, сөйлеу, оқу және жазуға үйрету;
- 2) сөйлеудің бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы қарапайым түсінік қалыптастыру);

3) фонематикалық естуді дамыту (дыбыстарды бірізділікпен бөліп көрсете білу, олардың саны мен сапасын анықтау);

4) сөздерді буындап оқу, тұтас оқу, мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу және жылдам оқу дағдыларын дамыту;

5) әліпбидің баспа және жазба әріптерін ажырата білуге және каллиграфиялық жазуға үйрету; жазу дағдыларын қалыптастыру;

6) сөздік қорын байыту;

7) мәтінді мақсатты түрде түсіну арқылы білім алушылардың дұрыс оқу іс-әрекетін қалыптастыру;

8) оқуға және кітапқа деген қызығушылығын арттыру;

9) ақпаратты талдау, салыстыру, жалпылау, жүйелеу қабілетін дамыту;

10) айналасындағыларға достық қарым-қатынасты қалыптастыру, сөйлеу мәдениеті мен қарым-қатынас мәдениетін дамыту;

11) танымдық қызығушылықты қалыптастыру және өзінің сөйлеуін жетілдіруге ұмтылу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту;

12) қоршаған әлемді тану арқылы оқылатын тілге деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті арттыру;

13) коммуникативтік біліктері мен дағдыларын дамыту: әңгімелесушіні ести және тыңдай білу, диалог жүргізу және әркімнің өз көзқарасы болатынын түсіну, өз пікірін айқын және негіздей отырып жеткізу.

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлікте дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына ықпал етеді.

2-тарау. "Букварь" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі аптасына 6 сағат, барлығы – 96 сағат.

6. Оқу пәнінің мазмұнын іріктеу бірліктері:

1) орыс тілінің дыбыстары мен әріптерінің жүйесі;

2) тіл бірліктері: мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс;

3) орыс тілінің кейбір грамматикалық құбылыстары;

4) орфографиялық және пунктуациялық нормалардың минимумы;

5) балалар көркем әдебиетінің туындылары.

7. "Букварь" оқу пәнінің базалық мазмұны оқыту процесінде үш кезеңге бөлінеді: әліппеге дейінгі кезең – 12 сағат, әліппе кезеңі – 84 сағат.

8. Әліппеге дейінгі және әліппе кезеңдерінің міндеттері "Букварь" оқулығының көмегімен жүзеге асырылады.

9. "Букварь" оқулығында әріптерді енгізудің топтар реті қолданылады:

- 1) а, у, и, о, ы;
- 2) м, т, н, л, с, р, ш;
- 3) к, п, б, г, д, з, ж;
- 4) е, Ы, в, й, ь, э, я, ю, х, ц, ч, щ, ф, ь (айыру).

10. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын арттыру;
2) фонематикалық есту қабілетін дамыту;
3) сөйлеу туралы бастапқы түсініктерді (дыбыс, буын, екпін, сөз, сөйлем) қалыптастыру;

4) сөйлемнің басы бас әріппен жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте, сұрақ, леп белгілері қойылатыны туралы түсінік қалыптастыру;

5) екпінді, екпінсіз дауысты дыбыстар, ұян/қатаң дауыссыз дыбыстар туралы түсініктерді қалыптастыру;

6) сөзге дыбыстық талдау жасау, сөздің екпінді буынын таба білуді қалыптастыру;

7) дауысты дыбыстарға бағдарлай отырып, сөздің дыбыстық моделін "оқуға" үйрету; сөйлемдердің сызба-модельдерін "оқуға" үйрету;

8) қолдың ұсақ моторикасын (бояу, сурет салу, әртүрлі бағытта штрихтеу, контуры бойынша бастыра сызу, әріптердің элементтерін жазу) дамыту;

9) ойлау, есте сақтау, қиял, қабылдау, зейінді дамыту;

11. Сауат ашудың әліппе кезеңі бірінші тоқсанда басталып, екінші тоқсанда аяқталады. Мұғалім дыбыс және әріппен танысу сағаттарының санын оқу материалын игеру деңгейіне, оқу мақсаттарына қол жеткізуге және әр кезеңнің тапсырмаларын орындауға байланысты өзі реттейді.

12. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) орыс әліпбиінің әріптерімен таныстыру, дыбыстардың артикуляциясын үйрету;

2) оқу әрекетіне қызығушылықты қалыптастыру, сөйлеу әрекетінің дағдыларын қалыптастыру;

3) фонематикалық есту, сөйлеу қабілетін дамыту;

4) екпінді, екпінсіз дауысты дыбыстар ұғымымен таныстыру;

5) әліпби әріптерінің қызметін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

6) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) туралы қарапайым ұғымдарды меңгерту;

7) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық жазу дағдыларын қалыптастыру;

8) оқулық мәтіндерін тұтас сөздермен оқуға ауыса отырып, дұрыс, бірқалыпты буындап оқу дағдыларын қалыптастыру;

9) орфографиялық және орфоэпиялық оқуды меңгерту;

10) ауызша және жазбаша сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

11) білім алушылардың сөздік қорын байыту.

Ескерту:

I-жартыжылдық бойынша жазба жұмыстарының көлемі: әліппеге дейінгі кезеңде графикалық диктант – 1-3 таңба, әліппе кезеңінде әріптік диктант – 3-5 әріп, буын диктанты – 3-6 буын, сөздік диктант – 2-5 сөз, диктант – 3-12 сөз. Жазба жұмыстарының санын мұғалім білім алушылардың меңгеру деңгейі мен қажеттілігіне орай белгілейді. Жазба жұмыстарын күнделікті жүйелі ұйымдастыру ұсынылады.

13. Базалық білім мазмұны.

14. Тыңдалым және айтылым (ауызша сөйлеуді және фонематикалық естуді дамыту):

1) мұғалім мен өзге білім алушылардың сөзін, аудио/бейнежазбаларды тыңдау, естігеннің мәнін түсіну, сұраққа дұрыс және нақты жауап беру; коммуникативтік мақсаттарға сай қарым-қатынас дағдыларын (топта қарым-қатынас жасау, диалогке қатысу, сахналау, рөлдік ойындар) дамыту, сөйлеу этикетінің сөздерін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорын кеңейту;

2) бейвербальді қарым-қатынас құралдарын қолдану (интонация, мимика, ым-ишара, қалып); сөйлеудің негізгі ережелерін сақтау (ырғақ, екпін, қарқын, кідіріс);

3) жаңылтпаштар, санамақтар, өлеңдер, мақал-мәтелдер, жұмбақтарды жатқа айту арқылы артикуляциялық аппаратты дамыту;

4) берілген және қызықтырған тақырыптарға монолог және диалог түрінде өз ойын айтуды қалыптастыру, сурет, бақылағаны, көргені, басынан өткені және естігені/оқығаны туралы әңгімелеу, басқа адамдардың әрекеттері мен басынан өткеніне қарым-қатынасын білдіру, өзінің эмоционалдық жай-күйін берудің әртүрлі тәсілдерін қолдану;

5) сюжеттік суреттер сериясына сүйене отырып және көмексіз ертегілерді айту, сюжеттік сурет бойынша және сюжеттік суреттер сериясы бойынша

әңгімелер құрастыру, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін картасына сүйене отырып және оған сүйенбей тыңдалған/оқылған мәтінді мазмұндау;

6) сөздің мәні мен мағынасын түсіну, сөздерді мақсатына қарай қолдану, сөздік қорын кеңейту, сөздерді орфоэпиялық нормаларға сәйкес айту, сөздегі екпінді дұрыс қою;

7) сөйлемдер мен шағын мәтіндер құрастыру;

8) тыңдалымға арналған материал көлемі: 30 сек. – 1 мин.

15. Оқылым (оқылым дағдыларын қалыптастыру, әліпби әріптерін үйрету):

1) фонетика және графика;

2) дыбыс – тілдің ең кіші бірлігі, сөз бен буынның дыбыстық құрылымы;

3) дыбыстардың дауысты және дауыссыз болып жіктелуі (артикуляциялық, акустикалық, функционалдық аспектілер: дауыстылар еркін, дауыссыздар кедергімен айтылады, дауыстылар үннен, дауыссыздар – үн мен ызыңнан жасалады (ұяң), тек ызың (қатаң), дауыссыздар тек дауысты дыбыстармен тіркесіп қана өз бетінше буын құрай алады: [и-р'ис], [а-ист]);

4) дауыссыз дыбыстардың жуан/жіңішке және ұяң/қатаң болып жіктелуі;

5) дауысты дыбыстардың әлсіз және күшті позициялары;

6) дыбыс пен екпіннің мағынаажыратушылық рөлі ([мал] – [м'ал], [з

á

мьк] – [зам

ó

к]), бір немесе бірнеше дыбыспен ерекшеленетін сөздерді салыстыру;

7) сөздің дыбыстық құрамының бірлігін және оның лексикалық мәнін ұғыну;

8) дыбысты әріппен таңбалау, сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін/сәйкес еместігін, орыс тілінің орфоэпиялық нормаларын сақтай отырып, сөздердің айтылуын анықтау;

9) буын – ең кіші айтылым бірлігі, сөздердің буындарға бөлінуі, екпінді және екпінсіз буынға бөлу;

10) сөздің графикалық дыбыстық моделінен схема-модельдегі дыбыстарды әріптермен белгілеуге көшу; дауысты әріпке бағдарланған сөздің дыбыстық-әріптік моделін "оқу" ;

11) дыбыстық және дыбыстық-әріптік талдау жүргізу;

12) дыбыс пен әріптерді ажырату (дыбыстарды естиміз және айтамыз, әріптерді көреміз, жазамыз, оқимыз);

13) сөздің дыбыстық формасын оның әріптік жазбасы бойынша (оқылым) және керісінше (жазылым) айту;

14) орыс графикасының позициялық принципін меңгеру, дауысты дыбыстардың (я, ю, е, е, и) және ь әріптерінің көмегімен дауыссыз дыбыстардың жұмсақтығын белгілеу, я, ю, е, е әріптерінің көмегімен [й'] дыбысын белгілеу;

15) я, ю, е, Ұ дыбыстарының қосарлы рөлі;

16) әріптердің белгілі бір бірізділігі ретінде орыс әліпбиімен танысу;

17) 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді, тұтас сөздерді оқуға және 4-8 сөйлемнен тұратын мәтіндерді дұрыс оқуға көшу арқылы әртүрлі құрылымдағы сөздерді бірқалыпты буындап оқуға үйрету, мұғалімнің сұрақтары бойынша мәтіндерден шағын үзінділерді іріктеп оқуды үйрету;

18) сөйлеудің интонациялық ұйымдастырылуына бақылау жасау (сөйлем соңындағы, сұраулы, лепті интонация);

19) тыныс белгілеріне сәйкес сөйлемдердің интонациясы: нүкте, үтір, сұрау және леп белгілері, бір сөйлемді екіншісінен бөлетін кідірісті сақтау;

20) әртүрлі жанрдағы шығармаларды олардың ерекшеліктері негізінде салыстыру, шығармада не туралы айтылатынын анықтай білуін қалыптастыру, автордың айтқысы келген ойына, шығарманың негізгі әрекет етуші тұлғаларына сипаттама беру;

21) сөздің мағынасын бақылау (мағынасы бойынша жақын және қарама-қарсы сөздер, көпмағыналы сөздер);

22) мәтіннің мазмұнын өз бетінше оқып-түсіну;

23) оқылған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

24) әртүрлі жанрдағы мәтіндердің ерекшеліктерін анықтау, шығарманың тақырыбын, негізгі ойын анықтау;

25) мәтінді мәнерлеп оқу, оқылған мәтіннің мазмұнына қатынасын білдіру (ұнайды/ұнамайды, себебі...);

26) оқу тапсырмаларын орындау үшін қажетті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен);

27) мәтін, суреттер, схемалар, пиктограммалар, белгілер түрінде ұсынылған ақпаратты түсіну;

28) дауысты және дауыссыз дыбыстарды айту дағдыларын меңгеру, оқу кезінде тұтас сөздерді және мағыналық бірліктерді дұрыс екпінмен айту (орфоэпиялық оқу);

29) орфографиялық оқу – айтып тұрып жазу және көшіріп жазу кезінде өзін-өзі бақылау құралы

Ескерту: оқуға берілген мәтіннің көлемі әліппе кезеңінің басында 4-6 сөйлемнен және соңында 10 сөйлемнен аспауы тиіс. Әр сөйлемдегі сөздердің саны 2-6-дан аспауы керек.

16. Жазылым (жазылым дағдыларын қалыптастыру):

1) жазу жұмысына дайындық (денені дұрыс ұстау, жарық, дәптерді дұрыс қою, жазу кезінде қарындашты/қаламды дұрыс ұстау); дәптер бетіндегі кеңістікте бағдарлау дағдысы (жазу жолы, жоғарылық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, вертикальды көлбеу сызығы); сурет салу, штрихтеу, жиектеу; сұлбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу; сөйлемдерді модельдеу;

2) каллиграфиялық нормаларды сақтай отырып, әріп элементтерін, бас және кіші әріптерді және олардың қосылыстарын, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазу;

3) каллиграфиялық жазу дағдыларын қалыптастыру: жазба әріптерінің (кіші және бас әріп) графикалық бейнесін талдау, олардың құрылымдық элементтерін сәйкестендіру, кіші және бас әріптерді және олардың қосылыстарын (жоғарғы, орта, төменгі үзілетін және үзілмейтін) жазу, буынға бөліп жазудан кейінгі іс-әрекетті жетілдіру (дауысты дыбыстарды білдіретін әріптерді жазу процесінде, жуан-жіңішкелігі, ұяң-қатаңдығы), алдын ала модельдей отырып, сөйлемдерді жазу.

4) айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді, сөз тіркестерін және сөйлемдерді айту арқылы жазу;

5) қолжазба және баспа мәтінінен сөйлемдерді, мәтінді арнайы ережелері бойынша көшіріп жазу;

6) пунктуация ережелерін ескере отырып, сөйлемдерді жазу: сөйлем соңында нүкте, леп, сұрау белгілері, сөйлемде сөздерді бөліп жазу;

7) сөйлемнің басындағы бас әріп;

8) сөз және сөйлем туралы бастапқы түсінік, "зат" және "сөз" ұғымдарын заттың атауы ретінде ажырату;

9) заттың, қоршаған орта құбылыстарының атын білдіретін сөздер, заттардың сынын білдіретін сөздер; заттың айту кезіндегі, айтқанға дейінгі, айтқаннан кейінгі іс-әрекетін білдіретін сөздер; бір затты, көп затты білдіретін сөздер, "ол", "олар" деген сөздерімен сәйкес келетін сөздер;

10) сурет бойынша сөйлем құрастыру, берілген сөздерден сөйлем құрастыру, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық үлгілерін құру.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

17. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: "1" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

18. Оқу мақсаттарының жүйесі:

Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – тыңдалым және айтылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
1.1 Бастапқы тілдік ұғымдарды (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну	1. 1. 1. 1 сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну
1.2 Тыңдаған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1. 1. 2. 1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну
1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	1. 1. 3. 1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен)
1.4 Оқиғаны болжау	1. 1. 4. 1 тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
1.5 Сөйлеу нормаларын сақтай отырып түрлі қарым-қатынас жағдайларына қатысу	1. 1. 5. 1 сөйлеу этикетін қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, рұқсат сұрау, қоштасу)
1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1. 1. 6. 1 сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау
1.7 Өзінің бағалау пікірін айту	1. 1. 7. 1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу
1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрастыру	1. 1. 8. 1 сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру
1.9 Сөздің дыбыстық түрін бағдарлау	1. 1. 9. 1 сөздегі дыбыстарды ажырату, олардың санын анықтау, олардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз, екпінді/ екпінсіз дауысты, жіңішке/жуан дауыссыз, ұяң/қатаң дауыссыз); сөздің дыбыстық сызбасын жасау
	1. 1. 9. 2 сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу
	1. 1. 9. 3 дыбыстың буынның және екпіннің мағынаажыратушылық рөлін түсіну
Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – оқылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
2.1 Оқылым түрлерін қолдану	1. 2. 1. 1 сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру
	1. 2. 1. 2 оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу)
2.2 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1. 2. 2. 1 мәтіннің тақырыбын, автордың ойын анықтау
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау	1. 2. 3. 1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау

2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін түсіну	1. 2. 4. 1 сөздердің мағыналарының жалпылануын ескере отырып, лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (заттың атын/сынын/қимылын білдіретін сөздер), мағынасы жуық/қарама-қарсы/көпмағыналы сөздер (мұғалімнің көмегімен)
2.5 Сұрақ қою және жауап беру	1. 2. 5. 1 суреттерге/мәтінге сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру
2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын анықтау	1. 2. 6. 1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін, мәтіннің ерекшеліктері бойынша жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) анықтау
2.7 Сөздердің графикалық түрін бағдарлау	1. 2. 7. 1 әріпті тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, сөздегі дыбыстар мен әріптердің алшақтығы туралы білу (йотты дауысты дыбыстары бар сөздер, ь бар сөздер)
	1. 2. 7. 2 сөздегі позициясына байланысты әріптің қызметін түсіну (дауысты дыбыс дауыссыз дыбыстардың жіңішкелік/жуандық көрсеткіші ретінде)
	1. 2. 7. 3 сөздегі ь, ы белгілерінің рөлін түсіну
Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – жазылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
3.1 Мәтін жоспарын құру	1. 3. 1. 1 суреттік жоспар, мәтіннің сызба- жоспарын құру және тақырып қою (мұғалімнің көмегімен)
3.2 Тыңдалған/оқылған материалдың мазмұнын жазу	1. 3. 2. 1 мұғалімнің көмегімен сурет, сызба, белгілерді қолдана отырып, тыңдалған/оқылған мәтіндердегі ақпаратты беру
3.3 Түрлі ұсыну формаларын пайдаланып, мәтін құру	1. 3. 3. 1 сурет, белгі, сызба, тірек сөздерді қолдана отырып, берілген тақырыпқа жай сөйлемдер/мәтіндер құрастыру/жазу
3.4 Түрлі жанрдағы мәтіндерді шығармашылықпен жазу	1. 3. 4. 1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/мәтіндер (хабарлама, құттықтау, хат) жазу
3.5 Жұмыстағы қателерді табу және түзету	1. 3. 5. 1 мұғалімнің көмегімен сөздердің, сөйлемдердің/мәтіннің жазылуын тексеру және қателерді түзету
3.6 Каллиграфиялық және графикалық нормаларды сақтау	1. 3. 6. 1 әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау
3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау	1. 3. 7. 1 жазылуы мен айтылуында айырмашылығы бар (вода, снег, пенал) сөздерді көшіріп жазу/жазу, тасымалдау ережелерін сақтау (мұғалімнің көмегімен)
	1. 3. 7. 2 жи-ши/ча-ща/чу-щу/-чк-, -чн-/-нщ-, -шн- дұрыс жазу ережесін қолдану
	1. 3. 7. 3 жалқы есімдерді, сөйлем басындағы сөздерді бас әріппен жазу (мұғалімнің көмегімен)
3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау	1. 3. 8. 1 жазбаша сөйлеуде заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату, пайдалану, оларды жекеше және көпше түрде өзгерту
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1. 3. 9. 1 сөйлемнің соңында тыныс белгілерін: нүкте, сұрау, леп белгілерін қою

19. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Букварь" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасының ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

20. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
1-сыныбына арналған
"Букварь" пәнінің үлгілік оқу
бағдарламасына қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Букварь" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асырудың ұзақмерзімді жоспары (оқыту орыс тілінде)

1-тоқсан			
Кезең	Тыңдалым және айтылым	Оқылым	Жазылым
Өліппеге дейінгі кезең	1. 1. 1. 1* сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну 1. 1. 5. 1 сөйлеу этикетін қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, рұқсат сұрау, қоштасу); 1. 1. 7. 1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу; 1. 1. 8. 1* сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру; 1. 1. 9. 1* сөздегі дыбыстарды ажырату, олардың санын анықтау, олардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз, екпінді/екпінсіз дауысты, жіңішке/жуан дауыссыз, ұян/қатаң дауыссыз); сөздің дыбыстық сызбасын жасау; 1. 1. 9. 2* сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу; 1. 1. 9. 3* дыбыстың буынның және екпіннің мағынаажыратушылық рөлін түсіну	1. 2. 1. 1* сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру; 1. 2. 5. 1* суреттерге/мәтінге сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру	1. 3. 1. 1* суреттік жоспар, мәтіннің сызба- жоспарын құру және тақырып қою (мұғалімнің көмегімен); 1. 3. 2. 1 мұғалімнің көмегімен сурет, сызба, белгілерді қолдана отырып, тыңдалған/оқылған мәтіндердегі ақпаратты беру; 1. 3. 6. 1* әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау
Өліппе кезеңі	1. 1. 1. 1 сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну; 1. 1. 2. 1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну;	1. 2. 1. 1* сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру; 1. 2. 1. 2* оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу); 1. 2. 5. 1* суреттерге/мәтінге	1. 3. 6. 1 әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын

	<p>1. 1. 3. 1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 1. 4. 1* тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау;</p> <p>1. 1. 6. 1* сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау;</p> <p>1. 1. 9. 2* сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу</p>	<p>сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру</p> <p>1. 2. 9. 1* әріпті тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, сөздегі дыбыстар мен әріптердің алшақтығы туралы білу (йотты дауысты дыбыстары бар сөздер, ь бар сөздер);</p> <p>1. 2. 9. 2 * сөздегі позициясына байланысты әріптің қызметін түсіну (дауысты дыбыс дауыссыз дыбыстардың жіңішкелік/жуандық көрсеткіші ретінде)</p>	<p>әріптермен таңбалау;</p> <p>1. 3. 7. 3 жалқы есімдерді, сөйлем басындағы сөздерді бас әріппен жазу (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 3. 9. 1 сөйлемнің соңында тыныс белгілерін: нүкте, сұрау, леп белгілерін қою</p>
2-тоқсан			
Әліппе кезеңі	<p>1. 1. 1. 1* сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну;</p> <p>1. 1. 2. 1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну;</p> <p>1. 1. 3. 1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 1. 4. 1 тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау;</p> <p>1. 1. 6. 1* сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау;</p> <p>1. 1. 7. 1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу;</p> <p>1. 1. 8. 1* сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру;</p> <p>1. 1. 9. 2* сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін</p>	<p>1. 2. 1. 1* сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру;</p> <p>1. 2. 1. 2* оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу);</p> <p>1. 2. 2. 1 мәтіннің тақырыбын, автордың ойын анықтау;</p> <p>1. 2. 3. 1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау;</p> <p>1. 2. 4. 1* сөздердің мағыналарының жалпылануын жазу; ескере отырып, лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (заттың атын/сынын/қимылын білдіретін сөздер), мағынасы жуық/қарама-қарсы/көпмағыналы сөздер (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 2. 5. 1* суреттерге/мәтінге сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру;</p> <p>1. 2. 6. 1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін, мәтіннің ерекшеліктері бойынша жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) анықтау;</p> <p>1. 2. 7. 1 * әріпті тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, сөздегі</p>	<p>1. 3. 2. 1* мұғалімнің көмегімен сурет, сызба, белгілерді қолдана отырып, тыңдалған/оқылған мәтіндердегі ақпаратты беру;</p> <p>1. 3. 3. 1* сурет, белгі, сызба, тірек сөздерді қолдана отырып, берілген тақырыпқа жай сөйлемдер/мәтіндер құрастыру/жазу;</p> <p>1. 3. 4. 1* мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/мәтіндер (хабарлама, құттықтау, хат) жазу;</p> <p>1. 3. 5. 1 мұғалімнің көмегімен сөздердің, сөйлемдердің/мәтіннің жазылуын тексеру және кателерді түзету;</p> <p>1. 3. 6. 1* әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау;</p> <p>1. 3. 7. 1* жазылуы мен айтылуында айырмашылығы бар (вода, снег, пенал) сөздерді көшіріп жазу/жазу, тасымалдау ережелерін сақтау (мұғалімнің</p>

анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу; 1. 1. 9. 3 дыбыстың буынның және екпіннің мағынаажыратушылық рөлін түсіну; 1. 1. 9. 4 сөздегі йотты әріптердің қызметін түсіну	дыбыстар мен әріптердің алшақтығы туралы білу (йотты дауысты дыбыстары бар сөздер); 1. 2. 7. 2 * сөздегі позициясына байланысты әріптің қызметін түсіну (дауысты дыбыс дауыссыз дыбыстардың жіңішкелік/жуандық көрсеткіші ретінде); 1. 2. 7. 3* сөздегі ь, ъ белгілерінің рөлін түсіну	көмегімен); 1. 3. 7. 2 * жи-ши/ча-ща/чу-щу/-чк-, -чн/-нщ-, -шн- дұрыс жазу ережесін қолдану; 1. 3. 7. 3* жалқы есімдерді, сөйлем басындағы сөздерді бас әріппен жазу (мұғалімнің көмегімен); 1. 3. 7. 4 сөздің соңында және ортасында жіңішкелік белгісі бар сөздерді жазу; 1. 3. 8. 1 жазбаша сөйлеуде заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату, пайдалану, оларды жекеше және көпше түрде өзгерту
---	--	--

Ескертпе:

- 1) бір тоқсан ішінде оқу мақсаттары сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша біріктіріледі;
- 2) "*" белгісімен белгіленген оқу мақсаттарының бір бөлігін іске асыру ұсынылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
4-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
176-1-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Обучение грамоте" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленді.

2. "Обучение грамоте" пәнінің мақсаты – қарапайым грамматикалық түсініктерді қалыптастыра отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын меңгеру процесінде тұлғаның функционалды сауаттылығын қалыптастыруға мүмкіндік жасау.

3. Қойылған мақсатқа жету үшін сауат ашу сабақтарында келесі міндеттерді жүзеге асыру қажет:

1) сөздерді оқу, мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп және жылдам оқу дағдыларын дамыту;

2) сөздік қорын байыту;

3) мәтінді мақсатты түрде түсіну арқылы білім алушылардың дұрыс оқу іс-әрекетін қалыптастыру;

4) оқуға және кітапқа деген қызығушылығын арттыру;

5) ақпаратты талдау, салыстыру, жалпылау, жүйелеу қабілетін дамыту;

6) айналасындағыларға достық қарым-қатынасты қалыптастыру, сөйлеу мәдениеті мен қарым-қатынас мәдениетін дамыту;

7) танымдық қызығушылықты қалыптастыру және өзінің сөйлеуін жетілдіруге ұмтылу арқылы шығармашылық қабілеттерін дамыту;

8) қоршаған әлемді тану арқылы оқылатын тілге деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті арттыру;

9) коммуникативтік біліктері мен дағдыларын дамыту: әңгімелесушіні ести және тыңдай білу, диалог жүргізу және әркімнің өз көзқарасы болатынын түсіну, өз пікірін айқын және негіздей отырып жеткізу;

10) қойылған міндет пен оны іске асыру шарттарына сәйкес оқу іс-әрекеттерін жоспарлау, бақылау және бағалау іскерлігін қалыптастыру;

11) нәтижеге жетудің ең тиімді тәсілдерін анықтау;

12) оқу іс-әрекетінің сәттілік/сәтсіздік себептерін түсіне білуді қалыптастыру.

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлікте дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне негіз болып табылады. Бұл құндылықтар білім алушының мінез-құлқы мен күнделікті іс-әрекетін ынталандыратын тұрақты жеке бағдарлары болуға бағытталған.

2-тарау. "Обучение грамоте" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. Пән бойынша оқу жүктемесінің көлемі аптасына 6 сағат, барлығы – 102 сағатты құрайды.

6. Оқу пәнінің мазмұнын іріктеу бірліктері:

1) тіл бірліктері: мәтін, сөйлем, сөз, буын, дыбыс;

2) орыс тілінің кейбір грамматикалық құбылыстары;

3) орфографиялық және пунктуациялық нормалардың минимумы;

4) балалар көркем әдебиетінің туындылары.

7. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері 2-жартыжылдықта "Обучение грамоте" оқулығының көмегімен жүзеге асырылады.

8. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) тұтас сөзбен оқуға көшу, "іштей" оқи білуді қалыптастыру;

2) мәтінмен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру;

3) байланыстырып сөйлеуді дамыту (мазмұндау, әңгімелеу, "ауызша суреттеу", суреттер, өзінің алған әсері бойынша әңгіме құрастыру);

4) каллиграфиялық және графикалық нормаларға сәйкес жазу дағдыларын дамыту;

5) ауыз әдебиеті мен көркем шығармалар арқылы ұлттық құндылықтарға құрметпен қарауға тәрбиелеу;

6) тыңдалым, айтылым арқылы сөйлеу өнеріне баулу.

9. Базалық білім мазмұны.

10. Тыңдалым және айтылым (ауызша сөйлеуді және фонематикалық естуді дамыту):

1) мұғалім мен өзге білім алушылардың сөзін, аудио/бейнежазбаларды тыңдау, естігеннің мәнін түсіну, сұраққа дұрыс және нақты жауап беру; коммуникативтік мақсаттарға сай қарым-қатынас дағдыларын (топта қарым-қатынас жасау, диалогке қатысу, сахналау, рөлдік ойындар) дамыту, сөйлеу этикетінің сөздерін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорын кеңейту;

2) бейвербальді қарым-қатынас құралдарын қолдану (интонация, мимика, ым-ишара, қалып); сөйлеудің негізгі ережелерін сақтау (ырғақ, екпін, қарқын, кідіріс);

3) жаңылтпаштар, санамақтар, өлеңдер, мақал-мәтелдер, жұмбақтарды жатқа айту арқылы артикуляциялық аппаратты дамыту;

4) берілген және қызықтырған тақырыптарға монолог және диалог түрінде өз ойын айтуды қалыптастыру, сурет, бақылағаны, көргені, басынан өткені және естігені/оқығаны туралы әңгімелеу, басқа адамдардың әрекеттері мен басынан өткеніне қарым-қатынасын білдіру, өзінің эмоционалдық жай-күйін берудің әртүрлі тәсілдерін қолдану;

5) сюжеттік суреттер сериясына сүйене отырып және көмексіз ертегілерді айту, сюжеттік сурет бойынша және сюжеттік суреттер сериясы бойынша әңгімелер құрастыру, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, мәтін картасына сүйене отырып және оған сүйенбей тыңдалған/оқылған мәтінді мазмұндау;

6) сөздің мәні мен мағынасын түсіну, сөздерді мақсатына қарай қолдану, сөздік қорын кеңейту арқылы тіл дамыту, сөздерді орфоэпиялық нормаларға сәйкес айту, сөздегі екпінді дұрыс қою;

7) сөйлемдер мен шағын мәтіндер құрастыру;

8) тыңдалымға арналған материал көлемі: 30 сек. – 1 мин.

11. Оқылым (оқылым дағдыларын қалыптастыру, әліпби әріптерін үйрету):

1) фонетика және графика;

2) дыбыс – тілдің ең кіші бірлігі, сөз бен буынның дыбыстық құрылымы;

3) дыбыстардың дауысты және дауыссыз болып жіктелуі (артикуляциялық, акустикалық, функционалдық аспектілер: дауыстылар еркін, дауыссыздар кедергімен айтылады, дауыстылар үннен, дауыссыздар – үн мен ызыңнан жасалады (ұяң), тек ызың (қатаң), дауыссыздар тек дауысты дыбыстармен тіркесіп қана өз бетінше буын құрай алады: [и-р'ис], [а-ист]);

4) дауыссыз дыбыстардың жуан/жіңішке және ұяң/қатаң болып жіктелуі;

5) дауысты дыбыстардың әлсіз және күшті позициялары;

6) дыбыс пен екпіннің мағынаажыратушылық рөлі ([мал] – [м'ал], [з

а

мък] – [зам

о

к]), бір немесе бірнеше дыбыспен ерекшеленетін сөздерді салыстыру;

7) сөздің дыбыстық құрамының бірлігін және оның лексикалық мәнін ұғыну;

8) дыбысты әріппен таңбалау, сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін/сәйкес еместігін, орыс тілінің орфоэпиялық нормаларын сақтай отырып, сөздердің айтылуын анықтау;

9) буын – ең кіші айтылым бірлігі, сөздердің буындарға бөлінуі, екпінді және екпінсіз буынға бөлу;

10) сөздің графикалық дыбыстық моделінен схема-модельдегі дыбыстарды әріптермен белгілеуге көшу; дауысты әріпке бағдарланған сөздің дыбыстық-әріптік моделін "оқу" ;

11) дыбыстық және дыбыстық-әріптік талдау жүргізу;

12) дыбыс пен әріптерді ажырату (дыбыстарды естиміз және айтамыз, әріптерді көреміз, жазамыз, оқимыз);

13) сөздің дыбыстық формасын оның әріптік жазбасы бойынша (оқылым) және керісінше (жазылым) айту;

14) орыс графикасының позициялық принципін меңгеру, дауысты дыбыстардың (я, ю, е, е, и) және ь әріптерінің көмегімен дауыссыз дыбыстардың жұмсақтығын белгілеу, я, ю, е, е әріптерінің көмегімен [й'] дыбысын белгілеу;

15) я, ю, е, Ұ дыбыстарының қосарлы рөлі;

16) әріптердің белгілі бір бірізділігі ретінде орыс әліпбиімен танысу;

17) 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді, тұтас сөздерді оқуға және 4-8 сөйлемнен тұратын мәтіндерді дұрыс оқуға көшу арқылы әртүрлі құрылымдағы сөздерді бірқалыпты буындап оқуға үйрету, мұғалімнің сұрақтары бойынша мәтіндерден шағын үзінділерді іріктеп оқуды үйрету;

18) сөйлеудің интонациялық ұйымдастырылуына бақылау жасау (сөйлем соңындағы, сұраулы, лепті интонация);

Ескерту: көркем шығарма көлемі 0,5-1,5 беттен (сюжетті суретті қоса есептегенде); ғылыми танымдық мәтін көлемі 0,3-0,5 беттен аспауы керек.

19) тыныс белгілеріне сәйкес сөйлемдердің интонациясы: нүкте, үтір, сұрау және леп белгілері, бір сөйлемді екіншісінен бөлетін кідірісті сақтау;

20) сөздің мағынасын бақылау (мағынасы бойынша жақын және қарама-қарсы сөздер, көпмағыналы сөздер);

21) мәтіннің мазмұнын өз бетінше оқып-түсіну, әңгімелеу сипатындағы өзгерген мәтінді оқу, берілген басы мен соңы бойынша мәтін құрастыру, оқылған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;

22) әртүрлі жанрдағы мәтіндердің ерекшеліктерін анықтау, шығарманың тақырыбын, негізгі ойын анықтау;

23) мәтінді мәнерлеп оқу, оқылған мәтіннің мазмұнына қатынасын білдіру (ұнайды/ұнамайды, себебі...);

24) оқу тапсырмаларын орындау үшін қажетті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен);

25) мәтін, суреттер, схемалар, пиктограммалар, белгілер түрінде ұсынылған ақпаратты түсіну;

26) дауысты және дауыссыз дыбыстарды айту дағдыларын меңгеру, оқу кезінде тұтас сөздерді және мағыналық бірліктерді дұрыс екпінмен айту (орфоэпиялық оқу);

27) орфографиялық оқу – айтып тұрып жазу және көшіріп жазу кезінде өзін-өзі бақылау құралы;

28) оқу жылдамдығының нормасы: минутына 30-40 сөз (шылау, одағай, еліктеу сөздер жеке сөз ретінде саналады), бірінші жартыжылдықта оқу техникасы тексерілмейді.

12. Жазылым (жазылым дағдыларын қалыптастыру):

1) айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді, сөз тіркестерін және сөйлемдерді айту арқылы жазу;

2) қолжазба және баспа мәтінінен сөйлемдерді, мәтінді арнайы ережелері бойынша көшіріп жазу;

3) пунктуация ережелерін ескере отырып, сөйлемдерді жазу: нүкте, сөйлем соңында леп сұрау белгілері, сөйлемде сөздерді бөлек жазу;

4) сөйлемнің басындағы бас әріп;

5) айтумен анықталмайтын сөздің әріптік жазудағы орын ретінде орфограмма туралы жалпы түсінік қалыптастыру;

6) дыбыстарды әріптермен белгілеуге байланысты емес орфограммалар: сөйлем басындағы, жалқы есімдердегі бас әріп, көмекші сөз бен сөз арасындағы босаралық, сөздерді жолдан келесі жолға буын арқылы тасымалдау, сөйлем соңындағы тыныс белгілері;

7) дыбыстарды әріптермен белгілеумен байланысты орфограммалар: ызыңнан кейінгі дауысты әріптер (жи-ши, ча-ща, чу-щу), -чк -чн,- чт, - щн әріп тіркестері, ь және ь әріптері – айыру белгілері, екпінсіз дауысты дыбыстарды дұрыс жазу (екі буынды сөздер), сөздің соңында ұяң және қатаң дауыссыз дыбыстарды дұрыс жазу;

8) сөз және сөйлем, "зат" және "сөз" ұғымдарын заттың атауы ретінде ажырату;

9) заттың, қоршаған орта құбылыстарының атын білдіретін сөздер, заттардың сынын білдіретін сөздер; заттың айту кезіндегі, айтқанға дейінгі, айтқаннан кейінгі іс-әрекетін білдіретін сөздер; бір затты, көп затты білдіретін сөздер, "ол", "олар" деген сөздерімен сәйкес келетін сөздер;

10) сурет бойынша сөйлем құрастыру, берілген сөздерден сөйлем құрастыру, сөйлемдегі сөздердің санын анықтау, сөйлемдердің графикалық үлгілерін құру;

11) жазба жұмыстардың көлемі: сөздік диктант – 4-5 сөз, диктант – 12-20 сөз, үйрету мазмұндамасы мәтінінің көлемі – 15-25 сөз, мәтінді көшіріп жазу – 15-20 сөзден артық емес, шығармашылық мәтіннің көлемі – 3-5 сөйлем (мұғалімнің көмегімен).

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі дағдылардың ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: "1" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

14. Оқу мақсаттарының жүйесі:

Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – тыңдалым және айтылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
1.1 Бастапқы тілдік ұғымдарды (мәтін, сөйлем, сөз) түсіну	1.1.1.1 сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну
1.2	1.1.2.1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау мәтінде кім/не туралы

Тыңдаған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну
1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	1.1.3.1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен)
1.4 Оқиғаны болжау	1.1.4.1 тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау
1.5 Сөйлеу нормаларын сақтай отырып түрлі қарым-қатынас жағдайларына қатысу	1.1.5.1 сөйлеу этикетін қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, рұқсат сұрау, қоштасу)
1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.6.1 сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау
1.7 Өзінің бағалау пікірін айту	1.1.7.1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу
1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрастыру	1.1.8.1 сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру
1.9 Сөздің дыбыстық түрін бағдарлау	1.1.9.1 сөздегі дыбыстарды ажырату, олардың санын анықтау, олардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз, екпінді/ екпінсіз дауысты, жіңішке/жуан дауыссыз, ұяң/қатаң дауыссыз); сөздің дыбыстық сызбасын жасау
	1.1.9.2 сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу
	1.1.9.3 дыбыстың буынның және екпіннің мағынаажыратушылық рөлін түсіну
	1.1.9.4 сөздегі йотты әріптердің қызметін түсіну
Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – оқылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
2.1 Оқылым түрлерін қолдану	1.2.1.1 сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру
	1.2.1.2 оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу)
2.2 Оқылған мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.2.2.1 мәтіннің тақырыбын, автордың ойын анықтау
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау	1.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау
2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің рөлін түсіну	1.2.4.1 сөздердің мағыналарының жалпылануын ескере отырып, лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (заттың атын/сынын/қимылын білдіретін сөздер), мағынасы жуық/қарама-қарсы/көпмағыналы сөздер (мұғалімнің көмегімен)
2.5 Сұрақ қою және жауап беру	1.2.5.1 суреттерге/мәтінге сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру
2.6	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін, мәтіннің ерекшеліктері бойынша

Мәтіннің түрлері мен жанрын анықтау	жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) анықтау
2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.2.7.1 мәтіндердің әліпбилік орналасу ретін пайдалана отырып, бір дереккөзден (сөздік, анықтамалық, балалар энциклопедиясы) ақпаратты табу
2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	1.2.8.1 мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру
2.9 Сөздердің графикалық түрін бағдарлау	1.2.9.1 әріпті тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, сөздегі дыбыстар мен әріптердің алшақтығы туралы білу (йотты дауысты дыбыстары бар сөздер, ь бар сөздер)
	1.2.9.2 сөздегі позициясына байланысты әріптің қызметін түсіну (дауысты дыбыс дауыссыз дыбыстардың жіңішкелік/жуандық көрсеткіші ретінде)
	1.2.9.3 сөздегі ь, ы белгілерінің рөлін түсіну
Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері) – жазылым	
Бөлімшелер (негізгі дағдылар)	Оқу мақсаттары
3.1 Мәтін жоспарын құру	1.3.1.1 суреттік жоспар, мәтіннің сызба- жоспарын құру және тақырып қою (мұғалімнің көмегімен)
3.2 Тыңдалған/оқылған материалдың мазмұнын жазу	1.3.2.1 мұғалімнің көмегімен сурет, сызба, белгілерді қолдана отырып, тыңдалған/оқылған мәтіндердегі ақпаратты беру
3.3 Түрлі ұсыну формаларын пайдаланып, мәтін құру	1.3.3.1 сурет, белгі, сызба, тірек сөздерді қолдана отырып, берілген тақырыпқа жай сөйлемдер/мәтіндер құрастыру/жазу
3.4 Түрлі жанрдағы мәтіндерді шығармашылықпен жазу	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/мәтіндер (хабарлама, құттықтау, хат) жазу
3.5 Жұмыстағы қателерді табу және түзету	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздердің, сөйлемдердің/мәтіннің жазылуын тексеру және қателерді түзету
3.6 Каллиграфиялық және графикалық нормаларды сақтау	1.3.6.1 әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау
3.7 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.7.1 жазылуы мен айтылуында айырмашылығы бар (вода, снег, пенал) сөздерді көшіріп жазу/жазу, тасымалдау ережелерін сақтау (мұғалімнің көмегімен)
	1.3.7.2 жи-ши/ча-ща/чу-шу/-чк-, -чн-/нщ-, -шн- дұрыс жазу ережесін қолдану
	1.3.7.3 жалқы есімдерді, сөйлем басындағы сөздерді бас әріппен жазу (мұғалімнің көмегімен)
	1.3.7.4 сөздің соңында және ортасында жіңішкелік белгісі бар сөздерді жазу
3.8 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.8.1 жазбаша сөйлеуде заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату, пайдалану, оларды жекеше және көпше түрде өзгерту
3.9 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.9.1 сөйлемнің соңында тыныс белгілерін: нүкте, сұрау, леп белгілерін қою

15. Осы оқу бағдарламасы қосымшада келтірілген бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Обучение грамоте" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасының ұзақмерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Бөлімдер мен тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
1-сыныбына арналған
"Обучение грамоте" пәнінің
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбына арналған "Обучение грамоте" пәнінің үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асырудың ұзақмерзімді жоспары (оқыту орыс тілінде)

3-тоқсан			
Өліппеден кейінгі кезең	<p>1. 1. 1. 1 сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну; 1. 1. 2. 1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау және мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну; 1. 1. 4. 1 тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 1. 1. 3. 1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен); 1. 1. 5. 1 сөйлеу этикетін қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, рұқсат сұрау, қоштасу); 1. 1. 6. 1* сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау; 1. 1. 7. 1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай сөйлемдермен негіздеу; 1. 1. 8. 1* сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру;</p>	<p>1. 2. 1. 1 сөз, сөйлем сызбасын оқу және құрастыру; 1. 2. 1. 2* оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу); 1. 2. 2. 1 мәтіннің тақырыбын, автордың ойын анықтау; 1. 2. 3. 1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау; 1. 2. 5. 1* суреттерге/мәтінге сұрақтар қою (мұғалімнің көмегімен) және сұрақтарға жауап беру; 1. 2. 6. 1* мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін, мәтіннің ерекшеліктері бойынша жанрын (жаңылтпаш, жұмбақ, мақал-мәтел, өлең, әңгіме, ертегі) 1. 2. 8. 1* мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) мәтіндерді салыстыру; 1. 2. 9. 1 әріпті тану және оны дыбыспен сәйкестендіру, сөздегі дыбыстар мен әріптердің алшақтығы туралы білу (йотты дауысты дыбыстары бар сөздер, ь бар сөздер); 1. 2. 9. 2 сөздегі позициясына байланысты әріптің қызметін түсіну (дауысты дыбыс дауыссыз дыбыстардың жіңішкелік/жуандық көрсеткіші ретінде); 1. 2. 9. 3* сөздегі ь, ы белгілерінің рөлін түсіну</p>	<p>1. 3. 1. 1 суреттік жоспар, мәтіннің сызба- жоспарын құру және тақырып қою (мұғалімнің көмегімен); 1. 3. 2. 1 мұғалімнің көмегімен сурет, сызба, белгілерді қолдана отырып, тыңдалған/оқылған мәтіндердегі ақпаратты беру; 1. 3. 4. 1* мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/мәтіндер (хабарлама, құттықтау, хат) жазу; 1. 3. 5. 1 * мұғалімнің көмегімен сөздердің, сөйлемдердің/мәтіннің жазылуын тексеру және қателерді түзету; 1. 3. 6. 1* әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау; 1. 3. 7. 1* жазылуы мен айтылуында айырмашылығы бар (вода, снег, пенал) сөздерді көшіріп жазу/жазу, тасымалдау ережелерін сақтау (мұғалімнің көмегімен); 1. 3. 7. 3* жалқы есімдерді, сөйлем басындағы сөздерді</p>

	<p>1. 1. 9. 1 сөздегі дыбыстарды ажырату, олардың санын анықтау, олардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз, екпінді/ екпінсіз дауысты, жіңішке/жуан дауыссыз, ұян/қатаң дауыссыз); сөздің дыбыстық сызбасын жасау;</p> <p>1. 1. 9. 2 сөздердің буындардан тұратынын түсіну, сөздегі буындардың саны мен ретін анықтау, екпінді буынды анықтау және белгілеу;</p> <p>1.1.9. дыбыстың буынның және екпіннің мағынаажыратушылық рөлін түсіну;</p> <p>1. 1. 9. 4 сөздегі йотты әріптердің қызметін түсіну</p>		<p>бас әріппен жазу (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 3. 7. 4* сөздің соңында және ортасында жіңішкелік белгісі бар сөздерді жазу</p>
4-тоқсан			
Өліппеден кейінгі кезең	<p>1. 1. 1. 1 сөйлеу, мәтін, сөйлем, сөз, дыбыс туралы түсіну;</p> <p>1. 1. 2. 1 мәтінде кім, не туралы айтылғанын анықтау мәтінде кім/не туралы айтылғанын анықтау және мәтін авторының не айтқысы келетінін түсіну;</p> <p>1. 1. 3. 1 оқиғалар ретін сақтай отырып, тыңдалған материалды мазмұндау (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 1. 4. 1* тақырып/аты және иллюстрациялар бойынша мәтіннің мазмұнын болжау;</p> <p>1. 1. 5. 1 сөйлеу этикетін қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында қолдану (сәлемдесу, алғыс білдіру, кешірім сұрау, рұқсат сұрау, қоштасу);</p> <p>1. 1. 6. 1* сөйлеуде сипаттау/салыстыру сөздерін, вербальді емес қарым-қатынас құралдарын (мимика, ым-ишара) қолдану, сөйлеудің мағынасын жеткізу үшін мәлімдеменің, сұрақтың, сезім білдірудің интонациясын сақтау;</p> <p>1. 1. 7. 1 тыңдалған мәтінге пікірін білдіру, оны жай</p>	<p>1. 2. 1. 2 оқудың негізгі түрлерін қолдану (буындап оқудан сөздерді тұтас оқуға көшу, түсініп оқу);</p> <p>1. 2. 2. 1 мәтіннің тақырыбын, автордың ойын анықтау;</p> <p>1. 2. 3. 1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің басын, ортасын және соңын анықтау;</p> <p>1. 2. 4. 1 сөздердің мағыналарының жалпылануын ескере отырып, лексикалық мәні мен мағынасын түсіну (заттың атын/сынын/қимылын білдіретін сөздер), мағынасы жуық/қарама-қарсы/көпмағыналы сөздер (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 2. 7. 1 мәтіндердің әліпбилік орналасу ретін пайдалана отырып, бір дереккөзден (сөздік, анықтамалық, балалар энциклопедиясы) ақпаратты табу</p>	<p>1. 3. 3. 1* сурет, белгі, сызба, тірек сөздерді қолдана отырып, берілген тақырыпқа жай сөйлемдер/мәтіндер құрастыру/жазу;</p> <p>1. 3. 4. 1* мұғалімнің көмегімен жай сөйлемдер/мәтіндер (хабарлама, құттықтау, хат) жазу;</p> <p>1. 3. 5. 1 мұғалімнің көмегімен сөздердің, сөйлемдердің/мәтіннің жазылуын тексеру және қателерді түзету;</p> <p>1. 3. 6. 1 әріптердің элементтерін, жазба (бас және кіші) әріптер мен олардың қосылыстарын жазу, каллиграфия нормаларына сәйкес анық жазу, жазуда күшті позицияның дыбыстарын әріптермен таңбалау;</p> <p>1. 3. 7. 1* жазылуы мен айтылуында айырмашылығы бар (вода, снег, пенал) сөздерді көшіріп жазу/жазу, тасымалдау ережелерін сақтау (мұғалімнің көмегімен);</p> <p>1. 3. 7. 2* жи-ши/ча-ща/чу-</p>

<p>сөйлемдермен негіздеу; 1. 1. 8. 1* сюжеттік иллюстрация/суреттер топтамасы бойынша әңгіме құрастыру; 1. 1. 9. 1 сөздегі дыбыстарды ажырату, олардың санын анықтау, олардың белгілерін ажырату (дауысты/дауыссыз, екпінді/ екпінсіз дауысты, жіңішке/жуан дауыссыз, ұян/қатаң дауыссыз); сөздің дыбыстық сызбасын жасау</p>		<p>шу/-чк-, -чн-/ -нщ-, -шн- дұрыс жазу ережесін қолдану; 1. 3. 7. 3* писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя); 1. 3. 7. 4* сөздің соңында және ортасында жіңішкелік белгісі бар сөздерді жазу; 1. 3. 8. 1* жазбаша сөйлеуде заттың атын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату, пайдалану, оларды жекеше және көпше түрде өзгерту; 1. 3. 9. 1 сөйлемнің соңында тыныс белгілерін: нүкте, сұрау, леп белгілерін қою</p>
---	--	---

Ескертпе:

- 1) бір тоқсан ішінде оқу мақсаттары сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша біріктіріледі;
- 2) "*" белгісімен белгіленген оқу мақсаттарының бір бөлігін іске асыру ұсынылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
5-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
113-1- қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Абайтану" пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты:

1) Абай шығармаларының тілдік қабаты арқылы қазақ әдеби тілінің құнарын, көркем сөздің қуатын, эстетикалық күшін, идеялық мазмұнын меңгертіп, бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағдылар қалыптастыру, ұлттық мінез-құлық, сапалық ерекшеліктерді, ұлттық кодты таныту, гуманистік-көркемдік, мәдени-тарихи, ұлттық құндылықтарды бағалай алу құзыретін дамыту, әдеби-эстетикалық талғамдары мен ізгілік және іскерлік құндылықтарын, шығармашылық құзыреттерін жетілдіру;

2) Абайдың "Толық адам", ар ілімі, адамшылық мұрат-мақсаты, пәлсапалық көзқарастары арқылы тұлғалық қасиеттерді танытып, білімгерлердің өзіндік даму бағытын, сыни ой-пайымын қалыптастыру;

3) әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын, өзіндік ұстанымы бар, түрлі жағдайда оңтайлы шешім қабылдауға қабілетті тұлға қалыптастыру.

3. "Абайтану" пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының міндеттері:

1) Абай шығармашылығының идеялық, мазмұндық-құрылымдық сипатын, тілдік, стильдік, жанрлық ерекшеліктерінен жүйелі білім беру;

2) Абай шығармаларындағы ізгілік, имандылық, мораль қағидаттарын таразылау арқылы Абай ілімдерінің негізін терең таныту;

3) Абайдың қарасөздері мен өлеңдеріндегі ой-толғамдарды интерпретациялай алу;

4) өзіндік ой-пікірлерін жазба тіл мен сөйлеу тілінде еркін жеткізе алу, оқу материалдарын салыстыру, саралау, талдай алу;

5) Абай шығармаларындағы заман адамының тұлғалық ерекшеліктерін саралау арқылы пәлсапалық толғаныстарын пайымдау, қажетті тұлғалық қасиеттерді, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау;

6) "Абайды ұлтымыздың мәдени капиталы" ретінде бағалау.

2-тарау. "Абайтану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Абайтану" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. "Абайтану" пәні білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

1) оқу және түсіну;

2) талдау және жинақтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім).

6. "Оқу және түсіну" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой түйіндерін пайымдап оқу;
- 2) мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру;
- 3) шығарма үзінділерімен жұмыс;
- 4) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;
- 5) (ауызша, жазбаша) интерпретация.

7. "Талдау және жинақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;
- 2) көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер;
- 3) көркем шығарманың тілі, стилі;
- 4) көркемдік тәсілдер.

8. "Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;
- 2) рухани және көркем-эстетикалық құндылық;
- 3) әдеби шығармашылық;
- 4) әдеби сын.

9. 5-сыныпқа арналған "Абайтану" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау; көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу;

2) талдау және жинақтау:

сюжетті шығармадағы фабула, композициясын тауып, жоспар құру; лирикалық шығарманы құрылысына талдау; қарасөздерді мағыналық жігіне қарай бөлу; шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; жас Абайды ерекшелейтін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау; көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі сөз образдарының эстетикалық құндылығын бағалау; шығарманы автор ізімен баяндап жазу; көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу; "Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы" эссе жазу; оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу.

10. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Мұхтар Әуезов "Абайдың өмірбаяны" мақаласы;

2) Мұхтар Әуезов "Зерек те талапты жас";

3) "Ғылым таппай мақтанба", "Интернатта оқып жүр", "Жасымда ғылым бар деп ескермедім", "Қыс", "Күз", "Жаз", "Жазғытұры" өлеңдері;

4) "Отыз бірінші", "Отыз екінші" қарасөздері;

5) "Есек пен бұлбұл", "Шегіртке мен құмырсқа", "Қарға мен түлкі", "Емен мен шілік" мысал өлеңдері;

б) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов "Кәрі әже – Зере" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан);

Тұрағұл Абайұлы "Менің әкемнің ерекше қасиеті";

Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері;

Бейбіт Сапаралы "Өскенбай" (тарихи ғұмырбаяндық еңбегінен);

Мұхтар Әуезов "Құнанбай" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан);

Мұхтар Әуезов "Ұлжан" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан).

11. 6-сыныпқа арналған "Абайтану" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау;

2) талдау және жинақтау:

лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; ортақ негізгі ойқазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау; шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді айқындау, поэтикалық тілдің

ерекшелігін айқындау; шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау, мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ойтолғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу; шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы", "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол", "Білімдіден шыққан сөз", "Біреуден біреу артылса", "Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап", "Әсемпаз болма әрнеге", "Адамның кейбір кездері", "Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа", "Құлақтан кіріп бойды алар" өлеңдері;

2) "Жетінші", "Он бесінші", "Он сегізінші", "Он тоғызыншы", "Жиырма бірінші" қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Ахмет Байтұрсынұлының "Қазақтың бас ақыны" мақаласы;

Кәкітай Ысқақұлы "Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі" мақаласы;
Ахмет Жұбанов "Абайдың музыкалық мұрасы"

13. 7-сыныпқа арналған "Абайтану" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; әдеби шығармадағы өзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау; көркем шығармадағы, образдарды, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) қолдана отырып баяндау;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау; көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; шығармадағы көркемдегіш

құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру; кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме,) жазу; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Ұяламын дегенің көңіл үшін", "Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас...", "Жастықтың оты жалындап", "Жүректе қайрат болмаса", "Қансонарда бүркітші шығады аңға", "Желсіз түнде жарық ай", "Көзімнің қарасы", "Қараңғы түнде тау қалғып", "Өзгеге, көңілім, тоярсың" өлеңдері;

2) "Екінші", "Бесінші", "Жиырма үшінші", "Жиырма алтыншы", "Жиырма тоғызыншы", "Қырық төртінші" қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Жүсіпбек Аймауытов пен М.Әуезовтің "Абайдың өнері һәм қызметі" мақаласы; Көкбай Жанатайұлы "Абай туралы естелік"; "Біржан сал Абай ауылында" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан үзінді).

15. 8-сыныпқа арналған "Абайтану" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру; шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/тұжырым айту; қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба) дәйектеу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; көркем шығармадағы образ құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; шығармадағы көркемдегіш

құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу; шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

16. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Тұла бойың ұят-ар едің", "Жиырма жеті жасында", "Талаптың мініп тұлпарын", "Кешегі өткен ер Әбіш", "Орынсызды айтпаған", "Жастықтың оты қайдасың?", "Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық", "Дүтбайға", "Мен боламын демендер", "Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы", "Білектей арқасында өрген бұрым", "Аттың сыны", "Бүркіт сыны" өлеңдері;

2) "Төртінші", "Алтыншы", "Он төртінші", "Отызыншы", "Отыз үшінші", "Отыз тоғызыншы" қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Мұхтар Әуезов "Халқын сүйген Әбіш" еңбегі;

Мұхтар Әуезов "Абай Құнанбаев" монографиясы;

Зәки Ахметов "Абайдың ақындық әлемі" еңбегі.

17. 9-сыныпқа арналған "Абайтану" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

көркем мәтінді талдап оқу; тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген элеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту/жазу;

2) талдау және жинақтау:

шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап

тану, "адал жар", "адал дос", "мағыналы жастық" тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау; көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу.

18. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Сегіз аяқ", "Заманақыр жастары", "Жасөспірім замандас қапа қылды", "Көзінен басқа ойы жоқ", "Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат", "Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ", "Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да", "Өкінішті көп өмір кеткен өтіп", "Сабырсыз, арсыз, еріншек", "Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек", "Қыран бүркіт не алмайды салса баптап", "Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол", "Ғашықтың тілі – тілсіз тіл", "Жарқ етпес қара көңілім не қылса да", "Қызарып, сұрланып" өлеңдері;

2) "Тоғызыншы", "Жиырманшы", "Отыз алтыншы", "Отыз жетінші", "Қырқыншы" қарасөздері;

3) "Ескендір" поэмасы;

4) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметұлының "Абайдың адамгершілік мұраттары" еңбегі;

Тұрсын Жұртбайдың "Күйесің жүрек... Сүйесің" еңбегі.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

19. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі бөлімдердің ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 7.2.1.1 кодында: "7" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

20. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтінді түсініп, мәнерлеп негізгі ой	5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп отырып, негізгі ой түйіндерін	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу

түйіндерін пайымдап оқу	анықтау	бөліктерін сақтай отырып оқу	(логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу	(оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу	
2. Мәтіннің тілдік қабатын (лексикалық, образдық мәнін) игеру	5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну	6. 1. 2. 1 мәнлер (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалуды мақсатын түсіну	7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау	8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 2. 2 әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру	9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу
3. Шығарма үзінділерімен жұмыс	5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысымен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру	6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау	7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру	8. 1. 3. 1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру	9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу
4. Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау	6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау	7. 1. 4. 1 әдеби шығармада өзекті ойды, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау	8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу	9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну
5. Интерпретация (ауызша, жазбаша)	5. 1. 5. 1 көркем шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте,	6. 1. 5. 1 көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау; 6. 1. 5. 2 лирикалық	7. 1. 5. 1 көркем шығармадағы, образдарды, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау; 7. 1. 5. 2 кара	8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/тұжырып	9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында

	сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; 5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу	кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау	сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау	айту; 8. 1. 5. 2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) дәйектеу	дәйектеп айту/жазу
--	--	---	---	---	--------------------

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Әдеби шығарманың композициялық құрылымы	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 1. 3 қарасөздерді мағыналық жігіне қарай бөлу	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау	9. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау
2. Көркем шығарманың идеялық мазмұны, образдар жүйесі, типтік характер	5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 2. 2 жас Абайдың ерекшеліктерін тін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу; 5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) жинақтау	6. 2. 2. 1 шығармаларға ортақ ойқазығын, образдарды анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер) жинақтау	7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7. 2. 2. 2 автордың түрлі мінез-құлық, адам болмысы туралы тұжырымдарын түрлі нысанда жинақтау	8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-құлықты саралап тану, "адал жар", "адал дос", "мағыналы жастық" тұжырымдарын айқындау, автордың ойын айқындау
3. Көркем шығарманың тілі, стилі	5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	6. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі этномәдени бірліктерді талдау,	7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде	8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін	9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау

		поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	анықтау	айқындау	
4. Көркемдік тәсілдер	5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау	6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптар метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация анықтау	7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (троптың түрлері мен символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау	8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (троп пен фигура, психологиялық параллелизм, перифраз, аксиморон, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау	9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылтумен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

1. Шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау	8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығы на баға беру	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау
2. Рухани және көркем-эстетикалық құндылығы	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау	6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру	7. 3. 2. 1 көркем образдардың тұлғалық ерекшелікте рін ашудағы автор шеберлігіне баға беру	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру	9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани-эстетикалық құндылығына баға беру
3. Әдеби шығармашылық	5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3	6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең)	7. 3. 3. 1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу	8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы	9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме,

	шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, "Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы" эссе жазу	жазу		адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу	кейіпкер монологі, жоба жазу
4. Әдеби сын	5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу	6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

21. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

22. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Абайтану" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің мамандандырылған қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
I-тоқсан			
Абайдың өскен ортасы, тұлғалық	"Абайтану" пәнінің ерекшелігі, пән ретіндегі сипаттамасы, Абайдың балалық шағы мен өскен ортасын жайында жазылған мақала мен көркем шығармалар арқылы	Оқу және түсіну	5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып,

ерекшеліктері	<p>игеру; Ғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымын тану.</p> <p>Кіріспе. "Абайтану" пәні туралы түсінік, М. Әуезов "Абайдың өмірбаяны", М. Әуезов "Зерек те талапты жас", "Ғылым таппай мақтанба", "Интернатта оқып жүр..." өлеңдері.</p> <p>Қосымша оқуға: М.Әуезов "Кәрі әже – Зере" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан), Тұрағұл Абайұлы "Менің әкемнің ерекше қасиеті", Уәсила Мағауияқызының Абай туралы естеліктері.</p>	<p>Талдау және жинақтау</p> <p>Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)</p>	<p>мәтіндегі қолданысын түсіну;</p> <p>5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру;</p> <p>5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратын) анықтау;</p> <p>5. 1. 5. 1 көркем, шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту</p> <p>5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру;</p> <p>5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау;</p> <p>5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу;</p> <p>5. 2. 2. 2 жас Абайды ерекшелетін қасиеттерді шығармадағы іс-әрекеті арқылы дәйектеу;</p> <p>5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ой-тұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау</p> <p>5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау;</p> <p>5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу;</p> <p>5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу;</p> <p>5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, "Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы" эссе жазу</p>
2-тоқсан			
"Білімдіден шыққан сөз"	<p>Абайдың тұлғалық болмысы мен өскен ортасын ғылыми мақалалар мен көркем шығармалар арқылы игеру; білім алу шарттарын шығармалары арқылы игеру.</p> <p>"Жасымда ғылым бар деп ескермедім" өлеңі,</p> <p>"Отыз бірінші", "Отыз екінші" қарасөздері.</p> <p>Қосымша оқуға: Бейбіт Сапаралы "Өскенбай", Мұхтар Әуезов "Құнанбай" ("Абай жолы"</p>	Оқу және түсіну	<p>5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау;</p> <p>5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну;</p> <p>5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге</p>

	<p>роман-эпопеясынан), Мұхтар Әуезов "Ұлжан" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан)</p>		<p>жоспар құру; 5. 1. 4. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 2. 3 Абайдың білімді игерудің шарттары мен талаптары туралы ойтұжырымдарын (ментальді картада, кластер) нысандарда жинақтау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	<p>5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу, "Абай қарасөздеріндегі талап пен еңбек тақырыбы" эссе жазу</p>
3-тоқсан			
"Мінінді ұрлап жасырып..."	<p>Адамның түрлі мінез-құлық, іс-әрекеттерін, болмысын мысал өлеңдері мен сатирасы арқылы сын тұрғысында пайымдау. "Есек пен бұлбұл", "Шегіртке мен құмырсқа", "Қарға мен түлкі", "Емен мен шілік" мысал өлеңдері</p>	Оқу және түсіну	<p>5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау; 5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну; 5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру; 5. 1. 4. 1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау; 5. 1. 5. 1 көркем шығармадағы оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту; 5. 1. 5. 2 мысал өлеңдерді (диалогте, сахналық көріністе, сурет, мозайка, комикс) интерпретациялау; 5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ойтүйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, дәйек) әңгімелеу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып,</p>

			<p>жоспар құру;</p> <p>5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу;</p> <p>5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығарма шылық (өнім)	<p>5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу;</p> <p>5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу;</p> <p>5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу;</p> <p>5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу</p>
4-тоқсан			
"Түрлендірген дүниені тәңірім шебер"	А.Құнанбайұлының сомдаған көркем образдарын эстетикалық-танымдық тұрғыда бейнелі әрі зерделі игеру. "Қыс", "Күз", "Жаз", "Жазғытұры" өлеңдері	Оқу және түсіну	<p>5. 1. 1. 1 мәтінді түсініп оқи отырып, негізгі ой түйіндерін анықтау;</p> <p>5. 1. 2. 1 шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық және ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын түсіну;</p> <p>5. 1. 3. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қойып, мәтінге жоспар құру;</p> <p>5. 1. 4. 1 мәтіндегі, көркем шығармадағы көтерілген мәселені (ғибратты) анықтау;</p> <p>5. 1. 5. 3 көркем мәтіндегі ой-түйіндерді салыстырмалы үлгіде (мақал, мысал, дәйек) әңгімелеу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау;</p> <p>5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау;</p> <p>5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау;</p> <p>6. 2. 3. 1 шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау</p>
		Бағалау (салыстыру) және	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау;

	шығарма шылық (өнім)	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 3 шығармадан алған әсерін зерделеп, ойтолғау, авторға, замандастарына хат жазу
--	-------------------------	--

2) 6-сынып:

Оқу жоспарының концепция лық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
I-тоқсан			
"Сөз түзелді, тыңдаушы, сен де түзел"	Сөз мәдениеті, сөйлеу мәдениеті, талапты тыңдарман, адамдық болмыс жөнінде Абай көзқарастарын таныту, тағылымдық мәнін зерделеу. "Өлең - сөздің патшасы, сөз сарасы", "Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін", "Біреудің кісісі өлсе, қаралы ол", "Білімдіден шыққан сөз" өлеңдері. Қосымша оқуға: Ахмет Байтұрсынұлының "Қазақтың бас ақыны" мақаласы	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу; 6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалы, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалы мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау; 6. 1. 5. 2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын, лирикалық образдарды анықтау, ой- толғамдарды нысандарда (ментальді картада, кластер) жинақтау; 6. 2. 3. 1 өлең құрылысына талдай отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық	6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік- эстетикалық құндылығына баға беру;

		(өнім)	<p>6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу;</p> <p>6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау</p>
2-тоқсан			
"Бір ғылымнан басқаның кеселі көп асқанға"	<p>А.Құнанбайұлының адамға тән жақсы, жаман әрекеттерді салыстыра отырып, адамшылықтың жолын нұсқайтын ой-пайымдарын саралап тану, өзіндік көзқарас қалыптастыру.</p> <p>"Біреуден біреу артылса" өлеңі, "Он сегізінші", "Жиырма бірінші", "Жетінші" қарасөздері.</p> <p>Қосымша оқуға: Кәкітай Ысқақұлы "Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі"</p>	Оқу түсіну және	<p>6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалуды мақсатын түсіну;</p> <p>6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау;</p> <p>6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау;</p> <p>6. 1. 5. 1 көркем шығармадағы тұлғаның ерекшелігін (слайд, ментальді карта) сипаттау;</p> <p>6. 1. 5. 2 лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу;</p> <p>6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандар да) жинақтау;</p> <p>6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	<p>6. 3. 1. 2 мәтіндегі нысандарды ұлттық, тарихи құндылық тұрғысында бағалау;</p> <p>6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау</p>
3-тоқсан			
Абай ақылдың бойтұмары	<p>Абайдың тұлғалық кемелдік туралы ойларын өмірлік ұстаным тұрғысында таразылау, оқушылардың көзқарасы мен өмірлік бағыттарына негіз етіне ықпал ету.</p> <p>"Сенбе жұртқа тұрса да қанша мақтап", "Әсемпаз болма әрнеге" өлеңдері, "Он</p>	Оқу түсіну және	<p>6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сақтай отырып оқу;</p> <p>6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалуды мақсатын түсіну;</p>

	бесінші", "Он тоғызыншы" қарасөздері.		6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау; 6. 1. 4. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау арқылы көркем мәтіндегі өзекті ойды анықтау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 1. 2 қарасөздерді идеялық бөліктерге бөлу; 6. 2. 2. 1 ортақ негізгі ой қазығын анықтау, ой-толғамдарды (ментальді картада, кластер нысандарда) жинақтау; 6. 2. 4. 1- шығармадағы көркемдік құралдарды анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
"Сылдырап өңкей келісім"	Абайдың сөз өнеріне эстетикалық талғамы мен талабын зерделеу, эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. "Адамның кейбір кездері", "Көңіл құсы құйқылжыр шартарапқа", "Құлақтан кіріп, бойды алар" өлеңдері Қосымша оқуға: Ахмет Жұбанов "Абайдың музыкалық мұрасы"	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 мәтіндерді интонацияның құрамдас бөліктерін сактай отырып оқу; 6. 1. 2. 1 мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу арқылы сөз, сөз тіркестерінің лексикалық, образдық мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалудың мақсатын түсіну; 6. 1. 3. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, негізгі ой түйіндерін анықтау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 лирикалық шығармаларды композициялық құрылымына талдау; 6. 2. 3. 1 өлең құрылысына талдай отырып, шығарма тіліне, көркемдік тәсіліне, этномәдени бірліктеріне талдау, поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау (салыстыру) және	6. 3. 2. 1 мәтіннің көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық

	шығармашылық (өнім)	мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу
--	---------------------	---

3) 7-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
"Пайда ойлама, ар ойла..."	Абайдың ізгілік имандылық, мораль қағидаттары туралы ой-толғамдарын саралап тану, адамшылық негіздерді тұтынуға ықпал ету. "Ұяламын дегенің көңіл үшін", "Жүрек – теңіз, қызықтың бәрі – асыл тас..." өлеңдері, "Жиырма тоғызыншы", "Бесінші" қарасөздері Қосымша оқуға: Жүсіпбек Аймауытов пен Мұхтар Әуезовтің "Абайдың өнері хәм қызметі" мақаласы	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ойтүйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7. 1. 5. 2 қара сөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 3. 1 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу
2-тоқсан			

<p>"Жүректе қайрат болмаса..."</p>	<p>Абайдың ақыл, қайрат, жігер туралы өлеңінің мәнін түсініп, адамға рухани нәр беретін негіздерді түйсінуге талаптану. "Жастықтың оты жалындап", "Жүректе қайрат болмаса" өлеңдері, "Жиырма үшінші", "Қырық төртінші" қарасөздері.</p>	<p>Оқу және түсіну</p>	<p>7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ойтүйіндерді тауып, негізгі ой қазығына топтастыру; 7. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау</p>
		<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы лирикалық образдың жасалу тәсілдерін айқындау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау</p>
		<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу</p>
<p>3-тоқсан</p>			
<p>"Жақсы ат пен тату жолдас – бір ғанибет"</p>	<p>Қазақтың ұлттық мәдениеті мен саятшылық өнерінен түсініктерін кеңейтіп, көркемдық танымдарын дамыту, қазақ қауымындағы кейбір мінез-құлықты саралап тану. "Қансонарда бүркітші шығады аңға", "Екінші", "Жиырма алтыншы" қарасөздері. Қосымша оқуға: Көкбай Жанатайұлы "Абай туралы естелік"</p>	<p>Оқу және түсіну</p>	<p>7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау; 7. 1. 3. 1 көркем мәтіндегі ойтүйіндерді тауып, негізгі ой</p>

			<p>қазығына топтастыру; 7. 1. 4. 1 әдеби шығармада өзекті ойды көтерілген әлеуметтік-қоғамдық, эстетикалық мәселені анықтау; 7. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) баяндау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру; 7. 2. 3. 1 көркем шығарма тілінің, ақпараттық, фразеологиялық қырын мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	<p>7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 көркем образдардың тұлғалық ерекшеліктерін ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу</p>
4-тоқсан			
"Ұйықтап жатқан жүректі ән оятар"	Абайдың музыкалық мұрасын рухани-эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. "Желсіз түнде жарық ай", "Көзімнің қарасы", "Қараңғы түнде тау қалғып", "Өзгеге, көңілім, тоярысың" Қосымша оқуға: "Біржан сал Абай ауылында" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан үзінді)	Оқу және түсіну	<p>7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 2. 1 мәтіндегі тілдік бірліктерді дербес және мәнмәтіндегі (контексте) қызметін түсініп, идеялық мазмұндағы маңызын айқындау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>7. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын айқындау, жоспар құру;</p>

		7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау
	Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес автордың өзге шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу

4) 8-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
"Тұла бойың ұят, ар едің"	Әбдірахманға арналған өлеңдері арқылы кемел адамға тән тұлғалық қасиеттерді саралап тану, сүйікті ұлына деген әке жоқтауының мәнін түсіну. "Тұла бойың ұят, ар едің", "Жиырма жеті жасында", "Талаптың мініп тұлпарын", "Кешегі өткен ер Әбіш", "Орынсызды айтпаған" өлеңдері. Қосымша оқуға: Мұхтар Әуезовтің "Халқын сүйген Әбіш" еңбегі	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 2. 2 әке жоқтауындағы эмоционалды-экспрессивті сөздерді зерделеу, авторлық идеяны өмір шындығымен байланыстыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы Абайдың ой-тұжырымдарын өзге шығармаларымен байланыстыру, тұтастыру; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/дәйектеп айту
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 1. 2 әдеби мәтіндердің жанрына байланысты өзіндік белгілерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың

			<p>қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау</p> <p>8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру;</p> <p>8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру;</p> <p>8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу;</p> <p>8. 3. 3. 3 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу</p>
2-тоқсан			
"Жастықтың оты қайдасың?"	<p>Адам өміріндегі жастық шақтың қадірін жете түсініп, қадірлі уақытты пайдалы іске, еңбекке жұмсау жөніндегі Абай тағылымын тану, тұлғалық қасиеттерді дамытып, ынтымақ, бірлікке жұмылдыру.</p> <p>"Жастықтың оты қайдасың?", "Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық" өлеңдері, "Он төртінші", "Отыз үшінші", "Отыз тоғызыншы" қарасөздері</p>	Оқу және түсіну	<p>8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу;</p> <p>8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу;</p> <p>8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу;</p> <p>8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу, тұжырып айту;</p> <p>8. 1. 5. 2 қарасөздердегі автордың түйінді ойын (түрлі нысанды: ментальді карта, сызба қолдана отырып) дәйектеу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау;</p> <p>8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау;</p> <p>8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық	<p>8. 3. 1. 1 шығармадағы тұлғалық қасиеттерді автордың өзге шығармаларымен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына</p>

		(өнім)	баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
"Бірінді бірін көрмесен бәрі бос"	қазақ, дос, істің	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің семантикалық, мәнін түсініп, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау, образдық қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
"Қиыннан қиыстырар ер"	Абайдың портрет жасаудағы шеберлігін эстетикалық, танымдық мақсатта игеру. "Қақтаған ақ күмістей кең мандайлы",	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу;

данасы"	"Білектей арқасында өрген бұрым", "Аттың сыны", "Бүркіт сыны" Қосымша оқуға: Зәки Ахметовтің "Абайдың ақындық әлемі" еңбегі		8. 1. 4. 1 шығармадағы өзекті ойды анықтау, сөз образдарының идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 5. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, образдардың тұлғалық ерекшеліктерін жазу/ тұжырып айту
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 шығарманы композициялық құрылымына талдай отырып, негізгі тұжырымын жинақтау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы, образ сомдаушы бірліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың суреттеу тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын, талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме жазу; 8. 3. 3. 2 көркем мәтінді жалпы адамзаттық құндылық тұрғысынан бағалап, әдеби эссе жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
I-тоқсан			
"Ұятын, арын ояңсын, бұл сөзімді ойлансын"	Абайдың заман адамының қайғы-қасіретін арқалаған наласы мен терең мұңын, пәлсапалық толғаныстарын зерделеп, өз заманына лайық тұлға болу харекеттерін сыни пайымдау. "Сегіз аяқ", "Заманақыр жастары", "Жас өспірім замандас қапа қылды", "Көзінен басқа ойы жоқ", "Отыз алтыншы" қарасөзі. Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметұлының "Абайдың адамгершілік мұраттары" еңбегі	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық

			<p>ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>9. 2. 1. 1 шығармаларды композициялық құрылымына талдай отырып, композициялық амалдарды айқындау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троппен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	<p>9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу</p>
2-тоқсан			
"Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат"	<p>Абайдың жастарға қажетті жақсы қасиеттер туралы ғылыми-пәлсапалық трактаттарын пайымдату, ақынның көркем-әдеби туындыларындағы ұлттық таным мен рухани-мәдени құндылықтарды таныту, ақын идеяларын күнделікті тұрмыста басшылыққа алуға бағыттау. "Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат", "Адасқанның алды-жөн, арты соқпақ" өлеңдері, "Ескендір" поэмасы, "Жиырмасыншы" қарасөзі</p>	Оқу және түсіну	<p>9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу;</p>

			9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, "мағыналы жастық" тұжырымдарын айқындап, автордың айтар ойын пайымдау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани- эстетикалық құндылығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
3-тоқсан			
"Ер ісі ақылға ермек, бойды жеңбек"	Хәкімнің заман келбеті мен заман адамының мінез-құлқын (мақтангөйлік, паракорлық, жағымпаздық, жалқаулық) саралату, тарихи кезеңдегі қазақ болмысын таразылау арқылы жаңа заман адамына қажетті тұлғалық қасиеттерді сыни пайымдату. "Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да", "Өкінішті көп өмір кеткен өтіп", "Сабырсыз, арсыз, еріншек". "Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек" "Қыран бүркіт не алмайды салса баптап" өлеңдері, "Тоғызыншы", "Қырқыншы" қарасөздері. Қосымша оқуға: Тұрсын Жұртбайдың "Күйесің жүрек... Сүйесің" еңбегі	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген колданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/ айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну; 9. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу; 9. 1. 5. 2 қарасөздердегі ой-толғамдарды оқырмандық ұстаным тұрғысында дәйектеп айту, жазу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 2. 1 шығармадағы образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу, әртүрлі мінез-

			<p>құлықты саралап тану, автордың айтар ойын айқындау; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау</p>
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	<p>9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу</p>
4-тоқсан			
"Толқынның жүрегінің хаттай таныр"	Адамзатқа тән шынайы сезім, сүйіспеншілік пен нәпсіқұмарлықтың аражігін саралап тану, өлең жолдары арқылы әдептілік, сүйіспеншілік, татулық сияқты қасиеттерді зерделеу, тағылымдық мәнін пайымдау. "Ғашықтық құмарлықпен ол – екі жол", "Ғашықтың тілі – тілсіз тіл", "Жарқ етпес қара көңілім не қылса да", "Қызарып, сұрланып" өлеңдері, "Отыз жетінші" қарасөзі	Оқу және түсіну және Талдау және жинақтау және Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	<p>9. 1. 2. 1 тілдік бірліктердің мәтіндегі қызметін айқындай отырып, жекелеген қолданыстардағы автордың ой-ниетін танытудағы рөлі мен концептілік мәнін ашу; 9. 1. 3. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 4. 1 мәнмәтіндегі астарлы ойды анықтау, көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені беруде авторлық ниетті (дітті/интенцияны) түсіну 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау 9. 3. 2. 1 көркем шығармалардың рухани- эстетикалық құндылығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу</p>

Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
б-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
113-2 қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы(оқыту қазақ тілінде) 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Абайтану" пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының мақсаты:

1) Абай шығармашылығының идеялық, мазмұндық-құрылымдық сипатын, тілдік, стильдік, жанрлық ерекшеліктерінен жүйелі білім беру;

2) білім алушылардың танымдық (тілдік танымдық, дүниетанымдық, тұлғатанымдық) қабілеттерін дамыту;

3) Абай ілімдері арқылы тұлғалық қасиеттерді: адамгершілік, этномәдени, тарихи, ұлттық құндылықтарды таныту, бағалай алу құзыретін дамыту, шығармашылық қабілетін шыңдау;

4) білім алушылардың өзіндік даму бағытын, сыни ой-пайымын қалыптастыру;

5) әдеби-эстетикалық талғамдары мен ізгілік және іскерлік құндылықтарын, коммуникативті құзыреттерін жетілдіру;

6) білім алушылардың сөздік қорын дамыту.

3. "Абайтану" пәнінің жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының міндеті:

1) Абайдың өлеңдері мен қарасөздерінде өрнектелген "қуатты ойды" таразылау, пәлсапалық сөздерінің мән-мағынасын ашу арқылы тәлімгерлік тағылымын таныту;

2) ақынның аудармашылық шеберлігін және нәзиралық дәстүрін таныту;

3) Абайдың қазақ әдебиетінің көшбасшысы ретіндегі құбылыстық сипатын, ұлттық әдебиетіміздің өркендеуіне жасаған идеялық-көркемдік ықпалын, өлең өнеріндегі қайталанбас қолтаңбасы мен шеберлігін, ақындық мектебін таныту;

4) ақын шығармалары арқылы ұлттық болмысымызды ұғыну, түрлі ұлттар әдебиетіндегі ұқсастықтарды ажырату, басқа ел әдебиетінің көрнекті үлгілерімен салыстыра алу;

5) Абайдың иман жолын таразылайтын ой толғамдарын шығармалары арқылы игеру, Алланы ақылмен тану қағидаттарын пайымдау;

6) ақынның шығармашылық бастауларын, қазақтың дәстүрлі өнерінен үйренгенін, сөз өнерін дамытудағы реформаторлық қырын, шығыс әдебиетімен байланысын зерделеу, Абай шығармашылығына шығыс мәдениетінің ықпалын тану, Абайдың тұлғалық кемелдену жолын саралау;

7) Абайдың орыс, еуропа әдебиеті классиктерімен шығармашылық өзектестігін, орыс, батыс қаламгерлерімен шығармашылық байланысын зерделеу, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын бағалау.

2-тарау. "Абайтану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Абайтану" пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. "Абайтану" пәні білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

1) білу және түсіну

2) талдау және жинақтау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім).

6. "Білу және түсіну" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қызметін түсіну;

2) шығарма үзінділерімен жұмыс;

3) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

4) көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі;

5) интерпретация (ауызша және жазбаша).

7. "Талдау және жинақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын талдау;

2) көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

4) көркемдік тәсілдер.

8. "Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;

2) рухани және көркем-эстетикалық құндылық;

3) әдеби шығармашылық;

4) әдеби сын.

9. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) білу және түсіну:

көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; шығармадағы объективті идеяны (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау;

2) талдау және жинақтау:

әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика-семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу.

10. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) "Әуелде бір суық мұз – ақыл зерек", "Жапырағы қуарған ескі үмітпен...", "Малға достың мұңы жоқ малдан басқа", "Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей", "Көк тұман – алдындағы келер заман", "Өлсе өлер табиғат, адам өлмес", "Әзелде жас қартаймақ", "Базарға қарап тұрсам әркім барар", "Тоты құс түсті көбелек", "Сағаттың шықылдағы емес ермек", "Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен", "Алланың өзі де рас, сөзі де рас", "Алла деген сөз жеңіл", "Лай суға май бітпес қой өткенге", "Болыс болдым, мінеки", "Мәз болады болысың", "Болды да партия", "Сәулең болса кеудеңде" өлеңдері;

2) "Бірінші", "Сегізінші", "Он екінші", "Он үшінші", "Он жетінші", "Жиырма екінші", "Жиырма жетінші", "Қырық үшінші" қарасөздері;

3) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметұлы "Абайдың "Толық адам" ілімі";

Ғарифолла Есім "Хәкім Абай";

Ғарифолла Есім "Абай дүниетанымындағы Алла мен Адам болмысы".

11. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну:

шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну, шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін өмір шындығымен байланыста түсіну; әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интерпретациялау;

2) талдау және жинақтау:

әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету; қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау; авторлық интенция, идеалды айқындау;

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Абай және қазақтың төл өнері;

2) Абай және шығыс әдебиеті;

3) "Шығыс ақындарынша", "Жалын мен оттан жаралып", "Мен көрдім ұзын қайың құлағанын" өлеңдері;

4) Абай және Пушкин;

5) "Амал жоқ, қайттім білдірмей", "Тәңірі қосқан жар едің сен", "Онегиннің сипаты", "Онегиннің Татьянаға жауабы" өлеңдері;

6) Абай және Лермонтов;

7) "Теректің сыйы", "Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз", "Жалғыз жалау", "Жартас", "Дұға", "Босқа әуре боп келдің бе тағы мұнда", "Қараңғы түнде тау қалғып" өлеңдері;

8) "Өзіңе сенбе, жас ойшыл", "Ауру жүрек ақырын соғады жай", "Қалың елім, қазағым, қайран жұртым", "Жүрегім менің - қырық жамау", "Өлсем орным кара жер сыз болмай ма", "Көлеңке басын ұзартып", "Қарашада өмір тұр", "Қажымас дос халықта жоқ" өлеңдері;

9) Абайдың ақын шәкірттері (Шәкәрім, Көкбай, Ақылбай, Мағауия) Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығы;

10) "Бойы бұлғаң", "Жарым жақсы киім киіп", "Бай секілді", "Ата-анаға көз қуаныш", "Сен мені не етесің" өлеңдері;

11) "Абай дастандарындағы шығыстық сарын", "Масғұт", "Әзім әңгімесі" дастандары;

12) қосымша оқуға:

Мекемтас Мырзахметов "Абай және шығыс";

Қайым Мұхамедханов "Абай шығармаларының текстологиясы жайында";

Қажым Жұмалиев "Абайға дейінгі қазақ поэзиясы және Абай поэзиясының тілі";

Қайым Мұхамедханов "Абайдың ақын шәкірттері";

Рабиға Сыздықова "Абай шығармаларының тілі".

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада оқу мақсаттары кодпен берілген. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші саны негізгі бөлімдердің ретін, төртінші саны оқу мақсатының ретін көрсетеді. 10.2.1.1 кодында: "10" – сынып, "2.1" – негізгі дағдылар, "1" – оқу мақсатының реті.

14. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) білу және түсіну:

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып
1. Көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қызметін түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау	11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну
2. Шығарма үзінділерімен жұмыс	10. 1. 2. 1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну	11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс

3. Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	10. 1. 3. 1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну	11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 3. 2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну
4. Көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі	10. 1. 4. 1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10. 1. 4. 2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну	11. 1. 4. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну
5. Интерпретация (ауызша, жазбаша)	10. 1. 5. 1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10. 1. 5. 2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау	11. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интерпретациялау

2) талдау және жинақтау:

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып
1. Әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын талдау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарда) жинақтау	11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау
2. Көркем шығармадағы образ, типтік характер	10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау	11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету
3. Көркем шығарманың тілі, стилі	10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау	11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика- семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау
4. Көркемдік тәсілдер	10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері), авторлық идеалды айқындау	11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау

3) бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім):

Негізгі дағдылар	Оқыту мақсаттары	
	10-сынып	11-сынып
1. Тарихи шындық және көркемдік	10. 3. 1. 1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10. 3. 1. 2 көркем мәтіндегі мәселені	11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау

шешім	мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау	
2. Көркемдік құндылығы	10. 3. 2. 1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру	11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру
3. Әдеби эссе	10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу	11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу
4. Әдеби сын	10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу	11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу

15. Осы оқу бағдарламасы жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Абайтану" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 10-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
1-тоқсан			
"Толық адам" ілімі	Адамның толық (кемел) адам болу идеяларын, қоғамдағы адам болмысы мәселелерін зерделеу. Абайдың "Толық адам ілімі" "Әуелде бір суық мұз-ақыл зерек", "Жапырағы қуарған ескі үмітпен...", "Малға достың мұңы жоқ малдан басқа", "Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей",	Білу және түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10. 1. 2. 1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін

	<p>"Көк тұман – алдындағы келер заман" өлеңдері, "Он жетінші", "Қырық үшінші" қарасөздері. Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметұлы "Абайдың "Толық адам" ілімі"</p>		<p>түсіну; 10. 1. 3. 1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10. 1. 4. 1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10. 1. 4. 2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10. 1. 5. 1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10. 1. 5. 2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау</p>
		<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау</p>
		<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>10. 3. 1. 1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10. 3. 2. 1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық</p>

			құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
2-тоқсан			
"Өлсе өлер табиғат, адам өлмес" (Абайдың пәлсапалық ой-орамдары)	Ғылымның пайдасы мен оны игерудің шарттары туралы Абай пайымы, "...Мені" мен "менікінің" айырмасын ажырата отырып, өмір сүрудегі өсиеттерін өлең жолдары мен қарасөздері арқылы талдап, ой таразысына салу. "Өлсе өлер табиғат, адам өлмес", "Әзелде жас қартаймақ", "Базарға қарап тұрсам әркім барар", "Тоты құс түсті көбелек", "Сағаттың шықылдағы емес ермек, "Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен" өлеңдері; "Бірінші" қарасөзі. Қосымша оқуға: Ғарифолла Есім "Хакім Абай"	Білу және түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10. 1. 2. 1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну; 10. 1. 3. 1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10. 1. 4. 1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10. 1. 4. 2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10. 1. 5. 1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10. 1. 5. 2 көркем шығарманы өзге жанрда (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарда) жинақтау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі:

			<p>лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау;</p> <p>10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау</p>
		<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>10. 3. 1. 1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>10. 3. 1. 2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау;</p> <p>10. 3. 2. 1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу;</p> <p>10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылар мен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу</p>
3-тоқсан			
<p>"Алла өзгермес, адамзат күнде өзгерер"</p>	<p>Абайдың мұсылман діні мен иман жолын таразылайтын ой толғамдарын шығармалары арқылы игереді, Алланы ақылмен тану қағидаттарын пайымдайды. Абай және ислам діні "Алланың өзі де рас, сөзі де рас", "Алла деген сөз жеңіл", "Лай суға май бітпес қой өткенге" өлеңдері; "Он екінші", "Он үшінші", "Жиырма жетінші" қарасөздері. Қосымша оқуға: Ғарифолла Есім. "Абай дүниетанымындағы Алла мен Адам болмысы"</p>	<p>Білу және түсіну</p>	<p>10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау;</p> <p>10. 1. 2. 1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін түсіну;</p> <p>10. 1. 3. 1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну;</p> <p>10. 1. 4. 1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттар дағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау;</p> <p>10. 1. 4. 2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну;</p> <p>10. 1. 5. 1 шығарманың</p>

			идеялық мазмұнын заманауи көзқарастар мен кіріктіре отырып интерпретациялау
		Талдау және жинақтау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика-семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	10. 3. 1. 1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10. 3. 1. 2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; 10. 3. 2. 1 шығарманың танымдық, көркем-эстетикалық құндылығына баға беру; 10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
4-тоқсан			
4. "Заманды қай жан билемек?"	XIX ғасырда қазақ даласында орнаған саяси-әлеуметтік жағдайдан билік жүйесінің өзгеруі, оның қазақ қоғамына тиігізген әсері, ұлттық құндылық пен мінез өзгерістері, ел міні туралы ой-пайымдарын өлеңдері мен қарасөздері арқылы саралап тану, өзіндік сыни көзқарас	Білу және түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 10. 1. 2. 1 жекелеген нысандардың, сөз образының идеяны ашудағы рөлін

	<p>қалыптастыру. "Болыс болдым, мінеки", "Мәз болады болысың", "Болды да партия", "Сәулең болса кеудеңде" өлеңдері; "Сегізінші", "Жиырма екінші" қарасөздері</p>	<p>түсіну; 10. 1. 3. 1 мәтіннің өзекті ойын/шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10. 1. 4. 1 шығармадағы объективті идеяны, (пәлсапалық трактаттардағы мәнді), көркемдік шешімді айқындау; 10. 1. 4. 2 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн бірлігін талдау арқылы идеялық мазмұнын түсіну; 10. 1. 5. 1 шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып интерпретациялау; 10. 1. 5. 2 көркем шығарманы өзге жанрада (әңгіме, мысал, миниатюра) ауызша/жазбаша интерпретациялау</p>
	<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнын, талдау, (ментальді карта, кластер, тұжырым кестесі нысандарында) жинақтау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексика- семантикалық, мәнмәтіндік, образдық, мәнін талдау; 10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық идеалды айқындау</p>
	<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>10. 3. 1. 1 көркем мәтіндегі шығарманың ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10. 3. 1. 2 көркем мәтіндегі мәселені мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып бағалау; 10. 3. 2. 1 шығарманың танымдық, көркем-</p>

		эстетикалық құндылығына баға беру; 10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; 10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
--	--	---

2) 11-сынып:

Оқу жоспарының концепциялық негіздері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Білім мазмұнының мақсаты	Білім алушыларға тиісті құзыреттіліктер мен оқу міндеттері
I-тоқсан			
"Ғылымды іздеп, дүниені көздеп екі жаққа үнілдім"	Ақынның шығармашылық бастауларын: қазақтың дәстүрлі өнерінен үйренгенін, сөз өнерін дамытудағы реформаторлық қырын, шығыс әдебиетімен байланысын зерделеу, Абай шығармашылығына шығыс мәдениетінің ықпалын, назиралық дәстүрін таныту, Абайдың тұлғалық кемелдену жолын таныту; Абай және қазақтың төл өнері; Абай және шығыс әдебиеті; "Шығыс ақындарынша", "Жалын мен оттан жаралып", "Мен көрдім ұзын қайың құлағанын" өлеңдері; Абай дастандарындағы шығыстық сарын. ("Масғұт", "Әзім әңгімесі") Қосымша оқуға: Мекемтас Мырзахметов "Абай және Шығыс"	Білу және түсіну	11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 3. 2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11. 1. 4. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка,

			комикс интрепретациялау)
		Талдау және жинақтау	11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троппен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпыадамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
2-тоқсан			

<p>Абай және батыс әдебиеті</p>	<p>Абайдың орыс, еуропа әдебиеті классиктері шығармашылық өзектестігін пайымдату. "Абай және Пушкин" ("Амал жоқ, қайтпм білдірмей", "Тәңірі қосқан жар едің сен" "Онегиннің сипаты", "Онегиннің Татьянаға жауабы" өлеңдері бойынша) "Абай және Лермонтов" ("Теректің сыйы", "Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз", "Жалғыз жалау", "Жартас", "Дұға") "Босқа әуре боп келдің бе тағы мұнда", "Қараңғы түнде тау қалғып", "Бір қайғыны ойласаң, жүз қайғыны қозғайды", "Өзіңе сенбе жас ойшыл", "Ауру жүрек ақырын соғады жай" өлеңдері. Қосымша оқуға: "Татьянаның қырдағы әні" ("Абай жолы" роман-эпопеясынан үзінді), Мұхтар Әуезовтің "Абай және орыс әдебиеті" еңбегі</p>	<p>Білу және түсіну</p>	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 3. 2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11. 1. 4. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау</p>
			<p>Талдау және жинақтау</p>

			<p>семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау;</p> <p>11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троппен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау</p>
		<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру;</p> <p>11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу;</p> <p>11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу</p>
3-тоқсан			
3. "Мыңмен жалғыз алыстым"	<p>"Соқтықпалы, соқпақсыз" өміріндегі жалғыздық күйін, мұң мен зарын пайымдату, Абайдың ойшылдығы мен ақындық өрісін таныту.</p> <p>"Қалың елім, қазағым, қайран жұртым", "Жүрегім менің – қырық жамау", "Өлсем орным қара жер сиз болмай ма", "Көлеңке басын ұзартып", "Ауру жүрек ақырын соғады жай", "Қарашада өмір тұр", "Қажымас дос халықта жоқ" өлеңдері.</p> <p>Қосымша оқуға: Қайым Мұхамедханов "Абай шығармаларының текстологиясы жайында"</p>	Білу және түсіну	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну;</p> <p>11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс;</p> <p>11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну;</p> <p>11. 1. 3. 2 шығарманың өзекті ойын,</p>

		<p>концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11. 1. 4. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка, комикс) интрепретациялау</p>
	<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троппен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау</p>
	<p>Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)</p>	<p>11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11. 3. 2. 1 шығарманың</p>

			<p>идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу</p>
4-тоқсан			
<p>Абай шығармаларындағы дәстүр мен жаңашылдық</p>	<p>Абайдың ақындық мектебі, ақындық өрісі, Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығын, Абайдың сөз саптасы, тілінің көркемдік қырларын қазақ әдебиетіндегі көшбасшылық орнын таныту; Абайдың ақын шәкірттері (Шәкірім, Көкбай, Ақылбай, Мағауия ақын шәкірттері) Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалығы: "Бойы бұлғаң", "Жарым жақсы киім киіп", "Бай секілді", "Ата-анаға көз қуаныш", "Сен мені не етесің" өлеңдері, Абай шығармаларының тілі (Абай лирикасы бойынша). Қосымша оқуға: Қажым Жұмалиев "Абайға дейінгі қазақ поэзиясы және Абай поэзиясының тілі" Рабиға Сыздықова "Абай шығармаларының тілі" Қайым Мұхамедханов "Абайдың ақын шәкірттері"</p>	<p>Білу және түсіну</p>	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтіндегі жекелеген сөздердің образдық, концептілік мәнін түсіну; 11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар (сөз образдары) мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 3. 2 шығарманың өзекті ойын, концепциялық мәнін, өмір шындығымен байланыста түсіну; 11. 1. 4. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен мазмұн тұтастығын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, тұлғатанымдық, психологиялық, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 5. 1 көркем шығарманың идеялық концепциясын сақтай отырып өзге нысанда (сценарий, мозайка,</p>

			комикс) интрепретациялау
		Талдау және жинақтау	11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициялық құрылымы мен идеялық мазмұнына талдау, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдарды жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика-семантикалық, этномәдени, когнитивті мәнін, образдық-эстетикалық өрісін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троппен фигура түрлеріне) талдау, авторлық интенция, идеалды айқындау
		Бағалау (салыстыру) және шығармашылық (өнім)	11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; 11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
7-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
192-1 қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде) 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ тілі пәнін оқыту мақсаты – мемлекеттік тілді қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, шығармашылыққа үйрету, ең бастысы, орта мектепке сай лингвистикалық білім беру.

3. "Қазақ тілі" оқу пәнін тереңдетіп оқытудың негізгі міндеттері:

1) қазақ тілін Қазақстан Республикасының аумағында қоғамның барлық салаларында еркін қолдана білуі үшін білім алушының коммуникативтік дағдыларын жетілдіру, еркін сөйлеуге және сауатты жазуға үйрету;

2) мәтіннің типтерін, стилін, жанрын тану үшін мәтінді құрайтын барлық тілдік құралдарды, синтаксистік құрылымдарды, лексикалық бірліктерді, сөздің дыбыстық және морфемдік құрамын тануға үйрету;

3) ауызша және жазбаша мәтінтудыру дағдыларын жетілдіру үшін орфоэпия және орфография нормаларын білу, сөйлеу мәдениетін және шешендік өнерді меңгеру, түрлі стильдер мен жанрларда мәтінтудырудың әдіс-тәсілдерін жетілдіру;

4) мәтіндерге қойылған мақсатқа сәйкес қорытынды синтез, анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді.

5. Оқу мақсаттары қазақ тілін ғылыми пән ретінде оқитын білім алушыларға мәтінтану мен мәтінтудыру дағдыларын жетілдіру арқылы өмірге қажет функционалды білім беруді көздейді. Мұның өзі орта мектеп деңгейіне сай лингвистикалық білім алуға негізделеді.

Оқу мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) мәтінтану: тыңдау және оқу арқылы мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ойды таба білу, мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу, әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпаратты алумен қатар, мәтіннің стилі мен жанрын, мәтіннің типтерін және әр типке тиісті қолданылатын тілдік құралдарын ажырата білуден тұрады;

2) мәтінтудыру: мәтіннің мазмұнын айту кезінде орфоэпиялық нормаларды сақтаудан бастап, тіл мәдениетінің талаптарын орындай отырып, шешен сөйлеу деңгейіне жетуді көздейді. Орфография және пунктуация талаптарын сақтай отырып, барлық стильдер мен жанрларда мәтін жаза алу арқылы мәтінтудыру дағдысын жетілдіруді көздейді;

3) әдеби тіл нормалары: айту және жазу әрекеті кезінде лексика-грамматикалық нормаларды, оның ережелерін және ерекшеліктерін қатаң сақтауды үйретуді көздейді.

6. "Мәтінтану" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіннің мазмұнын тану;

2) мәтіннің стилі мен жанрын тану.

7. "Мәтінтудыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ауызекі сөйлеу және көркем әдебиет стильдерінде мәтінтудыру;

2) ауызекі және көркем әдебиет стилінде ауызша сөйлеу;

3) ресми стильде мәтінтудыру, сөйлеу;

4) публицистикалық стильде мәтінтудыру, сөйлеу;

5) ғылыми стильде мәтінтудыру, сөйлеу.

8. "Әдеби тіл нормаларын сақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) лексика-грамматикалық норма;

2) орфографиялық норма;

- 3) орфоэпиялық норма;
- 4) пунктуациялық норма.

9. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу; мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану; ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтінтудыру:

әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу; ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру; сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу; өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту; мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру; әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; есім сөздердің түрленуін анықтау; сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау; сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау;

айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу;

орфоэпиялық норма: сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айтылым нормаларын сақтау.

10. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; мәтін құрылымын анықтау; мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу; ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу; көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтінтудыру:

Әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу; қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу; тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін артикуляциялық талаптарға сай айту; көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу; түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; есім сөздер мен есімдіктің түрленуін (септеу) анықтау; сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау; айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; сөздік құрамның толығы ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау; сөз тіркестері және оларға тән синтаксистік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау;

пунктуациялық норма: үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу;

орфоэпиялық норма: түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау.

11. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату

(диалогтік, монологтік, полилогтік); мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау; көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру; публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу; публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтінтудыру:

әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру; тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу; публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу; ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: атауыш және көмекші сөздерді ажырату; етістіктің түрлері мен категорияларының ерекшеліктерін тану; сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау; сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу;

пунктуациялық норма: сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу;

орфоэпиялық норма: сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану;

12. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу; тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау; мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі

ойды анықтау; мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау; ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу; ресми стильге тән жанрларды ажырата білу; ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау;

2) мәтін тудыру:

берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру; ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу; публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру; автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру; берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары (одағай, еліктеу, окшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату; сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану; сөз таптарына (еліктеу, одағай, окшау сөздер) морфологиялық талдау жасау; сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу; етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу; сөз тіркесінің сөйлемдегі байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі;

пунктуациялық норма: сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу ішіндегі, сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау.

13. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтін тану:

белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу; тыңдалым мәтіні бойынша соқраттық сұрақтар құрастыру; мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық); мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту; ресми

стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру; мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату; ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану;

2) мәтін тудыру:

берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде паймыдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру; берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу; көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру; берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу;

терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату; грамматикалық ұғымдарды (форма, мағына, категория) ажырату; мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау; сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу; сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау; сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге кешенді синтаксистік талдау жасау.

Айтылым-жазылым нормалары:

орфографиялық норма: кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау;

пунктуациялық норма: тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу;

орфоэпиялық норма: сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

14. Бағдарламада оқыту мақсаттары сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік номерін көрсетеді. 5.1.2.1 кодында: "5" – сынып, "1.2" – бөлім мен бөлімше, "1" – оқыту мақсатының реттік саны.

15. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) мәтінтану:					
Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып

1. Мәтіннің мазмұнын тану	5. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау	6. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау	7. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу	8. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу	9. 1. 1. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияларын тиімді қолдана білу
	5. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру	6. 1. 1. 2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру	7. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру	8. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру	9. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша соқраттық сұрақтар құрастыру
	5. 1. 1. 3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру	6. 1. 1. 3 мәтін құрылымын анықтау	7. 1. 1. 3 мәтіннің қарым-қатынас формасы ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік)	8. 1. 1. 3 тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау	9. 1. 1. 3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық)
	5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау	6. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау	7. 1. 1. 4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау	8. 1. 1. 4 мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау	9. 1. 1. 4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау
	5. 1. 1. 5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну	6. 1. 1. 5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру	7. 1. 1. 5 мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау	8. 1. 1. 5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау	9. 1. 1. 5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту
2. Мәтіннің стилі мен жанрын тану	5. 1. 2. 1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу	6. 1. 2. 1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу	7. 1. 2. 1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру	8. 1. 2. 1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу	9. 1. 2. 1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру

	5. 1. 2. 2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану	6. 1. 2. 2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу	7. 1. 2. 2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу	8. 1. 2. 2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу	9. 1. 2. 2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	5. 1. 2. 3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	6. 1. 2. 3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	7. 1. 2. 3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	8. 1. 2. 3 ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	9. 1. 2. 3 ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
2) мәтінтудыру:					
	5. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу	6. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу	7. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру	8. 2. 1. 1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу	9. 2. 1. 1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру
1) Көркем әдебиет және ауызекі сөйлеу стильдерінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	5. 2. 1. 2 ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру	6. 2. 1. 2 көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап, берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу	7. 2. 1. 2 бейнебаян желісіне сүйеніп, оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру	8. 2. 1. 2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру	9. 2. 1. 2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру
	5. 2. 1. 3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау	6. 2. 1. 3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру	7. 2. 1. 3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану	8. 2. 1. 3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау	9. 2. 1. 3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру
2) Ресми іс-қағаздар стилінде жазылым дағдыларын жетілдіру	5. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу	6. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу	7. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу	8. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу	9. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу

3) Публицистикалық стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	5. 2. 3. 1 өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту	6. 2. 3. 1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін артикуляциялық талаптарға сай айту	7. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру	8. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру	9. 2. 3. 1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру
	5. 2. 3. 2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру	6. 2. 3. 2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу	7. 2. 3. 2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу	8. 2. 3. 2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру	9. 2. 3. 2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу
4) Ғылыми стильде айтылым және жазылым дағдыларын жетілдіру	5. 2. 4. 1 әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу	6. 2. 4. 1 түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру	7. 2. 4. 1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау	8. 2. 4. 1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау	9. 2. 4. 1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау
3) әдеби тіл нормалары:					
1) Лексика-грамматикалық норма	5. 3. 1. 1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату	6. 3. 1. 1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату	7. 3. 1. 1 атауыш және көмекші сөздерді ажырату	8. 3. 1. 1 сөз таптары (одағай, еліктеу, оқшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату	9. 3. 1. 1 сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату
	5. 3. 1. 2 есім сөздердің түрленуін анықтау	6. 3. 1. 2 есім сөздер мен есімдіктің түрленуін анықтау	7. 3. 1. 2 етістіктің түрлері мен категорияларының ерекшеліктерін тану	8. 3. 1. 2 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану	9. 3. 1. 2 грамматикалық ұғымдарды (форма, мағына, категория) ажырату
	5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау	6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау	7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау	8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау	9. 3. 1. 3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын

			к талдау жасау	білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау	
	5. 3. 1. 4 қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау	6. 3. 1. 4 айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау	7. 3. 1. 4 айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау	8. 3. 1. 4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу	9. 3. 1. 4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу
	5. 3. 1. 5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау	6. 3. 1. 5 сөздік құрамның толығы ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау	7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау	8. 3. 1. 5 етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу	9. 3. 1. 5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау
	5. 3. 1. 6 сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау	6. 3. 1. 6 сөз тіркестері және оларға тән синтаксистік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	7. 3. 1. 6 сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	8. 3. 1. 6 сөз тіркесінің сөйлемдегі байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау	9. 3. 1. 6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге кешенді синтаксистік талдау жасау
2) Айтылым-жазылым нормалары	5. 3. 2. 1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу	6. 3. 2. 1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау	7. 3. 2. 1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу	8. 3. 2. 1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі	9. 3. 2. 1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау
	5. 3. 2. 2 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу	6. 3. 2. 2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу	7. 3. 2. 2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу	8. 3. 2. 2 сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу	9. 3. 2. 2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық)

5. 3. 2. 3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айтылым нормаларын сақтау	6. 3. 2. 3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау	7. 3. 2. 3 сөздердің жуан- жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану	8. 3. 2. 3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау	білу 9. 3. 2. 3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
--	---	--	---	---

16. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

17. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 5-СЫНЫП:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Заттар			
Атаулар әлемі (деректі, дерексіз заттар, кісі есімдері, жер-су атаулары, қоршаған орта, жалпы зат атаулары)	1.1. Зат атаулары. Зат есімнің сұрақтары 1.2 Зат есімнің лексика-семантикалық топтары (дене мүшелері атаулары, кісі есімдері, киім атаулары, мал атаулары, тамақ атаулары, құрылыс атаулары)	Мәтінтану	5. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5. 1. 1. 3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5. 1. 2. 1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу

	<p>1.3 Жанды және жансыз зат есімдер</p> <p>1.4 Жалпы зат есімдер</p> <p>1.5 Жалқы зат есімдер</p> <p>1.6 Антропонимдер</p> <p>1.7 Топонимдер</p> <p>1.8 Зат есімнің көптелуі</p> <p>1.9 Дара және күрделі зат есімдер</p>	<p>Мәтінтудыру</p>	<p>5. 2. 1. 1әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу;</p> <p>5. 2. 1. 3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау</p>
		<p>Лексика-грамматикалық норма</p>	<p>5. 3. 1. 1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату;</p> <p>5. 3. 1. 2 есім сөздердің түрленуін анықтау;</p> <p>5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау</p>
		<p>Айтылым-жазылым нормалары</p>	<p>5. 3. 2. 2. сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін білу</p>
2. Дыбыстар			
<p>У да шу әлем (табиғи дыбыстар, жасанды дыбыстар, тіл дыбыстары, дыбыс күші)</p>	<p>2.1 Қазақ әліпбиі</p> <p>2.2 Дыбыс пен әріп</p> <p>2.3 Дауысты/дауыссыз дыбыстар</p> <p>2.4 Дауысты дыбыстардың түрлері</p> <p>2.5 Дауыссыз дыбыстардың түрлері</p> <p>2.6 Буын және оның түрлері</p> <p>2.7 Үндестік заңы.</p> <p>2.8 Буын үндестігі</p> <p>2.9 Ерін үндестігі</p> <p>2.10 Дыбыс үндестігі</p> <p>2.11 Тасымал</p>	<p>Мәтінтану</p>	<p>5. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру;</p> <p>5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау;</p> <p>5. 1. 2. 2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану</p>
		<p>Мәтінтудыру</p>	<p>5. 2. 1. 2 ауызекі сөйлеу үлгілері кездесетін сипаттау, баяндау мәтіндерін жазу дағдыларын қалыптастыру;</p> <p>5. 2. 3. 1 өзін және қоршаған органы таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту</p>
		<p>Лексика-грамматикалық норма</p>	<p>5. 3. 1. 4 қазақ тілінің дыбыстық жүйесін білу, фонетикалық талдау жасау</p>
		<p>Айтылым-жазылым нормалары</p>	<p>5. 3. 2. 1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жаз</p>
2-тоқсан			
3. Заттың белгісі			
<p>Халықтан әділ сыншы жоқ (адамның сырт келбеті, мінез-құлқы, қазақ ұғымындағы кей түстердің</p>	<p>3.1 Сын есім. Сын есімнің сұрақтары</p> <p>3.2 Сын есімнің лексика-семантикалық топтары</p> <p>3.3 Адамның келбетін</p>	<p>Мәтінтану</p>	<p>5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау;</p> <p>5. 1. 1. 5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну;</p>

қасиеті, жылқы атаулары)	сипаттайтын және мінезін білдіретін сөздер 3.4 Дара және күрделі сын есімдер 3.5 Сынның дәрежесі 3.6 Салыстырмалы шырай 3.7 Салыстырмалы шырай емлесі 3.8 Күшейтпелі шырай 3.9 Күшейтпелі шырай емлесі	Мәтінтудыру Лексика-грамматикалық норма	5. 1. 2. 3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау 5. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (құттықтау хат, хабарлама хат) мәтін жазу 5. 3. 1. 1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5. 3. 1. 2 есім сөздердің түрленуін анықтау; 5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5. 3. 2. 1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу
4. Заттың саны			
Сандар сөйлейді (қазақ ұғымындағы киелі сандар, халық өлшемдері, біз қаншауымыз)	4.1 Сан есім. Дара және күрделі сан есімдер 4.2 Сан есімнің мағыналық топтары 4.3 Есептік сан есім 4.4 Реттік сан есім 4.5 Жинақтық сан есім 4.6 Болжалдық сан есім 4.7 Бөлшектік сан есім 4.8 Топтау сан есім 4.9 Сан есімнің емлесі	Мәтінтану Мәтінтудыру Лексика-грамматикалық норма	5. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; 5. 1. 2. 1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу 5. 2. 3. 2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру; 5. 2. 1. 3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау 5. 3. 1. 1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5. 3. 1. 2 есім сөздердің түрленуін анықтау; 5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5. 3. 2. 3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айтылым нормаларын сақтау
3-тоқсан			

5. Сөздің мағынасы			
Сөздің сырын сөз ашады (сөз туралы мақал-мәтелдер, мөндес, тұлғалас, қарсы мағынадағы сөздер, кірме сөздер)	5.1 Сөздің тура және ауыспалы мағынасы	Мәтінтану	5. 1. 1. 3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5. 1. 2. 2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану
	5.2 Көп мағыналы сөздер	Мәтінтудыру	5. 2. 3. 1 өзін және қоршаған ортаны таныстырумәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту; 5. 2. 4. 1 әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу
	5.3 Омонимдер 5.4 Синонимдер 5.5 Антонимдер		
	5.6 Сөздік құрамдағы сөздердің қолданылу аясы 5.7 Терминдер 5.8 Кәсіби сөздер 5.9 Кірме сөздер	Лексика-грамматикалық норма	5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 5. 3. 1. 5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
6. Әрекет			
Қазақтың ұлттық ойындары (көкпар, асық ойнау, бәйге, арқан тарту)	6.1 Етістік	Мәтінтану	5. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша тірек сөздер мен жетекші сұрақтар құрастыру; 5. 1. 1. 5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; 5. 1. 2. 3 ауызекі сөйлеу стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	6.2 Дара және күрделі етістіктер 6.3 Болымды және болымсыз етістіктер	Мәтінтудыру	5. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер бойынша сипаттау мәтінін жазу; 5. 2. 3. 2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру
	6.4 Негізгі және көмекші етістіктер 6.5 Тұйық етістік 6.6 Етістіктің шақтары 6.7 Осы шақ 6.8 Өткен шақ 6.9 Келер шақ		
		Лексика-грамматикалық норма	5. 3. 1. 1 сөз таптары (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) және олардың мағыналық түрлерін ажырату; 5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	5. 3. 2. 1 әріптердің емлесі, түбір сөздердің сақталуы мен қосымшалардың жалғануын ескере отырып, терме диктантын жазу
7. Сөйлем			

<p>"Пай, пай, пай, киелі неткен жер!" (табиғат- туған анамыз, табиғатпен үндес қазақтың бұрынғы тұрмысы, табиғатты қорғау туралы тыйым сөздер)</p>	<p>7.1 Сөйлем түрлері 7.2 Хабарлы сөйлем 7.3 Сұраулы сөйлем 7.4 Сұраулы сөйлемнің жасалу жолдары 7.5 Лепті сөйлем 7.6 Бұйрықты сөйлем 7.7 Тыныс белгі 7.8 Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер 7.9 Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер</p>	<p>Мәтінтану</p>	<p>5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5. 1. 1. 5 мәтіндегі шешімге пікір білдіру, балама шешімдер ұсыну; 5. 1. 2. 1 мәтіннен ауызекі сөйлеу стиліне тән элементтерді ажырата білу</p>
4-тоқсан			
8. Күрделі сөздер			
<p>Аңызға айналған өлке (еліміздегі белгілі жерлер мен елге тұтқа болған тұлғалар)</p>	<p>8.1 Күрделі сөздердің түрлері 8.2 Біріккен сөздер 8.3 Біріккен сөздердің емлесі 8.4 Қос сөздер 8.5 Қайталама қос сөздер 8.6 Қосарлама қос сөздер 8.7 Қос сөздердің емлесі 8.8 Қысқарған сөздер 8.9 Қысқарған сөздердің емлесі 8.10 Тіркесті сөздер және олардың емлесі</p>	<p>Мәтінтану</p>	<p>5. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау; 5. 1. 2. 2 мәтіннен ауызекі сөйлеу және жазба тілдердің стильдік айырмашылықтарын тану; 5. 2. 1. 3 сәлемдесу, танысу, рұқсат сұрау, қоштасу кезінде ұлттық этикетті сақтау; 5. 2. 3. 2 мәтіндегі негізгі ойды айқындап, жинақы мәтін жазу дағдысын қалыптастыру 5. 3. 1. 3 сөз таптарына (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 5. 3. 2. 3 сөздердің жуан, жіңішке үндесімі мен қосымша жалғану кезіндегі айтылым нормаларын сақтау</p>
9. Тілдің табиғаты			
<p>"Бадам тілі сен қалдың" (әлем тілдері, тілдің жазудың пайда болуы, тілдің міндеті...)</p>	<p>9.1 Тілдің анықтамасы және қызметі 9.2 Ауызша және жазбаша тіл 9.3 Ауызекі тілге тән белгілер 9.4 Жазудың пайда болуы және дамуы</p>	<p>Мәтінтану</p>	<p>5. 1. 1. 3 мәтін құрылымын сақтай отырып жоспар құру; 5. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған оқиғаның себебі мен мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 5. 1. 2. 3 ауызекі сөйлеу стиліне</p>

	9.5 Дүние жүзі тілдері			тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	9.6 Ана тілі			
	9.7 Қазақ тілі және оған туыстас тілдер			
	9.8 Қазақ тілінің сөз байлығы	Мәтінтудыру		5. 2. 3. 1 өзін және қоршаған ортаны таныстыру мәтінін сөйлеу нормасына сай құрап айту; 5. 2. 4. 1әдеби тіл нормалары бойынша өз бетінше ереже, анықтама құрап жазу, ойын ауызша дәлелдеу
		Лексика-грамматикалық норма		5. 3. 1. 5 сөз мағыналарын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; 5. 3. 1. 6 сөйлемнің айтылу сазы мен мақсатына қарай түрлерін ажырату, синтаксистік талдау жасау

2) 6-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Сөз құрамы			
Жылдың төрт мезгілі (көктем туады, жаз шығады, күз түседі, қыс келеді ...)	1.1 Түбір	Мәтінтану	6. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; 6. 1. 1. 2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6. 1. 2. 1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
	1.2 Түбір сөздің түрлері		
	1.3 Түбірлес сөздер		
	1.4 Туынды сөз	Мәтінтудыру	6. 2. 1. 1әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6. 2. 1. 3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру
1.5 Жұрнақ			
1.6 Жұрнақтың түрлері (сөз тудырушы және сөз түрлендіруші жұрнақтар)			
	1.7 Жалғау	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
1.8 Жалғаудың түрлері			
1.9 Жалғаудың қызметі			
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау
2. Мәтін			
"Толғауы тоқсан қызыл тіл" (әдебиет пәнінен өткен көркем	2.1 Мәтіннің құрамы 2.2 Мәтіннің түрлері Әңгімелеу мәтіні	Мәтінтану	6. 1. 1. 3 мәтін құрылымын анықтау; 6. 1. 1. 5 әртүрлі дереккөздерден

мәтіннің түрлі жанрлары...)	2.3 Сипаттау мәтіні	Мәтінтудыру	алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; 6. 1. 2. 2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу
	2.4 Пайымдау мәтіні		
	2.5 Көркем мәтіннің жанрлары		
	2.6 Өңгіме	Мәтінтудыру	6. 2. 1. 2 көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу; 6. 2. 3. 1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін артикуляциялық талаптарға сай айту
	2.7 Өлең		
	2.8 Повесть		
	2.9 Роман	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 4 айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; 6. 3. 1. 5 сөздік құрамның толығы ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау
	2.10 Поэма		
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу

2-тоқсан

3. Сөз байлығы

Он сегіз мың ғалам (ғарыш, күн жүйесі, аспан әлеміне қатысты қазақи түсініктер, мақал-мәтелдер...)	3.1 Сөздік қор және сөздік құрам	Мәтінтану	6. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; 6. 1. 2. 3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	3.2 Арнаулы лексика: термин сөздер мен кәсіби сөздер		
	3.3 Термин сөздердің түрлері	Мәтінтудыру	6. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу; 6. 2. 4. 1 түсіндірме сөздіктің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру
3.4 Төл сөздер және басқа тілден енген сөздер			
3.5 Көнерген сөздер	Әдеби тіл нормалары	6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау; 6. 3. 1. 5 сөздік құрамның толығы ерекшеліктерін білу, лексикалық талдау жасау	
3.6 Жаңа сөздер немесе атаулар			
3.7 Жаңа сөздердің (атаулардың) түрлері және жасалу жолдары			
3.8 Фразеологизмдер			
3.9 Мақал-мәтелдер	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 2. 3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау	
3.10 Көп мағыналы сөздер және омонимдер			

4. Зат есімнің сөзжасамдық және грамматикалық сипаты

"Сәлем – сөздің анасы" (жөн сұрасу, бата беру, тілек айту, қоштасу...)	4.1 Зат есімнің жасалуы	Мәтінтану	6. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, комментарий жасау; 6. 1. 2. 1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
	4.2 Зат есім тудыратын жұрнақтар		
	4.3. Зат есімнің түрленуі	Мәтінтудыру	6. 2. 1. 3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру; 6. 2. 3. 2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу
4.4 Зат есімдердің жіктелуі			
"Сәлем – сөздің анасы" (жөн сұрасу, бата беру, тілек айту, қоштасу...)	4.5 Зат есімдердің септелуі	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 2 есім сөздер мен есімдіктің түрленуін анықтау; 6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
	4.6 Атау септік		
	4.7 Ілік септік		
	4.8 Барыс септік		
	4.9 Табыс септік		
	4.10 Жатыс септік		
	4.11 Шығыс септік		
4.12 Көмектес септік			
4.13 Зат есімдердің тәуелденуі	Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу	
3-тоқсан			
5. Есімдік			
"...Кетігін тап та бар, қалан!" (менің отбасым, әр мамандық иесінің міндеттері, жөн сілтеу, белмегенді сұрау...)	5.1 Есімдік туралы жалпы сипаттама. Есімдіктің мағыналық түрлері	Мәтінтану	6. 1. 1. 2 тыңдалым мәтінінде көтерілген мәселені анықтауға бағытталған нақтылау сұрақтарын құрастыру; 6. 1. 1. 3 мәтін құрылымын анықтау; 6. 1. 2. 2 ауызекі тіл мен көркем әдебиет жанрының ерекшеліктерін білу
	5.2 Жіктеу есімдігі. Жіктеу есімдігінің септелуі (қопармалы септелу)		
	5.3 Сілтеу есімдігі	Мәтінтудыру	6. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6. 2. 3. 1 тұрмыстық зат және техника құралдары туралы мақтау, жарнамалау мәтінін артикуляциялық талаптарға сай айту
	5.4 Сұрау есімдігі		
	5.5 Өздік есімдігі	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
	5.6 Жалпылау есімдігі		
	5.7 Болымсыздық есімдігі		
	5.8 Белгісіздік есімдігі		
	5.9 Есімдіктің сөйлемдегі қызметі және емлесі		
	Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау	

6. Етістіктің түрлері			
"Денсаулық – зор байлық" (танымал спортшылар, күн тәртібі, спорт үйірмелері, салауатты өмір салты ...)	6.1 Етістіктің етіс түрлері	Мәтінтану	6. 1. 1. 5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру;
	6.2 Тұйық етістік: септелуі және тәуелденуі	Мәтінтудыру	6. 1. 2. 3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	6.3 Етістіктің райлары: ашық рай. Шартты рай		6. 2. 1. 2 көркем әдебиет стилінің нормаларын сақтап берілген тақырып бойынша шығармашылық диктант жазу;
6.4 Бұйрық рай	6.5 Қалау рай	6. 2. 3. 2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу	
6.6 Есімше	6.7 Көсемше	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау;
6.8 Салт, сабақты етістіктер	6.9 Көмекші етістіктер		6. 3. 1. 4 айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 2 үтірді қоюдың ұстанымдары мен әртүрлі орындарын білу
7. Үстеу			
Сөйлеудегі анықтық пен дәлдік (көркем әдебиеттен мезгілді, мекенді, мөлшерді, мақсатты дәл, анық білдіретін диалогтар)	7.1 Негізгі және туынды үстеулер	Мәтінтану	6. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау;
	7.2 Үстеудің мағыналық түрлері. Мезгіл үстеуі	Мәтінтудыру	6. 1. 2. 1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
	7.3 Мекен үстеуі		6. 2. 1. 3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын сақтау дағдыларын қалыптастыру;
7.4 Сын-қимыл үстеуі	7.5 Мөлшер үстеуі	7.6 Күшейткіш үстеуі	6. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өтініш, түсініктеме) мәтін жазу
7.7 Мақсат үстеуі	7.8 Себеп-салдар үстеуі	Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату;
7.9 Үстеудің сөйлемдегі қызметі және емлесі			6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау
4-тоқсан			
8. Шылау сөздер			
Табиғи құбылыстар (жауын неге	8.1	Жалғаулық	Мәтінтану
			6. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын

жауады, найзағай мен кемпіркосақ қайдан пайда болады, табиғи құбылыстар туралы мақалдар ...)	шылаулар. Ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.2 Қарсылықты қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.3 Талғаулы қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі. Шарттылық қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.4 Себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтар және олардың қызметі 8.5 Септеулік шылаулар. Атау септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.6 Барыс септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.7 Шығыс және көмектес септіктегі сөздермен тіркесетін септеуліктер және олардың қызметі 8.8 Демеулік шылаулар және олардың қызметі 8.9 Шылау сөздердің емлесі		қолданып, комментарий жасау; 6. 1. 1. 5 әртүрлі дереккөздерден алынған ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру; 6. 1. 2. 1 көркем әдебиет стилінің құрылымын және өзіндік белгілерін білу
		Мәтінтудыру	6. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, суреттер, сызба, кесте бойынша әңгімелеу мәтінін жазу; 6. 2. 4. 1 түсіндірме сөздің стилімен жеке сөздердің мағынасын ашу, көпшілікке түсіндіру
		Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 1 сөз таптары (есімдік, үстеу, шылау) және оның мағыналық түрлерін ажырату; 6. 3. 1. 3 сөз таптарына (есімдік, үстеу, шылау, етістік) морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 3 түбір мен қосымша және күрделі сөз ішіндегі дыбыстардың ықпалдастығын (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) сақтау
9. Сөз тіркестері			
Ұлттық мерекелер (көрісу мерекесі, Наурыз тойы, жиындарын, төрт түлікке қатысты маусымдық мерекелер)	9.1 Сөз тіркесіне тән белгілер 9.2 Сөз тіркестерінің күрделі сөздерден айырмашылығы 9.3 Зат есім + сын есім 9.4 Сын есім + есім 9.5 Сан есім + есім 9.6 Зат есім + етістік 9.7 Сын есім + етістік	Мәтінтану	6. 1. 1. 3 мәтін құрылымын анықтау; 6. 1. 1. 4 мәтінде баяндалған дәлелдер мен фактілерді ажырату арқылы негізгі ойды анықтау; 6. 1. 2. 3 көркем әдебиет стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
		Мәтінтудыру	6. 2. 1. 3 қазақ тілінде қалыптасқан қаратпаларды қолдану нормаларын

	9.8 Сан есім + етістік 9.9 Есімдік + етістік 9.10 Тұрақты және еркін тіркестер		сақтау дағдыларын қалыптастыру; 6. 2. 3. 2 көтерілген мәселеге (тақырыпқа) өз ойын білдіру арқылы шағын мәтін жазу
		Лексика-грамматикалық норма	6. 3. 1. 4 айтылым кезіндегі үндестік заңының сақталуын білу, фонологиялық талдау жасау; 6. 3. 1. 6 сөз тіркестері және оларға тән синтаксистік белгілерді ажырата білу, синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	6. 3. 2. 1 есту диктантын жазу кезінде күрделі сөздер мен сөз тіркестерінің сыңарларының орфографиялық нормасын сақтау

3) 7-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Үндестік заңы			
"Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы" (әдебиет пәніне байланысты және оқушы деңгейіне сай өлеңдер ...)	1.1 Үндестік заңы. Буын үндестігі	Мәтінтану	7. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; 7. 1. 1. 5 мәтіннің функционалдық-мағыналық типін талқылау; 7. 1. 2. 1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
	1.2 Буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалар		
	1.3 Дыбыс үндестігі. Ықпалдың түрлері		
	1.4 Ілгерінді ықпал	Мәтінтудыру	7. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; 7. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру
1.5 Кейінді ықпал			
1.6 Орфоэпия: сөздердің дұрыс дыбысталуы, айтылуы.			
1.7 Жиі кездесетін орфоэпиялық қателер			
1.8 Әуез. Тембр	Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 4 айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау	
1.9 Интонация			
1.10 Кідіріс (пауза)	Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын	

			қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу; 7. 3. 2. 3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану
2. Мәтін және стиль			
Қазақ халқының салт-дәстүрлері (қазақтың басты салттары, бүгінгі күні өзекті болып табылатын дәстүрдің қазақ тілінің функционалдық стильдеріндегі көрінісі)	2.1 Мәтіндегі негізгі ой/негізгі ақпарат	Мәтінтану	7. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7. 1. 2. 2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу
	2.2 Мәтіндегі қосымша ақпарат	Мәтінтудыру	7. 2. 1. 2 бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру; 7. 2. 3. 2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу
	2.3 Жинақы мәтін		7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
	2.4 Мәтін стилі		
2.5 Көркем әдебиет стиліне тән жанрлар	Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау	
2.6 Публицистикалық стильге тән жанрлар	2.7 Іс-қағаздар стиліне тән жанрлар	Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу
2.8 Ғылыми стильге тән жанрлар	2.9 Ауызекі стиліне тән тілдік ерекшеліктер		
2.10 Әр стильге тән тілдік ерекшеліктер			
2-тоқсан			
3. Сөз байланыстыру құралдары			
Еліміздің кешегісі, бүгіні, ертеңі (елдің тарихы, бүгіні, болашағы туралы түрлі стильдегі мәтіндер)	3.1 Сөзді бастауға қатысты тілдік құралдар	Мәтінтану	7. 1. 1. 4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; 7. 1. 2. 3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	3.2 Пікір мен ойды әрі қарай жалғастыру үшін пайдаланылатын тілдік құралдар	Мәтінтудыру	7. 2. 1. 3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; 7. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу
	3.3 Афоризмдерді, нақыл сөздерді пайдаланып айту үшін қажетті тілдік құралдар		
3.4 Ой мен пікірді салыстыру үшін пайдаланылатын байланыстырушы тілдік құралдар	Лексика-	7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын	
3.5 Ой мен пікірді қорытындылау үшін пайдаланылатын тілдік құралдар			

		грамматикалық норма	есім, етістік) морфологиялық талдау жасау; 7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану

4. Сөйлеу мәдениеті

Мәдениет – адамзат әлемінің айнасы (мәдениет пен өнер егіз, қазақ мәдениеті, қазақ өнері, сөйлеу мәдениеті)	4.1 Норма және әдеби тіл 4.2 Әдеби тіл және жергілікті тіл ерекшеліктері 4.3 Әдеби тіл және жаргон сөздер 4.4 Сөйлеу әдеби 4.5 Әдеби тіл және тіл мәдениеті 4.6 Сөздердің қолданылу өрісіне байланысты түрлері 4.7 Салт-дәстүрге қатысты пайдаланылатын лексика 4.8 Ұлттық дүниетанымға қатысты лексика 4.9 Мәдениет пен өнерге қатысты лексика	Мәтінтану	7. 1. 1. 3 мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік); 7. 1. 2. 1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
		Мәтінтудыру	7. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; 7. 2. 4. 1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау
		Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 4 айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау; 7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу

3-тоқсан

5. Тілтанушы ғалым

Ұлт ұстазы – А.Байтұрсынұлы (А.Байтұрсынұлы еңбектері, А.Байтұрсынұлы туралы)	5.1 А.Байтұрсынұлы және қазақ әліпбиі 5.2 А.Байтұрсынұлының әліппесі (төте жазу)	Мәтінтану	7. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, зерттеп оқу; 7. 1. 2. 2 публицистикалық
---	---	-----------	---

жазылған еңбектер, А.Байтұрсынұлының тіл туралы айтқандары)	5.3 А.Байтұрсынұлының терминологияға қатысты ұстанымдары	Мәтінтудыру	стильге тән жанрларды ажырата білу
	5.4 А.Байтұрсынұлының "Әдебиет танытқыштағы" терминдері		7. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру;
	5.5 А.Байтұрсынұлының "Тіл - құралдағы" терминдері		7. 2. 1. 2 бейнебаян желісіне сүйеніп оқиғаны көркем мәтін стилінде мазмұндау дағдыларын қалыптастыру
	5.6. Дыбыс жүйесі	Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 4 үндестік заңының тілдік қасиетін тану арқылы фонологиялық талдау жасау
	5.7. Сөз жүйесі		
	5.8. Сөйлем жүйесі		
6. Сын есім			
Көркем әдебиет стилі (ауызекі сөйлеу стилі мен көркем әдебиет стилінің айырмашылығы көрсетілген мәтіндер, көркем әдебиет стилінің түрлі жанрдағы үлгілері)	6.1 Сын есімнің лексика-семантикалық топтары: Заттың көлемін, қасиетін сипаттайтын сөздер	Мәтінтану	7. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру;
	6.2 Күрделі сын есімдер	Мәтінтудыру	7. 1. 2. 3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	6.3 Негізгі және туынды сын есімдер		7. 2. 1. 3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану;
	6.4 Есім сөздерден сын есім тудыратын жұрақтар		7. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (өмірбаян, мінездеме, түйіндеме) мәтін жазу
	6.5 Қатыстық сын есім: -лы, -лі, -ды, -ты, -ты, -ті жұрнақтары арқылы жасалуы (түс атауы, сапаны білдіру)	Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау;
	6.6 Қатыстық сын есім: -сыз, -сіз жұрнақтары арқылы жасалуы		7. 3. 1. 4 айтылым, жазылым кезіндегі үндестік заңын тану, фонологиялық талдау жасау
	6.7 Етістіктен сын есім тудыратын жұрнақтар		7. 3. 2. 3 сөздердің жуан-жіңішкелік үндесімі мен ерін үндестігі нормаларын сақтауға дағдылану
	6.8 Сын есімнің мағыналық түрлері		
	6.9 Сын есімнің шырайлары		
	6.10 Күрделі сын есімдердің жиі қолданылатын түрлері		
7. Етістік			
Әлеуметтік теңсіздік (байлық пен кедейлік, қазақтың кешегі және бүгінгі байлары, Қазақстандағы әлеуметтік топтар)	7.1 Етістіктің шақтары	Мәтінтану	7. 1. 1. 3 мәтіннің қарым-қатынас формасын ажырату (диалогтік, монологтік, полилогтік);
	7.2 Осы шақ: нақ осы шақ		7. 1. 2. 1 көркем әдебиет пен публицистикалық стильдің өзіне тән белгілерін салыстыру
	7.3 Ауыспалы осы шақ		
	7.4 Келер шақ: мақсатты келер шақ		
	7.5 Болжалды келер шақ		
	7.6 Ауыспалы келер шақ		
	7.7 Өткен шақ		
	7.8 Жедел өткен шақ		

	7.9 Бұрынғы өткен шақ 7.10 Ауыспалы өткен шақ 7.11 Шақ түрлерінің стильдерде қолданылу ерекшеліктері	Мәтінтудыру	7. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, монолог айту немесе диалогқа белсене қатысу дағдыларын жетілдіру; 7. 2. 4. 1 ғылыми мәтінді жинақтап аннотация жазу және оны тезиске айналдырып баяндау
		Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 2 етістіктің түрлері мен категорияларының ерекшеліктерін тану; 7. 3. 1. 3 сөз таптарына (сын есім, етістік) морфологиялық талдау жасау
4-тоқсан			
8. Синтаксис			
"Еңбек – бәрін жеңбек" (еңбек тақырыбындағы функционалдық стильдердегі мәтіндер)	8.1 Сөйлем мүшелері 8.2 Сөйлемнің тұрлаулы мүшелері 8.3 Бастауыш 8.4 Баяндауыш 8.5 Бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықша 8.6 Сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері 8.7 Толықтауыш 8.8 Анықтауыш 8.9 Пысықтауыш	Мәтінтану	7. 1. 1. 4 мәтіндегі ақпаратты ғаламдық мәселелермен байланыстыру арқылы негізгі ойды анықтау; 7. 1. 2. 2 публицистикалық стильге тән жанрларды ажырата білу
		Мәтінтудыру	7. 2. 1. 1 әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, өлеңдерді сюжетті мәтінге айналдыру; 7. 2. 1. 3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану
		Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау; 7. 3. 1. 6 сөйлем мүшелерінің сөйлемдегі қызметін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 1 буын үндестігінің нормасын және оларға жалғанатын қосымшалар мен буын үндестігіне бағынбайтын қосымшалардың жазылу ерекшеліктерін білу
9. Зат есімнің рең мәнін тудыратын жұрнақтары. Атауыш және көмекші сөздер			
Қазақ тіліндегі қаратпалар	9.1 Рең мәнді тудырушы жұрнақтар	Мәтінтану	7. 1. 1. 5 мәтіннің

(еркелету, құрметтеу мәніндегі қаратпалар, жас ерекшелігіне байланысты атаулар)	9.2 Еркелету мәнді жұрнақтар	функционалдық-мағыналық типін талқылау; 7. 1. 2. 3 публицистикалық стильге тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау	
	9.3 Құрметтеу мәнді жұрнақтар		
	9.4 Кішірейту мәнді жұрнақтар		
	9.5 Атауыш сөздер		
	9.6 Көмекші сөздер	Мәтінтудыру	7. 2. 1. 3 тілдік қарым-қатынас кезінде бейвербалды құралдарды ұлттық талаптарға сай қолдану; 7. 2. 3. 2 тақырыпқа сәйкес сипаттау, баяндау түрінде эссе жазу
		Лексика-грамматикалық норма	7. 3. 1. 1 атауыш және көмекші сөздерді ажырату; 7. 3. 1. 5 сөздердің түпкі және туынды мағынасын ажырата білу, лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	7. 3. 2. 2 сөйлем соңына қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу

3) 8-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Фонетика			
"Тілге жеңіл, құлаққа жылы тиіп..." ("Әдебиет танытқыш" еңбегімен жұмыс)	1.1 Қазақ фонетикасы	Мәтінтану	8. 1. 1. 1 оқылым стратегияла рын қолданып, талдап оқу; 8. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; 8. 1. 2. 1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу
	1.2 Дауысты дыбыстар		
	1.3 Кірме әріптердің дыбыс мәні	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу; 8. 2. 1. 2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру
	1.4 Құранды дауысты дыбыстар		
1.5 Дауыссыз дыбыстар			
	1.6 Дауыссыз дыбыстардың жіктелімі	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу
	1.7 Қазақ тілі дыбыстарының түрленімі	Айтылым-жазылым нормалары	8. 3. 2. 1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі
	1.8 Қазақ тілі дыбыстарының естілімі		
	1.9 Фонологиялық талдау үлгісі		
2. Сөз мағынасы			
Қазақтың айтыс өнері (түрлі	2.1 Омонимдердің	Мәтінтану	8. 1. 1. 3 тақырыбы ұқсас әртүрлі

тақырыптардағы кешегі, бүгінгі айтыс үлгілері)	жасалу жолдары		стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау;
	2.2 Омонимдердің түрлері		8. 1. 2. 2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу
	2.3 Синонимдер және олардың жасалу жолдары	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау;
	2.4 Синонимдердің түрлері		8. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу
2.5 Антонимдер және олардың грамматикалық сипаты	2.6 Антонимдердің түрлері	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
	2.7 Табу, түрлері		8. 3. 2. 3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау
	2.8 Эвфемизмдер: жасалу жолдары	Айтылым-жазылым нормалары	
	2.9 Фразеологизмдер		
2.10 Мақал-мәтелдер			
2-тоқсан			
3. Ұлттық этикет			
"Жақсы сөз жан семіртеді" (ӨТН-де берілген тақырыптарға байланысты диалог, монолог түріндегі мәтіндер)	3.1 Сәлемдесу этикеті	Мәтінтану	8. 1. 1. 4 мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау;
	3.2 Қаратпа сөздерді қолданудың этикеті		8. 1. 2. 3 ресми іс-қағаздар стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	3.3 Рұқсат сұрау этикеті	Мәтінтудыру	8. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру;
	3.4 Алғыс айту этикеті		8. 2. 4. 1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау
3.5 Құттықтау үлгілері			8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
3.6 Өтініш айту этикеті	Лексика-грамматикалық норма		
3.7 Танысу этикеті			
3.8 Қоштасу этикеті			
4. Қимылдың өту сипаты			
Алғашқы махаббат (Қожа мен Жанардың балалық махаббаты, халық ауыз әдебиетіндегі махаббат үлгілері)	4.1 Қимылдың қайталануы	Мәтінтану	8. 1. 1. 5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау;
	4.2 Қимылдың тез, бірден жасалуы		8. 1. 2. 1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу
	4.3 Қимылдың күтпеген жерден, кенеттен болуы	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 1 берілген тақырыптардың бірін тандап, пайымдау мәтінін жазу;
	4.4 Қимылдың ықылассыз, ынтасыз жасалуы		8. 2. 3. 2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру
	4.5 Қимылдың созылыңқы тәсілі	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 5 етістіктерді лексика-грамматикалық топтарға ажырата білу, лексикалық мағынасын ашу
	4.6 Көмекші етістіктер		8. 3. 2. 1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі
	4.7 Еді, екен көмекші	Айтылым-жазылым	

	етістіктерінің қолданысы 4.8 Отыр, тұр, жатыр, жүр етістіктерінің көмекші естітік формасында қолданылуы	нормалары	және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі
3-тоқсан			
5. Еліктеу және оқшау сөздер			
Ауызекі сөйлеу стилі (ӘТН-де көрсетілген тілдік құралдары бар ауызекі сөйлеу стиліндегі мәтіндер)	5.1 Еліктеу сөздердің түрлері. Еліктеуіш сөздер	Мәтінтану	8. 1. 1. 1 оқылым стратегияларын қолданып, талдап оқу; 8. 1. 2. 2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу
	5.2 Бейнелеуіш сөздер	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру;
	5.3 Еліктеу сөздердің емлесі		8. 2. 1. 3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау
	5.4 Оқшау сөздер: одағай	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 1 сөз таптары (одағай, еліктеу, оқшау сөздер) және оның мағыналық түрлерін ажырату;
5.5 Одағайдың түрлері: көңіл-күй одағайлары	8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау		
5.6 Жекіру және шақыру одағайлары	8. 3. 2. 2 сөйлем ішіне қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді білу		
5.7 Одағайдың емлесі	Айтылым-жазылым нормалары		
5.8 Қаратпа сөздер			
5.9 Қаратпа сөздің емлесі			
5.10 Қыстырма сөздер			
5.11 Қыстырма сөздердің емлесі			
5.12 Абай туындыларындағы оқшау сөздер			
6. Сөйлемнің бірыңғай мүшелері			
Ұлы дала өркениеті (кәсібі, тұрмысы, мемлекеттік құрылымы, қорғану тәсілдері)	6.1 Сөйлемнің бірыңғай мүшелері	Мәтінтану	8. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша альтернативті сұрақтар құрастыру; 8. 1. 2. 3 ресми іс-қағазда стиліне тән тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	6.2 Зат есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі	Мәтінтудыру	8. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу;
	6.3 Етістіктен болған бірыңғай мүшелердің қызметі		8. 2. 3. 1 публицистикалық стильге тән ерекшеліктерді сақтай отырып, көпшілік алдында оқуға арналған үндеу, уағыз, үгіт-насихат мәтіндерін құрастыру
	6.4 Сын есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 2 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану;
	6.5 Сан есімнен болған бірыңғай мүшелердің қызметі		8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау
	6.6 Сөйлемнің үйірлі мүшелері	Айтылым-	8. 3. 2. 2 сөйлем ішіне қабаттаса
	6.7 Айқындауыш мүшелер		

		жазылым нормалары	қойылатын тыныс белгілерді білу	
8. Жазу нормалары				
Өркениет көрсеткіші – жазу (жазудың тарихы, бүгінгі латын әліпбиіне дейінгі қазақ жазуының тарихына қатысты мәтіндер)	7.1 Орфографиялық сөздіктер	Мәтінтану	8. 1. 1. 3 тақырыбы ұқсас әртүрлі стильдегі мәтіндердің түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, талқылау, пайымдау) салыстыра талдау;	
	7.2 Орфографиясы қиын сөздер		8. 1. 2. 1 ресми стильдің қызметі мен өзіне тән рәсімделу үлгілерін білу	
	7.3 Жиі кездесетін орфографиялық қателер	Мәтінтудыру	8. 2. 3. 2 автордың негізгі ойын сақтай отырып, сұхбат құрастыру;	
	7.4 Орфографиялық принциптер		8. 2. 4. 1 берілген тақырып бойынша презентация дайындау және оны көпшілік алдында қорғау	
7.5 Фонетикалық принцип	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 3 сөз таптарына (еліктеу, одағай, оқшау сөздер) морфологиялық талдау жасау;		
7.6 Морфологиялық принцип		8. 3. 1. 4 сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді ажырата білу		
7.7 Тарихи-дәстүрлі принцип		8. 3. 2. 1 дыбыстардың түрленімі, құранды дауысты дыбыстар, буын жігі және тасымал, күрделі атаулар мен қысқарған сөздер емлесі		
4-тоқсан				
8. Сөз таптарының сөйлемдегі қызметі				
Саяхат және туризм (түрлі стильдегі және жанрлардағы көрсетілген тақырыпқа қатысты мәтіндер)	8.1 Зат есімнің сөйлемдегі қызметі	Мәтінтану	8. 1. 1. 4 мәтіннің коммуникациялық табиғатына талдау жасау арқылы негізгі ойды анықтау;	
	8.2 Сын есімнің сөйлемдегі қызметі		8. 1. 2. 2 ресми стильге тән жанрларды ажырата білу	
	8.3 Сан есімнің сөйлемдегі қызметі		8. 2. 1. 1 берілген тақырыптардың бірін таңдап, пайымдау мәтінін жазу;	
	8.4 Етістіктің сөйлемдегі қызметі	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 2 көркем мәтін стилінің тілдік ерекшеліктерін сақтап, түрлі жанрларда мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру	
	8.5 Есімшенің сөйлемдегі қызметі		Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 2 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін тану
	8.6 Көсемшенің сөйлемдегі қызметі	Айтылым-жазылым нормалары		8. 3. 2. 3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау
	8.7 Есімдіктің сөйлемдегі қызметі			Айтылым-жазылым нормалары
	8.8 Үстеудің сөйлемдегі қызметі		Айтылым-жазылым нормалары	
	8.9 Еліктеу сөздердің сөйлемдегі қызметі	Айтылым-жазылым нормалары		
	8.10 Сөйлем мүшесі бола алмайтын сөз таптары			Айтылым-жазылым нормалары
9. Сөздердің байланысу тәсілдері мен түрлері				
Алаш арыстары (А.Байтұрсынұлынан бастап, тілге қатысты еңбектері бар)	9.1 Сөздердің байланысу тәсілдері	Мәтінтану	8. 1. 1. 5 мәтінді ақпараттың өзектілігі мен құндылығы тұрғысынан бағалау;	
	9.2 Есімді және етістікті		8. 1. 2. 3 ресми іс-қағаздар стиліне тән	

тұлғалар туралы мәтіндер)	сөз тіркестері		тілдік ерекшеліктерді тану және талдау
	9.3 Сөздердің байланысу түрлері	Мәтінтудыру	8. 2. 1. 3 ауызша сөйлеу және өлең оқу кезінде интонацияның құрамдас бөліктерін сақтау; 8. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (алғыс хат, сұраныс хат) мәтін жазу
	9.4 Қиысу (сөйлемге тән)		
	9.5 Жанасу (сөйлемге тән)		
	9.6 Матасу	Лексика-грамматикалық норма	8. 3. 1. 6 сөз тіркесінің сөйлемдегі байланысу тәсілдері мен түрлерін ажырата білу, синтаксистік талдау жасау
	9.7 Қабысу		
	9.8 Меңгеру		
	9.9 Қабыса байланысқан етістікті сөз тіркестері		
	9.10 Матаса және меңгеріле байланысқан есімді сөз тіркестері	Айтылым-жазылым нормалары	8. 3. 2. 3 сөйлеу ішіндегі сөз арасындағы дыбыс өзгерістерінің орфоэпиялық нормаларын сақтау

5) 9-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Ұғым			
"Сөздің түбін сөз табар" (жеке сөздердің мағынасын ашу, мәдени код, мәдени лексика, аялық білім)	1.1 Ұғымдық мағына	Мәтінтану	9. 1. 1. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияла рын тиімді қолдана білу; 9. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша соқраттық сұрақтар құрастыру; 9. 1. 2. 1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру
	1.2 Сөздік мағына		
	1.3 Тілдік мағына		
	1.4 Лексикалық мағынаның құрамдас бөліктері		
	1.5 Сөз. Сөзге тән белгілер. Сөздің қызметі	Мәтінтудыру	9. 2. 1. 1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; 9. 2. 1. 2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру
	1.6 Сөз варианттары		
	1.7 Сөз мағынасының кеңеюі	Лексика-грамматикалық норма	9. 3. 1. 2 грамматикалық ұғымдарды (форма, мағына, категория) ажырату; 9. 3. 1. 5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау
	1.8 Сөз мағынасының тарылуы		
	1.9 Сөз мағынасының ауысуы	Айтылым-жазылым нормалары	9. 3. 2. 1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9. 3. 2. 3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
	1.10 Сөздің лексикалық мағынасының түрлері (типтері)		
2. Синтаксистік қатынастар			
"Бақыт деген - сенің бала күндерің" (бақыт жайлы пәлсапалық ойлардан бастап,	2.1. Анықтауыштық қатынас	Мәтінтану	9. 1. 1. 3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау
	2.2 Толықтауыштық		

М.Мақатаев өлеңдеріне дейін ...)	<p>қатынас</p> <p>2.3 Пысықтауыштық қатынас</p> <p>2.4 Мезгілдік қатынастың берілуі</p> <p>2.5 Қазақ тіліндегі кеңістіктік қатынастың берілуі</p>	<p>Мәтінтудыру</p> <p>Лексика-грамматикалық норма</p>	<p>(байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық);</p> <p>9. 1. 2. 2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату</p> <p>9. 2. 1. 3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру;</p> <p>9. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу</p> <p>9. 3. 1. 3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау;</p> <p>9. 3. 1. 4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу</p>
2-тоқсан			
3. Шешен сөйлеу			
"Сөйлей-сөйлей шешен боларсың" (кешегі және бүгінгі шешендік сөз үлгілері)	<p>3.1 Шешендік сөз табиғаты</p> <p>3.2 Шешендік сөзге қойылатын талаптар</p> <p>3.3 Шешендік сөздің керіктеуіш құралдары</p> <p>3.4 Шешеннің өзін ұстау әдеби мен мәдениеті</p> <p>3.5 Пікірталас.</p> <p>3.6 Пікірталас мәдениеті</p> <p>3.7 Пікірталас түрлері</p> <p>3.8 Көсемсөзге қойлатын талаптар</p>	<p>Мәтінтану</p> <p>Мәтінтудыру</p> <p>Лексика-грамматикалық норма</p> <p>Айтылым-жазылым нормалары</p>	<p>9. 1. 1. 4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау;</p> <p>9. 1. 2. 3. ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану</p> <p>9. 2. 3. 1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру;</p> <p>9. 2. 3. 2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу</p> <p>9. 3. 1. 5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау</p> <p>9. 3. 2. 3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру</p>
4. Сөйлем түрлері			
"Дос – ажарың, жолдас – базарың" (достықтың үлгілері, деңгейі, М. Шахановтың "Достық өлкесінің заңы" өлеңі, халық ауыз әдебиетіндегі достық үлгілері)	<p>4.1 Сөйлемнің құрылысына қарай түрлері</p> <p>4.2 Жай сөйлем</p> <p>4.3 Жалаң және жайылма сөйлем</p> <p>4.4 Жақты және жақсыз сөйлем</p> <p>4.5 Болымды және болымсыз сөйлем</p> <p>4.6 Есімді және</p>	<p>Мәтінтану</p> <p>Мәтінтудыру</p> <p>Лексика-</p>	<p>9. 1. 1. 5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту;</p> <p>9. 1. 2. 1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру</p> <p>9. 2. 1. 1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру; 9. 2. 4. 1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау</p> <p>9. 3. 1. 6 сөйлемнің құрылымдық,</p>

	етістікті сөйлем 4.7 Толымды және толымсыз сөйлем 4.8 Атаулы сөйлем 4.9 Қазақ сөйлемдерінің жіктелуі 4.10 Жай сөйлем емлесі 4.11 Сөйлем соңында қабаттаса келетін тыныс белгілер	грамматикалық норма	мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
3-тоқсан	5. Жай сөйлем синтаксисі		
Ресми іс-қағаздар стилі (өтініш, түсініктеме, қолхат, хабарлау ...)	5.1 Жалаң, жайылма сөйлемдердің құрылымдық-семантикалық ерекшеліктері	Мәтінтану	9. 1. 1. 1 белгілі мақсат үшін оқылым стратегияла рын тиімді қолдана білу; 9. 1. 2. 2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату
	5.2 Екі құрамды жалаң сөйлем 5.3 Екі негізді жайылма сөйлемдер 5.4 Екі толықтауышы бар екі құрамды сөйлем 5.5 Бастауыштың берілуі.	Мәтінтудыру	9. 2. 1. 2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру; 9. 2. 1. 3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру
	Бастауыштың сөз тіркесі арқылы берілуі. Баяндауыштың бастауышпен қиысуы	Лексика-грамматикалық норма	9. 3. 1. 1 сөз таптары және оның мағыналық түрлерін ажырату; 9. 3. 1. 3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау
	5.6 Баяндауыштың берілуі. Етістік баяндауыш. 5.7 Етістікті күрделі баяндауыш 5.8 Етістікті күрделі баяндауыш құрамында көмекшілік қызмет атқаратын етістіктер 5.9 Есімді күрделі баяндауыш 5.10 Құрама баяндауыштың есім бөлігі	Айтылым-жазылым нормалары	9. 3. 2. 1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9. 3. 2. 3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
	6. Құрмалас сөйлемнің жасалу жолдары		

Қазақ тілінің бүгінгі ахуалы (тіл саясаты әлеуметтік-лингвистикалық зерттеу, қазақ тіліне қатысты заңдар...)	6.1 Салалас құрмалас сөйлем	Мәтінтану	9. 1. 1. 2 тыңдалым мәтіні бойынша соқраттық сұрақтар құрастыру; 9. 1. 1. 3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық); 9. 1. 2. 3. ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
	6.2 Сабақтас құрамалас сөйлем	Мәтінтудыру	9. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу; 9. 2. 3. 1 көпшілік алдында сөйлеу техникасын жетілдіру, келтірген фактілерге сендіру қабілетін және суырыпсалма өнерін, ділмарлықты жетілдіру
	6.3 Құрмаластың көпқұрамды түрлері. Көпқұрамды салалас құрмалас сөйлемдер		9. 3. 1. 5 сөз мағынасының түрлері және оларды типтендіре білу, лексикалық талдау жасау; 9. 3. 1. 6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
	6.4 Көпбағыныңқылы сабақтастар	Лексика-грамматикалық норма	9. 3. 2. 2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу
6.5 Аралас құрмалас сөйлем	Айтылым-жазылым нормалары		
7. Құрмалас сөйлемнің түрлері			
"Мен қазақ қыздарына қайран қалам" (кешегі және бүгінгі қазақ қыздары, гендерлік саясат, ұлттық тәрбие, қызға қырық үйден тыю)	7.1 Қарсылықты білдіретін құрмалас сөйлемдер	Мәтінтану	9. 1. 1. 4 мәтінде көтерілген мәселені (тұрмыстық, әлеуметтік) талдай отырып, негізгі ойды анықтау; 9. 1. 2. 1 ресми стиль мен ғылыми стильдің өзіне тән ерекшеліктерін салыстыру
	7.2 Мезгілді білдіретін құрмалас сөйлемдер	Мәтінтудыру	9. 2. 3. 2 берілген тақырыпта салыстыру, дәлелдеу эссесін жазу; 9. 2. 4. 1 терминдер мен кәсіби сөздерді қолданып ғылыми жұмыс жазу және қорғау
	7.3 Себепті білдіретін құрмалас сөйлемдер	Лексика-грамматикалық норма	9. 3. 1. 6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау
	7.4 Мақсатты білдіретін құрмалас сөйлемдер	Айтылым-жазылым нормалары	9. 3. 2. 1 кірме сөздердің игерілген және игерілмеген түрлерін жазу ережелерін және жалпы қазақ тілінің емле ережелерін сақтау; 9. 3. 2. 3 сөйлемді ырғақты топтарға бөліп, сөйлеу сазын сақтап айту дағдыларын жетілдіру
	7.5 Шартты білдіретін құрмалас сөйлемдер		

4-тоқсан				
8. Сөйлем талдау				
Кәсіпкерліктің бастаулары (кәсіп ашудың негіздері, нарықтық қатынас, мемлекеттік және мемлекеттік емес кәсіпорындар)	8.1 Сөйлем талдаудың мақсаты	Мәтінтану	9. 1. 1. 5 проблемалық мәтіннің мазмұнын сыни тұрғыдан бағалау, оны шешу жөнінде өз болжамын айту;	
	8.2 Фонетикалық/фонологиялық талдау	Мәтінтудыру	9. 1. 2. 2 мәтіннің құрылымы мен рәсімделуі арқылы ғылыми стильге тән жанрлық ерекшеліктерін ажырату	
	8.3 Лексикалық талдау		9. 2. 1. 1 берілген шығарманы талқылап, сыни мәтін тудыру;	
8.4 Сөзжасамдық/морфологиялық талдау	Лексика-грамматикалық норма	9. 2. 1. 2 түрлі жанрларда көркем мәтін тудыру кезінде пайымдау және қорытындылау дағдыларын қалыптастыру		
8.5 Синтаксистік талдау		9. 3. 1. 3 мәтіндегі барлық сөздердің морфологиялық құрамын білу, барлық сөз таптарына морфологиялық талдау жасау;		
8.6 Сатылай-кешенді талдау		9. 3. 1. 6 сөйлемнің құрылымдық, мағыналық түрлерін білу, сөйлемдерге сатылай кешенді синтаксистік талдау жасау		
9. Пунктуация				
"Мен жастарға сенемін" (қазақ елінің тарихындағы еңбегі елге үлгі болған жастар)	9.1 Сөйлем соңында келетін тыныс белгілер. Нүкте	Мәтінтану	9. 1. 1. 3 мәтіннің мағыналық құрылымын қамтамасыз ететін талаптарына талдау жасау (байланыстылық, бүтіндік, қисындылық, ақпараттылық);	
	9.2 Сұрақ белгісі		Мәтінтудыру	9. 1. 2. 3. ғылыми стильге тән ерекшеліктерді білу және қолдану
	9.3 Леп белгісі			9. 2. 1. 3 сөздің композициясын, сөйлеу техникасын, сөз өнерін игеру дағдыларын жетілдіру;
	9.4 Сөйлемнің ішінде келетін тыныс белгілер. Нүктелі үтір	Лексика-грамматикалық норма	9. 2. 2. 1 берілген үлгі бойынша іс-қағаздар стилінде (заң баптарын құрастыру) мәтін жазу	
	9.5 Үтір		9. 3. 1. 4 сөйлемдерді сөз сазына қарай ырғақтық топтарға бөлу	
	9.6 Сызықша (дефис)		Айтылым-жазылым нормалары	9. 3. 2. 2 тыныс белгілердің қойылым ұстанымдарын (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) білу
9.7 Қос нүкте және жақша				
9.8 Қабаттаса қойылатын тыныс белгілер				
9.9 Түрлі позицияда келетін тыныс белгілер. Көп нүкте				
9.10 Сызықша (тире)				
9.11 Тырнақша				

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
8-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ әдебиеті пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерін дамыту, коммуникативті құзыреттіліктерін жетілдіру, өздігінен және үздіксіз білім алуға жұмылдыру, алған білім негіздерін өмірлік жағдайларда қолдана білетін жеке тұлға қалыптастыру. Қазақ әдебиеті пәні арқылы білім алушылардың оқырмандық мәдениетін жетілдіру, қазақ халқының әдеби мұралары туралы жүйелі білім беру, әдеби-эстетикалық талғамдарын, ізгілік және іскерлік құндылықтарын дамыту көзделеді. Сондай-ақ бағдарлама әдеби шығармалардың идеялық мазмұны, композициялық құрылым жүйесі, сөз қолданысы, стилі, жанрлық сипатын әдеби-теориялық ұғымдармен сіңіріп, әдеби шығарманы ұлттық, көркем-эстетикалық құндылық ретінде білім алушылардың бағалай алу құзіретін қалыптастыруға бағытталған. Адамзаттың мәңгілік сұрақтары, қазіргі заманғы дилемалар, көп қырлы мәселелер қарастырылады, білім алушылардың ой-пайымдарын шығармашылық жұмыстарымен тиянақтау көзделеді.

3. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – сөз өнерін мәдени мұра, ұлттық құндылық ретінде түсініп, бағалай алатын, интеллектуалдық эстетикалық деңгейі, адамгершілік ұстанымы жоғары шығармашыл тұлға қалыптастыру.

Қазақ әдебиеті пәні арқылы білім алушыларға әдеби шығармада бейнеленген құбылысты көркемдік тұрғыда қабылдауға қажетті білім, білік, дағдыларды меңгертіп, өз ой-пайымдарын сөйлеу тілі мен жазба тілде еркін жеткізе алу, эстетикалық талғамын, өзіндік дүниетаным мен көзқарасын таныта алу, оқу материалдарын салыстыру, сараптау, бағалай алу дағдыларын қалыптастыру көзделеді. Білімгердің образды ойлау жүйесі мен шығармашылық қиялын дамыту, сөз мағынасы мен көркем сөздің мәнін түсініп, қазақ әдеби тілін

сауатты қолдана білу құзыретін қалыптастыру, креативті ойлауға бағыттау мақсат етіледі.

4. Теориялық материалдар білім алушының әдеби теориялық ұғымдарын кеңейтуге, әдебиет туралы дүниетанымын қалыптастыруға және адамзатқа ортақ ойларды, дилемаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын және көркем тілмен шұрайлы сөйлей алатын, өзіндік ұстанымы бар, туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

5. Бағдарламаны түзуде білім мазмұнын ізгілендіру, адамгершілік-эстетикалық, мәдени-тарихи құндылықтарды, ұлттық құндылықтарды, ұлттық кодты таныту, білім алушылардың тілдік қорын байытып, шығармашылық қабілетін дамыту мақсат етілді.

Әдеби білім жүйелілік, сабақтастық, білім мазмұнының тарихилық сипаты және пәнаралық, пәнішілік байланыс ұстанымдарына негізделіп, жеңілден күрделіге бағытталған шиыршық әдісінде ұсынылды.

6. Қазақ әдебиеті пәнін оқу арқылы білім алушылар:

1) төл әдебиеттің ұлттық сипатын, халықтың әдет-ғұрып, салт-санасының көрінісін, көркем туындының идеялық-адамгершілік мәнін түсінеді;

2) көркем шығарманың тақырыптық-идеялық бірлігін, сюжеттегі, образ жасалуындағы типтік байланысты ұғынып, жанрлық, стильдік ерекшеліктерін көркем шығарма мазмұны мен құрылысындағы көркем заңдылықтарды терең танып, мазмұн мен форма тұтастығын, өмірлік шындық пен көркем шындықтың аражігін ажырата алады;

3) қазақ әдебиетінің ұлттық болмысын ұғынып, түрлі ұлттар әдебиетіндегі ұқсастықтарды ажырата біледі, басқа ел әдебиетінің көрнекті үлгілерімен салыстыра алады;

4) көркем шығарманы эмоционалды қабылдауға, бейнелі ойлау мен жан-жақты танымға, қаламгер пайымын түсінуге машықтанады;

5) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

6) қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, әдеби үдерісін, дәстүр сабақтастығын, әдеби байланыстарды зерделейді;

7) саналы оқырман ретінде түрлі жағдайларда өз ұстанымын білдіріп, өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

8) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымы дамиды;

9) көркем туындыларды оқу арқылы мәнерлі сөйлеу дағдыларын қалыптастырып, тарихи оқиғаларды бүгінгі күнмен салыстыра алады;

10) білім алушылардың көркем шығарманы өз бетімен оқуға, үздіксіз ізденуге деген рухани қажеттілігі мен сұранысы туындайды.

2-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

7. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 2) 6-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 3) 7-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 4) 8-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат;
- 5) 9-сынып – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

8. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

"Оқу және түсіну", "Талдау және жинақтау", "Бағалау және шығармашылық өнім", сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден құралған. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

9. "Оқу және түсіну" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) пайымдап, мәнерлеп, талдап оқу (сөздің, сөз оралымдарының мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын анықтау);

- 2) шығарма үзінділерімен жұмыс;
- 3) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;
- 4) интерпретация (ауызша, жазбаша).

10. "Талдау және жинақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;
- 2) көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер;
- 3) көркем шығарманың тілі, стилі;
- 4) көркемдік тәсілдер.

11. "Бағалау және шығармашылық өнім" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім;
- 2) рухани және көркем-эстетикалық құндылығы;
- 3) әдеби шығармашылық;
- 4) әдеби сын.

12. 5-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу, сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту;

2) талдау және жинақтау: сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; лирикалық шығарманы құрылысына талдау; шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау, өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; шығарманы автор ізімен баяндап жазу; көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу.

13. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Халық ауыз әдебиеті

1) Тұрмыс-салт жырлары және олардың түрлері;

2) Мақал-мәтелдер;

3) Жұмбақтар;

4) Жаңылтпаштар.

Ертегілер

5) "Керкұла атты Кендебай" ертегісі;

6) "Қырық өтірік" ертегісі;

7) "Күн астындағы Күнікей қыз" ертегісі.

Әдеби ертегі

8) Ә.Тәжібаевтың "Толағай" ертегісі;

9) Ж.Смақов "Бұршақ туралы ертегі";

10) Ө.Тұрманжановтың "Құмырсқалар, аралар қиыспас дос құдалар" ертегісі.

Аңыз-әңгімелер

11) "Асанқайғының Жерұйықты іздеуі";

12) С.Қалиев "Бақ атай туралы аңыз";

Шешендік сөздер

13) Жиренше шешен мен Қарашаш сұлу.

XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті

14) Ы.Алтынсариннің "Дүние қалай етсең табылады?", "Әке мен бала", "Бақша ағаштары" әңгімелері;

15) С.Көбеевтің "Мектепке шақыру" өлеңі;

16) С.Торайғыровтың "Туған еліме" өлеңі;

17) Ш.Құдайбердіұлының "Адамдық борышың" өлеңі;

18) А.Байтұрсынұлының "Балаларды оқуға шақыру", "Егіннің бастары", "Адамдық диканшысы" өлеңдері;

19) Т.Ізтілеуовтің "Өнер бәйгесі" өлеңі.

XX ғасыр әдебиеті

20) Ж.Аймауытовтың "Шұбар тайым табылды", "Көк өгіз", "Жан-жануардың иісшілдігі", "Әркімдікі өз қамы" шығармалары;

21) М.Жұмабаевтың "Қарағым", "Тез барам" өлеңдері;

22) І.Жансүгіровтің "Бөбек бөлеу", "Сәлемдеме" өлеңдері;

23) М.Әуезовтің "Жетім" әңгімесі;

24) Б.Соқпақбаевтың "Менің атым Қожа" хикаяты;

25) С.Бақбергеновтің "Қасиет" әңгімесі;

26) С.Бегалиннің "Бала Шоқан" әңгімесі;

27) М.Мақатаевтың "Үш бақытым" өлеңі;

28) М.Қабанбайдың "Бауыр" әңгімесі.

Қазіргі заман әдебиеті

29) М.Әлімбаевтың "Серуендетем атамды" өлеңі;

30) С.Оспанов "Мектебінен қашқандар мен ертегіден қашқандар жайындағы ертегі";

31) Т.Нұрмағамбетовтің "Анасын сағынған бала" әңгімесі;

32) Н.Ақыштың "Нағыз әже қайда?" әңгімесі;

33) Т.Шапайдың "Қазақпен саудаласу" әңгімесі;

34) С.Сейітманның "Тәуелсіздік" өлеңі;

35) А.Әлменбеттің "Аңшы" әңгімесі;

36) Б.Сарыбайдың "Рауғаш ерте гүлдейді" әңгімесі.

14. 6-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпін мен кідіріс жасай) оқу, сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашу, мәтіндегі жұмсалы мақсатын түсіну; шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; кейіпкерге, лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау;

2) талдау және жинақтау:әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау, жай, күрделі жоспар құру, шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау,шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айымашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби шығармаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау, шығармадағы көркем ауыстыруларды(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтіңкөркемдік құндылығына баға беру, шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост т.б.) жазу, шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау.

15. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ертегі

- 1) "Аяз би" ертегісі;
- 2) "Ер Төстік" ертегісі.

Аңыз-әңгіме

- 3) "Кетбұғаның естіртуі"

Батырлар жыры

- 4) "Алпамыс батыр" жыры;
- 5) Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр";
- 6) "Қобыланды батыр" жыры;
- 7) "Қамбар батыр" жыры.

Ежелгі дәуір әдебиеті

- 8) "Еділ патша";
- 9) "Тұмар патшайым", "Зарина сұлу";
- 10) Қорқыттың нақыл сөздері.

XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет

- 11) М.Өтемісұлының "Ұл туса" өлеңі;
- 12) С.Аронұлының "Жақсы мен жаман адамның қасиеттері" өлеңі;
- 13) Ы.Алтынсариннің "Мейірімді бала", "Асан мен Үсен" әңгімелері;
- 14) С.Көбеевтің "Көлбақа мен Юпитер" мысалы;
- 15) С.Дөнентаевтың "Бозторғай" мысал өлеңі;
- 16) А.Байтұрсынұлының "Аққу, шортан, һәм шаян", "Қара бұлт" мысалдары;
- 17) С.Торайғыровтың "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы"

өлеңдері.

XX ғасыр әдебиеті

- 18) М.Жұмабаевтың "Сүйемін" өлеңі;
- 19) Б.Майлиннің "Кемпірдің ертегісі" поэмасы;
- 20) А. Токмағанбетовтің "Алыптар туралы аңыз" шығармасы;
- 21) Ә.Тәжібаевтың "Сырдария" өлеңі;
- 22) Ә.Сәрсенбаевтың "Туған жер" өлеңі;
- 23) С.Мұратбековтің "Жусан иісі" әңгімесі;
- 24) С.Сейфуллиннің "Ақсақ киік" өлеңі, "Әуілдек" әңгімесі;
- 25) Ғ.Мүсіреповтің "Боранды түнде" әңгімесі;
- 26) Ж. Нәжімеденовтің "Дастархан" өлеңі;
- 27) М.Жаманбалиновтың "Бала пілдің қалаға саяхаты" ертегісі.

Қазіргі заман әдебиеті

- 28) Қ.Мырза-Әлінің "Ана" өлеңі;
- 29) К.Ахметованың "Қазағым менің" өлеңі;
- 30) Ж. Ахмадидің "Кие" әңгімесі;
- 31) А.Егеубаевтың "Аламан" поэмасы;
- 32) Р.Ниязбековтің "Әлемдегі жетінші ұлы" өлеңі;
- 33) Ұ.Есдәулеттің "Біз түркілерміз" өлеңі;
- 34) С.Дүйсенбиевтің "Алматының апорты" ертегісі;
- 35) С.Балғабаевтың "Жымбала, Мико және қасқыр" драмасы;
- 36) Қ.Сариннің "Тәуелсіздік" өлеңі;
- 37) Қ.Әбілқайырдың "Атасының баласы" әңгімесі;
- 38) М.Мұқаштың "Меруерт" әңгімесі.

16. 7-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі (контекст) қызметін ашу; көркем шығармадағы пейзаж, монологтің құрылымдық-бірлігін ажырату; мәтінге жоспар құру; әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығармадағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау;

3) бағалау және шығармашылық: шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; кейіпкерлердің жан дүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініш) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, әңгіме т.б.) жазу; әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу.

17. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Батырлар жыры

- 1) "Ер Тарғын" жыры;
- 2) "Едіге батыр" жыры.

Ғашықтық жырлар

- 3) "Қозы Көрпеш-Баян сұлу" жыры;
- 4) "Айман-Шолпан" жыры.

Ежелгі дәуір әдебиеті

- 5) "Күлтегін" жыры;
- 6) "Тоныкөк" жыры.

Шешендік өнер

- 7) Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері;
- 8) Әнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?";
- 9) Төле би "Ердің бақыты – әйел";
- 10) Әйтеке би "Қасқакөл дауы";
- 11) Қазыбек би "Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?";
- 12) Бөлтірік шешен "Сөз мәнісі", "Ақыл сөз".

XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті

13) Д.Бабатайұлының "Аягөз қайда барасың","Ақжайлау мен Сандықтас" өлеңдері;

14) Ш.Қанайұлының "Зар заман" өлеңі;

15) М.Өтемісұлының "Ереуіл атқа ер салмай", "Тарланым","Мен–құстан туған құмаймын" өлеңдері;

16) М.Сұлтанқожаұлының "Ілімге толса көкірек" толғауы;

17) Т.Ізтілеуұлының "Адамдық іс", "Ақыл-тон аңдағанға тозбайтұғын" өлеңдері;

18) С.Дөнентаевтың "Ауырған арыстан" мысалы.

XX ғасыр әдебиеті

19) М.Дулатовтың "Елім-ай" өлеңі;

20) М.Жұмабаев "Түркістан", "Толқын", "Мен жастарға сенемін" өлеңдері;

- 21) С.Торайғыровтың "Мен қазақ", "Бір адамға" өлеңдері;
- 22) Ж.Аймауытовтың "Әнші" әңгімесі;
- 23) М.Әуезовтің "Көксерек" әңгімесі;
- 24) І.Жансүгіровтің "Домбыра", "Жетісу суреттері" өлеңдері;
- 25) Ғ.Мүсіреповтің "Ананың анасы" әңгімесі;
- 26) Қ.Қайсеновтің "Жау тылындағы бала" повесі;
- 27) Қ.Аманжоловтың "Туған жер" өлеңі;
- 28) Ғ.Ормановтың "Қарағай" өлеңі;
- 29) С.Сарғасқаевтың "Тәмпиш қара" повесі;
- 30) Ш.Смаханұлы шымшымалары.

Қазіргі заман әдебиеті

- 31) Қ.Мырза-Әлінің "Кәрі қыран" өлеңі;
- 32) М.Шахановтың "Арман" өлеңі;
- 33) Т.Медетбектің "Тәуелсізбін" өлеңі;
- 34) Т.Әбдіктің "Қонақтар" әңгімесі;
- 35) А.Мархабаевтың "Ғарыштағы қымыз" фантастикалық әңгімесі;
- 36) О.Бөкейдің "Қайдасың, қасқа құлыным?" драмасы;
- 37) М.Мақатаевтың "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы;
- 38) Ф.Оңғарсынованың "Жерошақ" өлеңі;
- 39) С. Жиенбаевтың "Қарттарым, аман сау жүрші" өлеңі;
- 40) Ж.Бөдештің "Аңырақай бекетіндегі ой" поэмасы;
- 41) Н.Ораздың "Бала махаббат" әңгімесі;
- 42) Б.Беделханның "Өтеуіл" хамса-поэмасы.

18. 8-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып шығарма идеясын жазу;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; шығармапоэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, блог, әңгіме жазу; шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

19. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ғашықтық жырлар

1) "Қыз Жібек" жыры

Айтыс

2) "Біржан- Сара" айтысы;

3) Қазіргі заман айтысы.

Ежелгі дәуір әдебиеті

4) "Оғыз-Қаған" жыры;

5) Махмұт Қашқари "Махмұт Қашқари жинаған түркі мақал-мәтелдері";

6) Ахмет Йассауи "Даналық кітабы";

7) Жүсіп Баласағұн "Құтты білік" дастаны;

8) А.Йүгнеки "Ақиқат сыйы";

9) Әл-Фарабидің "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді" өлеңдері;

10) Рабғузидың "Қарлығаштың адамға достығы", "Лұқпан Хакім" киссалары.

XIX ғасыр мен XX ғ.б. әдебиет

11) Д.Бабатайұлының "Еспембет" поэмасы;

12) М. Мөңкеұлының "Үш қиян", "Сарыарқа" өлеңдері;

13) М.Көпейұлының "Сарыарқаның кімдікі екендігі" өлеңі;

14) Базар жырау "Халық үшін туған қайратты ер" өлеңі;

15) А.Құнанбайұлының "Арғы атасы қажы еді" өлеңі;

16) Ш.Құдайбердіұлының "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі;

17) Н.Орманбетұлының "Замана" өлеңі;

18) Ғ.Қараштың "Бармысың?" өлеңі;

19) М.Сералиннің "Гүлхашима" поэмасы.

XX ғасыр әдебиеті

20) Ж.Жабаевтың "Сұраншы батыр" жыры;

21) М.Жұмабаевтың "Батыр Баян" поэмасы;

22) Н.Байғаниннің "Нарғыз" дастаны;

23) И.Байзақовтың "Құралай сұлу" поэмасы;

24) С.Мұқановтың "Балуан шолақ" повесі;

- 25) Б.Момышұлының "Ұшқан ұя" повесі;
- 26) О.Әубәкіровтің "Адам жетектеген адам" сықақ өлеңі;
- 27) Қ.Қазиевтің "Менің шешем" әңгімесі;
- 28) Қ.Жұмаділовтің "Қаздар қайтып барады" әңгімесі;
- 29) Д.Исабековтің "Әпке" драмасы;
- 30) Т.Ахтановтың "Күй аңызы" әңгімесі;
- 31) Т.Айбергеновтің "Ана" өлеңі.

Қазіргі заман әдебиеті

- 32) Ж.Сахиевтің "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері;
- 33) Ш.Мұртазаның "Бесеудің хаты" драмасы;
- 34) Ү.Уайдиннің "Күлкім келсе көршіме қараймын", "Ұйқының оқуы" сатиралары;
- 35) Б.Бәмішұлының "Оспан батыр" поэмасы;
- 36) Г.Салықбайдың "Менің тауым" өлеңі;
- 37) М.Мағауиннің "Тазының өлімі" повесі;
- 38) Т.Әсемқұловтың "Бекторының қазынасы" әңгімесі;
- 39) И. Сапарбайдың "Анаңнан асыл бар ма екен?" өлеңі;
- 40) Ә.Қайранның "Ерасыл" дастаны;
- 41) А.Кемелбаеваның "Қоңырқаз" әңгімесі;
- 42) М.Омарованың "Көмбе нанның дәмі" драмасы.

20. 9-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: көркем мәтінді талдап оқу; сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау; көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу;

2) талдау және жинақтау: эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау;

3) бағалау(салыстыру) және шығармашылық (өнім): туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығын баға беру; шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе,

сценарий, өлең, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу.

21. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

Ежелгі дәуір әдебиеті

1) Әл-Фараби "Қайырымды қала тұрғындары" трактаты;

2) Сайф Сараи "Түркіше Гүлстан" дастаны;

3) Хорезми "Мұхаббат-наме" дастаны.

Хандық дәуір әдебиеті

4) Асанқайғы "Бұл заманда не ғаріп" толғауы;

5) Қазтуған жырау "Алаң да алаң, алаң жұрт"толғауы;

6) Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы";

7) Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" тоғаулары;

8) Ақтамберді жырау "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет" толғаулары;

9) Жиёмбет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім"толғауы;

10) Үмбетей жырау "Бөгенбай өлімін Абылай ханға естірту" толғауы;

11) Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені" толғаулары.

XIX ғасыр әдебиеті

12) М.Өтемісұлының "Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға айтқан сөзі", "Мен едім", "Бағаналы терек жарылса" өлендері;

13) Нысанбай жыраудың "Кенесары-Наурызбай" дастаны;

14) Ш.Уәлиханов "Жоңғария очерктері", "Қазақтың халық поэзиясының түрлері";

15) Ш. Бөкеевтің "Құйрық атып құлия" өлеңі;

16) М. Көпеевтің "Тірлікте көп жасағаннан көрген тамашамыз" өлеңі.

XX ғасыр әдебиеті

17) С. Сейфуллиннің "Сыр сандық" өлеңі, "Аққудың айырылуы" поэмасы;

18) І.Жансүгіровтің "Күйші" поэмасы;

19) Б.Майлиннің "Шұғаның белгісі" хикаяты;

20) М.Әуезовтің "Оқыған азамат" әңгімесі;

21) Ғ.Мүсіреповтің "Кездеспей кеткен бір бейне" повесі;

22) Ж.Молдағалиевтің "Мен-қазақпын!" поэмасы;

23) Ә.Шәріповтің "Партизан қызы" повесі;

24) Қ.Әбдіқадыровтың "Қажымұқан" повесі.

Қазіргі заман әдебиеті

- 25) М.Шахановтың "Рух пен тіл" өлеңі, "Ғашықтық ғаламаты" поэмасы;
 26) Н.Айтұлының "Ту" поэмасы;
 27) Қ.Мұқанбетқалиұлының "Тар кезең" романы;
 28) Қ.Ілиясұлының "Мысыққа мінездеме" мысал-дастаны;
 29) С.Асылбекұлының "Желтоқсан түні" драмасы;
 30) Р.Мұқанованың "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі;
 31) Е.Раушановтың "Ғайша-Бибі" поэмасы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

22. Бағдарламада оқыту мақсаттары санмен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

23. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Көркем шығарманы пайымдап, мәнерлеп, талдап оқи отырып, сөздің, сөз оралымдарының мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын анықтау.	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап, мәнерлеп (логикалық екіпін мен кідіріс жасай) оқу; 6. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалуды мақсатын түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7. 1. 1. 1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмоциялық мәнін түсіну, мәнмәтіндегі (контекст) қызметін ашу	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу
Шығарма үзінділерімен жұмыс	5. 1. 2. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою	6. 1. 2. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау	7.1 2.1 көркем шығармадағы пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7.1 2.1 мәтінге	8. 1. 2. 1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру	9. 1. 2. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу

			жоспар құру		
Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау	6. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау	7. 1. 3. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау	8. 1. 3. 1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу	9. 1. 3. 1 шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау
Интерпретация (ауызша, жазбаша)	5. 1. 4. 1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту	6. 1. 4. 1 кейіпкерге, лирикалық кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау	7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеуледі ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау	8. 1. 4. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу	9. 1. 4. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:					
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Әдеби шығарманың композициялық құрылымы	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау	6. 2. 1. 1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6. 2. 1. 2 жай, күрделі жоспар құру	7. 2. 1. 1 әдеби шығармадағы сюжеттен тыс композицияны анықтау	8. 2. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау	9. 2. 1. 1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
Көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер	5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу	6. 2. 2. 1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау	7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау	8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау	9. 2. 2. 1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу
Көркем шығарманың тілі, стилі	5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін анықтау	6. 2. 3. 1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект	7. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизм дердің қызметін мәнмәтінде	8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін	9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау

		сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау	анықтау	айқындау	
Көркемдік тәсілдер	5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5. 2. 4. 2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін анықтау	6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гиперболо, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау	7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпитета, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау	8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәтіндегі көркемдік қызметін анықтау	9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау, көркемдік қызметін пайымдау

3) бағалау және шығармашылық өнім:

Шығармадағы тарихи шындық және көркемдік шешім	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау	7. 3. 1. 1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау	8. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау
Рухани және көркем-эстетикалық құндылығы	5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау	6. 3. 2. 1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру	7. 3. 2. 1 кейіпкердің жан дүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру	8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру	9. 3. 2. 1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру
Әдеби шығармашылық	5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі	6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең) жазу	7. 3. 3. 1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7. 3. 3. 2 кейіпкер болмысын	8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, шығарма, әдеби эссе, блог, әңгіме т.б. жазу	9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең,

	әңгімелеп жазу		сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу		блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жаз
Әдеби сын	5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу	6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау	7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу	8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу

23. Осы оқу бағдарламасы негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

24. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-СЫНЫП:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
I-тоқсан			
Таза мінсіз асыл сөз	Халық ауыз әдебиеті Тұрмыс-салт жырлары және оның түрлері, мақал-мәтелдер, жұмбақтар, жаңылтпаштар. Ертегілер "Керқұла атты Кендебай" ертегісі, "Қырық өтірік"	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу;

	<p>ертегісі, "Күн астындағы Күнекей қыз" ертегісі. Әдеби ертегі Ә.Тәжібаевтің "Толағай"ертегісі, Ж.Смақов "Бұршақ туралы ертегі", Ө.Тұрманжановтың "Құмырсқалар, аралар қиыспас дос құдалар" ертегісі. Аңыз-әңгіме "Асан қайғының жерұйықты іздеуі", С.Қалиев "Бақ атай туралы аңыз". Шешендік сөз "Жиренше шешен мен Қараша сұлу"</p>	<p>5. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5. 1. 2. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне такырып қою; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама такырыптарды) анықтау; 5. 1. 4. 1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту</p> <p>5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5. 2. 4. 2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау</p> <p>5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап</p>
	<p>Талдау және жинақтау</p>	
	<p>Бағалау және шығармашылық өнім</p>	

			жазу, 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығарманың әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
2-тоқсан			
Оқу – білім азығы	XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті Ыбырай Алтынсариннің "Дүние қалай етсең табылады?", "Әке мен бала", "Бақша ағаштары" әңгімелері, С.Көбеевтің "Мектепке шақыру" өлеңі, С.Торайғыровтың "Туған еліме" өлеңі, Ш.Құдайбердіұлының "Адамдық борышың" өлеңі, А.Байтұрсынұлының "Балаларды оқуға шақыру", "Егіннің бастары", "Адамдық диқаншысы", өлеңдері, Т.Ізтілеуовтің "Өнер бәйгесі" өлеңі	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5. 1. 2. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; 5. 1. 4. 1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау; 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу,

			суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5. 2. 4. 2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
3-тоқсан			
Адамгершілік – асыл қасиет	XX ғасыр әдебиеті Ж.Аймауытовтың "Шұбар тайым табылды", "Көк өгіз", "Жан-жануардың иіспілдігі", "Әркімдікі өз қамы" шығармалары, М.Жұмабаевтың "Қарағым", "Тез барам" өлеңдері, І.Жансүгіровтің "Бөбек бөлеу", "Сәлемдеме" өлеңдері, М.Әуезовтің "Жетім" әңгімесі, Б.Соқпақбаевтың "Менің атым Қожа" хикаяты, С.Бақбергеновтің "Қасиет" әңгімесі, С.Бегалиннің "Бала Шоқан" әңгімесі, М.Мақатаевтың "Үш бақытым" өлеңі, М.Қабанбайдың "Бауыр" әңгімесі.	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай) оқу; 5. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын білу; 5. 1. 2. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; 5. 1. 4. 1 көркем шығарманың оқиға

			желісін мәтінге жуық баяндап айту
		Талдау және жинақтау	5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін айқындау 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5. 2. 4. 2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 көркем мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
4-тоқсан			
Отан – қуат, отбасы - шуақ	Қазіргі заман әдебиеті М.Әлімбаевтың "Серуендетем атамды" өлеңі, С.Оспанов "Мектебінен қашқандар мен ертегіден	Оқу және түсіну	5. 1. 1. 1 әдеби шығарманы пайымдап (алған әсерін анықтай)

	<p>қашқандар жайындағы ертегі", Т.Нұрмағамбетовтің "Анасын сағынған бала" әңгімесі, Н.Ақыштың "Нағыз әже қайда?" әңгімесі, Т.Шапайдың "Қазақпен саудаласу" әңгімесі, С.Сейітманның "Тәуелсіздік" өлеңі, А.Әлменбеттің "Аңшы" әңгімесі, Б.Сарыбайдың "Рауғаш ерте гүлдейді" әңгімесі.</p>		<p>оқу; 5. 1. 2. 1 сөз, сөз тіркестерінің ауыспалы мағынасын ашып, мәтіндегі қолданысын ажырату; 5. 1. 2. 1 шығарманы құрылысы мен құрылымына қарай жіктеп, бөліктеріне тақырып қою; 5. 1. 3. 1 көркем шығармадағы көтерілген мәселені (басты және жанама тақырыптарды) анықтау; 5. 1. 4. 1 көркем шығарманың оқиға желісін мәтінге жуық баяндап айту</p>
		<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>5. 2. 1. 1 сюжетті шығармадағы фабула композициясын тауып, жоспар құру; 5. 2. 1. 2 лирикалық шығарманы құрылысына талдау; 5. 2. 2. 1 шығармадағы кейіпкерлердің іс-әрекеті арқылы образын ашу; 5. 2. 3. 1 көркем шығармадағы поэтикалықтілдің ерекшелігін айқындау; 5. 2. 4. 1 шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, қайталау) қызметін анықтау; 5. 2. 4. 2 өлең құрылысы, ұйқасы, оның түрлерін талдау</p>
		<p>Бағалау және шығармашылық өнім</p>	<p>5. 3. 1. 1 шығарма үзінділері арқылы шығарманың ұлттық, тарихи құндылығын бағалау; 5. 3. 2. 1 көркем</p>

			мәтіндегі сөз образының эстетикалық құндылығын бағалау; 5. 3. 3. 1 шығарманы автор ізімен баяндап жазу; 5. 3. 3. 2 көркем шығармадағы көріністі әңгімелеп жазу; 5. 3. 4. 1 оқырман ретінде шығармадан алған әсерін зерделеп, сыни хабарлама жазу
--	--	--	---

2) 6-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
I-тоқсан			
Білгенге маржан	<p>Ертегі: "Аяз би" ертегісі, "Ер Төстік" ертегісі. Аңыз-әңгіме: "Кетбұғаның естіртуі". Батырлар жыры: "Алпамыс батыр" жыры, Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", "Қобыланды батыр" жыры, "Қамбар батыр" жыры. Ежелгі дәуір әдебиеті: "Еділ патша", "Тұмар пайтшайым", "Зарина сұлу", Қорқыттың нақыл сөздері.</p>	Оқу және түсіну	<p>6. 1. 1. 1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалуды мақсатын түсіну; 6. 1. 2. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6. 1. 4. 1 кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>6. 2. 1. 1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6. 2. 1. 2 жай, күрделі жоспар құру; 6. 2. 2. 1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі</p>

			<p>айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы,автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау;</p> <p>6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды(троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау</p>
		Бағалау және шығармашылық өнім	<p>6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау;</p> <p>6. 3. 2. 1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру;</p> <p>6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост,ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу;</p> <p>6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау</p>
2-тоқсан			
Тәрбиенің қайнар бұлағы	<p>XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет М.Өтемісұлының "Ұл тұса" өлеңі, С.Аронұлының "Жақсы мен жаман адамның қасиеттері" өлеңі, Б.Алтынсариннің "Мейірімді бала", "Асан мен Үсен" әңгімелері, С.Көбеевтің "Көлбақа мен Юпитер" мысалы,С.Дөнентаев-тың "Бозторғай" мысал өлеңі, А.Байтұрсынұлының "Аққу, шортан, һәм шаян", "Қара бұлт" мысалдары, С.Торайғыровтың "Шәкірт ойы", "Шығамын тірі болсам адам болып"өлеңдері.</p>	Оқу түсіну және	<p>6. 1. 1. 1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу;</p> <p>6. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну;</p> <p>6. 1. 2. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау;</p> <p>6. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау;</p> <p>6. 1. 4. 1 кейіпкерге ауызша/ жазбаша сипаттама жасау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>6. 2. 1. 1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау;</p> <p>6. 2. 1. 2 жай, күрделі жоспар құру;</p> <p>6. 2. 2. 1 шығармадағы тура</p>

			<p>және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы,автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербол, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау</p>
		Бағалау және шығармашылық өнім	<p>6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост,ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау</p>
3-тоқсан			
Туған жерім- аялы алтын бесігім	XX ғасыр әдебиеті М.Жұмабаевтың "Сүйемін" өлеңі, Б.Майлиннің "Кемпірдің ертегісі" поэмасы, А.Тоқмағанбетовтің "Алыптар туралы аңыз" шығармасы, Ә.Тәжібаевтың "Сырдария" өлеңі, Ә.Сәрсенбаевтың"Ту-ған жер" өлеңі, С.Мұратбековтің "Жусан иісі" әңгімесі, С.Сейфуллиннің "Ақсақ киік" өлеңі, "Әуіпідек" әңгімесі, Ғ.Мүсіреповтің "Боранды түнде" әңгімесі, Ж. Нәжімеденовтің "Дастархан" өлеңі, М.Жаманбалинов "Бала пілдің қалаға саяхаты" ертегі	Оқу және түсіну	<p>6. 1. 1. 1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екпінмен кідіріс жасай) оқу; 6. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалу мақсатын түсіну; 6. 1. 2. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6. 1. 4. 1 кейіпкерге ауызша/ жазбаша сипаттама жасау</p> <p>Талдау және 6. 2. 1. 1 әдеби шығарманы</p>

		жинақтау	сюжет композициясына талдау; 6. 2. 1. 2 жай, күрделі жоспар құру; 6. 2. 2. 1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы, автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гиперболо, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост, ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу 6. 3. 4. 1 шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау
4-тоқсан			
Өнерліге өріс кең	Қазіргі заман әдебиеті Қ.Мырза-Әлінің "Ана" өлеңі, К.Ахметованың "Қазағым менің" өлеңі, Ж.Ахмадидің "Кие" әңгімесі, А.Егеубаевтың "Аламан" поэмасы, Р.Ниязбековтің "Әлемдегі жетінші ұлы" өлеңі, Ұ.Есдәулеттің "Біз түркілерміз" өлеңі, С.Дүйсенбиевтің "Алматының апорты" ертегісі, С.Балғабаевтың "Жымбала, Мико және қасқыр" драмасы, Қ.Сариннің "Тәуелсіздік" өлеңі, Қ.Әбілқайырдың "Атасының баласы" әңгімесі, М.Мұқаштың "Меруерт" әңгімесі.	Оқу және түсіну	6. 1. 1. 1 әдеби шығарманы, пайымдап, мәнерлеп (логикалық екіпінмен кідіріс жасай) оқу; 6. 1. 1. 2 сөз, сөз тіркестерінің мәнін ашып, мәтіндегі жұмсалып мақсатын түсіну; 6. 1. 2. 1 шығармадан қажетті дәйектерді жинау, үзіндідегі суреттеу, сипаттау құралдарын анықтау; 6. 1. 3. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер әрекеті, оның

			шығарманың өзекті ойына қатысын анықтау; 6. 1. 4. 1 кейіпкерге ауызша/жазбаша сипаттама жасау
		Талдау және жинақтау	6. 2. 1. 1 әдеби шығарманы сюжет композициясына талдау; 6. 2. 1. 2 жай, күрделі жоспар құру; 6. 2. 2. 1 шығармадағы тура және жанама мінездеулерді табу, кейіпкер образын берудегі қызметін айқындау; 6. 2. 3. 1 шығармадағы автор мен кейіпкер тіліндегі айырмашылықты (кейіпкер тіліндегі ауызекі сөз, диалект сөздердің болуы,автордың әдеби нормаға сәйкес сөз қолданыстарын) салыстыра талдау; 6. 2. 4. 1 шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация) анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	6. 3. 1. 1 шығарма образдарын ұлттық сипаттың ашылуы тұрғысынан бағалау; 6. 3. 2. 1 мәтіндегі пейзаж, монологтің, диалогтің көркемдік құндылығына баға беру; 6. 3. 3. 1 шығарманың идеялық мазмұнын пайымдай отырып (ой толғау, хат, пост,ертегі, өтірік өлең т.б.) жазу; 6. 3. 4. 1-шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасау

3) 7-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			

<p>Дананың сөзі – ақылдың көзі</p>	<p>Батырлар жыры: "Ер Тарғын" жыры, "Едіге батыр" жыры. Ғашықтық жырлар: "Қозы көрпеш-Баян сұлу" жыры, "Айман-Шолпан" жыры. Ежелгі дәуір әдебиеті: "Күлтегің" жыры, "Тоныкөк" жыры. Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Өнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?", Төле би "Ердің бақыты – әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?", Бөлтірік шешен "Сөз мәнісі", "Ақыл сөз".</p>	<p>Оқу және түсіну</p>	<p>7. 1. 1. 1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7. 1. 1. 1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1 2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7. 1. 2. 2 мәтінге жоспар құру; 7. 1. 3. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау</p>
	<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>7. 2. 1. 1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау</p>	
	<p>Бағалау және шығармашылық өнім</p>	<p>7. 3. 1. 1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық</p>	

			<p>параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 3. 1 шығармадағы көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7. 3. 3. 2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме) жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу</p>
2-тоқсан			
"Даналық - өшпес жарық, кетпес байлық"	XIX ғасыр және XX ғасыр басындағы әдебиет Д.Бабатайұлының "Аяғөз, қайда барасың?", "Ақжайлау мен Сандықтас" өлеңдері, Ш.Қанайұлының "Зар заман" өлеңі, М.Өтемісұлының "Ереуіл атқа ер салмай", "Мен-құстан туған құмаймын", "Тарланым" өлеңдері, М.Сұлтанқожаұлының "Ілімге толса көкірек" толғауы, Т.Ізтілеуұлының "Адамдық іс", "Ақыл – тон аңдағанға тозбайтұғын" өлеңдері, С.Дөнентаевтың "Ауырған арыстан" мысалы	Оқу түсіну және	<p>7. 1. 1. 1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістермен) оқу; 7. 1. 1. 1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1 2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7. 1. 2. 2 мәтінге жоспар құру; 7. 1. 3. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау</p>
		Талдау және жинақтау	<p>7. 2. 1. 1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың</p>

			(символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	7. 3. 1. 1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін(психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 3. 1 шығармадағы көріністі(пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7. 3. 3. 2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
3-тоқсан			
Менің туған өлкем	XX ғасыр әдебиеті М.Дулатовтың "Елім-ай" өлеңі, М.Жұмабаевтың "Түркістан", "Толқын", "Мен жастарға сенемін" өлеңдері, С.Торайғыровтың "Мен қазақ", "Бір адамға" өлеңдері, Ж.Аймауытовтың "Өнші" әңгімесі, М.Әуезовтің "Көксерек" әңгімесі, І.Жансүгіровтің "Домбыра", "Жетісу суреттері" өлеңдері, Ғ.Мүсіреповтің "Ананың анасы" әңгімесі, Қ.Қайсеновтің "Жау тылындағы бала" повесі, Қ.Аманжоловтың "Туған жер" өлеңі, Ғ.Ормановтың "Қарағай" өлеңі, С.Сарғасқиевтың "Тәмпіш қара" повесі, Ш.Смаханұлы шымшымалары	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу; 7. 1. 1. 1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1 2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7. 1. 2. 2 мәтінге жоспар құру; 7. 1. 3. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы пейзаж,

			портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау
		Талдау және жинақтау	7. 2. 1. 1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	7. 3. 1. 1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 3. 1 шығармадағы көріністі(пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7. 3. 3. 2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
4-тоқсан			
Қиял мен шындық	Қазіргі қазақ әдебиеті Қ.Мырза-Әлінің "Кәрі қыран" өлеңі, М.Шахановтың "Арман" өлеңі, Т.Медетбектің "Тәуелсізбін" өлеңі, Т.Әбдіктің "Қонақтар" әңгімесі, А.Мархабаевтың "Ғарыштағы	Оқу және түсіну	7. 1. 1. 1 көркем мәтінді, пайымдап, мәнерлеп (логикалық, психологиялық кідірістер мен) оқу;

	<p>кымыз", фантастикалық әңгімесі, О.Бөкейдің "Қайдасың, қасқа құлыным?" драмасы, М.Мақатаевтың "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы, Ф.Оңғарсынованың "Жерошақ" өлеңі, С.Жиенбаевтың "Қарттарым, аман сау жүрші" өлеңі, Ж.Бөдештің "Аңырақай бекетіндегі ой" поэмасы, Н.Ораздың "Бала махаббат" әңгімесі, Б.Беделханның "Өтеуіл" хамса-поэмасы.</p>		<p>7. 1. 1. 1 жекелеген сөздердің, фразалардың эмотивті мәнін түсіну, мәнмәтіндегі қызметін ашу; 7.1 2.1 көркем шығармадағы, пейзаж, монологтің құрылымдық бірлігін ажырату; 7. 1. 2. 2 мәтінге жоспар құру; 7. 1. 3. 1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені анықтау; 7. 1. 4. 1 көркем шығармадағы пейзаж, портрет, мінездеулерді ауызша мәтінге жуық суреттеу, сипаттау.</p>
		<p>Талдау және жинақтау</p>	<p>7. 2. 1. 1 әдеби шығармағы сюжеттен тыс композицияны анықтау; 7. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образдың жасалу тәсілдерін талдау; 7. 2. 3. 1 шығарма тіліндегі синоним, архаизм, диалектизм, неологизмдердің қызметін мәнмәтінде анықтау; 7. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (символ, синекдоха, қайталау түрлері: эпифора, анафора, аллитерация, ассонанс, риторикалық сұрақ, арнау) қолданысын талдау</p>
		<p>Бағалау және шығармашылық өнім</p>	<p>7. 3. 1. 1 көркем шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 7. 3. 2. 1 шығармадағы кейіпкердің жандүниесін (психологиялық параллелизм, күйініш-сүйініші) ашудағы автор шеберлігіне баға беру; 7. 3. 3. 1 шығармадағы</p>

			көріністі (пейзаж, оқиға) суреттеп жазу; 7. 3. 3. 2 кейіпкер болмысын сипаттап (өлең, кейіпкер монологі, диалогі, әңгіме т.б.) жазу; 7. 3. 4. 1 әдеби шығарманың эстетикалық құндылығы туралы шағын сыни шолу жазу
--	--	--	--

4) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
I-тоқсан			
Көнеден жеткен көркем сөз	Ғашықтық жырлар "Қыз Жібек" жыры Айтыс "Біржан-Сара" айтысы, қазіргі заман айтысы Ежелгі дәуір әдебиеті "Оғыз-Қаған" жыры, Махмұт Қашқари "Махмұт Қашқари жинаған түркі мақал-мәтелдері", Ахмет Йассауи "Даналық кітабы", Жүсіп Баласағұн "Құтты білік" дастаны, А.Йүгнеки "Ақиқат сыйы", Әл-Фарабидің "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді" өлеңдері, Рабғузидың "Қарлығаштың адамға достығы", "Лұқпан Хакім" киссалары	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8. 1. 2. 1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау,

			<p>өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау</p>
		<p>Бағалау және шығармашылық өнім</p>	<p>8. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу</p>
2-тоқсан			
<p>Ел мен жер тағдыры</p>	<p>XIX ғасыр мен XX ғасыр басындағы әдебиет Д.Бабатайұлының "Еспембет" поэмасы, М.Мөңкеұлының "Үш қиян", "Сарыарқа" өлеңдері, М.Көпейұлының "Сарыарқаның кімдікі екендігі" өлеңі, Базар жыраудың "Халық үшін туған қайратты ер" өлеңі, А.Құнанбайұлының "Арғы атасы қажы еді" өлеңі, Ш.Құдайбердіұлының "Еңлік-Кебек" дастаны, "Жастарға" өлеңі, Н.Орманбетұлының "Замана" өлеңі, Ғ.Қараштың "Бармысың?" өлеңі, М.Сералиннің "Гүлхашима" поэмасы</p>	<p>Оқу және түсіну</p>	<p>8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8. 1. 2. 1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып,</p>

			шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармаш-лық өнім	8. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
3-тоқсан			
Көркем әдебиет және	XX ғасыр әдебиеті Ж.Жабаевтың "Сұраншы батыр" жыры, М.Жұмабаевтың "Батыр Баян" поэмасы,	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнгерлеп

эпикалық сарын	Н.Байғаниннің "Нарғыз" дастаны, И.Байзақовтың "Құралай сұлу" поэмасы, С.Мұқановтың "Балуан шолақ" повесі, Б.Момышұлының "Ұшқан ұя" повесі, О.Әубәкіровтің "Адам жетектеген адам" сықақ өлеңі, Қ.Қазиевтің "Менің шешем" әңгімесі, Қ.Жұмаділовтің "Қаздар қайтып барады" әңгімесі, Д.Исабековтің "Өпке" драмасы, Т.Ахтановтың "Күй аңызы" әңгімесі, Т.Айбергеновтің "Ана" өлеңі		(оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу 8. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8. 1. 2. 1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	8. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына

			баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын –пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу
4-тоқсан			
Артық ғылым кітапта	Қазіргі заман әдебиеті Ж.Сахиевтің "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері, Ш.Мұртазаның "Бесеудің хаты" драмасы, Ү.Уайдиннің "Күлкім келсе көршіме қараймын", "Ұйқының оқуы" сатиралары, Б.Бәмішұлының "Оспан батыр" поэмасы, Г.Салықбайдың "Менің тауым" өлеңі, М.Мағауиннің "Тазының өлімі" повесі, Т.Әсемқұловтың "Бекторының қазынасы" әңгімесі, И.Сапарбайдың "Анаңнан асыл бар ма екен?" өлеңі, Ә.Қайранның "Ерасыл" дастаны, А.Кемелбаеваның "Қоңырқаз" әңгімесі, М.Омарованың "Көмбе нанның дәмі" драмасы	Оқу және түсіну	8. 1. 1. 1 көркем мәтінді пайымдап, мәнерлеп (оқырмандық ұстанымын білдіре) оқу; 8. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымдарының семантикалық мәнін түсіну, мәтіннің ішкі бірлігіндегі қызметін айқындау; 8. 1. 2. 1 шығарма үзіндісін өзге нысанмен салыстыру, салғастыру; 8. 1. 3. 1 шығармадағы образдардың идеяны берудегі қызметін ашу; 8. 1. 4. 1 көркем мәтіннен дәйектер келтіре отырып, шығарма желісі бойынша идеясын жазу
		Талдау және жинақтау	8. 2. 1. 1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтеріне талдау; 8. 2. 2. 1 көркем шығармадағы образ композициясын құраушы элементтерді табу, образ сомдаушы бөліктерді жинақтау; 8. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың баяндау тілін талдау, өзіндік ерекшеліктерін айқындау; 8. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың

			(психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдау, мәнмәтіндегі көркемдік қызметін анықтау
		Бағалау және шығармашылық өнім	8. 3. 1. 1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі мазмұндас туындылармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығына баға беру; 8. 3. 2. 1 шығарма поэтикасындағы автордың айшықты қолтаңбасына баға беру; 8. 3. 3. 1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын талдап, әдеби эссе, шығарма, сценарий, өлең, блог т.б. жазу; 8. 3. 4. 1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

5) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ежелгі дәуір әдебиеті Әл-Фараби "Қайырымды қала тұрғындары" трактаты Сайф Сараи "Түркіше Гүлстан" дастаны, Хорезми "Мұхаббат-наме" дастаны, Хандық дәуір әдебиеті Асан қайғы "Бұл заманда не ғаріп" толғауы, Қазтуған жырау "Алаң да алаң, алаң жұрт" толғауы, Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы", Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық" толғаулары, Ақтамберді жырау "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет", Жиёмбет жырау "Еңсегей бойлы Ер Есім", Үмбетей жырау "Бөгенбай өлімін Абылай ханға естірту", Бұқар жыраудың "Тілек", "Әй,	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9. 1. 2. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 3. 1 шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау; 9. 1. 4. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене

	Абылай, Абылай", "Асқар таудың өлгені" толғаулары		отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу
		Талдау және жинақтау	9. 2. 1. 1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау 9. 2. 2. 1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу; 9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау; 9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау
		Бағалау және шығармашылық өнім	9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау; 9. 3. 2. 1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру; 9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу; 9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу
2-тоқсан			
"Жапанға біткен бәйтерек"	XIX ғасыр және XX ғасыр басындағы әдебиет М.Өтемісұлының "Махамбеттің Баймағамбет сұлтанға айтқан сөзі", "Мен едім", "Бағаналы терек жарылса" өлеңдері, Нысанбай жыраудың "Кенесары-Наурызбай" дастаны, Ш.Уәлиханов "Жоңғария очерктері", "Қазақтың халық поэзиясының түрлері", Ш. Бөкеев "Құйрық атып құлия" өлеңі, М.Көпеевтің "Тірлікте көп жасағаннан көрген тамашамыз" өлеңі	Оқу және түсіну	9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу; 9. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу; 9. 1. 2. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу; 9. 1. 3. 1 шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау;

			<p>9. 1. 4. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>9. 2. 1. 1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау;</p> <p>9. 2. 2. 1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу;</p> <p>9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау;</p> <p>9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау</p>
		Бағалау және шығармашылық өнім	<p>9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау;</p> <p>9. 3. 2. 1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу;</p> <p>9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу</p>
3-тоқсан			
Тарихи шындықпен көркемдік шешім	XX ғасыр әдебиеті С. Сейфуллиннің "Сыр сандық" өлеңі, "Аққудың айырылуы" поэмасы, І.Жансүгіровтің "Күйші" поэмасы, Б.Майлиннің "Шұғаның белгісі" хикаяты, М.Әуезовтің "Оқыған азамат" әңгімесі, Ғ.Мүсіреповтің "Кездеспей кеткен бір бейне" повесі, Ж.Молдағалиевтің "Мен-қазақпын!" поэмасы, Ә.Шәріповтің "Партизан қызы" повесі, Қ.Әбдіқадыровтың "Қажымұқан" повесі	Оқу және түсіну	<p>9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу;</p> <p>9. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу;</p> <p>9. 1. 2. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды зерделеу;</p> <p>9. 1. 3. 1 шығармадағы</p>

			<p>объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау;</p> <p>9. 1. 4. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу</p>
		Талдау және жинақтау	<p>9. 2. 1. 1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау;</p> <p>9. 2. 2. 1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу;</p> <p>9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау;</p> <p>9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау</p>
		Бағалау және шығармашылық өнім	<p>9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау;</p> <p>9. 3. 2. 1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу;</p> <p>9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу</p>
4-тоқсан			
Қазақтың қилы тағдыры	Қазіргі заман әдебиеті М.Шахановтың "Рух пен тіл" өлеңі, "Ғашықтық ғаламаты" поэмасы, Н.Айтұлының "Ту" поэмасы, Қ.Мұқанбетқалиұлы-ның "Тар кезең" романы, Қ.Ілиясұлының "Мысыққа мінездеме" мысалдастаны, С.Асылбекұлының "Желтоқсан түні" драмасы, Р.Мұқанованың "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі, Е.Раушановтың "Ғайша-Бибі" поэмасы	Оқу және түсіну	<p>9. 1. 1. 1 көркем мәтінді талдап оқу</p> <p>9. 1. 1. 2 сөз, сөз оралымы, фразалық тіркестердің мәтіндегі қызметін айқындау, сөздердің концептілік мәнін ашу;</p> <p>9. 1. 2. 1 шығарма бөліктерін ұқсас белгілеріне/айырмашылығына қарай топтастыру, белгілі нысандарды</p>

		<p>зерделеу;</p> <p>9. 1. 3. 1 шығармадағы объективті идеяны, көркемдік шешімді айқындау;</p> <p>9. 1. 4. 1 көркем шығарманың идеялық мазмұнына сүйене отырып, оқырмандық ой-пайымын ауызша/жазбаша түйіндеу</p>
	Талдау және жинақтау	<p>9. 2. 1. 1 эпикалық, лирикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау;</p> <p>9. 2. 2. 1 шығарманың образдар жүйесін салыстыра талдау, типтік характерлерді ашу;</p> <p>9. 2. 3. 1 көркем шығармадағы автордың стилін айқындау;</p> <p>9. 2. 4. 1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдау</p>
	Бағалау және шығармашылық өнім	<p>9. 3. 1. 1 туындыдағы даралық образдар мен типтік характерлердің ұлттық және тарихи құндылығын әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра бағалау;</p> <p>9. 3. 2. 1 көркем шығарманы басқа өнер түрлерімен салыстыра отырып, шығарманың эстетикалық құндылығына баға беру ;</p> <p>9. 3. 3. 1 шығарманың идеясын қоғамдық-әлеуметтік тұрғыда талдап, әдеби эссе, сценарий, өлең, блог, әңгіме, кейіпкер монологі, жоба жазу;</p> <p>9. 3. 4. 1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, рецензия жазу</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
9-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде) 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ тілі пәнін оқыту мақсаты – мемлекеттік тілді қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, шығармашылыққа үйретуге, ең бастысы, орта мектепке сай лингвистикалық білім беру.

3. "Қазақ тілі" оқу пәнін тереңдетіп оқытудың негізгі міндеттері:

1) қазақ тілін Қазақстан Республикасының аумағында қоғамның барлық салаларында еркін қолдана білуі үшін білім алушының коммуникативтік дағдыларын жетілдіру, еркін сөйлеуге және сауатты жазуға үйрету;

2) мәтіннің типтерін, стилін, жанрын тану үшін мәтінді құрайтын барлық тілдік құралдарды: синтаксистік құрылымдарды, лексикалық бірліктерді, сөздің дыбыстық және морфемдік құрамын тануға үйрету;

3) ауызша және жазбаша мәтінтудыру дағдыларын жетілдіру үшін орфоэпия және орфография нормаларын білу, сөйлеу мәдениетін және шешендік өнерді меңгеру, түрлі стильдер мен жанрларда мәтінтудыру тәсілдерін жетілдіру.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді.

5. Оқу мақсаттары қазақ тілін ғылыми пән ретінде оқитын білім алушыларға мәтінтану мен мәтінтудыру дағдыларын жетілдіру арқылы өмірге қажет функционалды білім беруді көздейді. Мұның өзі орта мектеп деңгейіне сай лингвистикалық білім алуға негізделеді. Оқу мазмұны 3 бөлімнен тұрады:

1) мәтінтану тыңдау және оқу арқылы мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ойды таба білу, мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу, әртүрлі

ресурс көздерінен қажетті ақпаратты алумен қатар мәтіннің стилі мен жанрын, мәтіннің типтерін және әр типке тиісті қолданылатын тілдік құралдарын ажырата білуден тұрады;

2) мәтінтудыру мәтіннің мазмұнын айту кезінде орфоэпиялық нормаларды сақтаудан бастап, тіл мәдениетінің талаптарын орындай отырып, шешен сөйлеу деңгейіне жетуді көздейді. Орфография және пунктуация талаптарын сақтай отырып, барлық стильдер мен жанрларда мәтін жаза алу арқылы мәтінтудыру дағдысын жетілдіруді көздейді;

3) әдеби тіл нормалары айту және жазу әрекеті кезінде лексика-грамматикалық нормаларды, оның ережелерін және ерекшеліктерін қатаң сақтауды үйретуді көздейді.

6. "Мәтінтану" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) мәтіннің мазмұнын тану;

2) мәтіннің стилі мен жанрын тану.

7. "Мәтінтудыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ауызекі сөйлеу және көркем әдебиет стильдерінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру;

2) ресми іс-қағаздары стилінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру;

3) публицистикалық стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру;

4) ғылыми стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру.

8. "Әдеби тіл нормаларын сақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) лексика-грамматикалық норма;

2) айтылым-жазылым нормалары (орфография, орфоэпия, пунктуация).

9. 10-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, талқылау сұрақтары арқылы ақпаратты анықтау, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, графиктік мәтіндерді талдау, қорытынды жасау, мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді анықтау, әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау; әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін ажырату;

2) мәтінтудыру:

көркем мәтін стилінің талаптарын сақтап, күрделі жоспар бойынша берілген тақырыпта шығарма жазу; көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру; ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын игеру; сәлемдесу, қарату, танысу, өтініш айту, рұқсат сұрау, шақыру, кешірім сұрау, алғыс айту,

қоштасу кезінде ұлттық этикет талаптарын сақтау; өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын білу; іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тыңдаушыны тарту тәсілдерін игеру; ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды қалыптастыру; публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын қалыптастыру: тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын қалыптастыру; қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын қалыптастыру; ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын қалыптастыру;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: дыбыстың жіктелімін, жасалуын, буын түрлерін, буын үндесімін, тасымал тәртібін, сөйлеудегі ырғақты топтарды, сөз ішіндегі және сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді, интонацияның құрамдас бөліктерін анықтау, фонетика-фонологиялық талдау жасау; сөздердің тура, туынды мағынасын, тіркесу сипатын, қолданылу аясы мен стильдік қызметін көрсете отырып, толық лексикалық талдау жасау; сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау;

орфографиялық норма: қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау;

орфоэпиялық норма: айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын орнықтыру;

пунктуациялық норма: жазбаша мәтін тудыру кезінде сөйлем ішіндегі және сөйлем соңындағы тыныс белгілерді қоюдағы ұстанымдарды (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сақтай білу.

10. 11-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) мәтінтану:

мәтін үзінділері бойынша қорытынды жасау, проблемалық сұрақтар арқылы ақпаратты анықтау, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, редакциялау, әртүрлі формадағы мәтіндерді талдау, баға беру, кең көлемді мәтіндердегі көтерілген мәселе мен мақсатты аудиториясын талдау, мәтіннің стилін ажырата

білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру; әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын салыстыру; әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін салыстыру;

2) мәтін тудыру:

күрделі жоспар бойынша берілген талаптарға шығарма жазу кезінде жоспар жүйесін сақтау және шығарманы дұрыс қорытындылау; көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру; ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын жетілдіру; әлеуметтік-тұрмыстық қатынас (тілек айту, бата беру, құттықтау, көңіл айту, қолдау көрсету) кезінде ұлттық тілде қалыптасқан шаблондарды сақтау; өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын жетілдіру; іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тыңдаушыны тарту тәсілдерін жетілдіру; ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды жетілдіру; публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын дамыту: тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын жетілдіру; қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын жетілдіру; ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын жетілдіру;

3) әдеби тіл нормаларын сақтау:

лексика-грамматикалық норма: әр стильге тән лексика-грамматикалық ерекшеліктерді анықтай отырып, сөйлемдерді фонологиялық-ырғақтық топтарға бөліп, айтылуы бойынша өрнектеп, ішіндегі дыбыстық өзгерістерді анықтау; мәтіннің стилін, жанрын, қолдану аясын, лексика-грамматикалық ерекшеліктерін көрсетіп, ондағы сөздерге толық лексикалық талдау жасау;

сөйлемдердің айтылу мақсатын, түрлерін, құрылысын, сөз ішіндегі байланысу түрлері мен тәсілдерін, сөйлем мүшелерін, құрмаластың құрамындағы сөйлемдердің байланысу тәсілдерін, тыныс белгілерін анықтай отырып, толық синтаксистік талдау жасау;

орфографиялық норма: қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің игерілген/игерілмеген кірме сөздер мен бейімдеу сөздердің емлесін білу;

орфоэпиялық норма: айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді, ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында, сөйлем ішінде қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді пунктуациялық ұстанымдарға (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сай қоя білу.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сандардан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші, үшінші сандар бөлім мен бөлімше, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік санын көрсетеді. 10.1.2.1 кодында: "10" – сынып, "1.2" – бөлім мен бөлімше, "1" – оқыту мақсатының реттік саны.

12. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) Мәтінтану		
Білім алушы:		
	10-сынып	11-сынып
1. Мәтін мазмұнын тану	10. 1. 1. 1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, ойды жалғастыру	11. 1. 1. 1 мәтін бойынша өз көзқарастарын айту, өз көзқарастарын дәлелдеу үшін дұрыс қорытынды шығару
	10. 1. 1. 2 мәтіннен автор позициясын және жалпы ақпаратты талқылау сұрақтары арқылы анықтау	11. 1. 1. 2 оқиғалар, идеялар, құндылықтар, деректер арасындағы байланысты проблемалық сұрақтар арқылы анықтау
	10. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу	11. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, редакциялау
	10. 1. 1. 4 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді талдау	11. 1. 1. 4 әртүрлі формадағы мәтіндердегі оқиғалар мен құбылыстардың уақытша және себеп-салдарлық өзара байланысын анықтау
	10. 1. 1. 5 мәтіндегі қорытынды бөлімнің орнына өз біліміне сүйеніп қорытынды жасау	11. 1. 1. 5 мәтінде көтерілген мәселенің (саяси-қоғамдық, тәрбиелік) маңыздылығын анықтап, баға беру
2. Мәтіннің стилі мен жанрын тану	10. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді анықтау	11. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру
	10. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау	11. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын салыстыру
	10. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін ажырату	11. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін салыстыру
2) Мәтінтудыру		
1) Ауызекі сөйлеу және көркем	10. 2. 1. 1 көркем мәтін стилінің талаптарын сақтап, күрделі жоспар бойынша берілген	11. 2. 1. 1 күрделі жоспар бойынша берілген талаптарға шығарма жазу кезінде жоспар

әдебиет стильдерінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	тақырыпта шығарма жазу	жүйесін сақтау және шығарманы дұрыс қорытындылау
	10. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру	11. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру
	10. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын игеру	11. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын жетілдіру
	10. 2. 1. 4 сәлемдесу, қарату, танысу, өтініш айту, рұқсат сұрау, шақыру, кешірім сұрау, алғыс айту, қоштасу кезінде ұлттық этикет талаптарын сақтау	11. 2. 1. 4 әлеуметтік-тұрмыстық қатынас (тілек айту, бата беру, құттықтау, көңіл айту, қолдау көрсету және т.б.) кезінде ұлттық тілде қалыптасқан шаблондарды сақтау
	10. 2. 1. 5 өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын білу	11. 2. 1. 5 өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын жетілдіру
2) Ресми іс-қағаздар стилінде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	10. 2. 2. 1 іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тыңдаушыны тарту тәсілдерін игеру	11. 2. 2. 1 іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тыңдаушыны тарту тәсілдерін жетілдіру
	10. 2. 2. 2 ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды қалыптастыру	11. 2. 2. 2 ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды жетілдіру
3) Публицистикалық стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	10. 2. 3. 1 публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын қалыптастыру, тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын қалыптастыру	11. 2. 3. 1 публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын дамыту, тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын жетілдіру
	10. 2. 3. 2 қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын қалыптастыру	11. 2. 3. 2 қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын жетілдіру
4) Ғылыми стильде айтылым, жазылым дағдыларын жетілдіру	10. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын қалыптастыру	11. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын жетілдіру
1) Әдеби тіл нормаларын сақтау		
1) Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 1 дыбыстың жіктелімін, жасалуын, буын түрлерін, буын үндесімін, тасымал тәртібін, сөйлеудегі ырғақты топтарды, сөз ішіндегі және сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді, интонацияның құрамдас бөліктерін анықтау, фонетика-фонологиялық талдау жасау	11. 3. 1. 1 әр стильге тән лексика-грамматикалық ерекшеліктерді анықтай отырып, сөйлемдерді фонологиялық-ырғақтық топтарға бөліп, айтылуы бойынша өрнектеп, ішіндегі дыбыстық өзгерістерді анықтау
	10. 3. 1. 2 сөздердің тура, туынды мағынасын, тіркесу сипатын, қолданылу аясы мен стильдік қызметін көрсете отырып, толық	11. 3. 1. 2 мәтіннің стилін, жанрын, қолдану аясын, лексика-грамматикалық ерекшеліктерін көрсетіп, ондағы сөздерге

	лексикалық талдау жасау	толық лексикалық талдау жасау
	10. 3. 1. 3 сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау	11. 3. 1. 3 сөйлемдердің айтылу мақсатын, түрлерін, құрылысын, сөз ішіндегі байланысу түрлері мен тәсілдерін, сөйлем мүшелерін, құрмаластың құрамындағы сөйлемдердің байланысу тәсілдерін, тыныс белгілерін анықтай отырып, толық синтаксистік талдау жасау
2) Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 1 қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау	11. 3. 2. 1 қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің, игерілген/игерілмеген кірме сөздердің емлесін білу
	10. 3. 2. 2 жазбаша мәтін тудыру кезінде сөйлем ішіндегі және сөйлем соңындағы тыныс белгілерді қоюдағы ұстанымдарды (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сақтай білу	11. 3. 2. 2 сөйлем соңында, сөйлем ішінде қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді пунктуациялық ұстанымдарға (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сай қоя білу
	10. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын орнықтыру	11. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру

13. Осы оқу бағдарламасы жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарда барлық сынып бойынша әр тарауда қамтылуы тиіс оқу мақсаттарының көлемі белгіленген.

14. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімшелер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 10-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
------------------	---------------------	----------------------	---

		түрлері	
1-тоқсан			
1. Фонетика/Фонология			
Қазақ тілінің дыбыс жүйесі (А.Байтұрсынұлы, Ә.Жүнісбек, С.Мырзабеков және басқа да ғалымдардың еңбектерінен алынған мәтіндер)	1.1 Фонетиканың/Фонологияның зерттеу нысаны	Мәтінтану	10. 1. 1. 1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, ойды жалғастыру; 10. 1. 1. 4 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді талдау; 10. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді анықтау
	1.2 Интонология		
	1.3 Қазақ тілінің әліпбиі	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 1 көркем мәтін стилінің талаптарын сақтап, күрделі жоспар бойынша берілген тақырыпта шығарма жазу; 10. 2. 2. 1 іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тыңдаушыны тарту тәсілдерін игеру
1.4 А.Байтұрсынұлы жасаған әліпбиі			
	1.5 Дыбыс. Дыбыстың түрлері	Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 1 дыбыстың жіктелімін, жасалуын, буын түрлерін, буын үндесімін, тасымал тәртібін, сөйлеудегі ырғақты топтарды, сөз ішіндегі және сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді, интонацияның құрамдас бөліктерін анықтау, фонетика-фонологиялық талдау жасау
	1.6 Дауысты дыбыстар		
	1.7 Қазақ тілінің сингармонизм заңы және оның түрлері		
	1.8 Дауыссыз дыбыстар		
	1.9 Сөз ішіндегі дыбыстық өзгерістер заңдылығы		
	1.10 Диссимиляция құбылысы	Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын орнықтыру
	1.11 Фонетикалық талдау жасау		
	1.12 Фонологиялық талдау жасау		
2. Лексика. Фразеология			
Сөзтану ғылымы (Ғ. Қалиев, Ә.Болғанбаев, І.Кеңесбаев, К.Аханов, Н.Уәлиұлы, Б.Сағындықұлы, Г.Смағұлова ғалымдардың еңбектерінен алынған лексикаға қатысты мәтіндер)	2.1. Тарихи лексикология: этимология	Мәтінтану	10. 1. 1. 2 мәтіннен автор позициясын және жалпы ақпаратты талқылау сұрақтары арқылы анықтау; 10. 1. 1. 5 мәтіндегі қорытынды бөлімнің орнына өз біліміне сүйеніп қорытынды жасау; 10. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін ажырату
	2.2 Ономасиология		
	2.3 Ономастика: антропонимика және топонимика	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру; 10. 2. 3. 1 публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын қалыптастыру;
	2.4 Семасиология		
	2.5 Фразеология		
	2.6 Фразеологизмдердің стильдік ерекшеліктері		
	2.7 Лексикография		
	2.8 Лексикологияның		

	грамматикамен байланысы 2.9 Лексикологияның фонетикамен байланысы 2.10 Лексикалық талдау		тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 2 сөздердің тура, туынды мағынасын, тіркесу сипатын, қолданылу аясы мен стильдік қызметін көрсете отырып, толық лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 1 қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау

2-тоқсан

3. Сөз таптары

Сөз топтары емес, сөз таптары (сөз таптарының сандық және сапалық ерекшеліктері туралы мәтіндер)	3.1 Сөз таптары туралы түсінік 3.2 А.Байтұрсынұлының сөз таптарына қатысты терминдері 3.3 Сөздерді сөз таптарына топтастыру принциптері	Мәтінтану	10. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу; 10. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау
	3.4 Сөз таптарының морфологиялық белгілері 3.5 Сөз таптарының синтаксистік белгілері	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын игеру; 10. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын қалыптастыру
	3.6 Атауыш сөздер (есімдер мен етістіктер) 3.7 Көмекші сөздер (шылаулар, одағай сөздер, модаль сөздер)	Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 2 сөздердің тура, туынды мағынасын, тіркесу сипатын, қолданылу аясы мен стильдік қызметін көрсете отырып, толық лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 2 жазбаша мәтін тудыру кезінде сөйлем ішіндегі және сөйлем соңындағы тыныс белгілерді қоюдағы ұстанымдарды (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сақтай білу

4. Сөзжасам

Сөз қалай жасалады? (Н.Оралбаева, А.Салқынбай секілді ғалымдардың еңбектерінен сөзжасамға қатысты мәтіндер)	4.1 Сөз жасаудың тәсілдері 4.2. Сөз жасаушы тілдік элементтер 4.3. Сөзжасамдық типтер мен тізбектер 4.4 Сөзжасам үлгілері	Мәтінтану	10. 1. 1. 1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, ойды жалғастыру; 10. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу; 10. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік
---	--	-----------	--

	4.5 Туынды сөздер және олардың түрлері 4.6 Сөзжасамдық заңдылықтар 4.7 Сөзжасамдық мағына 4.8 Сөзжасамның сөз таптарына қатысы 4.9 Қазақ тілінің сөзжасам жүйесі 4.10 Сөзжасамдық талдау	Мәтінтудыру	ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау 10. 2. 1. 4 сәлемдесу, қарату, танысу, өтініш айту, рұқсат сұрау, шақыру, кешірім сұрау, алғыс айту, қоштасу кезінде ұлттық этикет талаптарын сақтау; 10. 2. 2. 2 ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды қалыптастыру
		Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 3 сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 1 қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау
3-тоқсан			
5. Зат есім. Есімдік			
Сөз қалай түрленеді? (А. Байтұрсынұлы, А.Ысқақов, С.Исаев, Ы.Маманов секілді ғалымдардың еңбектерінен алынған мәтіндер)	5.1 Зат есімнің жасалу жолдары 5.2 Зат есімнің түрлену жүйелері 5.3 Зат есімдердің лексика-семантикалық сипаттамасы 5. 4 Деректі және дерексіз зат есімдер	Мәтінтану	10. 1. 1. 2 мәтіннен автор позициясын және жалпы ақпаратты талқылау сұрақтары арқылы анықтау; 10. 1. 1. 5 мәтіндегі қорытынды бөлімнің орнына өз біліміне сүйеніп қорытынды жасау; 10. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін ажырату
	5.5 Зат есімнің морфологиялық белгілері 5.6 Зат есімнің синтаксистік қызметі 5.7 Есімдіктер. Есімдіктің лексика-семантикалық сипаты	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 5 өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын білу; 10. 2. 3. 2 қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын қалыптастыру
	5.8 Есімдіктің морфологиялық ерекшеліктері 5.9 Есімдіктің синтаксистік қызметі 5.10 Морфологиялық талдау	Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 3 сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын орнықтыру

6. Сын есім. Сан есім			
Заттың сыны мен саны (сын есім мен сан есімді зерттеген ғалымдардың мәтіндерінен үзінділер)	6.1 Сан есімнің лексика-семантикалық ерекшеліктері	Мәтінтану	10. 1. 1. 4 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді талдау;
	6.2 Сан есімнің сөзжасамы		10. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді анықтау;
	6.3 Сан есімнің мағыналық түрлері		10. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау
	6.4 Сан есімнің синтаксистік қызметі		
	6.5 Семантикалық тәсіл бойынша туатын сын есімдер	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 1 көркем мәтін стилінің талаптарын сақтап, күрделі жоспар бойынша берілген тақырыпта шығарма жазу;
	6.6 Синтетикалық тәсіл арқылы туатын сын есімдер		10. 2. 2. 2 ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды қалыптастыру
	6.7 Сын есімнің морфологиялық құрылымы	Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 3 сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау
	6.8 Күрделі сын есімдер		
	6.9 Сын есімнің шырай категориясы		
	6.10 Сын есімнің синтаксистік қызметі		
	6.11 Морфологиялық талдау		
	Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 2 жазбаша мәтін тудыру кезінде сөйлем ішіндегі және сөйлем соңындағы тыныс белгілерді қоюдағы ұстанымдарды (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сақтай білу	
7. Етістік			
Түрленімге бай сөз табы (етістікті зерттеген ғалымдардың еңбектерінен үзінділер)	7.1 Етістіктің жіктелу ерекшеліктері	Мәтінтану	10. 1. 1. 1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, ойды жалғастыру;
	7.2 Салттық және сабақтылық категориясы		10. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу;
	7.3 Етіс категориясы		10. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді анықтау
	7.4 Шақ категориясы		
	7.5 Рай категориясы	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын қалыптастыру;
	7.6 Есімшелер категориясы		10. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын қалыптастыру
	7.7 Көсемшелер категориясы		
	7.8 Амалдың өту сипаты категориясы		
	7.9 Етістіктің сөйлемдегі қызметі		
	7.10 Морфологиялық		Лексика-

	талдау	грамматикалық норма	негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 1 қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау
4-тоқсан			
8. Үстеу			
Мағынаны қалай толықтырамыз? (үстеуді зерттеген ғалымдардың еңбектерінен алынған мәтіндер)	8.1 Үстеудің лексика-грамматикалық топтары: мезгіл және мекен үстеулері 8.2 Мөлшер және сын-қимыл үстеулері 8.3 Күшейткіш үстеулер	Мәтінтану	10. 1. 1. 2 мәтіннен автор позициясын және жалпы ақпаратты талқылау сұрақтары арқылы анықтау; 10. 1. 1. 5 мәтіндегі қорытынды бөлімнің орнына өз біліміне сүйеніп қорытынды жасау; 10. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін ажырату
	8.4 Мақсат үстеулері 8.5 Себеп-салдар үстеулері 8.6 Үстеулердің сөйлем мүшесі қызметінде жұмсалуды 8.7 Үстеулердің басқа сөз таптарымен тіркесу дәрежесі 8.8 Үстеулердің сөйлемдегі қызметі 8.9 Морфологиялық талдау	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын игеру; 10. 2. 2. 1 іскери этикетті, ділмарлықты, қозғалу әрекеттерін әсерлі сөйлеу мен үйлестіру арқылы тындаушыны тарту тәсілдерін игеру
		Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 3 сөздің морфемдік құрамын, негізгі немесе туынды түбір екенін, сөзжасамдық тәсілін (синтетикалық, аналитикалық), грамматикалық мағыналарын көрсете отырып, сөзжасамдық-морфологиялық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын орнықтыру
9. Шылау, еліктеу, одағай сөздер			
Сөйлемдегі көмекшілер мен оқшаулар (шылау, оқшау, еліктеу сөздерді зерттеген ғалымдардың еңбектерінен алынған мәтіндер)	9.1 Жалғаулықтар: ыңғайластық жалғаулықтар	Мәтінтану	10. 1. 1. 4 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді талдау; 10. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын анықтау
	9.2 Қарсылық мәнді жалғаулықтар 9.3 Талғау мәнді жалғаулықтар 9.4 Себеп мәнді жалғаулықтар 9.5 Салдар мәнді жалғаулықтар	Мәтінтудыру	10. 2. 1. 4 сәлемдесу, қарату, танысу, өтініш айту, рұқсат сұрау, шақыру, кешірім сұрау, алғыс айту, қоштасу кезінде ұлттық этикет талаптарын сақтау;

9.6 Шарт мәнді жалғаулықтар		10. 2. 3. 2 қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын қалыптастыру
9.7 Септеуліктер		
9.8 Демеуліктер		
9.9 Еліктеу сөздер		
9.10 Одағай		
10.11 Морфологиялық талдау	Лексика-грамматикалық норма	10. 3. 1. 1 дыбыстың жіктелімін, жасалуын, буын түрлерін, буын үндесімін, тасымал тәртібін, сөйлеудегі ырғақты топтарды, сөз ішіндегі және сөз арасындағы дыбыстық өзгерістерді, интонацияның құрамдас бөліктерін анықтау, фонетика-фонологиялық талдау жасау
	Айтылым-жазылым нормалары	10. 3. 2. 1 қосымшалар мен шылауларды үндестік заңына сай жазу, ықшамдалған, кіріккен, біріккен, тіркескен сөздердің емлесін сақтау

2) 11-сынып:

Лексикалық бөлім	Әдеби тіл нормалары	Білім алу әрекетінің түрлері	Білім алушылар білуге тиісті оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Сөз тіркесі синтаксисі			
Синтаксистік қатынастар (М.Балақаев, Т.Сайрамбаев, Ә.Әбілақов еңбектерінен алынған мәтіндер)	1.1 Тұрақты тіркес	Мәтінтану	11. 1. 1. 1 мәтін бойынша өз көзқарастарын айту, өз көзқарастарын дәлелдеу үшін дұрыс қорытынды шығару; 11. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, редакциялау; 11. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын салыстыру
	1.2 Түйдекті тіркестер		
	1.3 Сөз тіркестерінің байланысу тәсілдері мен тұлғалары		
	1.4 Сөз тіркесінің құрылысы		
	1.5 Аналитикалық байланыс		
	1.6 Синтетикалық байланыс		
	1.7 Есімді және етістікті сөз тіркестері		
	1.8 Қабыса байланысқан сөз тіркестері		
	1.9 Меңгеріле байланысқан сөз тіркестері		
	1.10 Матаса байланысқан сөз тіркестері	Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 3 сөйлемдердің айтылу мақсатын, түрлерін, құрылысын, сөз ішіндегі байланысу түрлері мен тәсілдерін, сөйлем мүшелерін, құрмаластың құрамындағы сөйлемдердің байланысу тәсілдерін, тыныс белгілерін анықтай отырып, толық синтаксистік талдау жасау
	1.11 Жанаса байланысқан сөз тіркестері		
	1.12 Үстеулер қатысқан есімді тіркестер		
	1.13 Көсемшелі сөз		

	тіркестері		
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 1 қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің, игерілген/игерілмеген кірме сөздер мен бейүндес сөздердің емлесін білу
2. Жай сөйлем синтаксисі			
Сөйлем (жай сөйлем синтаксисі мамандарының еңбектерінен алынған мәтіндер)	2.1 Белгілі жақты сөйлем	Мәтінтану	11. 1. 1. 2 оқиғалар, идеялар, құндылықтар, деректер арасындағы байланысты проблемалық сұрақтар арқылы анықтау; 11. 1. 1. 5 мәтінде көтерілген мәселенің (саяси-қоғамдық, тәрбиелік) маңыздылығын анықтап, баға беру; 11. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін салыстыру
	2.2 Белгісіз жақты сөйлем		
	2.3 Жалпылама жақты сөйлем		
Сөйлем (жай сөйлем синтаксисі мамандарының еңбектерінен алынған мәтіндер)	2.4 Жақсыз сөйлемдер	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру; 11. 2. 3. 1 публицисти-калық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын дамыту: тыңдаушы-ның назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын жетілдіру
	2.5 Етістікті және есімді жақсыз сөйлемдер		
	2.6 Субъектінің қалып-күйін білдіретін жақсыз сөйлемдер		
	2.7 Модальді жақсыз сөйлемдер		
	2.8 Номинативті сөйлемдер		
	2.9 Сілтеу мәнді сөйлемдер		
	2.10 Жорамалдау, болжау мәнді ситуативтік сөйлемдер		
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 1 қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің, игерілген/игерілмеген кірме сөздер мен бейүндес сөздердің емлесін білу
2-тоқсан			
3. Құрмалас сөйлем синтаксисі			
Күрделі ойды білдіретін құрылымдар (құрмалас сөйлем синтаксисі мамандарының еңбектерінен алынған мәтіндер)	3.1 Құрмалас сөйлемнің қалыптасу жолдары мен өзіндік белгілері	Мәтінтану	11. 1. 1. 4 әртүрлі формадағы мәтіндердегі оқиғалар мен құбылыстардың уақытша және себеп-салдарлық өзара байланысын анықтау; 11. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру
	3.2 Құрмалас сөйлемнің жай сөйлемнен өзгешелігі		
	3.3 Құрмалас сөйлемнің құрылымы және компоненттерінің орналасу тәртібі	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын жетілдіру; 11. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында
	3.4 Құрмалас сөйлемнің түрлері. Салалас құрмалас сөйлем.		

	<p>Бiнғайлас салалас кұрмалас</p> <p>3.5 Қарсылықты салалас кұрмалас</p> <p>3.6 Себеп-салдар салалас кұрмалас</p> <p>3.7 Түсiндiрмелi салалас кұрмалас</p> <p>3.8 Талғаулы салалас кұрмалас</p> <p>3.9 Кезектес салалас кұрмалас</p> <p>3.10 Көп кұрамды салалас кұрмалас сөйлем</p>	Лексика-грамматикалық норма	<p>қорғау дағдыларын жетiлдiру</p> <p>11. 3. 1. 3 сөйлемдердiң айтылу мақсатын, түрлерiн, кұрылысын, сөз iшiндегi байланысу түрлерi мен тәсiлдерiн, сөйлем мүшелерiн, кұрмаластың кұрамындағы сөйлемдердiң байланысу тәсiлдерiн, тыныс белгiлерiн анықтай отырып, толық синтаксистiк талдау жасау</p>
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 2 сөйлем соңында, сөйлем iшiнде қабаттаса қойылатын тыныс белгiлердi пунктуациялық ұстанымдарға (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сай қоя бiлу
4. Сабақтас кұрмалас сөйлем			
Тiлдегi сабақтаса байланыс (бiр-бiрiне бағына байланысқан сабақтас сөйлемдер мен сөз тiркестерiне қатысты мәтiндер)	<p>4.1 Көсемше, есiмше, шартты рай арқылы жасалған сабақтас кұрмалас сөйлемдер</p> <p>4.2 Мезгiл бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.3 Шартты бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.4 Қарсылықты бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.5 Салыстырмалы бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.6 Себеп бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.7 Қимыл-сын бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.8 Мақсат бағыныңқылы сабақтас</p> <p>4.9 Көп бағыныңқылы сабақтас</p>	Мәтiнтану	<p>11. 1. 1. 1 мәтiн бойынша өз көзқарастарын айту, өз көзқарастарын дәлелдеу үшiн дұрыс қорытынды шығару;</p> <p>11. 1. 1. 4 әртүрлi формадағы мәтiндердегi оқиғалар мен кұбылыстардың уақытша және себеп-салдарлық өзара байланысын анықтау;</p> <p>11. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды бiлу, ажырату, кұрылымын, типтiк ерекшелiктерiн, жазылу мақсатын салыстыру</p>
		Мәтiнтудыру	<p>11. 2. 1. 4 әлеуметтiк-тұрмыстық қатынас (тiлек айту, бата беру, құттықтау, көңiл айту, қолдау көрсету және т.б.) кезiнде ұлттық тiлде қалыптасқан шаблондарды сақтау;</p> <p>11. 2. 2. 2 ресми стильдiң өмiрге қажеттi үлгiлерiн талапқа сай жазуды жетiлдiру</p>
		Лексика-грамматикалық норма	<p>11. 3. 1. 3 сөйлемдердiң айтылу мақсатын, түрлерiн, кұрылысын, сөз iшiндегi байланысу түрлерi мен тәсiлдерiн, сөйлем мүшелерiн, кұрмаластың кұрамындағы сөйлемдердiң байланысу тәсiлдерiн, тыныс белгiлерiн анықтай отырып, толық синтаксистiк талдау жасау</p>
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 2 сөйлем соңында, сөйлем iшiнде қабаттаса қойылатын тыныс белгiлердi пунктуациялық ұстанымдарға (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сай қоя бiлу
3-тоқсан			
5. Төл сөз бен төлеу сөз			

Қысқа әңгіме шеберлері (қысқа әңгіме шеберлерінің шығармаларынан алынған мәтіндер)	5.1. Төл сөздің құрылымдық мазмұны 5.2. Төлеу сөздің түрлері (тәуелді сөз, ұсынылған сөз) 5.3 Төл сөз бен төлеу сөздің айырмашылықтары мен ұқсастықтары	Мәтінтану	11. 1. 1. 2 оқиғалар, идеялар, құндылықтар, деректер арасындағы байланысты проблемалық сұрақтар арқылы анықтау; 11. 1. 1. 5 мәтінде көтерілген мәселенің (саяси-қоғамдық, тәрбиелік) маңыздылығын анықтап, баға беру; 11. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін салыстыру
	5.4 Төл сөзді төлеу сөзге айналдырғанда кездесетін ерекшеліктер 5.5 Хабарлы сөйлемді төлеу сөзге айналдыру 5.6 Сұраулы сөйлемді төлеу сөзге айналдыру 5.7 Диалог 5.8 Төл сөз бен автор сөзінің тыныс белгілері	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 5 өлең оқу, монолог айту, диалогқа түсу кезінде сөз сазын және бейвербалды құралдарды пайдалану талаптарын жетілдіру; 11. 2. 3. 2 қоғамдағы өзекті мәселелер бойынша материалдарды талдап, жинақы мәтін, сөйлейтін сөзге тезис және эссе жазу, сұхбат алу үшін сұрақтар құрастыру дағдыларын жетілдіру
		Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 3 сөйлемдердің айтылу мақсатын, түрлерін, құрылысын, сөз ішіндегі байланысу түрлері мен тәсілдерін, сөйлем мүшелерін, құрмаластың құрамындағы сөйлемдердің байланысу тәсілдерін, тыныс белгілерін анықтай отырып, толық синтаксистік талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 2 сөйлем соңында, сөйлем ішінде қабаттаса қойылатын тыныс белгілерді пунктуациялық ұстанымдарға (мағыналық, грамматикалық, интонациялық) сай қоя білу
6. Мемлекеттік тілдің қоғамдағы қызметі			
Қазақ тілі - Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі (мемлекеттік тілдің ахуалына байланысты әлеуметтік зерттеулер, тіл ахуалына қатысты БАҚ мақалалары)	6.1 Қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі 6.2 Қазақстан Республикасындағы тіл саясаты 6.3 Тіл және мәдениет 6.4 Тіл және тарих 6.5 Мемлекеттік тіл және БАҚ 6.6 Әлеуметтік лингвистикалық зерттеулер 6.7 Мемлекеттік тілдің құқықтық негізі 6.8 Мемлекеттік тілдің дамуына латын әліпбиінің әсері	Мәтінтану	11. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, редакциялау; 11. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру
		Мәтінтудыру	11. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын жетілдіру; 11. 2. 3. 1 публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында сөйлеу техникасын дамыту: тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын жетілдіру
		Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 1 әр стильге тән лексика-грамматикалық ерекшеліктерді анықтай отырып, сөйлемдерді фонологиялық-ырғақтық топтарға бөліп, айтылуы бойынша

			өрнектеп, ішіндегі дыбыстық өзгерістерді анықтау
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру
7. Қазақ тіліндегі функционалдық стильдер			
Ауызекі сөйлеу және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндер (ауызекі сөйлеу және көркем әдебиет стилінен алынған мәтіндер)	7.1 Ауызекі сөйлеу стилі. Ауызекі сөйлеу стилінің лингвистикалық белгілері	Мәтінтану	11. 1. 1. 1 мәтін бойынша өз көзқарастарын айту, өз көзқарастарын дәлелдеу үшін дұрыс қорытынды шығару; 11. 1. 1. 5 мәтінде көтерілген мәселенің (саяси-қоғамдық, тәрбиелік) маңыздылығын анықтап, баға беру; 11. 1. 2. 3 әр стильдің өзіне тән тілдік (лексика-грамматикалық) ерекшеліктерін салыстыру
	7.2 Ауызекі сөйлеу стилінің лексикасы		
	7.3 Ауызекі сөйлеу стилінің морфологиясы		
	7.4 Ауызекі сөйлеу стилінің синтаксисі	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру; 11. 2. 1. 3 ауызекі сөйлеу стилінің элементтері бар әңгіме жанрында мәтін жазу дағдыларын жетілдіру
	7.5 Көркем әдебиет стилі		
	7.6 Көркем әдебиет стилінің лексикасы		
	7.7 Көркем әдебиет стилінің қолданылу аясы	Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 1 әр стильге тән лексика-грамматикалық ерекшеліктерді анықтай отырып, сөйлемдерді фонологиялық-ырғақтық топтарға бөліп, айтылуы бойынша өрнектеп, ішіндегі дыбыстық өзгерістерді анықтау
	7.8 Көркем әдебиет стилінің ерекшеліктері		
	7.9 Жазушы стилі		
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 1 қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің, игерілген/игерілмеген кірме сөздер мен бейүндес сөздердің емлесін білу; 11. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру
4-тоқсан			
8. Ғылыми стиль			
Ғылыми стильдің қалыптасу тарихы (білім, инновация тақырыбындағы ғылыми мәтіндер)	8.1 Ғылыми стильдің лексикасы	Мәтінтану	11. 1. 1. 2 оқиғалар, идеялар, құндылықтар, деректер арасындағы байланысты проблемалық сұрақтар арқылы анықтау; 11. 1. 1. 4 әртүрлі формадағы мәтіндердегі оқиғалар мен құбылыстардың уақытша және себеп-салдарлық өзара байланысын анықтау; 11. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру
	8.2 Ғылыми стильдің қолданылу аясы		
	8.3 Ғылыми стильдің мақсаты		
	8.4 Ғылыми стильдің сипаттары	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 2 көркем әдебиетке жататын жанрларда (поэзия, проза, эссе, новелла) мәтін тудыру дағдыларын жетілдіру;
	8.5 Ғылыми стильдің тілдік амал-тәсілдері		
	8.6 Ғылыми стильдің лингвистикалық		

	<p>белгілері 8.7 Ғылыми шығармалар түрлері 8.8 Ғылыми терминологияның элементтері</p>		<p>11. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын жетілдіру</p>
		Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 2 мәтіннің стилін, жанрын, қолдану аясын, лексика-грамматикалық ерекшеліктерін көрсетіп, ондағы сөздерге толық лексикалық талдау жасау
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру
9. Терминдер және кірме сөздер			
Қазақ тіл білімінің терминдер жүйесі (А.Байтұрсынұлы, Ө.Айтбайұлы, Ш.Құрманбайұлы ғылыми сияқты ғалымдарды еңбектерінен алынған мәтіндер)	9.1 Тіл білімі терминдері	Мәтінтану	11. 1. 1. 3 ойын (автордың көзқарасы мен ақпарат берілген тұстарын) дұрыс жүйелеп, логикалық және стильдік түзетулер енгізу, редакциялау; 11. 1. 2. 2 әр стильге тән жанрларды білу, ажырату, құрылымын, типтік ерекшеліктерін, жазылу мақсатын салыстыру
	9.2 Терминдердің құрылымы мен лексика-грамматикалық ерекшеліктері		
	9.3 Терминдер жасаудың негізгі принциптер	Мәтінтудыру	11. 2. 1. 1 күрделі жоспар бойынша берілген талаптарға шығарма жазу кезінде жоспар жүйесін сақтау және шығарманы дұрыс қорытындылау; 11. 2. 4. 1 ғылыми стильдің қолдану аясын, стильдік сипатын және тілдік ерекшеліктерін сақтап, ғылыми жұмыстар жазу, слайдтар дайындау және оларды көпшілік алдында қорғау дағдыларын жетілдіру
	9.4 Өзге тілдерден аударылып енген терминдер		
9.5 Аударылмай енген терминдер			
	9.6 Терминнің тілдік сипаты	Лексика-грамматикалық норма	11. 3. 1. 2 мәтіннің стилін, жанрын, қолдану аясын, лексика-грамматикалық ерекшеліктерін көрсетіп, ондағы сөздерге толық лексикалық талдау жасау
9.7 Халықаралық терминдер			
	9.8 Терминге қойылатын талаптар		
		Айтылым-жазылым нормалары	11. 3. 2. 1 қазақ тілінің орфографиялық ережелеріне сүйеніп бас әріптің, игерілген/игерілмеген кірме сөздер мен бейүндес сөздердің емлесін білу
10. Ресми іс-қағаздар стилінің тілі. Публицистикалық стиль			
Бұқаралық ақпарат құралдары мәселесін публицистикалық мәтіндер)	10.1 Ресми іс-қағаздар стилінің қолданылу аясы	Мәтінтану	11. 1. 1. 5 мәтінде көтерілген мәселенің (саяси-қоғамдық, тәрбиелік) маңыздылығын анықтап, баға беру; 11. 1. 2. 1 мәтіннің стилін ажырата білу, әр стильге тән жалпы ерекшеліктерді салыстыру
	10.2 Ресми іс-қағаздар стиліндегі стандарт тілдік бірліктер		
	10.3 Публицистикалық стиль. Түрлері.	Мәтінтудыру	11. 2. 2. 2 ресми стильдің өмірге қажетті үлгілерін талапқа сай жазуды жетілдіру; 11. 2. 3. 1 публицистикалық стиль ерекшеліктерін сақтап, көпшілік алдында
	10.4 Публицистикалық		

<p>стильдің қолданылу аясы</p> <p>10.5 Публицистикалық стильдің лексикасы</p> <p>10.6 Публицистикалық стильдің негізгі қызметтері</p> <p>10.7 Публицистикалық стильдің экстралингвистикалық сипаты</p> <p>10.8 Публицистикалық стиль және орфоэпиялық норма</p> <p>10.9 Публицистикалық стиль. Шешендік сөздер</p>		<p>сөйлеу техникасын дамыту, тыңдаушының назарын аударту, аудиториямен байланыс, үйлесімді қозғалыс, өзіне деген сенімділік дағдыларын жетілдіру</p>
	<p>Лексика-грамматикалық норма</p>	<p>11. 3. 1. 1 әр стильге тән лексика-грамматикалық ерекшеліктерді анықтай отырып, сөйлемдерді фонологиялық-ырғақтық топтарға бөліп, айтылуы бойынша өрнектеп, ішіндегі дыбыстық өзгерістерді анықтау</p>
	<p>Айтылым-жазылым нормалары</p>	<p>11. 3. 2. 3 айтылым кезінде сөзді сазына келтіріп, лебізді ырғақты топтарға бөліп, сөз ішіндегі және сөз арасындағы өзгерістерді сақтап айту дағдыларын жетілдіру</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
10-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына
395-1 қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ әдебиеті пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерін дамыту, коммуникативті

құзыреттіліктерін жетілдіру, өздігінен және үздіксіз білім алуға жұмылдыру, алған білім негіздерін өмірлік жағдайларда қолдана білетін жеке тұлға қалыптастыру. Қазақ әдебиетінің қысқаша курсы арқылы әдебиет пәнін тереңдете оқыту, сөз өнері арқылы дүниетанымын кеңейту, ғаламның шындық болмысын таныту және олардың функционалдық сауаттылығы мен прагматикалық қабілеттерін жетілдіру көзделеді.

3. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – сөз өнерін мәдени мұра, ұлттық құндылық ретінде түсініп, бағалай алатын, интеллектуалдық эстетикалық деңгейі, адамгершілік ұстанымы жоғары шығармашыл тұлға қалыптастыру.

Қазақ әдебиеті пәні арқылы қажетті білім, білік дағдыларды қалыптастырып, білімгерді өз ой-пайымдарын сөйлеу тілі мен жазба тілде еркін жеткізе алу, эстетикалық талғамын, өзіндік дүниетаным мен көзқарасын таныта алу, оқу материалдарын салыстыру, сараптау, бағалай алу дағдыларын қалыптастыру, креативті ойлауға бағыттау мақсаты көзделеді.

Әдеби және теориялық материалдар оқушының әдеби білім мен дүниетанымын кеңейтуге және адамзатқа ортақ ойларды, дилеммаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын және көркем тілмен шұрайлы сөйлей алатын, өзіндік ұстанымы бар, туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

Білім алушылар әдеби жанрларға интерпретация жасау арқылы шығармашылыққа машықтанады.

4. "Қазақ әдебиеті" оқу пәнінің 10-11-сыныптардағы білім мазмұнына әдебиеттің тарихи кезеңдері, әдеби тектер мен жанрлардың даму сипаты, әдеби ағымдар мен бағыттар, әдебиеттің теориялық мәселелері, әдеби көркем шығармаларды тұтас талдау жүйесі, әдеби шығарма және болмыс, ұлттық мәдениет, әдебиеттегі ұлттық рух мәселесі, әдебиет және ғаламның шындық бейнесі, әдебиеттің өзге ғылымдармен байланысы, қазіргі әдебиеттегі заманауи мәселелер, әдеби оқырмандық мәдениет, сөз өнері және шығармашылық даму, көркем шығарманың стильдік ерекшеліктері, авторлық ұстаным және оқырман танымы қарастырылып, сөз өнерінен біртұтас ұғым қалыптастыру көзделді.

5. "Қазақ әдебиеті" оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) көркем шығарманың тақырыптық-идеялық бірлігін, поэтикалық тілін, сюжеттік-композициялық құрылым жүйесін, образдық, типтік байланысты ұғынып, жанрлық, стильдік ерекшеліктерін көркем шығарма мазмұны мен

құрылысындағы көркем заңдылықтарды терең танып, көркем шындық пен әдеби шешім, мазмұн мен форма тұтастығын талдап тану;

2) төл әдебиеттің ұлттық сипатын, халықтың әдет-ғұрып, салт-санасының көрінісін, көркем туындының идеялық өзегін түсіну;

3) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, дәстүр сабақтастығын ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын білу, бағалай алу;

4) қазақ әдебиетінің ұлттық болмысын, ұлттық кодты тану, түрлі ұлттар әдебиетіндегі көрнекті үлгілерімен салыстыра отырып, ұқсастықтары мен даралық қасиеттерін ажырата алу;

5) білімгердің заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын қалыптастыру;

6) білімгердің сыни пайымы мен шығармашылық қабілетін дамыту, көркем әдебиеттің өзекті мәселелеріне зерттеу жұмыстарын жүргізуге бағыттау.

2-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында 204 сағатты;

2) 11-сынып – аптасына 6 сағат, оқу жылында 204 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

7. "Қазақ әдебиеті" пәндік білімінің мазмұны бөлімдерге бөлінген:

"Оқу және түсіну", "Талдау және жинақтау", "Бағалау және шығармашылық өнім", сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

8. "Оқу және түсіну" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын түсіну;

2) шығарма үзінділерімен жұмыс;

3) шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн;

4) көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі;

5) интерпретация (ауызша, жазбаша).

9. "Талдау және жинақтау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) әдеби шығарманың композициялық құрылымы;

2) көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер;

3) көркем шығарманың тілі, стилі;

- 4) көркемдік тәсілдер;
- 5) қазақ және әлем әдебиетіндегі құндылықтар.

10. "Бағалау және шығармашылық өнім" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) тарихи шындық және көркемдік шешім;
- 2) көркемдік құндылығы;
- 3) әдеби эссе;
- 4) әдеби сын.

11. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін білу; жекелеген нысандардың (деталь, портрет, монолог) кейіпкер образын ашудағы рөлін түсіну; шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; көркем шығарманы өзге жанрда ауызша/жазбаша интерпретациялап, шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып ой толғау;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау; шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау; әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

XIX ғасыр әдебиеті

- 1) Сал-серілер поэзиясы;
- 2) Біржан сал Қожағұлұлының "Ләйлім шырақ", "Жанбота" ән-өлеңдері;
- 3) Ақан сері Қорамсаұлының "Маңмаңгер", "Сырымбет", "Құлагер", "Қараторғай" ән-өлеңдері;
- 4) Әнші ақындар шығармашылығы: Әсет, Жаяу Мұса, Мұхит, Мәди, Үкілі Ыбырай, Естай, Балуан шолақ, Шашубай, Иман Жүсіптердің ән-өлеңдері.

XX ғасыр басындағы әдебиет

5) Ш.Құдайбердіұлының "Қалқаман – Мамыр" поэмасы;

6) А.Байтұрсынұлының "Жиған-терген", "Маса" өлеңдері;

7) М.Дулатовтың "Бақытсыз Жамал" романы;

8) Жүсіпбек Аймауытовтың "Қартқожа" романы;

9) С.Торайғыровтың "Кім жазықты?" поэмасы, "Таныстыру" өлеңі;

10) М.Жұмабаевтың "Оқжетпестің қиясында", "Қойлыбайдың қобызы" поэмалары;

11) Ж. Жабаев "Зілді бұйрық" өлеңі.

1920-1940 жылдардағы әдебиет

12) С.Сейфуллиннің "Көкшетау" поэмасы;

13) Б.Майлиннің "Майдан" пьесасы;

14) І.Жансүгіровтің "Құлагер" поэмасы;

15) М.Әуезовтің "Абай жолы" роман-эпопеясы.

1950-1960 жылдардағы әдебиет

16) Ғ.Мүсіреповтің "Ұлпан" романы;

17) Қ.Аманжоловтың "Ақын өлімі туралы аңыз" поэмасы;

18) Қ.Бекхожиннің "Батыр Науан" поэмасы;

19) М.Иманжановтың "Алғашқы айлар" повесі;

20) Ж.Молдағалиевтің "Қыран дала" поэмасы;

21) Д.Әбіловтің "Ақын арманы" романы.

13. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) оқу және түсіну: шығарма мәтініндегі жекелеген ұғымдардың концептілік, символдық қызметін түсіну; көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; көркем шығармадағы образдар мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, заманауи мәселелерді терең түсіну; көркем шығарманың сюжеті мен идеялық концептісін сақтай отырып өзге нысанда (киносценарий, инсценировка) интерпретациялау;

2) талдау және жинақтау: әдеби шығарманың композициясын, жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, баяндау композициясын ажырату; көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; қаламгердің даралық стилін талдау (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін талдау); шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды

айқындау; қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау;

3) бағалау және шығармашылық өнім: шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; көркем шығарманың гуманистік, жалпыадамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу; шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1960-1980 жылдардағы әдебиет

- 1) І.Есенберлиннің "Қаһар" романы;
- 2) К.Тоқаевтың "Түнде атылған оқ" повесі;
- 3) Ж.Нәжімеденовтің "Келін" поэмасы;
- 4) Ә.Нұршайықовтың "Ақиқат пен аңыз" роман-диалогі;
- 5) Ш.Мұртазаның "Қызыл жебе" романы;
- 6) Ә.Кекілбаевтің "Үркер" романы;
- 7) Т.Ахтановтың "Шырағың сөнбесін" романы.

1990 жылдардағы қазақ әдебиеті

- 8) Ә.Нұрпейісовтің "Соңғы парыз" романы;
- 9) Қ.Мырза-Әлінің "Қызыл кітап" поэмасы;
- 10) С.Жүнісовтің "Аманай мен Заманай" романы;
- 11) М.Мағауиннің "Шақан-шері" романы;
- 12) Ш. Құсайыновтың "Томирис" драмасы.

Тәуелсіздік жылдардағы әдебиет

- 13) Б.Мұқайдың "Өмірзая" романы;
- 14) Қ.Жұмаділовтің "Тағдыр" романы;
- 15) О.Бөкейдің "Атау кере" повесі;
- 16) Ұ. Есдәулетовтің "Натюрмод" поэмасы;
- 17) Р.Отарбаевтың "Бейбарыс сұлтан" драмасы.

XXI ғасырдағы қазақ әдебиеті

- 18) Қазіргі қазақ лирикасы;
- 19) Поэмадағы көркемдік ізденістер;
- 20) Жаңа ғасыр романы;
- 21) Повестегі дәстүр және жаңашылдық;
- 22) Қазақ әңгімесінің көркемдік көкжиегі;
- 23) Драматургияның жаңа өрісі;

24) Әдебиеттану және сын.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқыту мақсаттары сандардан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" – сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) оқу және түсіну:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
Көркем шығармадағы поэтикалық қолданыстардың мәнін ашу, мәтіндегі қолданысын түсіну	10. 1. 1. 1	11. 1. 1. 1
Шығарма үзінділерімен жұмыс	10. 1. 2. 1	11. 1. 2. 1
Шығармадағы өзекті мәселе, идеялық мазмұн	10. 1. 3. 1	11. 1. 3. 1
Көркем шығармадағы форма мен мазмұн бірлігі	10. 1. 4. 1	11. 1. 4. 1
Интерпретация (ауызша, жазбаша)	10. 1. 5. 1	11. 1. 5. 1

2) талдау және жинақтау:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
Әдеби шығарманың композициялық құрылымы	10. 2. 1. 1	11. 2. 1. 1

Көркем шығарманың образдар жүйесі, типтік характер	10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау	11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау
Көркем шығарманың тілі, стилі;	10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау	11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін талдау (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін талдау)
Көркемдік тәсілдер	10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау	11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды айқындау
Қазақ және әлем әдебиетіндегі құндылықтар	10. 2. 5. 1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту	11. 2. 5. 1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау

3) бағалау және шығармашылық өнім:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
Тарихи шындық және көркемдік шешім	10. 3. 1. 1 шығарманы мазмұндас туынды үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау	11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау
Көркемдік құндылығы	10. 3. 2. 1 шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру	11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру
Әдеби эссе	10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби хат, лирикалық эссе, миниатюра жазу	11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу
Әдеби сын	10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу	11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу

17. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру

деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қазақ тілі мен әдебиетін тереңдете оқытатын гуманитарлық бағыттағы мамандандырылған желілік "Абай мектептерінің" 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 10-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары
I-тоқсан			
"Құлақтан кіріп бойды алар"	XIX ғасыр әдебиеті. Сал-серілер поэзиясы Біржан сал Қожағұлұлының "Ләйлім шырақ", "Жанбота" ән-өлеңдері, Ақан сері Қорамсаұлының "Маңмаңгер", "Сырымбет", "Құлагер", "Қараторғай" ән-өлеңдері, әнші-ақындар шығармашылығы Әсет, Жаяу Мұса, Мұхит, Мәди, Үкілі Ыбырай, Естай, Балуан шолақ, Шашубай, Иман Жүсіптердің ән-өлеңдері	оқу және түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін білу; 10. 1. 2. 1 жекеленген нысандардың (деталь, портрет, монолог) кейіпкер образын ашудағы рөлін түсіну; 10. 1. 3. 1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10. 1. 4. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; 10. 1. 5. 1 көркем шығарманы өзге жанрда ауызша/жазбаша интерпретациялап, шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып ой толғау
		талдау және жинақтау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау;

			<p>10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау;</p> <p>10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау;</p> <p>10. 2. 5. 1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту</p>
		бағалау және шығармашылық өнім	<p>10. 3. 1. 1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>10. 3. 2. 1 шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби (хат, лирикалық эссе, миниатюра) жазу;</p> <p>10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу</p>

2-тоқсан

Тарихтыңшертіп пернесін	<p>XX ғ. басындағы әдебиет. Ш.Құдайбердіұлының "Қалқаман – Мамыр" поэмасы, А.Байтұрсынұлының "Жиған- терген", "Маса" мысал өлеңдері, М.Дулатовтың "Бақытсыз Жамал" романы, Ж.Аймауытовтың "Қартқожа" романы, С.Торайғыровтың "Кім жазықты?" поэмасы, "Таныстыру" поэмасы, М.Жұмабаевтың "Оқжетпестің қиясында", "Қойлыбайдың қобызы" поэмалары, Ж.Жабаев "Зілді бұйрық" өлеңі</p>	оқу және түсіну	<p>10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін білу;</p> <p>10. 1. 2. 1 жекеленген нысандардың(деталь, портрет, монолог) кейіпкер образын ашудағы рөлін түсіну;</p> <p>10. 1. 3. 1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну;</p> <p>10. 1. 4. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық</p>
-------------------------	---	-----------------	--

			<p>құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; 10. 1. 5. 1 көркем шығарманы өзге жанрда ауызша/жазбаша интерпретациялап, шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып ой толғау</p>
		талдау және жинақтау	<p>10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау; 10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау; 10. 2. 5. 1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту</p>
		бағалау және шығармашылық өнім	<p>10. 3. 1. 1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 10. 3. 2. 1 шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру; 10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби (хат, лирикалық эссе, миниатюра) жазу; 10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан</p>

			мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу
3-тоқсан			
Әдебиеттің алтын ғасыры	1920-1940 жылдардағы әдебиет. С.Сейфуллиннің "Көкшетау" поэмасы, Б.Майлиннің "Майдан" пьесасы, І.Жансүгіровтің "Құлагер" поэмасы, М.Әуезовтің "Абай жолы" роман-эпопеясы	оқу және түсіну	10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін білу; 10. 1. 2. 1 жекеленген нысандардың(деталь, портрет, монолог) кейіпкер образын ашудағы рөлін түсіну; 10. 1. 3. 1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну; 10. 1. 4. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; 10. 1. 5. 1 көркем шығарманы өзге жанрда ауызша/жазбаша интерпретациялап, шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып ой толғау
		талдау және жинақтау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; 10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау; 10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау;

			<p>10. 2. 5. 1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту</p>
		бағалау және шығармашылық өнім	<p>10. 3. 1. 1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>10. 3. 2. 1 шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби (хат, лирикалық эссе) жазу;</p> <p>10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу</p>
4-тоқсан			
Заман, дәуір тұлғасы	1950-1960 жылдардағы әдебиет. Ғ.Мүсіреповтің "Ұлпан" романы, Қ.Аманжоловтың "Ақын өлімі туралы аңыз" поэмасы, Қ.Бекхожиннің "Батыр Науан" поэмасы, М.Иманжановтың "Алғашқы айлар" повесі, Ж.Молдағалиевтың "Қыран дала" поэмасы, Д.Әбіловтің "Ақын арманы" романы	оқу және түсіну	<p>10. 1. 1. 1 көркем шығармадағы поэтикалық тілдің ерекшелігін білу;</p> <p>10. 1. 2. 1 жекеленген нысандардың (деталь, портрет, монолог) кейіпкер образын ашудағы рөлін түсіну;</p> <p>10. 1. 3. 1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын түсіну;</p> <p>10. 1. 4. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну;</p> <p>10. 1. 5. 1 көркем шығарманы өзге жанрда ауызша/жазбаша интерпретациялап, шығарманың идеялық мазмұнын заманауи көзқарастармен кіріктіре отырып ой толғау</p>
		талдау және жинақтау	10. 2. 1. 1 әдеби шығарманың

			<p>композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау;</p> <p>10. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау;</p> <p>10. 2. 3. 1 шығарманың идеялық-көркемдік мазмұнын ашуда қаламгер қолданған тіл ерекшелігі: лексикалық, фразеологиялық, стилистикалық талдау;</p> <p>10. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге талдау (троп пен фигура түрлері) авторлық пафос, идеалды айқындау;</p> <p>10. 2. 5. 1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту</p>
		бағалау және шығармашылық өнім	<p>10. 3. 1. 1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>10. 3. 2. 1 шығарманың көркемдік-эстетикалық құндылығына баға беру;</p> <p>10. 3. 3. 1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби (хат, лирикалық эссе) жазу;</p> <p>10. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын (рецензия) жазу</p>

2) 11-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Прозадағы көркем ой	1960-1980 жылдардағы әдебиет. I.Есенберлиннің "Қаһар" романы, Кемел Тоқаевтың "Түнде атылған оқ" повесі, Ж.Нәжімеденовтің "Келін" поэмасы, Ә.Нұршайықовтың "Ақиқат пен аңыз" роман-диалогі, Ш.Мұртазаның "Қызыл жебе"	оқу және түсіну	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген ұғымдардың концептілік мәнін түсіну;</p> <p>11. 1. 2. 1 көркем</p>

	<p>романы, Ә.Кекілбаевтың "Үркер" романы, Т.Ахтановтың "Шырағың сөнбесін" романы</p>	<p>шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 1. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 4. 1 көркем шығарманың сюжеті мен идеялық концептісін сақтай отырып өзге нысанда киносценарий, инсценировка) интрепретациялау</p>
	<p>талдау және жинақтау</p>	<p>11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, баяндау композициясын ажырату; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды айқындау; 11. 2. 5. 1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау,</p>

			талдау жасау
		бағалау және шығармаылық өнім	<p>11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру;</p> <p>11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпыадамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе жазу;</p> <p>11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу</p>
2-тоқсан			
Пайым парасат мен	1990 жылдардағы қазақ әдебиеті. Ә.Нұрпейісовтің "Соңғы парыз" романы, Қ.Мырза-Әлінің "Қызыл кітап" поэмасы, М.Мағауиннің "Шақан-шері" романы, С.Жүнісовтің "Аманай мен Заманай" романы, Ш.Құсайыновтың "Томирис" драмасы	оқу және түсіну	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген ұғымдардың концептілік мәнін түсіну;</p> <p>11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс;</p> <p>1. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну;</p> <p>11. 1. 1. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген элеуметтік, гуманистік, заманауи мәселелерді терең түсіну;</p> <p>11. 1. 4. 1 көркем шығарманың сюжеті мен идеялық концептісін сақтай отырып өзге нысанда киносценарий, инсценировка) интрепретациялау</p>

		<p>11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, баяндау композициясын ажырату;</p> <p>11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау;</p> <p>11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін) талдау;</p> <p>11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды айқындау;</p> <p>11. 2. 5. 1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау</p>
	<p>талдау және жинақтау</p> <p>бағалау және шығармашылық өнім</p>	<p>11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру;</p> <p>11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе (миниатюра) жазу;</p> <p>11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен</p>

			салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
3-тоқсан			
Шындық және шығарма	Тәуелсіздік тұсындағы әдебиет. Б.Мұқайдың "Өмірзая" романы, Қ.Жұмаділовтің "Тағдыр" романы, О.Бөкейдің "Атау кере" повесі, Ұ.Есдәулеттің "Натюрмод" поэмасы, Р.Отарбаевтың "Бейбарыс сұлтан" пьесасы	оқу және түсіну	11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген ұғымдардың концептілік мәнін түсіну; 11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс; 11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну; 11. 1. 1. 1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген әлеуметтік, гуманистік, заманауи мәселелерді терең түсіну; 11. 1. 4. 1 көркем шығарманың сюжеті мен идеялық концептісін сақтай отырып өзге нысанда киносценарий, инсценировка) интрепретациялау
		талдау және жинақтау	11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, баяндау композициясын ажырату; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп

			<p>пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды айқындау;</p> <p>11. 2. 5. 1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау</p>
4-тоқсан		бағалау және шығармашылық өнім	<p>11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау;</p> <p>11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру;</p> <p>11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе (миниатюра) жазу;</p> <p>11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу</p>
Көркем әдебиет және әдеби сын	XXI ғасырдағы қазақ әдебиеті. Қазіргі қазақ лирикасы, поэмадағы көркемдік ізденістер, жаңа ғасыр романы, повестегі дәстүр және жаңашылдық, қазақ әңгімесінің көркемдік көкжиегі, драматургияның жаңа өрісі, әдебиеттану және сын	оқу және түсіну	<p>11. 1. 1. 1 шығарма мәтініндегі жекелеген сөздердің концептілік мәнін түсіну;</p> <p>11. 1. 2. 1 көркем шығарманың құрамды бірліктерімен шығармашылық жұмыс;</p> <p>11. 1. 3. 1 көркем шығармадағы образдар мен мотивтердің туынды идеясымен байланысын түсіну;</p> <p>11. 1. 5. 1 көркем шығарманың сюжеті мен идеялық концептісін сақтай отырып өзге нысанда</p>

			(киносценарий, инсценировка) интрепретациялау
		талдау және жинақтау	11. 2. 1. 1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, баяндау композициясын ажырату; 11. 2. 2. 1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, авторлық ұстанымды айқындау; 11. 2. 3. 1 қаламгердің даралық стилін (шығарма тілінің лексика, синтаксистік құрылымындағы ерекшеліктерін) талдау; 11. 2. 4. 1 шығармадағы көркемдік тәсілдерге (троп пен фигура түрлеріне) талдау, көркем деталь, авторлық пафос, идеалды айқындау; 11. 2. 5. 1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау
		бағалау және шығармашылық өнім	11. 3. 1. 1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, ұлттық және тарихи құндылығын бағалау; 11. 3. 2. 1 шығарманың идеясын көркемдік- эстетикалық құндылық тұрғысынан әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап баға беру; 11. 3. 3. 1 көркем шығарманың гуманистік, жалпы адамзаттық, рухани құндылығына баға бере отырып объективті, субъективті эссе (миниатюра) жазу;

		11. 3. 4. 1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын, мақала жазу
--	--	--

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы 27 қарашасы
№ 496 бұйрығына
11-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115
бұйрығына 610-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 2, 4-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендегілік үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669) сәйкес әзірленген.

2. "Қазақ тілі" пәнін оқытудың мақсаты – қоғамдық ортада қазақ тілінде қарым-қатынас жасау мүмкіндіктерін қамтамасыз ететін коммуникативтік дағдылардың негізін қалыптастыру және тілдік нормаларды қолдануға, сауатты жазуға үйрету.

3. Қойылған мақсатқа жету үшін мынадай міндеттердің шешілуі көзделеді:

1) тілдік дағдыларды (айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым) дамыту;

2) қазақ тіліндегі сөздік қорды үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;

3) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

4) қазақ тілінде меңгерген білім, білік, дағдыларын күнделікті өмірде өз бетінше қолдануға дағдыландыру;

5) шығармашылықпен жұмыс істеуді, сын тұрғысынан ойлау қабілеттерін дамыту.

4. "Қазақ тілі" пәні бойынша білім алушылардың білім, білік, дағдыларына қойылатын талаптар "Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті" (CEFR) деңгейлерін (A1, A2, B1, B2, C1) ескере отырып құрастырылды; білім алушылар бастауыш сыныпты аяқтағанда, қазақ тілін қарапайым A1, A2 (бастапқы) деңгейінде меңгереді.

5. Оқу бағдарламасында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сондай-ақ білім алушылардың сыныптан

тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.

6. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты құндылықтарын бойына сіңіруіне, Отанына риясыз қызмет ететін, білімді, білікті, рухани терең азамат болып қалыптасуына көмектеседі.

2-тарау. "Қазақ тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

7. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) 2-сынып – аптасына 2 сағат, барлығы – 68 сағат;

2) 4-сынып – аптасына 3 сағат, барлығы – 102 сағат.

8. "Қазақ тілі" оқу пәнінің 2-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тыңдалым: тақырыпқа байланысты шағын диалог/монологтің мазмұнын түсіну, тыңдау/көру материалдарындағы негізгі ойды анықтау, тірек сөздер бойынша тақырыбын болжау, кесте толтыру және суреттерді орналастыру арқылы түсінгенін білдіру, тыңдалым бойынша жағымды/жағымсыз кейіпкерлерді ажырату;

2) айтылым: тақырып бойынша шағын диалог/монолог, сұрақтар құрастыру, шағын мәтінді мазмұндау, сурет/иллюстрация/постер бойынша сөйлеу;

3) оқылым: оқудың түрлері, шағын мәтінді рөлге бөліп, мәнерлеп, түсініп оқу, қарапайым фразалар, мәтіннің жанрын (өлең, жаңылтпаш, жұмбақ, ертегі, әңгіме) ажырату, сөздікпен, анықтамалықтармен жұмыс;

4) жазылым: сурет/комикс/иллюстрация бойынша мәтін құрастыру, тыңдау/көру материалдарының мазмұны, төл әріптердің каллиграфиясы, айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздер, орфография, тасымал;

5) сөйлеу әрекеттері аясындағы тілдік дағдылар (лингвистикалық терминдер қолданылмайды) бойынша: фонетика: төл дыбыстардың артикуляциясы, орфоэпия, дауыс ырғағы, буын, интонация, буын және дыбыс үндестігі; лексика: тақырыпқа қатысты лексикалық минимум, жиі қолданылатын сөздер, қаратпа сөздер, антонимдер; грамматика: заттың атын (жалпы/жалқы) білдіретін сөздер, ілік, табыс, жатыс септіктері, көмекші есімдер, ауызша/жазбаша тілдегі етістіктің шақтары, қалып етістіктері, сұрау есімдіктері, мекен үстеулер, жалғаулық шылаулар, әдеп сөздер, сөз тіркестері, сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі.

9. "Қазақ тілі" оқу пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны:

1) тыңдалым; әңгімелер мен ақпаратты тыңдау және негізгі ойды түсіну, мәтінді көркемдеу үшін қолданылған жеке сөздерді өз бетімен түсіне алу, жиі қолданылатын кейбір сөздерді өз бетімен түсіне алу;

2) айтылым; берілген тақырып бойынша пікір алмасу, айтылған немесе тыңдау/көру материалдарындағы әңгіме немесе ақпараттағы негізгі ойдың сипаттамасы, әдеп сөздер мен сөз тіркестерін қолдану, тақырып бойынша диалог/монолог құрастыру, жағдаяттарды талдау, шағын көркем шығармаларды оқып түсіну, үлгі бойынша тапсырмаларды орындау, сөйлеу стилін сақтау;

3) оқылым; мәтіннің түрлері, шағын мәтіндегі негізгі ойды түсіну, мәтіннің жанрын ажырату, мәтіннің тақырыбын және ондағы негізгі ойды анықтау, мәтінге сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру, тірек сөздер арқылы мәтіннің мазмұнын болжау;

4) жазылым; шағын сюжетті комикс/буклет/коллаж/жарнама/ презентацияны сөйлемдермен толықтыру, оқыған, тыңдаған, тыңдау/көру материалдары, сұрақтар мен жоспар бойынша мазмұнын жазу, дұрыс құрылмаған мәтінді түзеп қайта жазу, жазу емлесі;

5) сөйлеу әрекеттері аясындағы тілдік дағдылар (лингвистикалық терминдер қолданылмайды) бойынша; фонетика, төл дыбыстардың артикуляциясы, орфоэпия, дауыс ырғағы, буын, интонация, үндестік заңы. Лексика; тақырыпқа қатысты лексикалық минимум, жиі қолданылатын сөздер, бейтарап сөздер, репликалар, қаратпа сөздер, антонимдер; грамматика; ауызша/жазбаша тілдегі сөз таптары, көмекші сөздер, ауызша/жазбаша тілдегі көптік/тәуелдік/жіктік/септік жалғаулар, етістіктің ауыспалы осы шағы, жедел/бұрынғы өткен шақ, ортақ етіс, ауыспалы келер шақ, қалау рай формалары, жіктеу/сұрау/сілтеу есімдіктері және олардың септелуі, үстеу және оның түрлері, одағай, модаль, еліктеуіш сөздер, сөз тіркестері, сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі, қарсылықты және себеп-салдар жалғаулық шылаулар, сөйлемнің бірыңғай мүшелері, жай сөйлемдер.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

10. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 2.2.1.1 кодында "2" – сынып, "2.1" – бөлім мен бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

11. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) "Тыңдалым" бөлімі:

Білім алушылар:	
Бөлімше	(түйінді "Тыңдалым" бөлімі бойынша оқу мақсаттары

дағдылар)	2-сынып А1 – негізгі деңгей	4-сынып А2 – бастапқы деңгей
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 баяу және анық айтылған сөзді тыңдау және интонациясы бойынша сұраулы және лепті сөйлемдерді ажырату	4.1.1.1 анық айтылған сөзді тыңдап, қысқаша жазба (тірек сөздер) жасау және нақтылау мақсатында сұрақтар құру
1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 баяу және анық айтылған жиі қолданылатын сөздердің мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын түсіну
1.3 Тыңдаған аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған материалдың (ұзақтығы 1-1,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	4.1.3.1 тыңдаған материалдың (ұзақтығы 2-2,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру/сөйлемді толықтыру
1.4 Мәтіндегі қосалқы негізгі, акпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну мұғалімнің қолдауымен жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді анықтау	4.1.4.1 тыңдаған мәтін бойынша оқиғаның себеп-салдарлық байланысын (кейіпкерлер, оқиға) анықтау
1.5 Тыңдалым материалын болжау	2.1.5.1 мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздері, сөз тіркестері бойынша мазмұнын болжау	4.1.5.1 тыңдаған оқиға/әңгіме бөліктерінің жалғасын болжау

2) "Айтылым" бөлімі:

Бөлімше (түйінді дағдылар)	"Айтылым" бөлімі бойынша оқу мақсаттары	
	2-сынып А1 – негізгі деңгей	4-сынып А2 – бастапқы деңгей
2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 өз сөзінде акпаратты сұрау, іс-әрекетке түсініктеме беру үшін сөздер және сөз тіркестерін қолдану	4.2.1.1 берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы, мағыналас сөздерді табу және сөйлеу барысында қолдану
2.2 Берілген тақырып бойынша сөйлеу	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде сөйлеу (2-3 сөйлем)	4.2.2.1 берілген тірек сөздер мен жоспардың негізінде қысқа монолог құру
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.3.1 күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда қызығушылығы бойынша диалогке қатысу	4.2.3.1 белгілі бір тақырыпта сұхбаттасу барысында шағын мәліметті (4-5 сөйлем) баяндау
2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 суретті жоспар және тірек сөздер/сұрақтар негізінде шағын мәтінді мазмұндау	4.2.4.1 жоспар/жазбаларын қолданып, мәтінді толық мазмұндау
2.5 Оқыған/тыңдаған материал бойынша пікірін білдіру	2.2.5.1 мәлімет, кейіпкер, оқиғаларды салыстыру негізінде қарапайым пікір ("мен... деп ойлаймын", "мен... деп санаймын", "маған ... сияқты", "маған ... тәрізді") білдіру	4.2.5.1 шығарманың кейіпкері туралы пікірлерді (менің түсінігім бойынша, ... оның пікірінше, ... оның айтуынша, ..., кейбір адамдардың ойынша, ...) салыстыра отырып бағалау
2.6 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.2.6.1* ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ дыбыстарын артикуляциялау	4.2.6.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс айту

3) "Оқылым" бөлімі:

Бөлімше (түйінді дағдылар)	"Оқылым" бөлімі бойынша оқу мақсаттары	
	2-сынып A1 – негізгі деңгей	4-сынып A2 – бастапқы деңгей
3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 шағын мәтінді түсініп, мәнерлеп (дауыс ырғағын дұрыс қойып)/рөлге бөліп оқу	4.3.1.1 мәтінді іштей, түсініп және қажетті ақпаратты тауып/шолып/белгі қойып оқу
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 шағын мәтіндегі жиі қолданылатын сөздерден құрастырылған сөйлемдердің мағынасын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіндегі негізгі ойды түсіну
3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жаңылтпаш, жұмбақ, ертегі, әңгіме) ажырату	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (мақал-мәтелдер, бата, аңыз, мысал, өсиет әңгімелердің) жанрлық ерекшеліктерін және көмекші сөздердің қолдауымен пайымдау мәтінін анықтау
3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1 мәтіннің мазмұны немесе иллюстрация/постер бойынша қарапайым сұрақтар кім? не? қандай? қанша? не істеді?) құрастыру және оған жауап беру	4.3.4.1 мұғалімнің қолдауымен мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалауға бағытталған сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
3.5 Түрлі дереккөздер ден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1 мұғалімнің қолдауымен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу	4.3.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу және ақпаратты кестеге салу (жіктеу)/сызба түрінде беру

4) "Жазылым" бөлімі:

Бөлімше (түйінді дағдылар)	"Жазылым" бөлімі бойынша оқу мақсаттары	
	2-сынып A1 – негізгі деңгей	4-сынып A2 – бастапқы деңгей
4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2. 4. 1. 1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, сөйлемді суретпен толықтырып жазу/постер құрастыру/ берілген иллюстрация бойынша мәтін (3 сөйлемнен кем емес) құрау	4.4.1.1 шағын сюжетті комикс/буклет/ коллаж/жарнама/ презентацияны сөйлемдермен толықтыру
4.2 Тыңдаған/оқы ған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 оқыған/ аудио/бейнематериалдың мазмұны бойынша сұраққа жауап (сөйлем) жазу	4.4.2.1 оқыған/аудио/ бейнематериалдың мазмұнын дайын жоспар негізінде жазу
4.3 Пунктуация лық нормаларды сақтау	2.4.3.1 мұғалімнің қолдауымен сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және тиісті тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі) қолдану	4.4.3.1 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін (үтір, қос нүкте)/қаратпа сөзден кейінгі сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану

4.4 Каллиграфиялық дағдыларды дамыту	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын, азат жолдың және тақырыптың өлшемін сақтап жазу	4.4.4.1 каллиграфиялық нормаларға сәйкес әріптердің өзара байланысын сақтап, бір сызықта көркем жазу
4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту	2. 4. 5. 1 ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді анықтап, теріп жазу	4.4.5.1 мұғалімнің қолдауымен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу
	2.4.5.2 сөзді буынға бөлу және мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдап жазу	4.4.5.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын сақтау

5) "Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі:

Бөлімше (түйінді дағдылар)	"Тілдік нормаларды қолдану" бөлімі бойынша оқу мақсаттары	
	2-сынып A1 – негізгі деңгей	4-сынып A2 – бастапқы деңгей
5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	2.5.1.1 мұғалімнің қолдауымен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану	4.5.1.1 мұғалімнің қолдауымен шылауларды, көмекші сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
	2.5.1.2 мұғалімнің қолдауымен шағын мәтіндегі көптік/ тәуелдік/ септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану	4.5.1.2 көптік/ тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
	2.5.1.3 мұғалімнің қолдауымен сөйлемдегі етістіктің шақтарын ауызша сөйлеу тілінде қолдану	4.5.1.3 өз бетінше шағын мәтіннен етістіктің шақ, рай формаларын ауызша/жазбаша тілде қолдану
	2.5.1.4 мұғалімнің қолдауымен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану	4.5.1.4 септік/жіктік формалардағы жіктеу есімдіктерін және септеулік шылауларды ауызша/жазбаша тілде қолдану
	2.5.1.5 мұғалімнің қолдауымен үлгі бойынша жай сөйлемдегі сөз тіркестерінің байланысын түсіну және сақтау	4.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру

12. Осы оқу бағдарламасы 1-қосымшада берілген бастауыш білім беру деңгейінің 2,4-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

13. Шет тілін игеру деңгейін бағалаудың жалпыеуропалық жүйесіне сәйкес білім алушылар А1, А2 деңгейлеріне жету үшін осы үлгілік оқу бағдарламасының 2-қосымшасында келтірілген лексикалық-грамматикалық минимумды игереді.

14. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің
2, 4-сыныптарына арналған
"Қазақ тілі" оқу пәнінен оқу

жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына 1-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 2, 4-сыныптарына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде емес)

1) 2-СЫНЫП:

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 баяу және анық айтылған сөзді тыңдау және интонациясы бойынша сұраулы және лепті сөйлемдерді ажырату
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 баяу және анық айтылған жиі қолданылатын сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған аудио/бейне материалдың мазмұнын түсіну	2.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 1-1,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1* өз сөзінде ақпаратты сұрау, іс-әрекетке түсініктеме беру үшін сөздер және сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде сөйлеу (2-3 сөйлем)
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.3.1* күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда қызығушылығы бойынша диалогке қатысу
		2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1* суретті жоспар және тірек сөздер/сұрақтар негізінде шағын мәтінді мазмұндау
	Оқылм	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 шағын мәтінді түсініп, мәнерлеп (дауыс ырғағын дұрыс қойып), рөлге бөліп оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 шағын мәтіндегі жиі қолданылатын сөздерден құрастырылған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1* мәтіннің мазмұны немесе иллюстрация/постер бойынша қарапайым сұрақтар кім? не? қандай? қанша? не істеді?) құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2.4.1.1* заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, сөйлемді суретпен толықтырып жазу/постер құрастыру/берілген иллюстрация бойынша мәтін (3 сөйлемнен кем емес) құрау
		2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұн желісі бойынша баяндау	2.4.2.1* оқыған/ аудио/бейнематериалдың мазмұны бойынша сұраққа жауап (сөйлем) жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1* мұғалімнің қолдауымен сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және тиісті тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі) қолдану

		4.5 Орфография дағдыларды дамыту	лық	2.4.5.1* ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді анықтап, теріп жазу
	Тілдік дағдылар	5.1 Грамматика нормаларды (лингвистика терминдерді қолданбау)	лық сақтаулық	2.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану 2.5.1.2* мұғалімнің қолдауымен шағын мәтіндегі көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану 2.5.1.3* мұғалімнің қолдауымен сөйлемдегі етістіктің шақтарын ауызша сөйлеу тілінде қолдану
2-тоқсан				
3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың түсіну	Тыңдаған мазмұнын	2.1.1.1 баяу және анық айтылған сөзді тыңдау және интонациясы бойынша сұраулы және лепті сөйлемдерді ажырату
		1.2 лексикалық түсіну	Сөздердің мағынасын	2.1.2.1 баяу және анық айтылған жиі қолданылатын сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	Тыңдаған материалдың	2.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 1-1,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
		1.5 Тыңдалым материалын болжау	Тыңдалым материалын	2.1.5.1* мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздері, сөз тіркесі бойынша мазмұнын болжау
	Айтылым	2.1 Сөздік толықтыру	Сөздік қорды	2.2.1.1* өз сөзінде ақпаратты сұрау, іс-әрекетке түсініктеме беру үшін сөздер және сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген бойынша ойын жеткізу	тақырып бойынша ойын	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде сөйлеу (2-3 сөйлем)
		2.3 Түрліжағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	Түрліжағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу	2.2.3.1* күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда қызығушылығы бойынша диалогке қатысу
		2.5 Тыңдау-көру материалдары ойын айту	Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.2.5.1* мәлімет, кейіпкер, оқиғаларды салыстыру негізінде қарапайым пікір ("мен ... деп ойлаймын", "мен ... деп санаймын", "маған ... сияқты", маған ... тәрізді") білдіру
		2.6 Тыңдаған бойынша білдіру	Оқылған/ материал бойынша ой-пікір	2.2.6.1* ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ дыбыстарын артикуляциялау
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 шағын мәтінді түсініп, мәнерлеп (дауыс ырғағын дұрыс қойып), рөлге бөліп оқу
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.3.3.1* мәтіннің жанрын (өлең, жаңылтпаш, жұмбақ, ертегі, әңгіме) ажырату
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1* мұғалімнің қолдауымен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/ оқыған/көрген	Тыңдаған/ оқыған/ аудио/бейнематериалдың мазмұнын	2.4.2.1* оқыған/ аудио/бейнематериалдың мазмұны бойынша сұраққа жауап (сөйлем) жазу

		материалдың мазмұнын жазу	
		4.4 Каллиграфиялық дағдыларын дамыту	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын, азат жолдың және тақырыптың өлшемін сақтап жазу
	Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	2.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану 2.5.1.4* мұғалімнің қолдауымен сөйлеу барысында сілтеу, сұрау есімдіктерін қолдану 2.5.1.5* мұғалімнің қолдауымен үлгі бойынша жай сөйлемдегі сөз тіркестерінің байланысын түсіну және сақтау
3-тоқсан			
5. Дені сау жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 баяу және анық айтылған сөзді тыңдау және интонациясы бойынша сұраулы және лепті сөйлемдерді ажырату
		1.3 Тыңдаған аудио/бейне материалдың мазмұнын түсіну	2.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 1-1,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы мәліметтерді түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну, мұғалімнің қолдауымен жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді анықтау
		1.5 Тыңдалым материалын болжау	2.1.5.1* мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздері, сөз тіркесі бойынша мазмұнын болжау
	Айтылым	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	2.2.3.1* күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда қызығушылығы бойынша диалогке қатысу
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1* суретті жоспар және тірек сөздер/сұрақтар негізінде шағын мәтінді мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.2.5.1* мәлімет, кейіпкер, оқиғаларды салыстыру негізінде қарапайым пікір ("мен ... деп ойлаймын", "мен ... деп санаймын", "маған ... сияқты", "маған ... тәрізді") білдіру
		2.6 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.2.6.1* ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ дыбыстарын артикуляциялау
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 шағын мәтінді түсініп, мәнерлеп (дауыс ырғағын дұрыс қойып)/рөлге бөліп оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 шағын мәтіндегі жиі қолданылатын сөздерден құрастырылған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.3.3.1* мәтіннің жанрын (өлең, жаңылтпаш, жұмбақ, ертегі, әңгіме) ажырату
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1* мәтіннің мазмұны немесе иллюстрация/постер бойынша қарапайым сұрақтар кім? не? қандай? қанша? не істеді?) құрастыру және оған жауап беру

		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1* мұғалімнің қолдауымен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2.4.1.1* заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, сөйлемді суретпен толықтырып жазу/постер құрастыру/берілген иллюстрация бойынша мәтін (3 сөйлемнен кем емес) құрау
		4.2 Тыңдаған/оқыған/көрген материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1* оқыған/аудио/бейнематериалдың мазмұны бойынша сұраққа жауап (сөйлем) жазу
		4.5 Орфографиялық дағдыларын дамыту	2.4.5.1* ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді анықтап, теріп жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1* мұғалімнің қолдауымен сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және тиісті тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі) қолдану
		4.4 Каллиграфиялық дағдыларды дамыту	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын, азат жолдың және тақырыптың өлшемін сақтап жазу
	Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	2.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
			2.5.1.2* мұғалімнің қолдауымен шағын мәтіндегі көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
			2.5.1.3* мұғалімнің қолдауымен сөйлемдегі етістіктің шақтарын ауызша сөйлеу тілінде қолдану
			2.5.1.4* мұғалімнің қолдауымен сөйлеу барысында сілтеу, сұрау есімдіктерін қолдану
			2.5.1.5* мұғалімнің қолдауымен үлгі бойынша жай сөйлемдегі сөз тіркестерінің байланысын түсіну және сақтау
4-тоқсан			
7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 баяу және анық айтылған жиі қолданылатын сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	2.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 1-1,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы мәліметтерді түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну, мұғалімнің қолдауымен жағымды және жағымсыз кейіпкерлерді анықтау
		1.5 Тыңдалым материалын болжау	2.1.5.1* мәтіннің тақырыбы мен тірек сөздері, сөз тіркесі бойынша мазмұнын болжау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1* өз сөзінде ақпаратты сұрау, іс-әрекетке түсініктеме беру үшін сөздер және сөз тіркестерін қолдану

		2.2 Берілген тақырып бойынша сөйлеу	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде сөйлеу (2-3 сөйлем)
		2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1* суретті жоспар және тірек сөздер/сұрақтар негізінде шағын мәтінді мазмұндау
		2.6 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.2.6.1* ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ дыбыстарын артикуляциялау
Оқылым		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 шағын мәтіндегі жиі қолданылатын сөздерден құрастырылған сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1* мәтіннің мазмұны немесе иллюстрация/постер бойынша қарапайым сұрақтар кім? не? қандай? қанша? не істеді?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1* мұғалімнің қолдауымен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
Жазылым		4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	2.4.1.1* заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, сөйлемді суретпен толықтырып жазу/постер құрастыру/ берілген иллюстрация бойынша мәтін (3 сөйлемнен кем емес) құрау
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1* мұғалімнің қолдауымен сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және тиісті тыныс белгілерін (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі) қолдану
		4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту	2.4.5.1* ә, ө, ү, ұ, і, н, қ, ғ, һ әріптері кездесетін сөздерді анықтап, теріп жазу 2.4.5.2 сөзді буынға бөлу және мұғалімнің қолдауымен сөзді тасымалдап жазу
		4.2 Тыңдаған/ оқыған/көрген материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1* оқыған/ аудио/бейнематериалдың мазмұны бойынша сұраққа жауап (сөйлем) жазу
Тілдік нормаларды қолдану		5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	2.5.1.2* мұғалімнің қолдауымен шағын мәтіндегі көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану 2.5.1.3* мұғалімнің қолдауымен сөйлемдегі етістіктің шақтарын ауызша сөйлеу тілінде қолдану 2.5.1.4* мұғалімнің қолдауымен сөйлеу барысында сілтеу, сұрау есімдіктерін қолдану

2) 4-сынып:

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным Қазақстан 2. Құндылықтар	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1* анық айтылған сөзді тыңдап, қысқаша жазба (тірек сөздер) жасау және нақтылау мақсатында сұрақтар құру
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын түсіну

	түсіну	
	1.3 Тыңдаған аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	4.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 2-2,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру/сөйлемді толықтыру
	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы мәліметтерді түсіну	4.1.4.1* тыңдаған мәтін бойынша оқиғаның себеп-салдарлық байланысын (кейіпкерлер, оқиға) және негізгі ойды мұғалімнің қолдауымен анықтау
Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1* берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы, мағыналас сөздерді табу және сөйлеу барысында қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 берілген тірек сөздер мен жоспардың негізінде қысқа монолог құру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (сұхбат)	4.2.3.1* белгілі бір тақырыпта сұхбаттасу барысында шағын мәліметті (4-5 сөйлем) баяндау
	2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	4.2.6.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс айту
Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1* мәтінді іштей, түсініп және қажетті ақпаратты тауып/шолып/белгі қойып оқу
	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіндегі негізгі ойды түсіну
	3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1* мұғалімнің қолдауымен мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалауға бағытталған сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	4.4.1.1* шағын сюжетті комикс/буклет/ коллаж/жарнама/презентацияны сөйлемдермен толықтыру
	4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту	4.4.5.1 мұғалімнің қолдауымен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу
	4.4 Каллиграфиялық дағдыларды дамыту	4.4.4.1 каллиграфиялық нормаларға сәйкес әріптердің өзара байланысын сақтап, бір сызықта көркем жазу
Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	4.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен шылауларды, көмекші сөздерді ажырату, ауызекі және жазба тілде қолдану
		4.5.1.2* көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
		4.5.1.3* өз бетінше шағын мәтіннен етістіктің грамматикалық категорияларын ауызекі және жазба тілде қолдану
		4.5.1.4* септік/жіктік формалардағы жіктеу есімдіктерін және септеулік шылауларды ауызша/жазбаша тілде қолдану
		4.5.1.5 *сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру

3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1* анық айтылған сөзді тыңдап, қысқаша жазба (тірек сөздер) жасау және нақтылау мақсатында сұрақтар құру
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	4.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 2-2,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру/сөйлемді толықтыру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1* тыңдаған оқиға/әңгіме бөліктерінің жалғасын болжау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1* берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы, мағыналас сөздерді табу және сөйлеу барысында қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойды жеткізу	4.2.2.1 берілген тірек сөздер мен жоспардың негізінде қысқа монолог құру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	4.2.3.1* белгілі бір тақырыпта сұхбаттасу барысында шағын мәліметті (4-5 сөйлем) баяндау
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1* жоспар/жазбаларын қолданып, мәтінді толық мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.2.5.1* шығарманың кейіпкері туралы пікірлерді (менің түсінігім бойынша, ... оның пікірінше, ... , оның айтуынша, ..., кейбір адамдардың ойынша, ...) салыстыра отырып бағалау
		2.6 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.2.6.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс айту
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1* мәтінді іштей, түсініп және қажетті ақпаратты тауып/шолып/белгі қойып оқу
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	4.3.3.1* мәтіннің жанрын (мақал-мәтелдер, бата, аңыз, мысал, өсиет әңгімелердің) жанрлық ерекшеліктерін және көмекші сөздердің қолдауымен пайымдау мәтінін анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1* мұғалімнің қолдауымен мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалауға бағытталған сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1* қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
	Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	4.4.1.1* шағын сюжетті комикс/буклет/коллаж/жарнама/презентацияны сөйлемдермен толықтыру
		4.2 Тыңдаған/оқыған/көрген материалдың мазмұнын	4.4.2.1* оқыған/аудио/бейне материалдың мазмұнын дайын жоспар негізінде жазу

		жазу	
		4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту	4.4.5.1 мұғалімнің қолдауымен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс жазу 4.4.5.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын сақтау
	Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	4.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен шылауларды, көмекші сөздерді ажырату, ауызша/жазбаша тілде қолдану 4.5.1.2* көптік/ тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану 4.5.1.3* өз бетінше шағын мәтіннен етістіктің шақ, рай формаларын ауызша/жазбаша тілде қолдану 4.5.1.4* септік/жіктік формалардағы жіктеу есімдіктерін және септеулік шылауларды ауызша/жазбаша тілде қолдану
3-тоқсан			
5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1* анық айтылған сөзді тыңдап, қысқаша жазба (тірек сөздер) жасау және нақтылау мақсатында сұрақтар құру
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын мәнмәтінге қатысты анықтап түсіну
		1.3 Тыңдаған аудио/бейнематериалдың мазмұнын түсіну	4.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 2-2,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру/сөйлемді толықтыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы мәліметтерді түсіну	4.1.4.1* тыңдаған мәтін бойынша оқиғаның себеп-салдарлық байланысын (кейіпкерлер, оқиға) және негізгі ойды мұғалімнің қолдауымен анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1* тыңдаған оқиға/әңгіме бөліктерінің жалғасын болжау
	Айтылым	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	4.2.3.1* белгілі бір тақырыпта сұхбаттасу барысында шағын мәліметті (4-5 сөйлем) баяндау
		2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1* жоспар/жазбаларын қолданып, мәтінді толық мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдар негізінде ойды айту	4.2.5.1* шығарманың кейіпкері туралы пікірлерді (менің түсінігім бойынша, ... оның пікірінше, ... , оның айтуынша, ..., кейбір адамдардың ойынша, ...) салыстыра отырып бағалау
		2.6 Орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.2.6.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді дұрыс айту
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіндегі негізгі ойды түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	4.3.3.1* мәтіннің жанрын (мақал-мәтелдер, бата, аңыз, мысал, өсиет әңгімелердің) жанрлық ерекшеліктерін және көмекші сөздердің қолдауымен пайымдау мәтінін

			анықтау
	3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру		4.3.4.1* мұғалімнің қолдауымен мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалауға бағытталған сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
	3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу		4.3.5.1* қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну		4.4.1.1* шағын сюжетті комикс/буклет/коллаж/жарнама/презентацияны сөйлемдермен толықтыру
	4.2 Тыңдаған/оқыған/көрген материалдың мазмұнын жазу		4.4.2.1* оқыған/аудио/бейне материалдың мазмұнын дайын жоспар негізінде жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау		4.4.3.1* сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін (үтір, қос нүкте)/қаратпа сөзден кейінгі сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану
	4.4 Каллиграфиялық дағдыларды дамыту		4.4.4.1 каллиграфиялық нормаларға сәйкес әріптердің өзара байланысын сақтап, бір сызықта көркем жазу
	4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту		4.4.5.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын сақтау
Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)		4.5.1.1* мұғалімнің қолдауымен шылауларды, көмекші сөздерді ажырату, ауызша/жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.2* көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.3* өз бетінше шағын мәтіннен етістіктің шак, рай формаларын ауызша/жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.4* септік/жіктік формалардағы жіктеу есімдіктерін және септеулік шылауларды ауызша/жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.5* сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру
4-тоқсан			
7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1* анық айтылған сөзді тыңдап, қысқаша жазба (тірек сөздер) жасау және нақтылау мақсатында сұрақтар құру
		1.3 Тыңдаған аудио/бейне материалдың мазмұнын түсіну	4.1.3.1* тыңдаған материалдың (ұзақтығы 2-2,5 мин) мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру/сөйлемді толықтыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы мәліметтерді түсіну	4.1.4.1* тыңдаған мәтін бойынша оқиғаның себеп-салдарлық байланысын (кейіпкерлер, оқиға) және негізгі ойды мұғалімнің қолдауымен анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1* тыңдаған оқиға/әңгіме бөліктерінің жалғасын болжау

Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1* берілген сөздерге қарама-қарсы мағыналы, мағыналас сөздерді табу және сөйлеу барысында қолдану
	2.2 Берілген тақырып бойынша ойды жеткізу	4.2.2.1 берілген тірек сөздер мен жоспардың негізінде қысқа монолог құру
	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог)	4.2.3.1* белгілі бір тақырыпта сұхбаттасу барысында шағын мәліметті (4-5 сөйлем) баяндау
	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1* жоспар/жазбаларын қолданып, мәтінді толық мазмұндау
	2.5 Тыңдау-көру материалдарынегізінде өз ойын айту	4.2.5.1* шығарманың кейіпкері туралы пікірлерді (менің түсінігім бойынша, ... оның пікірінше, ... , оның айтуынша, ..., кейбір адамдардың ойынша, ...) салыстыра отырып бағалау
Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1* мәтінді іштей, түсініп және қажетті ақпаратты тауып/шолып/белгі қойып оқу
	3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1* қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
Жазылым	4.1 Мәтінді түрлі формада ұсыну	4.4.1.1* шағын сюжетті комикс/буклет/коллаж/жарнама/презентацияны сөйлемдермен толықтыру
	4.2 Тыңдаған/оқыған/көрген материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1* оқыған/аудио/бейне материалдың мазмұнын дайын жоспар негізінде жазу
	4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1* сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін (үтір, қос нүкте)/қаратпа сөзден кейінгі сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану
	4.4 Каллиграфиялық дағдыларды дамыту	4.4.4.1 каллиграфиялық нормаларға сәйкес әріптердің өзара байланысын сақтап, бір сызықта көркем жазу
	4.5 Орфографиялық дағдыларды дамыту	4.4.5.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын сақтау
Тілдік дағдылар	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (лингвистикалық терминдерді қолданбау)	4.5.1.2* көптік/тәуелдік/септік/жіктік жалғаулы сөздерді ауызша/жазбаша тілде қолдану
		4.5.1.3* өз бетінше шағын мәтіннен егістіктің шақ, рай формаларын ауызша/жазбаша тілде қолдану
		4.5.1.4* септік/жіктік формалардағы жіктеу есімдіктерін және септеулік шылауларды ауызша/жазбаша тілде қолдану
		4.5.1.5* сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру

Ескерту:

1) сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданыла алады;

2) "*" – белгіленген оқу мақсаттарының бөлігін жүзеге асыруға болады;

3) "/" – белгісі оқу мақсатындағы бөліп қарастыруға болатын бөліктерді көрсетеді.

Бастауыш білім беру деңгейінің
2, 4-сыныптарына арналған
"Қазақ тілі" пәнінен оқу
жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына 2-қосымша

2, 4-сыныптарына арналған лексикалық-грамматикалық минимум

2-сынып:

№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
Өзім туралы – 24 сөз					
1		ән	зт	3544	Меншіктік мағына: Менің бөлмем. Менің бөлмем жарық. Менің ісім Менің сүйікті ісім. Қандай? Тәртіпті бала. Таза бөлме. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен жинаймын. Сен билейсің. Сіз ән айтасыз. Ол көмектеседі. Бұйыру мағынасы: Бөлмені жина. Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Мен үйренемін. Мен тіл үйренемін.
2		биле	ет	1032	
3		бірге	үс	2618	
4		бөлме	зт	937	
5		жина	ет	2138	
6		жүз	ет	737	
7		көйлек	зт	576	
8		ки	ет	1205	
9		мынау	ес	760	
10		кешке	үс	177	
11		көмектес	ет	1162	
12		тіл	зт	19604	
13		жарық	зт	1313	
14		пәтер	зт	376	
15		сурет	зт	4079	

16		сүйікті	сн	641	
17		кел	ет	34526	
18		тәртіпті	сн	229	
19		ту	ет	2966	
20		үйрен	ет	2311	
21		түс (мезгіл)	үс	397	
22		шалбар	зт	212	
23		жейде	зт	130	
24		іс	зт	8726	
Менің отбасым және достарым – 26 сөз					
25		адам	зт	25614	
26		емес	ет	18238	
27		әдепті	сн	488	
28		бауыр (омоним)	зт	1088	Кім? Анам шақырды.
29		бой	зт	5218	Нені? Сыйлықты бердім.
30		дастарқан	зт	581	Сөйлем құрылымы: Мөлдір тілек айтты.
31		дәмді	сн	325	Қандай? Ол – қамқор адам.
32		және	шл	39765	Бұйыру мағынасы: Жақсы бол.
33		көп	сн	12872	Жақсы адам бол. Қамқор бол.
34		жақсы	сн	8118	Қайда? Дастарқанға кел.
35		көрші	зт	1009	Кімге?
36		күл (у)	ет	2408	Шыңғысқа тілек айт.

37		қамқор	зт	208	
38		ең	үс	9017	
39		қуан	ет	1286	
40		қысқа	сн	961	
41		немере	зт	561	
42		бол	ет	108133	
43		сыйлық	зт	1395	
44		тату	сн	393	
45		гүл	зт	2753	
46		тілек	зт	942	
47		ұзын	сн	878	
48		үлкен	сн	7146	
49		шақыр	ет	3229	
50		қандай?	ес	21378	
Менің мектебім – 18 сөз					
51		апта	зт	939	Қайда? Кітап үстелде жатыр.
52		асхана	зт	394	Бұл не? Бұл – асхана.
53		аш	ет	2918	Сөйлем құрылымы: Біз оқушымыз. Олар оқушы.
54		біз	ес	21267	Нешінші? Екінші сынып.
55		дайында	ет	1939	Екінші сыныпта оқимыз. Нені?
56		жатыр	ет	5815	Дәптерді аш. Орындықты ал. Кімнен?
57		қой	ет	7522	Айжаннан сұра. Мезгілді білдіретін
58		дәптер	зт	2223	сөздер:

					Күнде сабаққа барамын. Сөйлем құрылымы: Бір аптада жеті күн бар.
59		доп	зт	751	
60		қайтала	ет	1588	
61		сана	ет	980	
62		сөйле	ет	5530	
63		үзіліс	зт	163	
64		сұра	ет	5 187	
65		орындық	зт	296	
66		сыз	зт	291	
67		ұл	зт	1974	
68		қыз	зт	2277	
Менің туған елім – 20 сөз					
69		ауа	зт	2472	Кімнің? Менің отаным. Менің елім. Менің туған елім. Қандай? Таза ауа. Мөлдір бұлақ. Жасыл орман. Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Орманға бардым. Жануарды көрдім. Тауға шықтым. Далада ойнадым. Нені? Мен Отанымды жақсы көремін.
70		биік	сн	2211	
71		бақша	зт	360	
72		бұлақ	зт	837	
73		дала	зт	3997	
74		құс	зт	559	
75		ел	зт	22098	
76		елорда	зт	209	
77		жануар	зт	1228	
78		жер	зт	19611	
79		кең	сн	1936	

80		қай?	ес	3889	
81		жасыл	сн	389	
82		мөлдір	сн	176	
83		орман	зт	2249	
84		отан	зт	1878	
85		сақта	ет	5789	
86		әдемі	сн	1303	
87		табиғат	зт	2 925	
88		өсімдік	зт	1620	
Тәні саудың-жаны сау – 30 сөз					
89		дәрумен	зт	84	
90		дәрігер	зт	768	Меншіктік мағына: Дәрігердің кеңесі.
91		дәріхана	зт	32	Дәруменнің пайдасы. Дәруменнің денсаулыққа пайдасы.
92		дене	зт	1734	Шақтық мағына (өткен іс-әрекет):
93		денсаулық	зт	2 403	Көзім ауырды. Құлағым ауырды.
94		емде	ет	370	Дәрігер кеңес берді. Немен?
95		емхана	зт	146	Тұмаумен ауырдым. Сабынмен жуындым. Аурумен күресу керек.
96		жеңіл	сн	721	Қайда? Сен қайда болдың?
97		жетел	зт	89	Мен емханада болдым. Мезгілді білдіретін сөздер:
98		кеңес	зт	4388	Қазір дәрігерге барамын. Не?
99		жүгір	ет	1849	Жаттығу пайдалы. Үнемі жаттығу жасаймын.
100		тон	зт	351	
101		күт	ет	2 878	

102		қайда?	ес	3480	
103		етік	зт	412	
104		жаттығу	зт	506	
105		бал	зт	489	
106		қысқы	сн	330	
107		мықты	сн	23	
108		керек	мд	14306	
109		пайдалы	сн	974	
110		сабын	зт	133	
111		ауыр	ет	1441	
112		жұқа	сн	153	
113		қазір	үс	7047	
114		тұмау	зт	37	
115		қалың	сн	1351	
116		көрсет	ет	11867	
117		үнемі	үс	461	
118		шынық	ет	77	
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті – 25 сөз					
119		аспап	зт	476	Өрнек: Меншіктік мағына:
120		асық	зт	204	Біздің қонағымыз. Әжемнің бауырсағы. Қашан?
121		бауырсақ	зт	180	Сен қашан келдің? Ауылға қашан барамыз?
122		бәрі	ес	8 756	Не (ні)? Асық (ты) ойнаймын.

123		салқын	сн	352	Өлең (ді) жаттаймын. Қайдан? Қонақтан келдім. Сөйлем құрылымы: Ертегі өте қызық екен. Тақия өте әдемі. Шақтық мағына (осы іс- әрекет): Атам төрде отыр. Үміт тақтада тұр.
124		жаңылтпаш	зт	259	
125		қашан?	ес	1538	
126		тақпақ	зт	207	
127		бәйге	зт	367	
128		аз	сн	2427	
129		көже	зт	203	
130		қонақ	зт	1 772	
131		арқан	зт	322	
132		кұрт	зт	174	
133		күрес	ет	714	
134		санамақ	зт	37	
135		мақал	зт	454	
136		мол	сн	1 508	
137		өлең	зт	13532	
138		өте	үс	5404	
139		бата	зт	703	
140		тақия	зт	90	
141		төр	зт	675	
142		әртүрлі	сн	3727	
143		шапан	зт	238	
Қоршаған орта – 24 сөз					
144		қарлығаш	зт	451	Қайда?

					Орманда аңдар бар.
145		аспан	зт	1 537	Аспанда жұлдыздар бар.
146		ауа райы	зт	34	Көптік мағына: Құстар – біздің досымыз.
147		бәйшешек	зт	76	Көбелектер әдемі. Қашан?
148		ит	зт	1578	Көктемде күн жылы Жазда ауылға барасын ба?
149		байқа	ет	3238	Шақтық мағына (күнделікті іс-әрекет): Бәйшешек жинаймыз. Не?
150		тоқта	ет	2008	Далада бәйшешек өседі. Болымсыздық мағына:
151		жұлдыз	зт	1 028	Қызыл бағдаршамға жүрме. Ағашты сындырма
152		жаз	зт	603	
153		көбелек	зт	323	
154		бағдаршам	зт	162	
155		жаңбыр	зт	652	
156		көктем	зт	1024	
157		жау	ет	923	
158		сары	сн	1132	
159		құй	ет	762	
160		аң	зт	918	
161		торғай	зт	572	
162		сындыр	ет	244	
163		жапырақ	зт	827	
164		қара	ет	11895	
165		мысық	зт	1035	
166		қыс	зт	611	

167		күз	зт	1050	
Саяхат – 21 сөз					
168		аялдама	зт	154	<p>Шақтық мағына (өткен іс-әрекет): Біз шықтық. Олар шықты. Сұраулы сөйлем: Сендер саяхатқа шықтыңдар ма? Сендер саяхатқа немен бардыңдар? Қалай? Саябаққа жаяу бардык. Қанша? Саябақта көп кептер көрдім.</p>
169		ерекше	үс	3361	
170		жаяу	сн	427	
171		жет	ет	8527	
172		жолақы	зт	10	
173		сапар	зт	413	
174		зат	зт	1543	
175		көне	сн	972	
176		кеме	зт	875	
177		қыдыр	ет	156	
178		көл	зт	1505	
179		теңге	зт	2283	
180		саябақ	зт	307	
181		шомыл	ет	160	
182		серуен	зт	126	
183		сияқты	шл	6 311	
184		кептер	зт	74	
185		төле	ет	1 382	
186		жоғары	үс	5364	
187		өйткені	шл	693	

188		ұста	ет	3355
-----	--	------	----	------

2) 4-СЫНЫП:

Менің Отаным – Қазақстан – 32 сөз					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
1		аймақ	зт	2735	<p>Қандай? Бағдаршамның түсі қызыл, сары, жасыл. Тудың түсі көк. Біріккен сөз (екі сөзден жасалады): Ел+таңба, қонақ+жай. Неде? Елтаңбада шаңырақтың суреті бар. Ілік септік+тәуелдік жалғауының III жағы: Қазақстанның азаматы Қазақстанның теңгесі Қалай? Қазақ елі бірлікте өмір сүреді. Хабарлы сөйлем: Қазақстанның аумағы үлкен. Сұраулы сөйлем: Тудың түсі көк пе?</p>
2		аудан	зт	3405	
3		ұлт	зт	6005	
4		барыс	зт	2481	
5		батыс	зт	2104	
6		бейнеле	ет	451	
7		елбасы	зт	1159	
8		елтаңба	зт	119	
9		еркін	сн	1250	
10		міне	ес	2849	
11		көк	сн	1461	
12		қыран	зт	421	
13		мақтан	ет	440	
14		мәңгі	үс	462	
15		мемлекет	зт	8993	
16		оңтүстік	зт	1026	
17		жинал	зт	1266	
18		орталық	зт	4772	
19		орын	зт	1892	

20		рәміз	зт	104	
21		солтүстік	зт	1698	
22		сұр	ет	1574	
23		таны	ет	1908	
24		анау	ес	577	
25		тәуелсіз	сн	2232	
26		күзет	ет	329	
27		ту	зт	474	
28		ұлан	зт	175	
29		халық	зт	16505	
30		шаңырақ	зт	561	
31		шегара	зт	1098	
32		шығыс	зт	1711	
Құндылықтар – 36 сөз					
33		адал	сн	1566	Өрнек: Меншіктік мағына:
34		азамат	зт	3651	Біздің мақсатымыз. Сендердің мақсаттарың. Сіздердің мақсаттарыңыз.
35		алғашқы	сн	1784	Олардың мақсаты. Қандай?
36		атамекен	зт	1119	Қонақжай халық. Ақылды бала.
37		сабырлы	сн	85	Адал дос. Хабарлы сөйлем:
38		әдет	зт	722	Менің туысқаным – қарапайым адам. Мен досымнан ұялдым. Кімді?
39		баспана	зт	279	Еңбекқор адамды құрметтеймін. Сөйлем құрылымы:
40		борыш	зт	376	Жақсы оқуым керек, себебі ол –менің борышым.
41		достық	зт	893	Менің ойымша, достар адал болуы

					керек.
42		ыстық	сн	805	
43		жауапты	сн	660	
44		жомарт	сн	523	
45		еңбекқор	сн	96	
46		шындық	зт	1516	
47		көрікті	сн	192	
48		қарапайым	сн	1433	
49		қарт	зт	748	
50		қасиет	зт	2981	
51		таныстыр	ет	1044	
52		осындай	сн	3292	
53		құрмет	зт	1260	
54		мақсат	зт	6876	
55		мейірімді	сн	226	
56		міндет	зт	3536	
57		ойымша	үс	69	
58		пікір	зт	3214	
59		рет	зт	5304	
60		себебі	шл	816	
61		орта	ес	5646	
62		сыйлы	сн	128	
63		шыдам	зт	109	

64		тірек	зт	663	
65		туысқан	зт	177	
66		уәде	зт	454	
67		ұмыт	ет	1607	
68		ұял	ет	521	
Мәдени мұра – 24 сөз					
69		айтыс	зт	299	
70		баспа	зт	514	
71		саз	зт	489	
72		ғасыр	зт	4919	
73		қасы	ке	1502	
74		сәнді	зт	181	Немі? Кесенеден құмыраны көрдім. Неден?
75		жетіген	зт	49	Құмыра мыстан жасалған. Жырдан үзінді жаттаймыз.
76		жыр	зт	1725	Ілік септік+тәуелдік жалғауының ІІІ жағы: Абайдың қолжазбасы.
77		мәдениет	зт	3782	Қазақтың мәдениеті. Шақтық мағына
78		кесене	зт	173	(өткен іс-әрекет): Біз мұнараға бардық.
79		қолжазба	зт	273	Сендер мұнараға бардыңдар. Сіздер мұнараға бардыңыздар.
80		құмыра	зт	183	Олар мұнараға барды.
81		қымбат	сн	886	
82		маңызды	сн	2925	
83		текемет	зт	63	
84		қоржын	зт	284	

85		мұра	зт	1338	
86		ескерткіш	зт	827	
87		таңғал	ет	366	
88		тап	ет	6204	
89		тиын	зт	273	
90		құжат	зт	4907	
91		мыс	зт	551	
92		туралы	шл	8011	
Мамандықтар әлемі – 28 сөз					
93		аспаз	зт	123	
94		осы	ес	25995	Жіктік
95		болашақ	зт	2438	Біз
96		даяшы	зт	40	Сендер
97		диқан	зт	77	Сіздер
98		есепте	ет	1406	Олар
99		есепші	зт	14	Қосымшалар:
100		жүргізуші	зт	643	суретші
101		қи	ет	253	тілші
102		құрылысшы	зт	123	аудармашы
103		қызмет	зт	11732	жазушы
104		әнші	зт	755	Қосымша:
105		ек	ет	471	заңгер
106		мамандық	зт	1319	дәрігер

жалғау: суретшіміз. тілшісіңдер. сатушысыздар. жүргізушілер. -шы, -ші

құрылымы: ас әзірлейді. сатады. пісіреді. (келер шақ): боламын. боласың. боласыз. болады. етістік: -у

Маамандықты дұрыс таңдау. Көп оқу. Сабакқа жақсы дайындалу

107	наубайшы	зт	7	
108	сазгер	зт	144	
109	сат	ет	6132	
110	сатушы	зт	232	
111	сәнгер	зт	9	
112	таңда	ет	1803	
113	тігуші	зт	5	
114	тік	ет	527	
115	тілші	зт	160	
116	түр	зт	9399	
117	биші	зт	109	
118	ұста	зт	282	
119	ұшқыш	зт	215	
120	шаштараз	зт	52	
Табиғат құбылыстары – 40 сөз				
121	абайла	ет	144	Шақтық мағына (өткен іс-әрекет):
122	аққала	зт	120	Жел соқты. Жаңбыр жауды. Кемпірқосақ шықты.
123	гүлде	ет	95	Жалғаулардың орын тәртібі: Түбір+көптік жалғау+тәуелдік жалғау
124	ашық	сн	1889	Табиғат апат+тар+ы. Шақтық мағына (келер шақ):
125	аяз	зт	611	Су ағады. Мұз ериді. Болымсыз мағына:
126	биыл	үс	655	Мен қорықпаймын. Ол тоңбайды.
127	боран	зт	419	Мезгіл үстеу: Былтыр қыс жылы болды.

128		ауыс	ет	770	Биыл қыс жылы болады.
129		бұлт	зт	481	
130		бұршақ	зт	198	
131		былтыр	үс	628	
132		дауыл	зт	242	
133		еру	ет	623	
134		қаш	ет	1231	
135		жаңбырлы	сн	26	
136		жел	зт	820	
137		кемпіркосақ	зт	98	
138		күркіре	ет	252	
139		қатты	сн	2995	
140		қолайлы	сн	615	
141		қолшатыр	зт	31	
142		қорық	ет	604	
143		құла	ет	211	
144		құлақшын	зт	47	
145		құрғақ	сн	243	
146		құтқар	ет	610	
147		қоңыр	сн	693	
148		найзағай	зт	208	
149		өрт	зт	448	

150		сарғай	ет	107
151		сәуле	зт	657
152		тағы	шл	6215
153		жайсыз	сн	45
154		сөндір	ет	103
155		тайғақ	сн	63
156		қайта	үс	4920
157		тоң	ет	176
158		тұман	зт	22
159		шана	зт	177
160		шаңғы	зт	186

Қоршаған ортаны қорғау – 36 сөз

161		азаю	ет	694	
162		киік	зт	284	
163		артық	сн	1881	<p>Көптік мағына: Қазақстанда қорықтар бар. Орманда теректер, қайыңдар өседі. Қайда? Гүлзарда қызғалдақ, раушан гүлдері өседі. Неге? Ара гүлге қонды. Қандай? Қызыл қалампыр. Ақ раушангүл. Сары жапырақ. Сөйлем құрылымы: Сіздер гүл тересіздер. Олар құсқа дән береді.</p>
164		ая	ет	787	
165		тамыр	зт	828	
166		бұтақ	зт	536	
167		гүлзар	зт	33	
168		дән	зт	1739	
169		емен	зт	138	
170		жақ	ет	656	
171		жойыл	ет	515	

172		жылан	зт	717
173		ін	зт	319
174		бағала	ет	4586
175		көгал	зт	46
176		қайың	зт	188
177		жусан	зт	115
178		бозторғай	зт	62
179		қоректен	ет	194
180		қорық	зт	168
181		маса	зт	234
182		мұхит	зт	568
183		өрмекші	зт	114
184		немқұрайды	үс	46
185		раушнгүл	зт	5
186		сексеуіл	зт	50
187		сирек	сн	470
188		тер	ет	156
189		терек	зт	235
190		тоғай	зт	326
191		марал	зт	30
192		түтін	зт	318
193		тышқан	зт	3

194	қорға	ет	3787	
195	шөл	зт	409	
196	аяла	ет	153	
Ғарышқа саяхат – 31 сөз				
197	айлақ	зт	67	
198	арнайы	үс	2219	
199	айнал	ет	6002	
200	әуе	зт	426	
201	жарқыра	ет	428	
202	батыл	сн	477	
203	ғаламшар	зт	306	
204	ғарыш	зт	773	Қосымша: -кер Ол – ғарышкер. Немен?
205	ғарышкер	зт	95	Ол зымыранмен ұшты. Сөйлемдегі сөздердің орын тәртібі: Бастауыш+баяндауыш.
206	ғылым	зт	3739	Зымыран ұшты. Тікұшақ ұшты.
207	дөңгелек	сн	518	Септеулік шылау: Ғарышқа ұшқан соң, аспан құпияларын білдім.
208	тар	сн	441	
209	жымыңда	ет	45	
210	жоғал	ет	682	
211	зымыран	зт	99	
212	ізде	ет	2409	
213	үркер	зт	50	
214	кеңістік	зт	867	

215		тозаң	зт	42	
216		құпия	зт	888	
217		марапат	зт	62	
218		мәзір	зт	62	
219		орал	ет	2160	
220		ұқсас	сн	673	
221		салмақ	зт	662	
222		серік	зт	591	
223		сынақ	зт	312	
224		түзу	сн	319	
225		алыс	сн	698	
226		жақын	сн	2073	
227		шақырым	зт	351	
Болашаққа саяхат – 29 сөз					
228		ақпарат	зт	3514	
229		ақта	ет	504	
230		алға	үс	2755	Сұраулы сөйлем: Сенің арманың бар ма? Тұйық етістік (-у)+модаль сөз (қажет): Алға ұмтыл+у қажет. Қалау, тілек мағына: ет.түбір+гі+м келеді Қазақ тілін меңгер+гі+м келеді. Белгісіздік мағына: Бірнеше тілді меңгеру.
231		арман	зт	1520	
232		атқар	ет	3368	
233		әсіресе	үс	2002	
234		бірнеше	ес	1953	
235		даму	ет	6059	
236		ақырын	үс	310	

237		жақында	ет	1025
238		көпір	зт	292
239		заман	зт	3318
240		келесі	сн	844
241		күнтізбе	зт	122
242		озық	сн	396
243		өзге	сн	2802
244		қатыс	ет	8733
245		меңгер	ет	1400
246		ойлас	ет	127
247		пән	зт	933
248		сенім	зт	1275
249		сұйық	сн	632
250		шарша	ет	547
251		үлгер	ет	594
252		үміт	зт	1179
253		кезінде	үс	3296
254		шетел	зт	957
255		шешім	зт	2315
256		өзгер	ет	3481

Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 12-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 611-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 3-4-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Бастауыш мектептегі "Жаратылыстану" пәнінің оқу бағдарламасының мақсаты әлемнің қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымы тұрғысынан бейнесі туралы білім негіздерін қалыптастыру және білім алушылардың зерттеу біліктері мен дағдыларын дамыту болып табылады.

3. Оқу пәнінің бағдарламасы келесі міндеттерге жетуге бағытталған:

1) зерттеу, ойлау, коммуникативтік дағдылары мен біліктерінің негізін қалыптастыру;

2) техника мен технологияның дамуына елеулі ықпал еткен жаратылыстанудың маңызды идеяларымен, жетістіктерімен танысу;

3) қоршаған әлемнің құбылыстарын түсіндіру үшін және әртүрлі ақпарат көздерінен алынған жаратылыстану-ғылымдық тұрғысынан маңызды және өмірлік маңызы бар мазмұнды ақпаратты қабылдау үшін алынған білімді қолдана білу біліктерін меңгеру;

4) зияткерлік, шығармашылық қабілеттерін, сыни тұрғыдан ойлау қабілетін қарапайым зерттеулер, құбылыстарды талдау, жаратылыстану-ғылымдық ақпаратты қабылдау және түсіндіру барысында дамыту;

5) табиғат заңдарын тану және жаратылыстану ғылымдарының жетістіктерін өркениеттің дамуы мен өмір сапасын жақсарту үшін пайдалану мүмкіндігіне сенімділікті тәрбиелеу;

6) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін жаратылыстану ғылымдары бойынша білімдерін қолдану дағдыларын қалыптастыру.

4. Жеке тұлғалық қасиеттердің кең ауқымды дағдылармен бірлесе дамытылуы білім берудің "қазақстандық патриотизм мен азаматтық

жауапкершілік", "құрмет", "ынтымақтастық", "еңбек пен шығармашылық", "ашықтық", "өмір бойы білім алу" сияқты басты құндылықтарын білім алушы бойына сіңіруге негіз болып табылады.

2-тарау. "Жаратылыстану" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 3-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

2) 4-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

6. "Жаратылыстану" пәнінің 3-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден құралады:

1) "Мен зерттеушімін": ғылыми жаңалықтар және олардың күнделікті өмірге әсері, ақпарат көздерінің түрлері, экспериментті жоспарлау және жүргізу, эксперимент нәтижесін диаграмма түрінде белгілеу, қорытынды жасау;

2) "Жанды табиғат": өсімдіктердің оттегі бөлуі туралы түсінік, жылусүйгіш, суыққа төзімді, көлеңкесүйгіш, жарықсүйгіш, шөлге төзімді, ылғалсүйгіш өсімдіктер; табиғат бірлестіктері – жанды және жансыз табиғаттың қауымдастығы, өз өлкесінің табиғат бірлестіктері, адам тіршілік әрекеттерінің өсімдіктердің алуантүрлілігіне әсері, өсімдіктердің табиғаттағы және адам өміріндегі рөлі, сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктер (өз өлкесінің өсімдіктері негізінде), сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы Қызыл кітаптың маңызы, жануарлар, омыртқалы және омыртқасыз жануарлар, жануарлар мен өсімдіктер арасындағы өзара байланыс, жануарлар санының өзгеруі және олардың санының азаюына әсер ететін факторлар, тіршілік ортасындағы жағдайлардың өзгеруіне байланысты жануарлардың санының өзгеруі, адамның жануарлардың санының азаюына әкелетін іс-әрекеттері, адамның ішкі ағзалары, асқорыту жүйесі, оның адам тіршілігіндегі рөлі, тыныс алу жүйесі және оның ағзалары, тыныс алудың адам ағзасындағы рөлі, қанайналым жүйесі, оның адам ағзасындағы рөлі, жүрек, тамыр соғуы, адамның ағзасын ауру мен инфекциялардан қорғау;

3) "Заттар және олардың қасиеттері": заттар мен денелер, заттарды шығу тегі бойынша жіктеу, табиғи және жасанды денелер, заттарды агрегаттық күйі бойынша жіктеу (қатты, сұйық, газ тәрізді); ауа және оның құрамы (көмірқышқыл газ, оттегі, азот, тағы басқалар), ауаның жануды қолдайтын қасиеті, жанды ағзалар мен жансыз табиғаттағы су, негізгі табиғи су көздері, мұхиттар, теңіздер, өзендер, көлдер; ащы және тұщы су, тұщы суды үнемді пайдалану, суды тазалау тәсілдері, фильтр арқылы тазалау, судың тіршілік үшін маңызы; топырақ, топырақтың құрамы (күм, саз, жануарлар мен өсімдіктердің қалдықтары, су, ауа), топырақ түрлері, топырақтың қасиеті, құнарлылық, топырақтың кейбір ағзалардың тіршілігіндегі рөлі, топырақты қорғау;

4) "Жер және ғарыш": Жер сфералары туралы алғашқы түсінік (литосфера, гидросфера, атмосфера, биосфера), Жер сфераларының орналасуын графикалық кескіндеу, ғарышты игерудегі айтулы оқиғалар, Жердің алғашқы жасанды серігін ұшыру, адамның ғарышқа алғашқы ұшуы, Айға адамның қонуы, ғарыштың маңызы, ғарыш игерудегі Қазақстанның үлесі, Байқоңыр ғарыш айлағы, Жердің өз осінен айналуы, Күн мен түннің ауысуы;

5) "Табиғат физикасы": серпімділік күші, серпімді және пластикалық денелер, ауырлық күші, табиғаттағы ауырлық күші, үйкеліс күші, табиғаттағы үйкеліс күші, күштің әсер ету бағыты, көлеңке, оның пайда болу себептері, заттардың жарықты шағылдыру қасиеті, дыбыс. дыбыстың көздері мен дыбыс қабылдағыштар, дыбыс қаттылығының дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтыққа тәуелділігі, электр энергиясы, электр энергиясының көздері, электр тізбегінің элементтері, қарапайым электр тізбегін құру сызбасы, электр энергиясын үнемді пайдалану, әртүрлі металдардың магниттелуі.

7. "Жаратылыстану" пәнінің 4-сыныпқа арналған базалық мазмұны келесі бөлімдерден құралады:

1) "Мен зерттеушімін": зерттеудің өз пайымдауы негізінде анықталған өзекті бағыты, зерттеу әдісін таңдау, бақылау мен эксперименттің артықшылығы мен кемшілігі, нәтижені білім алушы таңдауы бойынша көрсету;

2) "Жанды табиғат": қоректік тізбек, өсімдік – қоректік тізбектің маңызды буыны, өсімдіктің тіршілік циклі, тұқым түзілу, тұқым таралу жолдары (өздігінен, жел, су, жануарлар, адамдар арқылы таралу), жоғары және төменгі сатыдағы өсімдіктер, өсімдіктерді қорғау жолдары, өз өлкесінің жануарлары, жануарлардың қоректену ерекшеліктері, өсімдікқоректі және жыртқыш жануарлар, жануарлардың табиғаттағы өзара қарым-қатынасы, қоректік тізбек құрылымы, тіршілік ортасына байланысты қоректік тізбек модельдері, жойылу шегінде тұрған жануарлар, Қазақстанның Қызыл кітабы, Ұлттық саябақтар мен қорықтарды құру мақсаты, Қазақстанның ұлттық саябақтары мен қорықтары; адам, зэр шығару жүйесі мен оның рөлі, жүйке жүйесі, оның адам ағзасындағы рөлі;

3) "Заттар және олардың қасиеттері": заттардың қасиеттері, заттарды қасиеттеріне байланысты қолдану, құрастырылған эксперимент жоспарына сәйкес жаңа зат алу, адам тіршілігінің түрлі салаларында ауаны қолдану, ауаның ластануы, ауаның ластануының табиғи және жасанды көздері, ауа тазалығын сақтау, ауаны тазарту жолдары, ауаның орын ауыстыруы, желдің пайдасы мен зияны, табиғаттағы су айналымы, атмосферада жауын-шашынның түзілуі, судың ластану көздері (тұрмыстық, өндірістік, ауылшаруашылық), судың ластануының

түрлі ағзаларға әсерін түсіндіру, түрлі заттардың судағы ерігіштігі, пайдалы қазбалар (бор, тұз, әктас, саз, мұнай, гранит, көмір, табиғи газ), пайдалы қазбаларды қолдану, Қазақстанның негізгі пайдалы қазбалары өндірілетін кен орындары, пайдалы қазбаларды қорғау және үнемді қолдану;

4) "Жер мен ғарыш": Жер бетінің ірі элементтері, ғарыш денелері (астероидтар, кометалар, метеориттер, жұлдыздар, галактикалар), Жердегі тіршілікке ғарыштың әсері, Жердің орбита бойынша қозғалысы, жыл мезгілдерінің ауысуы;

5) "Табиғат физикасы": Архимед күші, оның білінуіне мысалдар келтіру, көлеңкенің кедергі өлшеміне және жарық көзінен кедергіге дейінгі қашықтыққа тәуелділігі, жарықтың қасиеттері, шағылу, жұтылу, белгілі бір кедергілердің дыбыстың қаттылығы мен таралуына әсері, түрлі материалдардың жылуөткізгіштігі, түрлі материалдардың электрөткізгіштігі.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

8. Бағдарламада оқу мақсаттары кодтық белгімен белгіленген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 1.2.1.1 кодында: "1" – сынып, "2.1" – бөлім мен бөлімше, "1" – оқу мақсатының реттік нөмірі.

9. Оқу мақсаттарының жүйесі:

Бөлімше	Оқу мақсаттары	
	3-сынып	4-сынып
1) "Мен зерттеушімін"		
1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	3.1.1.1 маңызды ғылыми жаңалықтар мен олардың адамның күнделікті өміріне әсері туралы әңгімелеу	4.1.1.1 зерттеудің өзекті бағытын өз пайымдауы негізінде анықтау
1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.3 жүргізілген эксперимент нәтижесін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытынды жасау	4.1.2.1 зерттеу әдісін (бақылау мен эксперимент) таңдау себебін оның артықшылығы мен кемшілігіне байланысты негіздеу; 4.1.2.2 алынған нәтижені білім алушы таңдаған формада ұсыну
2) "Жанды табиғат"		
2.1 Өсімдіктер	3.2.1.1 өсімдіктердің оттек бөлуін түсіндіру; 3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына (жылу, жарық, ылғал) бейімделу жолдарын түсіндіру; 3.2.1.3 өз өлкесіндегі табиғат бірлестіктерін сипаттау; 3.2.1.4 адамның	4.2.1.1 қоректік тізбектегі өсімдіктердің рөлін анықтау; 4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттау; 4.2.1.3 тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін және оның таралу жолдарын сипаттау; 4.2.1.4 төменгі және жоғарғы сатыдағы өсімдіктерді ажырату; 4.2.1.5 өсімдіктерді қорғау жолдарын ұсыну

	іс-әрекеттерінің өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіру; 3.2.1.5 сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы Қызыл кітаптың рөлін анықтау	
2.2 Жануарлар	3.2.2.1 жануарларды омыртқалыларға және омыртқасыздарға жіктеу; 3.2.2.2 жануарларды тіршілік ортасы бойынша ажырату; 3.2.2.3 өсімдіктер мен жануарлар арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 3.2.2.4 жануарлар санының өзгеруін түсіндіру және осы өзгерістерге әсер ететін факторларды анықтау	4.2.2.1 өз өлкесіндегі жануарларды жіктеу; 4.2.2.2 өсімдікқоректі және жыртқыш жануарларды ажырату; 4.2.2.3 жануарлардың табиғаттағы өзара қарым-қатынасына мысал келтіру; 4.2.2.4 қоректік тізбектің құрылымын түсіндіру; 4.2.2.5 белгілі бір тіршілік ортасындағы қоректік тізбек моделін құрастыру; 4.2.2.6 жойылу шегінде тұрған жануарларды қорғайтын ұлттық саябақтар мен қорықтарды құру мақсатын түсіндіру
2.3 Адам	3.2.3.1 адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтау; 3.2.3.2 аскорыту жүйесінің тіршілікке қажетті энергияны алудағы рөлін сипаттау; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.4 қанайналым жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.5 адам ағзасының ауру мен инфекциядан қорғану жолдарын түсіндіру	4.2.3.1 зәр шығару жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 4.2.3.2 жүйке жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау
3) "Заттар және олардың қасиеттері"		
3.1 Заттардың типтері	3.3.1.1 заттарды шығу тегі және агрегаттық күйі бойынша жіктеу	4.3.1.1 заттың қасиетіне байланысты қолдану аясын анықтау; 4.3.1.2 құрастырылған эксперимент жоспарына сәйкес жаңа зат алу
3.2 Ауа	3.3.2.1 ауаның құрамын сипаттау; 3.3.2.2 ауаның жануды қолдайтын қасиетін сипаттау	4.3.2.1 адам тіршілігінің түрлі салаларында ауаны қолдану жолдарын анықтау; 4.3.2.2 ауаның ластану көздерін анықтау және шешу жолдарын ұсыну; 4.3.2.3 желдің пайда болуын түсіндіру және оның пайдасы мен зияны туралы мысал келтіру
3.3 Су	3.3.3.1 судың жанды ағзаларда және жансыз табиғатта кездесетінін түсіндіру; 3.3.3.2 судың негізгі табиғи көздерін салыстыру; 3.3.3.3 судың тіршілік үшін маңыздылығын және тұщы суды үнемді пайдалану қажеттілігін түсіндіру; 3.3.3.4 суды тазартудың түрлі тәсілдерін түсіндіру және өз моделін ұсыну	4.3.3.1 табиғаттағы су айналымын сипаттау; 4.3.3.2 судың ластану көздерін және әсерін анықтау; 4.3.3.3 түрлі заттардың судағы ерігіштігін зерттеу

3.4 Табиғат ресурстары	3.3.4.1 топырақтың рөлін және негізгі қасиеттерін түсіндіру; 3.3.4.2 топырақтың құнарлылығын құрамына қарай зерттеу (құм, саз, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары, су, ауа)	4.3.4.1 кейбір пайдалы қазбалардың (бор, тұз, әктас, саз, мұнай, гранит, көмір, табиғи газ) қолданылу саласын анықтау және олардың кен орындарын Қазақстан картасынан көрсету; 4.3.4.2 пайдалы қазбаларды сақтау және үнемді қолданудың жолдарын ұсыну
4) "Жер және ғарыш"		
4.1 Жер	3.4.1.1 Жер сфераларының орналасу реттілігін түсіндіру және кескіндеу	4.4.1.1 жер бетінің ірі элементтерін атау және сипаттау
4.2 Ғарыш	3.4.2.1 ғарышты игерудің кейбір айтулы оқиғалары туралы әңгімелеу және ғарыштың маңызын түсіндіру	4.4.2.1 жекелеген ғарыш денелерін сипаттау; 4.4.2.2 Жердегі тіршілікке ғарыштың әсерін анықтау
4.3 Кеңістік және уақыт	3.4.3.1 Жердің өз осінен айналуының салдарын түсіндіру	4.4.3.1 Жердің орбиталық айналуының салдарын түсіндіру
5) "Табиғат физикасы"		
5.1 Күш және қозғалыс	3.5.1.1 серпімділік күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.2 ауырлық күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.3 үйкеліс күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.4 күштің әсер ету бағытын анықтау	4.5.1.1 Архимед күшін сипаттау және оның білінуіне мысал келтіру
5.2 Жарық	3.5.2.1 көлеңкенің пайда болу себептері түсіндіру және мысалдар келтіру; 3.5.2.2 денелердің жарықты шағылдыру қасиетін түсіндіру	4.5.2.1 көлеңкенің кедергі өлшеміне және жарық көзінен кедергіге дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу және түсіндіру; 4.5.2.2 жарықтың шағылуы, жұтылуы сияқты қасиеттерін зерттеу және түсіндіру
5.3 Дыбыс	3.5.3.1 дыбыс қаттылығының дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтыққа тәуелділігін түсіндіру	4.5.3.1 белгілі бір кедергілердің дыбыстың қаттылығы мен таралуына әсерін зерттеу және түсіндіру
5.4 Жылу		4.5.4.1 түрлі материалдардың жылуөткізгіштігін зерттеу
5.5 Электрлік	3.5.5.1 электр энергиясы көздерін анықтау; 3.5.5.2 қарапайым электр тізбегін ұсыну; 3.5.5.3 электр энергиясын үнемді пайдалану керектігін түсіндіру	4.5.5.1 түрлі материалдардың электрөткізгіштігін зерттеу
5.6 Магниттік	3.5.6.1 магнит көмегімен әртүрлі металдардың магниттелу қасиетін зерттеу	

10. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген бастауыш білім беру деңгейінің 3-4-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

12. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Бастауыш білім беру деңгейінің

3-4-сыныптарына арналған
"Жаратылыстану" пәнінен оқу
жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 3-4-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

1) 3-сынып:

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Жанды табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1 Мен зерттеушімін	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	3.1.1.1 маңызды ғылыми жаңалықтар мен олардың адамның күнделікті өміріне әсері туралы әңгімелеу
		1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.3 жүргізілген эксперимент нәтижесін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытынды жасау
	2 Жанды табиғат	2.1 Өсімдіктер	3.2.1.1 өсімдіктердің оттек бөлуін түсіндіру; 3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына (жылу, жарық, ылғал) бейімделу жолдарын түсіндіру; 3.2.1.3 өз өлкесіндегі табиғат бірлестіктерін сипаттау; 3.2.1.4 адамның іс-әрекеттерінің өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіру; 3.2.1.5 сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы Қызыл кітаптың рөлін анықтау
		2.2 Жануарлар	3.2.2.1 жануарларды омыртқалыларға және омыртқасыздарға жіктеу; 3.2.2.2 жануарларды тіршілік ортасы бойынша ажырату; 3.2.2.3 өсімдіктер мен жануарлар арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 3.2.2.4 жануарлар санының өзгеруін түсіндіру және осы өзгерістерге әсер ететін факторларды анықтау
2-тоқсан			
3. Уақыт 4. Сәулет өнері	2 Жанды табиғат	2.3 Адам	3.2.3.1 адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтау; 3.2.3.2 асқорыту жүйесінің тіршілікке қажетті энергияны алудағы рөлін сипаттау; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.4 қанайналым жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау;

			3.2.3.5 адам ағзасының ауру мен инфекциядан қорғану жолдарын түсіндіру
	3 Заттар және олардың қасиеттері	3.1 Заттардың типтері	3.3.1.1 заттарды шығу тегі және агрегаттық күйі бойынша жіктеу
		3.2 Ауа	3.3.2.1 ауаның құрамын сипаттау; 3.3.2.2 ауаның жануды қолдайтын қасиетін сипаттау
		3.3 Су	3.3.3.1 судың жанды ағзаларда және жансыз табиғатта кездесетінін түсіндіру; 3.3.3.2 судың негізгі табиғи көздерін салыстыру; 3.3.3.3 судың тіршілік үшін маңыздылығын және тұщы суды үнемді пайдалану қажеттілігін түсіндіру; 3.3.3.4 суды тазартудың түрлі тәсілдерін түсіндіру және өз моделін ұсыну
	1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.3 жүргізілген эксперимент нәтижесін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытынды жасау
3-тоқсан			
5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	3 Заттар және олардың қасиеттері	3.4 Табиғат ресурстары	3.3.4.1 топырақтың рөлін және негізгі қасиеттерін түсіндіру; 3.3.4.2 топырақтың құнарлылығын құрамына қарай зерттеу (күм, саз, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары, су, ауа)
		4 Жер және ғарыш	4.1 Жер
	4.2 Ғарыш		3.4.2.1 ғарышты игерудің кейбір айтулы оқиғалары туралы әңгімелеу және ғарыштың маңызын түсіндіру
	4.3 Кеңістік және уақыт		3.4.3.1 Жердің өз осінен айналуының салдарын түсіндіру
	5 Табиғат физикасы	5.1 Күш және қозғалыс	3.5.1.1 серпімділік күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.2 ауырлық күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.3 үйкеліс күшін зерттеу және оның білінуіне мысал келтіру; 3.5.1.4 күштің әсер ету бағытын анықтау
1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.3 жүргізілген эксперимент нәтижесін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытынды жасау	
4-тоқсан			
7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті.	5 Табиғат физикасы	5.2 Жарық	3.5.2.1 көлеңкенің пайда болу себептері түсіндіру және мысалдар келтіру; 3.5.2.2 денелердің жарықты шағылдыру қасиетін

Мерекелер			түсіндіру
		5.3 Дыбыс	3.5.3.1 дыбыс қаттылығының дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтыққа тәуелділігін түсіндіру
		5.5 Электрлік	3.5.5.1 электр энергиясы көздерін анықтау; 3.5.5.2 қарапайым электр тізбегін ұсыну; 3.5.5.3 электр энергиясын үнемді пайдалану керектігін түсіндіру
		5.6 Магниттілік	3.5.6.1 магнит көмегімен әртүрлі металдардың магниттелу қасиетін зерттеу
1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері		3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.3 жүргізілген эксперимент нәтижесін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытынды жасау

Ескерту: зерттеушілік білік пен дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға бағытталған "Мен зерттеушімін" бөлімінің оқу мақсаттары "Жанды табиғат", "Заттар және олардың қасиеттері", "Жер және ғарыш", "Табиғат физикасы" бөлімдерінің оқу мақсаттарымен кіріктіріле жүзеге асырылады.

2) 4-сынып:

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақстан	1 Мен зерттеушімін	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	4.1.1.1 зерттеудің өзекті бағытын өз пайымдауы негізінде анықтау
		1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдісін (бақылау мен эксперимент) таңдау себебін оның артықшылығы мен кемшілігіне байланысты негіздеу; 4.1.2.2 алынған нәтижені білім алушы таңдаған формада ұсыну
	2Жанды табиғат	2.1 Өсімдіктер	4.2.1.1 қоректік тізбектегі өсімдіктердің рөлін анықтау; 4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттау; 4.2.1.3 тоздандану нәтижесінде тұқымның түзілуін және оның таралу жолдарын сипаттау; 4.2.1.4 төменгі және жоғарғы сатыдағы өсімдіктерді ажырату; 4.2.1.5 өсімдіктерді қорғау жолдарын ұсыну
2. Құндылықтар		2.2 Жануарлар	4.2.2.1 өз өлкесіндегі жануарларды жіктеу; 4.2.2.2 өсімдікқоректі және жыртқыш жануарларды ажырату; 4.2.2.3 жануарлардың табиғаттағы өзара қарым-қатынасына мысал келтіру; 4.2.2.4 қоректік тізбектің құрылымын түсіндіру; 4.2.2.5 белгілі бір тіршілік ортасындағы қоректік тізбек моделін құрастыру;

			4.2.2.6 жойылу шегінде тұрған жануарларды қорғайтын ұлттық саябақтар мен қорықтарды құру мақсатын түсіндіру
2-тоқсан			
3. Мәдени мұра	2 Жанды табиғат	2.3 Адам	4.2.3.1 зәр шығару жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 4.2.3.2 жүйке жүйесі мен оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау
		3.1 Заттардың типтері	4.3.1.1 заттың қасиетіне байланысты қолдану аясын анықтау; 4.3.1.2 құрылған эксперимент жоспарына сәйкес жаңа зат алу
4. Мамандықтар әлемі	3 Заттар және олардың қасиеттері	3.2 Ауа	4.3.2.1 адам тіршілігінің түрлі салаларында ауаны қолдану жолдарын анықтау; 4.3.2.2 ауаның ластану көздерін анықтау және шешу жолдарын ұсыну; 4.3.2.3 желдің пайда болуын түсіндіру және оның пайдасы мен зияны туралы мысал келтіру
		3.3 Су	4.3.3.1 табиғаттағы су айналымын сипаттау; 4.3.3.2 судың ластану көздерін және әсерін анықтау; 4.3.3.3 түрлі заттардың судағы ерігіштігін зерттеу
	1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдісін (бақылау мен эксперимент) таңдау себебін оның артықшылығы мен кемшілігіне негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижені білім алушы таңдаған формада ұсыну
3-тоқсан			
5. Табиғат құбылыстары	5 Табиғат физикасы	5.2 Жарық	4.5.2.1 көлеңкенің кедергі өлшеміне және жарық көзінен кедергіге дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу және түсіндіру; 4.5.2.2 жарықтың шағылуы, жұтылуы сияқты қасиеттерін зерттеу және түсіндіру
		5.3 Дыбыс	4.5.3.1 белгілі бір кедергілердің дыбыстың қаттылығы мен таралуына әсерін зерттеу және түсіндіру
		5.4 Жылу	4.5.4.1 түрлі материалдардың жылуөткізгіштігін зерттеу
		5.5 Электрлік	4.5.5.1 түрлі материалдардың электрөткізгіштігін зерттеу
6. Қоршаған ортаны қорғау	3 Заттар және олардың қасиеттері	3.4 Табиғат ресурстары	4.3.4.1 кейбір пайдалы қазбалардың (бор, тұз, әктас, саз, мұнай, гранит, көмір, табиғи газ) қолданылу саласын анықтау және олардың кен орындарын Қазақстан картасынан көрсету; 4.3.4.2 пайдалы қазбаларды сақтау және үнемді қолданудың жолдарын ұсыну
		1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері
4-тоқсан			
7. Ғарышқа	4 Жер және	4.1 Жер	4.4.1.1 жер бетінің ірі элементтерін атау және сипаттау

саяхат	ғарыш	4.2 Ғарыш	4.4.2.1 жекелеген ғарыш денелерін сипаттау; 4.4.2.2 Жердегі тіршілікке ғарыштың әсерін анықтау
		4.3 Кеңістік және уақыт	4.4.3.1 Жердің орбиталық айналуының салдарын түсіндіру
8. Болашаққа саяхат	5 Табиғат физикасы	5.1 Күш және қозғалыс	4.5.1.1 Архимед күшін сипаттау және оның білінуіне мысал келтіру
	1 Мен зерттеушімін	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдісін (бақылау мен эксперимент) таңдау себебін оның артықшылығы мен кемшілігіне негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижені білім алушы таңдаған формада ұсыну

Ескерту: зерттеушілік білік пен дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға бағытталған "Мен зерттеушімін" бөлімінің оқу мақсаттары "Жанды табиғат", "Заттар және олардың қасиеттері", "Жер және ғарыш", "Табиғат физикасы" бөлімдерінің оқу мақсаттарымен кіріктіріле жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 13-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 612-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендегілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

Қазақ тілі пәнін оқыту мақсаты – ана тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, қазақ әдеби тілі нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Қазақ тілі" оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

қазақ тілін ана тілі ретінде тани отырып, өмірлік қажеттіліктеріне коммуникативтік әрекеттер түрінде (тыңдалым, оқылым, айтылым, жазылым) сауаттылықпен қолдану;

тіл сауаттылығы мен сөйлеу сауаттылығын, сөз байлығын, басқалармен еркін қарым-қатынасқа түсу;

аудиовизуалды материалды тыңдау барысында өз көзқарастарын білдіру;

мәтіндерге қойылған мақсатқа сәйкес қорытынды, синтез, анализ жасау дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. "Қазақ тілі" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Қазақ тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

Оқу мақсаттары мұғалім мен білім алушыларға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсететін 4 бөлімнен тұрады:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

6. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) болжау;

2) әртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау;

3) мәтіннен ақпаратты анықтау;

4) негізгі ойды анықтау;

5) тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау;

6) сөйлеу мәдениетін дамыту.

7. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) ақпаратты түсіну;

2) мәтіннің стильдік ерекшелігін тану;

3) мәтіннің жанрлық ерекшелігін ажырату;

4) мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу;

5) мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау;

6) оқылым стратегияларын қолдану;

7) әртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу.

8. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

жоспар құру;

2) әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру;

3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;

4) эссе жазу;

5) оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін жазу;

6) мәтіндерді түзету және редакциялау.

9. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

1) орфографиялық норма;

2) орфоэпиялық норма;

3) лексикалық норма;

4) грамматикалық норма;

5) пунктуациялық норма.

10. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым және айтылым:

мәтін негізінде оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау, әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, ән, көркем әдеби шығармалардан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау, факті мен көзқарасты ажырату, дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, дәлелді жауап беру, салыстыру, талқылау, коммуникативтік жағдаятқа сайкөркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу;

2) оқылым:

мәтіндік және графикалық ақпаратты интерпретациялау, тілдік құралдар арқылы публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін тану, хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату, мәтіннің тақырыбын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшеліктерін талдау, мәтін негізінде проблемалық сұрақтар құрастыра білу, комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу, сілтеме жасау;

3) жазылым:

күрделі жоспар құру, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу, графикалық мәтін түрінде берілген процесті сипаттап жазу, дискуссивті эссе жазу, жинақы мәтін жазу, мәтін негізінде лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау;

4) әдеби тіл нормалары:

орфографиялық норма: жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу;

орфоэпиялық норма: сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану;

лексикалық норма: фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану;

грамматикалық норма: есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлері, еліктеу сөздер, шылау түрлері, одағай, оқшау сөздер;

пунктуациялық норма: сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, әріппен берілген белгі сөйлеу әрекетінің дағдысын (тыңдалым және айтылым, оқылым, жазылым,

әдеби тіл нормалары), әріппен қоса берілетін сандар бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1" – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

12. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:	
	7-сынып
1. Болжау	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау
2. Өртүрлі жанрдағы мәтіндерді талдау	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырып-тарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас, жаңалық, эн, көркем әдеби шығармалар дан үзінді) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау
3. Мәтіннен ақпаратты анық тау	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
4. Негізгі ойды анықтау	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
5. Тыңдалым материалы бойынша жауап беру және бағалау	7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
6. Сөйлеу мәдениетін дамыту	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста тез және дұрыс шешім қабылдай білу

2) оқылым:

7-сынып	
1. Ақпаратты түсіну	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау
2. Мәтіннің ерекшелігін тану	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану
3. Мәтіннің ерекшелігін ажырату	7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының, қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
4. Мәтіндерге салыстырмалы анализ жасау	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
5. Мәтін бойынша сұрақтар құрастыра білу	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
6. Оқылым стратегияларын қолдану	7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
7. Өртүрлі ресурс көздерінен қажетті ақпарат алу	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау

3) жазылым:

	7-сынып
1. Жоспар құру	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру
2. Әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала, нұсқаулық, әңгіме құрастырып жазу
3. Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу
4. Эссе жазу	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
5. Оқылым және тыңдалым материалдары негізінде жинақы мәтін (компрессия) жазу	7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

1. Орфографиялық норма	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфография-лық нормаға сай жазу
2. Орфоэпиялық норма	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
3. Лексикалық норма	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
4. Грамматикалық норма	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше, тұйық етістік, шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану; 7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну. 7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану; 7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану; 7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
5. Пунктуациялық норма	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

13. Берілген оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

14. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Қазақ тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі" пәнінен жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

Лексика-		Тақырыптар/ Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
----------	--	--

грамматикалық бөлімдері	Грамматикалық материал	жоспардың мазмұны	
1-тоқсан			
1. Ауа райы және климаттық өзгерістер. Фонетика	Интонация. Кідіріс. Логикалық екпін	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.2.1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп қолдану
2. Көшпенділер мәдениеті. Орфография	Шылаудың емлесі. Орфографиялық норма	Тыңдалым және айтылым	7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай тілдік құралдарды (көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді) еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрадағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.1.1 жалғаулар мен шылаулардың ерекшелігін ескере отырып, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай жазу
3. Денсаулық – зор байлық. Лексика	Қанатты сөздер. Фразеологизм. Мақал-мәтелдер	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану;
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, нұсқаулық құрастырып жазу; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл	7.4.3.1 фразеологизм, мақал-мәтелдердің эмоционалды

		нормалары	мәнін, көркемдік ерекшеліктерін түсініп қолдану
2-тоқсан			
4. Сүйіспеншілік пен достық. Морфология	Етістіктің есімше, көсемше түрлері. Тұйық етістік	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.5.1 проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.6.1 оқылым стратегияларын қолдану: комментарий жасау, іріктеп оқу, зерттеп оқу
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрадағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің есімше, көсемше түрлерін, тұйық етістікті тілдесім барысында қолдану
5. Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы. Морфология	Етістіктің шақ түрлері. Рай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын мақала құрастырып жазу; 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.1 етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану
3-тоқсан			
6. Ғаламтор ғаламаты. Морфология	Шылау түрлері. Шылау емлесі	Тыңдалым және айтылым	7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу;
		Оқылым	7.2.1.1 мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау; 7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру
		Жазылым	7.3.3.1 мәтін құрылымын (кіріспе бөлім, жалпы мәлімет беру, детальді мәлімет беру) сақтай отырып, графиктік мәтін (шартты белгі, сурет, сызба) түрінде берілген процесті сипаттап жазу; 7.3.5.1 оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.3 шылау түрлерін ажырата білу, орынды қолдану

7. Қазақстандағы ұлттар достастығы. Морфология	Еліктеуіш сөз. Бейнелеуіш сөз	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау; 7.1.6.1 коммуникативтік жағдаятқа сай тілдік құралдарды (көркем бейнелеуіш, эмоционалды-экспрессивті сөздерді және мақал-мәтелдер мен тұрақты тіркестерді) еркін қолданып, диалогке қатысу, пікірталаста шешім қабылдай білу
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің және кеңсе құжаттарының қызметтік жазбалардың құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе); 7.3.6.1 мәтіндегі сөздердің тақырыпқа сай орынды қолданылуын тексеру, синонимдік қатармен ауыстыра отырып, лексикалық түзетулер енгізу, редакциялау
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.2 еліктеуіш сөздердің мәнмәтіндегі қолданысын түсіну
8. Дұрыс тамақтану. Морфология	Одағай. Одағай түрлері	Тыңдалым және айтылым	7.1.2.1 әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (пікірталас, жаңалық) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау; 7.1.3.1 тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу
		Оқылым	7.2.5.1 мәтін бойынша проблемалық сұрақтар құрастыру; 7.2.7.1 ғаламтор, энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын әңгіме құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.4 одағай түрлерін ажырата білу, қолдану
4-тоқсан			
9. Жеңіс күні. Ұлы ерлікке тағзым. Морфология	Оқшау сөздің түрлері. Оқшау сөздердің қызметі	Тыңдалым және айтылым	7.1.4.1 мәтін тақырыбы, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Оқылым	7.2.2.1 публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану; 7.2.3.1 хроника, хабар, очерктердің құрылымы мен ресімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату
		Жазылым	7.3.1.1 әртүрлі жанрдағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру; 7.3.2.1 жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай көркемдегіш құралдарды орынды қолдана отырып, шағын

			мақала құрастырып жазу
		Әдеби тіл нормалары	7.4.4.5 оқшау сөздердің қызметін түсіну, ажырата білу
10. Ғылыми фантастика. Пунктуация	Сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілер. Сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілер	Тыңдалым және айтылым	7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау;
		Оқылым	7.2.4.1 идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау; 7.2.7.1 энциклопедия, газет-журналдар, оқулықтардан алынған деректерді қолдану, авторына сілтеме жасау
		Жазылым	7.3.4.1 эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе)
		Әдеби тіл нормасы	7.4.5.1 сөйлем соңында және сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерін (даралаушы және ерекшелеуші) дұрыс қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ __ бұйрығына
14-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 613-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Орыс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669) сәйкес әзірленген.

2. Оқу процесінде "Орыс тілі" пәні екі функцияны орындайды: біріншіден, оқу пәні, екіншіден, басқа пәндерді оқыту құралы.

3. "Орыс тілі" пәнінің оқыту мақсаты – тіл білімін меңгеру негізінде сөйлеу қызметінің барлық түрлері бойынша коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, әртүрлі деңгейдегі құралдарды пайдалану нормалары мен оларды сөйлеу қызметінде жетілдіру, сондай-ақ сөздік қорын байыту арқылы шығармашыл, белсенді тілдік тұлғаны дамыту.

4. Оқыту пәніне қазіргі замандағы Қазақстанның көпұлттылық және көптілділік жағдайларында оның шынайы қызмет етуіндегі заманауи орыс әдеби тілі жатады.

5. Оқыту міндеттері:

орыс тілі туралы білімді қалыптастыру, оның түрлі салаларда және қарым-қатынас жағдайларында, стилистикалық ресурстарда, әдеби тілдің негізгі нормаларында (орфоэпиялық, орфографиялық, лексикалық және грамматикалық) және сөйлеу этикетінің ережелеріндегі қызметі;

пайдаланылатын грамматикалық құралдардың сөздік қорын байыту және аясын кеңейту;

нормативтілік, қарым-қатынас жағдайларының сәйкестігі тұрғысынан тілдік құралдарды бағалай және таңдай білуін қалыптастыру;

әртүрлі тілдік жанрларда ауызша және жазбаша монолог құра білуін дамыту және жетілдіру;

әртүрлі салаларда және коммуникативтік жағдайларда диалогтік қарым-қатынас, пікірталас жүргізе білу іскерліктерін жетілдіру;

орфоэпиялық, орфографиялық, пунктуациялық және стилистикалық сауаттылықты жетілдіру;

орыс тілінің ұлттық-мәдени спецификасы, орыс, қазақ және басқа да халықтардың мәдениеті туралы ұғымдарды қалыптастыру;

тілге қарым-қатынас құралы, білім көзі, рухани-адамгершілік құндылық, қоғамда ойдағыдай әлеуметтенуге ықпал ететін тілдік капитал ретінде танымдық тұрғыдан қарауға тәрбиелеу.

Грамматикалық материал тілдік тақырыптар контексінде оқытылады.

2 тарау. "Орыс тілі" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру"

7. "Орыс тілі" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7- сыныпта аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат құрайды.

8. "Орыс тілі" пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны бөлімдерге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

9. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

10. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімнен тұрады:

1) тыңдалым және айтылым;

2) оқылым;

3) жазылым;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау.

11. "Тыңдалым және айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) мәтін мазмұнын түсіну;

- 2) негізгі ойды анықтау;
- 3) тыңдалған материалды қайталау;
- 4) оқиғаларды болжау;
- 5) диалогке қатысу;
- 6) тыңдалған материалды бағалау;
- 7) монолог құру.

12. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) ақпаратты түсіну;
- 2) мәтіннің құрылымдық бөліктері мен негізгі ойды анықтау;
- 3) оқылған мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдана білу;
- 4) мәтін түрлері мен стилдерін анықтау;
- 5) сұрақтар қою және бағалау;
- 6) оқылым түрлерін қолдану;
- 7) әртүрлі ақпарат көздерінен ақпарат алу;
- 8) мәтіндерге салыстырмалы талдау.

13. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

жоспару құру;

- 2) тыңдалым, оқылым және аудиовизуалды материалды мазмұндау;
- 3) жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну;
- 4) әртүрлі мәтін түрлері мен стилдерін қолдану;
- 5) эссе жазу;
- 6) шығармашылық хат;
- 9) мәтіндерді редакциялау.

14. "Әдеби тіл нормаларын сақтау бөлімі" келесі бөлімшелерден тұрады:

- орфографиялық нормаларды сақтау;
- лексикалық нормаларды сақтау;
- грамматикалық нормаларды сақтау;
- пунктуациялық нормаларды сақтау.

15. 7-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) тыңдалым және айтылым: негізгі және қосымша ақпарат, тірек сөздердің көмегімен негізгі ойды анықтау, жағын ауыстырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, тірек сөздер бойынша оқиғаның дамуын болжау, диалогқа және дәлел келтіруге қатысу, тыңдалынған материалды өз көзқарасы тұрғысынан бағалау, материалдың мазмұнына, құрылымына, мазмұнының логикасына, жоспар, сұлбалар, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 шағын тақырыптан тұратын аргументтелген монологке (сипаттау, хабарлау) назар аударуға арналған тілдік құралдарды қолдану;

2) оқылым: бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндер, негізгі және қосымша ақпаратты, негізгі ойды ашатын құрылымдық бөлімдерін және олардың элементтерін (сөйлем, абзацтар) табу, мәтіндегі жекелеген сөздер мен ойлардың анық және астарлы (мәтін ішіндегі) мәні, паронимдер, кіріспе сөздер, қайталаулар, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібі, мәтіндердің аралас түрлері, сипаттық белгілері, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), қорытындылар негізінде әртүрлі сұрақтар сұрақтар құрастыру, оқылым түрлері, соның ішінде іздестіру, дерек пен пікірлерді шектеу, композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктері, мақсаттары мен мақсатты аудиториясы (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар);

3) жазылым: қарапайым және күрделі жоспар, хабарлама-мәтіндер, сипаттама-мәтіндер мен талқылама-мәтіндерді жағын ауыстырып, толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау, сұлбалар, кестелер, диаграммалар, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтіндер, талқылау элементтері бар хабарлама-мәтіндер, публицистикалық және ресми-іскери стилдегі мәтіндері (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар), өз пікірін білдіру, аргументтелген эссе, шығармашылық жұмыстар (200-250 сөз), белгілі бір әлеуметтік рөлі мен тілдік тәртібін таңдау, мәндік, деректік, логикалық кемшіліктерін түзету, мәтінді редакциялау, жекелеген сөйлемдердің немесе мәтін үзінділерінің құрылымын өзгерту;

4) әдеби тіл нормаларын сақтау: ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстылар және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғаулары, әр сөз таптарының жұрнақтары, паронимдер, терминдер, аллегория, инверсия, анафора, етістік және оның түрлері, көмекші сөздер, етістік нормалары, дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілері.

3 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқу мақсаттары кодталған. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бағдарламаның бөлімшесін, төртінші сан оқу мақсатының нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4 кодында "7" – сынып, "2.1" – бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

17. Оқу мақсаттарының жүйесі әр сыныпқа арналған бөлімдермен жазылған:

1) тыңдалым және айтылым:

Білім алушылар:	
Бөлімше	7-сынып
1. Мәтіннің мазмұнын түсіну	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша, белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну
2. Негізгі ойды анықтау	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау
3. Тыңдалған материалды мазмұндау	7.1.3.1 мәтінді өзгерте отырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау, сипаттау)
4. Оқиғаларды болжау	7.1.4.1 мәтіннің негізгі ойына сүйене отырып, мазмұнын болжау
5. Диалогке қатысу	7.1.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогке қатысу
6. Тыңдалған материалды бағалау	7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, материалды баяндау логикасы мен құрылымы, назарын аудару үшін тілдік құралдарды қолдану тұрғысынан бағалау
7. Монолог құрастыру	7.1.7.1 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпшадан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау); 7.1.7.2 орфоэпиялық нормаларды сақтау

2) ОҚЫЛЫМ:

Білім алушылар:	
Бөлімше	7-сынып
1. Ақпаратты түсіну	7.2.1.1 негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну
2. Мәтіннің құрылымдық бөліктерін анықтау және негізгі ойды анықтау	7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау
3. Оқылған мәтіннен лексикалық және синтаксистік бірліктерді қолдануды түсіну	7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтіншііндегі) мәнін, паронимдерді, кірмесөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін және қолданылуын түсіну
4. Мәтіндердің түрлері мен стильдерін анықтау	7. 2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау
5. Сұрақтарды құрастыру және бағалау	7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі сұрақтар құрастыру
6. Оқылым түрлерін қолдану	7.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде іздестіре оқу
7. Әртүрлі дереккөздерден ақпараттар табу	7.2.7.1 фактілер мен пікірлерді ажырата отырып, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу
8. Мәтіндерді салыстырмалы талдау	7.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар) салыстыру

3) жазылым:

Білім алушылар:	
Бөлімше	7-сынып
1. Жоспар құру	7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға жоспарға сәйкес материал жинау
2. Тыңдалған, оқылған және аудиовизуалды материалдың мазмұндау	7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау
3. Әртүрлі формаларды қолдана отырып мәтіндер жазу	7.3.3.1 ақпаратты әртүрлі сызбалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну
4. Әртүрлі типтегі және стильдегі мәтіндерді құрастыру	7.3.4.1 публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу
5. Эссе жазу	7.3.5.1 мәселеге және/немесе автор ұстанымына деген көзқарасыңызды білдіре отырып, мәтін негізінде аргументативті эссе жазу
6. Шығармашылық хат	7.3.6.1 белгілі бір әлеуметтік рөл мен сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстар (110-130 сөз) жазу
7. Мәтіндерді түзету және редакциялау	7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау

4) әдеби тіл нормаларын сақтау:

Білім алушылар:	
Бөлімше	7-сынып
1. Орфографиялық нормаларды сақтау	7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу
2. Лексикалық нормаларды сақтау	7.4.2.1 паронимдерді, терминдерді, аллегорияны, инверсияны, анафораны қолдану
3. Грамматикалық нормаларды сақтау	7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану; 7.4.3.2 етістікті нормаларын сақтау
4. Пунктуациялық нормаларды сақтау	7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану

18. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Орыс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген Үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес іске асырылады.

19. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 7-сыныбына арналған
"Орыс тілі" оқу пәнінен оқу

жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-сыныбына арналған "Орыс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар (оқыту орыс тілінде)

Тақырып. Бөлім	Тілдік дағдылар	Лексико-грамматикалық материал	Оқыту мақсаттары
		1-тоқсан	
Климат климаттық өзгерістер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістіктер. Етістік жұрнақтарындағы дауысты дыбыстар. Есімше. Ц кейінгі И-Ы дауысты дыбыстар. Синтаксис. Пунктуация. Анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.3.1 мәтінді өзгерте отырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау) 7.1.4.1 мәтіннің негізгі ойына сүйене отырып, мазмұнын болжау
	Оқылым		7.2.1.1 негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 7.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде іздестіре оқу
	Жазылым		7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау; 7.3.3.1 ақпаратты әртүрлі сызбалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу 7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану
Салт-дәстүрлер. Морфология және орфография. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Орфография. Етістік түрлері. Көсемше. Көсемше жұрнақтары. НЕ-нің етістіктермен қолданысы. Синтаксис. Пунктуация. Дара анықтауыш. Анықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 7.1.3.1 мәтінді өзгерте отырып толық, қысқаша, іріктеп мазмұндау (хабарлау)
	Оқылым		7.2.1.1 негізгі және қосымша ақпаратты таба отырып, бөлікке бөлінген және бөлінбеген мәтіндердегі негізгі ақпаратты түсіну; 7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі құрастыру; 7.2.6.1 оқылым түрлерін қолдану, соның ішінде іздестіре оқу
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға жоспарға сәйкес материал жинау; 7.3.2.1 хабарлама-мәтіндердің, сипаттама-мәтіндердің және талқылау-мәтіндерінің мазмұнын жағын өзгертіп, толық, қысқаша, іріктеп баяндау
	Әдеби тіл нормаларын		7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің

	сақтау		жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу; 7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану
		2-тоқсан	
Білім: әлем және шет тілдері. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Лексика. Паронимдер. Орфография. НЕ-нің етістіктермен жазылуы. Етістіктің райлары.	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау; 7.1.7.1 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпшадан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау);
	Оқылым		7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау; 7.2.7.1 фактілер мен пікірлерді ажырата отырып, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға жоспарға сәйкес материал жинау; 7.3.5.1 мәселеге және/немесе автор ұстанымына деген көзқарасыңызды білдіре отырып, мәтін негізінде аргументативті эссе жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 паронимдерді қолдану; 7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану;
Жыл мезгілдері. Морфология орфография.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Сөйлеу мәдениеті НЕ есімшелермен қолданылуы. Аллегория. Морфология. Шартты рай етістіктері. Демеуліктер. Демеулік түрлері. Сөйлеуде демеуліктердің қолданылуы. Жалғаулықтар. Ыңғайлас және бағынысты жалғаулықтар. Предлогтер. Синтаксис. Келісілетін және келісілмейтін анықтауыштар.	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау; 7.1.4.1 мәтіннің негізгі ойына сүйене отырып, мазмұнын болжау
	Оқылым		7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау; 7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтінішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірмесөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін және қолданылуын түсіну
	Жазылым		7.3.1.1 қарапайым және күрделі жоспар құру, шығармаға жоспарға сәйкес материал жинау; 7.3.3.1 ақпаратты әртүрлі сызбалар, кестелер, диаграммалар түрінде ұсыну 7.3.6.1 белгілі бір әлеуметтік рөл мен сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстар (110-130 сөз) жазу
	Әдеби тіл нормаларын сақтау		7.4.2.1 паронимдерді, терминдерді, аллегорияны, инверсияны, анафораны қолдану; 7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану
		3-тоқсан	

Жастар мәдениеті. Морфология және орфография. Синтаксис пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Орфография. Сөйлеу мәдениеті. НЕ және НИ-дің әртүрлі сөз таптарымен жазылуы. Инверсия. Салыстыру. Пунктуация (салыстырмалы айналымдардың оқшаулауы)	7.1.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша, белгілі және белгісіз ақпаратты таба отырып, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну;
	Оқылым		7.1.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогке қатысу
	Жазылым		7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау;
	Әдеби нормаларды сақтау		7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі сұрақтар құрастыру
Қорғансыз азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология.	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскери стиль. Анафора. Бұйрық рай етістіктері. Етістіктің нормалары.	7.3.5.1 мәселеге және/немесе автор ұстанымына деген көзқарасыңызды білдіре отырып, мәтін негізінде аргументативті эссе жазу;
	Оқылым		7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау
	Жазылым		7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының жұрнақтарын дұрыс жазу ; 7.4.2.1 инверсияны қолдану
Қорғансыз азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология.	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскери стиль. Анафора. Бұйрық рай етістіктері. Етістіктің нормалары.	7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, материалды баяндау логикасы мен құрылымы, назарын аудару үшін тілдік құралдарды қолдану тұрғысынан бағалау;
	Оқылым		7.1.7.1 жоспар, сұлба, иллюстрациялар, жарнама роликтері негізінде кемінде 2 тақырыпшадан тұратын дәлелді монолог құру (сипаттау, хабарлау)
	Жазылым		7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтінішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірмесөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін және қолданылуын түсіну;
Қорғансыз азаматтарды әлеуметтік қорғау мәселелері. Морфология.	Тыңдалым және айтылым	Сөйлеу мәдениеті. Ресми-іскери стиль. Анафора. Бұйрық рай етістіктері. Етістіктің нормалары.	7.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау
	Оқылым		7.3.4.1 публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу;
	Жазылым		7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын

	Әдеби нормаларды сақтау		өзгерте отырып, мәтінді редакциялау 7.4.2.1 анафораны қолдану; 7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану
Дұрыс тамақтану. Морфология және орфография.	Тыңдалым және айтылым	Лексика Терминдер. Морфология. Орфография. Жақсыз етістіктер. Етістік түрлері. Көсемше журналдарын дұрыс қолдану	7.1.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогке қатысу; 7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, материалды баяндау логикасы мен құрылымы, назарын аудару үшін тілдік құралдарды қолдану тұрғысынан бағалау
	Оқылым		7.2.2.1 негізгі ойды ашатын құрылымдық бөліктерін және олардың элементтерін (сөйлемдер, абзацтар) анықтау; 7.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау; 7.2.5.1 қорытындылар мен нәтижелер негізінде түрлі сұрақтар құрастыру
	Жазылым		7.3.4.1 публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мақсатты аудиторияны ескере және өз пікірін білдіре отырып, хабарлау элементтері бар сипаттама-мәтін, талқылау элементтері бар хабарлама жазу; 7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.1.1 ызың дауыссыздардан кейінгі дауыстыларды және Ц, әртүрлі сөз таптарымен бірге НЕ, етістіктердің жалғауларын, әр сөз таптарының журналдарын дұрыс жазу; 7.4.2.1 терминдерді қолдану
4-тоқсан			
Жеңіс күні. Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Морфология. Етістіктің басқару нормалары. Синтаксис. Пунктуация. Оқшаланған пысықтауыш. Пысықтауыштың тыныс белгілері.	7.1.2.1 құрылымына сүйене отырып негізгі ойды анықтау; 7.1.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогке қатысу
	Оқылым		7.2.7.1 фактілер мен пікірлерді ажырата отырып, түрлі дереккөздерден ақпараттар табу; 7.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар) салыстыру
	Жазылым		7.3.5.1 мәселеге және/немесе автор ұстанымына деген

			көзқарасыңызды білдіре отырып, мәтін негізінде аргументативті эссе жазу; 7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау
	Әдеби нормаларды сақтау		7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану; 7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану
Егер әлемді билесем... Синтаксис және пунктуация.	Тыңдалым және айтылым	Синтаксис. Пунктуация. Оқшауланған қосымшалар. Оқшауланған пысықтауыштың тыныс белгілері. Аллегория. Инверсия.	7.1.4.1 мәтіннің негізгі ойына сүйене отырып, мазмұнын болжау; 7.1.5.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, ұсынылған проблема бойынша диалогке қатысу; 7.1.6.1 тыңдалған материалды мазмұны, материалды баяндау логикасы мен құрылымы, назарын аудару үшін тілдік құралдарды қолдану тұрғысынан бағалау
	Оқылым		7.2.3.1 мәтіндегі жекелеген сөздердің және пікірлердің ашық және жасырын (мәтінішіндегі) мәнін, паронимдерді, кірмесөздерді, қайталауларды, сөйлемдегі сөздердің тура және керісінше тәртібін және қолданылуын түсіну; 7.2.4.1 аралас мәтін түрлерін анықтау және оларға тән белгілерін ажырату, публицистикалық және ресми-іскери стильдегі (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар) мәтіндердің тілдік және жанрлық ерекшеліктерін анықтау
	Жазылым		7.2.8.1 композициясы мен тілдік ерекшеліктерін ескере отырып түрлі мәтіндердің стилистикалық ерекшеліктерін, мақсаттары мен мақсатты аудиториясын (түсіндірме жазба, қолхат, ереже, құттықтау, нұсқаулық, жазба, сұхбат, күнделік, блог, хаттар, өтініштер, шақырулар, ақпараттар) салыстыру
	Әдеби нормаларды сақтау		7.3.6.1 белгілі бір әлеуметтік рөл мен сөйлеу мінез-құлқын таңдай отырып, шығармашылық жұмыстар (110-130 сөз) жазу; 7.3.7.1 мағыналық, нақты, логикалық кемшіліктерді түзете отырып, мәтінді түзету; мәтіннің жеке сөйлемдерінің немесе фрагменттерінің құрылымын өзгерте отырып, мәтінді редакциялау
			7.4.3.1 етістік және оның түрлерін, көмекші сөздерді қолдану; 7.4.4.1 дара анықтауыш пен пысықтауыш қатысқан жай сөйлемдердің тыныс белгілерін қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 15-
қосымша
Қазақстан Республикасы

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ әдебиеті пәні бағдарламасының басты бағыты – білім алушылардың ақыл-ой қабілеті мен тұлғалық қасиеттерінің қалыптасуына, тілдік-эстетикалық талғамдарының дамуына, коммуникативтік құзыреттіліктерінің жетілдірілуіне іргетас қалап, өмірлік дағдыларын шыңдауына, өздігінен білім алуларына мүмкіндік туғызу. Білім алушыларды ұлттық мәдениет пен әдеби мұраларды түсінуге, қазіргі заманғы әдебиетті бағалай білуге үйретеді. Бағдарламада әдеби-теориялық ұғымдар, талдауға, бағалау мен салыстыруға негізделген адамзаттың мәңгілік сұрақтары, қазіргі заманғы дилеммалар, мәселелер қарастырылған.

3. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – білім алушыларды креативті ойлауға бағыттау, өз халқының тарихын, дәстүрін, әдебиеті мен мәдениетін ұлттық құндылық ретінде бағалай алатын, ұлттық әдеби мұраны терең игеріп, сол негізде еліне қызмет ете алатын, сыни ойлай алатын, өркениетті қоғамға сай парасатты тұлға қалыптастыру. Білім алушылардың ойларын ауызша еркін жеткізуіне және жаза білуіне қолдау көрсету, дәлелдер келтіру, салыстыру және анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру, білім алушыларға жанрларды меңгерту.

4. Теориялық материалдар оқушының қазақ әдебиеті туралы ұғымдарын кеңейтуге, әдебиет туралы дүниетанымын қалыптастыруға және адамзатқа ортақ ойларды, дилеммаларды, мінездерді зерттеуге мүмкіндік береді. Қазақ әдебиеті білім деңгейі, ой-өрісі дамыған, әдеби тіл және әдеби формалар арқылы өз ойын еркін жеткізе алатын, туындаған мәселелерді шеше білетін өмірге бейім ұрпақ тәрбиелейді.

5. Қазақ әдебиеті пәнін оқу арқылы білім алушылар:

қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, жеңістерін, мәселелерін, карама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады.

2-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 2) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

7. "Қазақ әдебиеті" пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

8. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

көркем шығарма мазмұны мен пішіні;
әдеби шығарманың тұжырымдамасы;
көркем шығармадағы образ;
шығарма үзінділерімен жұмыс.

9. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

әдеби шығарманың композициясы;
автор бейнесі;
көркем шығарманың тілі;
шығармашылық жұмыс.

10. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

тарихи және көркемдік құндылығы;
заманауилығы мен жаңашылдығы;
әдеби эссе;
әдеби сын.

11. 8-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілер, эпилог, прологтар, әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу, көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулер, көркем шығармалардан алған үзінділерді орынды қолдану;

2) анализ және интерпретация:

композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау, автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісі, шығармадағы көркемдегіш құралдары: психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис қолданысы, автор стилі, шығармадан алған үзінділерді өңдеп креативті жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманың тақырыбы мен идеясы, тарихи және көркемдік құндылығы, шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстыру, жаңашылдығы, шығарманың көркемдік-идеялық құндылығының гуманистік тұрғысы, әдеби эссе, шығармада жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері;

2) Ахмет Йассауи "Даналық кітабы";

3) Ақтамберді жыраудың "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет" толғаулары;

4) Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы";

5) Мұрат Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа" өлеңдері;

6) Ш.Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" поэмасы, "Жастарға" өлеңі;

7) М.Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы;

8) Б.Момышұлы "Үшқан ұя" әңгімесі;

9) Д.Исабеков "Әпке" драмасы;

10) М.Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы;

11) Т.Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі;

12) Ж.Сахиев "Айдағы жасырынбақ" фантастикалық әңгімесі;

13) Р.Мұқанова "Мәңгілік бала бейне" әңгімесі.

13. 9-сыныпқа арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру:

әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау, әдеби шығармадағы психологизм, көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесі, көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану;

2) анализ және интерпретация:

эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдар, автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөлі, шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлері, автор стилі, автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу;

3) бағалау және салыстыру:

шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстыру, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау, шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру, әдеби эссе жазу, әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдау, шағын сын мақала жазу.

14. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Ж. Баласағұн "Құтты білік";

2) Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?";

3) Төле би "Ердің бақыты –әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?";

4) Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай";

5) "Біржан-Сара" айтысы;

6) Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай";

7) Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", "Мен, мен, мен едім";

8) Ш.Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі";

9) І.Жансүгіров "Құлагер" поэмасы;

10) Б.Майлин "Шұғаның белгісі" хикаят;

11) Ғ.Мүсірепов "Ұлпан" романы;

12) Т.Айбергенов "Сағыныш", Ф.Оңғарсынова "Өлең, мен сені аялап өтем";

13) Н.Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы;

14) Қажығали Мұхамбетқалиев "Тар кезең" романы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" сан мен әріптен тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар сәйкесінше бөлім мен бөлімшенің ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) түсіну және жауап беру:

	8-сынып	9-сынып
1.Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог,прологтарды анықтау	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау
2.Әдеби шығарманың тұжырымда масы	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау
3.Көркем шығармадағы образ	8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау
4.Шығарма үзінділерімен жұмыс	8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану

2) анализ және интерпретация:

	8-сынып	9-сынып
1.Әдеби шығарманың композициясы	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау
2. Автор бейнесі	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау
3.Көркем шығарманың тілі	8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау	9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
4. Шығармашылық жұмыс	8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу	9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу

3) бағалау және салыстыру:

	8-сынып	9-сынып
1.Тарихи және көркемдік құндылығы	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2.Заманауилығы мен жаңашылдығы	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы

ғы	құндылықтар ды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру	ғы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру
3. Әдеби эссе	8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу	9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын- пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу	9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілері мен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу

17. Осы оқу бағдарлама қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру
деңгейінің 8-9-сыныптарына
арналған "Қазақ әдебиеті"
оқу пәнінен оқу жүктемесі
төмендетілген үлгілік оқу
бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде)

1) 8-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
I-тоқсан			
Дананың сөзі ақылдың көзі	Қорқыт "Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр", Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи "Даналық кітабы", Ақтамберді жырау "Күлдір-күлдір кісінетіп", "Балаларыма өсиет", Шалкиіз жырау "Би Темірге бірінші толғауы"	Түсіну және жауап беру	8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану
		Анализ және интерпретация	8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм,

			<p>перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау;</p> <p>8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау;</p> <p>8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру;</p> <p>8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу</p>
2-тоқсан			
Көркем әдебиет және эпикалық сарын	Мұрат Мөңкеұлы "Үш қиян", "Сарыарқа", Ш.Құдайбердіұлы "Еңлік-Кебек" поэмасы, "Жастарға" өлеңі	Түсіну және жауап беру	<p>8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау;</p> <p>8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу;</p> <p>8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану</p>
		Анализ және интерпретация	<p>8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау;</p> <p>8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау;</p> <p>8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау;</p> <p>8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру;</p> <p>8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу;</p> <p>8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу</p>
3-тоқсан			
Махаббат және абырой	М.Дулатов "Бақытсыз Жамал" романы, Б.Момышұлы "Ұшқан ұя" әңгімесі, Д.Исабеков "Әпке" драмасы,	Түсіну және жауап беру	<p>8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау;</p> <p>8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу;</p>

	М.Мақатаев "Аққулар ұйықтағанда" поэмасы		8.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктеу	
			Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдардың (психологиялық параллелизм, перифраз, сатира, ирония, гротеск, эллипсис) қолданысын талдай отырып, автор стилін анықтау
			Бағалау және салыстыру	8.3.1.1 шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу

4-тоқсан

Қиял мен шындық	Т.Ахтанов "Күй аңызы" әңгімесі, Ж.Сахиев "Айдағы жасырынбақ", "Дабыл" фантастикалық әңгімелері, Р. Мұқанова "Мәңгілік бала бейне"	Түсіну және жауап беру	8.1.1.1 әдеби шығарманың жанрына байланысты сюжеттік желілерін, эпилог, прологтарды анықтау; 8.1.2.1 әдеби шығарманың идеясы мен пафосын ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 8.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолдану	
			Анализ және интерпретация	8.2.1.1 композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдау; 8.2.2.1 автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін талдау; 8.2.4.1 шығармадан алған үзінділерді қайта өңдеп креативті жазу
			Бағалау және салыстыру	8.3.2.1 шығармадағы материалдық және рухани құндылықтарды заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 8.3.3.1 шығарманың көркемдік-идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 8.3.4.1 шығарма бойынша жазылған әдеби сын-пікірлерге сүйене отырып, өзіндік сыни пікір жазу

2) 9-сынып:

Оқу жоспарындағы ұзақ	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Сөйлеу қызметінің түрлері	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті
-----------------------	--	---------------------------	--

мерзімді жоспардың бөлімдері			
1-тоқсан			
Атадан қалған асыл сөз	Ж. Баласағұн "Құтты білік", Шешендік өнер: Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба "Не арсыз? Не ғайып? Не даусыз?", Төле би "Ердің бақыты –әйел", Әйтеке би "Қасқакөл дауы", Қазыбек би "Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?", Бұқар жырау "Тілек", "Әй, Абылай, Абылай", "Біржан-Сара" айтысы	Түсіну және жауап беру	9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
2-тоқсан			
Тарихи шындық пен көркемдік шешім	Нысанбай жырау "Кенесары – Наурызбай", Махамбет Өтемісұлы "Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны", " Мен, мен, мен едім", Ш.Уәлиханов "Ыстықкөл күнделігі"	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стилистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып,

			шығармашылық жұмыс жазу
		Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу
3-тоқсан			
Адам жанының құпиясы	І.Жансүгіров "Құлагер" поэмасы, Б.Майлин "Шұғаның белгісі" хикаяты, Ғ.Мүсірепов "Ұлпан" романы, Т.Айбергенов "Сағыныш", Ф.Оңғарсынова "Өлең, мен сені аялап өтем"	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стистикалық тұтастырушы ретіндегі рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру
		Бағалау және салыстыру	9.3.1.1 шығарманы басқа өнер түрлеріндегі осы мазмұндас туындылармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу; 9.3.4.1 әдеби шығарманы қазақ әдебиеті мен әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, шағын сыни мақала жазу
4-тоқсан			
Мәңгілік Ел – мәңгілік мұрат	Н.Айтұлы "Бәйтерек" поэмасы, Қ.Мұхамбетқалиев "Тар кезең" романы	Түсіну және жауап беру	9.1.1.1 әдеби шығармаға сюжеттік-композициялық талдау жасау; 9.1.2.1 әдеби шығармадағы психологизмді анықтау; 9.1.3.1 көркем шығарманың идеясына сай кейіпкерлер жүйесін анықтау; 9.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 эпикалық, поэтикалық, драмалық мәтіндердегі композициялық амалдарды талдау; 9.2.2.1 автор бейнесінің идеялық-стистикалық тұтастырушы ретіндегі

		рөліне талдау жасау; 9.2.3.1 шығармадағы әдеби тілді құбылту мен айшықтаудың (троп пен фигура) түрлерін талдай отырып, автор стиліне баға беру; 9.2.4.1 автор стиліне сүйене отырып, шығармашылық жұмыс жазу
	Бағалау және салыстыру	9.3.2.1 шығармадағы ұрпақтар сабақтастығы көрінісін заманауи тұрғыда салыстырып, жаңашылдығына баға беру; 9.3.3.1 шығарманың идеясын ғаламдық тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 16-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 615-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Орыс әдебиеті" пәнін оқытудың мақсаты - адамның рухани құндылықтарын көркемдік шығармаларды қабылдау мен талдау арқылы қалыптастыру, әлемді және жеке таңдау негізінде өз білімін, дағдыларын және білімін қолдануға қабілетті құзыретті оқырмандарды тәрбиелеу.

3. "Орыс әдебиеті" академиялық пәнін оқытудың міндеттері:

1) орыс, қазақ және әлем әдебиеті мен мәдениеті негізінде табысты әлеуметтік бейімделуге ықпал ететін білім мен білік дағдыларды қалыптастыру;

2) көркем әдебиет туындылардағы автордың ойын тереңірек түсінуге мүмкіндік беретін әдеби тұжырымдамаларды меңгеруіне көмектесу;

3) туындыларды талдау негізінде логикалық және критикалық ойларды, сыни талдау, салыстыру, жалпылау, ұқсастықтар мен себеп-салдар байланысын қалыптастыру, құбылыстарды классификациялау, ой түю мен тұжырымдар жасау дағдыларын қалыптастыру;

4) әртүрлі жанрлардағы көркем туындыларды терең түсіну және талдау негізінде коммуникативтік дағдыларды дамыту.

2-тарау. "Орыс әдебиеті" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Орыс әдебиеті" оқу пәнінің оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 8 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 9 – сыныпта-аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат.

5. "Орыс әдебиеті" пәні бойынша бағдарламаның мазмұны оқыту бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Бөлімдер күтілетін нәтижелер түрінде сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады: дағды немесе дағды, білім немесе түсіну.

6. Жүйелі түрде ұйымдастырылған әрбір бөлімшелердің ішкі білім беру мақсаты: мұғалімдердің өз жұмыстарын жоспарлау және оқушылардың жетістігін бағалау, сонымен қатар оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпараттандыру:

7. Оқыту пәнінің базалық мазмұны 3 бөлімнен тұрады: "Мәтінді түсіну және жауап беру", "Мәтінді талдау және интерпретациялау", "Баға және салыстырмалы талдау".

8. "Мәтін бойынша түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) терминдерді түсіну;
- 2) көркем шығарманы түсіну;
- 3) жатқа оқу және дәйексөз табу;
- 4) жоспар құру;
- 5) мазмұнын айтып беру;
- 6) сұрақтарға жауап беру.

9. "Мәтінді талдау және түсіндіру" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

- 1) жанр;
- 2) тақырып және идея;
- 3) композиция;
- 4) эпизодтарды талдау;
- 5) кейіпкерлердің сипаттамасы;
- 6) шығарманың көркемдік әлемі әр түрлі формада;
- 7) автордың көзқарасы;
- 8) көркем-бейнелеу құралдары;
- 9) шығармашылық хат.

10. "Бағалау және салыстырмалы талдау" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) көркем шығарманы бағалау;
- 2) көркем туындыны басқа өнердің туындыларымен салыстыру;
- 3) әдеби шығармаларды салыстыру;

4) пікірлерді бағалау.

11. 8-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: әдеби бағыттағы романтизм және реализм, тарихи бейне (кейіпкер), трагедия, комедия, поэма, символ, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, өмірбаян, өнер туындысын түсіну, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпараттардың айырмашылығы, мәтіннен өз бетінше тауып мәнерлеп оқу, туындының тақырыбын, дәйексөзді жоспарды ашатын дәйексөзді жатқа оқу, туындының мазмұнын немесе үзінділерін мазмұндау, әртүрлі дәйектемелерді қолдану, проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру;

2) талдау және түсіндіру: жанрды (трагедия, комедия, поэма) және оның белгілерін анықтау, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, проблема туралы өз пікірін білдіру, шығарманың мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, кірістірілген эпизодтардың мәнін түсіндіру, шығармалардың эпизодтарын талдау, олардың сюжетті дамытудағы проблемалары мен рөлімен байланысын түсіндіру, шығарма кейіпкерлерінің, олардың іс-әрекеттерінің, мінез-құлық мотивтерінің сипаттамасы, бейнелер жүйесін, хронотопты, шығарманың құрылымын талдау және ақпаратты жинақтаудың әртүрлі тәсілдері (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, диаграммалар), кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдері, кейіпкерлерді авторлық сипаттау тәсілдері, бейнелеу құралдары, оның ішінде дыбыс жазу және түс жазу, поэтикалық синтаксис фигуралары (риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, инверсиялар, анафорлар, градация), әдеби тәсілдер (символ, психологиялық параллелизм, автобиографизм), шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат), кейіпкерге, оның іс-әрекеттеріне деген көзқарасты білдіру, бейнелеу құралдарын пайдалану;

3) бағалау және салыстырмалы талдау: шығарманы талқылауға қатысу, өз көзқарасын қорғау, кейіпкерлердің мінез-құлқын, іс-әрекетін, автордың ұстанымын бағалау, көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру, өнердің әртүрлі түрлерінде бейнелер жасаудың ерекше құралдарына сипаттама беру, тақырып бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиеттерінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру, ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, проблемалық жанрға талдау жасау, тақырыпты толық және терең ашу, композициялық бірлік және фактологиялық дәлдік тұрғысынан сөздерді (өзінің, сыныптастарының) ауызша және жазбаша бағалау.

12. Оқылатын шығармалар:

1) Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) "Первый вагон" - әңгімелер жинағы,

В.Астафьев "Фотография, на которой меня нет", А.Алексин "А тем временем где-то" (мұғалімнің таңдауы бойынша)

2) В. Распутин. "Уроки французского";

3) Ш. Айтматов. "Первый учитель", "Красное яблоко"

4) У. Шекспир. "Ромео мен Джульетта";

5) А.С. Пушкин. "Капитанская дочка";

6) 19 ғасыр ақындарының лирикасы;

7) О.О. Сулейменов. "Последнее слово акына Смета";

8) Н.В. Гоголь. "Ревизор";

9) А.П. Чехов. Әңгімелер (мұғалімнің таңдауы бойынша);

10) В. М. Шукшин. Әңгімелер (мұғалімнің таңдауы бойынша);

11) М.Ю. Лермонтов. "Мцыри";

12) А. Грин. "Алые паруса";

13) Антуан де Сент-Экзюпери. "Маленький принц";

14) М. Цветаева. Лирика;

15) А. Ахматова. "У самого моря".

13. 9-сыныпқа арналған базалық мазмұн:

1) мәтін бойынша түсіну және жауап беру: жанр, сонет, роман, киелі әңгіме, лирикалық шегіну, типизация, психологизм, ішкі монолог, оксиморон, хронотоп, градация, парцелляция, афоризм, көркем шығарманы түсіну, ақпаратты сыни тұрғыдан түсіну, естігені немесе оқығанына өз көзқарасын білдіру, мәтіннен өз бетінше табу және шығарманың проблемаларымен байланысты үзінділерді жатқа мәнерлеп оқу, тезистік жоспар, шығарманың мазмұнын қайталау, қайталаудың әртүрлі тәсілдерін қолдану, сюжеттің дамуын шығармашылық тұрғыдан қайта қарастыру, проблемалық сұраққа толық дәлелді жауап беру;

2) Талдау және түсіндіру: жанрды және оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, киелі әңгіме), шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау, олардың өзектілігі туралы пікір білдіру, шығарманың мәтінінде композиция элементтерін бөліп көрсету, композиция түрлерінің айырмашылығы, лирикалық а шегінудің мағынасын түсіндіру, шығармадағы жанжалды анықтау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысты түсіндіру, шығарма кейіпкерлерінің әлеуметтік және тұлғааралық қарым-қатынасы негізінде сипаттамасы, шығарманың көркем әлемін талдау, ақпаратты жинақтаудың әртүрлі тәсілдері (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, диаграммалар), кейіпкерлерге және бейнеленген

оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдері, образдарды, бейнелеу құралдары мен поэтикалық синтаксистің фигураларының (эпитеттер, салыстырулар, метафоралар, бейнелеулер, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градациялар, парцелляциялар) көмегімен өз ұсынымын ресімдеу, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма жазу (спектакльдерге және/немесе туындыны бейімдеу);

3) бағалау және салыстырмалы талдау: шығарманы талқылауға қатысу, әртүрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіру, көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру, образдарды жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарға сипаттама беру, жеке авторлық тәсілдерді бөліп көрсету, орыс әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, қазақ және әлем әдебиетінің тақырып/ проблематика/ жанрға жақын шығармаларымен салыстыру, авторлардың ұстанымдарын түсіндіру, ауызша және жазбаша, тақырыптың толық және терең ашылуы, композициялық және стильдік бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан сөздерді (өзінің, сыныптастарының) бағалау.

14. Оқылатын шығармалар:

1) У. Шекспир. Сонетталар;

2) П.Н. Васильев. "И имя твоё..." басқа да өлеңдері;

3) А.С. Пушкин. Лирика, "Цыганы";

4) И.С. Тургенев. "Ася";

5) А.И. Куприн. "Олеся";

6) Н.В. Гоголь. "Шинель";

7) Ф.М. Достоевский. "Бедные люди";

8) Л.Н. Толстой. "После бала";

9) А.И. Куприн. "Гранатовый браслет";

10) А.С. Грибоедов. "Горе от ума";

11) Н.В. Гоголь. "Мертвые души";

12) А.С. Пушкин. "Пиковая дама";

13) А.П. Чехов. "Ионыч", "Человек в футляре" (мұғалімнің таңдауы бойынша);

14) Н.С. Лесков. "Жемчужное ожерелье".

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламадағы оқу мақсаттары кодтауды қамтиды. Кодтың бірінші саны сыныпты, екінші және үшінші сандар сәйкесінше бағдарламаның бөлімі мен бөлімшесін, төртінші сан осы бөлімшеде оқу мақсатының нөмірін көрсетеді.

Мысалы, 7.2.1.4 кодында "7" – сынып, "2.1" – бөлім және бөлімше, "4" – оқу мақсатының нөмірленуі.

16. Әр сыныпқа арналған бөлімдер бойынша оқу мақсаттарының жүйесі:

1) мәтін бойынша түсіну және жауаптар:

Бөлімшелер	8-сынып	9-сынып
1.Терминдерді түсіну	8.1.1.1 терминдерді түсіну: әдеби үрдістер ретінде романтизм мен реализм, тарихи бейне (кейіпкер), трагедия, комедия, символ, сипаты, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, романс, киелі әңгіме, лирикалық шегініс, типтендіру, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, афоризмдер градация, парфилляция афоризм
2. Көркем шығарманы түсіну	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпаратты ажырату	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан түсіну; естігені немесе оқылғанына көзқарасын білдіру
3. Жатқа оқу және дәйексөз табу	8.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу	9.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың мәселесімен байланысты үзінділерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу
4. Жоспар құру	8.1.4.1 дәйексөзді жоспар құру	9.1.4.1 тезистік жоспар құру
5. Мазмұнын айтып беру	8. 1.5.1 әртүрлі дәйексөзді тәсілдерді қолданып, шығарманы немесе үзіндіні мазмұндау	9.1.5.1 әртүрлі тәсілдерді қолданып, сюжеттің дамуын шығармашылық түрде қайта қарастырып, шығарманы мазмұндау
6. Сұрақтарға жауап беру	8.1.6.1 дәйексөзді пайдалана отырып проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру	9.1.6.1 проблемалық сұраққа толық, дәлелге жауап беру

2) мәтінді талдау және түсіндіру:

	8-сынып	9-сынып
1. Жанр	8.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең)	9.2. 1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, киелі әңгіме)
2 Тақырып пен идея	8.2.2.1 проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау	9.2.2.1 өзектілігі туралы өз ойын білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау
3. Композиция	8.2.3.1 шығарма мәтінде композиция элементтерін көрсету, қойылған эпизодтардың мәнін түсіндіру	9.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін көрсету, композиция түрін ажырату, лирикалық шегінудің мәнін түсіндіру
4. Эпизодтарды талдау	8.2.4.1 шығармалар эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіреді	9.2.4.1 қақтығысты айқындау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру
5. Кейіпкерлердің сипаттамасы	8.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық мотивтерін сипаттау	9.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін әлеуметтік және тұлғааралық қатынастар негізінде сипаттау
6. Шығарманың көркемдік әлемі әртүрлі формада	8.2.6.1. бейнелер жүйесін, хронотоп, шығарма құрылымын талдау және ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар,	9.2.6.1. шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың әртүрлі әдістері

	диаграммалар)жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету	арқылы өз көзқарасын көрсету
7. Автордың көзқарасы	8.2. 7.1. кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау	9.2.7.1 кейіпкерлерге және көрсетілетін оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау
8. Көркем-бейнелеу құралдары	8.2.8.1 кейіпкерлердің авторлық сипаттамаларының тәсілдерін, бейнелеу құралдарын, оның ішінде дыбыс жазу мен түс жазбасын, поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, инверсиялар, анафорлар, градация), әдеби тәсілдерді (символ, психологиялық параллелизм, автобиографизм) талдау	9.2.8.1 бейне құрудың құралдары мен тәсілдерін, поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, метафораны салыстыру, бейнелеу, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градация, парцелляция) талдау
9. Шығармашылық хат	8.2.9.1 шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат), кейіпкерге, оның іс-әрекеттеріне деген көзқарасын білдіру, бейнелеу құралдарын қолдану	9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма жазу (спектакльдер және / немесе шығарманы экранға түсіру)

бағалау және салыстырмалы талдау:

Бөлімшелер	8-сынып	9-сынып
1. Көркем шығарманы бағалау	8.3.1.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, шығарманы талқылауға қатысу, кейіпкерлердің мінез-құлқын, әрекетін, автордың позициясын бағалау	9.3.1.1 әртүрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіре отырып, шығарманы талқылауға қатысу
2. Көркем туындыны басқа өнердің туындыларымен салыстыру	8.3.2.1 көркем шығарманы өнердің әртүрлі нұсқасында бейнелер жасаудың нақты құралдарын сипаттай отырып, өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру	9.3.2.1 көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру, жеке авторлық әдістерді бөліп көрсете отырып, бейнелер жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау
3. Әдеби шығармаларды салыстыру	8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/ проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру	9.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру; авторлардың ұстанымын түсіндіру
4. Пікірлерді бағалау	8.3.4.1 тақырыпты толық және терең ашу, композициялық бірлік және фактологиялық дәлдік тұрғысынан ауызша және жазбаша (өзінің, сыныптастарының және басқалардың) сөздерін бағалау	9.3.4. 1 тақырыпты толық және терең ашу, композициялық және стильдік бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан ауызша және жазбаша (өзінің, сыныптастарының және басқалардың) сөздерін бағалау

23. Бұл оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім деңгейінің 8, 9 сыныптары үшін "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген бойынша типтік оқу жоспарының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

24. Тоқсан бойынша кварталдар бойынша бөлімдер мен секциялар бойынша бөлу оқытушының қалауы бойынша өзгереді.

Негізгі орта білім беру

деңгейінің 8,9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 8,9-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (оқыту орыс тілінде)

8-СЫНЫП:

Тақырыптар/Зерттелген шығармалар	әдеби	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан			
Балалар мен ересектер	1. В. Распутин. "Уроки французского" 2. Ч. Айтматов. "Первый учитель", "Красное яблоко" 3. С. Жунусов (мұғалімнің таңдауы бойынша) "Первый вагон" 4. В.Астафьев "Фотография, на которой меня нет", А.Алексин "А тем временем где-то" (таңдау бойынша)	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.1.1 Терминдерді түсіну: әдеби үрдістер ретінде романтизм мен реализм, тарихи бейне (кейіпкер), трагедия, комедия, символ, сипаты, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм; 8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпаратты ажырату; 8.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу; 8.1.4.1 дәйексөзді жоспар құру; 8.1.5.1 әртүрлі дәйексөзді тәсілдерді қолданып, шығарманы немесе үзіндіні мазмұндау; 8.1.6.1 дәйексөзді пайдалана отырып проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру
		Анализ және интерпретация	8.2.2.1 проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін көрсету, қойылған эпизодтардың мәнін түсіндіру; 8.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық мотивтерін сипаттау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	8.3.1.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, шығарманы талқылауға қатысу, кейіпкерлердің мінез-құлқын, әрекетін, автордың позициясын бағалау
2-тоқсан			
Любовь и честь	1. У. Шекспир. "Ромео мен Джульетта" 2. А.С. Пушкин. "Капитанская дочка" 3. 19 ғасыр ақындарының лирикасы 4. О.О.Сулейменов. "Последнее слово акына Смета"	Түсіну және жауап беру мәселелері	8.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, ашық және жасырын (сөздің астары) ақпаратты ажырату; 8.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу
		Анализ және интерпретация	8.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең) 8.2.2.1 проблема бойынша өз пікірін білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 8.2.3.1 шығарма мәтінінде композиция элементтерін

			<p>көрсету, қойылған эпизодтардың мәнін түсіндіру</p> <p>8.2.6.1 бейнелер жүйесін, хронотоп, шығарма құрылымын талдау және ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету;</p> <p>8.2.7.1 кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>8.2.8.1 кейіпкерлердің авторлық сипаттамаларының тәсілдерін, бейнелеу құралдарын, оның ішінде дыбыс жазу мен түс жазбасын, поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, инверсиялар, анафорлар, градация), әдеби тәсілдерді (символ, психологиялық параллелизм, автобиографизм) талдау;</p> <p>8.2.9.1 шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат), кейіпкерге, оның іс-әрекеттеріне деген көзқарасын білдіру, бейнелеу құралдарын қолдану</p>
		Бағалау және салыстырмалы талдау	<p>8.3.2.1 көркем шығарманы өнердің әртүрлі нұсқасында бейнелер жасаудың нақты құралдарын сипаттай отырып, өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру;</p> <p>8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/ проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру</p>
3-тоқсан			
Сатира және әзіл	<p>Н.В. Гоголь. "Ревизор"</p> <p>А.П. Чехов. Рассказы (мұғалімнің бойынша)</p> <p>В.М. Шукшин. Рассказы (мұғалімнің бойынша)</p>	<p>Түсіну және жауап беру мәселелері</p> <p>Анализ және интерпретация</p>	<p>8.1.1.1 терминдерді түсіну: әдеби үрдістер ретінде романтизм мен реализм, тарихи бейне (кейіпкер), трагедия, комедия, символ, сипаты, психологиялық параллелизм, афоризм, эпиграф, прототип, автобиографизм;</p> <p>8.1.5.1 әртүрлі дәйексөзді тәсілдерді қолданып, шығарманы немесе үзіндіні мазмұндау;</p> <p>8.1.6.1 дәйексөзді пайдалана отырып проблемалық сұраққа дәлелді жауап беру</p> <p>8.2.4.1 шығармалар эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіреді;</p> <p>8.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін, олардың іс-әрекеттерін, мінез-құлық мотивтерін сипаттау;</p> <p>8.2.6.1 бейнелер жүйесін, хронотоп, шығарма құрылымын талдау және ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету;</p> <p>8.2.7.1 кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>8.2.8.1 кейіпкерлердің авторлық сипаттамаларының тәсілдерін, бейнелеу құралдарын, оның ішінде</p>

			<p>дыбыс жазу мен түс жазбасын, поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, инверсиялар, анафорлар, градация), әдеби тәсілдерді (символ, психологиялық параллелизм, автобиографизм) талдау</p>
		Бағалау және салыстырмалы талдау	<p>8.3.2.1 көркем шығарманы өнердің әртүрлі нұсқасында бейнелер жасаудың нақты құралдарын сипаттай отырып, өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру;</p> <p>8.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/ проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе фрагменттерін) салыстыру</p>
4-тоқсан			
Армандар мен шындық	<p>1.М.Ю.Лермонтов. "Мцыри" 2. А.Грин. "Алые паруса" 3.А. де Сент-Экзюпери. "Маленький принц" 4.М.Цветаева. Лирика 5. А.Ахматова. "У самого моря"</p>	Түсіну және жауап беру мәселелері	<p>8.1.3.1 мәтіннен өз бегінше шығарманың тақырыбын көрсететін дәйексөздерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу;</p> <p>8.1.4.1 дәйексөзді жоспар құру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>8.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (трагедия, комедия, өлең);</p> <p>8.2.4.1 шығармалар эпизодтарын талдау, олардың проблемалармен байланысын және сюжетті дамытудағы рөлін түсіндіреді;</p> <p>8.2.6.1 бейнелер жүйесін, хронотоп, шығарма құрылымын талдау және ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар)жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету;</p> <p>8.2.7.1 кейіпкерлерге авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау;</p> <p>8.2.8.1 кейіпкерлердің авторлық сипаттамаларының тәсілдерін, бейнелеу құралдарын, оның ішінде дыбыс жазу мен түс жазбасын, поэтикалық синтаксис фигураларын (риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, инверсиялар, анафорлар, градация), әдеби тәсілдерді (символ, психологиялық параллелизм, автобиографизм) талдау;</p> <p>8.2.9.1 шығармашылық жұмыстар жазу (әдеби кейіпкерге хат), кейіпкерге, оның іс-әрекеттеріне деген көзқарасын білдіру, бейнелеу құралдарын қолдану</p>
		Бағалау және салыстырмалы талдау	<p>8.3.1.1 өз көзқарасын дәлелдей отырып, шығарманы талқылауға қатысу, кейіпкерлердің мінез-құлқын, әрекетін, автордың позициясын бағалау;</p> <p>8.3.4.1 тақырыпты толық және терең ашу, композициялық бірлік және фактологиялық дәлдік тұрғысынан ауызша және жазбаша (өзінің, сыныптастарының және басқалардың) сөздерін бағалау</p>

9-сынып:

Тақырыптар/Зерттелген шығармалар	әдеби	Білім алушылар білуге тиісті	Оқыту мақсаттары.
1-тоқсан			
Махаббаттың қызығы	1.У.Шекспир. Сонетталар 2.П.Н.Васильев. "Имя твоё..." және басқа өлеңдері 3.А.С.Пушкин. Лирика, "Цыганы" 4.И.С.Тургенев. "Ася" 5.А.И.Куприн. "Олеся"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, романс, киелі әңгіме, лирикалық шегініс, типтендіру, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, афоризмдер градация, парфилляция афоризм; 9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан түсіну, естігені немесе оқылғанына көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың мәселесімен байланысты үзінділерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.4.1 тезистік жоспар құру; 9.1.5.1 әртүрлі тәсілдерді қолданып, сюжеттің дамуын шығармашылық түрде қайта қарастырып, шығарманы мазмұндау; 9.1.6.1. проблемалық сұраққа толық дәлелге жауап беру
		Анализ және интерпретация	9.2.2.1. өзектілігі туралы өз ойын білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 9.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін көрсету, композиция түрін ажырату, лирикалық шегінудің мәнін түсіндіру; 9.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін әлеуметтік және тұлғааралық қатынастар негізінде сипаттау; 9.2.8.1 бейне құрудың құралдары мен тәсілдерін, поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, метафораны салыстыру, бейнелеу, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градация, парцелляция) талдау
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.1.1 әртүрлі пікірлерді ескере отырып, өз ұстанымын түсіндіре, шығарманы талқылауға қатысу
2-тоқсан			
Кішкентай адамның тақырыбы	Н.В.Гоголь. "Шинель" Ф.М. Достоевский. "Бедные люди" Л.Н.Толстой. "После бала". А.И.Куприн. "Гранатовый браслет"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.2.1 көркем шығарманы түсіну, сыни тұрғыдан түсіну, естігені немесе оқылғанына көзқарасын білдіру; 9.1.3.1 мәтіннен өз бетінше шығарманың мәселесімен байланысты үзінділерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, киелі әңгіме); 9.2.2.1. өзектілігі туралы өз ойын білдіре отырып, шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтау; 9.2.3.1 шығарма мәтінінен композиция элементтерін көрсету, композиция түрін ажырату, лирикалық шегінудің мәнін түсіндіру; 9.2.6.1 шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың

			<p>әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету; 9.2.7.1 кейіпкерлерге және көрсетілетін оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейне құрудың құралдары мен тәсілдерін, поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, метафораны салыстыру, бейнелеу, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градация, парцелляция) талдау; 9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма жазу (спектакльдер және / немесе шығарманы экранға түсіру)</p>
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.2.1 көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру, жеке авторлық әдістерді бөліп көрсете отырып, бейнелер жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау
3-тоқсан			
Қоғамдағы сатира	А.С.Грибоедов. "Горе от ума" Н.В.Гоголь. "Мертвые души"	Түсіну және жауап беру мәселелері	<p>9.1.1.1 терминдерді түсіну: жанр, сонет, романс, киелі әңгіме, лирикалық шегініс, типтендіру, психологизм, ішкі монолог, оксюморон, хронотоп, афоризмдер градация, парфилляция афоризм; 9.1.5.1 әртүрлі тәсілдерді қолданып, сюжеттің дамуын шығармашылық түрде қайта қарастырып, шығарманы мазмұндау; 9.1.6.1. проблемалық сұраққа толық, дәлелге жауап беру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>9.2.4.1 қақтығысты айқындау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру; 9.2.5.1 шығарманың кейіпкерлерін әлеуметтік және тұлғааралық қатынастар негізінде сипаттау; 9.2.6.1 шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету; 9.2.7.1 кейіпкерлерге және көрсетілетін оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейне құрудың құралдары мен тәсілдерін, поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, метафораны салыстыру, бейнелеу, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градация, парцелляция) талдау</p>
		Бағалау және салыстырмалы талдау	<p>9.3.2.1 көркем шығарманы өнердің басқа түрлерінің туындыларымен салыстыру, жеке авторлық әдістерді бөліп көрсете отырып, бейнелер жасау құралдарындағы ұқсастықтар мен айырмашылықтарды сипаттау; 9.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру; авторлардың ұстанымын түсіндіру</p>
4-тоқсан			

Адам жанының құпиялары	А.С.Пушкин. "Пиковая дама" А.П.Чехов "Ионыч", "Человек в футляре" (мұғалімнің таңдауы бойынша) Н.С.Лесков. "Жемчужное ожерелье"	Түсіну және жауап беру мәселелері	9.1.3.1мәтіннен өз бетінше шығарманың мәселесімен байланысты үзінділерді тауып, мәнерлеп жатқа оқу; 9.1.4.1 тезистік жоспар құру
		Анализ және интерпретация	9.2.1.1 жанр мен оның белгілерін анықтау (сонет, роман, хаттардағы роман, киелі әңгіме); 9.2.4.1 қақтығысты айқындау үшін маңызды эпизодтарды талдау, басқа эпизодтармен байланысын түсіндіру; 9.2.6.1 шығарманың көркемдік әлемін талдау, ақпаратты (сызбалар, кестелер, интеллект-карталар, менталды карталар, формулалар, диаграммалар) жинақтаудың әртүрлі әдістері арқылы өз көзқарасын көрсету; 9.2.7.1 кейіпкерлерге және көрсетілетін оқиғаларға авторлық қатынасты білдіру тәсілдерін анықтау; 9.2.8.1 бейне құрудың құралдары мен тәсілдерін, поэтикалық синтаксистің бейнелеу құралдары мен фигураларын (эпитеттер, метафораны салыстыру, бейнелеу, риторикалық фигуралар, антитездер, перифразалар, аллитерациялар, ассонанс, аллегориялар, инверсиялар, анафорлар, градация, парцелляция) талдау; 9.2.9.1 әдеби және еркін тақырыптарға шығарма жазу (спектакльдер және / немесе шығарманы экранға түсіру)
		Бағалау және салыстырмалы талдау	9.3.3.1 ұлттық мәдениеттің ерекшеліктерін ескере отырып, тақырып/проблема/ жанр бойынша жақын орыс, қазақ және әлем әдебиетінің туындыларын (немесе үзінділерін) салыстыру; авторлардың ұстанымын түсіндіру; 9.3.4.1 тақырыпты толық және терең ашу, композициялық және стильдік бірлік, фактологиялық дәлдік тұрғысынан ауызша және жазбаша (өзінің, сыныптастарының және басқалардың) сөздерін бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 17-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 616-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде емес)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнін оқыту мақсаты: негізгі орта білім беру деңгейіне арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" бағдарламасының мақсаты—

оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту, қазақ тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тіл нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

3. "Қазақ тілі мен әдебиеті" оқу бағдарламасының негізгі міндеттері:

шығармашылық тұрғыда жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған тұлға қалыптастыру;

туындаған мәселелерді шеше білетін, шынайы өмірге бейім жаңашыл ұрпақ тәрбиелеу;

оқушыларды сөйлесім әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдана білуге үйрету;

оқушылардың тілдік дағдысы мен ойлау қабілетін дамыту;

оқушыны қазақ халқының мәдениетімен, әдебиетімен, ұлттық салт-дәстүрімен таныстырып, мәдени ортада пайдалануға баулу, қазақ еліне, мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін тәрбиелеу.

4. Негізгі орта білім беру деңгейіндегі "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқушылардың білім, білік және дағдыға қойылатын талаптары "Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті" деңгейлерін (B1, B2) негізге ала отырып, айқындалған.

5. Бағдарлама әр деңгейдің соңындағы күтілетін нәтижелер түрінде берілген.

2-тарау.. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

5-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

6-сынып – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат;

7-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

7. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің оқу мазмұны 5 бөлімге бөлінеді. Бөлімдерді бөлімшелер құрайды, олар сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарынан тұрады.

8. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын(тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

9. Оқыту пәнінің мазмұнын 5 бөлім құрайды:

1) тыңдалым;

2) айтылым;

3) оқылым;

- 4) жазылым;
- 5) тілдік бағдар.

10. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) болжау;
- 2) назарын шоғырландырып тыңдау;
- 3) сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;
- 4) көркем шығармаларды тыңдау;
- 5) негізгі ойды анықтау;
- 6) тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

11. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) мәтіндегі ақпаратты анықтау;
- 2) стильдік ерекшеліктерді анықтау;
- 3) көркем шығармаларды оқу;
- 4) мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;
- 5) қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;
- 6) өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

12. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;
- 2) эссе жазу;
- 3) көркемдегіш құралдарды қолданып жазу;
- 4) мәліметтерді жинақтау;
- 5) орфография және пунктуация.

13. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) сөздік қорының алуандығы;
- 2) сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;
- 3) орфоэпиялық нормаларды сақтау;
- 4) мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;
- 5) сенімді және еркін жауап беру;
- 6) визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

14. "Тілдік бағдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) сөз таптары;
- 2) сөйлем.

15. 5-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

- 1) тыңдалым:

тірек сөздер арқылы болжау, негізгі мазмұнын түсіну, нақты ақпаратты анықтау, күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты сөздердің мағынасын түсіну, сұрақтарға жауап беру;

2) айтылым:

жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану, ойын жеткізе білу, қазақ тіліндегі төл дыбыстары мен үндестік заңы, берілген сұраққа лайықты жауап беру, шағын диалогке қатысу, иллюстрацияларды сипаттау;

3) оқылым:

негізгі ақпаратты анықтау, хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну, стильдік ерекшелігін анықтау, көркем әдеби шығармаларды түсіну, мазмұндық құрылымын салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу, тақырып бойынша үйренген сөздерін қолдана отырып, мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру;

4) жазылым:

ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарына сай хабарлама, хабарландыру, хат жазу, эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу, жазба жұмыстарында сипаттау, бейнелеу құралдарын қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау, заттың түрін, түсін, сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін орынды қолдану, болымды және болымсыз етістіктер, мекен және мезгіл үстеулер, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: хабарлы, сұраулы, лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру.

16. 6-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

Мәтінді тыңдау арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау, негізгі ойды анықтау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау, әңгіме, хикаялардың және шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау,

тыңдалым материалдары бойынша шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру;

туған өлкенің табиғаты және тарихы сипатталатын поэтикалық және прозалық шығармаларды білу;

2) айтылым:

тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу, тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтаудың ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын білу, сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту, шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау және тілдік ерекшелігіне салыстыру жасау, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру;

туған өлкенің ақындары мен жазушыларының шығармашылығын білу; Мәтіннің ақпараттылық сипаттамаларын талдау;

3) оқылым:

мәтіндегі негізгі және жанама ақпаратты анықтау, ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме, орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау, мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру, қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау, мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру;

туған өлкеге арналған бір өлеңді жатқа мәнерлеп оқу;

4) жазылым:

мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян жазу, эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру, жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу, мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер, сызба-кестелер жасау, үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу, сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

олардың шығармашылығы туралы деректер жинау және презентация дайындау. Өлкетану аясында прозалық үзінділер жазудың алғашқы дағдыларын меңгеру;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді қолдана білу,

өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін орынды қолдану, етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді орынды қолдану, талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу;

сөйлем: жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру.

мәтіннің ақпараттылық, оның көркемдік, тілдік ерекшеліктері негізінен өлкетану сипаттамаларын талдау.

17. 7-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың өзектілігін анықтау, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну, повестердің және лирикалық поэзиялық шығармалардың тақырыбы мен идеясын талдау, сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау, өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру;

өңірде шығатын газет-журналдарды білу;

энциклопедия ұғымын түсіну, өлкетанудың бағыттарын анықтау;

2) айтылым:

мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану, мәтін мазмұнын дамыту, кеңес беру, ұсыныс жасау, өтініш, талап ету, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту, шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездеменің тілдік құралдарын талдау, коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші → тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру, кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді ақпараттылығы, мазмұнының тереңдігі, эмоционалдық әсері тұрғысынан талдау;

өлкетанудың бағыттары бойынша электрондық энциклопедия құрастырудың ұжымдық жұмысына қатысу;

3) оқылым:

кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну, ресми-іскерлік (өтініш, нұсқаулық, ресми құттықтаулар, ұсыныстар) салаға

қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін талдау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образын талдау, мәтіндердің идеясын анықтау, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде ұсыну, мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу;

туған өлке туралы, шындық көзқарас тұрғысынан адамдар туралы мақалалар мен очерктерді оқу;

Энциклопедияға қажетті материалдарды іріктей білу;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, түйіндеме, ресми құттықтаулар жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу, жазба жұмыстарында теңеу мен метафораны қолданып жазу, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну, сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, салыстырмалы, күшейтпелі, шырайлардың қызметін білу, топтау сан есімдерін, одағай түрлерін орынды қолдану, етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, мақсат және себеп-салдар үстеулерді орынды қолдану, септеулік шылаулардың қызметін білу;

сөйлем: ыңғайлас құрмалас сөйлемдер құрастыру.

18. 8-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

мәтін тақырыбы, тірек сөздер, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау, орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау, деректер келтіре отырып, дәлелді жауап беру;

2) айтылым:

тұрақты тіркестерді қолданып, ауызша мәтіндер құрау, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу, идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісін салыстыру және талдау, тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру,

кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру;

3) оқылым:

перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау, публицистикалық стильдің (мақала, интервью, қысқа очерк, жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын, прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру, мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып талдау, мәтінге өзгеріс енгізу;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, пікір, интервью жазу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну, тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: болжалдық және бөлшектік сан есімдерді орынды қолдану, еліктеу сөздерді орынды қолдану, етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, күшейткіш үстеулерді орынды қолдану, демеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарында орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

19. 9-сыныпқа арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің базалық білім мазмұны:

1) тыңдалым:

тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау, мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау, әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін, сыни көзқарасын білдіру;

2) айтылым:

ауызша мәтіндер құрау, коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу, сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс мәнін түсініп, өз ойын жеткізу, шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу, кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау;

3) оқылым:

мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау, тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау, прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру, мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру;

4) жазылым:

мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, шолу, эссе құрылымы мен дамуын сақтап, өз ойын дәлелдеп жазу, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу, тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, атауларды дұрыс жазу, сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану;

5) тілдік бағдар:

сөз таптары: өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, мекен және мезгіл үстеулерді орынды қолдану, ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану;

сөйлем: жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

21. Оқыту мақсаттары:

1) "Тыңдалым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Болжау	5. 1. 1. 1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау	6. 1. 1. 1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау	7. 1. 1. 1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау	8. 1. 1. 1 иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау	9. 1. 1. 1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылап, мәселені болжау
2. Назарын шоғырландырып	5. 1. 2. 1 тыңдалған	6. 1. 2. 1 тыңдалған	7. 1. 2. 1 тыңдалған	8. 1. 2. 1 тыңдалған	9. 1. 2. 1 тыңдалған

тыңдау	мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну Сөздік қорларының аз болуына байланысты мәтіндегі ақпаратты табу оқушыға қиындау болады	мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау	мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау	мәтіннен детальді ақпараттарды анықтау	мәтіннен ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	5. 1. 3. 1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну тірек сөздермен жұмыс, мәтіндегі ойды анықтау оқушыларға күрделілеу	6. 1. 3. 1 тұрмыстық әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну	7. 1. 3. 1 әлеуметтік мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	8. 1. 3. 1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну.	9. 1. 3. 1 әлеуметтік қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	5. 1. 4. 1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну	6. 1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау	7. 1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	8. 1. 4. 1 орта көлемді шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау	9. 1. 4. 1 орта көлемді шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
5. Негізгі ойды анықтау	5. 1. 5. 1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау	6. 1. 5. 1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау	7. 1. 5. 1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау	8. 1. 5. 1 автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау	9. 1. 5. 1 Мәтіндегі автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	5. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру	6. 1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру	7. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру	8. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру	9. 1. 6. 1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру

2) "Айтылым":

Білім алушылар:

Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Сөздік қорының алуандылығы	5. 2. 1. 1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерін, антоним, омонимдерін қатар қолдану	6. 2. 1. 1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу	7. 2. 1. 1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану.	8. 2. 1. 1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау	9. 2. 1. 1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, ауызша мәтіндер құрау
2. Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	5. 2. 2. 1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану	6. 2. 2. 1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу	7. 2. 2. 1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	8. 2. 2. 1 көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу	9. 2. 2. 1 коммуника тивтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	5. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту	6. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту	7. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту	8. 2. 3. 1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді ықпал заңдылықтарын ескеріп айту	9. 2. 3. 1 сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	5. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына сүйеніп баяндау	6. 2. 4. 1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау	7. 2. 4. 1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау	8. 2. 4. 1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндер мазмұнының дамуын салыстыру	9. 2. 4. 1 шығарманың идеясына байланысты "автордың ойын" бағалау
5. Сенімді және еркін жауап беру	5. 2. 5. 1 берілген дұрыс түсініп, лайықты жауап беру	6. 2. 5. 1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу	7. 2. 5. 1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші → тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру	8. 2. 5. 1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша қойылған сұрақтарға еркін жауап беру	9. 2. 5. 1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану
6. Визуалды материал арқылы тілді дамыту	5. 2. 6. 1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды	6. 2. 6. 1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі	7. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен	8. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен	9. 2. 6. 1 кесте, диаграмма, шартты

	сипаттау	бойынша әңгіме құрастыру	сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау	сызбаларда берілген ақпаратты баға беру	белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
--	----------	--------------------------	--	---	--

3) "Оқылым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	5. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау	6. 3. 1. 1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру	7. 3. 1. 1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну	8. 3. 1. 1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы анықтау	9. 3. 1. 1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	5. 3. 2. 1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну	6. 3. 2. 1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік, мінездеме, түсініктеме, өмірбаян, түйіндеме)	7. 3. 2. 1 ресми -іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің ерекшелігін анықтау	8. 3. 2. 1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау	9. 3. 2. 1 ғылыми стильде (мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтау
3. Көркем шығармаларды оқу	5. 3. 3. 1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау	6. 3. 3. 1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	7. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау	8. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің іс-әрекетіне баға беру	9. 3. 3. 1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтау
4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	5. 3. 4. 1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру	6. 3. 4. 1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру	7. 3. 4. 1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау	8. 3. 4. 1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау	9. 3. 4. 1 мәтіндердің жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен алынған	5. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа	6. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа	7. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба	8. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге	9. 3. 5. 1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден

мәліметтерді оқу	байланысты мәліметтерді ала білу	байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру	түрінде ұсыну	өзгеріс енгізу	қорытынды жасау
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	5. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселеге көзқарасын білдіру	6. 3. 6. 1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру	7. 3. 6. 1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген өз ойын дәлелдеп жеткізу	8. 3. 6. 1 бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыру	9. 3. 6. 1 көтерілген мәселені ғаламдық мәселелер мен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру

4) "Жазылым":

Білім алушылар:					
Дағдылар	Оқыту мақсаттары				
	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Өртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш, ресми құттықтаулар жазу	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала, интервью жазу	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу
2. Эссе жазу	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу
3. Көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	5.4.3.1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу	7.4.3.1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу	8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ түрлерін қолданып жазу	9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
4. Мәліметтерді жинақтау	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап,	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе	9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді

	жасау		презентация түрінде ұсыну	жазуда тиімді қолдану	жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
5. Орфография және пунктуация	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;	7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану	8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу	9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу

5)"Тілдік бағдар":

Білім алушылар:						
Оқыту мақсаттары						
Дағдылар	5-сынып	6-сынып	7-сынып	8-сынып	9-сынып	
1. Сөз таптары	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу, жалғау түрлерін дұрыс жалғау	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу	-	-	
	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу	7.5.1.2 салыстырма лы, күшейтпелі шырайлардың қызметін білу	-	-	
	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.1 болжалдық және бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану		
	5.5.1.4 жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану.	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда		

		қолдану	орынды қолдану	
5.5.1.5 болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ, жедел өткен шақ, ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану	8.5.1.3 етістіктің шартты рай және бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.1 өздік, өзгелік, ортақ және ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді және жазба жұмыстарда орынды қолдану	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	8.5.1.4 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану	9.5.1.2 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін және себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін білу	8.5.1.5 демеулік шылаулардың қызметін білу,	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу
2. Сөйлем 5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлы, сұраулы, лепті, бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (шартты, қарсылықты, мезгіл, себеп, қимыл-сын, мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

22. Осы оқу бағдарламасы 1-қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарға арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

23. Тоқсандағы бөлімдер мен бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

24. Шет тілін игеру деңгейін бағалаудың жалпыеуропалық жүйесі бойынша B1, B2 деңгейлеріне жету үшін білім алушылар осы Үлгілік оқу бағдарламасының қосымшасына сәйкес оқу басылымдарында көрсетілген лексикалық-грамматикалық минимумды игереді.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына 1-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар (оқыту қазақ тілінде емес)

1) 5-СЫНЫП:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан (45 сағат)			
Отбасындағы дәстүр мен мерекелер	М.Мақатаев "Токта, ботам!" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
Мектеп өмірі. Әдепті бала - арлы бала	Б. Сокпақбаев "Менің атым Қожа" повесі (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 5.1.5.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу;

			5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.1 мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
Қазақстандағы жан - жануарлар мен өсімдіктер әлемі	Жан - жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар	Тыңдалым	5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру
		Оқылым	5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
2-тоқсан (40 сағат)			
Ежелгі көшпелілер мәдениеті	Тұмар ханшайым туралы аңыз	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 5.1.5.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.2.1 хат мазмұнын түсіну; 5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында сөйлем соңында қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	5.5.1.3 сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
Су – тіршілік көзі	Ә.Тәжібаев "Сырдария" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.5.1 жетекші сұрақтар арқылы негізгі тақырыпты анықтау
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына сүйеніп баяндау; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну;

			5.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.4жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Өлемдегі ірі кітапханалар	Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту; 5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау
		Жазылым	5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу; 5.4.2.1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.5болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Денсаулық зор байлық	"Ең үлкен байлық" ертегісі	Тыңдалым	5.1.4.1 шағын көлемді көркем әдеби мәтіндердің мазмұнын түсіну; 5.1.6.1тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына сүйеніп баяндау; 5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.3.1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу; 5.4.2.1эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.6 мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Менің Тәуелсіз Қазақстаным	Қ. Сарин "Тәуелсіздік" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды

			сипаттау
		Оқылым	5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу; 5.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хабарландыру жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Аспан әлемінің құпиялары	Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру; 5.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.1.7 қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Компьютердің тілін табу - өнер	Ы.Алтынсарин "Өнер-білім бар жұрттар" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.4.1 шағын көлемді мәтіндердің мазмұнына сүйеніп баяндау; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.4.1 мәтіндердің мазмұндық құрылымын салыстыру
		Жазылым	5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау; 5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында хабарлысөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
4-тоқсан (35 сағат)			
Қазақстандағы ұлттар достастығы	М.Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)	Тыңдалым	5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту;

			5.2.5.1 берілген сұрақты дұрыс түсініп, лайықты жауап беру
		Оқылым	5.3.2.1 хат, хабарлама, жарнама мазмұнын түсіну; 5.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.2.1 эссе құрылымын сақтай отырып, адамды, табиғатты, белгілі бір оқиғаны сипаттап жазу; 5.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша постер жасау
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ұлы Дала табиғаты	Қ. Мырзалиев "Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі	Тыңдалым	5.1.1.1 тақырыпты тірек сөздер арқылы болжау; 5.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну
		Айтылым	5.2.1.1 тақырып бойынша меңгерген жаңа сөздерді олардың синонимдерімен, антоним, омонимдерімен қатар қолдану; 5.2.6.1 тірек сөздерді дұрыс қолданып иллюстрацияларды сипаттау
		Оқылым	5.3.3.1 шағын көлемді көркем әдеби шығармаларды түсіну, тақырыбын анықтау; 5.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді ала білу
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.3.1 жазба жұмыстарында бейнелеу құралдарын қолданып жазу
		Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
Ер есімі – ел есінде!	Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдатты" романы (үзінді)	Тыңдалым	5.1.3.1 күнделікті тұрмыстық тақырыптарға байланысты жаңа сөздердің мағынасын түсіну; 5.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру
		Айтылым	5.2.2.1 қазақша амандасу мәнері мен ұлттық этикет формаларын пайдалану; 5.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда қазақ тіліндегі төл дыбыстардың дыбысталуын ескеріп айту
		Оқылым	5.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау; 5.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселеге өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	5.4.1.1 ресми стильдің тілдік ерекшеліктері мен талаптарын дұрыс қолдана отырып, хат жазу; 5.4.5.1 жазба жұмыстарында жалғаулардың ерекшелігін ескеріп, үндестік заңына сәйкес орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;
Тілдік бағдар	5.5.2.1 жазба жұмыстарында бұйрықты сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру		

2) 6-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан (45 сағат)			

Отан отбасынан басталады	М.Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда хабарлы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (мінездеме); 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу
Қазіргі қазақ ауылы мен қаланың тыныс-тіршілігі	Ә.Дүйсенбиев "Бәтінке, шұжық, балқаймақ" өлеңі	Тыңдалым	6.5.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.5.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік); 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.2 лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын,

			аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу
Таулар сыры.	М. Мақатаев "Мен таулықпын" өлеңі	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырып-тарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттармен байланыстыру; 6.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.3 реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2- тоқсан (40 сағат)			
Қуат көзін үнемдей білеміз бе?	М. Жұмабаев "От" өлеңі (үзінді)	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу; 6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу
		Оқылым	6.3.2.1ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (түсініктеме); 6.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.4 өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша

			жұмыстарда орынды қолдану
Менің туған өлкем өлеңдер мен прозада		Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Астана мәдениет пен өнер ордасы	Ө. Ысқақ "Күн ұлымын"	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда лепті сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян, түйіндеме)
		Жазылым	6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, өмірбаян жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге

			қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (нақ осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан қорықтары	Ө.Тұрманжанов "Қарлығаш, дәуіт, жылан"	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Болашақ мамандықтары	А.Машанов "Жер астына саяхат"	Тыңдалым	6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру, қарама-қайшы ақпараттарды анықтау

		Жазылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен тақырыпқа байланысты мәліметтерді мәтін мазмұнымен салыстыру
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы	Д. Досжан "Жібек жолы" романы (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (өмірбаян); 6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.5 етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Жер байлығына аяулы көзқарас	Ш. Айтматов "Ана - Жер Ана"	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу; 6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай

			дұрыс жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.6 сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Олимпиада жеңімпаздары – Қазақстан мақтанышы	М.Әлімбаев"Шынықсаң, шымыр боларсың" өлеңі, Ә. Дүйсенбиев "Күшті болсам мен егер"	Тыңдалым	6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну; 6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
4-тоқсан (35 сағат)			
Абайды оқы, таңырқа!	Абай Құнанбайұлы Табиғат лирикасы, "Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері	Тыңдалым	6.1.2.1 тыңдалған мәтіннен негізгі және қосымша ақпараттарды анықтау; 6.1.5.1 тірек сөздер, мәтін тақырыбы арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.3.1 орта көлемді шығармаларды түсіну, тақырыбы мен негізгі ойды анықтау; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып,

			түрлерін салыстыру
		Жазылым	6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.7 себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Қазақ ұлттық колөнері	О. Бөкей "Апамның астауы" әңгімесінен (үзінді), Ф.Оңғарсынова "Оюлар" өлені (үзінді)	Тыңдалым	6.1.1.1 тірек сөздер арқылы тақырыпты және көтерілетін мәселені болжау; 6.1.3.1 тұрмыстық-әлеуметтік тақырыптарға байланысты жаңа сөздер мен тірек сөздердіңмағынасын түсіну
		Айтылым	6.2.2.1 тақырып бойынша диалогті бастау, жалғастыру, аяқтау формаларын білу; 6.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сұраулы, хабарлы, лепті және бұйрықты сөйлемдердің интонациялық ерекшелігін ескеріп айту
		Оқылым	6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру; 6.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені шынайы өмірмен байланыстыру
		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.2.1жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
		Өлкені сипаттау өнері	
		Айтылым	6.2.5.1 коммуникативтік жағдаят бойынша диалогке өзара түсу; 6.2.6.1 тірек сөздерге сүйеніп, сюжетті суреттердің желісі бойынша әңгіме құрастыру
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.4.1 мәтіндердің тақырыбына, мазмұндық құрылымына сүйене отырып, түрлерін салыстыру

		Жазылым	6.4.2.1 эссе тақырыбының желісінен шықпай, әрбір абзацты жүйелі құрастыру; 6.4.3.1 жазба жұмыстарында теңеу, эпитет сөздерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	6.5.1.1 мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу; 6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру
Саяхат және туризм	Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)	Тыңдалым	6.1.4.1 шағын поэзиялық шығармалардың мазмұнын талдай отырып кейіпкерлерге сипаттама жасау; 6.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде шынайы өмірмен байланыстырып жауап беру
		Айтылым	6.2.4.1 шағын көлемді мәтіндегі жеке эпизодтарды сипаттау; 6.2.1.1 тура және ауыспалы мағынадағы сөздерді қолдану, ойын әсерлі, мазмұнды жеткізу
		Оқылым	6.3.1.1 мәтіндегі негізгі ақпаратты анықтау, өмірдегі кейбір жағдаяттар мен байланыстыру; 6.3.2.1 ресми стильдегі мәтіндердің стильдік ерекшелігін анықтау (күнделік)
		Жазылым	6.4.4.1 мәліметтерді жинақтай отырып, тақырып бойынша сызба-кестелер жасау; 6.4.1.1 мәтіндердің стильдік ерекшелігін сақтай отырып, мінездеме, өмірбаян жазу; 6.4.5.1 жазба жұмыстарында сөзге қосымша жалғауда үндестік заңын ескеріп, орфографиялық нормаға сай дұрыс жазу;
		Тілдік бағдар	6.5.2.1 жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

3) 7-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі - қазақ тілін оқып-үйренеміз.	М. Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау

Үштілді білу – үлкен өнер		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу
Уақыт – ұлы күш	Абай Құнанбаев "Сағаттың шықылдағы емес ермек"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші-тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.2 салыстырмалы, күшейтпелі шырайлардың қызметін білу
Жердегі климаттық өзгерістер	Д. Дефо "Робинзон Крузо" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен

			жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.3 топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
2- тоқсан (40 сағат)			
Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы	Б. Ұзақов "Жантаза"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.4 одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Туған өлке публицистика беттерінде		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.5.1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды

			анықтау
		Айтылым	7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер); оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.1 мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Спорт және денсаулық күтімі	Т.Нұрмағанбетов "Он төрт жасар жігіт"	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту; 7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну; 7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, өтініш жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

Ұқсатым. Талғам	Сән. Ақан сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"	Тыңдалым	7.1.5.1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау; 7.1.3.1 әлеуметті-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістік шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Ғаламтормен дұрыс жұмыс жасау – мәдениет	Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау; 7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.1.1 кесте, диаграмма, сызба, шартты белгілер түрінде берілген ақпаратты түсіну
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, түйіндеме жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің қалау рай қызметін білу,

			ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
Музыка. Қазақтың киелі домбырасы	І.Жансүгіров "Күйші" поэмасы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші →тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.1.6 мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану.
Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі	Ғ.Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу; 7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну
		Тілдік бағдар	7.5.1.7 септеулік шылаулардың қызметін

			білу;
Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!	М.Мақатев"Наурыз"	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.6.1 кесте, диаграмма, суреттер мен сызбаларда берілген ақпаратты сипаттау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, ресми құттықтаулар жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4-тоқсан (35 сағат)			
Жастықтың оты қайдасың?	М.Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі	Тыңдалым	7.1.1.1 мәтін үзінділері арқылы оқиғаның дамуын болжау; 7.1.5.1 сөйлеушінің дауыс ырғағы мен сөйлеу мәнері арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	7.2.2.1 ұсыныс жасау, өтініш, бұйрық берудің түрлі формалары мен жағдаяттарына сай сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау; 7.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді кесте, диаграмма, сызба түрінде ұсыну
		Жазылым	7.4.3.1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі)

			сөздер)
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
"Менің туған өлкем" электрондық энциклопедиясы		Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде өз пікірін өзгелердің пікірімен салыстыра отырып жауап беру
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда екпін түрлерін сөз және сөйлем ішінде орынды қолданып айту
		Оқылым	7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (күрделі сөздер), оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.1.5 етістіктің шақтары (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ, мақсатты және болжалды келер шақ) мен қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану; 7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары	Майкл Х.Харт "100 ұлы адам" атты кітабынан -"Альберт Эйнштейн"	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.3.1 әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты қажетті сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдер, терминдер мен неологизмдерді орынды қолдану; 7.2.5.1 диалогке қатысушылар коммуникативтік жағдаяттың талаптарына сай "сөйлеуші→тыңдаушы" позицияларын еркін ауыстыру
		Оқылым	7.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы кейіпкердің образын талдау; 7.3.4.1 мәтіндердің идеясын, мақсатты аудиториясын салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	7.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу;

			7.4.5.1 тақырып бойынша оқшау сөздерге қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Батыр туса – ел ырысы	А. Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)	Тыңдалым	7.1.2.1 тыңдалған мәтіннен ақпараттың өзектілігін анықтау; 7.1.4.1 әдеби көркем шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	7.2.1.1 мақал-мәтелдерді орынды қолдана отырып, мәтін мазмұнын дамыту; 7.2.4.1 шығармадағы кейіпкерлерге автор берген мінездемені талдау
		Оқылым	7.3.2.1 ресми-іскерлік (өтініш) салаға қатысты мәтіндердің тілдік ерекшелігін анықтау; 7.3.6.1 тақырып бойынша деректер қолдана отырып мәтінде көтерілген мәселеге өз ойын дәлелдеп жеткізу
		Жазылым	7.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, презентация түрінде ұсыну; 7.4.3.1 жазба жұмыстарында метафораны қолданып жазу
		Тілдік бағдар	7.5.2.1 жазба жұмыстарында ыңғайлас, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

4) 8-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Білім. Ғылым. Инновация	Т. Сұлтанбеков "Ғажайып планета" әңгімесі (үзінді)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтін-дердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен

			кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Сауда жасай білесің бе?	Абай Құнанбаев "Базарға қарап тұрсам әркім барар"	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып, көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
Жаһандық энергетикалық дағдарыс	Ш. Айтматов "Кассандра таңбасы"	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды

			бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.2 еліктеу сөздерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Достық пен татулық таптырмас бақыт	Т. Айбергенов "Бір тойым бар"	Тыңдалым	8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау; 8.1.6.1 тыңдалымматериалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Кәсіп – бақыттың шырағы, Еңбек – ырыстың бұлағы	С. Мұқанов "Саятшы Ораз" әңгімесі	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (жолдаулар) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің

			оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.3 етістіктің бұйрық рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстанның су ресурстары	Ә. Нұрпейісов "Қан мен тер"	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау
		Айтылым	8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.1.1 күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
3- тоқсан (50 сағат)			
Тарихи тұлғалар тағылымы	Т.Әлімқұлов "Қараой" әңгіме	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау
		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну;

			8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қызым жағадағы құндызым, Ұлым аспандағы жұлдызым	"Қозы Көрпеш – Баян – сұлу" жыры (үзінді)	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау
		Айтылым	8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.3.1 жазба жұмыстарында символ мен кейіптеу түрлерін қолданып жазу
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Биоалуан түрлілік. Жойылып жатқан жануарлар мен өсімдіктер	бара мен М.Әуезов "Көксерек"	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұнын негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру.
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру

		Жазылым	8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану; 8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатынтыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.1.5 демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері	Б.Ж.Бопай ұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді).	Тыңдалым	8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып,көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау
		Оқылым	8.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардың композициялық құрылымын анықтау, кейіпкердің іс-әрекетіне немесе лирикалық кейіпкердің образына баға беру; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру
		Жазылым	8.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдарын ұсыну; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдарсалалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат)			
"Мәңгілік елдің нұрлы жолы!"	Н.Ә.Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)	Тыңдалым	8.1.3.1 оқу-еңбек тақырыптарына байланысты күрделі сөздер мен тұрақты тіркестердің мағынасын түсіну; 8.1.4.1 орта көлемді прозалық, драмалық және поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, тақырыбы мен идеясын талдау.
		Айтылым	8.2.2.1 түрлі жанрдағы көркем мәтіндерге сүйене отырып,көңіл-күйді білдіруде ұлттық сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын қолдана білу; 8.2.3.1 ауызша мәтіндер құрауда сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарын ескеріп айту

		Оқылым	8.3.2.1 публицистикалық стильдің (қысқа очерк) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау; 8.3.4.1 мәтіндердің түрлерін, тілдік ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында талғаулысалалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті	Ринат Заитов пен Аманғазы Кәріпжанов айтысы	Тыңдалым	8.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, детальді ақпараттарды анықтау; 8.1.5.1 тірек сөздер, автор көзқарасы мен көңіл күйі арқылы негізгі ойды анықтау
		Айтылым	8.2.1.1 тұрақты тіркестер мен көркемдегіш құралдарды қолданып, ауызша мәтіндер құрау; 8.2.6.1 кесте, диаграмма, нұсқаулық шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпаратты талдау, баға беру
		Оқылым	8.3.1.1 перифраз түрінде берілген сұрақ арқылы қажетті ақпаратты анықтау; 8.3.2.1 публицистикалық стильдің (мақала, интервью) тілдік ерекшеліктері арқылы мәтіндердің жанрын анықтау
		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, пікір жазу; 8.4.4.1 тақырып бойынша мәліметтерді жинақтап, эссе жазуда тиімді қолдану
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Қазақстан Байқоңыр-Ғарыш	- Нұртөре Жүсіп "Қыран қазақ" (деректі әңгіме)	Тыңдалым	8.1.1.1 мәтін тақырыбы, тірек сөздер, иллюстрациялар арқылы көтерілетін мәселені болжау; 8.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде деректерді келтіре отырып, дәлелді жауап беру
		Айтылым	8.2.4.1 идеялық жағынан ұқсас мәтіндердегі оқиғалар желісіне бақылау жасай отырып, мазмұнның дамуын салыстыру және талдау; 8.2.5.1 пікірталасқа қатысушылар берілген тақырып бойынша өз пікірлерін сенімді дәлелдеу және қойылған сұрақтарға еркін жауап беру
		Оқылым	8.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді қолдана отырып, мәтінге өзгеріс енгізу, ерекшеліктерді бақылау; 8.3.6.1 тақырып бойынша бірнеше мәтінде көтерілген мәселелерді салыстыра отырып, баға беру

		Жазылым	8.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, интервью жазу; 8.4.5.1 тақырып бойынша сөздердің маңызды бөліктерін дұрыс жазу (жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздер)
		Тілдік бағдар	8.5.2.1 жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

5) 9-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан (45 сағат)			
Қазақ жазуының даму жолы	"Күлтегін" жыры	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жолың жолаушы болсын,	М. Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға

			байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, нұсқаулық жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Көшпенділер мәдениеті. Қазақтың халық күнтізбесі	I. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді)	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдықтақырыптар аясындаайтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.1.6.1 кесте мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
2 -тоқсан (40 сағат)			
Заң – қоғамның тірегі	Айбатыр Сейтақ "Азат елдің арнамысы – Ата Заң"	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс

			таңдай білу
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (аннотация, тезис) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.1 ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы.	Маралтай Ыбыраев "Елбасыма"	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
		Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолужазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
Жастар және бұқаралық ақпарат құралдары	Қ.Аманжолов "Жас дәурен"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық

			шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
3-тоқсан (50 сағат)			
ЭКСПО-2017 Қазақстан белесі	Н.Ә.Назарбаев "Тәуелсіздік толғауы"	Тыңдалым	9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясындайтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу
		Оқылым	9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақалажазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.1.3 ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орындықолдану
Биотехнология жаңалықтары	Сахиев Жүніс "Уақыт қайтарымы"	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау
		Айтылым	9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына

			байланысты "автордың ойын" бағалау	
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.4.1 мәгіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау	
		Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу	
		Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (шарттыбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру	
Болашақ көздері.	энергия	Медеу Сәрсексе "Жетінші толқын"	Тыңдалым	9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру; 9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
			Айтылым	9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау
			Оқылым	9.3.2.1 ғылыми стильде (мақала, баяндама, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру
			Жазылым	9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу
			Тілдік бағдар	9.5.1.2 жазба жұмыстарында (қарсылықтыбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Алаш идеясы мен қайраткерлері		Д.Әшімханов "Бес арыс" кітабынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру
			Айтылым	9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға

			байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шолужазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мезгілбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
4- тоқсан (35 сағат)			
Жаһандық демография	мәселе: Абай Құнанбай ұлы "Адамның кейбір кездері"	Тыңдалым	9.1.3.1 әлеуметтік-қоғамдық тақырыптар аясында айтылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 9.1.4.1 орта көлемді прозалық, поэзиялық шығармалардан үзінді тыңдау, көтерілген (тұрмыстық, әлеуметтік, қоғамдық) мәселені анықтап, өз пікірін білдіру
		Айтылым	9.2.5.1 сөйлеу барысында түрлі стильде берілген тақырып бойынша қажетті аргументтерді орынды қолдану, диалогте, полилогте сенімді сөйлеу; 9.2.6.1 кесте, диаграмма, шартты белгілер мен сызбаларда берілген ақпараттарды өзара салыстырып бағалау
		Оқылым	9.3.3.1 прозалық және поэзиялық шығармалардағы автордың ойы мен көтерілген мәселені анықтап, оқырманға әсерін бағалау; 9.3.5.1 қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерден қорытынды жасау, өз көзқарасын білдіру
		Жазылым	9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, шағын мақала жазу; 9.4.4.1 тақырып бойынша түрлі стильдегі мәтіндер құрауда мәліметтерді жинақтап, дереккөздеріне сілтеме көрсетіп жазу
		Тілдік бағдар	9.5.2.1 жазба жұмыстарында (себеп) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
Роботтар киборгтар әлемі	мен Айзек Азимов "Мен -роботпын" жинағынан үзінді	Тыңдалым	9.1.2.1 тыңдалған мәтіннің негізгі мазмұнын түсіну, ақпараттың шынайылығы мен нақтылығын анықтау; 9.1.5.1 мәтіннің мақсатты аудиториясын, автордың негізгі ойы мен көзқарасын анықтау

		<p>Айтылым</p> <p>9.2.1.1 берілген тақырыпқа сай сөздерді орынды қолдана отырып, мақсатты аудиторияға арналған ауызша мәтіндер құрау; 9.2.4.1 шығарманың идеясы мен мазмұнына байланысты "автордың ойын" бағалау</p> <p>Оқылым</p> <p>9.3.1.1 мәтіндегі ақпараттың өзектілігін анықтау, қорытынды жасау; 9.3.4.1 мәтіндердің стилін, жанрлық ерекшеліктерін салыстырып, талдау жасау</p> <p>Жазылым</p> <p>9.4.2.1 эссе құрылымы мен дамуын сақтап, мәселе бойынша ұсынылған шешімнің артықшылығы мен кемшілік тұстарын салыстыра отырып, өз ойын дәлелдеп жазу; 9.4.3.1 жазба жұмыстарында афоризмдерді тиімді қолданып жазу</p> <p>Тілдік бағдар</p> <p>9.5.2.1 жазба жұмыстарында (қимыл-сынбағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру</p>
Қазақстандағы туризм және экотуризм	І.Жансүгіров "Жетісу суреттері"	<p>Тыңдалым</p> <p>9.1.1.1 тыңдалатын мәтіндегі фразалар мен дәйексөздерді талқылай отырып, тақырып пен көтерілетін мәселені болжау; 9.1.6.1 тыңдалым материалдарының мазмұны негізінде көтерілген мәселеге сыни көзқарасын білдіру</p> <p>Айтылым</p> <p>9.2.2.1 коммуникативтік жағдаяттарға байланысты сөйлеу этикеті формаларын дұрыс таңдай білу; 9.2.3.1 коммуникативтік жағдаятқа сай сөйлеу тіліндегі интонация, кідіріс, логикалық екпіннің мәнін түсініп, өз ойын жеткізу</p> <p>Оқылым</p> <p>9.3.2.1 ғылыми стильде (пікір, аннотация, мақала, презентация) жазылған еңбектердің тілдік және жанрлық ерекшелігін анықтап, талдау жасау; 9.3.6.1 мәтінде көтерілген мәселені ғаламдық мәселелермен байланыстыра отырып сыни тұрғыда баға беру</p> <p>Жазылым</p> <p>9.4.1.1 мәтіндердің жанрлық және стильдік ерекшелігін сақтап, аннотация, нұсқаулық жазу; 9.4.5.1 тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі, құрама атауларды дұрыс жазу; сөйлем ішінде қойылатын тыныс белгілерді орынды қолдану</p> <p>Тілдік бағдар</p> <p>9.5.2.1 жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру</p>

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған "Қазақ тілі және әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі

5-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан –86 сөз					
Отбасындағы		дәстүр		мен	мерекелер
М.Мақатаев. "Тоқта, балам, атаң келеді артыңда!"					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		балалық	зт	163	Мәтін құрауда жалғау түрлерін дұрыс жалғау
		шақ	зт	567	
		ата-ана	зт	2122	
		жәрдем	зт	399	
		күлкі	зт	403	
		қария	зт	365	
		дәстүр	зт	1402	
		қонақжай	сн	67	
		мерейтой	зт	279	
		ие	зт	9430	
		ауызбірлік	зт	38	
		нәресте	зт	169	
		зейнеткер	зт	179	
		көпбалалы	сн	36	
		сағын	ет	493	
		құрметте	ет	452	
		бесік	зт	511	
		бақытты	сн	267	

		тәрбиелі	сн	183	
		амандас	ет	323	
		сүйінші	зт	130	
		мәпеле	ет	55	
		жай	ет	554	
		тамашала	ет	146	
		таңдан	ет	329	
		шілдеhana	зт	58	
		шығар	ет	4593	
		сондай	үс	1097	
		төрлет	ет	7	
Мектеп Әдепті бала – арлы өмірі Б. Соқпақбаев "Менің атым Қожа" повесі (үзінді)					бала
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		ар	зт	666	Мәтіндерден жалпы және жалқы есімдерді ажырата білу
		жағымсыз	сн	293	
		ес	зт	675	
		лақтыр	ет	752	
		алда	ет	904	
		мінез-құлық	зт	490	
		көшбасшы	зт	489	
		баға	зт	1960	
		дайындық	зт	724	

		зерек	сн	98
		мазақта	ет	49
		үлгі	зт	3132
		өтірік	сн	871
		еріншек	сн	58
		емтихан	зт	269
		белсенді	сн	824
		ұрлық	зт	244
		айналыс	ет	813
		уәделес	ет	23
		төбелес	ет	48
		көшір	ет	955
		өтін	ет	540
		кейіпкер	зт	1180
		бауырмал	сн	46
		тапсыр	ет	1001
		тиянақты	сн	79
		ізден	ет	269
		еңбек	зт	13259
		қалжың	зт	323
		әділ	сн	620

Қазақстандағы

жан-жануарлар

мен

өсімдіктер

әлемі

Жан-жануарлар туралы ертегілер, жұмбақтар

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		аққу	зт	321	Лексикалық мағынасы жағынан заттың түрін, түсін сапасын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
		аққайың	зт	13	
		аю	зт	766	
		қырғауыл	зт	98	
		жыртқыш	зт	193	
		жабайы	зт	306	
		құрлық	зт	325	
		арқар	зт	71	
		қанат	зт	1184	
		қарағай	зт	238	
		қауырсын	зт	132	
		қонжық	зт	88	
		өрмеле	ет	126	
		қақпан	зт	95	
		мүйізтұмсық	зт	32	
		шың	зт	262	
		тұмсық	зт	710	
		тіршілік	зт	1318	
		итбалық	зт	39	
		айлакер	сн	74	

	қорқақ	сн	230
	қон	ет	772
	тиін	зт	273
	жиде	сн	16
	көпжылдық	сн	18
	батпақ	зт	167
	түлкі	зт	1074

2- тоқсан–66 сөз

Ежелгі көшпелілер мәдениеті
Тұмар ханшайым туралы аңыз

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		шаруашылық	зт	462	Сан есім (бірліктер, ондықтар, жүз, мың) атауларын білу, орынды қолдану
		жүк	зт	649	
		тұрақ	зт	2246	
		бейне	шл	196	
		дерек	зт	1757	
		тұрмыс	зт	1313	
		қыстау	зт	717	
		азық-түлік	зт	613	
		мал	зт	2205	
		мекен	зт	1027	
		күздеу	зт	8	
		арба	зт	473	

	қазан	зт	1199
	ханшайым	зт	54
	ханзада	зт	34
	жайлау	зт	520
	керуен	зт	264
	көктеу	зт	16
	әшекей	ет	208
	сауда	ет	1842
	көшпелі	сн	476
	садақ	зт	204

Су – тіршілік көзі
Ө.Тәжібаев "Сырдария" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		арық	зт	197	Жіктеу, сілтеу, сұрау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		таяз	зт	46	
		нөсер	зт	76	
		тартыл	сн	726	
		қамыс	зт	264	
		жағалау	зт	594	
		дария	зт	179	
е		шағала	зт	112	
		тұзды	сн	54	
		шипалы	сн	45	

	арна	зт	488
	толқын	зт	586
	баяу	үс	278
	құра	ет	221
	тасы	ет	1486
	ернеу	зт	34
	пайдалан	ет	5283
	шаш	ет	546
	суар	ет	251
	жайылым	зт	307
	қаз	зт	402
	ағыс	зт	441

Әлемдегі ірі кітапханалар
Абай Құнанбайұлы "Ғылым таппай, мақтанба" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		оқырман	зт	972	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		кездес	зт	3750	
		тізімде	ет	17	
		сирек	сн	470	
		қанағат	зт	152	
		шол	ет	99	
		мұқаба	зт	64	
		тақтайша	зт	67	

	қор	зт	650
	бөлім	зт	2816
	тап	зт	285
	кітапхана	зт	2634
	рақым	зт	109
	тіркел	ет	165
	зерде	зт	67
	пайда/бол	зт	142/108133
	қайтар	ет	561
	тапсырыс	зт	462
	мекенжай	зт	703
	жуық	үс	975
	тек	үс	111
	сөре	зт	155

3 тоқсан –96 сөз

Денсаулық – зор байлық
"Ең үлкен байлық" ертегісі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		дәулет	зт	146	Қалау рай,жекеше түрі: Мекен және мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ақуыз	зт	56	
		итмұрын	зт	34	
		күш-қуат	зт	70	
		түшкір	ет	46	

	құрам	зт	2918
	өнім	зт	2822
	көмірсу	зт	47
	шұбат	зт	117
	зиянды	сн	217
	жұқпалы	сн	79
	күнделікті	сн	74
	сергек	сн	104
	зор	сн	2179
	ірімшік	зт	126
	ескерт	ет	814
	жалық	ет	187
	қуыр	зт	86
	нашарла	ет	691
	сау	сн	640
	сезін	ет	847
	жұмыртқа	зт	417
	май	ет	722
	тұтын	ет	298

Менің Тәуелсіз Қазақстаным
Қ. Сарин "Тәуелсіздік" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		жетістік	зт	987	Ыңғайластық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу,

	отар	зт	324	ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	қойнау	зт	1366	
	ата-баба	зт	477	
	дүниежүзі	зт	430	
	зәулім	сн	86	
	береке-бірлік	зт	43	
	еркіндік	зт	476	
	әкім	зт	1904	
	тату-тәтті	сн	152	
	ұрпақ	зт	603	
	егеменді	сн	327	
	дамы	ет	6059	
	таңба	зт	790	
	таныт	ет	1281	
	сипат	зт	1838	
	мойында	ет	145	
	өлке	зт	1269	
	елшілік	зт	221	
	аманат	зт	202	
	ресми	сн	1253	
	құрсау	сн	89	
	жарияла	ет	1997	

		киелі	сн	275	
Аспан		әлемінің			күпиялары
Жұлдыздар туралы аңыздар, ертегілер					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		қараңғы	сн	525	Қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		шокжұлдыз	зт	26	
		қашықтық	зт	313	
		құсжолы	зт	1	
		жылт-жылт	ел	24	
		қыстыгүні	үс	35	
		ұсак	сн	502	
		әне	ес	351	
		шырақ	зт	442	
		көкжиек	зт	135	
		темірқазық	зт	41	
		бақыла	ет	1669	
		таңғажайып	сн	127	
		аңыз	зт	871	
		бағыт	зт	3077	
		жұлдызшы	зт	15	
		жетіқарақшы	зт	10	
		шолпан	зт	101	
		жүйе	зт	5034	

		тұтыл	ет	19	
		қозғал	ет	785	
		теңел	ет	41	
		шексіз	зт	403	
		жаздыгүні	үс	35	
Компьютердің тілін табу – өнер					
Ы.Алтынсарин "Өнер-білім бар жұрттар" өлеңі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		парақ	зт	478	Жазба жұмыстарында хабарлысөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		пернетақта	зт	37	
		желі	зт	594	
		орнат	ет	1528	
		енгіз	ет	2511	
		ғаламтор	зт	262	
		дербес	зт	1467	
		тегін	зт	725	
		ақылы	сн	84	
		байланыс	ет	2230	
		шапшаң	үс	169	
		хат	зт	2512	
		жібер	ет	5740	
		алмас	ет	196	
		бағдарлама	зт	4592	

	көмекші	зт	420
	тінтуір	зт	4
	қабілет	зт	1890
	қарым-қатынас	зт	1478
	шам	зт	371
	сондықтан	шл	4836
	сұрақ	зт	4727
	құпиясөз	зт	3
	жүкте	ет	232

4-тоқсан – 76сөз

Қазақстандағы ұлттар достастығы
М.Мағауин "Бір атаның балалары" (үзінді)

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		ақылдас	ет	251	Жазба жұмыстарында сұраулы сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		баспасөз	зт	761	
		бейбітшілік	зт	593	
		белгі	зт	3869	
		бірлес	ет	995	
		негіз	зт	7596	
		қазақша	үс	431	
		дос-жаран	зт	32	
		төзімді	сн	8	
		аударыл	зт	597	

	кұрыл	ет	2607
	пейіл	зт	133
	мүше	зт	2676
	ортақ	сн	967
	жетім	зт	1345
	өкіл	зт	3812
	пана	зт	170
	салтанатты	сн	199
	төраға	зт	1365
	тұрақты	сн	1599
	ұжым	зт	603
	келісім	зт	1934
	шеш	ет	3486
	ынтымақ	зт	244
	іс-шара	зт	415

Ұлы Дала табиғаты
Қ. Мырзалиев "Табиғат – жаратылыс пернесі" өлеңі

№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		тегіс	сн	188	Жазба жұмыстарында лепті сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
		самал	зт	136	
		жазық	сн	334	
		көрініс	зт	1400	
		бұғы	зт	138	

		шырша	зт	383	
		аласа	сн	248	
		қысым	зт	664	
		ылғал	зт	67	
		балауса	зт	29	
		жартас	сн	215	
		сарқырама	зт	55	
		өзгеше	үс	1104	
		қалдыр	ет	2415	
		жұл	ет	455	
		қазына	зт	585	
		құйын	сн	158	
		қоңыз	зт	147	
		тасбақа	зт	295	
		кірпі	зт	209	
		бақбақ	зт	39	
		жұпар	зт	79	
		байтақ	зт	159	
		құмды	сн	95	
		жазира	зт	30	
		Ер есімі – ел есінде!			
		Ғ. Мүсірепов "Қазақ солдаты" романы (үзінді)			
№	№	Лексикалық минимум	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум

	(актив)			
	есім	зт	2119	Жазба жұмыстарында лепті (бұйрықты) сөйлемдердің жасалу жолдарын білу, құрастыру
	ардагер	зт	310	
	әскер	зт	1786	
	бітір	ет	3068	
	марапатта	зт	336	
	ержүрек	сн	114	
	ерлік	зт	1019	
	майдан	зт	865	
	ұран	зт	312	
	тағзым	зт	87	
	соғыс	зт	2809	
	жаралан	ет	55	
	жау	зт	1452	
	бірде	үс	456	
	жауынгер	зт	632	
	дұшпан	зт	362	
	белгісіз	сн	445	
	ересек	сн	309	
	ешқашан	ес	680	
	ұмытыл	ет	57	
	атау	зт	5632	
	кенеттен	үс	57	

		жара	зт	725
		алау	зт	96
		отансүйгіш	сн	50
		оқиға	зт	2501

6-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

6-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1- тоқсан–86 сөз					
Отан		отбасынан		басталады	
М.Әуезов "Абай жолы" романы, "Қайтқанда" тарауы (үзінді)					
№	№	Лексика (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		туыс	зт	595	Мәтіндерден деректі және дерексіз зат, көптік мәнді есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану
		асық	ет	763	
		жауапкершілік	зт	869	
		намыс	зт	609	
		береке	зт	447	
		ағайын	зт	579	
		бір-бірі	ес	1021	
		бастал	ет	1139	
		аяқтал	ет	1166	
		қатал	сн	353	
		сезімтал	сн	77	
		өзімшіл	сн	62	
		отбасылық	сн	711	
		еркеле	ет	131	

		қолда	ет	4922	
		түсін	ет	5113	
		пікірлес	ет	197	
		ескер	ет	1423	
		шәкірт	зт	742	
		тіле	ет	55	
		шағын	сн	3369	
		үйрет	ет	3739	
		тәрбиеле	ет	1855	
		үйлен	ет	427	
		шыда	ет	463	
		нағашы	зт	239	
		ал	шл	8393	
		өнеге	зт	815	
		жасырын	ет	299	
		түс	ет	8712	
		хабарлас	ет	363	
		қайт	ет	5669	
Қазіргі		қазақ	ауылы	мен	қаланың тыныс-тіршілігі
Ә.Дүйсенбиев "Бәтіңке, шұжық, балқаймақ" өлеңі					
		жергілікті	сн	1879	Лексикалық мағынасы жағынан заттың сипатын, көлемін, салмағын, аумағын білдіретін сын есімдерді ажырата білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
		айырмашылық	зт	704	
		тыныс	зт	262	

	қора	зт	456
	бақташы	зт	72
	қармақ	зт	176
	шұжық	зт	92
	балқаймақ	зт	16
	жент	зт	26
	кептеліс	зт	11
	отшашу	зт	29
	тынық	ет	258
	ауылдық	сн	402
	қалалық	сн	410
	жидек	зт	88
	ойын-сауық	зт	134
	дайын	үс	997
	шымыр	сн	61
	нәзік	сн	380
	бейімдел	ет	250
	хауыз	зт	13
	шулы	сн	25
	тыныш	сн	345
	қарбалас	үс	16
	күні-түні	үс	42

		епті	сн	76	
Таулар					сыры.
М. Мақатаев "Мен таулықпын"					
		асқар	сн	540	Реттік сан есімдер мен жинақтық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		етек	зт	621	
		көшкін	зт	32	
		сел	зт	174	
		нүкте	зт	664	
		көтеріл	ет	1587	
		биіктік	зт	527	
		тік	сн	204	
		әдемілік	зт	108	
		бұзыл	ет	761	
		тастақ	сн	38	
		кенді	сн	28	
		орташа	сн	521	
		үңгір	зт	368	
		қарлы	сн	50	
		үгіл	ет	2	
		мұздық	зт	200	
		жолық	ет	258	
		белгіле	ет	2111	
		шіркін	од	299	

	алақай	од	175
	тайғанақ	сн	10
	абайсызда	үс	31
	өрле	ет	363
	жота	зт	349
	шоқы	зт	36
	гүріл	зт	16
	біресе	шл	392

2- тоқсан – 66 сөз

Қуаткөзінүнемдейбілемізбе?

М. Жұмабаев "От" өлеңі(үзінді)

	куат	зт	796
	ылғи	үс	347
	сұраным	зт	19
	көмір	зт	540
	өндір	ет	2917
	жап-жарық	сн	32
	жан	ет	847
	өш	ет	304
	балауыз	зт	19
	жалға	ет	1971
	жетеле	ет	336
	соқ	ет	2443
	отын	зт	289

Өздік, болымсыздық, белгісіздік, жалпылау есімдіктерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

		жұмса	ет	685	
		жылыт	ет	104	
		есептеуіш	зт	17	
		шығын	зт	491	
		тұрғын	зт	2635	
		тұтынушы	зт	592	
		күй	ет	296	
		қап	од	50	
		мазмұн	зт	2321	
Астана		–	мәдениет	пен	өнер
Ә.Бісқақ "Күн ұлымын"					ордасы
		ұйымдастыр	ет	2132	
		көрермен	зт	216	
		шырқа	ет	190	
		шетелдік	сн	1158	
		отандық	сн	480	
		ауыстыр	ет	739	Болымды, болымсыз етістіктерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		көріктендір	ет	13	
		мәдени	сн	1308	
		ұзындық	зт	632	
		тыныс-тіршілік	зт	81	
		нышан	зт	152	
		өнерлі	сн	159	

		кезек	зт	1586
		іскери	сн	28
		жаға	зт	771
		әкімшілік	зт	1356
		сәулетті	сн	63
		шаһар	зт	245
		саяси	сн	3568
		рухани	сн	1466
		алақан	зт	397
		жарыс	зт	796

Қазақстан

қорықтары

Ө.Тұрманжанов "Қарлығаш, дәуіт, жылан"

		аң-құс	зт	176
		ну	зт	100
		шөлейт	зт	102
		молай	ет	92
		таутеке	зт	17
		сазан	зт	45
		бекіре	зт	40
		суыр	зт	38
		қамысты	сн	4
		бұлақтай	сн	3
		өсіп-дамы	ет	3

Етістіктің шақтарының (нақ осы шақ, ауыспалы осы шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

		кесіртке	зт	36
		құнды	сн	492
		алуан	сн	1125
		қорықша	зт	24
		дәуіт	зт	65
		жар	зт	253
		мекендеуші	зт	12
		құры	ет	141
		көлем	зт	2898
		парыз	зт	360
		күзет	зт	358

3- тоқсан – 96 сөз

Болашақ

мамандықтары.

А. Машанов "Жер астына саяхат"

		кәсіп	зт	853
		мүмкіндік	зт	4074
		салыстыр	ет	1646
		анықта	ет	4906
		тырыс	ет	1254
		білікті	сн	133
		ірікте	ет	321
		дамыт	ет	4478
		сәйкес	сн	3668

Етістіктің шақтарының (ауыспалы келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану

		шығармашыл	сн	13	
		талдат	ет	18	
		тәжірибе	зт	1676	
		сұраныс	зт	743	
		заңгер	зт	273	
		қаржыгер	зт	36	
		сәулетші	зт	30	
		ғой	шл	6508	
		дәріс	зт	573	
		талапкер	зт	120	
		дінтанушы	зт	6	
		оқытушы	зт	552	
		бағдарламашы	зт	5	
		сала	зт	6726	
		арманда	ет	356	
Қазақстан және Ұлы Жібек жолы. Д.Досжан "Жібек жолы" (үзінді)					
		созыл	ет	288	Етістіктің шақтарының (жедел өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		торғын	зт	28	
		жалғас	ет	78	
		гүлден	ет	103	
		бағалы	сн	521	
		отырықшы	сн	52	

	базар	зт	560	
	тарал	ет	643	
	тауар	зт	2088	
	саудагер	зт	257	
	өрік	зт	117	
	мейіз	зт	42	
	барқыт	зт	74	
	жібек	зт	819	
	тие	ет	69	
	жәрменке	зт	188	
	негізгі	сн	4762	
	киім-кешек	зт	460	
	мата	зт	244	
	мақпал	сн	17	
	мақта	зт	247	
	қорған	зт	330	
	соқпақ	зт	99	
	торап	зт	118	
Жер байлығына аяулы көзқарас.				
Ш.Айтматов "Ана - Жер Ана"				
	мұнай	зт	1174	Сын-қимыл (бейне) және мөлшер үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	қазба	зт	403	
	шикізат	зт	225	

	кұбыр	зт	360
	мәрмәр	зт	48
	қорғасын	зт	130
	арпа	зт	101
	бидай	зт	18
	күріш	зт	246
	жез	зт	57
	кен	зт	5547
	тоз	ет	185
	кеніш	зт	134
	қалпы	зт	1124
	келтір	ет	2838
	бедер	зт	383
	таусыл	ет	324
	қасиетті	сн	604
	ері	ет	519
	жанғыш	сн	26
	сарғыш	сн	57
	топырақ	зт	1408
	кұмтас	зт	26
	мырыш	зт	20

Олимпиада жеңімпаздары — Қазақстан мақтанышы.
М.Әлімбаев"Шынықсаң, шымыр боларсың" өлеңі.

Ә. Дүйсенбиев "Күшті болсам мен егер"

	мәрте	үс	292	Талғаулықты немесе кезектестік мәнді білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	сайыс	зт	474	
	иегер	зт	196	
	жігер	зт	249	
	жеңімпаз	сн	610	
	жанкүйер	зт	72	
	зілтемір	зт	15	
	жүлде	зт	327	
	оз	ет	647	
	көзде	ет	1151	
	жаттықтырушы	зт	71	
	жұлделі	сн	68	
	алайда	шл	1310	
	табанды	сн	100	
	мәре	зт	73	
	мерей	зт	136	
	жең	ет	865	
	ұт	ет	280	
	үлес	зт	1457	
	ұпай	зт	535	
	баулы	ет	372	
	жар	ет	725	

		тынымсыз	сн	86
		жұдырықтас	ет	11

4-тоқсан – 76 сөз

Абайды оқы, таңырқа!
 Абай Құнанбайұлы. Табиғат лирикасы "Жазғытұры", "Жаз", "Күз", "Қыс" өлеңдері

		жазғытұрым	үс	37	Себеп-салдарлық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		шеберлік	зт	758	
		данышпан	сн	175	
		надандық	зт	52	
		шаттан	ет	90	
		талаптан	ет	72	
		рақымшыл	сн	3	
		әділдік	зт	428	
		мәнерле	ет	322	
		сипатта	ет	853	
		көн	ет	469	
		жирен	ет	18	
		әсемпаз	зт	16	
		өнерпаз	зт	192	
		зейінді	сн	12	
		суретте	ет	1060	
		әділетсіздік	зт	116	
		ертеден	үс	180	

	әлек	зт	103
	көгорай	зт	24
	таңырқа	ет	69
	әуес	сн	122
	денелі	сн	39
	сыз	ет	291
	дымқыл	сн	55
	арқылы	шл	8120

Қазақ О. Бөкей "Апамның ұлттық астауы" әңгімесі қолөнері (үзінді)
 Ф. Оңғарсынова "Оюлар" өлеңі (үзінді)

	білезік	зт	127
	сақина	зт	127
	жіп	зт	575
	кұрақ	зт	316
	сырмақ	зт	57
	сәукеле	зт	59
	тұскиіз	зт	17
	кесте	зт	1224
	жон	ет	53
	ине	зт	193
	қайшы	зт	61
	көрпе	зт	255
	сүйек	зт	765

Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

		бас	ет	2962
		әйел	зт	12265
		жасау	зт	88
		былғары	зт	103
		жиһаз	зт	214
		ер-тұрман	зт	36
		құрал-сайман	зт	79
		киімлігіш	зт	73
		әшекейле	ет	51
		ши	зт	120
		ілемек	зт	21

Саяхат

және

туризм.

Шоқан Уалиханов "Жоңғария очерктері" (үзінді)

		бағдар	зт	356
		жоспарла	ет	970
		көркем	сн	2135
		таңғаларлық	сн	26
		заңғар	сн	45
		ғажайып	сн	454
		ұйым	зт	3743
		өлкетану	зт	35
		танымдық	сн	460
		шатқал	зт	110

Жазба жұмыстарында сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтай отырып жай сөйлем құрастыру

		анықтама	зт	317
		көпшілік	зт	1936
		әуесқой	сн	50
		мүмкін	мд	4980
		көркемде	ет	42
		өзара	үс	2122
		мәселе	зт	8871
		туынды	зт	846
		керемет	сн	1224
		нысан	зт	1283
		мән	зт	3329
		әйгілі	сн	578
		мейрамхана	зт	442
		аспалы	сн	24
		шырағдан	зт	39
		немесе	шл	9532

7-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан – 86 сөз				
Қазақстан		Республикасының мемлекеттік тілі – қазақ тілі		
Үш		тілді білу – үлкен өнер.		
М.Жұмабаев "Қазақ тілі" өлеңі				
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік
		аудар	ет	3174
		бап	зт	3281
Грамматикалық минимум				
Мәтіндерден көмекші есімдерді ажырата білу, жазбаша, ауызша жұмыстарда қолдану				

	көңіл	зт	3749
	әлемдік	сн	896
	әңгімелес	ет	241
	білім	зт	22915
	жетік	сн	262
	білік	зт	360
	кейде	үс	1474
	көптілді	сн	10
	дағды	зт	778
	тұғыр	зт	219
	оқыт	ет	3847
	деңгей	зт	11218
	мүлдем	үс	417
	оқып-үйрен	ет	31
	халықаралық	сн	3888
	аралас	сн	542
	тілмаш	зт	20
	туған	сн	3478
	орысша	үс	558
	ағылшынша	үс	14
	қызығушылық	зт	725
	ой	зт	4849

	тең	сн	2097	
	сөздік	зт	2374	
	сұхбат	зт	591	
Уақыт		–		ұлы
А.Құнанбаева "Сағаттың шықылдағы емес ермек"				күш
	басқар	ет	3725	Салыстырмалы, күшейтпелі, асырмалы шырайлардың қызметін білу, жазба, ауызша жұмыстарда қолдану
	қайрат-жігер	зт	8	
	кұр	ет	2936	
	таңсәрі	зт	15	
	санас	ет	265	
	ақшам	зт	70	
	талтүс	үс	11	
	зая	үс	43	
	кедергі	зт	850	
	қас	зт	194	
	арасы	ке	2048	
	шырылда	ет	112	
	қадағала	ет	624	
	қарай	шл	12912	
	міндетгі	сн	38	
	орында	ет	4811	
	өнімді	сн	77	
	әрі	шл	3368	

	асығыс	үс	203
	тапшы	сн	140
	тексер	ет	2289
	тиімді	сн	1571
	өт	ет	9067
	зымыра	ет	131
	өкініш	зт	675
	шұғыл	үс	401
	ермек	зт	140
	тоқсан	зт	274
	мысал	зт	5529
	яғни	шл	3434

Жердегі климаттық өзгерістер
Д.Дефо "Робинзон Крузо"

	түсіндір	ет	2165
	қолайсыз	сн	121
	аптап	зт	116
	жұқар	ет	22
	үсік	зт	35
	қорытынды	зт	1309
	ғаламдық	сн	94
	қапырық	сн	38
	шаң	зт	341

Топтау сан есімдерін жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану

	талқыла	ет	688
	жылын	ет	300
	жаратылыс	зт	190
	көзқарас	зт	1587
	күрт	үс	27
	құбылмалы	сн	48
	қатерлі	сн	60
	құбылыс	зт	1795
	болжам	зт	413
	тасқын	зт	331
	өзгеріссіз	сн	22
	жоғарыла	ет	114
	үздіксіз	сн	78
	тосын	сн	164
	үдеріс	зт	540
	сынап	зт	21
	бағана	зт	94
	өсіп-өн	ет	82
	үндеу	зт	408
	кейбір	ес	2270

І2-тоқсан – 66 сөз

Қазақстанның ежелгі қалалары және Ұлы Жібек жолы.
Б. Ұзақов "Жантаза"

	бекініс	зт	586	Одағай түрлерін мәтіннен ажырата алады, ауызша жұмыстарда орынды
--	---------	----	-----	--

					қолдану
		билік	зт	4149	
		алыс-беріс	зт	106	
		монша	зт	188	
		дереккор	зт	8	
		жабық	сн	212	
		қира	ет	164	
		кәріз	зт	16	
		қалашық	зт	116	
		қуғын	зт	90	
		жандан	ет	264	
		қорша	ет	1121	
		діни	сн	788	
		наразы	сн	119	
		ойранда	ет	30	
		опасыздық	зт	66	
		өркенде	ет	333	
		рух	зт	903	
		сүйен	ет	1051	
		ұстахана	зт	19	
Спорт		және		денсаулық	
Т.Нұрмағанбетов"Он жасар жігіт"				күтімі	
		бауыр	зт	1088	Етістіктің шақтарының (бұрынғы және ауыспалы өткен шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		бүйрек	зт	116	

		бұлшық	зт	100
		саламатты	сн	36
		жүрек	зт	2983
		иық	зт	496
		іш	зт	9025
е		расында	мд	267
		өкпе	зт	312
		рақаттан	ет	93
		кұрама	сн	509
		бапкер	зт	272
		ұйқышыл	сн	3
		шалдық	ет	464
		асқорыту	зт	18
		бел	зт	708
		дағдылан	ет	114
		еңкей	ет	256
		иіл	ет	261
		өкше	зт	116
		шалқай	ет	43

Ұқсатым.

Сән.Талғам.

Ақан Сері "Жігіт сипаты", "Қыз сипаты"

		әсем	сн	321	Етістіктің шақтарының (мақсатты және болжалды келер шақ) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		безендір	ет	196	

		бәсекелес	ет	39
		сапалы	сн	458
		белбеу	зт	165
		бөрік	зт	95
		жарасымды	сн	86
		жең	зт	91
		жеңілдік	зт	350
		түйреуіш	зт	27
		жұмсақ	сн	352
		қалта	зт	635
		күртеше	зт	40
		бау	зт	400
		сән	зт	326
		тақ	ет	385
		талғам	зт	241
		айна	зт	348
		топтама	зт	117
		түйме	зт	291
		сұңғақ	сн	49
		көрсетілім	зт	10
		ұқсастық	зт	368
		ыңғайлы	сн	114

		сымбат	зт	82

3-тоқсан – 96 сөз

Ғаламтормендұрысжұмысжасаумәдениеті

Жюль Верн "Әлемді сексен күн ішінде шарлау" романы (үзінді)

		ажыра	ет	644	Етістік қалау райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда қолдану
		болдыр	ет	291	
		жылдамдық	зт	611	
		әлеуметтік	сн	3507	
		дәйексөз	зт	13	
		қызықтыр	ет	332	
		жөнелт	ет	176	
		ой-пікір	зт	230	
		санаулы	сн	72	
		кеңей	ет	266	
		қосыл	ет	1195	
		басқа	сн	12229	
		сілтеме	зт	560	
		сым	зт	192	
		өшір	ет	221	
		тәуелді	сн	379	
		жақындат	зт	119	
		жасаушы	зт	413	
		түпнұсқа	зт	381	

	шарла	ет	119
	саяхатта	ет	33
	семіздік	зт	11
	омыртқа	зт	124
	ешқандай	ес	1069

Музыка. Қазақтың киелі домбырасы
I.Жансүгіров "Күйші" поэмасы (үзінді)

	әуен	зт	483
	елестет	ет	346
	сүйемелде	ет	115
	байқау	зт	358
	бөлік	зт	3056
	домалақ	сн	126
	мұңды	сн	54
	мойын	зт	1657
	қиялда	ет	36
	тиек	зт	140
	кеуде	зт	668
	қуаныш	зт	1069
	ырғақ	зт	311
	перне	зт	48
	талай	үс	1038
	жасал	ет	4348

Мақсат және себеп-салдар үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

	ән-күй	зт	67
	ішекті	сн	21
	сазды	сн	84
	арнал	ет	3125
	мәнер	зт	166
	үкі	зт	245
	орындаушы	зт	391
	жүлдегер	зт	145
	үрмелі	сн	8
	шаңқобыз	зт	23
	шерт	ет	268
	айтыскер	зт	39
	шертпе	зт	2
	сырнай	зт	61
	бұра	ет	159
	сыбызғы	зт	75

Төрт түлік мал мен егіншілік – ел берекесі
 Ғ.Мұстафин "Шығанақ" романы (үзінді)

	түлік	зт	125	Септеулік шылаулардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
	соғым	зт	41	
	малшаруашылық	зт	31	
	қаймақ	зт	125	
	дән-дақыл	зт	1	

	диірмен	зт	95
	ауылшаруашылық	зт	462
	тыңайтқыш	зт	211
	егіс	зт	161
	егістік	зт	168
	жүйрік	сн	266
	жемшөп	зт	46
	сеп	ет	164
	құнарлы	сн	164
	құрғақшылық	зт	50
	молшылық	зт	49
	сіңімді	сн	15
	бақ	ет	813
	тікенді	сн	10
	өріс	зт	668
	ер-тоқым	зт	33
	байла	ет	841

Наурыз мейрамы. Ақ мол болсын! Ұлыс оң болсын!
М.Мақатаев "Наурыз".

	тоғызқұмалақ	зт	68	Жазба жұмыстарында ыңғайлас салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
	алтыбақан	зт	137	
	әткеншек	зт	83	
	көріс	ет	1	

	жаңар	ет	312
	жылда	үс	211
	игі	сн	320
	көкпар	зт	122
	отырғыз	ет	164
	қызыр	зт	27
	мерекелік	сн	181
	наным	зт	143
	құшақ	зт	615
	салт	зт	1102
	сыбаға	зт	96
	тағам	зт	724
	ұлыс	ет	10
	құтты	сн	306

4-тоқсан – 76 сөз

Жастықтыңотықайдасың?

М.Жұмабаев "Мен жастарға сенемін" өлеңі.

	айбынды	сн	69
	айбатты	сн	26
	ашушаң	сн	15
	икемдел	ет	34
	жастық	зт	401
	білімпаздық	зт	4
	құрдас	зт	192

Жазба жұмыстарында қарсылықты салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

		сыныптас	зт	176
		еңбектен	ет	109
		кекшіл	сн	9
		қайратты	сн	75
		құрбы	зт	304
		жалында	ет	54
		талапты	сн	126
		табандылық	зт	132
		табыс	ет	1055
		танымпаз	сн	2
		төзімділік	зт	79
		қос	ет	2086
		ұяшақ	сн	20
		қайрат	зт	1583
		шыдамдылық	зт	73
		мүдде	зт	1732

Ғылым мен техниканың соңғы жаңалықтары

Майкл Х.Харт "100 ұлы адам" атты кітабынан - "Альберт Эйнштейн"

		атақ	зт	1082	Жазба жұмыстарында түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		Ғылыми-техникалық	сн	553	
		әдіс	зт	2181	
		үрдіс	зт	831	
		жақсарт	ет	423	

		заманауи	сн	297
		қарқынды	сн	1121
		кейінгі	сн	807
		ұсыныс	зт	1163
		күрделендір	ет	34
		қаржы	зт	4020
		жасанды	сн	221
		құрылғы	зт	150
		негізде	ет	147
		талда	ет	513
		мекеме	зт	1804
		өнертабыс	зт	22
		өнертапқыш	зт	32
		нәтиже	зт	3978
		жаңаша	үс	288
		тереңдет	ет	45
		дәлдік	зт	133
		салыстырмалы	сн	300
		қайраткер	зт	400
		жаңғырт	ет	461
		келіссөз	зт	313
		құндылық	зт	1082

		ерекшелік	зт	2266
		біршама	үс	173
Батыр		туса		–
А. Нұршайықов "Аңыз бен ақиқат" (үзінді)				ел
				ырысы
		жігіт	зт	2847
		ырыс	зт	170
		сүйіспеншілік	зт	451
		құтқарушы	зт	52
		бейбіт	сн	445
		даңқты	сн	70
		ер	зт	2653
		жекпе-жек	зт	155
		қайырымды	сн	118
		із	зт	1191
		кез	зт	12221
		қайсар	зт	196
		ару	зт	160
		қылмыс	зт	1217
		арқасында	шл	1944
		лайықты	сн	396
		жұт	ет	542
		оқ	зт	880
		өл	ет	3211

Жазба жұмыстарында ыңғайлас, қарсылықты, түсіндірмелі салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

		күнбе-күн	үс	14
		ұқса	ет	930
		қалыптас	ет	3148
		жүректі	сн	122
		ақиқат	зт	583

8-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1 тоқсан – 86 сөз					
Білім.		Ғылым.		Инновация.	
Т. Сұлтанбеков "Ғажайып планета" әңгімесі (үзінді)					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		зертхана	зт	182	Болжалдық сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		ошақ	зт	269	
		артықшылық	зт	511	
		әзірле	ет	1477	
		құлтемір	зт	11	
		түлек	зт	287	
		жарықтандыр	сн	5	
		кемшілік	зт	559	
		талап	зт	4121	
		бөлін	ет	2609	
		үздік	сн	727	
		қыш	зт	105	
		дәреже	зт	1584	

		тағылымдама	зт	45	
		зияткерлік	сн	125	
		тың	сн	471	
		жаратылыстану	зт	97	
		түйін	зт	464	
		жөнінде	шл	2531	
		нақты	сн	2250	
		қоғамтану	зт	6	
		шоғырлан	ет	313	
		жеделдет	ет	128	
		өзекті	сн	478	
		білімпаз	зт	157	
		шыңда	ет	617	
		ертелі-кеш	үс	29	
		зиялы	сн	702	
		кісі	зт	3668	
		тіркелуші	зт	1	
Сауда		жасай		білесің	
Абай Құнанбаев "Базарға, қарап тұрсам, әркім барар"				бе?	
		қаражат	зт	1143	Бөлшектік сан есімдерді жазба, ауызша жұмыстарда орынды қолдану
		айналым	зт	602	
		назар	зт	1342	
		маржан	зт	144	

	жарамдылық	зт	19
	кәдесый	зт	64
	кіріс-шығыс	зт	6
	табыс	зт	2466
	кыл	ет	9713
	төлем	зт	1493
	дана	зт	413
	сапа	зт	1429
	сатылым	зт	65
	сауда-саттық	зт	210
	анда-санда	үс	115
	сауаттылық	зт	172
	арзан	сн	342
	ұтымды	сн	170
	ұрла	ет	386
	тәуекел	зт	551
	таразы	зт	257
	сауат	зт	236
	дәнекер	зт	20
	тым	үс	1129
	уактылы	үс	161
	азын-аулақ	үс	48

		қолма-қол	үс	189	
		әркім	ес	616	
		түбіртек	зт	37	
		қаржыландыр	ет	314	
Жаһандық		энергетикалық		дағдарыс	
Ш.Айтматов "Кассандра таңбасы"					
		бәсеке	зт	1383	Елiктеу сөздердi ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		дағдарыс	зт	491	
		жаңашылдық	зт	73	
		қатер	зт	468	
		қажеттілік	зт	584	
		әрекет	зт	2810	
		жаһандық	зт	247	
		өндiрушi	зт	671	
		байыт	ет	324	
		көмірсутек	зт	94	
		ысырап	зт	39	
		сараптама	зт	1197	
		шама	зт	1467	
		кездейсоқ	үс	198	
		біт	ет	4478	
		күтіл	ет	121	
		тарат	ет	1291	

		тасымалда	ет	38
		көрсеткіш	зт	1535
		ула	ет	61
		ахуал	зт	567
		алдын ал	ке+ ет	566 + 43359
		балама	зт	457
		құрал	зт	4934
		жүргіз	сн	3133
		дақ	зт	66

2- тоқсан – 66 сөз

Достық пен татулық - таптырмас бақыт
Т. Айбергенов "Бір тойым бар"

		жақындық	зт	105
		сәтсіздік	зт	137
		жаны	ке	1296
		жылат	ет	86
		жолдас	зт	2034
		залал	зт	90
		замандас	зт	222
		қиыншылық	зт	330
		жан	зт	3820
		татулық	зт	224
		ынтымақтастық	зт	557
		жанашыр	зт	277

Етістіктің шартты рай қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

		сыр	зт	1619
		күлдір	ет	85
		кілт	зт	355
		мәдениетті	сн	115
		игілікті	сн	75
		көпшіл	сн	24
		парасатты	сн	65
		берік	сн	1559
		сөйтіп	шл	175
		қызған	ет	632
		жалған	сн	246
		той	үс	3471
		ұйымшылдық	зт	42
		адалдық	зт	623

Кәсіп–бақыттыңшырағы,еңбек–ырыстыңбұлағы
С. Мұқанов "Саятшы Ораз"әңгімесі

		қамтамасыз	сн	3174
		бірлестік	зт	664
		егіншілік	зт	239
		еңбекақы	зт	557
		кәсіпқой	сн	101
		жарнама	зт	328
		қиналыс	зт	71

Етістіктің бұйрық райдың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

е		кәсіпкер	зт	3915	
		сый-құрмет	зт	42	
		құрал-жабдық	зт	263	
		серіктес	зт	217	
		өңір	зт	2025	
		шаруа	зт	1929	
		орта	сн	2764	
		пайда	зт	4123	
		берекелі	сн	50	
		мамандан	ет	100	
		сенімді	сн	598	
		өтімді	сн	16	
		зейнет	зт	88	
		іскер	сн	480	
		айрықша	үс	609	
		игер	ет	708	
		құпта	ет	206	
		жеткіз	ет	3891	
		егер	шл	8982	
Қазақстанның		су		ресурстары	
Ө.Нұрпейісов "Қан мен тер" (үзінді)					
		текше	зт	336	Күшейткіш үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ауызсу	зт	59	

		койма	зт	266
		ағын	зт	433
		тереңдік	зт	180
		емдік	сн	46
		ызғарлы	сн	76
		сергелдең	зт	31
		пайыз	зт	1794
		бөгет	зт	1107
		лайлан	ет	11
		тұнық	сн	139
		суармалы	сн	66
		тола	үс	38

3- тоқсан – 96 сөз

Тарихи тұлғалар тағылымы

Т.Әлімқұлов "Қараой" әңгіме

		ағартушы	зт	322	Демеулік шылаулардың (сұраулық, күшейткіш) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		патша	зт	2199	
		айып	зт	597	
		сұлтан	зт	1030	
		өсиет	зт	306	
		саясаткер	зт	280	
		тағылым	зт	222	
		айқын	сн	951	

		кемеңгер	сн	111	
		хан	зт	4507	
		көрнекті	сн	691	
		беделді	сн	219	
		айдал	ет	108	
		іскерлік	зт	577	
		тарихи	сн	2321	
		қолбасшы	зт	252	
		бұрмалаушылық	зт	14	
		көсем	зт	580	
		нығайт	ет	739	
		таныл	ет	879	
		ақсүйек	зт	190	
		саясат	зт	3077	
		алаш	зт	894	
		ішкі	сн	1888	
		сыртқы	сн	980	
		жебе	зт	124	
Қызым – жағадағы құндызым, ұлым – аспандағы жұлдызым "Қозы Көрпеш – Баян сұлу" жыры (үзінді)					
		тектілік	зт	36	Демеулік шылаулардың (болжалдық, шектік) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		бойжеткен	зт	209	
		абырой	зт	467	

	қалыңдық	зт	432
	менсін	ет	1215
	жасөспірім	зт	391
	махаббат	зт	1081
	тәлім-тәрбие	зт	176
	имандылық	зт	210
	келін	зт	517
	отау	зт	747
	сезім	зт	1870
	алғыр	сн	166
	жеткіншек	зт	117
	құрбы-құрдас	зт	32
	ғашық	зт	355
	ибалы	сн	28
	перзент	зт	235
	қылықты	сн	51
	шынайы	сн	809
	ардақта	ет	151
	еңбексүйгіш	сн	75
	жеңге	зт	260
	саналы	сн	364
	ар-ұят	зт	54

		қылық	зт	510	
		мүшел	зт	102	
		шежіре	зт	397	
Биоалуантүрлілік Жойылып бара жатқан жануарлар мен өсімдіктер М.Әуезов "Көксерек"					
		елік	зт	158	Демеулік шылаулардың (болымсыздық немесе қарсы мәнді, нақтылау) қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сүтқоректі	зт	129	
		жорыт	ет	56	
		қосмекенділер	зт	11	
		сарышұнақ	зт	42	
		құлан	зт	140	
		қоқиқаз	зт	23	
		бұлан	зт	22	
		сілеусін	зт	22	
		алып	сн	148	
		құндыз	зт	80	
		борсық	зт	72	
		кемі	ет	254	
		тырна	зт	56	
		төн	ет	686	
		бапта	ет	198	
		шегіртке	зт	46	
		қиянат	зт	230	

		улы	сн	88	
		жолбарыс	зт	265	
		шаян	зт	78	
		төменде	ет	714	
		азық	зт	337	
		саңырауқұлақ	зт	142	
		қаншама	ес	239	
		зиянкес	зт	45	
		тобылғы	зт	90	
<p>Наурыз және әлем халықтарының оны қарсы алу ерекшеліктері Б.Ж.Бопайұлы "Қазақы наурызнама" (үзінді)</p>					
1		үндестік	зт	136	<p>Жазба жұмыстарында себеп-салдар салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру</p>
2		шаттық	зт	141	
3		көңіл күй	зт	200	
4		наурызкөже	зт	40	
5		түрлі	сн	3996	
6		кешір	ет	937	
7		өзіндік	сн	1088	
8		дегенмен	шл	247	
9		жылылық	зт	75	
10		даналық	зт	293	
11		оян	ет	690	
12		тойла	ет	392	

13	ежелгі	сн	1085		
14	ырыздық	зт	16		
15	барынша	үс	662		
4-тоқсан-76 сөз					
"Мәңгілік		елдің		нұрлы жолы!"	
Н.Ә. Назарбаев "Қазақстан жолы" (үзінді)					
	атақоныс	зт	31		
	естелік	зт	273		
	жылнама	зт	52		
	салт-сана	зт	103		
	жолдау	зт	366		
	тағдыр	зт	1182		
	діл	зт	92		
	ашықтық	зт	151		
	ұғым	зт	2193		Жазба жұмыстарында талғаулы салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
	қадам	зт	1634		
	шартарап	зт	26		
	азат	сн	666		
	мығым	сн	28		
	жарқын	сн	542		
	жасампаз	сн	47		
	мәлім	сн	481		
	нұрлы	сн	190		

		қосымша	сн	5588	
		салиқалы	сн	72	
		ашаршылық	зт	179	
		біртұтас	сн	192	
		кемелден	ет	66	
		түбегейлі	сн	257	
		өтпелі	сн	146	
Қазақтың айтыс өнері мен сөз мәдениеті					
Ринат Зайтов пен Аманғазы Кәріпжановтың айтысы					
		дүлдүл	зт	43	Жазба жұмыстарында кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		бөл	ет	3655	
		жеңіліс	зт	161	
		көркемсөз	зт	34	
		ақындық	зт	476	
		маңыз	зт	1615	
		тыңдарман	зт	210	
		шешен	зт	469	
		ықылас-ілтипат	зт	24	
		сынас	ет	29	
		ділмар	сн	22	
		майталман	сн	59	
		қарсылас	зт	271	
		жұп	са	112	

		төрелік	зт	152
		суырыпсалма	сн	32
		ұтқыр	сн	201
		бөлен	ет	147
		сына	ет	475
		тапқырлық	зт	113
		астам	үс	1311
		әдеби	сн	1513
		елеулі	сн	514
		әдептілік	зт	308
		бейнелі	сн	149
		ұйқас	зт	76
		ойын-гой	зт	7
		дәлелді	сн	9

Қазақстан

–

Байқоңыр-Ғарыш

Нұртөре Жүсіп "Қыран қазақ" (деректі әңгіме)

		дабыл	зт	195
		ғылыми-зерттеу	сн	216
		қаһарман	зт	339
		түйіс	ет	129
		тетік	зт	412
		қондырғы	зт	122
		жаттықтыр	ет	128

Жазба жұмыстарында себеп-салдар, талғаулы, кезектес салалас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

		зақым	зт	64
		ақаусыз	сн	5
		беймәлім	сн	87
		тұнжыра	ет	76
		елді: елді мекен	зт	95
		иелік	зт	321
		айтулы	сн	141
		тамамда	ет	118
		аттан	ет	532
		бағындыр	ет	294
		алдымен	үс	210
		қалқы	ет	87
		өршіл	сн	42
		аумақ	зт	2146
		ұшыр	ет	482
		шаршы	зт	497
		ұзақ	сн	1803

9-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

9-сыныпқа арналған лексикалық-грамматикалық минимум

1-тоқсан– 79 сөз					
Қазақ		жазуының		даму жолы	
"Күлтегін жыры"					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	Грамматикалық минимум
		қыпшақ	зт	332	Өздік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		дүниетаным	зт	397	

		емле	зт	64
		әліпбилік	сн	19
		жазба	зт	662
		жан-жақты	сн	857
		жетілдір	ет	836
		зерделе	ет	255
		көшірме	зт	383
		ретте	ет	6233
		қаша	ет	3
		құлыптас	зт	33
		дыбыс	зт	1431
		латын	зт	675
		дәуір	зт	1441
		нұсқа	зт	254
		сәйкестендір	ет	256
		сауыт	зт	251
		сия	зт	89
		жүйеле	ет	140
		төл	сн	50
		төте	сн	124
		түркі	сн	1007
		үңіл	ет	313

		дыбыстал	ет	97
		үндес	сн	72

Жолың болсын, жолаушы
М.Мақатаев "Ертең біз жол жүреміз"

		жолсапар	зт	7	Өзгелік етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		бағын	ет	518	
		жүрдек	сн	26	
		жолшыбай	үс	11	
		аялда	ет	73	
		жолазық	зт	1	
		жолайрық	зт	16	
		апат	сн	656	
		жолсерік	зт	30	
		жиіле	ет	60	
		жолдама	зт	165	
		жол-жөнекей	үс	44	
		бекет	зт	159	
		аралық	зт	1222	
		тасымал	зт	279	
		жүргінші	зт	56	
		зуылда	ет	23	
		күн	зт	803	
		сақтан	ет	386	

		сәтгі	сн	278
		куәлік	зт	195
		зымырандай	сн	2
		жедел	үс	407
		бекер	үс	431
		әрі-бері	үс	87

Көшпенділер
Қазақтың халық мәдениеті
I. Есенберлин "Көшпенділер" (үзінді) күнтізбесі

		байырғы	сн	272	Ортақ етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		көшіп-қон	ет	105	
		хандық	зт	1139	
		жәдігер	зт	106	
		жиһанкез	зт	54	
		доңыз	зт	27	
		жұлдызнамашы	зт	2	
		жорамал	зт	91	
		диқаншылық	зт	11	
		күндіз-түні	үс	37	
		күнкөріс	зт	103	
		лашық	зт	51	
		күнұзақ	үс	4	
		күншуақ	зт	18	

		күншығыс	зт	83
		адамзат	зт	1442
		би-шешен	зт	23
		шұбырынды	сн	40
		ер-тоқым	зт	33
		мәжіліс	зт	661
		өжет	сн	113
		тайпа	зт	910
		көшпенді	зт	68
		тұрмыстық	сн	142
		ұзақтық	зт	103
		ұлу	зт	123
		бек	зт	129
		руналық	сн	1

2- тоқсан – 63 сөз

Заң – қоғамның тірегі
Айбатыр Сейтақ "Азат елдің ар-намысы – Ата Заң"

		азаматша	зт	13
		ар-намыс	зт	130
		арыз	зт	485
		шекте	ет	726
		әділет	зт	621
		құқылы	сн	161
		бұзақылық	зт	47

Ырықсыз етістің қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

		бүлдір	ет	115	
		жаза	зт	324	
		жой	ет	805	
		жүзегеас	ет	3570	
		жарғы	зт	312	
		қоғамдық	сн	2412	
		кепіл	зт	393	
		құқық	зт	6287	
		ірге	зт	446	
		өтініш	зт	2062	
		қылмыскер	зт	249	
		мақұлда	ет	196	
		себеп	зт	4408	
		ұр	ет	54	
		тергеу	зт	59	
		куәгер	зт	67	
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті күні – Тәуелсіз Қазақстанның айбынды мейрамы Маралтай Ыбыраев "Елбасыма"					
		алғышарт	зт	191	Мезгіл үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		сайын	шл	1653	
		арна	ет	787	
		атал	ет	5637	

		үміткер	зт	204	
		бекіт	ет	1370	
		белес	зт	180	
е		бүкілхалықтық	сн	31	
		бірауыз	сн	45	
		дарын	зт	291	
		дауыс	зт	2415	
		кенші	зт	42	
		туып-өс	ет	72	
		бастамашы	зт	52	
		сайлан	ет	264	
		күштар	сн	139	
		лауазым	зт	784	
		сайлау	зт	773	
		тұтқа	зт	167	
		қазақстандық	зт	639	
Жастар		және	бұқаралық	ақпарат	кұралдары
Қ.Аманжолов "Жас дәурен"					
		алаңдат	ет	15	Мекен үстеулерді ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану
		ауқымды	сн	369	
		әзіл	зт	197	
		сыншыл	сн	41	
		орынбасар	зт	456	

		бұқара	зт	233
		дәлел	зт	473
		дәурен	зт	113
		жоба	зт	3941
		жағымды	сн	293
		айдар	зт	259
		аудандық	сн	853
		басылым	ет	1147
		іс-тәжірибе	зт	56
		қамты	ет	1590
		үгітте	ет	108
		пікірталас	зт	203
		сыни	сн	109
		мақала	зт	1925
		соңғы	сн	2828

3-тоқсан – 108 сөз

ЭКСПО-2017 –Қазақстан белесі. Н.Ә.Назарбаев "Тәуелсіздік толғауы"

		алдыңғы	сн	337
		әмбебап	сн	155
		көршілес	сн	107
		баламалы	сн	92
		баянда	ет	1103
		бетбұрыс	зт	26

Ыңғайластық қатынасты білдіретін және қарсылықтық қатынасты білдіретін жалғаулықтардың қызметін білу, ауызша және жазба жұмыстарда орынды қолдану

		ерікті	сн	221
		шектес	ет	68
		дау	зт	612
		тұрақтылық	зт	599
		өкілдік	зт	344
		қатарлы	сн	148
		қауымдастық	зт	1051
		құрылтай	зт	386
		тағайында	ет	613
		тұжырымдама	зт	298
		тұрғыз	ет	404
		күллі	ес	157
		жекешелендір	зт	434
		қарастыр	ет	1994
		үкімет	зт	3140
		елшілік- мәмілегерлік	зт	221/1
		билеуші	зт	506
		демеуші	зт	95
		нағыз	сн	931
		ру	зт	782
		іргетас	зт	137

		тірі	сн	1065	Жазба жұмыстарында (шартты бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		булан	ет	51	
		тектес	сн	104	
		будандастыр	ет	124	
		жасуша	зт	59	
		дерт	зт	298	
		регіндегі	шл	19	
		құнарлық	зт	13	
		кешенді	сн	344	
		қышқыл	сн	631	
		құнарландыр	зт	25	
		қоспа	зт	249	
		тұқым	зт	693	
		тығыз	сн	521	
		ұлпа	зт	74	
		нәрлі	сн	36	
		ықпал	зт	1665	
		ізденіс	зт	43	
		дәрі-дәрмек	зт	227	
		асылтұқымды	сн	2	
		көбей	ет	1000	
		жиынтық	зт	677	

		тағамдық	сн	8
		ашыт	ет	43
		күрделі	сн	2374
		жылыжай	зт	33
		араластыр	ет	183

Болашақ энергия көздері.

Медеу Сәрсеке "Жетінші толқын"

		асыл	сн	1108	Жазба жұмыстарында (қарсылықты) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		әбден	үс	1277	
		байланыстыр	ет	409	
		бүкіл	ес	1484	
		басшылық	зт	1184	
		бірталай	үс	173	
		жалпы	сн	3177	
		байланысты	сн	5855	
		басқарма	зт	1581	
		несібе	зт	51	
		қосылыс	зт	19	
		ыдыра	ет	378	
		енді	үс	6031	
		босқа	үс	239	
		сай	сн	1595	
		сыйымдылық	зт	92	

		қала	ет	3456	
		бірік	ет	1710	
		шарт	зт	2612	
		сұқ	ет	198	
		кезең	зт	3927	
		негіздел	ет	217	
		біріктір	ет	722	
		бөтен	сн	248	
		сонымен	ес	11241	
		тұтастық	зт	244	
Алаш		идеясы		мен	қайраткерлері
"Бес арыс" кітабынан үзінді					
		сана-сезім	зт	127	Жазба жұмыстарында (мезгіл бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		меншік	зт	1260	
		тұтқында	ет	128	
		бодандық	зт	81	
		ілім-білім	зт	91	
		зорлық	зт	199	
		жазала	ет	307	
		алашордалықтар	зт	2	
		абакты	зт	249	
		аян	ет	119	
		қауым	зт	960	

		құрбан	зт	355
		мұрат	зт	67
		мінбер	зт	63
		тартыс	зт	245
		осал	сн	105
		қатыгез	сн	133
		ұлтжанды	сн	90
		ақтал	ет	504
		отаршыл	сн	24
		болмыс	зт	654
		адамгершілік	зт	1797
		мазақ	зт	445
		намысшыл	зт	16
		мұрагер	зт	248
		қуғын-сүргін	зт	167
		насихат	зт	223
		бейресми	сн	94

4- тоқсан – 74 сөз

Жаһандық

мәселе:

демография

Абай Құнанбайұлы "Адамның кейбір кездері"

		ажырас	ет	68
		айқында	ет	1401
		саяси-әлеуметтік	сн	64
		сан	зт	6592

Жазба жұмыстарында (себеп бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру

		аштық	зт	286
		туыл	ет	272
		ағайынды	сн	141
		бойдақ	сн	52
		егіз	сн	300
		жағдай	зт	6802
		жәрдемақы	зт	90
		жетім	сн	516
		заңдылық	зт	804
		қартай	ет	255
		ұлғай	ет	254
		неке	зт	265
		некелес	ет	59
		өсім	зт	274
		санақ	зт	71
		тоқыра	ет	60
		төсбелгі	зт	20
		ұдайы	үс	114
		үшем	зт	7
		жаһандану	зт	24
		дүмпу	зт	7
		әдетте	үс	724

Роботтар		мен		киборгтар		әлемі	
Айзек Азимов "Мен – роботпын" жинағынан үзінді							
		бастапқы	сн	679			
		бағдарламалық	сн	48			
		бұйрық	зт	1221			
		бұрыл	ет	485			
		жабдық	зт	172			
		жартылай	үс	433			
		мінсіз	сн	103			
		иелен	ет	427			
		дәл	үс	3781			
		ажырат	ет	631			
		қалып	зт	1262	Жазба жұмыстарында (қимыл-сын бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру		
		әрекеттен	ет	24			
		үдемелі	сн	16			
		пішін	зт	694			
		жанды	сн	104			
		көптеген	үс	2560			
		енгізіл	ет	1330			
		ұшыра	ет	753			
		құрастырушы	зт	69			
		жалдамалы	сн	58			
		нұсқа	ет	297			

		адамша	үс	55	
		ым-ишара	зт	25	
		өздігінен	үс	128	
Қазақстандағы туризм және экотуризм. І.Жансүгіров "Жетісу суреттері"					
		жайлы	сн	407	
		табиғи-географиялық	сн	5	
		қолжетімді	сн	265	
		демалушы	зт	8	
		баурай	зт	63	
		насихатта	ет	240	
		рәсімде	ет	282	
		тартымды	сн	179	
		телегей	зт	9	
		үйлесімді	сн	41	Жазба жұмыстарында (мақсат бағыныңқы) сабақтас құрмалас сөйлемдерді құрастыру
		сауықтыр	ет	175	
		алғаш	үс	2699	
		сактандыр	ет	502	
		ынталандыр	ет	387	
		шабадан	зт	51	
		үйлесімділік	зт	128	
		заңнама	зт	487	
		белсендір	ет	15	

		құқықтық	зт	1163
		сапасыз	сн	42
		жауһар	зт	69
		ерекшелен	ет	256
		жерасты	сн	60
		жиһангер	зт	11

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ __ бұйрығына 18-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 617-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Алгебра" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасының мақсаты – білім алушыларға алгебраның базистік негізін меңгерту, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

тұлғаның интеллектуалдық қасиеттерін: логикалық ойлау, интуиция, танымдық қызығушылығын, өздігінен жұмыс атқару, жігерлілік және т.б. қасиеттерін дамытуға бағытталған алгебраның базистік негізін сапалы меңгеруді қамтамасыз ету;

әртүрлі мәнмәтіндідегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге мүмкіндік беру;

есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

өзіндік жұмыс, өздігінен білім алу қабілетін, топта жұмыс істеу және жеке тапсырмаларды орындаудағы өзіндік бағалау дағдыларын дамыту; келіп түскен ақпараттар ағынында бағдарлау білігін дамыту;

практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

әлеуметтік ұтқырлықты, өзіндік шешімді қабылдау мүмкіндігін қамтамасыз ететін тұлғалық қасиеттерін тәрбиелеу;

оқушылардың математика ғылымының түрлі даму кезеңдерінде жинақталған құндылықтарға қатыстыру арқылы оқушының тұлғасын, рухани өрісін дамыту;

математика оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Алгебра" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

"Алгебра" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 2) 8-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;
- 3) 9-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

7-сыныпқа арналған "Алгебра" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

5-6 сыныптардағы математика курсы қайталау;

"Бүтін көрсеткішті дәреже". Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері. Құрамында дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Санның стандарт түрі. Өте кіші және өте үлкен сандармен байланысты практикалық есептер шығару. Абсолютті және салыстырмалы қателік;

"Көпмүшелер". Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Көпмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүше мен көпмүшені стандарт түрі. Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

"Функция. Функцияның графигі". Функция ұғымы. Функцияның графигі. Сызықтық функция және оның графигі. Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графигтік тәсілмен шешу.

$$y=ax^2, y=ax^3 \text{ және } y = \frac{k}{x} \text{ (} k \neq 0 \text{)}$$

түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері;

"Статистика элементтері". Бас жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, варианты ұғымдары. Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі. Жиілік алқабы;

"Қысқаша көбейту формулалары". Екі өрнектің квадраттарының айырымының формуласы. Екі өрнектің қосындысының квадраты және айырымының квадратының формулалары. Екі өрнектің қосындысының кубы және айырымының кубының формулалары. Екі өрнектің кубтарының қосындысы және кубтарының айырымының формулалары. Өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

"Алгебралық бөлшектер". Алгебралық бөлшектер және оның негізгі қасиеті. Алгебралық бөлшектерді қосу, азайту, көбейту, бөлу және дәрежеге шығару. Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

7-сыныптағы алгебра курсың қайталау.

8-сыныпқа арналған алгебра пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

7-сыныптағы алгебра курсың қайталау;

"Квадрат түбір және иррационал өрнектер". Иррационал сандар. Нақты сандар. Квадрат түбір. Квадрат түбірдің жуық мәні. Арифметикалық квадрат түбір. Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттері. Көбейткішті түбір таңбасының алдына шығару. Көбейткішті түбір таңбасының астында енгізу. Бөлшектің бөлімін иррационалдықтан босату. Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру.

$$y = \sqrt{x}$$

функциясы, оның қасиеттері және графигі;

"Квадрат теңдеулер". Квадрат теңдеу. Толымсыз квадрат теңдеулер. Келтірілген квадрат теңдеу. Екімүшенің толық квадратын айыру. Квадрат теңдеу түбірлерінің формулалары. Дискриминант. Виет теоремасы. Виет теоремасына кері теорема. Квадрат үшмүше. Квадрат үшмүшенің түбірі. Квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу. Квадрат теңдеуге келтірілетін теңдеулер. Биквадрат теңдеу. Бүтін рационал теңдеу. Бөлшек-рационал теңдеу. Мәтінді есептерді шығару;

"Квадраттық функция". Квадраттық функция. $y=a(x-m)^2$, $y=ax^2+n$ және $y=a(x-m)^2+n$ (a

\neq

0) түріндегі функциялар, олардың қасиеттері және графиктері. $y=ax^2+bx+c$ (a

\neq

0) түріндегі квадраттық функция, оның қасиеттері және графигі;

"Статистика элементтері". Жиілік. Жиіліктер кестесі. Интервалдық кесте. Гистограмма. Жинақталған жиілік;

"Теңсіздіктер". Квадрат теңсіздік. Квадрат теңсіздіктерді квадраттық функцияның графигі арқылы шығару. Рационал теңсіздік. Интервалдар әдісі;

8-сыныптағы алгебра курсы қайталау.

9-сыныпқа арналған алгебра пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

8-сыныптағы алгебра курсы қайталау;

"Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері". Екі айнымалысы бар сызықты емес теңдеулер. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу. Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесі көмегімен мәтінді есептер шығару. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер. Екі айнымалысы бар теңсіздіктер жүйесі;

"Комбинаторика элементтері". Комбинаториканың негізгі ұғымдары мен ережелері (қосу және көбейту ережелері). Санның факториалы. Қайталанбайтын "орналастыру", "алмастыру" және "теру" ұғымдары. Комбинаториканың негізгі формулалары. Комбинаторика формулаларын қолдану арқылы есептер шығару. Ньютон биномы және қасиеттері;

"Тізбектер". Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері. Арифметикалық прогрессия. Арифметикалық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Арифметикалық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Геометриялық прогрессия. Геометриялық прогрессияның n -ші мүшесінің формуласы. Геометриялық прогрессияның алғашқы n мүшесінің қосындысының мәнін есептеу формуласы. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия. Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия мүшелерінің қосындысы; Математикалық индукция әдісі;

"Тригонометрия". Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері. Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің мәндері.

Тригонометриялық функциялар және олардың қасиеттері. Негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктер. Келтіру формулалары. Екі бұрыштың қосындысы мен айырымының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосбұрышы және жартыбұрышының формулалары. Тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге түрлендіру формулалары. Тригонометриялық функциялардың көбейтіндісін қосынды немесе айырымға түрлендіру формулалары. Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру;

"Ықтималдықтар теориясының элементтері". Оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға. Элементар оқиғалар. Қолайлы нәтижелер. Тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар. Ықтималдықтың классикалық анықтамасы;

7-9 сыныптардағы алгебра курсы қайталау.

Оқу пәнінің мазмұны төрт бөлімді қамтиды: "Сандар", "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ".

"Сандар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

Сандар және шамалар туралы түсініктер;

Сандарға амалдар қолдану.

"Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

Тізбектер және олардың қосындысы;

Тригонометрия.

"Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

Комбинаторика негіздері;

Ықтималдықтар теориясының негіздері;

Статистика және деректерді талдау.

"Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

Математикалық анализ бастамалары;

Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару;

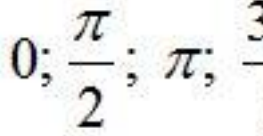
Математикалық тіл және математикалық модель.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" -

сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Сандар			
1. Сандар және шамалар туралы түсініктер	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
	7.1.1.1 - сандарды стандарт түрде жазу;	8.1.1.1 - иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру; 8.1.1.2 - санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату;	9.1.1.1 - бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.1.2 - бірлік шеңбердің бойында сандарын белгілеу;
2. Сандарға амалдар қолдану	7.1.2.	8.1.2.	9.1.2.
	7.1.2.1 - натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.2 - нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.3 - натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.4 - бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.1.2.5 - алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану; 7.1.2.6 - стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.7 - стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.8 - шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.9 - шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.10 – өрнектің жуық мәнінің абсолютті және салыстырмалы қателіктерін табу; 7.1.2.11 - тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану;	8.1.2.1 - арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 - квадрат түбірдің мәнін бағалау; 8.1.2.3 - көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу; 8.1.2.4 - бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 - құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау;	9.1.2.1 - градусы радианға және радианды градусқа айналдыру;
2-бөлім. Алгебра			
1. Алгебралық өрнектер	7.2.1.	8.2.1.	9.2.1.
	7.2.1.1 - санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 7.2.1.2 - бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 - бірмүшені стандарт түрде жазу;	8.2.1.1 - квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 - үшмүшеден екімүшенің толық	

және түрлендірулер	<p>7.2.1.4 - бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;</p> <p>7.2.1.5 - көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу;</p> <p>7.2.1.6 - көпмүшені стандарт түрге келтіру;</p> <p>7.2.1.7 - көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау;</p> <p>7.2.1.8 - көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау;</p> <p>7.2.1.9 - көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;</p> $7.2.1.10 - a^2 - b^2 = (a - (a \pm b))^2 = a^2 \pm 2ab + b$ <p>қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;</p> $7.2.1.11 - a^3 - b^3 = (a - (a \pm b))^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3$ <p>қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;</p> <p>7.2.1.12 - алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;</p> <p>7.2.1.13 - алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;</p> <p>7.2.1.14 - алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу;</p> <p>7.2.1.15 - қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ;</p> <p>7.2.1.16 - алгебралық бөлшектерді танып білу;</p> <p>7.2.1.17 - алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу;</p> <p>7.2.1.18 - алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану:</p> $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0 ;$ <p>7.2.1.19 - алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау;</p> <p>7.2.1.20 - алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;</p> <p>7.2.1.21 - құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;</p>	<p>квадратын бөлу;</p> <p>8.2.1.3 - квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу;</p>	
2.	7.2.2.	8.2.2.	9.2.2.

<p>Теңдеу-лер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары</p>		<p>8.2.2.1 - квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 - квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату; 8.2.2.3 - квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 - Виет теоремасын қолдану; 8.2.2.5 - бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 - квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу; 8.2.2.7 - квадрат теңсіздіктерді шешу; 8.2.2.8 - рационал теңсіздіктерді шешу;</p>	<p>9.2.2.1 - екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.2.2.3 - екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу; 9.2.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу;</p>
<p>3. Тізбектер және қосындылау</p>	<p>7.2.3.</p>	<p>8.2.3.</p>	<p>9.2.3.</p> <p>9.2.3.1 - сандар тізбегі туралы түсінік болу және тізбектерді беру тәсілдерін білу; 9.2.3.2 - сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.3 - арифметикалық прогрессияның n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.4 – геометриялық прогрессияның n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.5 - шексіз кемімелі геометриялық</p>

			прогрессия қосындысының формуласын қолдану;
4. Тригонометрия	7.2.4.	8.2.4.	9.2.4.
			9.2.4.1 – кез келген бұрыштың синусының, косинусының, тангенсінің, котангенсінің анықтамаларын білу; 9.2.4.2 – негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді білу және қолдану; 9.2.4.3 - бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын білу және қолдану; 9.2.4.4 - келтіру формулаларын білу және қолдану; 9.2.4.5 - тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын білу және қолдану; 9.2.4.6 - тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау;
3-бөлім. Статистика және ықтималдықтар теориясы			
1. Комбинаторика негіздері	7.3.1.	8.3.1.	9.3.1.
			9.3.1.1 - комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 - санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 -

			қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу; 9.3.1.5 – Ньютон биномының формуласын білу және қолдану
2. Ықтималдықтар теориясының негіздері	7.3.2.	8.3.2.	9.3.2.
			9.3.2.1 - оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 - элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 - ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану;
3. Статистика және деректерді талдау	7.3.3.	8.3.3.	9.3.3.
	7.3.3.1 - басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру; 7.3.3.2 - нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу; 7.3.3.3 - статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету; 7.3.3.4 - таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету; 7.3.3.5 - кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру; 7.3.3.6 - таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету; 7.3.3.7 - кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау;	8.3.3.1 - таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 - жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру; 8.3.3.3 - жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 - статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау;	
4-бөлім. Математикалық модельдеу мен талдау			

1. Математикалық анализ бастамалары	<p>7.4.1.</p> <p>7.4.1.1 - функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру;</p> <p>7.4.1.2 - функцияның берілу тәсілдерін білу;</p> <p>7.4.1.3 - функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;</p> <p>7.4.1.4 -</p> $y = kx + b$ <p>түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау;</p> <p>7.4.1.5 - сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін табу;</p> <p>7.4.1.6 - $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау;</p> <p>7.4.1.7 - коэффициенттеріне байланысты сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуын ажырату;</p> <p>7.4.1.8 - графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияны формуламен беру;</p> <p>7.4.1.9 -</p> $y = ax^2 \quad (a \neq 0)$ <p>функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.10 -</p> $y = ax^3 \quad (a \neq 0)$ <p>функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.11 -</p> $y = \frac{k}{x} \quad (k \neq 0)$ <p>функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p>	<p>8.4.1.</p> <p>8.4.1.1 -</p> $y = \sqrt{x}$ <p>функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу;</p> <p>8.4.1.2 -</p> $y = a(x - m)^2 + n$ $y = ax^2 + bx + c$ $y = a(x - m)^2 + n$ <p>$n, a \neq 0,$</p> <p>түріндегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу;</p> <p>8.4.1.3 -</p> $y = ax^2 + bx$ <p>түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу;</p> <p>8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;</p>	9.4.1.
2. Математикалық модельдердің көмегімен есептеу	7.4.2.	8.4.2.	9.4.2.
	7.4.2.3 - екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу;	8.4.2.1 - мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 - мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу;	9.4.2.1 - мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару;

шығару			
3.	7.4.3.	8.4.3.	9.4.3.
Математикалық тіл және математикалық модель		8.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;	9.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру;

16. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Алгебра" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Алгебра" оқу пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасына қосымша (төмендетілген оқу жүктемесімен)

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Алгебра" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

1) 7-СЫНЫП

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
5-6-сыныптардағы математика курсына қайталау		
Бүтін көрсеткішті дәреже	Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.1 - натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.3 - натурал көрсеткішті дәреженің қасиеттерін қолдану;
	Бүтін көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері	7.1.2.2 - нөл және бүтін теріс көрсеткішті дәреженің анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 7.1.2.4 - бүтін көрсеткішті дәреженің санды мәнін анықтау және берілген сандарды дәреже түрінде көрсету; 7.2.1.1 - санды өрнектердің мәндерін табуда бүтін көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Құрамында	7.1.2.5 - алгебралық өрнектерді ықшамдауда дәрежелердің қасиеттерін қолдану;

	дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	
	Санның стандарт түрі	7.1.1.1 - сандарды стандарт түрде жазу; 7.1.2.6 - стандарт түрде жазылған сандарға арифметикалық амалдар қолдану; 7.1.2.7 - стандарт түрде жазылған сандарды салыстыру; 7.1.2.8 - шамаларды бір өлшем бірліктен екінші өлшем бірлікке айналдыру және оны стандарт түрде жазу; 7.1.2.9 - шамалардың жуық мәндерін табу және оларды стандарт түрде жазу; 7.1.2.10 – өрнектің жуық мәнінің абсолютті және салыстырмалы қателіктерін табу;
Көпмүшелер	Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.2 - бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу; 7.2.1.3 - бірмүшені стандарт түрде жазу; 7.2.1.4 - бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету;
	Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі	7.2.1.5 - көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу; 7.2.1.6 - көпмүшені стандарт түрге келтіру -
	Көпмүшелерге амалдар қолдану	7.2.1.7 - көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.8 - көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау; 7.2.1.9 - көпмүшені көпмүшеге көбейтуді орындау;
	Көпмүшені көбейткіштерге жіктеу	7.2.1.12 - алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу;
	Өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.13 - алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау;
	2-тоқсан	
Функция. Функцияның графигі	Функция және функцияның графигі	7.4.1.1 - функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру; 7.4.1.2 - функцияның берілу тәсілдерін білу; 7.4.1.3 - функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу;
	Сызықтық функция және оның графигі	7.4.1.4 $y = kx + b$ - түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау; 7.4.1.5 - сызықтық функция графигінің координата осьтерімен қиылысу нүктелерін графикті салмай табу; 7.4.1.6 - $y = kx + b$ сызықтық функциясының графигінен k және b таңбаларын анықтау;
	Сызықтық функциялардың графигінің өзара орналасуы	7.4.1.7 - коэффициенттеріне байланысты сызықтық функция графигінің өзара орналасуын ажырату; 7.4.1.8 - графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияны формуламен беру
	Екі айнымалысы	7.4.2.3 - екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен

	<p>бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу</p> <p>$y=ax^2$, $y=ax^3$ және $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері</p>	<p>шешу;</p> <p>7.4.1.9 - $y = ax^2 (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.10 - $y = ax^3 (a \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p> <p>7.4.1.11 - $y = \frac{k}{x} (k \neq 0)$ функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу;</p>
Статистика элементтері	<p>Вариациялық қатар</p> <p>Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі</p> <p>Жиілік алқабы</p>	<p>7.3.3.1 - басты жиынтық, кездейсоқ таңдама, вариациялық қатар, нұсқалық ұғымдарын меңгеру;</p> <p>7.3.3.2 - нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу;</p> <p>7.3.3.3 - статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету;</p> <p>7.3.3.4 - таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсету</p> <p>7.3.3.5 - кестедегі деректердің дұрыстығын тексеру;</p> <p>7.3.3.6 - таңдама нәтижесін жиілік алқабы түрінде көрсету;</p> <p>7.3.3.7 - кесте немесе жиіліктер алқабы түрінде берілген статистикалық ақпаратты талдау;</p>
3-тоқсан		
Қысқаша көбейту формулалары	<p>Қысқаша көбейту формулалары</p>	<p>7.2.1.10 - $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$</p> <p>қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;</p> <p>7.2.1.11 - $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$</p> <p>қысқаша көбейту формулаларын білу және қолдану;</p> <p>7.1.2.9 - тиімді есептеу үшін қысқаша көбейту формулаларын қолдану;</p> <p>7.2.1.14 - алгебралық өрнектерді қысқаша көбейту формулалары арқылы көбейткіштерге жіктеу;</p>

	ң көмегімен өрнектерді түрлендіру	7.2.1.15 - қысқаша көбейту формулалары арқылы алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендірулерді орындау ;
4-тоқсан		
Алгебралық бөлшектер	Алгебралық бөлшек және оның негізгі қасиеті	7.2.1.16 - алгебралық бөлшектерді танып білу; 7.2.1.17 - алгебралық бөлшектегі айнымалылардың мүмкін мәндер жиынын табу; 7.2.1.18 - алгебралық бөлшектің негізгі қасиетін қолдану: $\frac{ac}{bc} = \frac{a}{b}, b \neq 0, c \neq 0 ;$
	Алгебралық бөлшектерге амалдар қолдану	7.2.1.19 - алгебралық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау; 7.2.1.20 - алгебралық бөлшектерді көбейту және бөлуді, дәрежеге шығаруды орындау;
	Алгебралық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	7.2.1.21 - құрамында алгебралық бөлшектері бар өрнектерді түрлендіруді орындау;
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		

8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы алгебра курсын қайталау		
Квадрат түбір және иррационал өрнек	Нақты сандар	8.1.1.1 - иррационал және нақты сандар ұғымдарын меңгеру;
	Квадрат түбір	8.1.1.2 - санның квадрат түбірі және арифметикалық квадрат түбірі анықтамаларын білу және ұғымдарын ажырату; 8.1.2.1 - арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін қолдану; 8.1.2.2 - квадрат түбірдің мәнін бағалау;
	Құрамында квадрат түбірлері бар өрнектерді түрлендіру	8.1.2.3 - көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу ; 8.1.2.4 - бөлшек бөлімін иррационалдықтан арылту; 8.1.2.5 - құрамында түбір таңбасы бар өрнектерді түрлендіруді орындау;
	$y = \sqrt{x}$	8.4.1.1 - функциясының қасиеттерін білу және оның графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;
2-тоқсан		

Квадрат теңдеулер	Квадрат теңдеу	8.2.2.1 - квадрат теңдеудің анықтамасын білу; 8.2.2.2 - квадрат теңдеулердің түрлерін ажырату;
	Квадрат теңдеулерді шешу	8.2.2.3 - квадрат теңдеулерді шешу; 8.2.2.4 - Виет теоремасын қолдану;
	Квадрат үшмүше	8.2.1.1 - квадрат үшмүшенің түбірі ұғымын меңгеру; 8.2.1.2 - үшмүшеден екімүшенің толық квадратын бөлу; 8.2.1.3 - квадрат үшмүшені көбейткіштерге жіктеу;
	Теңдеулерді шешу	8.2.2.5 - бөлшек-рационал теңдеулерді шешу; 8.2.2.6 - квадрат теңдеулерге келтірілетін теңдеулерді шешу;
3-тоқсан		
Квадрат теңдеулер	Мәтінді есептерді шығару	8.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 8.4.2.1 - мәтінді есептерді квадрат теңдеулердің көмегімен шешу; 8.4.2.2 - мәтінді есептерді бөлшек-рационал теңдеулердің көмегімен шешу;
Квадраттық функция	Квадраттық функция және оның графигі	<p>8.4.1.2 - $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$ және $y = a(x - m)^2 + n, a \neq 0$,</p> <p>түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу;</p> <p>8.4.1.3 - $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$,</p> <p>түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу; 8.4.1.4 - аргументтің берілген мәндері бойынша функцияның мәндерін табу және функцияның мәні бойынша аргументтің мәнін табу;</p>
Статистика элементтері	Жиілік алқабы, жиілік гистограммасы	8.3.3.1 - таңдама нәтижелерін жиіліктердің интервалдық кестесі арқылы беру; 8.3.3.2 - жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру;
	Орта мән. Дисперсия. Стандартты ауытқу	8.3.3.3 - жинақталған жиілік анықтамасын білу; 8.3.3.4 - статистикалық кестемен, алқаппен, гистограммамен берілген ақпаратты талдау;
4-тоқсан		
Теңсіздіктер	Квадрат теңсіздік	8.2.2.7 - квадрат теңсіздіктерді шешу;
Рационал теңсіздік	8.2.2.8 - рационал теңсіздіктерді шешу;	
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		

9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
8-сыныптағы алгебра курсы қайталау		
Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер, және олардың жүйелері	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер және олардың жүйелері	9.2.2.1 - екі айнымалысы бар сызықтық және сызықтық емес теңдеулерді ажырату; 9.2.2.2 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңдеулер жүйесін шешу; 9.4.3.1 - есеп шарты бойынша математикалық модель құру; 9.4.2.1 - мәтінді есептерді теңдеулер жүйелері арқылы шығару;
	Екі айнымалысы бар теңсіздіктер	9.2.2.3 - екі айнымалысы бар теңсіздіктерді шешу;
	Екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйелері	9.2.2.4 - екі айнымалысы бар сызықтық емес теңсіздіктер жүйесін шешу;
	Комбинаторика элементтері	9.3.1.1 - комбинаториканың ережелерін білу (қосу және көбейту ережелері); 9.3.1.2 - санның факториалы анықтамасын білу; 9.3.1.3 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру анықтамаларын білу; 9.3.1.4 - қайталанбайтын орналастыру, алмастыру және теру сандарын есептеу үшін комбинаторика формулаларын білу; 9.3.1.5 – Ньютон биномының формуласын білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тізбектер	Сандар тізбегі, оның берілу тәсілдері және қасиеттері	9.2.3.1 - сандар тізбегі туралы түсінік болу және тізбектің берілу тәсілдерін білу;
	Арифметикалық және геометриялық прогрессиялар	9.2.3.2 - сандар тізбектерінің арасынан арифметикалық және геометриялық прогрессияны ажырату; 9.2.3.3 - арифметикалық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану; 9.2.3.4 - геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану;
	Шексіз кемімелі геометриялық прогрессия	9.2.3.5 - шексіз кемімелі геометриялық прогрессия қосындысының формуласын периодты ондық бөлшекті жай бөлшекке айналдыру үшін қолдану;
3-тоқсан		
Тригонометрия	Бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдері	9.1.1.1 - бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру; 9.1.2.1 - градусты радианға және радианды градусқа айналдыру; 9.1.1.2 - бірлік шеңбердің бойында $0; \frac{\pi}{2}; \pi; \frac{3\pi}{2}; 2\pi$

		сандарын белгілеу;
	Кез келген бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Бұрыш синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің мәндері	9.2.4.1 - Кез келген бұрыштың синусының, косинусының, тангенсінің және котангенсінің анықтамаларын білу;
	Тригонометрия формулалары	9.2.4.2 – негізгі тригонометриялық тепе-теңдіктерді білу және қолдану; 9.2.4.3 - бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын білу және қолдану; 9.2.4.4 - келтіру формулаларын білу және қолдану;
4-тоқсан		
Тригонометрия	Тригонометрия формулалары	9.2.4.5 - тригонометриялық функциялардың қосындысы мен айырымын көбейтіндіге және көбейтіндісін қосындыға немесе айырымға түрлендіру формулаларын білу және қолдану;
	Тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіру	9.2.4.6 - тригонометриялық өрнектерді тепе-тең түрлендіруді орындау;
Ықтималдықтар теориясының элементтері	Ықтималдықтар теориясының негіздері	9.3.2.1 - оқиға, кездейсоқ оқиға, ақиқат оқиға, мүмкін емес оқиға, қолайлы нәтижелер, тең мүмкіндікті және қарама-қарсы оқиғалар ұғымдарын меңгеру; 9.3.2.2 - элементар және элементар емес оқиғаларды ажырату; 9.3.2.3 - ықтималдықтың классикалық анықтамасын білу және есептер шығару үшін оны қолдану;
7-9-сыныптардағы алгебра курсы қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ __ бұйрығына 19-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 618-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген

2. Оқу бағдарламасының мақсаты - "Геометрия" пәнінің мазмұнын сапалы игеруді қамтамасыз ету, оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру, сонымен қатар басқа пәндермен кіріктіре отырып, жалпы адами құндылықтар негізінде және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлері арқылы оқушылардың зияткерлік деңгейін дамыту.

3. Міндеттері:

"Геометриялық фигуралар туралы түсінік", "Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы", "Метрикалық қатыстар", "Векторлар және түрлендірулер" бөлімдері бойынша математикалық білім, және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді түсіндіруге бағыттау;

практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен анықтылығын орнатуда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар әртүрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, шыдамдылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

математиканың даму тарихымен, математикалық ұғымдардың пайда болу тарихымен таныстыру;

математика оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Геометрия" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Геометрия" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

8-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат;

9-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында – 34 сағат.

5. 7-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Геометрияның алғашқы мәліметтері". Геометрияның негізгі ұғымдары. Геометрияның қарапайым фигуралары. Аксиома және теорема. Фигуралардың теңдігі. Теореманы дәлелдеу. Сыбайлас және вертикаль бұрыштар және олардың қасиеттері. Бұрыштың биссектрисасы;

2) "Үшбұрыштар". Үшбұрыш және оның түрлері. Үшбұрыштардың теңдігі. Үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Теңбүйірлі үшбұрыш. Үшбұрыштың биссектрисасы, медианасы және биіктігі;

3) "Түзулердің өзара орналасуы". Екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштар. Түзулердің параллельдік белгілері. Параллель түзулердің қасиеттері. Үшбұрыштардың бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы. Үшбұрыштардың теңсіздігі. Тікбұрышты үшбұрыштың теңдік белгілері. Тік бұрышты үшбұрыштың қасиеттері. Перпендикуляр түзулер. Көлбеу және оның проекциясы;

4) "Шеңбер. Геометриялық салулар". Шеңбер, дөңгелек және оның элементтері мен бөліктері. Центрлік бұрыш. Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы. Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері. Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлер. Салу есептері.

5) 7-сыныптағы геометрия курсы қайталау.

6. 8-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-сыныптағы геометрия курсы қайталау;

2) "Көпбұрыштар. Төртбұрыштар". Сынық сызық. Көпбұрыш. Көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы. Көпбұрыштың сыртқы бұрышы. Көпбұрыштың сыртқы бұрыштарының қосындысы. Параллелограмм және оның қасиеттері. Параллелограмның белгілері. Тіктөртбұрыш, ромб және шаршы, олардың қасиеттері және белгілері. Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер. Трапеция. Тікбұрышты және теңбүйірлі трапециялар, олардың қасиеттері. Үшбұрыштың орта сызығы. Трапецияның орта сызығы. Үшбұрыштың тамаша нүктелері. Үшбұрыштың медианаларының қасиеті;

3) "Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар". Тікбұрышты үшбұрыштағы сүйір бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі. Пифагор теоремасы. Синус, косинус, тангенс және котангенстің бұрыштарындағы мәндері. Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу. a және

$$(90^\circ - \alpha)$$

бұрыштарының тригонометриялық функциялары;

4) "Аудан". Аудан ұғымы. Шаршының, тіктөртбұрыштың, параллелограммның, ромбтың, үшбұрыштың және трапецияның аудандары;

5) "Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі. Жазықтықтағы нүктенің координаталары. Кесінді ортасының координаталары. Екі нүктенің арақашықтығы. Шеңбердің теңдеуі. Түзудің теңдеуі;

8-сыныптағы геометрия курсың қайталау;

7. 9-сыныпқа арналған геометрия пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 8-сыныптағы геометрия курсың қайталау;

2) "Жазықтықтағы векторлар". Вектор ұғымы. Нөлдік вектор. Бірлік вектор. Коллинеар векторлар. Вектордың ұзындығы (модулі). Векторлардың теңдігі. Векторларды қосу және оның қасиеттері, векторларды азайту, векторды санға көбейту. Векторлардың арасындағы бұрыш. Векторлардың скалярлық көбейтіндісі. Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану. Векторлардың коллинеарлық белгісі. Нүктенің радиус-векторы. Жазықтықтағы нүктелердің координаталары мен векторлардың координаталары арасындағы байланыс. Векторларды есептерді шығаруда қолдану;

3) "Жазықтықта түрлендіру". Жазықтықты түрлендіру, қозғалыс және оның қасиеттері. Фигуралардың теңдігі және оның қасиеттері. Осьтік және центрлік симметриялар, параллель көшіру, бұру. Ұқсас фигуралар. Гомотетия. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығы;

4) "Үшбұрыштарды шешу". Синустар теремасы. Косинустар теоремасы. Үшбұрыштарды шешу. Шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштың ауданын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулалары;

5) "Шеңбер. Көпбұрыштар". Іштей сызылған бұрыш және оның қасиеттері. Шеңбердің хордалары мен қиюшы кесінділерінің пропорционалдығы туралы теорема. Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштар. Шеңбер доғасының ұзындығы. Сектор мен сегмент ауданы. Іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын көпбұрыштың қабырғаларымен, периметрімен және ауданымен байланыстыратын формулалар;

6) 7-9 сыныптардағы геометрия курсың қайталау.

8. Оқу пәнінің мазмұны бір бөлімді қамтиды: "Геометрия".

9. "Геометрия" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

Геометриялық фигуралар туралы түсінік;

Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы;

Метрикалық қатыстар;

Векторлар және түрлендірулер.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

10. Бағдарламада, оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар сәйкесінше бөлімнің және бөлімшенің ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

11. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. Геометрия			
	7.1.1.	8.1.1.	9.1.1.
1.Геометриялық фигуралар туралы түсінік	7.1.1.1 - планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.2 - нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.3 - аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.1.4 - теореманы дәлелдеу тәсілдерін білу; 7.1.1.5 - кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.6 - кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.8 - кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.9 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін білу және қолдану;	8.1.1.1 - сынық сызық ұғымын білу; 8.1.1.2 - көп-бұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.3 - көп-бұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын білу; 8.1.1.4 - параллелограмм анықтамасын білу; 8.1.1.5 - параллелограмм қасиеттерін білу; 8.1.1.6 - параллелограмм белгілерін білу және қолдану; 8.1.1.7 - тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу; 8.1.1.8 - Фалес теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.9 - пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану; 8.1.1.10 - трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.11 - үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану; 8.1.1.12 - трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану.	9.1.1.1 - доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 9.1.1.2 - сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану; 9.1.1.3 - іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9.1.1.4 - дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану;

<p>7.1.1.11 - берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу;</p>		
<p>7.1.1.12 - үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикуляр анықтамаларын білу және оларды салу;</p>		
<p>7.1.1.13 - үшбұрыштардың түрлерін ажырату;</p>		
<p>7.1.1.14 - теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың элементтерін білу;</p>		
<p>7.1.1.15 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу;</p>		
<p>7.1.1.16 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану;</p>		
<p>7.1.1.17 - үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу;</p>		
<p>7.1.1.18 - үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану;</p>		
<p>7.1.1.19 - үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және қолдану;</p>		
<p>7.1.1.20 - үшбұрыштар</p>		

	<p>теңдігінің белгілерін білу;</p> <p>7.1.1.21 - теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.22 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.23 - тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану;</p> <p>7.1.1.24 - шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу;</p> <p>7.1.1.25 - центрлік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.26 - шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды білу және қолдану;</p> <p>7.1.1.27 - нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу;</p>		
2. Геометриялық фигуралардың өзара орналасуы	<p>7.1.2.</p> <p>7.1.2.1 - нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы);</p> <p>7.1.2.2 - түзулердің параллельдік аксиомасын білу;</p> <p>7.1.2.3 - екі түзуді қиышымен қиғанда</p>	8.1.2.	9.1.2.
			<p>9.1.2.1 - шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану;</p> <p>9.1.2.2 - дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің</p>

<p>пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 - түзулердің параллельдік белгілерін білу және қолдану; 7.1.2.5 - параллель түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.2.6 - перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7.1.2.7 - нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 7.1.2.8 - перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.2.9 - шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7.1.2.10 - түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау; 7.1.2.11 - есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.2.12 - үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу; 7.1.2.13 - үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің</p>		<p>радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9.1.2.3 - дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9.1.2.4 - үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу;</p>
---	--	--

<p>центрлерінің орналасуын түсіндіру; 7.1.2.14 - берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қажет бөлу; 7.1.2.15 - кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7.1.2.16 - берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу;</p>		
<p>3.Метр-икалы қатыстар</p>	<p>7.1.3.1 - үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану;</p> <p>8.1.3 - үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.2 - бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 - Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8.1.3.4 - тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану; 8.1.3.5 - бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу; 8.1.3.6 - тікбұрышты үшбұрыштың 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.7 - тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 - қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8.1.3.8 - берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу; 8.1.3.9 - көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу;</p>	<p>9.1.3.1 - вектордың координаталарының анықтамасын білу; 9.1.3.2 - вектордың ұзындығын табу формуласын білу және қолдану; 9.1.3.3 - координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.4 - векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.3.5 - векторлар арасындағы бұрышты есептеу; 9.1.3.6 - косинустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.7 - синустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.8 - іштей сызылған үшбұрыштың ауданын $S = \frac{abc}{4R},$ мұндағы a – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының $S = p \cdot r,$ мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p - көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9.1.3.9 - шеңберге іштей немесе сырттай</p>

		<p>8.1.3.10 - тең шамалас және тең құрамдас сызылған үшбұрыштардың аудандарын фигуралардың анықтамаларын білу; пайдаланып шеңбердің радиусын табу</p> <p>8.1.3.11 - параллелограммның, ромбтың формулаларын білу және қолдану;</p> <p>8.1.3.12 - үшбұрыштың ауданы формулаларын білу және қолдану;</p> <p>8.1.3.13 - трапецияның ауданы формулаларын білу және қолдану;</p> <p>8.1.3.14 - жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу;</p> <p>8.1.3.15 - кесінді ортасының координаталарын табу;</p> <p>8.1.3.16 - центрі (a; b), радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін</p> $(x - a)^2 + (y - b)^2 =$ <p>білу;</p> <p>8.1.3.17 - түзудің теңдеуін білу: $ax + by + c = 0$;</p> <p>8.1.3.18 - Пифагор теоремасын пайдаланып,</p> $\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ <p>формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану;</p> <p>8.1.3.19 - a және (900-a) бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану;</p>	
4. Векторлар және түрлендірулер	7.1.4.	<p>8.1.4.</p> <p>9.1.4.1 - вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу;</p> <p>9.1.4.2 - векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану;</p> <p>9.1.4.3 - векторлардың коллинеарлық шартын қолдану;</p> <p>9.1.4.4 - екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу;</p> <p>9.1.4.5 - қозғалыстың түрлерін және қасиеттерін білу;</p> <p>9.1.4.6 - симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;</p> <p>9.1.4.7 - ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу;</p> <p>9.1.4.8 - гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу;</p> <p>9.1.4.9 - үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану;</p> <p>9.1.4.10 - тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану;</p> <p>9.1.4.11 - үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану;</p> <p>9.1.4.12 - ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу</p>	

12. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

13. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Геометрия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Геометрияның алғашқы мәліметтері	Геометрияның негізгі ұғымдары. Аксиома. Теорема	7.1.1.1 - планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу; 7.1.1.5 - кесінді, сәуле, бұрыш, үшбұрыш, жарты жазықтық анықтамаларын білу; 7.1.1.2 - нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.3 - аксиоманың теоремадан айырмашылығын түсіну: теореманың шарты мен қорытындысын ажырату; 7.1.2.1 - нүктелердің түзу мен жазықтықта орналасу аксиомаларын білу және қолдану (реттік аксиомасы); 7.1.1.6 - кесінділер мен бұрыштарды өлшеу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.8 - кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану; 7.1.1.11 - берілген үшбұрышқа тең үшбұрыштың бар болуы аксиомасын білу; 7.1.2.2 - түзулердің параллельдік аксиомасын білу;
	Фигуралар теңдігі	7.1.1.7 - тең фигуралардың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану;
	Теореманы дәлелдеу әдістері	7.1.1.4 - теоремаларды дәлелдеу әдістерін білу
	Сыбайлас және вертикаль бұрыштар, олардың қасиеттері	7.1.1.9 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың анықтамаларын білу; 7.1.1.10 - сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Үшбұрыштар	Үшбұрыш және оның түрлері	7.1.1.13 - үшбұрыштардың түрлерін ажырату;
	Үшбұрыштың	7.1.1.14 - теңқабырғалы, теңбүйірлі, тікбұрышты үшбұрыштардың

	биссектрисы, медианасы, биіктігі және орта сызығы	элементтерін білу; 7.1.1.12 - үшбұрыштың медианасы, биссектрисасы, биіктігі, орта перпендикулярын білу және оларды салу;
	Үшбұрыштар теңдігінің белгілері	7.1.1.20 - үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу;
	Теңбүйірлі үшбұрыш, оның қасиеттері және белгілері	7.1.1.21 - теңбүйірлі үшбұрыштың белгілері мен қасиеттерін білу және қолдану;
3-тоқсан		
Түзулердің өзара орналасуы	Параллель түзулер, олардың белгілері және қасиеттері	7.1.2.3 - екі түзуді қиюшымен қиғанда пайда болған бұрыштарды танып білу; 7.1.2.4 - түзулердің параллельдік белгілерін білу және қолдану; 7.1.2.5 - параллель түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;
	Үшбұрыш бұрыштарының қосындысы. Үшбұрыштың сыртқы бұрышы	7.1.1.15 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын білу; 7.1.1.16 - үшбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындысы туралы теорема мен оның салдарларын есептер шығаруда қолдану; 7.1.1.17 - үшбұрыштың сыртқы бұрышының анықтамасын білу; 7.1.1.18 - үшбұрыштың сыртқы бұрышы туралы теореманы қолдану;
	Үшбұрыш теңсіздігі	7.1.1.19 - үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғалары арасындағы қатысты білу және есептер шығаруда қолдану; 7.1.3.1 - үшбұрыш теңсіздігін білу және қолдану;
	Тікбұрышты үшбұрыштардың теңдігінің белгілері. Тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттері	7.1.1.22 - тікбұрышты үшбұрыштар теңдігінің белгілерін білу және қолдану; 7.1.1.23 - тікбұрышты үшбұрыштың қасиеттерін қолдану;
	Перпендикуляр түзулер. Перпендикуляр, көлбеу және оның проекциясы	7.1.2.6 - перпендикуляр, көлбеу және көлбеудің проекциясы ұғымдарын меңгеру; 7.1.2.7 - нүктеден түзуге түсірілген перпендикулярдың біреу ғана болуы туралы теореманы білу және қолдану; 7.1.2.8 - перпендикуляр түзулердің қасиеттерін білу және қолдану;
4-тоқсан		
Шеңбер. Геометриялық салулар	Шеңбер, дөңгелек, олардың элементтері мен бөліктері. Центрілік бұрыш	7.1.1.24 - шеңбер мен дөңгелектің және олардың элементтерінің (центр, радиус, диаметр, хорда) анықтамаларын білу; 7.1.1.25 - центрілік бұрыштың анықтамасы мен қасиеттерін білу және қолдану; 7.1.1.26 - шеңбер диаметрі мен хордасының перпендикулярлығы туралы теоремаларды дәлелдеу және қолдану; 7.1.1.27 - нүктелердің геометриялық орнының анықтамасын білу;
	Түзу мен шеңбердің өзара орналасуы. Екі шеңбердің өзара орналасуы	7.1.2.10 - түзу мен шеңбердің, екі шеңбердің өзара орналасу жағдайларын талдау;
	Шеңберге жүргізілген жанама. Шеңберге жүргізілген жанамалардың қасиеттері	7.1.2.9 - шеңберге жүргізілген жанама мен қиюшының анықтамаларын білу; 7.1.2.11 - есептер шығаруда шеңбер жанамасының қасиеттерін білу және қолдану;
	Үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған	7.1.2.12 - үшбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің анықтамаларын білу;

	шеңберлер	7.1.2.13 - үшбұрышқа сырттай және іштей сызылған шеңберлердің центрлерінің орналасуын түсіндіру;
	Салу есептері	7.1.2.14 - берілген бұрышқа тең бұрыш салу, бұрыштың биссектрисасын салу, кесіндіні қақ бөлу; 7.1.2.15 - кесіндінің орта перпендикулярын және берілген түзуге перпендикуляр түзу салу; 7.1.2.16 - берілген элементтері бойынша үшбұрыш салу;
7-сыныптағы геометрия курсы қайталау		

8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-сыныптағы геометрия курсы қайталау		
Көпбұрыштар. Төртбұрыштар	Көпбұрыш.	8.1.1.1 – сынық сызық ұғымын білу; 8.1.1.2 - көпбұрыш, дөңес көпбұрыш, көпбұрыш элементтері анықтамаларын білу; 8.1.1.3 - көпбұрыштың ішкі бұрыштарының қосындыларының және сыртқы бұрыштарының қосындыларының формулаларын қорытып шығару;
	Параллелограмм, ромб, тіктөртбұрыш, шаршы және олардың қасиеттері мен белгілері	8.1.1.4 - параллелограмм анықтамасын білу; 8.1.1.5 - параллелограмм қасиеттерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.6 - параллелограмм белгілерін қорытып шығару және қолдану; 8.1.1.7 - тіктөртбұрыш, ромб, шаршы анықтамаларын, қасиеттері мен белгілерін білу;
	Фалес теоремасы. Пропорционал кесінділер	8.1.1.8 - Фалес теоремасын білу және қолдану; 8.1.1.9 - пропорционал кесінділер туралы теоремаларды білу және қолдану;
	Трапеция, оның түрлері мен қасиеттері. Трапеция мен үшбұрыштың орта сызықтары	8.1.1.10 - трапецияның анықтамасын, түрлерін және қасиеттерін білу; 8.1.1.11 - үшбұрыштың орта сызығының қасиетін білу және қолдану; 8.1.1.12 - трапецияның орта сызығының қасиетін білу және қолдану.
	Үшбұрыштың тамаша нүктелері	8.1.3.1 - үшбұрыштың қабырғаларына жүргізілген медианалар, биссектрисалар, биіктіктер және орта перпендикулярлар қасиеттерін білу және қолдану;
2-тоқсан		
Тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштары арасындағы қатыстар	Тікбұрышты үшбұрыштың сүйір бұрыштарының тригонометриялық функциялары. Пифагор теоремасы	8.1.3.2 - бұрыштың синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің тікбұрышты үшбұрыштың қабырғалары мен бұрыштарының қатыстары арқылы берілген анықтамаларын білу; 8.1.3.3 - Пифагор теоремасын білу және қолдану; 8.1.3.4 - тікбұрышты үшбұрыштың тік бұрышының төбесінен гипотенузасына түсірілген биіктігінің қасиеттерін білу және қолдану;
	Негізгі тригонометриялық	8.1.3.18 - Пифагор теоремасын пайдаланып,

тепе-теңдіктер	$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$	формуласын қорытып шығару және есептер шешуде қолдану; 8.1.3.19 - α және $(900-\alpha)$ бұрыштарының синусы, косинусы, тангенсі және котангенсі арасындағы байланыстарды білу және қолдану; 8.1.3.5 - бұрышты оның синусы, косинусы, тангенсі және котангенсінің белгілі мәні бойынша салу;
Тікбұрышты үшбұрыштарды шешу		8.1.3.6 - тікбұрышты үшбұрышты 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін табу үшін қолдану; 8.1.3.7 - тікбұрышты үшбұрыштың элементтерін табу үшін 300, 450, 600 -қа тең бұрыштардың синус, косинус, тангенс және котангенсінің мәндерін қолдану; 8.1.3.8 - берілген екі элементі бойынша тікбұрышты үшбұрыштың бұрыштары мен қабырғаларын табу;

3-тоқсан

Аудан	Фигураның ауданы және оның қасиеттері	8.1.3.9 - көпбұрыш ауданының анықтамасы мен қасиеттерін білу; 8.1.3.10 - тең шамалас және тең құрамдас фигуралардың анықтамаларын білу;
	Төртбұрыштар мен үшбұрыштардың аудандары	8.1.3.11 - параллелограммның, ромбтың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8.1.3.12 - үшбұрыштың ауданы формулаларын білу және қолдану; 8.1.3.13 - трапецияның ауданы формулаларын білу және қолдану;

4-тоқсан

Жазықтықтағы тікбұрышты координаталар жүйесі	Жазықтықтағы координаталар әдісі	8.1.3.14 - жазықтықта координаталарымен берілген екі нүктенің арақашықтықтығын есептеу; 8.1.3.15 - кесінді ортасының координаталарын табу формулаларын білу және қолдану; 8.1.3.16 - центрі $(a; b)$, радиусы r болатын шеңбердің теңдеуін білу: $(x - a)^2 + (y - b)^2 = r^2;$
		8.1.3.17 - түзудің теңдеуін білу: $ax + by + c = 0;$

8-сыныптағы геометрия курсын қайталау

9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
-----------------------------	--	------------------

1-тоқсан

8-сыныптағы геометрия курсын қайталау

Жазықтықтағы векторлар	Вектор. Векторларға амалдар қолдану. Коллинеар және неколлинеар векторлар	9.1.4.1 - вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу; 9.1.4.2 - векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану; 9.1.4.3 - векторлардық коллинеарлық шартын қолдану;
------------------------	---	--

		9.1.4.4 - екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу; 9.1.4.5 - векторлардың скаляр көбейтіндісінің анықтамасын білу;
	Вектордың координаталары. Координаталық түрде берілген векторларға амалдар қолдану	9.1.3.1 - вектордың координаталарының анықтамасын білу; 9.1.3.2 - вектордың ұзындығын табу формуласын білу және қолдану; 9.1.3.3 - координаталарымен берілген векторларға амалдар қолдану; 9.1.3.4 - векторлардың скаляр көбейтіндісін және оның қасиеттерін білу және қолдану; 9.1.3.5 – векторлар арасындағы бұрышты табу;
2-тоқсан		
Жазықтықтағы түрлендірулер	Қозғалыс және оның қасиеттері	9.1.4.5 - қозғалыстың түрлерін және қасиеттерін білу; 9.1.4.6 - симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу;
	Ұқсас фигуралар және олардың қасиеттері. Үшбұрыштар ұқсастығының белгілері	9.1.4.7 - ұқсас фигуралардың анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.8 - гомотетияның анықтамасын және қасиеттерін білу; 9.1.4.9 - үшбұрыштар ұқсастығы белгілерін білу және қолдану; 9.1.4.10 - тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану; 9.1.4.11 - үшбұрыш биссектрисасының қасиетін білу және қолдану; 9.1.4.12 - ұқсас фигуралардың аудандары және ұқсастық коэффициенті арасындағы тәуелділік формуласын білу;
3-тоқсан		
Үшбұрыштарды шешу	Үшбұрыштарды шешу	9.1.3.6 - косинустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.3.7 - синустар теоремасын білу және қолдану; 9.1.2.3 - дұрыс көпбұрыштарды салу; 9.1.3.8 - іштей сызылған үшбұрыштың ауданын ($S = \frac{abc}{4R},$ мұндағы a, b, c – үшбұрыштың қабырғалары, R – сырттай сызылған шеңбер радиусы) және сырттай сызылған көпбұрыштың ауданының $S = p \cdot r,$ мұндағы r – іштей сызылған шеңбер радиусы, p – көпбұрыштың жарты периметрі) формуларын білу және қолдану; 9.1.3.9 - шеңберге іштей немесе сырттай сызылған үшбұрыштардың аудандарын пайдаланып шеңбердің радиусын табу формулаларын білу және қолдану;
4-тоқсан		
Шеңбер. Көпбұрыштар	Шеңбер және дөңгелек. Доғаның ұзындығы. Дөңгелек, сектор және сегменттің аудандары	9.1.1.1 - доға ұзындығының формуласын білу және қолдану; 9.1.1.2 - сектор мен сегмент ауданының формулаларын білу және қолдану; 9.1.1.3 - іштей сызылған бұрыш анықтамасын және оның қасиеттерін білу; 9.1.1.4 - дөңгелектегі кесінділердің пропорционалдылығы туралы теоремаларды білу және қолдану;
	Дұрыс көпбұрыштар және шеңбер	9.1.2.1 - шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану; 9.1.2.2 - дұрыс көпбұрышқа іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустары арасындағы байланысты білу және қолдану; 9.1.2.3 - дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын

	байланыстыратын формулаларды білу және қолдану; 9.1.2.4 - үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу;
7-9-сыныптардағы геометрия курсы қайталау	

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 20-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 619-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Бағдарлама бастауыш мектепке арналған "Жаратылыстану" пәні бағдарламасының логикалық жалғасы болып табылады.

3. 5-6-сыныптың оқушыларына жаратылыстану бағытында білім беру, олардың білім құмарлықтарының дамуына, әлем жайлы ой-өрістерінің кеңеюіне, ғылымды ұғыну мен қоршаған әлемді тұтастай қабылдауларының дамуына, қоршаған әлемді бағалай және қорғай білу біліктіліктерінің дамуына көмектеседі.

4. Негізгі мектепте "Жаратылыстану" пәнін оқу:

1) қоршаған әлемнің көп қырлылығын, табиғи құбылыстар мен үдерістердің өзара байланысын және себептерін;

2) көптүрлі табиғат құбылыстары мен нысандарын жүйелеу принциптерін түсінуге мүмкіндік береді;

5. "Жаратылыстану" пәнінен оқу бағдарламасы негізгі мектепте зерттеу, ойлау, коммуникативтік дағдылар мен біліктіліктер негіздерінің қалыптасуына бағытталған:

1) гипотеза құру және оларды тексерудің жолдарын ұсыну, эксперименттер арқылы алынған мәліметтер негізінде қорытынды жасау;

2) зерттеу мәселелерін дұрыс алу, зерттеу жұмысының жоспарын құру, бақылаулар мен эксперименттер нәтижелерін бағалау және сипаттау, қорытынды шығару;

3) бұқаралық ақпараттық құралдары хабарламаларындағы, интернет желісі ресурстарындағы, ғылыми-көпшілік әдебиеттердегі жаратылыстану

бағытындағы ақпараттармен жұмыс: іздеу әдістерін игеру, ақпараттың мағыналық негізін анықтау және ақпараттың растығын бағалау;

4) зерттеу қорытындыларын түрлі формада ұсыну;

5) жаратылыстану ғылымы бағытындағы маңызды жетістіктердің қолданбалы мәнін түсіндіру.

6. "Жаратылыстану" пәні негізгі мектептегі "Биология", "География", "Химия", "Физика" пәндерін зерделеу, негізін қалауға бағытталған кіріктірілген курс болып табылады.

7. Бағдарламаның мақсаты оқушыларды жаратылыстану ғылымы тұрғысынан табиғат пен қоғамның өзара байланысы, табиғаттағы заңдылықтардың біртұтастығы туралы білім, ұғым, түсінік қалыптастыру және білімдерін күнделікті өмірде кездесетін табиғат құбылыстары мен үдерістерін түсіндіру, сипаттау, болжау үшін қолдану білігін дамытуға бағытталған.

8. Пән бағдарламасы келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

1) әлемнің қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымы тұрғысынан қалыптасқан бейнесі мен жаратылыстану ғылымдарының әдістері туралы білім негіздерін қалыптастыру; жаратылыстанудың техника мен технология дамуына елеулі ықпал еткен маңызды идеяларымен, жетістіктерімен таныстыру;

2) білімдерін қоршаған әлемнің құбылыстарын түсіндіру үшін қолдану және бұқаралық ақпараттық құралдары, интернет ресурстары, арнайы және ғылыми-көпшілік әдебиеттерден алынған жаратылыстану ғылымы тұрғысынан және өмірлік маңызды мазмұны бар ақпаратты қабылдау біліктіліктеріне ие болу;

3) зияткерлік, шығармашылық қабілеттерді, сын тұрғысынан ойлау қабілетін қарапайым зерттеулер, құбылыстарды талдау, жаратылыстану ғылымдық ақпаратты қабылдау және түсіндіру барысында дамыту;

4) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін жаратылыстану ғылымдары бойынша білімдерін қолдану.

2-тарау. "Жаратылыстану" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

9. "Жаратылыстану" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 6-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

10. "Жаратылыстану" пәні бойынша оқу бағдарламасының мазмұны оқу бөлімдерінен тұрады.

11. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан құралған бөлімшелерден тұрады.

12. Әрбір бөлімшенің ішінде бірізділікті сақтай отырып құрастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылардың

жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оларға оқудың келесі кезеңдерінен хабардар болуға мүмкіндік береді.

13. Оқу пәнінің мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

ғылым әлемі;

ғалам. Жер. Адам;

заттар және материалдар;

тірі және жансыз табиғаттағы үдерістер;

энергия және қозғалыс;

экология және тұрақты даму;

әлемді өзгертетін жаңалықтар.

"Ғылым әлемі" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

ғылымның рөлі. зерттеуді жоспарлау;

деректерді жинау және талдау;

15. "Ғалам. Жер. Адам" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) макро- және микроәлем. жер ғаламшарының пайда болуы ;

2) жердің құрылысы мен құрамы. жер қабықтары;

3) жерде тіршіліктің пайда болуы;

4) жергілікті жердің жоспары. шартты белгілер;

5) материктермен мұхиттарды игеру, зерттеу тарихы;

6) әлем халқының нәсілдік құрамы;

16. "Заттар және материалдар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

қатты, сұйық және газтәрізді заттардың құрылымы;

заттардың құрылымы және қасиеттері;

қоспа түрлері және бөлу әдістері;

заттарды жіктеу;

17. "Тірі және жансыз табиғаттағы үдерістер" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

табиғаттағы кездесетін үдерістер;

тірі табиғаттағы үдерістер;

табиғатта жүретін үдерістердің себептері;

тірі ағзалардың қасиеттері;

фотосинтезге қажетті жағдайлар. фотосинтез.

18. "Энергия және қозғалыс" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) энергия түрлері;

2) температура және жылу энергиясы;

3) ғимараттарды жылулық оқшаулау;

4) энергияның өзара айналуы;

5) жанды және табиғаттағы қозғалыс;

19. "Экология және тұрақты даму" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

1) экожүйе түрлері және құрамдас бөліктері;

2) табиғи және жасанды экожүйелер мен оларға әсер етітін экологиялық факторлар;

3) тірі ағзалардың алуан түрлілігі;

4) Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы

5) Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелері (жергілікті компонент негізінде).

20. "Әлемді өзгертетін ашылулар" бөлімі келесі бөлімшелерді қамтиды:

әлемді өзгерткен жаңалықтар;

болашақ жаңалықтары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 5.1.2.1 кодында "5" сынып, "1.2" екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" оқыту мақсатының реттік саны.

Білім алушылар білуі тиіс:			
Бөлімдер	Бөлімшелер	5-сынып	6-сынып
1. Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі Зерттеуді жоспарлау	5.1.1.1 ғылымның қызметтерін адам іс-әрекетінің түрі ретінде анықтау 5.1.2.1 зерттеу жоспарын құрастыру 5.1.2.2 зерттеу жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін тұжырымдау	6.1.1.1 жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын тізіп атау 6.1.2.1 жоспар бойынша зерттеу жұмысын жүргіргізу, қауіпсіз жұмыс жүргізудің жағдайларын анықтау
	Деректерді жинау және талдау	5.1.3.1 нысандар параметрлерін өлшем бірліктермен анықтау; 5.1.3.2 бақылаулар мен өлшеу деректерін тіркеу	6.1.3.1 Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін пайдалану 6.1.4.1 алынған деректерді графикалық түрде көрсету 6.1.2.1 зерттеуді қауіпсіз жүргізу шарттарын анықтау
2. Ғалам. Жер. Адам	Макроәлем және микроәлем Жер ғаламшарының пайда болуы	5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру 5.2.2.1 Жер ғаламшарының пайда болуын түсіндіру	6.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін атау
	Жердің құрылысы мен құрамы	5.2.2.2 Жердің құрылысы мен құрамын атау.	6.2.3.1 жердің сыртқы қабықтарының өзара әрекеттесу тәсілдерін түсіндіру
	Жер қабықтары.	5.2.3.1 Жер қабықтарының құрамдас бөліктерін сипаттау	
	Жерде	5.2.4.1 Жерде тіршіліктің пайда	6.2.3.2 жерде байқалатын үдерістер

	тіршіліктің пайда болуы	болуын сипаттау	мен құбылыстарды түсіндіру;
	Жергілікті жердің жоспары. Шартты белгілер	5.2.5.1 "жоспар" және "шартты белгілер" ұғымдарын түсіндіру 5.2.5.2 шартты белгілерді қолданып, жергілікті жердің планын оқу	6.2.5.1 шартты белгілерді, масштабты қолданып, географиялық координаттарды анықтау, географиялық карталарды оқу;
	Материктермен мұхиттарды игеру, зерттеу тарихы	5.2.6.1 материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.2 мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау.	6.2.6.1 жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының ерекшеліктерін анықтап, сипаттау
	Дүниежүзі халқының нәсілдік құрамы	5.2.7.1 дүниежүзі халқының нәсілдік құрамын, негізгі нәсілдер мен нәсіларалық топтардың таралу аймақтарын анықтау.	6.2.7.1 халықтың қоныстану заңдылықтарын және халық тығыздығын анықтау;
3. Заттар және материалдар	Қатты, сұйық және газтәрізді заттардың құрылымы	5.3.1.1 бөлшектердің сұйық және газтәрізді заттарда таралуын түсіндіру; 5.3.1.2 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектер теориясына сәйкес түсіндіру.	6.3.1.1 атом мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды айыра білу; 6.3.1.2 атомның негізгі бөлшектерін және олардың орналасуын сипаттау;
	Заттардың құрылысы және қасиеттері	5.3.1.3 заттардың қасиеттерін: тығыздығын, аққыштығын, жылу және электрөткізгіштігін, созылғыштығын, иілімділігін сипаттау.	6.3.1.3 заттардың қасиеттерін (балқу және қайнау температураларын) сипаттау
	Физикалық және химиялық құбылыстар	5.3.1.4 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату;	6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз пайдалану ережелерін түсіндіру;
	Таза заттар және қоспалар	5.3.2.1 қоспалар мен таза заттарды ажырату;	6.3.2.1 заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу
	Қоспа түрлері және бөлу әдістері	5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттайды және бөлу әдістерін ұсыну;	6.3.2.2 тірі және жансыз табиғатта қышқыл, сілтілі және бейтарап ортаны айыра біледі және әмбебап индикатор көмегімен ортаны анықтау
	Заттарды жіктеу	5.3.2.3 құрамы белгілі қоспалар дайындау;	6.3.2.1 заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу 6.3.2.3 бейтараптандыру үдерісін түсіндіру
	Заттардың түзілуі және оларды алу	5.3.3.1 кейбір табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарға мысалдар келтіру.	6.3.3.1 жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру; 6.3.3.3 Қазақстандағы пайдалы қазбаларды өндеудің ірі орталықтарын атау және көрсету; қоршаған ортаға әсерін түсіндіру

4. Тірі және жансыз табиғаттағы үдерістер	Жансыз табиғаттағы кездесетін үдерістер	5.4.1.1 жансыз табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер)	6.4.1.1 жансыз табиғаттағы болып жатқан үдерістерді модельдеу (таудың жасалу, мүжілу үдерістері, табиғатта заттардың айналымы);
	Жансыз табиғатта жүретін үдерістердің себептері	5.4.1.2 жансыз табиғаттағы болып жатқан үдерістердің себеп-салдарларын түсіндіру	6.4.1.2 табиғаттағы заттардың химиялық айналымын түсіндіру
	Тірі ағзалардың қасиеттері	5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау	6.4.2.1 жасушаның негізгі компоненттерін анықтау; 6.4.2.2 ағзалардың қоректену типтерін ажырату және тамақтану рационалын құру;
	Фотосинтез. Фотосинтезге қажетті жағдайлар	5.4.2.2 фотосинтез үдерісін түсіндіру; 5.4.2.3 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларын зерттеу	6.4.2.3 тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы айырмашылықты зерттеу; 6.4.2.4 тірі ағзалардың тітіркендіргіштерге жауап беру реакциясын зерттеу.
5. Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері	5.5.1.1 энергия түрлерін ажырату;	6.5.1.1 энергия көздерін атау
	Температура және жылу энергиясы	5.5.1.2 температура және жылу энергиясын ажырату; 5.5.1.3 термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу;	6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;
	Ғимараттардың жылулық окшаулау	5.5.1.4 Ғимараттарда жылу окшаулағыштарын; пайдаланудың практикалық әдістерін түсіндіру;	6.5.1.3 электр энергиясының бірлігін атау; құнын есептеу; баламалы көздерін ұсыну;
	Энергияның өзара айналуы	5.5.1.5 энергияның өзара айналымына мысалдар келтіру;	6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;
	Жанды және табиғаттағы қозғалыс	5.5.2.1 тірі және жансыз табиғатта қозғалыстың маңыздылығына мысалдар келтіреді және түсіндіру; 5.5.2.2 әртүрлі жануарлардың қаңқа түрлерінің ерекшеліктерін зерттеу; 5.5.2.3 денелер қозғалысының себепін анықтау.	6.5.2.1 қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру және түсіндіру; 6.5.2.2 қатты денелер, сұйықтар мен газдардың қысымдарын айыра білу; 6.5.2.3 адам қаңқасының құрылысын сипаттау; 6.5.2.4 бұлшық еттерінің құрылысын сипаттау; 6.5.2.5 тірі ағзалардың қысым көрсеткіштеріне мысалдар келтіру; 6.5.2.6 тиісті құралдарды пайдаланып, атмосфералық және артериалдық қысымды өлшеу, қорытынды жасау
6. Экология және тұрақты даму	Экожүйе	5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 экожүйе түрлерін жіктеу;	6.6.1.1 экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын график түрінде көрсету және түсіндіру;
	Экожүйелердің қызмет етуіне	5.6.1.3 экологиялық факторлардың экожүйе қызметіне ықпал етуін	6.6.1.2 экожүйе ауысымдарының себептерін түсіндіру

	экологиялық факторлардың әсері	түсіндіру; 5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру	6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру
	Тірі ағзалардың алуан түрлілігі	5.6.2.1 ағзаларды тірі табиғат дүниелеріне жіктеу;	6.6.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін анықтау үшін ағзалардың өзіндік ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуан түрлілігін зерттеу
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы	5.6.3.1 Қазақстанның Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау	6.6.3.1 өзінің аймағындағы кейбір экологиялық мәселелердің себептерін талдау
	Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелері (жергілікті компонент негізінде)	5.6.3.2 Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелерін атау; 5.6.3.3 өз аймағының экологиялық мәселелерін зерттеу;	6.6.3.2 экологиялық мәселелерді шешу жолдарын ұсыну
7.Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру	6.7.1.1 әлемді өзгерткен жаңалықтардың маңызын талқылау; 6.7.1.2 жаратылыстану ғылымдарын дамытуда қазақстандық ғалымдардың үлесін талқылау
	Болашақ жаңалықтары	5.7.1.2 болашақ ғылыми зерттеулер үшін зерттеу идеяларын ұсыну	6.7.1.3 ғылыми зерттеулердің бағыттарының болашақтағы дамуына болжам жасау

22. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

23. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-6-сыныптарына арналған "Жаратылыстану" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 5-СЫНЫП

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі Зерттеуді жоспарлау	5.1.1.1 ғылымның қызметтерін адам іс-әрекетінің түрі ретінде анықтау

		5.1.2.1 зерттеу жоспарын құрастыру 5.1.2.2 зерттеу жүргізу кезіндегі қауіпсіздік техникасының ережелерін тұжырымдау
	Деректерді жинау және талдау	5.1.3.1 нысандар параметрлерін өлшем бірліктермен анықтау; 5.1.3.2 бақылаулар мен өлшеу деректерін тіркеу
2. Ғалам. Жер. Адам	Макроөлем және микроөлем Жер ғаламшарының пайда болуы	5.2.1.1 макро- және микроөлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру 5.2.2.1 Жер ғаламшарының пайда болуын түсіндіру
	Жердің құрылысы мен құрамы Жер қабықтары.	5.2.2.2 Жердің құрылысы мен құрамын атау. 5.2.3.1 Жер қабықтарының құрамдас бөліктерін сипаттау
	Жерде тіршіліктің пайда болуы	5.2.4.1 Жерде тіршіліктің пайда болуын сипаттау
	Жергілікті жердің жоспары. Шартты белгілер	5.2.5.1 "жоспар" және "шартты белгілер" ұғымдарын түсіндіру 5.2.5.2 шартты белгілерді қолданып, жергілікті жердің планын оқу
	Материктермен мұхиттарды игеру, зерттеу тарихы	5.2.6.1 материктер мен дүние бөліктерін игеру және зерттеу тарихын сипаттау; 5.2.6.2 мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау.
	Дүниежүзі халқының нәсілдік құрамы	5.2.7.1 дүниежүзі халқының нәсілдік құрамын, негізгі нәсілдер мен нәсілалық топтардың таралу аймақтарын анықтау.
2-тоқсан		
3. Заттар және материалдар	Қатты, сұйық және газтәрізді заттардың құрылымы	5.3.1.1 бөлшектердің сұйық және газтәрізді заттарда таралуын түсіндіру; 5.3.1.2 заттардың қатты, сұйық және газ күйіндегі құрылымын бөлшектер теориясына сәйкес түсіндіру.
	Заттардың құрылысы және қасиеттері	5.3.1.3 заттардың қасиеттерін: тығыздығын, аққыштығын, жылу және электрөткізгіштігін, созылғыштығын, иілімділігін сипаттау.
	Физикалық және химиялық құбылыстар	5.3.1.4 физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату;
	Таза заттар және қоспалар	5.3.2.1 қоспалар мен таза заттарды ажырату;
	Қоспа түрлері және бөлу әдістері	5.3.2.2 қоспалардың түрлерін сипаттайды және бөлу әдістерін ұсыну;
	Заттарды жіктеу	5.3.2.3 құрамы белгілі қоспалар дайындау;
	Заттардың түзілуі және оларды алу	5.3.3.1 кейбір табиғатта түзілген және жасанды жолмен алынған заттарға мысалдар келтіру.
	3-тоқсан	
4. Тірі және жансыз табиғаттағы үдерістер	Жансыз табиғаттағы кездесетін үдерістер	5.4.1.1 жансыз табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер)
	Жансыз табиғатта жүретін үдерістердің себептері	5.4.1.2 жансыз табиғаттағы болып жатқан үдерістердің себеп-салдарларын түсіндіру
	Тірі ағзалардың қасиеттері	5.4.2.1 тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау

	Фотосинтез. Фотосинтезге қажетті жағдайлар	5.4.2.2 фотосинтез үдерісін түсіндіру; 5.4.2.3 фотосинтездің жүруі үшін қажетті жағдайларын зерттеу
5. Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері	5.5.1.1 энергия түрлерін ажырату;
	Температура және жылу энергиясы	5.5.1.2 температура және жылу энергиясын ажырату; 5.5.1.3 термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу;
	Ғимараттарды жылулық оқшаулау	5.5.1.4 Ғимараттарда жылу оқшаулағыштарын; пайдаланудың практикалық әдістерін түсіндіру;
	Энергияның өзара айналуы	5.5.1.5 энергияның өзара айналымына мысалдар келтіру;
	Жанды және табиғаттағы қозғалыс	5.5.2.1 тірі және жансыз табиғатта қозғалыстың маңыздылығына мысалдар келтіреді және түсіндіру; 5.5.2.2 әртүрлі жануарлардың қаңқа түрлерінің ерекшеліктерін зерттеу; 5.5.2.3 денелер қозғалысының себебін анықтау.
4-тоқсан		
6. Экология және тұрақты даму	Экожүйе	5.6.1.1 экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау; 5.6.1.2 экожүйе түрлерін жіктеу;
	Экожүйелердің қызмет етуіне экологиялық факторлардың әсері	5.6.1.3 экологиялық факторлардың экожүйе қызметіне ықпал етуін түсіндіру; 5.6.1.4 табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру
	Тірі ағзалардың алуан түрлілігі	5.6.2.1 ағзаларды тірі табиғат дүниелеріне жіктеу;
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы	5.6.3.1 Қазақстанның Қызыл кітабының маңыздылығын анықтау
	Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелері (жергілікті компонент негізінде)	5.6.3.2 Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелерін атау; 5.6.3.3 өз аймағының экологиялық мәселелерін зерттеу;
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	5.7.1.1 әлемді өзгерткен ғылыми жаңалықтарға мысалдар келтіру
	Болашақ жаңалықтары	5.7.1.2 болашақ ғылыми зерттеулер үшін зерттеу идеяларын ұсыну

2) 6 класс:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Ғылым әлемі	Ғылымның рөлі Зерттеуді жоспарлау	6.1.1.1 жаратылыстану ғылымдарының зерттеу нысандарын тізіп атау 6.1.2.1 жоспар бойынша зерттеу жұмысын жүргіргізу, қауіпсіз жұмыс жүргізудің жағдайларын анықтау
	Деректерді жинау және талдау	6.1.3.1 Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін пайдалану 6.1.4.1 алынған деректерді графикалық түрде көрсету 6.1.2.1 зерттеуді қауіпсіз жүргізу шарттарын анықтау

2. Ғалам. Жер. Адам	Макроәлем және микроәлем Жер ғаламшарының пайда болуы	6.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарының параметрлерін атау
	Жердің құрылысы мен құрамы Жер қабықтары.	6.2.3.1 жердің сыртқы қабықтарының өзара әрекеттесу тәсілдерін түсіндіру
	Жерде тіршіліктің пайда болуы	6.2.3.2 жерде байқалатын үдерістер мен құбылыстарды түсіндіру;
	Жергілікті жердің жоспары. Шартты белгілер	6.2.5.1 шартты белгілерді, масштабты қолданып, географиялық координаттарды анықтау, географиялық карталарды оқу;
	Материктермен мұхиттарды игеру, зерттеу тарихы	6.2.6.1 жоспар бойынша материктер мен олардың физикалық-географиялық аймақтарының ерекшеліктерін анықтап, сипаттау
	Дүниежүзі халқының нәсілдік құрамы	6.2.7.1 халықтың қоныстану заңдылықтарын және халық тығыздығын анықтау;
2-тоқсан		
3. Заттар және материалдар	Қатты, сұйық және газтәрізді заттардың құрылымы	6.3.1.1 атом мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды айыра білу; 6.3.1.2 атомның негізгі бөлшектерін және олардың орналасуын сипаттау;
	Заттардың құрылысы және қасиеттері	6.3.1.3 заттардың қасиеттерін (балқу және қайнау температураларын) сипаттау
	Физикалық және химиялық құбылыстар	6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз пайдалану ережелерін түсіндіру;
	Таза заттар және коспалар	6.3.2.1 заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу
	Қоспа түрлері және бөлу әдістері	6.3.2.2 тірі және жансыз табиғатта қышқыл, сілтілі және бейтарап ортаны айыра біледі және әмбебап индикатор көмегімен ортаны анықтау
	Заттарды жіктеу	6.3.2.1 заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу 6.3.2.3 бейтараптандыру үдерісін түсіндіру
	Заттардың түзілуі және оларды алу	6.3.3.1 жасанды материалдардың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 6.3.3.2 тұрмыстық химия өнімдерін қолдану саласын және оларды қауіпсіз қолдану ережелерін түсіндіру; 6.3.3.3 Қазақстандағы пайдалы қазбаларды өндеудің ірі орталықтарын атау және көрсету; қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
3-четверть		
4. Тірі және жансыз табиғаттағы үдерістер	Жансыз табиғаттағы кездесетін үдерістер	6.4.1.1 жансыз табиғаттағы болып жатқан үдерістерді модельдеу (таудың жасалу, мүжілу үдерістері, табиғатта заттардың айналымы);
	Жансыз табиғатта жүретін үдерістердің	6.4.1.2 табиғаттағы заттардың химиялық айналымын түсіндіру

	себептері		
	Тірі ағзалардың қасиеттері	6.4.2.1 жасушаның негізгі компоненттерін анықтау; 6.4.2.2 ағзалардың қоректену типтерін ажырату және тамақтану рационын құру;	
	Фотосинтез. Фотосинтезге қажетгі жағдайлар	6.4.2.3 тыныс алғанда және тыныс шығарғандағы ауа құрамындағы айырмашылықты зерттеу; 6.4.2.4 тірі ағзалардың тітіркендіргіштерге жауап беру реакциясын зерттеу.	
5. Энергия және қозғалыс	Энергия түрлері	6.5.1.1 энергия көздерін атау	
	Температура және жылу энергиясы	6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;	
	Ғимараттарды жылулық оқшаулау	6.5.1.3 электр энергиясының бірлігін атау; құнын есептеу; баламалы көздерін ұсыну;	
	Энергияның өзара айналуы	6.5.1.2 энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру;	
	Жанды және табиғаттағы қозғалыс		6.5.2.1 қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру және түсіндіру;
			6.5.2.2 қатты денелер, сұйықтар мен газдардың қысымдарын айыра білу;
		6.5.2.3 адам қаңқасының құрылысын сипаттау;	
		6.5.2.4 бұлшық еттерінің құрылысын сипаттау;	
		6.5.2.5 тірі ағзалардың қысым көрсеткіштеріне мысалдар келтіру;	
		6.5.2.6 тиісті құралдарды пайдаланып, атмосфералық және артериалдық қысымды өлшеу, қорытынды жасау	
4-тоқсан			
6. Экология және тұрақты даму	Экожүйе	6.6.1.1 экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын график түрінде көрсету және түсіндіру;	
	Экожүйелердің қызмет етуіне экологиялық факторлардың әсері	6.6.1.2 экожүйе ауысымдарының себептерін түсіндіру 6.6.1.3 экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру	
	Тірі ағзалардың алуан түрлілігі	6.6.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін анықтау үшін ағзалардың өзіндік ерекшеліктерін қолдану; 6.6.2.2 жергілікті экожүйелердегі тірі ағзалардың алуан түрлілігін зерттеу	
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы	6.6.3.1 өзінің аймағындағы кейбір экологиялық мәселелердің себептерін талдау	
	Қазақстан Республикасының экологиялық мәселелері (жергілікті компонент негізінде)	6.6.3.2 экологиялық мәселелерді шешу жолдарын ұсыну	
7. Әлемді өзгертетін жаңалықтар	Әлемді өзгертетін жаңалықтар	6.7.1.1 әлемді өзгерткен жаңалықтардың маңызын талқылау; 6.7.1.2 жаратылыстану ғылымдарын дамытуда қазақстандық ғалымдардың үлесін талқылау	
	Болашақ жаңалықтары	6.7.1.3 ғылыми зерттеулердің бағыттарының болашақтағы дамуына болжам жасау	

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 21-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 620-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. 7-9-сыныптардағы физика курсының оқытудың мақсаты – оқушылардың ғылыми көзқарасының негізін қалыптастыру. Әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауды, бақылау қабілеттерін дамыту және табиғат құбылыстарын талдау және таңдау арқылы өмірге қажетті практикалық есептердің шешімдерін таба білуге дағдыландыру.

3. Мақсатқа сәйкес оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

оқушылардың әлемнің қазіргі физикалық бейнесінің негізінде жатқан іргелі заңдылықтар мен принциптер туралы білімді, табиғатты танудың ғылыми әдістерін меңгеру;

оқушылардың зияткерлік, ақпараттық, коммуникативтік және рефлексивтік мәдениетін дамытуға, физикалық экспериментті орындау және зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдыларын дамыту;

оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу;

табиғат ресурстарын пайдалануда және қоршаған ортаны қорғауда, адамды және қоғамды қауіпсіз өмір сүрумен қамтамасыз етуде меңгерген дағдыларды қолдану болып табылады.

2-тарау. "Физика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Физика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны 8 бөлімді қамтиды: физикалық шамалар мен өлшеулер, механика, жылу физикасы, электр және магнетизм, геометриялық

оптика, кванттық физика элементтері, астрономия негіздері, әлемнің қазіргі физикалық бейнесі.

6. "Физикалық шамалар мен өлшеулер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: физика – табиғат туралы ғылым, физикалық шамалар мен өлшеулер.

7. "Механика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: кинематика негіздері, динамика негіздері, сақталу заңдары, статика, тербелістер мен толқындар.

8. "Жылу физикасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: молекулалы-кинетикалық теория негіздері, термодинамика негіздері.

9. "Электр және магнетизм" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: электростатика негіздері, электр тогы, магнит өрісі, электромагниттік толқындар және тербеліс.

10. "Геометриялық оптика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: геометриялық оптика заңдары.

11. "Кванттық физика элементтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

атом мен атом ядросының құрылысы, радиоактивтілік, элементар бөлшектер.

12. "Астрономия негіздері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады: жер және ғарыш, астрофизика элементтері.

13. "Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі" бөлімі "Физиканың дүниетанымдық мәні" бөлімшесінен тұрады.

14. Оқу пәнінің 7-сыныптағы базалық білім мазмұны:

"Физика – табиғат туралы ғылым". Физика – табиғат туралы ғылым, табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері; "Физикалық шамалар мен өлшеулер". Халықаралық бірліктер жүйесі (SI); скаляр және векторлық физикалық шамалар, өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі, үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу;

№ 1-зертханалық жұмыс: кішкентай денелердің өлшемін анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: физикалық шамаларды өлшеу;

"Механикалық қозғалыс". Механикалық қозғалыс және оның сипаттамалары, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, түзусызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар, жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу, әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері;

"Тығыздық". Масса және денелердің массасын өлшеу, дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу, заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі, тығыздықты есептеу;

№ 3-зертханалық жұмыс: сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау;

"Денелердің өзара әрекеттесуі". Инерция құбылысы, күш, тартылыс құбылысы және ауырлық күші, салмақ, деформация, серпімділік күші, Гук заңы, үйкеліс күші, үйкеліс әрекетін техникада ескеру, бір түзу бойымен денеге әсер еткен күштерді қосу;

№ 4-зертханалық жұмыс: серпімді деформацияларды зерделеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: сырғанау үйкеліс күшін зерттеу;

"Қатты денелер, сұйықтар және газдардағы қысым". Газдардың, сұйықтардың және қатты денелердің молекулалық құрылымы, қатты денелердегі қысым, сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы, қатынас ыдыстар, гидравликалық машиналар, атмосфералық қысым, атмосфералық қысымды өлшеу, манометрлер, сорғылар, кері итеруші күш;

№ 6-зертханалық жұмыс: Архимед заңын зерделеу;

№ 7-зертханалық жұмыс: дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау;

"Жұмыс және қуат". Механикалық жұмыс, қуат;

"Энергия". Кинетикалық энергия, потенциалдық энергия, энергияның сақталуы және басқа түрге айналуы;

"Жай механизмдер". Жай механизмдер, дененің массалық центрі, иіндіктің тепе-теңдік шарты, пайдалы әрекет коэффициенті;

№ 8-зертханалық жұмыс: Жазық фигураның массалар центрін анықтау;

№ 9-зертханалық жұмыс: иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау;

№ 10-зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау;

9) "Жер және Ғарыш". Аспан денелері туралы ғылым, күн жүйесі, күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл).

Оқу пәнінің 8-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Жылулық құбылыстар". Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия, температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары, ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері, жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару, табиғаттағы және техникадағы жылу берілу, жылу мөлшері, заттың меншікті жылу сыйымдылығы, отынның энергиясы, отынның меншікті жану жылуы, жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және басқа түрге айналу заңы;

№ 1-зертханалық жұмыс: әртүрлі температурадағы суларды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру;

2) "Заттың агрегаттық күйлері". Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы, булану және конденсация, қаныққан және қанықпаған булар, қайнау, меншікті булану жылуы, қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: мұздың меншікті балқу жылуын анықтау;

практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару, заттың фазалық ауысу графигін зерттеу, мұздың балқу температурасын зерттеу, булану жылдамдығының әртүрлі факторларға тәуелділігін зерттеу;

3) "Термодинамика негіздері". Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы, жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы, жылу қозғалтқыштары, жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті, Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер;

4) "Электростатика негіздері". Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер, электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды, электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі, электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор;

5) "Тұрақты электр тогы. Электр тогы, электр тогы көздері, электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу, тізбек бөлігі үшін Ом заңы, өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат, өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу, электр тогының жұмысы мен қуаты, электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы, металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік, электрқызырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар, электр тогының химиялық әсері (Фарадейдің заңы);

№ 3-зертханалық жұмыс: электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу;

№ 4-зертханалық жұмыс: тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу;

№ 5-зертханалық жұмыс: өткізгіштерді тізбектей және параллель қосуды зерделеу;

№ 6-зертханалық жұмыс: электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау;

6) "Электромагниттік құбылыстар". Тұрақты магниттер, магнит өрісі, тогы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі, тогы бар шарғының магнит өрісі, электромагниттер және оларды қолдану; магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш; электр өлшеуіш құралдар, электромагниттік индукция, генераторлар;

№ 7-зертханалық жұмыс: тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу;

№ 8-зертханалық жұмыс: электромагнитті құрастыру және оның әсерін сынау;

7) "Жарық құбылыстары". Жарықтың түзу сызықты таралу заңы, жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар, сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу, жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу, линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы, линзаның көмегімен кескін алу, көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері, оптикалық аспаптар;

№ 9-зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау;

№ 10-зертханалық жұмыс: жұқа линзаның фокустық қашықтығын анықтау;

Оқу пәнінің 9-сыныптағы базалық білім мазмұны:

"Кинематика негіздері". Механикалық қозғалыс, векторлар және оларға амалдар қолдану, вектордың координаталар осьтеріне түсірілген проекциялары, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу, түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру, дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі, қисықсызықты қозғалыс, материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы, сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар, центрге тартқыш үдеу;

№ 1-зертханалық жұмыс: теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау;

№ 2-зертханалық жұмыс: горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу;

"Астрономия негіздері". Жұлдызды аспан, аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі, әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт, Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары, Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау;

"Динамика негіздері". Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері, механикадағы күштер, Ньютонның екінші заңы, масса, Ньютонның үшінші заңы, Бүкіләлемдік тартылыс заңы, дененің салмағы, салмақсыздық, денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы, Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы;

"Сақталу заңдары". Дене импульсі және күш импульсі, импульстің сақталу заңы, реактивті қозғалыс, механикалық жұмыс және энергия, энергияның сақталу және айналу заңы;

"Тербелістер және толқындар". Тербелмелі қозғалыс, тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі, тербелмелі қозғалыстың теңдеуі, математикалық және серіпшелі маятниктердің тербелістері, еркін және еріксіз тербелістер, резонанс, еркін электромагниттік тербелістер, толқындық қозғалыс, дыбыс, дыбыстың

сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық, электромагниттік толқындар, электромагниттік толқындар шкаласы;

№ 3-зертханалық жұмыс: математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау;

№ 4-зертханалық жұмыс: беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау.

"Атом құрылысы. Атом құбылысы". Жылулық сәуле шығару; жарық кванттары туралы Планк гипотезасы, фотоэффект құбылысы, рентген сәулелері, радиоактивтілік, радиоактивті сәулеленудің табиғаты, Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы;

"Атом ядросы. Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер, массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы, ядролық реакциялар, радиоактивті ыдырау заңы, ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция, ядролық реактор, термоядролық реакциялар, радиоизотоптар, радиациядан қорғану, элементар бөлшектер;

"Әлемнің қазіргі физикалық бейнесі". Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы, экологиялық мәдениет.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

17. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" – сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" – оқыту мақсатының реттік саны.

18. Білім алушылар білуі тиіс:

7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.1 Физика –табиғат туралы ғылым		
7.1.1.1 физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру, табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату		
1.2 Физикалық шамалар		
7.1.2.1 физикалық шамаларды олардың SI(Халықаралық бірліктер жүйесі) жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру		
7.1.2.2 скаляр және векторлық шамаларды ажырату және мысалдар келтіру;		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
1.3 Физикалық өлшеулер		
7.1.3.1 дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу,	8.1.3.1 эксперимент-тен деректерін жинақтау, талдау және өлшеу және	9.1.3.1 алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау

өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу	қателіктерін ескеріп жазу	
7.1.3.2 кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау	8.1.3.2 тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау	9.1.3.2 эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну
7.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	8.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау	9.1.3.3 физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
2.1 Кинематика негіздері		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
7.2.1.1 терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырмалылығы, траектория, жол, орын ауыстыру, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру		9.2.1.1 материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
7.2.1.2 түзу сызықты бірқалыпты қозғалысты және бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу		9.2.1.2 векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту вектордың координаталар остеріне проекцияларын анықтау, векторларды құраушыларға жіктеу
7.2.1.3 қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу		9.2.1.3 уақытқа тәуелділік графиктерінен орын ауыстыру, жылдамдық, үдеуді анықтау
7.2.1.4 s -тің t -ға тәуелділік графигін тұрғызуда координата осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу		9.2.1.4 түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану, түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
7.2.1.5 дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын		9.2.1.5 тең үдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау, тең үдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
7.2.1.6 бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау		9.2.1.6 еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
		9.2.1.7 теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған

		дененің қозғалысын сипаттау
		9.2.1.8 горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау, горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу
		9.2.1.9 дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау, сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
		9.2.1.10 центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
2.2 Динамика негіздері		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
7.2.2.1 инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру		9.2.2.1 инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру, Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
7.2.2.2 күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру		9.2.2.2 ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
7.2.2.3 пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру		9.2.2.3 Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
7.2.2.4 серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатаңдық коэффициентін анықтау		9.2.2.4 Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
7.2.2.5 Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу		9.2.2.5 бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
7.2.2.6 Үйкеліс күшінің түрлерін ажырату, оның пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру		9.2.2.6 үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау, салмақсыздық күйді түсіндіру
7.2.2.7 күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету, денеге бір түзудің бойымен әрекет ететін күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау		9.2.2.7 ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру, бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
7.2.2.8 масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату		9.2.2.8 тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
7.2.2.9 электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу		

7.2.2.10 әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді(мензурка) қолдану		
7.2.2.11 тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру,		
7.2.2.12 сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау, тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану		
2.3 Сақталу заңдары		
7.2.3.1 механикалық жұмыс деген физикалық ұғымның мағынасын түсіндіру		9.2.3.1 дене импульсі мен күш импульсін ажырату
7.2.3.2 механикалық энергияның екі түрін ажырату		9.2.3.2 импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
7.2.3.3 кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.3 табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
7.2.3.4 жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергиясының және серпімді дененің формуласын қолдану		9.2.3.4 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілмен анықтау, жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
7.2.3.5 энергияның түрленуіне мысалдар келтіру, және механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану		9.2.3.5 энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
7.2.3.6 қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		
7.2.3.7 механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану		
2.4 Статика		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
7.2.4.1 "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру, күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру		
7.2.4.2 жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау		
7.2.4.3 тәжірибеде иіндіктің тепе-		

теңдік шарттарын анықтау тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану		
7.2.4.4 көлбеу жазықтықтың пайдалы әсер коэффициентін тәжірибеде анықтау		
2.5 Тербелістер мен толқындар		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
		9.2.5.1 еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру, эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау
		9.2.5.2 формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
		9.2.5.3 тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау
		9.2.5.4 гармоникалық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
		9.2.5.5 әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру, маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
		9.2.5.6 математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау, период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау
		9.2.5.7 еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау,резонанс құбылысын сипаттау
		9.2.5.8 толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану, көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
		9.2.5.9 су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау
		9.2.5.10 дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау, дыбыс сипаттамаларын дыбыс

		толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру
		9.2.5.11 резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру
		9.2.5.12 жаңғырықтың пайда болу табиғатын және оны қолдану әдістерін сипаттау, табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбысты қолдануға мысалдар келтіру

3.1 Молекулалы- кинетикалық теория негіздері

7-сынып	8-сынып	9-сынып
7.3.1.1 заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау	8.3.1.1 молекулалы- кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау	
7.3.1.2 қысымның физикалық мағынасын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау, есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану	8.3.1.2 температураның мәндерін әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу, температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау	
7.3.1.3 газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру	8.3.1.3 молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуы сипаттау	
7.3.1.4 сұйықтықтағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану	8.3.1.4 молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау	
7.3.1.5 қатынас ыдыстардың қолданылуына мысалдар келтіру		
7.3.1.6 гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау, гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу		
7.3.1.7 атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну, манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау		
7.3.1.8 кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу		
7.3.1.9 сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру		
7.3.1.10 есептер шығару кезінде Архимед заңын қолдану		

3.2 Термодинамика негіздері		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
	8.3.2.1 дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау	
	8.3.2.2 жылу берілудің түрлерін салыстыру, техникада және тұрмыста жылу берілу түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру	
	8.3.2.3 жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау	
	8.3.2.4 заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру	
	8.3.2.5 отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау	
	8.3.2.6 жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу, жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
	8.3.2.7 балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруда қолдану	
	8.3.2.8 заттың балқу және қатаю процесі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау	
	8.3.2.9 эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау	
	8.3.2.10 заттың булану және конденсациялану кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау, су буының мысалында қанығу күйін сипаттау	
	8.3.2.11 меншікті булану жылуын анықтау, қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру	
	8.3.2.12 термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру	
	8.3.2.13 термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру	
	8.3.2.14 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициентін анықтау	

	8.3.2.15 іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін түсіну және сипаттау	
	8.3.2.16 жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну, жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау	
	8.3.2.17 жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау	

4.1 Электростатика негіздері

7-сынып	8-сынып	9-сынып
	8.4.1.1 электр зарядын сипаттау, үйкеліс арқылы денені электрлендіру және индукция құбылысын түсіндіру	
	8.4.1.2 электрленудің оң және теріс әсерлеріне мысалдар келтіру	
	8.4.1.3 электр зарядының сақталу заңын түсіндіру, Кулон заңын есептер шығаруда қолдану	
	8.4.1.4 электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру	
	8.4.1.5 біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу, электр өрісін күш сызықтар арқылы графикалық кескіндеу	
	8.4.1.6 потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру, конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау	

4.2 Электр тогы

7-сынып	8-сынып	9-сынып
	8.4.2.1 электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру	
	8.4.2.2 электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану, кернеудің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру	
	8.4.2.3 электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау	

	8.4.2.4 тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру	
	8.4.2.5 тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану	
	8.4.2.6 кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіну, есеп шығаруғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану	
	8.4.2.7 өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау, өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау	
	8.4.2.8 өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу	
	8.4.2.9 жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану	
	8.4.2.10 Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану	
	8.4.2.11 эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау, кВтсағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практикалық есептеулермен алу	
	8.4.2.12 металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау	
	8.4.2.13 қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру, сұйықтардағы электр тогын сипаттау	
4.3 Магнит өрісі		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
	8.4.3.1 магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы графикалық бейнелеу	
	8.4.3.2 магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру; тогы	

	бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасында магнит өрісі сызықтарының бағытын анықтау;	
	8.4.3.3 жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру;	
	8.4.3.4 магнит өрісінің тогы бар өткізгішке әсерін сипаттау	
	8.4.3.5 электр қозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципін түсіндіру	
	8.4.3.6 электро магниттік индукция құбылысын түсіндіру. Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру	
4.4 Электромагниттік толқындар және тербеліс		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
		9.4.4.1 тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалы сипаттау
		9.4.4.2 механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру, электро магниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру
		9.4.4.3шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
5.1 Геометриялық оптика заңдары		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
	8.5.1.1 Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу	
	8.5.1.2 эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау	
	8.5.1.3 айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру	
	8.5.1.4 жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау	
	8.5.1.5 дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді	

	сипаттау	
	8.5.1.6 жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу	
	8.5.1.7 жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару	
	8.5.1.8 тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру	
	8.5.1.9 экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау	
	8.5.1.10 жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану	
	8.5.1.11 линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру	
	8.5.1.12 жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау	
	8.5.1.13 көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау. қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, Обскура камерасы) құрастыру	
6.1 Атом мен атом ядросының құрылысы		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
		9.6.1.1 сәулелік энергияның температураға тәуелділігін сипаттау
		9.6.1.2 Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
		9.6.1.3 фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану
		9.6.1.4 рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру

		9.6.1.5 а-бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
		9.6.1.6 ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау
		9.6.1.7 атом ядросының масса ақауын анықтау, атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану;
		9.6.1.8 ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану
6.2 Радиоактивтілік		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
		9.6.2.1 а, b және g - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
		9.6.2.2 радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру, радиоактивті ыдырау заңын есептер шығаруда қолдану
		9.6.2.3 тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау, ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
		9.6.2.4 ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру
		9.6.2.5 радиоактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру, радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
6.3 Элементар бөлшектер		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
		9.6.3 элементар бөлшектерді жіктеу
7.1 Жер және Ғарыш		
7-сынып	8-сынып	9-сынып
7.7.1.1 геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру		
7.7.1.2 Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу		
7.7.1.3 жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуын және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру		
7.2 Астро-физика элементтері		
7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып

		9.7.2.1 абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық шамаларды ажырату жұлдыздың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
		9.7.2.2 аспан сферасының негізгі элементтерін атау, жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
		9.7.2.3 әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
		9.7.2.4 Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
		9.7.2.5 Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығы мен өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
8.1 Физиканың дүниетанымдық мәні		
7 - сынып	8 - сынып	9 - сынып
		9.8.1.1 адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының әсерін түсіндіру
		9.8.1.2 жаңа технологиялардың қоршаған ортаға әсерінің артықшылығы мен қауіптілігін бағалау

19. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

20. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
-------------------------	---	------------------

бөлімі		
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Физика табиғат туралы ғылым	– Физика – табиғат туралы ғылым	7.1.1.1 - физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру
	Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістері	7.1.1.2 - табиғатты зерттеудің ғылыми әдістерін ажырату
Физикалық шамалар мен өлшеулер	Халықаралық бірліктер жүйесі (SI)	7.1.2.1 - физикалық шамаларды олардың SI- жүйесіндегі өлшем бірліктерімен сәйкестендіру
	Скаляр және векторлық физикалық шамалар	7.1.2.2 - скаляр және векторлық физикалық шамалар ажырату және мысалдар келтіру
	Өлшеулер мен есептеулердің дәлдігі	7.1.2.3 - үлкен және кіші сандарды жазған кезде еселік және үлестік қосымшаларды білу және қолдану, : санды: стандартты түрде жазу;
	Үлкен және кіші сандарды ықшамдап жазу №1 зертханалық жұмыс. "Кішкентай денелердің өлшемін анықтау" №2-зертханалық жұмыс. "Физикалық шамаларды өлшеу"	7.1.3.1 - дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу; 7.1.3.2 - кішкентай денелердің өлшемін қатарлау әдісі арқылы анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Механикалық қозғалыс	Механикалық қозғалыс және оның сипаттамасы Санақ жүйесі	7.2.1.1 - келесі терминдердің физикалық мағынасын түсіндіру - материялық нүкте, санақ жүйесі, қозғалыстың салыстырма-лылығы, траектория, жол, орын ауыстыру
	Қозғалыстың салыстырмалылығы	7.2.1.2 - механикалық қозғалыстың салыстырмалылығына мысалдар келтіру
	Түзу сызықты бірқалыпты және бірқалыпсыз қозғалыстар	7.2.1.3 - түзу сызықты бірқалыпты қозғалыс пен бірқалыпсыз қозғалысты ажырата білу
	Жылдамдық және орташа жылдамдықты есептеу*	7.2.1.4 - қозғалыстағы дененің жылдам-дығы мен орташа жылдамдығын есептеу
	Әртүрлі механикалық қозғалыстардың графиктері*	7.2.1.5 - s -тің t-ға тәуелділік графигін тұрғызуда координаталар осьтерінде және кестелерде өлшем бірліктерін дұрыс белгілеу; 7.2.1.6 - дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен келесі жағдайларды анықтау: (1) дененің тыныштық күйін, (2) тұрақты жылдамдықпен қозғалысын; 7.2.1.7 - бірқалыпты қозғалған дененің орын ауыстыруының уақытқа тәуелділік графигінен жылдамдығын анықтау
2-тоқсан		
Тығыздық	Масса және денелердің массасын өлшеу	7.2.2.11 - электронды, серіппелі, иінді таразылардың көмегімен дененің массасын өлшеу
	Дұрыс және дұрыс емес пішінді денелердің көлемін өлшеу	7.2.2.12 - әртүрлі пішіндегі қатты дененің немесе сұйықтың көлемін өлшеу үшін өлшеуіш цилиндрді (мензурка) қолдану
	Заттың тығыздығы және тығыздықтың өлшем бірлігі. №3 зертханалық жұмыс. "Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын анықтау"	7.2.2.13 - тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.2.14 - сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау

	Тығыздықты есептеу	7.2.2.15 - тығыздықтың формуласын есептер шығаруда қолдану
Денелердің өзара әрекеттесуі	Инерция құбылысы	7.2.2.1 - инерция құбылысын түсіндіру және мысалдар келтіру
	Күш	7.2.2.2 - күнделікті өмірден күштердің әрекет етуіне мысалдар келтіру
	Тартылыс құбылысы және ауырлық күші. Салмақ	7.2.2.10 - масса, салмақ және ауырлық күші ұғымдарын ажырату
	№4 зертханалық жұмыс* "Серпімді деформацияларды зерделеу"	7.2.2.4 - серпімділік күшінің серіппенің ұзаруына тәуелділік графигінен қатандық коэффициентін анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Деформация*	7.2.2.3 - пластикалық және серпімді деформацияларды ажырату, мысалдар келтіру
	Серпімділік күші, Гук заңы	7.2.2.5 - Гук заңының формуласы бойынша серпімділік күшін есептеу
	Үйкеліс күші. Үйкеліс әрекетін техникада ескеру №5 зертханалық жұмыс. "Сырғанау үйкеліс күшін зерттеу"	7.2.2.6 - тыныштық, домалау және сырғанау үйкелістерін сипаттау; 7.2.2.7 - үйкеліс күшінің пайдасы мен зиянына мысалдар келтіру
	Бір түзу бойымен денеге әрекет еткен күштерді қосу	7.2.2.8 - күштерді берілген масштабта графикалық түрде көрсету; 7.2.2.9 - денеге әсер ететін және бір түзудің бойымен бағытталған күштердің тең әрекетті күшінің модулі мен бағытын анықтау
3-тоқсан		
Қысым	Газдардың сұйықтар және қатты денелердің молекулалық құрылымы	7.3.1.1 - заттардың молекулалық құрылысы негізінде, газдардың сұйықтар мен қатты денелердің құрылымын сипаттау
	Қатты денелердегі қысым	7.3.1.2 - қысымның физикалық мағына-сын түсіндіру және өзгерту әдістерін сипаттау; 7.3.1.3 - есептер шығаруда қатты дененің қысымының формуласын қолдану
	Сұйықтар мен газдардағы қысым, Паскаль заңы	7.3.1.4 - газ қысымын молекулалық құрылым негізінде түсіндіру; 7.3.1.5 - сұйықтардағы гидростатикалық қысымның формуласын шығару және оны есептер шығаруда қолдану
	Қатынас ыдыстар*	7.3.1.6 - қатынас ыдыстарды қолдануға мысалдар келтіру
	Гидравликалық машиналар*	7.3.1.7 - гидравликалық машиналардың жұмыс істеу принципін сипаттау; 7.3.1.8 - гидравликалық машиналарды қолдану кезіндегі күштен ұтысты есептеу
	Атмосфералық қысым* Атмосфералық қысымды өлшеу*	7.3.1.9 - атмосфералық қысымның табиғатын түсіндіру және оны өлшеудің әдістерін ұсыну
	Манометрлер. Сорғылар*	7.3.1.10 - манометр мен сорғылардың жұмыс істеу принципін сипаттау
	№ 5 зертханалық жұмыс. "Архимед заңын зерделеу"	7.3.1.11 - кері итеруші күшті анықтау және оның сұйыққа батырылған дененің көлеміне тәуелділігін зерттеу;

		7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Кері итеруші күш	7.3.1.12 - сұйықтар мен газдардағы кері итеруші күштің табиғатын түсіндіру; 7.3.1.13 - есептер шығаруда Архимед заңын қолдану
	№ 6 зертханалық жұмыс* "Дененің сұйықта жүзу шарттарын анықтау"	7.3.1.14 - дененің сұйықта жүзу шарттарын зерттеу; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жұмыс және қуат	Механикалық Қуат жұмыс	7.2.3.1 - механикалық жұмыс ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.7 - қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 7.2.3.8 - механикалық жұмыс пен қуаттың формулаларын есептер шығаруда қолдану
4-тоқсан		
Энергия	Кинетикалық энергия Потенциалдық энергия	7.2.3.2 - механикалық энергияның екі түрін ажырату; 7.2.3.3 - кинетикалық энергия формуласын есептер шығаруда қолдану; 7.2.3.4 - жоғары көтерілген дене үшін потенциалдық энергияның және серпімді дененің формуласын қолдану
	Энергияның сақталуы және айналуы	7.2.3.5 - энергияның түрленуіне мысалдар келтіру; 7.2.3.6 - механикалық энергияның сақталу заңын есептер шығаруда қолдану
Күш моменті	Жай механизмдер	7.2.4.1 - "Механиканың алтын ережесін" тұжырымдау және қарапайым механизмдердің қолданылуына мысалдар келтіру; 7.2.4.2 - күш моменті ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру
	Дененің массалық центрі* № 7 зертханалық жұмыс* "Иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау"	7.2.4.3 - жазық фигураның массалық центрін тәжірибеде анықтау 7.2.4.5 - тәжірибеде иіндіктің тепе-теңдік шарттарын анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Иіндіктің тепе-теңдік шарты	7.2.4.4 - тепе-теңдікте тұрған денелер үшін күш моменттер ережесін тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
	Пайдалы әрекет коэффициенті* №10 зертханалық жұмыс. "Көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін анықтау"*	7.2.4.6 - көлбеу жазықтықтың пайдалы әрекет коэффициентін тәжірибеде анықтау; 7.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Жер және Ғарыш	Аспан денелері туралы ғылым*	7.7.1.1 - геоцентрлік және гелиоцентрлік жүйелерді салыстыру
	Күн жүйесі*	7.7.1.2 - Күн жүйесінің нысандарын жүйелеу
	Күнтізбе негіздері (тәулік, ай, жыл)	7.7.1.3 - жыл мезгілдерінің ендіктерге байланысты ауысуы және күн мен түннің ұзақтығын түсіндіру

8-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
--------------------------------	--	------------------

Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Жылу құбылыстары	Жылулық қозғалыс, броундық қозғалыс, диффузия	8.3.1.1 - молекула-кинетикалық теорияның негізгі қағидаларын дәлелдейтін мысалдар келтіру және тәжірибені сипаттау
	Температура, оны өлшеу тәсілдері, температураның шкалалары	8.3.1.3 - Температураны өлшеуді жылулық ұлғаю негізінде сипаттау; 8.3.1.2 - температураны әр түрлі шкала (Цельсий, Кельвин) бойынша өрнектеу
	Ішкі энергия, ішкі энергияны өзгерту тәсілдері	8.3.2.1 - дененің ішкі энергиясын өзгерту тәсілдерін сипаттау;
	Жылуөткізгіштік, конвекция, сәуле шығару	8.3.2.2 - жылу берілудің түрлерін салыстыру
	Табиғаттағы және техникадағы жылу берілу*	8.3.2.3 - техникада және тұрмыста жылу беру түрлерінің қолданылуына мысалдар келтіру
	Жылу құбылыстарының тірі ағзалардың өмірлеріндегі ролі*	8.3.2.4 - әр түрлі температураларда тірі ағзалардың бейімделуіне мысалдар келтіру
	Жылу мөлшері. Заттың меншікті жылу сыйымдылығы	8.3.2.5 - жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау; 8.3.2.6 - заттың меншікті жылу сыйымдылығының мағынасын түсіндіру
	Отынның энергиясы. Отынның меншікті жану жылуы	8.3.2.7 - отынның жануы кезінде бөлінген жылу мөлшерін анықтау
Жылу үдерістеріндегі энергияның сақталу және айналу заңы	№ 1 зертханалық жұмыс. "Температуралары әр түрлі суды араластырғандағы жылу мөлшерлерін салыстыру"	8.3.2.8 - жылу құбылыстарындағы энергияның сақталу және айналу заңын зерттеу; 8.1.3.2 - тәжірибені жүргізуге әсер ететін факторларды анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
		8.3.2.9 - жылулық тепе-теңдік теңдеуін есептер шығаруда қолдану
Заттың агрегаттық күйлері	Қатты денелердің балқуы және қатаюы, балқу температурасы, меншікті балқу жылуы	8.3.1.4 - молекула-кинетикалық теория негізінде қатты күйден сұйыққа және кері айналуы сипаттау; 8.3.2.10 - балқу/кристалдану кезіндегі жұтылатын/бөлінетін жылу мөлшерінің формуласын есептер шығаруға қолдану; 8.3.2.11 - заттың балқу және қатаю үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау
	№ 2 зертханалық жұмыс. "Мұздың меншікті балқу жылуын анықтау"	8.3.2.12 - эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Булану және конденсация* Қаныққан және қанықпаған булар*	8.3.1.5 - молекула-кинетикалық теория негізінде заттың сұйық күйден газ күйіне және кері айналуын сипаттау;

		8.3.2.13 - заттың булану және конденсация үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау; 8.3.2.14 - су буының мысалы негізінде қанығу күйін сипаттау
	Қайнау, меншікті булану жылуы. Қайнау температурасының атмосфералық қысымға байланыстылығын анықтау	8.3.2.15 - меншікті булану жылуын анықтау; 8.3.2.16 - қайнау температурасының сыртқы қысымға тәуелділігін түсіндіру
2-тоқсан		
Термодинамика негіздері	Термодинамиканың бірінші заңы, газдың және будың жұмысы	8.3.2.17 - термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу үдерістерінің қайтымсыздығы, термодинамиканың екінші заңы	8.3.2.18 - термодинамиканың екінші заңының мағынасын түсіндіру
	Жылу қозғалтқыштары*	8.3.2.22 - жылу қозғалтқыштарындағы энергияның түрленуін сипаттау; 8.3.2.20 - іштен жану қозғалтқышының, бу турбинасының жұмыс істеу принципін сипаттау
	Жылу қозғалтқыштарының пайдалы әрекет коэффициенті*	8.3.2.19 - жылу қозғалтқышының пайдалы әрекет коэффициентін анықтау; 8.3.2.21 - жылу қозғалтқыштарын жетілдіру жолдарын ұсыну
	Жылу машиналарын пайдаланудағы экологиялық мәселелер*	8.3.2.23 - жылу машиналарының қоршаған ортаның экологиясына әсерін бағалау
Электростатика негіздері	Денелердің электрленуі, электр заряды, өткізгіштер мен диэлектриктер	8.4.1.1 - электр зарядын сипаттау; 8.4.1.2 - Үйкеліс арқылы денені электрлену және индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.1.3 - электрленудің оң және теріс әсеріне мысалдар келтіру
	Электр зарядының сақталу заңы, қозғалмайтын зарядтардың өзара әрекеттесуі, Кулон заңы, элементар электр заряды	8.4.1.4 - электр зарядының сақталу заңын түсіндіру; 8.4.1.5 - Кулон заңын есептер шығаруда қолдану
	Электр өрісі, электр өрісінің кернеулігі	8.4.1.6 - электр өрісі және оның күштік сипаттамасы ұғымдарының физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.7 - біртекті электростатикалық өрістегі зарядқа әсер етуші күшті есептеу; 8.4.1.8 - электр өрісін күш сызықтар арқылы кескіндеу
	Электр өрісінің потенциалы және потенциалдар айырымы, конденсатор	8.4.1.9 - потенциалдар айырымының және потенциалдың физикалық мағынасын түсіндіру; 8.4.1.10 - конденсаторлардың құрылысын және қолданылуын сипаттау
3-тоқсан		
Тұрақты электр тогы	Электр тогы, электр тогы көздері	8.4.2.1 - электр тогы ұғымын және электр тогының пайда болу шарттарын түсіндіру
	Электр тізбегі және оның құрамды бөліктері, ток күші, кернеу	8.4.2.2 - электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің

	шартты белгілерін қолдану; 8.4.2.3 - кернеудің физикалық мағына-сын, оның өлшем бірлігін түсіндіру
№ 3 зертханалық жұмыс. "Электр тізбегін құрастыру және оның әртүрлі бөліктеріндегі ток күшін өлшеу"*	8.4.2.4 - электр тізбегіндегі ток күші мен кернеуді анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
№ 4 зертханалық жұмыс. "Тізбек бөлігі үшін ток күшінің кернеуге тәуелділігін зерттеу"*	8.4.2.5 - тұрақты температурада металл өткізгіштің вольт-амперлік сипаттамасын графикалық түрде бейнелеу және түсіндіру; 8.1.3.1 - эксперименттен деректерін жинақтау, талдау және өлшеу және қателіктерін ескеріп жазу
Тізбек бөлігі үшін Ом заңы	8.4.2.6 - тізбек бөлігі үшін Ом заңын есептер шығаруда қолдану;
Өткізгіштің электр кедергісі, өткізгіштің меншікті кедергісі, реостат	8.4.2.7- кедергінің физикалық мағынасын, оның өлшем бірлігін түсіндіру; 8.4.2.8 - есеп шығарғанда өткізгіштің меншікті кедергісін формуласын қолдану
№ 5 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді тізбектей қосуды зерделеу"*	8.4.2.9 - өткізгіштерді тізбектей жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы алу; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
№ 6 зертханалық жұмыс. "Өткізгіштерді параллель қосуды зерделеу"*	8.4.2.10 - өткізгіштерді параллель жалғаудың заңдылықтарын эксперимент арқылы анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Өткізгіштерді тізбектей және параллель қосу	8.4.2.11 - өткізгіштерді тізбектей және параллель жалғауда тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолданып, электр тізбектеріне есептеулер жүргізу
Электр тогының жұмысы мен қуаты	8.4.2.12 - жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану
Электр тогының жылулық әсері, Джоуль-Ленц заңы	8.4.2.13 - Джоуль-Ленц заңын есептер шығару үшін қолдану;
№ 7 зертханалық жұмыс. "Электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау"	8.4.2.14 - эксперимент көмегімен электр тогының жұмысы мен қуатын анықтау; 8.4.2.15 - кВт*сағ өлшем бірлігін қолданып, электр энергиясының құнын практика жүзінде анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Металдардағы электр кедергісінің температураға тәуелділігі, асқын өткізгіштік*	8.4.2.16 - металл өткізгіштердегі электр тогын және оның кедергісінің температураға тәуелділігін сипаттау
Электрқызырғыш құралдар, қыздыру шамдары, қысқа тұйықталу, балқымалы сақтандырғыштар*	8.4.2.17 - қысқа тұйықталудың пайда болу себептерін және алдын алу амалдарын түсіндіру
Электр тогының химиялық әсері	8.4.2.18 - сұйықтардағы электр тогын сипаттау

	(Фарадейдің заңы)	
Электромагниттік құбылыстар	Тұрақты магниттер, магнит өрісі. № 8 зертханалық жұмыс. "Тұрақты магниттің қасиеттерін оқып-үйрену және магнит өрісінің бейнесін алу"	8.4.3.1 - магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы бейнелеу; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Тоғы бар түзу өткізгіштің магнит өрісі. Тоғы бар шарғының магнит өрісі	8.4.3.2 - магнит өрісінің сипаттамаларын түсіндіру; 8.4.3.3 - тоғы бар түзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау
	Электромагниттер және оларды қолдану. № 9 зертханалық жұмыс. "Электромагнитті құрастыру және оның әсерін сынау"	8.4.3.4 - жолақ магнит пен соленоидтың магнит өрістерін салыстыру; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
	Магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әрекеті, электроқозғалтқыш, электр өлшеуіш құралдар*	8.4.3.5 - магнит өрісінің тоғы бар өткізгішке әсерін сипаттау; 8.4.3.6 - электроқозғалтқыштың және электр өлшеуіш құралдардың жұмыс істеу принципі түсіндіру
	Электромагниттік индукция, генераторлар*	8.4.3.7 - электромагниттік индукция құбылысын түсіндіру; 8.4.3.8 - Қазақстанда және дүние жүзінде электр энергиясын өндірудің мысалдарын келтіру
4-тоқсан		
Жарық құбылыстары	Жарықтың түзу сызықты таралу заңы.	8.5.1.1 - Күннің және Айдың тұтылуын графикалық бейнелеу;
	Жарықтың шағылуы, шағылу заңдары, жазық айналар	8.5.1.2 - эксперимент арқылы түсу және шағылу бұрыштарының тәуелділігін анықтау; 8.5.1.3 - айналық және шашыранды шағылудың мысалдарын келтіру және түсіндіру; 8.5.1.4 - жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау
	Сфералық айналар, сфералық айна көмегімен кескін алу	8.5.1.5 - дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау
	Жарықтың сынуы, жарықтың сыну заңы, толық ішкі шағылу*	8.5.1.6 - жазық параллель пластинада сәуленің жолын салу; 8.5.1.7 - жарықтың сыну заңын пайдаланып есептер шығару; 8.5.1.8 - тәжірибеге сүйене отырып толық ішкі шағылу құбылысын түсіндіру
	№ 10 зертханалық жұмыс. "Шынының сыну көрсеткішін анықтау"	8.5.1.9 - экспериментте шынының сыну көрсеткішін анықтау; 8.5.1.10 - сыну көрсеткішінің анықталған мәнін кестелік мәндермен салыстыру және эксперимент нәтижесін бағалау
	Линзалар, линзаның оптикалық күші, жұқа линзаның формуласы.	8.5.1.11 - жұқа линза формуласын есептер шығару үшін қолдану;

Линзаның көмегімен кескін алу	8.5.1.12 - линзаның сызықтық ұлғаю формуласын сандық және графиктік есептер шығару үшін қолдану; 8.5.1.13 - жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру
№ 11 зертханалық жұмыс. "Жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау"	8.5.1.14 - жұқа линзаның фокустық қашықтығын және оптикалық күшін анықтау; 8.1.3.3 - физика кабинетінде қауіпсіздік ережелерін білу және сақтау
Көз - оптикалық жүйе, көздің көру кемшіліктері және оларды түзету әдістері	8.5.1.15 - көздің алыстан көргіштігі мен жақыннан көргіштігін түзетуді сипаттау
Оптикалық аспаптар	8.5.1.16 - қарапайым оптикалық құралдарды (перископ, обскур камерасы) құрастыру

9-сынып:

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Кинематика негіздері	Механикалық қозғалыс	9.2.1.1 - Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану
	Векторлар және оларға амалдар қолдану. Вектордың координаталар осьтеріндегі проекциялары	9.2.1.2 - векторларды қосу, азайту, векторды скалярға көбейту; 9.2.1.3 - вектордың координаталар осіне проекциясын анықтау, векторды құраушыларға жіктеу
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс, үдеу*	9.2.1.4 - уақыттан тәуелділік графиктерінен орын ауыстыруды, жылдамдықты, үдеуді анықтау;
	Түзусызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және орын ауыстыру*	9.2.1.5 - түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану; 9.2.1.6 - түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі координата мен орын ауыстыру теңдеулерін есептер шығаруда қолдану
	№ 1 зертханалық жұмыс. "Теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін анықтау"	9.2.1.7 - теңүдемелі қозғалыс кезіндегі дененің үдеуін эксперименттік жолмен анықтау; 9.1.3.2 - эксперименттің нәтижесіне әсер ететін факторларды талдау және экспериментті жүргізуді жақсарту жолдарын ұсыну; 9.2.1.8 - теңүдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстырудың және жылдамдықтың уақытқа тәуелділік графиктерін тұрғызу және оларды түсіндіру
	Дененің еркін түсуі, еркін түсу үдеуі	9.2.1.9 - еркін түсуді сипаттау үшін теңайнымалы қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдану
	№ 2 зертханалық жұмыс. "Горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын зерделеу"	9.2.1.10 - теңайнымалы және бірқалыпты қозғалыстың кинематикалық теңдеулерін қолдана отырып, горизонталь лақтырылған дененің қозғалысын сипаттау;

		9.2.1.11 - горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс жылдамдығын анықтау ; 9.2.1.12- горизонталь лақтырылған дененің қозғалыс траекториясын сызу
	Қисықсызықты қозғалыс; материялық нүктенің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысы* Сызықтық және бұрыштық жылдамдықтар*	9.2.1.13 - дененің шеңбер бойымен бірқалыпты қозғалысын сызықтық және бұрыштық шамалар арқылы сипаттау; 9.2.1.14 - сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану
	Центрге тартқыш үдеу*	9.2.1.15 - центрге тартқыш үдеу формуласын есептер шығаруда қолдану
Астрономия негіздері	Жұлдызды аспан*	9.7.2.1 - абсолюттік және көрінерлік жұлдыздық шамаларды ажырату; 9.7.2.2 - жұлдыздың жарқырауына әсер ететін факторларды атау
	Аспан сферасы, аспан координаталарының жүйесі*	9.7.2.3 - аспан сферасының негізгі элементтерін атау; 9.7.2.4 - жұлдызды аспанның жылжымалы картасынан жұлдыздардың аспан координатасын анықтау
	Әртүрлі географиялық ендіктегі аспан шырақтарының көрінерлік қозғалысы, жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақыт	9.7.2.5 - әртүрлі ендіктегі жұлдыздардың шарықтау айырмашылығын түсіндіру; 9.7.2.6 - жергілікті, белдеулік және бүкіләлемдік уақытты сәйкестендіру
	Күн жүйесіндегі ғаламшарлардың қозғалыс заңдары	9.7.2.7 - Кеплер заңдарының негізінде аспан денелерінің қозғалысын түсіндіру
	Күн жүйесі денесіне дейінгі ара қашықтықты параллакс әдісімен анықтау	9.7.2.8 - Күн жүйесіндегі денелердің ара қашықтығын немесе өлшемдерін анықтау үшін параллакс әдісін қолдануды түсіндіру
	2-тоқсан	
Динамика негіздері	Ньютонның бірінші заңы, инерциялық санақ жүйелері	9.2.2.1 - инерция, инерттілік және инерциялық санақ жүйесі ұғымдарының мағынасын түсіндіру; 9.2.2.2- Ньютонның бірінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Механикадағы күштер	9.2.2.3 - ауырлық күші, серпімділік күші, және үйкеліс күші табиғатын түсіндіру
	Ньютонның екінші заңы, масса	9.2.2.2 - Ньютонның екінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Ньютонның үшінші заңы	9.2.2.5 - Ньютонның үшінші заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Бүкіләлемдік тартылыс заңы*	9.2.2.6 - Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану
	Дененің салмағы, салмақсыздық*	9.2.2.10 - үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау; 9.2.2.11 - салмақсыздық күйді түсіндіру
	Денелердің ауырлық күшінің әрекетінен қозғалуы. Жердің жасанды серіктерінің қозғалысы*	9.2.2.9 - бірінші ғарыштық жылдамдықтың формуласын есептер шығаруда қолдану; 9.2.2.7 - ғарыш аппараттардың орбиталарын салыстыру; 9.2.2.8 - тартылыс өрісіндегі дененің қозғалысын сипаттайтын шамаларды анықтау
3-тоқсан		

Сақталу заңдары	Дене импульсі және күш импульсі*	9.2.3.1 - дене импульсі мен күш импульсін ажырату
	Импульстің сақталу заңы* Реактивті қозғалыс*	9.2.3.2 - импульстің сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану; 9.2.3.3 - табиғаттағы және техникадағы реактивті қозғалысқа мысалдар келтіру; 9.2.3.4 - Байқоңыр ғарыш айлағының аймақтық және халықаралық маңыздылығына баға беру
	Механикалық жұмыс және энергия	9.2.3.5 - механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілдермен анықтау; 9.2.3.6 - жұмыс пен энергияның байланысын түсіндіру
	Энергияның сақталу және айналу заңы	9.2.3.7 - энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану
Тербелістер және толқындар	Тербелмелі қозғалыс	9.2.5.1 - еркін және еріксіз тербелістерге мысалдар келтіру; 9.2.5.2 - эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау; 9.2.5.3 - формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау
	Тербелістер кезіндегі энергияның түрленуі* Тербелмелі қозғалыстың теңдеуі*	9.2.5.4 - тербелмелі процесте энергияның сақталу заңын сипаттау; 9.2.5.5 - гармониялық тербелістердің графиктері бойынша координатаның, жылдамдықтың және үдеудің теңдеулерін жаза білу
	Математикалық және серіппелі маятниктердің тербелістері*	9.2.5.6 - әртүрлі тербелмелі жүйедегі тербелістің пайда болу себептерін түсіндіру; 9.2.5.7 - маятниктер тербелісі периодының әртүрлі параметрлерге тәуелділігін зерттеу
	№ 3 зертханалық жұмыс. "Математикалық маятниктің көмегімен еркін түсу үдеуін анықтау"	9.2.5.8 - математикалық маятник периодының формуласынан еркін түсу үдеуін анықтау; 9.2.5.9 - период квадратының маятник ұзындығына тәуелділік графигін тұрғызу және талдау; 9.1.3.1 - алған нәтижені түсіндіру және қорытынды жасау
	Еркін және еріксіз тербелістер, резонанс	9.2.5.10 - еріксіз тербеліс амплитудасының мәжбүрлеуші күштің жиілігіне тәуелділігін график бойынша сипаттау; 9.2.5.11 - резонанс құбылысын сипаттау
	Еркін электромагниттік тербелістер	9.4.4.1 - тербелмелі контурдағы еркін электромагниттік тербелістерді сапалық түрде сипаттау
	Толқындық қозғалыс*	9.2.5.12 - толқын жылдамдығы, жиілігі және толқын ұзындығы формулаларын есеп шығаруда қолдану; 9.2.5.13 - көлденең және бойлық толқындарды салыстыру
	№4 зертханалық жұмыс. "Беттік толқындардың таралу жылдамдығын анықтау"*	9.2.5.14 - су бетіндегі толқындардың таралу жылдамдығын эксперимент түрінде анықтау
	Дыбыс, дыбыстың сипаттамалары, акустикалық резонанс, жаңғырық	9.2.5.15 - дыбыстың пайда болу және таралу шарттарын атау; 9.2.5.16 - дыбыс сипаттамаларын дыбыс толқындарының жиілігі және амплитудасымен сәйкестендіру; 9.2.5.17 - резонанстың пайда болу шарттарын атау және оның қолданылуына мысалдар келтіру; 9.2.5.18 - жаңғырықтың пайда болу табиғатын және оны

		қолдану әдістерін сипаттау; 9.2.5.19 - табиғатта және техникада ультрадыбыс пен инфрадыбыстықолдануға мысалдар келтіру
	Электромагниттік толқындар Электромагниттік толқындар шкаласы	9.4.4.2 - механикалық толқындар мен электромагниттік толқындардың ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыру; 9.4.4.3 - электромагниттік толқындар шкаласын сипаттау және әртүрлі диапазондағы толқындардың қолданылуына мысалдар келтіру; 9.4.4.4 - шыны призма арқылы өткен жарықтың дисперсиясына сапалы сипаттама беру
4-тоқсан		
Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар	Жылулық сәуле шығару	9.6.1.1 - жылулық сәуле шығару энергиясының температураға тәуелділігін сипаттау
	Жарық кванттары туралы Планк гипотезасы	9.6.1.2 - Планк формуласын есептер шығаруда қолдану
	Фотоэффект құбылысы	9.6.1.3 - фотоэффект құбылысын сипаттау және фотоэффект құбылысының техникада пайдаланылуына мысалдар келтіру; 9.6.1.4 - фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану;
	Рентген сәулелері*	9.6.1.5 - рентген сәулесін электромагниттік сәулелердің басқа түрлерімен салыстыру; 9.6.1.6 - рентген сәулесін қолдануға мысалдар келтіру
	Радиоактивтілік* Радиоактивті сәулеленудің табиғаты*	9.6.2.1 - α , β және γ - сәулеленудің табиғаты мен қасиеттерін түсіндіру
	Резерфорд тәжірибесі, атомның құрамы	9.6.1.7- α -бөлшегінің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесін сипаттау
Атом ядросы	Ядролық өзара әрекеттесу, ядролық күштер. Массалар ақауы, атом ядросының байланыс энергиясы	9.6.1.8 - ядролық күштердің қасиеттерін сипаттау; 9.6.1.9 - атом ядросының масса ақауын анықтау; 9.6.1.10 - атом ядросының байланыс энергиясы формуласын есептер шығаруда қолдану
	Ядролық реакциялар. Радиоактивті ыдырау заңы	9.6.1.11 - ядролық реакцияның теңдеуін шешуде зарядтық және массалық сандардың сақталу заңын қолдану; 9.6.2.2 - радиоактивті ыдыраудың ықтималдық сипатын түсіндіру; 9.6.2.3 - радиоактивті ыдырау заңын есеп шығаруда қолдану
	Ауыр ядролардың бөлінуі, тізбекті ядролық реакция. Ядролық реакторлар	9.6.2.4 - тізбекті ядролық реакциялардың өту шарттарын сипаттау; 9.6.2.5 - ядролық реактордың жұмыс істеу принципін сипаттау
	Термоядролық реакциялар. Радиоизотоптар, радиациядан қорғану	9.6.2.6 - ядролық ыдырау мен ядролық синтезді салыстыру; 9.6.2.7 - радиоактивті изотоптарды қолданудың мысалдарын келтіру; 9.6.2.8 - радиациядан қорғану әдістерін сипаттау
	Элементар бөлшектер	9. 6.3 - элементар бөлшектерді жіктеу
Әлемнің қазіргі	Физика және астрономияның дүниетанымдық маңызы	9.8.1.1 - адамның дүниетанымдық көзқарасының қалыптасуына физика және астрономияның дамуының

физикалық бейнесі		ықпалын түсіндіру;
	Экологиялық мәдениет	9.8.1.3 - жаңа технологиялардың қоршаған ортаға ықпалының артықшылығы мен қауіптілігін бағалау;

Ескертпе:

сағатты азайту үшін:

Негізгі орта білім деңгейінің 7-9 сыныптарына арналған "Физика" пәні бойынша типтік оқу жоспарын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспарында негізгі мазмұн сақталады. Оқу жоспарының көлемін 1 сағатқа дейін төмендету үшін қажет болған жағдайда "*" қойылып белгіленген тақырыптарды мұғалімнің қалауы бойынша біріктіру ұсынылады.

сағаттарды көбейту үшін:

Негізгі орта білімнің 7-9 сыныптарына арналған "Физика" пәні бойынша типтік оқу жоспарын іске асырудың ұзақ мерзімді жоспарында негізгі мазмұн сақталды. Оқу жоспарының көлемін ұлғайту үшін мұғалімге эксперимент нәтижелерін жинау және талдау негізінде эмпирикалық тәуелділікті анықтауға, сандық және сапалық есептерді шешу, практикалық тапсырмаларды орындау үшін сағаттардың санын көбейтуге мүмкіндік бар.

Аймақтық және жергілікті аспектілерде қолданбалы құндылығы бар оқушылардың жобалық қызметін ұйымдастыру, физика саласындағы Қазақстанның ғылыми жетістіктерін зерттеу ұсынылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 22-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 621-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Химия" оқу пәні әлемнің біртұтас ғылыми бейнесін, оқушылардың жаратылыстану-ғылыми танымын табиғатты аялау, сын тұрғысынан ойлау және зерттеу дағдыларын дамытуды қалыптастыруда маңызды.

3. "Химия" оқу пәнінің мақсаты:

1) заттар мен олардың айналымы, заттар қасиеттерінің, олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін түсіндіретін заңдар мен теориялар туралы білім жүйесін қалыптастыру;

2) заттар және химиялық реакциялар туралы білімін өмірде пайдалану біліктерін дамыту.

4. Химия курсын оқып аяқтағаннан кейін оқушылар:

Заттардың атомдармен молекулаларының құрылымын, химиялық реакция барысында заттардың қасиеттерінің өзгеруін;

химиялық реакциялар кезіндегі зат массасы мен энергия сақталу заңдарын;

химиялық реакцияның жылдамдығының әртүрлі жағдайда өзгеру заңдылықтарын;

химиялық реакцияларды жүргізу ережелерін, өмір мен қоршаған орта қауіпсіздігі үшін техника қауіпсіздігі ережелерін сақтауды;

эксперименттерді жоспарлаудың ғылыми әдістері;

химиялық процестер мен олардың заңдылықтарын болжау және түсіндіру үшін химияның басты заңдылықтарын қолдануды және бағалауды білулері қажет.

2-тарау. "Химия" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. "Химия" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

7 сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

8 сыныпта – аптасына 1 сағаты, оқу жылында 34 сағат;

9 сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағат.

6. Оқу пәнінің мазмұны бес бөлімді қамтиды:

1) Заттардың бөлшектері;

2) Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;

3) Химиядағы энергетика;

4) Химия және қоршаған орта;

5) Химия және өмір.

7. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер білім, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерге бөлінген. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

8. "Заттардың бөлшектері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) атомдар, иондар және молекулар;

2) атомның құрамы мен құрылысы;

3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы;

4) химиялық байланыстардың түрлері.

9. "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) периодтық заң мен химиялық элементтердің периодтық жүйесі;

2) химиялық реакциялардың жіктелуі;

3) зат массасының сақталу заңы;

4) металдардың электрохимиялық кернеу қатары.

10. "Химиядағы энергетика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;

2) химиялық реакциялардың жылдамдығы;

3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориясы.

11. "Химия және қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) заттардың жіктелуі;

2) Жер химиясы;

3) көміртек және оның қосылыстары химиясы.

12. "Химия және өмір" бөлімі "Биохимия" бөлімшесінен тұрады.

13. 8-сыныпқа арналған "Химия" оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Атомдардағы электрондардың қозғалысы". Атомдардағы электрондардың орналасуы; энергетикалық деңгейлер; s және p орбитальдарының пішіндері; электрондық конфигурация; электронды-графикалық формула; ион;

№1 зертханалық тәжірибе "Атомдардың модельдерін жасау";

2) "Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері". Химиялық формула; химиялық реакция теңдеулері; заттардың массасының сақталу заңы; химиялық реакциялардың типтері: бірігу, ажырау, алмастыру, алмасу; табиғаттағы, химиялық реакциялар тірі организмдер мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар;

№ 1 көрсетілім "Заттардың массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе";

№ 2 зертханалық тәжірибе "Әрекеттесуші заттардың массасының қатынасы";

Есептеуге берілген есептер: химиялық формула бойынша химиялық бірігудегі элементтің массалық үлесін есептеу; элементтердің массалық үлестері бойынша заттың қарапайым формуласын анықтау;

3) "Металдардың химиялық белсенділігі". Металдардың тотығуы; металдардың жемірілуі; металдардың сумен әрекеттесуі; металдардың қышқыл ерітінділерімен, металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуі; металдардың белсенділік қатары; металдардың белсенділігін салыстыру;

№ 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітіндісімен әрекеттесуі";

№ 2 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру";

№ 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру";

№ 1 бақылау жұмысы.

4) "Заттың мөлшері". Заттың мөлшері; моль; Авогадро саны; заттың молярлық массасы;

Есептеуге берілген есептер: жәй және күрделі заттардың салыстырмалы молярлық массасын есептеу; химиялық формула бойынша заттың молярлық массасын, массасын және заттың мөлшерін есептеу; заттың белгілі мөлшеріндегі атомдардың (молекулалардың) сандарын есептеу.

5) "Стехиометриялық есептеулер". Химиялық реакциялардың теңдеулері бойынша есептер шығару; молярлық көлем; газдардың салыстырмалы тығыздығы; көлемдік қатынастар заңы; қалыпты және стандартты жағдайлар.

Есептеуге берілген есептер: қалыпты жағдайлардағы газдың көлемін, газдардың салыстырмалы тығыздығын есептеу; оттегі және ауа бойынша газдардың салыстырмалы тығыздықтарын есептеу; заттың мөлшері, молярлық масса, газдың молярлық көлемі, Авогадро заңы ұғымдарын пайдаланып формулалар бойынша есептеулер жасау; химиялық реакциялар кезіндегі газдардың көлемдік қатынастары түсініктерін қолданып есептеулер жасау;

6) "Химиялық реакциялардағы энергиямен танысу". Отынның жануы және энергияның бөлінуі; көміртекті отынның жануы кезінде көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілуі мүмкіндігі; жылыжайлық эффектсінің себептері және шешу жолдары; экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар; әртүрлі отындардың потенциалы; қоршаған ортаға әсері; кинетикалық бөлшектер теориясы тұрғысынан энергия өзгерісі; реакцияның жылу эффектсі;

7) "Сутек. Оттегі және озон". Сутек – химиялық элемент және жәй зат, сутектің изотоптары (протий, дейтерий және тритий); сутектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы; оттегі – химиялық элемент және жәй зат, оттектің қасиеттері, қолданылуы және алынуы; сутектің және оттектің бинарлы қосылыстары; табиғатта таралуы; оттектің аллотропиялық түрөзгерісі, озон; сутек пен оттекті алу; Жер бетіндегі озон қабатының маңызы;

№ 3 көрсетілім "Сутек пероксидінің ажырауы";

№ 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін зерттеу";

№ 3 практикалық жұмыс "Сутектің перексидінен оттекті алу және оның қасиеттерін зерттеу";

Есептеуге берілген есептер: реакцияға қатысатын немесе реакция нәтижесінде түзілген өнімнің белгілі массасы, заттың мөлшері немесе көлемі бойынша заттың массасын, заттың мөлшерін, (газдың) көлемін есептеу;

№ 2 бақылау жұмысы.

8) "Химиялық элементтердің периодтық жүйесі". Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы, периодтың, топтың, атом нөмірінің физикалық мәні; химиялық элементтердің атомдарының кейбір қасиеттері мен сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі; периодтық жүйедегі орыны бойынша элементтің сипатталуы; химиялық элементтердің табиғи тектестері; сілтілік металдардың, галогендердің, инертті газдардың тектестері; металдар мен бейметалдар; периодтық кестеде орналасуына байланысты химиялық элементтің қасиеттері;

9) "Химиялық байланыс түрлері". Химиялық элементтердің электртерістілігі, атомдар арасындағы химиялық байланыстар табиғатының бірлігі, ковалентті полярлық және полярлық емес байланыс, иондық байланыс, заттың аморфты және кристалдық күйлері, кристалл торларының типтері, заттардың қасиеттерінің оның құрылысына тәуелділігі;

10) "Ерітінділер және ерігіштік". Заттардың суда еруі, заттардың судағы ерігіштігі бойынша жіктелуі; ерітінділер; еріген заттың массалық үлесі, молярлық концентрация, қатты заттардың, сұйықтардың және газдардың суда ерігіштігі, кристаллогидраттар; ерітінділердің табиғаттағы және күнделікті өмірдегі ролі; заттарды ерігіштігіне температураның әсері;

№ 4 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу";

Есептеуге берілген есептер: заттардың судағы ерігіштігін есептеу;

№ 3 бақылау жұмысы.

11) "Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары". Бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс; қышқылдар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы; негіздер: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы; тұздар: құрамы, номенклатурасы, жіктелуі, қасиеттері, алынуы және қолданылуы; бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланыс;

№ 5 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 6 зертханалық тәжірибе "Қышқылдардың химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 7 зертханалық тәжірибе "Негіздердің химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 8 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы";

Есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу; ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

12) "Көміртек және оның қосылыстары". Көміртектің жалпы сипаттамасы; табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуы; көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері; көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің қолдану аймағы; көміртектің қасиеттері; көміртектің оксидтері және олардың қасиеттері; тірі ағзаларға иіс газының физиологиялық әсері; көміртектің табиғаттағы айналымы;

№4 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттері зерттеу";

Есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша реакцияға қатысушы немесе реакция нәтижесінде түзілген бір заттың белгілі массасы, мөлшері немесе көлемі бойынша табиғатта жүретін процестер мен химиялық реакция нәтижесінде түзілген өнімнің немесе реагенттің массасын, заттың мөлшерін, көлемін есептеу; ерітіндінің белгілі массасы және еріген заттың массалық үлесі бойынша реакция өнімінің массасын, көлемін және заттың мөлшерін есептеу;

13) "Су". Судың құрамы, қасиеттері және қолданылуы, табиғаттағы су, су – табиғи әмбебап еріткіш, сулы ерітінділер және жүзгіндер, судың бірегей қасиеттері және оның өмір үшін маңызы; судың табиғаттағы айналымы; судың ластану себептері; судың кермектігі және оны жою тәсілдері; судың және сулы ерітінділердің табиғаттағы, өндірістің түрлі салаларындағы және ауыл шаруашылығындағы маңызы; суды тазарту әдістері; ауыз суын тазарту, Қазақстан Республикасындағы ауыз су мәселесі, су бассейнін ластанудан қорғау, Қазақстандағы су ресурстарының экологиялық мәселелері; сусыз мыс (II) сульфатының көмегімен суды анықтау әдісі;

№ 9 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау";

Есептеуге берілген есептер: еріген заттың массалық үлесін, еріткіштің, еріген заттың массасын есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

14. 9-сынып оқу пәнінің базалық мазмұны:

1) "Электролиттік диссоциация". Электролиттер және бейэлектролиттер, С.Аррениустың электролиттік диссоциациялану теориясының негізгі қағидалары, электролиттік диссоциациялану механизмі; ерітінділердің немесе заттың балқымаларының электр өткізгіштігінің химиялық байланыс түріне тәуелділігі; күшті және әлсіз электролиттер, диссоциациялану дәрежесі, қышқыл, сілті және тұздардың судағы ерітінділерінде электролиттік диссоциациялануы, көпнегізді қышқылдардың, қышқылдық және негіздік тұздардың диссоциациялануы, электролиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз және тұз ерітінділерінің химиялық қасиеттері; тұздар гидролизі;

№ 1 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі";

Есептеуге берілген есептер: химиялық реакция теңдеуі бойынша заттың мөлшерін, массасын, реакция өнімінің көлемін есептеу; диссоциациялану дәрежесін есептеу.

2) "Бейорганикалық заттарға сапалық талдау". Катиондарға сапалық реакциялар; жалын түсінің боялуы бойынша Ca^{2+} , Ba^{2+} , Cu^{2+} металл катиондарын анықтау; аниондардың сапалық реакциялары; бейорганикалық қосылыстардың құрамын сапалық талдау;

№ 2 зертханалық тәжірибе жалын түсінің боялуы бойынша " Ca^{2+} , Ba^{2+} , Cu^{2+} катиондарын анықтау";

№ 3 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl^- , Br^- , I^- , PO_4^{3-} , аниондарын анықтау";

Есептеуге берілген есептер: егер әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілсе химиялық теңдеулер бойынша есептеу;

3) "Химиялық реакциялардың жылдамдығы". Химиялық реакциялардың жылдамдығы; химиялық реакциялардың жылдамдығына әсер ететін факторлар; бөлшектердің кинетикалық тұрғысынан реакция жылдамдығы; катализаторлар; ингибиторлар; катализаторлар мен ингибиторлардың реакция жылдамдығына әсері;

№ 4 зертханалық тәжірибе "Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері";

№ 1 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері".

4) "Қайтымды реакциялар". Химиялық тепе-теңдік; тепе-теңдік динамикалық үдеріс ретінде; химиялық тепе-теңдіктің ығысуы; Ле-Шателье-Браун принципі; химиялық тепе-теңдік күйіне және химиялық реакция жылдамдығына

жағдайлардың өзгерісінің әсері; бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан химиялық тепе-теңдік;

№ 1 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар";

№1 Бақылау жұмысы

5) "Тотығу-тотықсыздану реакциялары". Химиялық элементтердің тотығу дәрежелері, қосылыстардың формулалары бойынша химиялық элементтердің тотығу дәрежелерін анықтау, тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш туралы түсінік, тотығу-тотықсыздану реакциялары; электрондық баланс әдісі.

6) "Металдар мен қорытпалар". Металдардың жалпы сипаттамасы; металдық байланыс пен металдық кристалдық тор; темір мен мыстың физикалық және химиялық қасиеттері; металдардың тек тотықсыздандырғыш қасиеттерін көрсетуі; темір қорытпалары және олардың қолданылуы; металлургия туралы түсінік, шойын мен болат өндірісі; Қазақстанда металлургияның дамуы, металдар мен олардың қорытпаларын алу, Қазақстандағы металдар және оның қосылыстарының маңызды кен орындары; металдарды өндіру үдерістері, қоршаған ортаға әсері; № 4 көрсетілім "Металдардың кристалдық торы модельдері";

№ 2 көрсетілім "Металдар және қорытпалар";

Есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның белгілі бір массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда реакция теңдеуі бойынша заттың массасын есептеу; өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу.

7) 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топтар элементтері және олардың қосылыстары. 1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары; атомдары құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттері; сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы; 2 (II)-топ элементтері және олардың қосылыстары; 1 (I)-ші және 2 (II)-топ металдарының жалпы қасиеттері; кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттері және олардың қолданылуы; 3 (III)-топ элементтері; алюминий және оның қосылыстары; алюминийдің қосылыстары мен қорытпаларының қолдану аймағы; алюминий, оның оксиді мен гидроксидінің екідайлы қасиеттері;

№ 3 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі";

№ 5 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі";

№ 4 көрсетілім "Алюминий мен оның қорытпалары";

№2 Практикалық жұмыс "Металдар" тақырыбына есептер шығару.

№ 2 бақылау жұмысы.

8) 17 (VII), 16 (VI), 15 (V), 14 (IV) - топтарының элементтері және олардың қосылыстары. (VII) топ элементтері, галогендер; топтағы галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары; хлор; хлордың химиялық қасиеттері: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі; хлорсутек қышқылының құрамы қасиеттері мен қолданылуы; 16 (VI)-топ элементтері, күкірт, күкірттің негізгі қосылыстары және олардың физикалық және химиялық қасиеттері; қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсері; күкірт қышқылы, күкірт қышқылы және оның тұздарының жалпы және ерекше қасиеттері, қасиеттері мен қолданылуы; 15 (V)-топ элементтері: азот, азоттың қасиеттері және табиғаттағы азот айналымы; аммиак, аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы; аммиак өндірісі; (Габер синтезі): азот қышқылы; азот қышқылының қасиеттері; азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері; фосфор және оның қосылыстары; фосфорды аллотропиялық түрлендіру; фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындары; фосфор және оның қосылыстарының жалпы химиялық қасиеттері; минералды тыңайтқыштар, олардың Қазақстанда өндірілуі және оларды тиімді қолдану; азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсері; 14 (IV) - топ элементтері; кремний және оның қосылыстары; кремнийдің қолданылу аймағы және оның жартылай өткізгіш ретінде маңызы; сұйық кристалдар, кремний, оның диоксиді мен карбидіндегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор типі; кремний мен оның қосылыстарының химиялық қасиеттері; Қазақстандағы силикат өнеркәсібі;

№ 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу";

№ 6 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделін дайындау";

№7 зертханалық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделін дайындау";

№ 4 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттерін зерттеу";

№ 4 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар";

№ 5 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торларының модельдері";

9) "Адам ағзасындағы химиялық элементтер". Адам ағзасының химиялық құрамы; макроэлементтер және микроэлементтер, олардың маңызы; адам ағзасының құрамына кіретін элементтер және олардың маңызы (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe); Қазақстан тұрғындарының теңгерімді тамақтану рационы; ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы көздері, ауыр металдардың ағзаларға әсері;

№ 3 бақылау жұмысы.

10) "Органикалық химияға кіріспе". Органикалық химия – көміртек қосылыстарының химиясы, А.М. Бутлеровтың органикалық қосылыстардың құрылыс теориясының негізгі қағидалары; органикалық заттардың ерекшеліктері; органикалық қосылыстардың жіктелуі; функционалдық топ түсінігі; органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары; органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары; органикалық қосылыстардың номенклатурасы; органикалық қосылыстардың изомериясы;

№ 6 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері";

№ 7 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері";

Есептеуге берілген есептер: элементтердің массалық үлесі және салыстырмалы тығыздығы бойынша газтәрізді заттардың молекулалық формулаларын табу.

11) "Көмірсутектер. Отын". Көмірсутектердің жіктелуі, номенклатурасы және изомериясы, қаныққан көмірсутектер, алкан, метан, қанықпаған көмірсутектер, алкендер, этилен, алкиндер, ацетилен; арендер, бензол; көмірсутектер арасындағы генетикалық байланыс, көмірсутектердің табиғи көздері, көмірсутекті отындар; табиғи газдың, мұнайдың, көмірдің Қазақстандағы кен орындары, оларды өндіру және өңдеу; көмірсутектерді өндіру, өңдеу және қолданудағы экологиялық мәселелер, көмірсутектерді экономиканың түрлі салаларында және тұрмыста пайдалану; альтернативті отын түрлері; мұнай, мұнай фракциялары және шикі мұнай өнімдерінің қолдану аймағы;

№ 8 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі";

№ 9 көрсетілім "Отын түрлері";

№ 10 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері";

Есептеуге берілген есептер: реакция өнімінің массасы немесе көлемі және белгілі заттың салыстырмалы тығыздығы бойынша органикалық заттың формуласын анықтау;

12) "Оттекті және азотты органикалық қосылыстар". Оттекті органикалық қосылыстардың жіктелуі және номенклатурасы, метанол, этанол, спирттердің улылығы және этил спиртінің адам организміне зиянды әсері, оттекті органикалық қосылыстардың өкілдері; этандиол, пропантриол, этан қышқылы, глюкоза, сахароза, крахмал, целлюлозаның қолданылуы; карбон қышқылдары, күрделі эфирлер мен майлар, сабын, синтетикалық жуғыш заттар, синтетикалық

жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсері; көмірсулар, нәруыздар, аминқышқылдары; биологиялық маңызды органикалық қосылыстар, Қазақстанның тамақ өнеркәсібі;

№ 8 зертханалық тәжірибе "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу";

№ 9 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы";

Есептеуге берілген есептер: егер құрамында қоспаның массалық үлесі бар басқа заттың массасы белгілі болған жағдайда, реакция теңдеуі бойынша органикалық заттың (реагенттің немесе өнімнің) массасын есептеу; өндірістік және экологиялық мазмұндағы теориялық мүмкін мәнімен саластырғандағы заттың шығымы массасын есептеу; метан, бутан, этанолдың жану реакция теңдеуі бойынша оттектің, ауаның көлемдерін есептеу;

№ 4 бақылау жұмысы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқыту мақсаттары қолдануға ыңғайлы болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 9.2.1.2 кодында: "9" – сынып, "2.1." - бөлім мен бөлімше; "2" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

Заттардың бөлшектері.

Білім алушылар білуі тиіс:		
	8-сынып	9-сынып
1.1 Атомдар, иондар және молекулар	8.1.1.1 - зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде – мольді және Авогадро санын білу 8.1.1.2 - формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу	
	8-сынып	9-сынып
1.2 Атом құрамы мен құрылысы		
	8-сынып	9-сынып
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы. Атомдардан иондардың құрылуы	8.1.3.1 - атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну 8.1.3.2 - әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәнден аспайтынын түсіну 8.1.3.3 - s және p орбиталдарының пішінін білу 8.1.3.4 - алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және	

	электронды – графикалық формулаларын жаза білу	
	8-сынып	9-сынып
1.4 Химия-лық байланыстардың түрлері	8.1.4.1 - электртерістілік ұғымына сүйеніп ковалентті және иондық байланыстың түзілуін түсіндіру 8.1.4.2 - заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру	9.1.4.1 - металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу 9.1.4.2 - құйма ұғымын білу және оның артықшылықтарын түсіндіру 9.1.4.3 - шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру 9.1.4.5 - галоген молекулаларының электрондық формулаларын құрастыру 9.1.4.6 - аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формуласын түсіндіру 9.1.4.7 - азот қышқылының молекулалық, формуласын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру

2) Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары

Білім алушылар білуі тиіс:		
	8-сынып	9-сынып
1 Периодтық заң мен химиялық элементтердің периодтық жүйесі	8.2.1.1 - топ , период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну 8.2.1.2 - топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру 8.2.1.3 - периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау 8.2.1.4 - химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу; 8.2.1.5 - химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау	9.2.1.1 - атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру 9.2.1.2 - сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру 9.2.1.3 - 1 (I) және 2 (II) -топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және химиялық реакция теңдеулерін құрастыру 9.2.1.4 - кальций оксиді мен гидроксидінің негізгі қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау 9.2.1.5 - атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларының қолдану аймағын атау 9.2.1.6 - топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау 9.2.1.7 - хлордың химиялық қасиеттерін сипаттау: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі 9.2.1.8 - хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және оның қолдану аясын білу 9.2.1.9 - 16 (VI) топ элементтерінің жалпы қасиеттерін сипаттау 9.2.1.10 - күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру

		<p>9.2.1.11 - күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу</p> <p>9.2.1.12 - азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру;</p> <p>9.2.1.13 - аммиакты алу және қасиеттері мен қолданылуын түсіндіру</p> <p>9.2.1.14 - азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру;</p> <p>9.2.1.15 - сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металдармен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және электронды баланс әдісімен реакция теңдеуін құрастыру;</p> <p>9.2.1.16 – нитраттың қасиеттерін сипаттау</p> <p>9.2.1.17 - фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру</p> <p>9.2.1.18 - кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру</p>
2.2 Химиялық реакциялардың жіктелуі	8-сынып	9-сынып
	8.2.2.1 - бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу 8.2.2.2 - табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау	9.2.2.1 - реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құру 9.2.2.2 - тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау 9.2.2.3 - Тотығу-тотықсыздану реакцияларына мысалдар жазу 9.2.2.4 - электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою
2.3 Зат массасының сақталу заңы	8-сынып	9-сынып
	8.2.3.1 - заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару 8.2.3.2 - әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтап, заттар массасының сақталу заңын білу 8.2.3.3 - реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру 8.2.3.4 - химиялық реакция теңдеулері бойынша зат массасын, зат мөлшерін есептеу 8.2.3.6 - Авогадро заңын білу және газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану	9.2.3.1 - әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу 9.2.3.2 - қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу 9.2.3.3 - газтекес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық немесе элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
2.4 Металдардың электро-химиялық	8-сынып	9-сынып
	8.2.4.1 - кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек	

кернеу қатары	<p>ұшырайтындығын білу</p> <p>8.2.4.2 - металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу</p> <p>8.2.4.3 - қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу</p> <p>8.2.4.4 - металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру</p> <p>8.2.4.5 - металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу</p> <p>8.2.4.6 - эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру</p>	
---------------	---	--

3) Химиядағы энергетика

Білім алушылар білуі тиіс:		
	8-сынып	9-сынып
3.1 Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар	<p>8.3.1.1 - заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксидтер екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну</p> <p>8.3.1.2 - парниктік эффектінің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну</p> <p>8.3.1.3 - экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу</p> <p>8.3.1.4 - әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіну</p>	
3.2 Химиялық реакциялардың жылдамдығы	8-сынып	<p>9.3.2.1 - реакция жылдамдығы және оған әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру</p> <p>9.3.2.2 - катализатордың реагенттен айырмашылығын және олардың реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру</p> <p>9.3.2.3 - реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру</p>
3.3 Химиялық тепе-теңдік		<p>9.3.3.1 - тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау;</p> <p>9.3.3.2 - Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің бұзылуын болжау</p> <p>9.3.3.4 аммиак өндірісінің үдерісін сипаттау</p>
	8-сынып	9-сынып

3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	8.3.4.1 – заттардың ерігіштігі, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру 8.3.4.2 - еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу 8.3.4.7 - оксидтердің жіктелуін және қасиеттерін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру	9.3.4.1 - қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру
3.4 Қышқылдар мен негіздер теориясы	8.3.4.8 - қышқылдардың жіктелуін, қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.9 - негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.10 тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.11 - тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.12 - бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу	9.3.4.2 - орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау 9.3.4.3- орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру

4)Химия және қоршаған орта

Білім алушылар білуі тиіс:		
	8-сынып	9-сынып
4.1 Заттардың жіктелуі		9.4.1.1 - электролиттер мен бейэлектро-литтердің анықтамасын білу және мысалдар келтіру 9.4.1.2 - заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру 9.4.1.3 - иондық және коваленттік полюсті байланысы бар заттардың электролиттік диссоциациялану механизмін түсіндіру 9.4.1.3 - ерітінділердің қышқылдылығы мен сілтілігін ажырату 9.4.1.4 - күшті және әлсіз электролиттерге мысал келтіру және оларды ажырату, диссоциациялану дәрежесін анықтай білу 9.4.1.5 Ca ²⁺ , Ba ²⁺ , Cu ²⁺ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу 9.4.1.6 - хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат- иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап, нәтижесін

		сипаттау
	8-сынып	9-сынып
4.2 Жер химиясы	<p>8.4.2.1 - сутекті алу және оның қасиеттері мен қолдануын зерттеу;</p> <p>8.4.2.2 - ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің пайыздық мөлшерін білу; 8.4.2.3 - оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу</p> <p>8.4.2.4 - оттектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру</p> <p>8.4.2.5 - Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру;</p> <p>8.4.2.6 - судың ластану қауіптілігін және салдарын анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру</p> <p>8.4.2.7- судың "кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру</p> <p>8.4.2.8 - табиғаттағы және тірі ағзалар қызметі мен адамның тіршілігіндегі жүретін химиялық реакцияларды сипаттау</p>	<p>9.4.2.1 - қышқылдық жаңбырлардың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру</p> <p>9.4.2.2 - фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау;</p> <p>9.4.2.3 - минералды тыңайтқыштардың жіктелуін және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді білу</p> <p>9.4.2.4 - азот және фосфор тыңайтқыш-тарының қоршаған ортаға әсерін оқып білу</p> <p>9.4.2.4 - Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру процестерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру</p>
	8-сынып	9-сынып
4.3 Көміртек және оның қосылыстары	<p>8.4.3.1 – көміртектің сипаттамасын, табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын түсіндіру</p> <p>8.4.3.2 - көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру</p> <p>8.4.3.3 - көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу</p> <p>8.4.3.4 - көмір-қышқыл газын алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу</p>	<p>9.4.3.1 - органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себептерін түсіндіру;</p> <p>9.4.3.4 - гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу</p> <p>9.4.3.2 - көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдарының жіктелуін білу;</p> <p>9.4.3.3 - функционалдық топ түсінігін берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру</p> <p>9.4.3.4 - гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу</p> <p>9.4.3.5 - органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану</p> <p>9.4.3.6 - изомерия құбылысын білу және көмірсутектер құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыру</p> <p>9.4.3.7 - алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу</p> <p>9.4.3.8 - қанықпағандық ұғымын сипаттау;</p> <p>9.4.3.9 - этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу</p>

	<p>9.4.3.10 - пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу</p> <p>9.4.3.11 - этин мысалында алкиндердің химиялық қасиеттерін оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу</p> <p>9.4.3.12 - бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау</p> <p>9.4.3.13 - құрамында көміртек бар қосылыстардың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау</p> <p>9.4.3.14 - Қазақстандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру</p> <p>9.4.3.15 - мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау</p> <p>9.4.3.16 - оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу</p> <p>9.4.3.17 - спирттердің жіктелуін метанол мен этанолдың, қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру</p> <p>9.4.3.18 - метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру</p> <p>9.4.3.19 - карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау</p> <p>9.4.3.20 - күрделі эфирлер мен майлардың ерекшеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру</p> <p>9.4.3.21 - сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу</p> <p>9.4.3.22 - синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру</p> <p>9.4.3.23 - көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру</p> <p>9.4.3.24 - нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу</p> <p>9.4.3.25 - нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру</p>
--	---

5) Химия және өмір

Білім алушылар білуі тиіс:		
	8-сынып	9-сынып
5.1 Биохимия		<p>9.5.1.1 - адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe)</p> <p>9.5.1.2 - Қазақстан тұрғындарының типтік тамақтану рационан зерттеу және теңгерімді тамақтану рационан құрастыру;</p> <p>9.5.1.3 - қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру</p>

16. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 8-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

17. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

1) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырып \ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
8.1 Атомдағы электрондардың қозғалысы	Атомда электрондардың таралуы	8.1.3.1 - атомда электрондар ядродан арақашықтығы артқан сайын біртіндеп энергетикалық деңгейлер бойынша таралатынын түсіну
	Энергетикалық деңгейлер. № 1 зертханалық тәжірибе "Атомдар модельдерін жасау"	8.1.3.2 - әрбір электрон қабатында электрон саны нақты максимал мәннен аспайтынын түсіну 8.1.3.3 - s және p орбиталдарының пішінін білу 8.1.3.4 - алғашқы 20 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын және электронды-графикалық формуларын жаза білу
8.1 Заттардың формулалары және химиялық реакция теңдеулері	Химиялық формулалар бойынша есептеулер	8.2.3.1 - заттар құрамындағы элементтердің массалық үлесін табу, элементтердің массалық үлесі бойынша заттардың формуласын шығару
	Химиялық реакция теңдеулерін құру. Зат массасының сақталу заңы. № 1 көрсетілім "Зат массасының сақталу заңын дәлелдейтін тәжірибе". № 2 зертханалық тәжірибе "Әрекеттесуші заттардың қатынасы"	8.2.3.2 - әрекеттесетін заттар қатынасын эксперименттік жолмен анықтап, заттар массасының сақталу заңын білу 8.2.3.3 - реакцияға қатысатын және түзілетін заттардың формуласын жаза отырып, химиялық реакциялар теңдеулерін құру 8.2.3.4 - заттар массасының сақталу заңын білу
	Химиялық реакция типтері Табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакциялар	8.2.2.1 -бастапқы және түзілген заттардың саны мен құрамы бойынша химиялық реакцияларды жіктеу 8.2.2.2-табиғаттағы және тірі ағзалар мен адам тіршілігіндегі химиялық реакцияларды сипаттау
8.1 Металдар	Металдардың оттегімен және сумен әрекеттесуі.	8.2.4.1 - кейбір металдар басқаларға қарағанда тотығуға тезірек ұшырайтындығын білу

белсенділігін салыстыру		8.2.4.2 - металдар коррозиясын туындатуға әсер ететін жағдайларды зерттеу
	Металдардың қышқыл ерітінділерімен әрекеттесуі. № 3 зертханалық тәжірибе "Металдардың қышқылдар ерітінділерімен әрекеттесуі"	8.2.4.3 -қышқыл ерітінділерімен әртүрлі металдардың реакцияларын зерттеу 8.2.4.4 -металдардың қышқылдармен әрекеттесуінің реакция теңдеулерін құрастыру
	Металдардың тұз ерітінділерімен реакциялары. № 2 көрсетілім "Тұз ерітінділерінен металдарды ығыстыру"	8.2.4.5- металдардың тұз ерітінділерімен әрекеттесуінің жоспарын жасау және жүргізу
	Металдардың белсенділік қатары. № 1 практикалық жұмыс "Металдардың белсенділігін салыстыру"	8.2.4.6 - эксперимент нәтижесі бойынша металдардың белсенділік қатарын құру және оны анықтама мәліметтерімен сәйкестендіру
2-тоқсан		
8.2 Зат мөлшері	Зат мөлшері. Моль. Авогадро саны. Заттардың молярлық массасы Масса, молярлық масса және зат мөлшері арасындағы байланыс	8.1.1.1 - зат мөлшерінің өлшем бірлігі ретінде – мольді білу және Авогадро санын білу 8.1.1.2 - формула бойынша заттың массасын, зат мөлшерін, құрылымдық бөлшектер санын есептей алу
8.2 Стехиометриялық есептеулер	Химиялық реакция теңдеулері бойынша есептер шығару	8.2.3.4 - химиялық реакция теңдеулері бойынша заттың массасын, зат мөлшерін есептеу
	Авогадро заңы.Молярлық көлем Газдардың салыстырмалы тығыздығы. Көлемдік қатынас заңы	8.2.3.6 - Авогадро заңын білу газдардың қатысуымен жүретін реакциялар бойынша есептер шығаруда газдардың көлемдік қатынас заңын қолдану
8.2 Химиялық реакциядағы энергиямен танысу	Отынның жануы және энергияның бөлінуі	8.3.1.1 - заттың жану реакциясының өнімі көбінесе оксид екенін және құрамында көміртегі бар отын оттекте жанғанда, көмірқышқыл газы, иіс газы немесе көміртек түзілетінін түсіну 8.3.1.2 - парниктік эффекттің себептерін түсіндіру және шешу жолдарын ұсыну
	Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар.	8.3.1.3 - экзотермиялық реакциялар жылу бөле жүретінін, ал эндотермиялық реакциялар жылу сіңіре жүретінін білу 8.3.1.4 - әртүрлі жанғыш заттардың қоршаған ортаға әсер ету салдарын түсіну
8.2 Сутек. Оттек және озон	Сутек, алынуы, қасиеттері және қолданылуы. № 2 практикалық жұмыс "Сутекті алу және оның қасиеттерін тану"	8.4.2.1 - сутекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу
	Оттек, алынуы, қасиеттері,	8.4.2.2 - ауа құрамындағы және жер қыртысындағы оттектің

	қолданылуы. № 3 көрсетілім "Сутек пероксидінің ыдырауы". № 3 практикалық жұмыс "Оттекті алу және оның қасиеттерін тану" Оттек және озон	пайыздық мөлшерін білу 8.4.2.3 - оттекті алу және оның қасиеттері мен қолданылуын зерттеу 8.4.2.4 - оттектің аллотропиялық түр өзгеріс-терінің құрамы мен қасиеттерін салыстыру 8.4.2.5 - Жер бетіндегі озон қабатының маңызын түсіндіру
3-тоқсан		
8.3 Химиялық элементтер-дің периодтық жүйесі	Химиялық элементтердің периодтық жүйесінің құрылымы Химиялық элемент атомдарының қасиеттері мен кейбір сипаттамаларының периодты түрде өзгеруі	8.2.1.1 - топ, период, атом нөмірінің физикалық мәнін түсіндіру, бір топтағы элементтердің сыртқы электрондық деңгейінде электрондар санының бірдей болатындығын түсіну 8.2.1.2 - топтар мен периодтарда элементтер қасиеттерінің заңдылықпен өзгеретінін түсіндіру
	Периодтық жүйедегі орны бойынша элементтің сипаттамасы Химиялық элементтердің табиғи ұяластары және олардың қасиеттері	8.2.1.3 - периодтық жүйедегі орны бойынша химиялық элементті сипаттау 8.2.1.4 - химиялық қасиеттері ұқсас элемент-тердің бір топқа жататындығын дәлелдеу;
	Металдар және бейметалдар	8.2.1.5 - химиялық элементтің периодтық кестеде орналасуына сай қасиеттерін болжау
8.3 Химиялық байланыс түрлері	Электртерістілік. Ковалентті байланыс Иондық байланыс	8.1.4.1 - электртерістілік ұғымы негізінде атомдар арасындағы ковалентті және иондық байланыстың түзілуін түсіндіру
	Кристалдық тор түрлері, байланыс типтері және заттардың қасиеттері арасындағы өзара байланыс	8.1.4.2 - заттар қасиеттерінің кристалдық тор типтеріне тәуелділігін түсіндіру
8.3 Ерітінділер және ерігіштік	Заттардың суда еруі. № 4 зертханалық тәжірибе "Заттардың ерігіштігін зерттеу" Заттардың ерігіштігі.	8.3.4.1 - заттардың ерігіштігі, заттың 100 г судағы ерігіштігін есептеу, алынған нәтижелерді анықтамалық мәндермен салыстыру
	Еріген заттың массалық үлесі Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы.	8.3.4.2 - еріген заттың массалық үлесі мен ерітіндінің белгілі массасы бойынша еріген заттың массасын, ерітіндідегі заттың молярлық концентрациясын есептеу
4-тоқсан		
8.4 Бейоргани-калық қосылыстар-дың негізгі кластары.	Оксидтер. № 5 зертханалық тәжірибе "Оксидтердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.7 - оксидтердің жіктелуін және қасиет-терін білу, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
Генетикалық байланыс	Қышқылдар. № 6 зертханалық тәжірибе	8.3.4.8 - қышқылдардың жіктелуін, қасиет-терін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция

	"Қышқылдардың қасиеттерін зерттеу"	теңдеулерін құрастыру
	Негіздер. № 7 зертханалық тәжірибе "Негіздердің қасиеттерін зерттеу"	8.3.4.9 - негіздердің жіктелуі мен қасиеттерін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Тұздар. № 8 зертханалық тәжірибе "Тұздардың қасиеттері және алынуы"	8.3.4.10 - тұздарды алудың әртүрлі әдістерін білу, сәйкес реакция теңдеулерін құрастыру 8.3.4.11 - тұздардың қасиеттерін, жіктелуін білу және түсіну, олардың химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру
	Бейорганикалық қосылыстар арасындағы генетикалық байланыс	8.3.4.12-бейорганикалық қосылыстардың негізгі кластары арасындағы генетикалық байланысты зерттеу
8.4 Көміртек және оның қосылыстары	Көміртектің жалпы сипаттамасы Көміртектің аллотропиялық түр өзгерістері	8.4.3.1 – көміртектің сипаттамасын, табиғатта көміртек және оның қосылыстарының таралуын түсіндіру 8.4.3.2 - көміртектің аллотропиялық түр өзгерістерінің құрылысын және қасиеттерін салыстыру
	Көміртектің қасиеттері. Көміртектің оксидтері. № 4 практикалық жұмыс "Көмірқышқыл газын алу және оның қасиеттерін зерттеу"	8.4.3.3 -көміртектің физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу 8.4.3.4 - көмірқышқыл газын ала алу, оны анықтау және қасиеттерін зерттеу;
	Табиғаттағы су Судың ластану себептері. Судың кермектігі. № 9 зертханалық тәжірибе "Судың кермектігін анықтау"	8.4.2.6 - судың ластануының қауіптілігі мен себепін анықтау, суды тазарту әдістерін түсіндіру 8.4.2.7 - судың "кермектігін" анықтау және оны жою тәсілдерін түсіндіру 8.4.2.8 - суды сусыз мыс (II) сульфатын қолданып анықтау тәсілін білу

2) 9-СЫНЫП

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
9.1 Электродиттік диссоциация	Электродиттер мен бейэлектродиттер.	9.4.1.1 - электродиттер мен бейэлектродиттердің анықтамасын білу және келтіру 9.4.1.2 - заттардың ерітінділері немесе балқымаларының электрөткізгіштігі химиялық байланыс түріне тәуелді екендігін түсіндіру
	Электродиттік диссоциациялану теориясы	9.4.1.3 - электродиттік диссоциация теориясының негізгі қағидаларын білу
	Қышқыл, негіз, тұздардың электродиттік диссоциациясы.	9.4.1.3 - ерітіндінің қышқылдығы мен сілтілігін ажырату
	Диссоциациялану дәрежесі. Күшті және әлсіз	9.4.1.4 -күшті және әлсіз электродиттерге мысал келтіру және оларды ажырату,

	электродиттер	диссоциациялану дәрежесін анықтай білу 9.2.2.1 - реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру
	Электродиттік диссоциациялану теориясы тұрғысынан қышқыл, негіз, тұздардың химиялық қасиеттері	9.3.4.1 - қышқылдар, еритін және ерімейтін негіздер, орта тұздардың химиялық қасиеттерін көрсететін реакция теңдеулерін молекулалық және иондық түрде құрастыру
	Тұздар гидролизі. № 1 зертханалық тәжірибе "Тұздар гидролизі"	9.3.4.2 - орта тұз ерітіндісінің ортасын тәжірибе жүзінде анықтау 9.3.4.3- орта тұз гидролизінің теңдеуін молекулалық және иондық түрде құрастыру
9.1 Бейорганика-лық қосылыстар-дың сапалық талдауы	Катиондарға сапалық реакциялар. № 2 зертханалық тәжірибе "Ca ²⁺ , Ba ²⁺ , Cu ²⁺ катиондарын жалын түсінің боялуы бойынша анықтау".	9.4.1.5 - Ca ²⁺ , Ba ²⁺ , Cu ²⁺ металл катиондарын анықтау үшін жалын түсінің боялу реакциясын жүргізу және сипаттау
	Аниондардың сапалық реакциялары. № 3 зертханалық тәжірибе "Сулы ерітіндідегі Cl ⁻ , Br ⁻ , I ⁻ , PO ₄ ³⁻ -аниондарын анықтау"	9.4.1.6 - хлорид-, бромид-, йодид-, сульфат, карбонат-, фосфат-, нитрат-, силикат-иондарына сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жүргізу және ион алмасу реакцияларын бақылап нәтижесін сипаттау
	Есептер шығару "Әрекеттесуші заттардың біреуі артық мөлшерде берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер"	9.2.3.1 - әрекеттесуші заттардың біреуі артық берілген реакция теңдеулері бойынша есептеулер жүргізу
9.1 Химиялық реакция жылдамдығы	Химиялық реакциялар-дың жылдамдығы. Химиялық реакциялар жылдамдығына әсер ететін факторлар. № 4 зертханалық тәжірибе "Реакция жылдамдығына температура, концентрация мен бөлшектер өлшемінің әсері"	9.3.2.1 - реакция жылдамдығы және оған әсер ететін факторларды анықтау және оны бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан түсіндіру
	Катализаторлар. Ингибиторлар. № 1 практикалық жұмыс "Реакция жылдамдығына катализатордың әсері"	9.3.2.2 - катализатордың реагенттен айырмашылығын және реакция жылдамдығына әсерін түсіндіру 9.3.2.3 - реакция жылдамдығына ингибитордың әсерін түсіндіру
9.1 Қайтымды реакциялар	Қайтымды және қайтымсыз химиялық реакциялар. Химиялық тепе-теңдік. № 1 көрсетілім "Қайтымды химиялық реакциялар".	9.3.3.1 - қайтымды және қайтымсыз реакцияларды білу 9.3.3.2 - тепе-теңдікті динамикалық үдеріс ретінде сипаттау және Ле-Шателье-Браун принципі бойынша химиялық тепе-теңдіктің ығысуын болжау;
2-тоқсан		

<p>9.2 Тотығу-тотықсыздану реакциялары</p>	<p>Тотығу дәрежесі. Тотығу және тотықсыздану Тотығу-тотықсыздану реакциялары</p>	<p>9.2.2.2 - тотығу дәрежесі ұғымының мәнін түсіндіру және оны заттың формуласы бойынша анықтау 9.2.2.3 - Тотығу-тотықсыздану реакцияларына мысалдар жазу 9.2.2.4 - электрондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакцияларының коэффициенттерін қою</p>
<p>9.2 Металдар мен құймалар</p>	<p>Металдардың жалпы сипаттамасы. Металдар құймалары. № 2 көрсетілім "Металдар және құймалар" Есептер шығару "Реакция теңдеуі бойынша қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың массасы белгілі жағдайда зат массасын есептеу"</p>	<p>9.1.4.1 - металдық байланыс пен металдық кристалдық тор жайындағы білімдерін қолданып металдардың қасиетін түсіндіре алу 9.1.4.2 - құйма ұғымын және оның артықшылықтарын білу 9.1.4.3 - шойын мен болаттың құрамы мен қасиеттерін салыстыру; 9.4.2.4 - Қазақстандағы металдардың кен орындарын атау және оларды өндіру үдерістерін, қоршаған ортаға әсерін түсіндіру 9.2.3.2 - қоспаның белгілі бір массалық үлесін құрайтын, басқа заттың белгілі жағдайда реакция теңдеуі бойынша зат массасын есептеу</p>
<p>9.2 1 (I), 2 (II) және 13 (III) топ элементтері және олардың қосылыстары</p>	<p>1 (I)-топ элементтері және олардың қосылыстары. № 3 көрсетілім "Натрийдің сумен әрекеттесуі" 2 (II)-топ металдары және олардың қосылыс-тары. № 5 зертханалық тәжірибе "Кальцийдің сумен және қышқыл ерітіндісімен әрекеттесуі" 13 (III)-топ металдары. Алюминий және оның қосылыстары. № 4 көрсетілім "Алюминий мен оның құймалары".</p>	<p>9.2.1.1 - атом құрылысы негізінде сілтілік металдардың жалпы қасиеттерін түсіндіру 9.2.1.2 - сілтілік металдардың оксидтері мен гидроксидтерінің негіздік қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру 9.2.1.3 - 1 (I)- ші және 2 (II) топ металдарының жалпы қасиеттерін салыстыру және реакция теңдеулерін құрастыру 9.2.1.4 - кальций оксиді мен гидроксидінің негіздік қасиеттерін түсіндіру және қолданылуын сипаттау 9.2.1.5 - атом құрылысы негізінде алюминийдің қасиеттерін түсіндіру, оның маңызды қосылыстары мен құймаларының қолдану аймағын атау</p>
<p>3-тоқсан</p>		
<p>9.3 17 (VII), 16 (VI), 15 (VI), 14 (IV) - топ элементтері және олардың қосылыстары</p>	<p>Галогендер Хлор</p>	<p>9.1.4.5 галоген молекулаларының электрондық формулаларын құрастыру 9.2.1.6 - топта галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын болжау 9.2.1.7 - хлордың химиялық қасиеттерін сипаттау: металдармен, сутекпен және галогенидтермен әрекеттесуі</p>

Хлорсутек қышқылы.	9.2.1.8 - хлорсутек қышқылы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін зерттеу және қолдану аясын білу
16 (VI)-топ элементтері. Күкірт.	9.2.1.9 - 16 (VI)-топ элементтерінің жалпы қасиетін сипаттау
Күкірттің қосылыстары	9.2.1.10 - күкірттің (IV) және (VI) оксидтерінің физикалық және химиялық қасиеттерін салыстыру және күкірт диоксидінің физиологиялық әсерін түсіндіру 9.4.2.1 - қышқылдық жаңбырдың пайда болу себебі мен экологияға тигізетін әсерін түсіндіру
Күкірт қышқылы және оның тұздары. № 3 практикалық жұмыс "Сұйылтылған күкірт қышқылы ерітіндісі және оның тұздарының химиялық қасиеттерін зерттеу"	9.2.1.11 - күкірт қышқылы ерітіндісі мен оның тұздарының физикалық және химиялық қасиеттерін зерттеу
Азот. № 6 зертханалық тәжірибе "Азот молекуласының моделі"	9.2.1.12 - азоттың қасиеттерін және табиғаттағы азот айналымын түсіндіру
Аммиак. №7 зертхана-лық тәжірибе "Аммиак молекуласының моделі"	9.1.4.6 - аммиактың молекулалық, электрондық және құрылымдық формуласын түсіндіру
Аммиактың қасиеттері, алынуы мен қолданылуы. №4 практикалық жұмыс "Аммиактың алынуы және оның қасиеттері"	9.2.1.13 - аммиактың алу қасиеттерін мен қолданылуын түсіндіру
Азот қышқылы.	9.1.4.7 - азот қышқылының молекулалық, формулаларын білу және атомдар арасындағы химиялық байланыстардың түзілуін түсіндіру 9.2.1.14 - азоттан азот қышқылын алудың реакция теңдеуін құрастыру
Азот қышқылы мен нитраттардың өзіне тән қасиеттері	9.2.1.15 - сұйылтылған және концентрлі азот қышқылының металмен әрекеттесуінің ерекшелігін сипаттау және реакция теңдеулерін құрастыру 9.2.1.16 - нитраттың қасиеттерін сипаттау
Фосфор және оның қосылыстары	9.2.1.17 - фосфордың аллотропиялық түр өзгерістерін салыстыру 9.4.2.2 - фосфор қосылыстарының Қазақстандағы кен орындарын атау
Минералды тыңайтқыштар. № 4 көрсетілім "Минералды тыңайтқыштар"	9.4.2.3 - минералды тыңайтқыштардың жіктелуі және олардың құрамына кіретін қоректік элементтерді атау 9.4.2.4 - азот және фосфор тыңайтқыштарының қоршаған ортаға әсерін

		зерделеу
	Кремний және оның қосылыстары. № 5 көрсетілім "Алмаз, кремний, кремний диоксиді мен кремний карбидінің кристалдық торының модельдері"	9.2.1.18 - кремнийдің қолданылу аймағын және оның жартылай өткізгіш ретінде қолданылуын түсіндіру 9.1.4.8 - кремний, оның диоксиді мен карбидін-дегі химиялық байланыс түрін және кристалдық тор түрін сипаттау
9.3 Адам ағзасындағы химиялық элементтер	Адам ағзасының химиялық құрамы. Макроэлементтер, микроэлементтер және олардың маңызы Ауыр металдармен қоршаған ортаның ластануы	9.5.1.1 - адам ағзасының құрамына кіретін элементтерді атау және олардың маңызын түсіндіру (O, C, H, N, Ca, P, K, S, Cl, Mg, Fe) 9.5.1.2 - Қазақстанның тұрғындарының типтік тамақтану рационаын зерттеу және теңгерімді тамақтану рационаын құрастыру 9.5.1.3 - қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау және олардың ағзаларға әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
9.4 Органикалық химияға кіріспе	Органикалық заттардың ерекшеліктері Органикалық қосылыстардың жіктелуі. № 6 көрсетілім "Алкандардың алғашқы бес өкілдерінің және сызықты құрылымды спирттердің модельдері" Органикалық қосылыстардың гомологтық қатарлары. Органикалық қосылыстардың номенклатурасы Органикалық қосылыстардың изомериясы. № 7 көрсетілім "Пентан изомерлерінің модельдері" Есеп шығару "Элементтердің массалық үлестері мен салыстырмалы тығыздық бойынша газтекес заттардың молекулалық формуласын табу"	9.4.3.1 - органикалық қосылыстардың көптүрлілігінің себебін түсіндіру 9.4.3.2 - көмірсутектердің және олардың туындылары: спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, көмірсулар, аминқышқылдарының жіктелуін білу 9.4.3.3 - функционалдық топ түсінігін, берілген класс қосылысының химиялық қасиеттерін анықтайтын топ ретінде түсіндіру 9.4.3.4 - гомолог ұғымын және гомологтық айырмашылықты білу 9.4.3.5 - органикалық қосылыстардың негізгі кластары: алкандар, алкендер, алкиндер, арендер, спирттер, альдегидтер, карбон қышқылдары, аминқышқылдары үшін IUPAC номенклатурасын қолдану 9.4.3.6 - изомерия құбылысын білу және көмірсутектер құрылымдық изомерлерінің формулаларын құрастыру 9.2.3.4 - газтекес заттардың молекулалық формуласын салыстырмалы тығыздық пен элементтердің массалық үлестері арқылы анықтау
9.4 Көмірсутек-тер. Отын	Алкандар Алкендер.	9.4.3.7 - алкандардың химиялық қасиеттерін сипаттау және оны реакция теңдеулерімен дәлелдеу 9.4.3.8 - қанықпағандық ұғымын сипаттау;

	№ 8 көрсетілім "Этиленнің жануы, бром суы мен калий перманганаты ерітінділерін түссіздендіруі"	9.4.3.9- этен мысалында алкендердің химиялық қасиеттерін оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу 9.4.3.10 - пластиктің ыдырау мерзімінің ұзақтық мәселесін түсіну және оқып білу, қоршаған ортада пластик материалдардың көбеюінің зардабын білу
	Алкиндер	9.4.3.11 - этин мысалында алкиндердің химия-лық қасиеттерін оқып үйрену, химиялық реакция теңдеулерімен дәлелдеу
	Ароматты көмірсутектер. Бензол	9.4.3.12 - бензолдың алынуы, қасиеттері және қолданылуын сипаттау
	Көмірсутекті отындар. № 9 көрсетілім "Отын түрлері"	9.4.3.13 - құрамында көміртек бар қосылыстар-дың отын ретінде пайдалану мүмкін екендігін білу және альтернативті отын түрлерін зерттеу, олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін атау 9.4.3.14 - Қазақстандағы көмірдің, мұнайдың, табиғи газдың кен орындарын атау және оларды өндірудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Мұнай. № 10 көрсетілім "Мұнай және мұнай өнімдері"	9.4.3.15 - мұнай фракцияларын және шикі мұнайды айдау өнімдерінің қолдану аймақтарын атау
9.4 Оттекті және азотты органикалық қосылыстар	Оттекті органикалық заттар. Спирттер	9.4.3.16 - оттекті органикалық заттардың жіктелуін білу 9.4.3.17 - спирттердің жіктелуін, метанол мен этанолдың қолданылуын, этанолдың алынуын білу және қасиеттерін түсіндіру 9.4.3.18 - метанол мен этанолдың адам ағзасына физиологиялық әсерін түсіндіру
	Карбон қышқылдары. №8 зертханалық тәжі-рибе "Сірке қышқылы-ның қасиеттерін зерттеу"	9.4.3.19 - карбон қышқылдарының құрамын білу және сірке қышқылының химиялық қасиеттері мен қолданылуын сипаттау
	Күрделі эфирлер мен майлар	9.4.3.20 - күрделі эфирлер мен майлардың ерек-шеліктері мен майлардың қызметін түсіндіру
	Сабын мен синтетикалық жуғыш заттар	9.4.3.21 - сабынның алынуы мен оның қолданылуын білу 9.4.3.22 - синтетикалық жуғыш заттардың қоршаған ортаға әсерін түсіндіру
	Көмірсулар	9.4.3.23 - көмірсулардың жіктелуін, биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру
	Амин қышқылдары. Нәруыздар. №9 зертханалық тәжірибе "Нәруыздардың денатурациясы"	9.4.3.24 - нәруыз денатурациясының реакциясын зерттеу 9.4.3.25 - нәруыздың биологиялық маңызы мен қызметін түсіндіру

Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 23-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 622-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Биология" пәнінің мақсаты – оқушыларға органикалық дүниенің көптүрлілігі, ондағы болып жатқан құбылыстар мен үдерістердің заңдары мен заңдылықтары, сонымен қатар адам оның ажырамас бөлігі туралы білім мен түсінік жүйелерін беру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) жер бетіндегі барлық тірі ағзалардың құндылығын түсіну үшін өмірдің құрылымды-функционалды және генетикалық негіздері туралы, тірі табиғаттың негізгі патшалықтары ағзаларының көбеюі мен дамуы, экожүйе, биоалуантүрлілік, эволюция туралы білім жүйесін қалыптастыру;

2) экологиялық этика нормалары мен ережелерін, табиғатқа жауапкершілікпен қарауын қалыптастыру;

3) генетикалық сауаттылықты қалыптастыру - салауатты өмір салты негіздері, психикалық, тән және моральдық денсаулық сақтау;

4) оқушылардың тұлғалық қасиеттерін дамыту, биологиялық білімдерін практикада қолдануға ұмтылу, медицина, ауыл шаруашылығы, биотехнология, экологиялық менеджмент және қоршаған ортаны қорғау саласындағы практикалық іс-шараларға қатысу.

2-тарау. "Биология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Биология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

7-сыныпта – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағат;

9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағат.

5. "Биология" оқу пәнінің оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған.

6. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

7. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

- 1) тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері;
- 2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму;
- 3) ағза мен қоршаған орта;
- 4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар.

8. "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) тірі ағзалардың көптүрлілігі;
- 2) қоректену;
- 3) заттардың тасымалдануы;
- 4) тыныс алу;
- 5) бөліп шығару;
- 6) қозғалыс;
- 7) координация және реттелу.

9. "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) көбею;
- 2) жасушалық айналым;
- 3) өсу және даму;
- 4) тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;
- 5) эволюциялық даму мен селекция негіздері.

10. "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) биосфера, экожүйе, популяция;
- 2) адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

11. "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) молекулалық биология мен биохимия;
- 2) жасушалық биология;
- 3) микробиология және биотехнология;
- 4) биофизика.

12. 7-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Экожүйелер". Органың экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, рН, ылғалдылық) биотикалық (микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). №1 Зертханалық жұмыс: "Жергілікті жердің

экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)". Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру". Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы. Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор. Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары. Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері;

2) "Тірі ағзаларды жүйелеу". Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер. Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану;

3) "Жасушалық биология". Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға;

4) "Су және органикалық заттар". Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылу сыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі рөлі. №2 зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу". Микро- (мырыш, темір, селен, фтор) және макроэлементтердің (магний, кальций, калий, фосфор) тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. №3 Зертханалық жұмыс: "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу".

5) "Заттардың тасымалдануы". Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі. Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. №4 зертханалық жұмыс : "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". №5 зертханалық жұмыс: "Тамыр аймақтарын зерттеу". Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар;

6) "Тірі ағзалардың қоректенуі". Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі

арнайы мүше. Судың булануы мен газдардың алмасуы. Фотосинтезге қажетті жағдайлар. №6 зертханалық жұмыс: "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу";

7) "Тыныс алу". Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс арудың маңызы. №7 зертханалық жұмыс: "Өсімдіктердің тыныс алуын зерттеу". Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу: "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тыныс алу жүйесі мүшелерін салыстыру". Тыныс алу мүшелері. Адамның тыныс алу жолдарының құрылысы мен газ алмасу мүшелері. Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары.

8) "Бөліп шығару". Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлар мен өсімдіктердегі бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері.

9) "Қозғалыс". Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер, таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері. Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыс тәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау;

10) "Координация және реттелу". Жүйке жүйесінің типтері. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері. Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары. Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. №8 зертханалық жұмыс: "Тізе рефлексі". Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері;

11) "Тұқымқуалау мен өзгергіштік". Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен дезоксирибонуклеин қышқылы рөлі. Жүре пайда болған және тұқым қуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы дезоксирибонуклеин қышқылы жайлы түсінік. Өртүрлі ағза түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар;

12) "Көбею". Өсімдіктердің өсімді жолмен көбеюі, оның түрлері және табиғаттағы биологиялық маңызы. Өсімдік өсіруде өсімді жолмен көбею

тәсілдерін бау-бақшада қолдану. Қалемшелеу, сұлатпа өркен, телу (қалемшелермен, көзшелермен), көбею ұлпаларымен. Өсімдіктердегі ұрықтану туралы түсінік және зиготаның түзілуі. Қосарлы ұрықтану. Қосарлы ұрықтанудың биологиялық маңызы;

13) "Өсу және даму". Ағзалардың дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. №9 зертханалық жұмыс: "Жылдық сақинаны санау". Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар.

14) "Микробиология және биотехнология". Бактериялардың формаларының әртүрлілігі. Бактериялардың таралуы. №10 зертханалық жұмыс: "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру". Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары. Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. №11 зертханалық жұмыс: "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу". Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. №12 зертханалық жұмыс: "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу". Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері.

13. 8-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

"Жасушалық биология". Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль. Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшық ет, жүйке. №1 зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". №2 зертханалық жұмыс: "Жануарлар ұлпаларын жіктеу";

"Молекулалық биология". Жасушаның құрамындағы органикалық заттар. Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, нәруыз, сахароза, гликоген, крахмал, жасунық пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз.

"Тірі ағзалардың көп түрлілігі". Өсімдік бөлімдерінің ерекшелік белгілері. №3 зертханалық жұмыс: "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашық тұқымдылар және жабық тұқымдылар". Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең

саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы саңырауқұлақтар. Дара жарнақты және қосжарнақты өсімдіктер. №4 зертханалық жұмыс: "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу". Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау";

"Қоректену". Жауын құртының, сиырдың және адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру. Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның ас қорыту жолдарының құрылысы. Ас қорыту бездері. Ас қорыту мүшелерінің қызметі. Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу. Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери-бери ауруы, С авитаминоздағы қыркұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. №5 зертханалық жұмыс: "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау;

"Заттардың тасымалдануы". Ағзаның ішкі ортасы және оның маңызы. Лимфа. Лимфа айналымы мен оның маңызы. Гомеостаз. Ағзаның ішкі ортасы: қан, лимфа, ұлпа сұйықтығы. Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық;

Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттер. Эритроциттер. Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амебалық қантышқақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес (ұшық). Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу. Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қан тамырларының құрылысы мен қызметі. Қан тамырлар жүйесінің түрлері. Үлкен және кіші қанайналым шеңберлері. Адамның қанайналым жүйесі. Жүрек - қантамырлар жүйесі ауруларының себеп-салдары.

"Тыныс алу". Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Тыныс алудың минуттық көлемі. Әртүрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел

адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тыныс алу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. №6 зертханалық жұмыс: "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу";

"Бөліп шығару". Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несепжар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліп шығару және сүзу мүшелері. Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі. Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары. Белгілері мен алдын алу шаралары;

"Қозғалыс". Адам қаңқасының құрылысы. Тірек – қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі. Буынның құрылысы және қызметтері. Сүйек буындарының атқаратын қызметіне сәйкес бейімделуі. Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі. Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары;

"Биофизика". Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшық еттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер;

"Координация және реттелу". Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. №7 зертханалық жұмыс: "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу". Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. №8 зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу" (құлақтың есту қабілетін анықтау). "Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасуы және қызметі. Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция). Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморцепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар). №9 зертханалық жұмыс: "Тері сезімталдығын зерттеу".

"Көбею". Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы. Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит. Ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі;

"Өсу және даму". Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрюла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез;

"Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта

жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс. Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері.

"Биосфера, экожүйе, популяция". Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру". Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Популяция санының өзгеруі. Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарым-қатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі;

"Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Адамның табиғаттағы рөлі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры. Қазақстан Республикасының экологиялық проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары.

14. 9-сыныпқа арналған биология пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

"Жасушалық биология". Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері.

"Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе". Өртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. №1 зертханалық жұмыс: "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті жердің) анықтау". Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және қоректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері. Табиғаттағы көміртегі пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі;

"Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері". Пайдалы қазбаларды өндірудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері. Жылыжай эффектісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері;

"Қоректену". Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару. Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы.

№2 зертханалық жұмыс: "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, рН) әсерін зерттеу".

5) "Заттар тасымалы". Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалуды. Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері.

6) "Тыныс алу". Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыныс алу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс арудың тиімділіктері. Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері;

7) "Бөліп шығару". Нефронның құрылысы және қызметі. Зәр шығару жүйесінің гигиенасы. Бүйрек және зәр шығару жүйесінің аурулары. және алдын алу шаралары. тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы;

8) "Координация және реттелу". Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар). Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер. Тыныс алу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі. Гомеостазды тұрақты ұстаудың механизмдері. Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. №3 зертханалық жұмыс: "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу";

9) "Қозғалыс". Бұлшық еттің жұмысы №4 зертханалық жұмыс: "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу";

10) "Молекулалық биология". Дезоксирибонуклеин қышқылы молекулалық құрылысының принциптері: нуклеотидтердің комплементарлығы. Модельдеу "Дезоксирибонуклеин қышқылы молекуласын құру";

11) "Жасушалық цикл". Митоз. Митоз фазалары. №5 зертханалық жұмыс: "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу". Митоз. Митоз фазалары. Модельдеу "Митоз кезеңдерін зерттеу";

12) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Г. Мендель анықтаған белгілердің тұқым қуалаушылық заңдылықтары. Тұқым қуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі. Тұқым қуалаушылықтың генетикалық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гамета тазалығы заңы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Басымдылық заңы. Ажырау заңы. Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері.

Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру". Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауылшаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары;

13) "Микробиология және биотехнология". Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауыл шаруашылығында).

14) "Көбею". Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі. Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу. Контрацепция түрлері, жыныстық жолмен берілетін аурулар: Жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы, сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары;

15) "Өсу және даму". Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы. Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері;

16) "Эволюциялық даму". Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы. Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік. Эволюциялық үдерістегі өзгергіштіктің (мутациялық, комбинативтік) рөлі. Табиғи сұрыпталу, оның түрлері (қозғаушы және тұрақтандырушы). Тіршілік үшін күрес (түршілік, тұраралық). Модельдеу "Бейімделгіштікті табиғи сұрыпталу нәтижесі ретінде зерттеу (көбелек)". "Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері;

17) Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері.

3 3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

16. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

1) тірі организмдердің көп түрлілігі, құрылымы мен қызметтері:

Білім алушылар білуі тиіс:			
Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Тірі ағзалардың көптүрлілігі	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру	8.1.1.1 балдырлар мүктәрізділер, қырықжапырақ тәріздестер,	9.1.1.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін
	7.1.1.2 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың	ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар мысалында	сипаттауда бинарлы номенклатураны қолдану

	құрылысының айырмашылық белгілерін сипаттау 7.1.1.3 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану	өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау 8.1.1.2 саңырауқұлақтардың ерекшелік белгілерін сипаттау; 8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын салыстыру 8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша сипаттау	(анықтағыш бойынша)
2. Қоректену	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау және құрылысы мен оның қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру	8.1.2.1 омыртқасыздар, күйіс қайыратын жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау
	7.1.2.2 фотосинтез үдерісі үшін қажетті жағдайларды зерттеу	8.1.2.2 әртүрлі типті тістердің құрылысы мен қызметтері арасындағы байланысын және тісті күту ережелерін сипаттау 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты түсіндіру 8.1.2.4 ас қорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану белгілерін анықтау 8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау және азық-түлік құрамындағы С дәруменін анықтау 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түліктер тізімін жасау	9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкес ферменттердің арасындағы байланысты орнату 9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әсер ететін әр түрлі жағдайларды (температура, рН) зерттеу
3. Заттардың тасымалдануы	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу 7.1.3.3 сабақ пен тамырдың ішкі құрылысын зерттеу 7.1.3.4 сабақ және тамырдың құрылысы мен қызметтерінің өзара байланысын сипаттау 7.1.3.5 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау 8.1.3.2 лейкоциттердің, эритроциттердің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.3 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру 8.1.3.4 Иммуитет ролін және аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін анықтау 8.1.3.5 Адам жүрегінің құрылысы мен қантамыр жүйелерінің маңызын сипаттау және жүрек-қантамыр ауруларының себептерін анықтау	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру 9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру

		8.1.3.6 жануарлардың қантамырлар жүйесінің түрлерін сипаттау	
4. Тыныс алу	7.1.4.1 тірі ағзалар үшін тыныс алудың маңызын сипаттау 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу 7.1.4.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру 7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелері құрылысының ерекшеліктерін танып білу және тыныс алу мүшелерінің ауыруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау 8.1.4.2 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру 9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру
5. Бөліп шығару	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетіндегі бөліп шығарудың маңызын сипаттау	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау 8.1.5.2 терінің құрылысын сипаттау және тері ауруларын және оның алдын алу шараларын түсіндіру	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау 9.1.5.2 зәр шығару жүйесі, бүйрек ауруларының алдын алу шараларын түсіндіру 9.1.5.3 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасуларының соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
6. Қозғалыс	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалу себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау (тропизмдер, таксистер); 7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсерін түсіндіру 7.1.6.3 омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау 8.1.6.2 бұлшық ет ұлпасының қызметтері 8.1.6.3 сымбаттың бұзылуы және жалпақ жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максимальды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу
7. Координация және реттелу	7.1.7.1 жүйке жүйесінің типтерін сипаттау 7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметі мен құрылымдық компоненттерін атау 7.1.7.3 орталық және вегетативті жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру 7.1.7.4 рефлекстік доғаны зерттеу 7.1.7.5 ағзаның тіршілік әрекетін қалпына келтіру және	8.1.7.1 көруді қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережелерін сипаттау 8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зертеу және есту гигиенасы ережелерін сипаттау 8.1.7.3 эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін анықтау 8.1.7.4 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан	9.1.7.1 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау 9.1.7.2 нейрогуморальді реттелу және гомеостаз механизмін түсіндіру 9.1.7.3 өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау

	тынығуы үшін ұйқының маңызын түсіндіру 7.1.7.6 жүйке жүйесінің қызметіне алкоголь, шылым және есірткілік заттардың әсерін түсіндіру	туындаған ауруларды атау 8.1.7.5 терінің сезімталдығын зерттеу	
--	--	---	--

2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, эволюциялық даму:

	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Көбею	7.2.1.1 өсімдіктердің жыныссыз және жынысты көбеюін сипаттау 7.2.1.2 айқас тозаңдану мен өздігінен тозаңдануды және гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын сипаттау	8.2.1.1 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру 8.2.1.2 ашық тұқымды және жабық тұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау 9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау 9.2.1.3 контрацепцияның түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың алдын алу шараларын түсіндіру
2. Жасушалық айналым	7.2.2.1 әртүрлі ағзалар түрлеріндегі хромосомалардың санын салыстыру	8.2.2.1 тірі ағзалардың өсуі мен дамуы үшін митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру	9.2.2.1 митоздың кезеңдерін сипаттау; 9.2.2.2 мейоз кезеңдерін сипаттау
3. Өсу және даму	7.2.3.1 ағздардың өсу мен даму үдерістерін сипаттау 7.2.3.2 өсімдіктер мен жануарлардың онтогенез кезеңдерін ажырату 7.2.3.3 жануарлардың онтогенезіндегі тура және түрленіп даму типтерін салыстыру	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 ұрық жапырақшаларынан қалыптасқан мүшелерді сипаттау	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру 9.2.3.2 адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
4. Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқым қуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу 7.2.4.2 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылының маңызын түсіндіру	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу 8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау 8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу;	9.2.4.1 генетиканың дамуымен қалыптасуындағы Мендель зерттеулерінің ролін бағалау 9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін тұжырымдау және моногибридті будандастыруға есептер шығару 9.2.4.3 дигибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін негіздерін дәлелдеу және есептер шығару 9.2.4.4 адамның қан тобының тұқымқуалауын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру

		9.2.4.5 адам генетикасын зерттеудің негізгі әдістерін сипаттау; 9.2.4.6 шежіре сызбасын құру 9.2.4.7 мәдени өсімдіктердің өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологиялардың қолданылуын зерттеу
5. Эволюциялық даму мен селекция негіздері		9.2.5.1 эволюцияның қозғаушы күштерін сипаттау 9.2.5.2 түрдің құрылымы мен критерийлері мен түр түзілу үдерісін түсіндіру сипаттау

3) ағза мен қоршаған орта:

	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Биосфера, экожүйе, популяция	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзаларының тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу 7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді құрастыру және салыстыру; 7.3.1.3 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау	8.3.1.1 су және құрлық экожүйелерін салыстыру 8.3.1.2 ағзалардың түрлі тірі қалу тәсілдерін зерттеу; 8.3.1.3 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау 8.3.1.4 тірі ағзалардың қоршаған орта жағдайларына бейімделуін түсіндіру	9.3.1.1 энергия ағымының тиімділігін есептеу; 9.3.1.2 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру 9.3.1.3 азот пен көміртек айналымының табиғаттағы сызбасын құру
2. Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау 7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің шаруашылық салаларынан мысалдар келтіру 7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың өсімдіктері мен жануарларын сипаттау 7.3.2.4 Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жергілікті өңірдің жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептерін негіздеу 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау; 8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру	9.3.2.1 пестицидтерді пайдаланудың, қоршаған ортаға мен адам денсаулығы әсерін түсіндіру 9.3.2.2 жылыжай эффектісінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру 9.3.2.3 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру

4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар:

Бөлім	7-сынып	8-сынып	9-сынып
1. Молекулалық биология мен биохимия	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар тіршілігі үшін маңызын сипаттау 7.4.1.2 азық-түліктер құрамындағы нәруыз, май,	8.4.1.1 жасушадағы органикалық заттарды сипаттау 8.4.1.2 көмірсулар мен липидтердің, нәруыздардың	9.4.1.1 дезоксирибонуклеин қышқылы молекуласының қос шыыршықты құрылымын сипаттау

	көмірсулардың бар болуын дәлелдеу	биологиялық қызметтерін сипаттау	9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық қағидалары негізінде үлгілеу
2. Жасушалық биология	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", "мүше", "мүшелер жүйесі" туралы түсініктер	8.4.2.1 өсімдік және жануар ұлпаларын жіктеу; 8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын салыстыру	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру
3. Микробиология және биотехнология	7.4.3.1 бактериялар формаларының әртүрлілігін сипаттау 7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу 7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер мен залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау 7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру	8.4.3.1 қарапайымдылар, бактериялар, саңырауқұлақтар, вирустармен туындайтын аурулардың ерекшеліктері мен алдын алу шараларын сипаттау	9.4.3.1 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4. Биофизика		8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлі үдерістерді зерттеу

17. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырыптар/Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
Білім алушылар:		
1-тоқсан		
Экожүйелер	Орғаның экологиялық факторлары: абиотикалық (температура, жарық, рН, ылғалдылық) биотикалық	7.3.1.1 жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі

	(микроағзалар, жануарлар, өсімдіктер). №1 Зертханалық жұмыс "Жергілікті жердің экожүйелерін зерттеу (мектеп ауласы мысалында)"	ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу
	Қоректік тізбектер және қоректік торлар. Модельдеу "Қоректік тізбек пен торды құру"	7.3.1.2 табиғи қоректік тізбектерді құрастыру және салыстыру
	Экологиялық сукцессиялар: Бірінші және екінші реттік сукцессиялар. Экожүйелердің алмасуы	7.3.1.3 экологиялық сукцессия үдерісін сипаттау
	Адам экожүйенің бір бөлігі. Антропогендік фактор	7.3.2.1 адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау
	Адам әрекеттерінің экожүйеге жағымсыз әсері	7.3.2.2 экожүйеге жағымсыз әсер ететін адам тіршілігінің салаларына мысалдар келтіру
	Қазақстанда ерекше қорғалатын аймақтар. Жергілікті жердің ерекше қорғалатын аймақтары	7.3.2.3 Қазақстан Республикасының ерекше қорғалатын табиғи аймақтарының өсімдіктері мен жануарларын сипаттау
	Қазақстан Республикасының Қызыл кітабы. Жергілікті өңірдің ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктері	7.3.2.4 жергілікті өңірдің Қазақстан Республикасының Қызыл кітабына енгізілген жануарлары мен өсімдіктеріне мысал келтіру
Тірі ағзаларды жүйелеу	Тірі ағзалардың бес патшалығына жалпы сипаттама: прокариоттар, протисталар, саңырауқұлақтар, өсімдіктер, жануарлар. Өсімдіктер мен жануарлардың негізгі жүйелік топтары: Патшалықтар. Типтер. Бөлімдер. Кластар. Өсімдіктер мен жануарларды жүйелеудің маңызы	7.1.1.1 жүйелеудің маңызын түсіндіру;
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың сыртқы құрылысындағы ерекшеліктер	7.1.1.2 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың құрылысының ерекшеліктерін сипаттау
	Дихотомиялық әдіс. Дихотомиялық кілттерді қолдану	7.1.1.3 жекелеген ағзаларға қарапайым дихотомиялық кілттерді қолдану
Жасушалық биология Су және органикалық заттар	Жасуша, ұлпа, мүше, мүшелер жүйесі түсініктері. Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын салыстыру. Жарық микроскобынан көрінетін жасуша құрылымдары: пластидтер, вакуоль, ядро, цитоплазма, жасушалық мембрана, жасушалық қабырға	7.4.2.1 "жасуша", "ұлпа", "мүше", "мүшелер жүйесі" туралы түсініктер
	Судың қасиеттері: беттік керілу, судың қозғалысы, еріткіштігі, қайнау және балқу температурасы, жылусыйымдылығы. Судың биологиялық маңызы және оның еріткіш ретіндегі, температураны сақтау мен реттеудегі ролі. № 2 зертханалық жұмыс "Судың тірі ағзалар үшін маңызы мен қасиеттерін зерттеу".	7.4.1.1 судың қасиеті мен тірі ағзалар үшін маңызын сипаттау
	Азық-түліктердегі органикалық заттар: нәруыздар, майлар, көмірсулар. №3 Зертханалық жұмыс "Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар болуын зерттеу"	7.4.1.2 азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу
2-тоқсан		
Заттардың	Заттар тасымалдануының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті үшін маңызы. Заттардың тасымалдануына	7.1.3.1 тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын

тасымалдануы	қатысатын тірі ағзалардың мүшелері мен мүшелер жүйесі	түсіндіру 7.1.3.2 өсімдіктерде заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді танып білу
	Сабақ және тамыр. Сабақтың ішкі құрылысы: қабық, камбий, сүрек, өзек. Тамыр аймақтары: бөліну, өсу, сору және өткізу аймақтары. Тамырдың ішкі құрылысы: флоэма, ксилема, камбий. №4 Зертханалық жұмыс "Сабақтың ішкі құрылысын зерттеу". №5 Зертханалық жұмыс "Тамыр аймақтарын зерттеу"	7.1.3.3 тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу 7.1.3.4 тамыр және сабақтың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты сипаттау
	Жануарлардағы қанайналым мүшелері: буылтық құрттар, ұлулар, буынаяқтылар және омыртқалылар	7.1.3.5 жануарларда заттар тасымалына қатысатын мүшелерді танып білу
Тірі ағзалардың қоректенуі	Жапырақтың құрылысы мен қызметі. Жапырақтың ішкі құрылысы. Лептесік. Жапырақ фотосинтездеуші негізгі арнайы мүше. Судың булануы мен газдардың алмасуы	7.1.2.1 жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру
	Фотосинтезге қажетті жағдайлар. №6 Зертханалық жұмыс "Фотосинтез үдерісіне қажетті жағдайларды зерттеу"	7.1.2.2 фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу
Тыныс алу	Өсімдіктер мен жануарлар үшін тыныс алудың маңызы. Тыныс алу - энергия көзі. Тыныс алу типтері: анаэробты және аэробты. Анаэробты және аэробты тынысалуы салыстыру: оттегінің қатысында/қатысынсыз, статикалық/динамикалық жұмыс, жылықанды/суыққанды жануарлар	7.1.4.1 тірі ағзалардағы тыныс алу маңызын сипаттау 7.1.4.2 анаэробты және аэробты тыныс алу типтерін ажырату
	Өсімдіктердің тыныс алуы. Тұқымның немесе өскіндердің тынысалуы мысалында №7 Зертханалық жұмыс "Өсімдіктердің тынысалуын зерттеу"	
	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелері (бунақденелілердің демтүтіктері, балықтарының желбезектері, құстардың және сүтқоректілердің өкпесі). Модельдеу "Омыртқалы және омыртқасыз жануарлардың тынысалу жүйесі мүшелерін салыстыру"	7.1.4.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру
	Тынысалу мүшелері. Адамның тынысалу жолдарының құрылысы мен газалмасу мүшелері Тыныс алу мүшелерінің аурулары. Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдары. 3-тоқсан	7.1.4.5 адамның тыныс алу мүшелері құрылысының ерекшеліктерін танып білу және тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен олардың алдын алу жолдарын түсіндіру
Бөліп шығару	Бөліп шығарудың тірі ағзалар үшін маңызы. Жануарлар мен өсімдіктердегі дағы бөліп шығару өнімдері. Зат алмасудың соңғы өнімдері	7.1.5.1 ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын сипаттау
Қозғалыс	Өсімдіктердің қозғалысы. Қозғалыстың өсімдіктер тіршілігіндегі маңызы. Өсімдіктердің қозғалу тәсілдері (тропизмдер,	7.1.6.1 өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау

	таксистер, өсу қозғалыстары). Өсімдіктердің өсуі мен дамуына жарықтың әсері.	7.1.6.2 жарықтың өсімдіктердің дамуына әсерін түсіндіру;
	Жануарлардың қозғалыс мүшелері. Тірі ағзалардағы қозғалыстың рөлі. Жануарлардың қозғалу тәсілдеріне мысалдар. Жануарлардың мекен ортасы мен қозғалыстәсілдері арасындағы байланыстарды анықтау	7.1.6.3 омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру
Координация және реттелу	Жүйке жүйесінің типтері	7.1.7.1 жүйке жүйесінің типтерін сипаттау
	Жүйке жүйесінің қызметі. Нейронның құрылысы: денесі, дендриттер, аксон. Нейронның қызметтері	7.1.7.2 жүйке жүйесінің қызметін және құрылымдық компоненттерін атау
	Жүйке жүйесінің орталық және шеткі бөлімдері. Жұлын. Ми. Ми бөлімдерінің құрылысы мен қызметтері: сопақша ми, артқы (ми көпірі, мишық), орталық және аралық ми. Үлкен ми сыңарлары	7.1.7.3 орталық және вегетативті жүйке жүйесі бөлімдерінің құрылысы мен қызметін салыстыру
	Рефлекстік доға: рецептор, сезгіш, аралық, қозғалыс нейрондары, жұмыс мүшесі. №8 Зертханалық жұмыс "Тізе рефлексі"	7.1.7.4 рефлекстік доғаны зерттеу
	Адам ағзасы үшін ұйқының маңызы. Биологиялық ритмдер. Ұйқының кезеңдері: баяу және жылдам ұйқы. Жұмысқа қабілеттілік. Күн тәртібі. Оқу еңбегі мен дене еңбегінің гигиенасы. Күйзеліс.	7.1.7.5 ағзаның тіршілік әрекеттерінің қалпына келуіне және тынығуына ұйқының маңызын түсіндіру
	Жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсері	7.1.7.6 жүйке жүйесінің қызметіне алкаголь, темекі, және наркотикалық заттардың әсерін түсіндіру
4-тоқсан		
Тұқымқуалау мен өзгергіштік	Адамда белгілердің тұқым қуалауында гендер мен ДНҚ рөлі. Жүре пайда болған және тұқымқуалайтын белгілер. Хромосоманың құрылымы. Генетикалық материалды сақтаушы және тасымалдаушы ДНҚ жайлы түсінік	7.2.4.1 адам ағзасындағы тұқымқуалайтын және тұқым қуаламайтын белгілерді зерттеу 7.2.4.2 хромосомадағы генетикалық ақпарат дезоксирибонуклеин қышқылы рөлін түсіндіру
	Өртүрлі ағзалар түрлерінің хромосомалар саны. Соматикалық және жыныс жасушалар.	7.2.2.1 өртүрлі ағзалардағы хромосомалардың санын салыстыру
Көбею. Өсу және даму	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюі.	7.2.1.1 өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау
	Гүл құрылысы. Тозандану түрлері. Гүлдеу және тозандану.	7.2.1.2 айқас тозандану мен өздігінен тозандануды және гүлді өсімдіктердегі қосарлы ұрықтанудың маңызын
	Ағзалардың дамуы түсінігі. Өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдері. Бөліну, өсу, көбею, қартаю. №9 Зертханалық жұмыс "Жылдық сақинаны санау"	7.2.3.1 ағзалардың өсу және даму үдерістерін сипаттау
	Жануарлардағы тура және түрленіп даму онтогенез типтері. Бунақденелілердің шала және толық түрленіп дамуына мысалдар. Модельдеу "Жануарлардағы онтогенез типтерін салыстыру"	7.2.3.2 өсімдіктер мен жануарлардағы онтогенез кезеңдерін ажырату 7.2.3.3 жануарлардағы тура және тура емес онтогенез типтерін салыстыру
Микробиология	Бактериялардың формаларының өртүрлілігі.	7.4.3.1 бактериялар формаларының

және биотехнология	Бактериялардың таралуы. №10 Зертханалық жұмыс "Пішен таяқшасының сыртқы пішінін қарастыру" Бұршақ тұқымдастардың тамырындағы түйнек бактериялары	әртүрлілігін сипаттау
	Бактерияларды пайдалану. Табиғаттағы және адам өміріндегі бактериялардың маңызы. №11 Зертханалық жұмыс "Өндірісте йогурт және ірімшік жасауды зерттеу"	7.4.3.2 ірімшік және йогурт өндірісін зерттеу
	Патогендермен күрес тәсілдері. Бактериялардың антибиотиктерге тұрақтылығы. №12 Зертханалық жұмыс "Антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерін қолдануды зерттеу"	7.4.3.3 антибиотиктер, антисептиктер және залалсыздандыру өнімдерінің қолданылуын сипаттау
	Вирустар. Жасушасыз құрылым иелері вирустардың құрылыс ерекшеліктері	7.4.3.4 вирустардың тіршіліктің жасушасыз формасы екендігін түсіндіру

2) 8-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімдері	Тақырыптары/ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Оқыту мақсаты. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасуша – тірі ағзалардың құрылымдық негізгі өлшем бірлігі. Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысы: ядроның болуы және орналасуы, жасуша қабырғасы, жасуша мембранасы, пластидтер, митохондрия, рибосомалар, Гольджи аппараты, вакуоль	8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру
	Өсімдік ұлпаларының әртүрлілігі: түзуші, жабын, негізгі, өткізгіш, механикалық, бөліп шығарушы ұлпа. Жануар ұлпаларының әртүрлілігі: эпителий, дәнекер, бұлшықет, жүйке. №1 Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер ұлпаларын жіктеу". №2 Зертханалық жұмыс "Жануарлар ұлпаларын жіктеу"	8.4.2.1 өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау
Молекулалық биология	Жасушаның құрамындағы органикалық заттар.	8.4.1.1 жасушадағы органикалық заттарды сипаттау
	Көмірсулар – энергия көзі. Глюкоза, нәруыз, сахароза, гликоген, крахмал, жасуның пен хитиннің маңызы және қызметтері. Липидтердің қасиеттері мен қызметі. Липидтердің әртүрлілігі: майлар, фосфолипидтер, балауыз	8.4.1.2 көмірсулар мен липидтердің, нәруыздардың биологиялық қызметтерін сипаттау
Тірі ағзалардың көп түрлілігі	Өсімдік бөлімдеріндегі ерекшелік белгілері. №3 Зертханалық жұмыс "Өсімдіктер бөлімдеріндегі ерекшелік белгілерді анықтау. Балдырлар, мүктәрізділер, қырықжапырақтәрізділер, ашықтұқымдылар және жабықтұқымдылар	8.1.1.1. балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттау
	Саңырауқұлақтар патшалығы. Зең саңырауқұлағы: мукор, пеницилл. Біржасушалы саңырауқұлақтар – ашытқы. Көпжасушалы саңырауқұлақтар. Қалпақшалы саңырауқұлақтар. Жеуге жарамды және улы	8.1.1.2 саңырауқұлақтардың негізгі белгілерін сипаттау

	саңырауқұлақтар	
	Дара жарнақты және қосжарнақты өсімдіктер №4 Зертханалық жұмыс "Дара жарнақты және қосжарнақтылар өсімдіктер кластарының белгілерін зерттеу"	8.1.1.3 даражарнақты және қосжарнақты өсімдіктер кластарын салыстыру
	Буынаяқтылар типі. Хордалылар типі. Сыртқы белгілеріне қарай салыстырмалы сипаттама. Демонстрация "Хордалы жануарлар мен буынаяқтылардың ерекшелік белгілерін анықтау"	8.1.1.4 буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша сипаттау
Қоректену	Жауын құртының, сиырдың және адамның асқорыту жүйесінің құрылысы. Модельдеу "Адамның, сиырдың және жауынқұртының" асқорыту жүйесінің құрылысын салыстыру	8.1.2.1 омыртқасыз (жауынқұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру
	Тістің құрылысы мен қызметі, сүт тістердің тұрақты тістерге ауысуы. Тіс гигиенасы. Адамның асқорыту жолдарының құрылысы. Асқорыту бездері. Асқорыту мүшелерінің қызметі	8.1.2.2 тістердің құрылысы, әртүрлі типтері мен қызметтері арасындағы байланысты және тісті күту ережелерін сипаттау 8.1.2.3 адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы өзара байланысты анықтау
	Тамақтану гигиенасы. Асқорыту мүшелерінің жұқпалы аурулары және олардың алдын алу. Тағамнан уланудың алдын алу. Алғашқы жәрдем шаралары. Ішек құрт ауруларының алдын алу	8.1.2.4 асқорыту жолы ауруларының себептерін және астан улану себебін ашу
	Дәрумендер және олардың маңызы. Суда еритін және майда еритін дәрумендер. Дәрумендердің тәуліктік мөлшері. Авитаминоз, гиповитаминоз және гипервитаминоз. А авитаминоздағы ақшам соқыр, В1 авитаминоздағы бери – бери ауруы, С авитаминоздағы қыркұлақ, Д авитаминоздағы мешел аурулары. №5 Зертханалық жұмыс "Тағамдық заттар құрамынан С дәруменді анықтау"	8.1.2.5 адам ағзасындағы дәрумендердің маңыздылығын сипаттау және азық-түлік құрамындағы С дәруменін анықтау 8.1.2.6 құрамында дәрумендердің маңызды мөлшері бар азық-түліктер тізімін жасау
2-тоқсан		
	Қанның құрамы мен қызметі. Қан түйіршіктері: эритроциттер, лейкоциттер, тромбоциттер. Плазма. Қанның қызметі: транспорттық, гомеостаздық, қорғаныштық	8.1.3.1 қан құрамы мен қызметін сипаттау
	Иммунитет. Гуморальдық және жасушалық иммунитет. Лейкоциттер. Эритроциттер.	8.1.3.2 лейкоциттердің, эритроциттердің қызметтерін сипаттау; 8.1.3.3 гуморальдық және жасушалық иммунитетті салыстыру
	Жұқпалы аурулар және олардың алдын алу: амёбалық қантышпақ, фитофтороз, оба, күл, лейшмания, герпес	8.4.3.1 қарапайымдылар, саңырауқұлақтар, бактериялар мен вирустар қоздыратынмен туындайтын аурулардың ерекшеліктерін сипаттау және алдын алу шараларын сипаттау
	Иммунитет. Иммунитеттің түрлері: туа пайда болған және жүре пайда болған иммунитет. Екпенің (вакцин) түрлері және оның жасанды иммунитетті	8.1.3.4 Иммунитет ролін және аурулардың алдын алуындағы вакцинацияның ролін анықтау

	қалыптастырудағы маңызы. Жұқпалы аурулардың алдын алу	
	Буылтық құрттардың (жауын құрт), ұлулардың, буынаяқтылардың және омыртқалылардың жүрегі және қантамырларының құрылысы мен қызметі	8.1.3.5 Адам жүрегінің құрылысы мен қантамыр жүйелерінің маңызын сипаттау және жүрек-қантамыр ауруларының себептерін анықтау
	Қантамырлар жүйесінің түрлері. Адамның қанайналым жүйесі. Аурудың себептері: тұқым қуалайтын ауруларға бейімділік, салауатты өмір салтын дұрыс ұстанбау, т.	8.1.3.6 жануарлардың қантамырлар жүйесі түрлерін сипаттау
Тыныс алу	Альвеола мен қан арасындағы газ алмасу. Тыныс алудың минуттық көлемі. Әр түрлі жастағы, физикалық дамыған, ер және әйел адамдардың өкпесінің тіршілік сыйымдылығы. Тынысалу қозғалыстарының жиілігі. Шылым шегудің өкпенің тіршілік сыйымдылығына әсері. №6 Зертханалық жұмыс "Өкпенің тіршілік сыйымдылығын зерттеу"	8.1.4.1 өкпе мен ұлпадағы газалмасу механизмдерін сипаттау 8.1.4.2 өкпенің тіршілік сыйымдылығын анықтау және қалыпты жағдайдағы және дененің физикалық жүктемесі кезіндегі тыныс алудың минуттық көлемін анықтау
3-тоқсан		
Бөліп шығару	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы (бүйрек, несеппағар, қуық, несеп жолы) мен қызметі. Бөліпшығару және сүзу мүшелері.	8.1.5.1 адамның зәр шығару жүйесі мүшелерінің құрылысы мен қызметін сипаттау
	Терінің маңызы, құрылысы мен қызметі. Тер бөлінудің реттелуі Тері ауруларының пайда болу себептері мен салдары. Белгілері мен алдын алу шаралары	8.1.5.2 терінің құрылысын сипаттау және тері ауруларын және оның алдын алу шараларын түсіндіру
Қозғалыс. Биомеханика	Адам қаңқасының құрылысы. Тірек-қимыл жүйесінің маңызы мен қызметі	8.1.6.1 тірек-қимыл жүйесінің құрылысы мен қызметтерін сипаттау
	Бұлшықет ұлпаларының құрылысы мен қызметі.	8.1.6.2 бұлшық ет ұлпасының түрлері мен олардың қызметтерін сипаттау
	Сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептері. Сымбаттың бұзылуы мен жалпақтабандылықтың алдын алу шаралары	8.1.6.3 сымбаттың бұзылуы және жалпақтабандылықтың пайда болу себептерін анықтау
	Тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты адамның қаңқа құрылысының ерекшеліктері. Тік жүруге байланысты бұлшықеттің маңызы. Тік жүру кезіндегі дененің ауырлық орталығы. Адам денесіндегі иіндер	8.4.4.1 тік жүруге байланысты адам қозғалуының биомеханикалық ерекшеліктерін зерттеу
Координация және реттелу	Көру мүшелерінің құрылысы. Көрудің маңызы. Көру қызметінің бұзылуы. Көру гигиенасы. №7 Зертханалық жұмыс "Көру жітілігі мен көру аймағының шегін зерттеу"	8.1.7.1 көруді қабылдаудың ерекшеліктерін зерттеу және көру гигиенасы ережесін сипаттау
	Есту мүшесінің құрылысы. Естудің маңызы. Естудің бұзылу себептері. Есту мүшесінің гигиенасы. №8 Зертханалық жұмыс "Дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу". (құлақтың есту қабілетін анықтау)	8.1.7.2 дыбысты қабылдау ерекшеліктерін зерттеу және есту гигиенасының ережелерін сипаттау
	"Гормондар", "Гуморальдық реттелу" ұғымдары. Эндокринді, экзокринді және аралас бездердің	8.1.7.3 эндокринді, экзокринді және аралас бездердің орналасқан жерлерін

	орналасуы және қызметі.	анықтау
	Эндокринді бездер қызметінің бұзылуынан туындаған аурулар (гипо- және гиперфункция)	8.1.7.4 эндокриндік бездер қызметінің бұзылуынан туындаған ауруларды атау
	Адам денесінде орналасқан тері рецепторлары (терморцепторлар, механорецепторлар, ноцицепторлар). №9 Зертханалық жұмыс "Тері сезімталдығын зерттеу"	8.1.7.5 терінің сезімталдығын зерттеу
4-тоқсан		
Көбею	Митоз. Мейоз. Митоз бен мейоздың биологиялық маңызы	8.2.2.1 тірі ағзалардың тіршілік әрекетіндегі митоз бен мейоздың маңызын түсіндіру
	Мүктер мен қырықжапырақтардың тіршілік циклі. Гаметофит. Спорофит	8.2.1.1 мүктер мен қырықжапырақтардың мысалдарында жынысты және жыныссыз ұрпақтарының ерекшеліктерін түсіндіру
	Ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклі	8.2.1.2 ашықтұқымды және жабықтұқымды өсімдіктердің тіршілік циклінің ерекшеліктерін түсіндіру
Өсу және даму	Эмбрионалдық даму кезеңдері: бластула, гастрұла, нейрула. Ұлпалар мен мүшелердің дифференциялануы. Органогенез	8.2.3.1 эмбрионалдық даму кезеңдерін сипаттау; 8.2.3.2 ұрық жапырақшаларынан қалыптасатын ұлпалар мен мүшелерді сипаттау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы маңызы. Өзгергіштік пен қоршаған орта жағдайларына бейімделгіштік арасындағы өзара байланыс	8.2.4.1 тұқым қуалаушылық пен өзгергіштіктің эволюциядағы ролін дәйектеу
	Қолдан сұрыптау және оның селекция үшін маңызы. Қолдан сұрыптау түрлері	8.2.4.2 ағзалар селекциясы үшін қолдан сұрыптаудың маңызын сипаттау
	Мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу орталықтары	8.2.4.3 мәдени өсімдіктер мен үй жануарларының шығу тегінің орталықтарын оқып білу
Биосфера, экожүйе, популяция	Экожүйелердің компоненттері. Су және құрлық экожүйелері. Модельдеу "Су және құрлық экожүйелерін салыстыру"	8.3.1.1 су және құрлық экожүйелерін салыстыру
	Популяцияның құрылымының негізгі сипаттамалары және ерекшеліктері. Ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдері.	8.3.1.2 ағзалардың тіршілікке қабілеттілігінің әртүрлі тәсілдерін зерттеу;
	Тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлері. Ағзалардың тікелей және жанама қарымқатынас түрлері. Қоршаған орта жағдайларының өзгерістеріне ағзалардың бейімделуі	8.3.1.3 тірі ағзалардың өзара қарым-қатынас түрлерін сипаттау; 8.3.1.4 тірі ағзалардың қоршаған ортаның жағдайларына бейімделуін түсіндіру
Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Адамның табиғаттағы ролі. Табиғатты тиімді пайдалану. Табиғатты қорғау. Биологиялық алуан түрлілікті сақтау. Дүниежүзілік Тұқым қоры	8.3.2.1 биологиялық әртүрлілікті сақтаудың және қолдауды қажеттіктің себептеріннегіздеу; 8.3.2.2 Дүниежүзілік Тұқым қорының маңызын бағалау
	Қазақстан Республикасының экологиялық	8.3.2.3 Қазақстан аумағындағы

	проблемалары. Себептері мен салдарлары. Оларды шешу жолдары	экологиялық проблемалардың туындау себептері мен оларды шешу жолдарын түсіндіру
--	---	---

3) 9-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырып/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары. Білім алушылар білуге тиісті.
1-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша құрылымдары: плазмалық мембрана, цитоплазма, ядро, эндоплазмалық тор, жасуша орталығы, рибосомалар, Гольджи аппараты мен лизосомалар, митохондрия, пластидтер, қозғалыс органоидтары, жасушаның қосындылары. Құрылыстары және атқаратын қызметтері	9.4.2.1 өсімдік және жануар жасушаларының негізгі бөліктерінің құрылысы мен қызметін түсіндіру
Тірі ағзалардың көп түрлілігі. Биосфера және экожүйе Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері	Әртүрлі түрлерді сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану. №1 Зертханалық жұмыс "Анықтағыш көмегімен өсімдіктер мен жануарлар түрлерін (жергілікті регионның) анықтау"	9.1.1.1 өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін сипаттауда бинарлық номенклатураны қолдану
	Экожүйедегі энергия тасымаланың тиімділігі. Энергия ағыны және коректік тізбектер. Экологиялық пирамида түрлері	9.3.1.1 энергия ағымының тиімділігін есептеу; 9.3.1.2 энергия, биомасса және сандар пирамидаларын салыстыру
	Табиғаттағы көміртегі пен азот айналымы. Биосферадағы биохимиялық үрдістер. Топырақ пен шөгінді жыныстар түзудегі тірі ағзалардың рөлі	9.3.1.3 азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызбасын құру
	Пестицидтердің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсері	9.3.2.1 пестицидтерді пайдаланудың қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерін түсіндіру
	жылыжай эффектісі (булану) және озон қабатының жұқаруы. Дүниежүзілік мұхит деңгейінің, су мен атмосфера температурасының көтерілуінің тірі ағзаларға әсері	9.3.2.2 парниктік эффектінің тірі ағзаларға әсерін түсіндіру; 9.3.2.3 озон қабатының бұзылуының себептері мен салдарын түсіндіру
Қоректену	Ыдырау үдерісі. Асқорыту ферменттерінің әсері. Асқорытудағы ферменттердің маңызы. Сіңіру және бөліп шығару	9.1.2.1 адамның асқорыту жолдарындағы үдерістерді сипаттау; 9.1.2.2 ас қорыту үдерісіндегі органикалық заттар мен сәйкесі ферменттердің арасындағы байланысты орнату
	Ферменттердің әсер ету механизмі. Ферменттің белсенді орталығы. №2 Зертханалық жұмыс "Ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, рН) әсерін зерттеу"	9.1.2.3 ферменттердің белсенділігіне әр түрлі жағдайлардың (температура, рН) әсерін зерттеу
Заттар тасымалы	Активті және пассивті тасымалдардың ұқсастығы мен айырмашылығы. Жасуша мембранасы арқылы тасымалдану. Белсенді тасымалдану кезіндегі энергияның жұмсалыуы	9.1.3.1 активті және пассивті тасымалдарды салыстыру
	Сыртқы және ішкі факторлардың транспирацияға әсері.	9.1.3.2 өсімдіктердегі транспирация үдерісінің мәнін түсіндіру

2-тоқсан		
Тыныс алу	Анаэробты және аэробты тыныс алу. Анаэробты және аэробты тыныс алу үдерістерін химиялық реакция теңдеулерін қолданып қарастыру. Анаэробты және аэробты тыныс алудың тиімділіктері	9.1.4.1 тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру
	Аэробты, анаэробты тынысалу үдерістерімен байланысты бұлшық еттердің қажуы. Аэробты және анаэробты тынысалуға физикалық жүктемелердің әсері	9.1.4.2 бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру
Бөліп шығару	Нефронның құрылысы және қызметі. Зәр шығару жүйесінің ауруларының алдын алу жолдары	9.1.5.1 нефронның құрылысы мен қызметін сипаттау; 9.1.5.2 бүйрек және зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын түсіндіру
	Тірі ағзалардың зат алмасуының соңғы өнімдері. Құрамында азоты бар органикалық заттардың ыдырау өнімдері: аммиак, несепнәр, несеп қышқылы	9.1.5.3 әртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасудың соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату
Координация және реттелу	Нейрондардың түрлері мен қызметтері. Жүйке ұлпасының қызметі (глиальды жасушалар).	9.1.7.1 жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау
	Тірі ағзалардағы электрлік үдерістер. Электрорецепторлар және электрлі мүшелер	9.4.4.1 тірі ағзалардағы электрлік үдерістерді зерттеу
	Тынысалу мен тыныс шығарудың реттелуі мысалында нейрогуморальдық реттелу механизмі. Жүйкелік және гуморальдық реттелуді салыстыру. Ағзаның күйзеліске бейімделуі	9.1.7.2 нейрогуморалды және гомеостаз механизмін түсіндіру
	Өсімдіктердің өсуі мен дамуын реттеуші. №3 Зертханалық жұмыс "Ауксиннің өсімдіктерге әсерін зерттеу"	9.1.7.3 өсімдіктердің өсуі мен дамуына әсер ететін заттардың әрекетін талдау
3-тоқсан		
Қозғалыс	Бұлшық еттің жұмысы. №4 Зертханалық жұмыс "Статикалық және динамикалық жұмыс кезіндегі бұлшық еттің қажуын зерттеу"	9.1.6.1 қол бұлшық еттерінің максималды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу;
Молекулалық биология	Дезоксирибонуклеин қышқылының молекулалық құрылысының принциптері: нуклеотидтердің комплементарлығы. Модельдеу "Дезоксирибонуклеин қышқылы" молекуласын құру"	9.4.1.1 дезоксирибонуклеин қышқылының молекуласының қос шиыршықты құрылымын сипаттау; 9.4.1.2 дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымдық қағидалары негізінде үлгілеу
Жасушалық цикл	Митоз. Митоз фазалары. №5 Зертханалық жұмыс "Пияз тамыр ұшындағы жасушалардан митозды зерттеу"	9.2.2.1 митоздың кезеңдерін сипаттау
	Митоз. Митоз фазалары. Модельдеу "Митоз кезеңдерін зерттеу"	9.2.2.2 мейоз кезеңдерін сипаттау
Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік	Мендель ашқан белгілердің тұқымқуалау заңдылықтары. Тұқымқуалаушылықты зерттеудің гибридологиялық әдісі	9.2.4.1 генетиканың дамуы мен қалыптасуындағы Мендель зерттеулерінің рөлін бағалау

заңдылықтары	Тұқымқуалаушылық заңдылықтарының цитологиялық негіздері. Гаметалар тазалығы және оның цитологиялық негіздемесі. Моногибридті және дигибридті будандастыру. Басымдылық заңы. Ажырау заңы	9.2.4.2 моногибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару; 9.2.4.3 дигибридті будандастырудың цитологиялық негіздерін дәлелдеу және есептер шығару
	Адам қан топтарының тұқымқуалау заңдылықтары. Резус-фактор	9.2.4.4 адамның қан тобының тұқымқуалауын және қан топтарын анықтау механизмін түсіндіру
	Адам генетикасы. Адамның тұқымқуалау белгілерін зерттеу әдістері. Адамның генетикалық ауруларының алдын алу. Модельдеу "Адамның генеалогиялық шежіре ағашын құру"	9.2.4.5 адам генетикасын зерттеудің негізгі әдістерін сипаттау; 9.2.4.6 шежіре сызбасын құру
	Өнімділікті арттыратын заманауи ауыл шаруашылық технологиялары. Өнімділігі жоғары ауыл шаруашылықты жүргізудің жаңа баламалы жолдары	9.2.4.7 мәдени өсімдіктердің өнімділігін арттыру үшін заманауи ауылшаруашылық технологияларды қолданылуын зерттеу
Микробиология және биотехнология	Биотехнологиялық үдерістің жалпы сызбасы және биотехнологияда алынатын өнімдері (медицинада, өнеркәсіпте және ауылшаруашылықта).	9.4.3.1 биотехнологияда өндірілетін өнімдерге мысал келтіру
4-тоқсан		
Көбею	Адамның жыныс жүйесінің құрылымы мен қызметі	9.2.1.1 адамның жыныс жүйесінің құрылысын сипаттау
	Екінші реттік жыныстық белгілер. Ұлдар мен қыздардың жыныстық жетілуі. Биологиялық және әлеуметтік жетілу	9.2.1.2 жыныстық жетілу кезеңіндегі екінші реттік жыныстық белгілердің дамуын сипаттау
	Контрацепция түрлері. Жыныстық жолмен берілетін аурулар: жүре пайда болған иммундық дефицитінің синдромы, сифилис, гонорея, гепатит В,С. Алдын алу шаралары	9.2.1.3 контрацепцияның түрлерін және жыныстық жолмен таралатын аурулардың алдын алу шараларын түсіндіру
Өсу және даму Эволюциялық даму	Құрсақта даму. Ұрықтық дамудың алғашқы кезеңдері. Ұрықтың қалыптасуы мен дамуы	9.2.3.1 ұрықтың дамуындағы плацентаның маңызын түсіндіру
	Шылым шегу, есірткі мен ішімдіктің адам ұрығының дамуына тигізетін әсері	9.2.3.2 адам ұрығының дамуына шылым шегу, алкоголь мен басқа есірткілер әсерінің салдарын түсіндіру
	Жердегі тіршіліктің пайда болуы кезеңдері	9.2.5.1 Жердегі тіршіліктің дамуының негізгі кезеңдерін оқып білу
	Эволюциялық ұғымдардың қалыптасуы және дамуы. Ч.Дарвиннің эволюциялық ілімінің негізгі қағидалары. Эволюцияның қазіргі заман теориясының пайда болуы	9.2.5.2 К. Линней мен Ж.Б. Ламарк еңбектерінің негізгі қағидаларын оқып зерттеу; 9.2.5.3 Эволюция ілімінің қалыптасуындағы Ч.Дарвин еңбектерінің ролін түсіндіру
	Эволюцияның қозғаушы күштері. Табиғи сұрыпталу нәтижесіндегі бейімделушілік.	9.2.5.4 эволюция ұғымы және оның қозғаушы күштерін сипаттау
"Түр" ұғымының анықтамасы. Түрдің құрылымы. Түр критерийлері. "Түр түзілу" ұғымы. Түр түзілудің тәсілдері мен механизмдері	9.2.5.5 түрдің құрылымы мен критерийлері мен түр түзілу үдерісін түсіндіру сипаттау	

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 24-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 623-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "География" пәні – табиғи, қоғамдық, әлеуметтік нысандарды, құбылыстарды, үдерістерді бірлікте қарастыратын маңызды пән. Ол табиғи және антропогендік нысандардың арасындағы кеңістіктік-уақыттық өзара байланыстар мен өзара тәуелділіктерді зерттейді.

3. "География" пәнінің мақсаты – дүниенің географиялық бейнесін тұтас қабылдайтын, географиялық ойлау қабілеті дамыған, географияның әдістері мен тілін білетін және қолданатын, географиялық мәдениеті бар тұлға тәрбиелеу.

4. Тұлғаның географиялық мәдениеті – тұлғаның бойындағы Жер, қоршаған орта, табиғат туралы, оның алуантүрлілігінің себептері, халқы мен шаруашылық әрекеті туралы білім мен "адам – табиғат – қоғам – мәдениет" жүйесіндегі өмірлік құндылықтарды меңгеруінің көрінісі.

5. Дүниенің географиялық бейнесі – аумақтық табиғи-қоғамдық жүйелердің қасиеттері мен заңдылықтары туралы көзқарастар жиынтығы.

6. Географиялық ойлау – географиялық нысандар, үдерістер мен құбылыстарды, олардың арасындағы байланыстарды тану және олардың маңызды қасиеттерін бейнелеу.

7. "География" пәнінің міндеттері:

1) географияның ғылыми пән ретіндегі рөлі мен оның қазіргі заманғы адамзат мәселелерін, сондай-ақ ғаламдық мәселелерді шешудегі әлеуетін түсінуге мүмкіндік беру;

2) оқушылардың бойында табиғат пен қоғам арасындағы өзара байланыстарға, осы байланыстардың кеңістіктік ерекшеліктеріне ғылыми көзқарастарды қалыптастыру;

3) қоғамдық өндірістің, табиғатты қорғау мен табиғатты тиімді пайдаланудың ғылыми-жаратылыстану, әлеуметтік-экономикалық негіздерін ашу;

4) оқушылардың географиялық зерттеу әдістері мен зерттеу дағдыларын игеруіне ықпал жасау;

5) оқушылардың география ғылымының түсініктері мен терминдерін меңгеруіне ықпал жасау;

6) кеңістіктік ойлау мен картографиялық дағдыларды қалыптастыру;

7) географиялық білімді күнделікті өмірде, өз іс-тәжірибесінде пайдалану дағдыларын қалыптастыру.

2-тарау. "География" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

8. Қысқартылған "География" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 7-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

2) 8-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты;

3) 9-сыныпта – аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

9. "География" пәні оқу бағдарламасының мазмұны оқытудың бөлімдері

арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер сыныптар бойынша күтілетін нәтиже түрінде берілген оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

10. Әр бөлімшеде көрсетілген оқу мақсаттары, мұғалімге оқушыларды дамыту бойынша жұмысты жүйелі жоспарлауға, сонымен қатар олардың жетістіктерін бағалауға, оқытудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

11. Оқу пәнінің мазмұны 6 бөлімді қамтиды:

1) географиялық зерттеу әдістері;

2) картография және географиялық деректер базасы;

3) физикалық география;

4) әлеуметтік география;

5) экономикалық география;

6) елтану және саяси география негіздері.

12. "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі "Зерттеу және зерттеушілер" бөлімшесінен тұрады.

13. "Картография және географиялық деректер базасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) географиялық карталар;
- 2) географиялық деректер базасы.

14. "Физикалық география" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) литосфера;
- 2) атмосфера;
- 3) гидросфера;
- 4) биосфера;
- 5) табиғи-аумақтық кешендер.

15. "Әлеуметтік география" бөлімі келесі бөлімшеден тұрады:

- 1) халықтар географиясы.

16. "Экономикалық география" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) табиғи ресурстар;
- 2) әлеуметтік-экономикалық ресурстар;
- 3) дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы;
- 4) дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері;

17. "Елтану және саяси география негіздері" бөлімі "Дүниежүзі елдері" бөлімшесін қамтиды.

18. Пәннің 7-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, географияны зерттеу нысандары, география ғылымының дамуы, географиялық дерек көздері, географиялық тәжірибелер, далалық зерттеу әдістері, географияда графикалық әдістердің қолданылуы;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық картосхемаларды қолдану, географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректерді ұйымдастыру;

3) физикалық география, литосфера, литосфераның құрылысы мен заттық құрамы, жердің тектоникалық құрылысы, литосфераның тектоникалық қозғалыстары, литосфералық катаклизмдер, атмосфера, атмосфера және оның құрамдас бөліктері, ауа райы және метеорологиялық элементтер, атмосфералық қолайсыз құбылыстар, гидросфера, гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңыздылығы, дүниежүзілік мұхиттың географиялық жағдайы, дүниежүзілік мұхит суларының қасиеттері, мұхит суларының қозғалыстары, мұхиттармен байланысты апаттар, дүниежүзілік мұхиттың проблемалары, биосфера, биосфера және оның құрамдас бөліктері, туған

өлкенің флорасы мен фаунасы, топырақ, оның құрамы мен құрылымы, Қазақстанның топырақ түрлері, топырақтың экологиялық проблемалары, табиғи-аумақтық кешендер, табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы, табиғи-аумақтық кешендердің түрлері; туған өлкемнің визит карточкасы: өлкетанудың деректер базасын әзірлеу;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, дүниежүзі халқының тілдікәулеттері мен топтары, дүниежүзі халқының діни құрамы, дүниежүзінің тарихи-мәдени аймақтары, ұлтаралық және дінаралық келісім;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстардыңжіктелуі, табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, көлік инфрақұрылымы, әлеуметтік инфрақұрылым, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалары: ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп;

6) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, дүниежүзі елдерінің географиялық жағдайы, дүниежүзі елдерінің географиялық және экономикалық-географиялық жағдайы.

19. Пәннің 8-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, география ғылымының салалары, географиялық зерттеу әдістерінің түрлері, географиялық деректерді өңдеу және талдау, географиялық модельдер, зерттеу нәтижелерінің ұсыну формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, тақырыптық карталар және оларды қосымша сипаттау элементтері, тақырыптық карталарды оқу, тақырыптық географиялық номенклатура, географиялық деректер базасы, географиялық деректер базасын құрастыруда ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың рөлі;

3) физикалық география, литосфера, жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтары, жер бедерінің жіктелуі, материктер мен мұхиттардың ірі орографиялық объектілері, тау жыныстары мен минералдардың жіктелуі, пайдалы қазбалардың тау жыныстары мен минералдардың қалыптасу заңдылықтарына байланысты таралуы, тау жыныстары мен минералдардың қасиеттері, тау жыныстарының жасын анықтау, геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кесте, жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері, атмосфера, климат қалыптастырушы факторлар, атмосфераның ғаламдық циркуляциясы, климаттық белдеулер, материктердің климаттық ерекшеліктері, климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсері,

адам әрекетінің атмосфераға тигізетін кері әсері, гидросфера, құрлық суларының түрлері мен қалыптасуы, құрлық суларының шаруашылық маңызы, өзен аңғарының құрылысы, өзендердің гидрологиялық режимі, көлдер мен мұздықтар, құрлық суларының экологиялық проблемалары, су апаттары, биосфера, табиғат зоналары мен биіктік белдеулер, материктердің табиғи зоналары, мұхиттардың тіршілік дүниесі, өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау, табиғи-аумақтық кешендер, географиялық қабықтың құрамы мен құрылысы, географиялық қабықтың заңдылықтары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, халық санағы, дайы өсудің түрлері, демографиялық көрсеткіштер мен демографиялық жағдай, демографиялық проблемалар, демографиялық саясат;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, табиғи ресурстарды экономикалық және экологиялық тұрғыдан бағалау, дүниежүзі аймақтарының табиғи-ресурстық әлеуеті, табиғи ресурстарды өңдеу технологиясы, орталықтары және дайын өнім түрлері, әлеуметтік-экономикалық ресурстар, экономикалық инфрақұрылымның элементтері мен функциялары, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық құрамы: өндіруші, өңдеуші және қызмет салалары, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын ұйымдастыру түрлері, ауылшаруашылық, өнеркәсіп және қызмет салаларын орналастыру факторлары, дүниежүзілік шаруашылық салаларын сипаттау;

6) елтану және саяси география негіздері, дүние жүзі елдері, дүниежүзінің саяси картасы, елдердің саяси типологиясы, саяси картадағы сандық және сапалық өзгерістер, дүние жүзі елдерінің саяси-географиялық жағдайы, саяси интеграция, Қазақстанның саяси-интеграциялық үдерістердегі мүдделері, бағыттары және бастамалары.

20. "Қазақстан географиясы" пәнінің 9-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) географиялық зерттеу әдістері, зерттеу және зерттеушілер, қазақстандық географтардың зерттеулері, география ғылымы зерттеулерінің қазіргі заманғы өзекті проблемалары, географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, қазақтың халықтық географиялық терминдері, зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары;

2) картография және географиялық деректер базасы, географиялық карталар, географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері, географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері,

географиялық деректер базасы, жерді қашықтықтан зерделеу әдістері, геоақпараттық жүйе технологияларын қолдану аясы;

3) физикалық география, литосфера, Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы, Қазақстанның басты орографиялық нысандары, қазақ оронимдері, Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары, минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары, Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру, минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар, атмосфера, Қазақстанның климатын түзуші факторлар, Қазақстанның климаттық жағдайы, Қазақстанның климаттық ресурстары, Қазақстанда қолайсыз және қауіпті атмосфералық құбылыстар, қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері, гидросфера, Қазақстанның ішкі суларының түрлері, қазақ гидронимдері, Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға беру, су ресурстарының экологиялық проблемалары, Қазақстанның ішкі суларының геосаяси проблемалары, биосфера, Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулері, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың түрлері, Қазақстанның табиғи мұрасы, табиғи хоронимдердің (ерекше қорғауға алынған аумақтар) мағынасы, ноосфераның қалыптасуы, Қазақстанның ноосфераның дамуына қосқан үлесі, табиғи-аумақтық кешендер, Қазақстанның ірі физикалық-географиялық аудандары, Қазақтың табиғи хоронимдері (физикалық-географиялық аудандардың атауы), табиғат кешендеріне әсер ететін антропогендік факторлар, антропогендік ландшафтарды жақсарту жолдары;

4) әлеуметтік география, халық географиясы, Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамы, дүниежүзі халқының көші-қоны, Қазақстандағы халықтың көші-қоны, көші-қон саясаты, еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамы, Қазақстанның демографиялық жағдайы мен демографиялық саясаты, елді мекендердің жіктелуі, елді мекендердің функционалды зоналары, Қазақстандағы ойконимдер, Қазақстандағы елді мекендердің проблемалары, урбандалу үдерісі, Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға беру;

5) экономикалық география, табиғи ресурстар, Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуеті, Қазақстанда жекелеген ресурс түрлерін өңдеу технологиялары, орталықтары және дайын өнім түрлері, табиғатты пайдалану үлгілері мен түрлері, тұрақты даму, Қазақстанда табиғатты пайдаланумен байланысты проблемалар, Әлеуметтік-экономикалық ресурстар, ғылыми-техникалық революция үдерісі, бағыттары, адам әлеуеті даму индексінің көрсеткіштері, Қазақстанда адамдық капиталды дамыту, Қазақстанның индустриялы-инновациялық даму бағыттары, Қазақстанның инновациялық

инфрақұрылымы, Қазақстан аймақтары инфрақұрылымының даму деңгейі, дүниежүзілік шаруашылықтың салалық және аумақтық құрылымы, Қазақстан шаруашылығының салалары, Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салалары мен мамандануы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері мен көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың субъектілері, халықаралық географиялық еңбек бөлінісі, халықаралық экономикалық қатынас түрлері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштері, дүниежүзілік шаруашылықтың даму модельдері мен аумақтық құрылымы, дүниежүзілік шаруашылықтың даму үрдістері, Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықта алатын орны, Қазақстанның халықаралық экономикалық интеграциядағы мүдделері мен мақсаттары, орны;

б) елтану және саяси география негіздері, дүниежүзі елдері, елдердің экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырылуы, халықаралық ұйымдардың деңгейлері мен мақсаттары, Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайы, Қазақстандағы саяси-әкімшілік хоронимдер, Қазақстан Республикасы туралы кешенді географиялық ақпаратты ұсыну формалары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

21. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодтық белгіде бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 7.2.1.4. кодында "7" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

Оқыту мақсаттары:

Білім алушылар білуі тиіс:				
Бөлім	Бөлімше	7-сынып	8-сынып	9-сынып
Географиялық зерттеу әдістері	Географиялық зерттеу объектілері, география ғылымының дамуы	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды; 7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді;	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді; 8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды;	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан казакстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды;
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;	8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемаларын анықтайды; қазақ халқының халықтық

			түсіндіріп, колданады; 8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;	географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді; 9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды; 9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді; 9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
	Зерттеудің далалық әдістері	7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды; 7.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте; 8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді колданумен тақырыптық карталарды оқиды	9.2.1.1 маңызды қазақстандық географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көр-сету барысында сипаттайды; 9.2.1.2 маңызды географиялық объектілерді, процестер мен құбылыстарды картадан түсініктеме беріп көрсетеді
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карта-сызбаларды қолдану	7.2.1.1 тақырып бойынша картосызбалар жасайды	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;	9.2.2.1 жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы ерекшеліктерін түсіндіреді
	Географиялық номенклатура, географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді 7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді	8.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын контур картадан көрсетеді 8.2.2.1 ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады	9.2.1.2 маңызды географиялық объектілерді, процестер мен құбылыстарды картадан түсініктеме беріп көрсетеді 9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпараттық технологияларын қолданудың маңыздылығын сипаттайды
3. Физика	Жердің	7.3.1.1 литосфераның	8.3.1.1 жер бедерінің	9.3.1.1 жергілікті

<p>лық география 3.1 Литосфера</p>	<p>тектоникалық құрылымы, литосфераның тектоникалық қозғалысы</p>	<p>құрылысы мен заттық құрамын анықтайды; 7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды; 7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг;</p>	<p>қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттеп, жіктейді; 8.3.1.2 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктеп, қасиеттерін анықтайды</p>	<p>компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды 9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарын сипаттайды</p>
	<p>Литосфералық катаклизмалар</p>	<p>7.3.1.4 жергілікті компонент бойынша литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді; литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіреді</p>	<p>8.3.1.3 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді 8.3.1.4 геологиялық жылсанау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады 8.3.1.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді</p>	<p>9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады 9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды 9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өндеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды 9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді 9.3.1.7 минералдық ресурстарды игеруге байланысты проблемаларды жіктейді және Қазақстанның әртүрлі өңірлері үшін оларды шешу жолдарын ұсынады</p>
<p>3. Физикалық география 3.2 Атмосфера</p>	<p>Атмосфера және оның құрамы</p>	<p>7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттайды; 7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді</p>	<p>8.3.2.1 климат қалыптастырушы факторларды талдайды; 8.3.2.2 талдау негізінде атмосфераның жаһандық айналымын түсіндіреді</p>	<p>9.3.2.1 Қазақстан климатын қалыптастырушы факторларды талдайды; 9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды</p>

	Ауа-райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын түсіндіреді; 7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды;	8.3.2.2 талдау негізінде атмосфераның жаһандық айналымын түсіндіреді; 8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды; 8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады	9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды 9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	7.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады 7.3.2.6 жергілікті компоненттің негізінде жекелеген метеорологиялық элементтердің: температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық көрсеткіштері негізінде графикалық синоптикалық материалдар жасайды	8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады 8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді; 8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады	9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады; 9.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңызы	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды; 7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды; 8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары;
	Мұхит суларының географиялық орналасуы мен қасиеттері	7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын, қасиеттерін анықтайды	8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді; 8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық	9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады

		режимін түсіндіреді		
Мұхиттағы қозғалысы	7.3.3.4 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді	8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды	9.3.3.3 жергілікті компонентті қосымша қамти отырып, оларды талдау негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын шешу жолдарын ұсынады, Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді	
Мұхитпен байланысты апаттар және Мұхит проблемалары	7.3.3.5 мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттар мен проблемаларды топтастырып, сақтану шараларын және шешу жолдарын ұсынады	8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады 8.3.3.7 - жергілікті компонент негізінде су табиғи апаттарының алдын алу жолдарын ұсынады	9.3.3.4 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі	
3.Физическая география 3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды;	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді; 8.3.4.2 табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттайды	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды
	Өсімдік және жануарлар әлемі	7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және "Қызыл кітапқа" енген түрлерін атайды;	8.3.4.3 құрлықтағы және Мұхиттағы ұқсас табиғи аймақтарды және әртүрлі континенттерде орналасқан биіктік белдеулерін салыстырады	9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтардың құрылу мақсатын түсіндіреді 9.3.4.3 тақырып бойынша қазақ табиғи хоронимдерін жіктеу негізінде олардың мағынасын түсіндіреді және үш тілде транслитерацияны ұсынады;
	Қазақстандағы топырақ түрлері	7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды; 7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына	8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды; 8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау	9.3.4.4 ноосфераның қалыптасу жағдайларын зерттейді

		баға береді;	жолдарын ұсынады	
	Топырақтың экологиялық мәселелері	7.3.4.5 топырақтың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады	8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады	
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 географиялық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді;	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.2 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді; 9.3.5.2 қазақ табиғи хоронимдерінің жіктелуі негізінде олардың мағынасын түсіндіреді және үш тілде транслитерацияны ұсынады; 9.3.5.3 жергілікті компонент негізінде антропогендік фактордың табиғи кешендерге әсерін зерттейді; 9.3.5.4 антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдарын ұсынады: қалпына келтіру, мелиорация, Ландшафт дизайны
4. Әлеуметтік география	Тілдік отбасылар және әлем халықтарының	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының	8.4.1.1 халық санын анықтау әдістерін түсіндіреді	9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын

4.1 Халық географиясы	топтары	этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді;		анықтайды
	Әлем халқының діни құрамы	7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды	8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді	9.4.1.2 дүниежүзі халқы миграцияларының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді
	Әлемнің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді	8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, басты демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам	9.4.1.3 Қазақстандағы көші-қон үдерістерді талдап, басты бағыттарын анықтайды; 9.4.1.4 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштері мен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді; 9.4.1.5 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдермен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамын бағалау
	Ұлтаралық және конфессияаралық келісім	7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады	8.4.1.4 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді; 8.4.1.5 "демографиялық саясат" ұғымын түсіндіре отырып дүниежүзінің жекелеген елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады	9.4.1.6 Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді; 9.4.1.7 Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді
5. Экономикалық география 5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды жіктеп, таралу заңдылықтарын талдайды; 7.5.1.2 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді	8.5.1.1 дүниежүзінің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуетін бағалайды;	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды; 9.5.1.2 Қазақстанда жекелеген табиғи ресурстарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
	Табиғат ресурстарын	7.5.1.3 жергілікті компонентті	8.5.1.2 қазақстандық	9.5.1.5 Қазақстанда табиғатты пайдалану

	игеру мәселелері	қосымша қамту негізінде ресурстарды байланысты проблемаларды шешу жолдарын ұсынады	табиғи игерумен талдап, жолдарын ұсынады	компонентті қамту жекелеген ресурстарын технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды	қосымша негізінде табиғат өңдеу мен түрлерін	проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады; 9.5.1.6 жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы. Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.1 қазақстандық компонентті қамту көлік және инфрақұрылым компоненттерін маңыздылығына баға береді	қосымша негізінде әлеуметтік инфрақұрылымді жіктеп, баға береді	8.5.2.1 қазақстандық компонентті қамту экономикалық инфрақұрылымын сипаттап, маңыздылығына баға береді	қосымша негізінде инфрақұрылымын баға береді	9.5.2.1 ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды
5.3 әлемдік экономиканың салалық және аумақтық құрылымы	Әлемдік шаруашылық салалары: өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы	7.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын топтастыру арқылы маңыздылығын түсіндіреді	шаруашылық және өнеркәсіп шаруашылық саласын ұйымдастыру нысандарын сипаттайды, оларды орналастыру факторларын талдайды	8.5.3.1-шаруашылық салаларын жіктейді: өндіру және қайта өңдеу салалары, қызмет көрсету саласы 8.5.3.2-қазақстандық компонентті қамтумен шаруашылығы және өндірісін, қызмет көрсету саласын ұйымдастыру нысандарын сипаттайды, оларды орналастыру факторларын талдайды 8.5.3.3-әлемдік шаруашылық саласының жоспары бойынша сипаттайды	қосымша ауыл шаруашылығы және өндірісін, қызмет көрсету саласын ұйымдастыру нысандарын сипаттайды, оларды орналастыру факторларын талдайды	9.5.2.2 Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағытта рын анықтап, болжам жасайды; 9.5.2.3 Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді; 9.5.3.1 Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды; 9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді; 9.5.4.1 әлемдік экономиканың даму үрдістерін талдайды; 9.5.4.2 Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды 9.5.4.3 халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды; 9.5.4.4 халықаралық экономикалық қатынас

				түрлерін жіктеп, сипаттайды
6. Елтану және саяси география негіздері 6.1 Дүние жүзі елдері	Әлем елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырып, елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды; 8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады	9.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады; 9.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады
	Әлем елдерінің экономикалық-географиялық жағдайы	7.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды;	8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды	9.6.1.3 Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді; 9.6.1.4 Қазақстан дағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
		7.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді және жақсарту жолдарын ұсынады	8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді; 8.6.1.5 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды	9.6.1.4 Қазақстан дағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады

22. Оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

23. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

7-сынып:

Бөлімше	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Географиялық зерттеу әдістері	Географиялық зерттеу объектілері, география ғылымының дамуы	7.1.1.1 географияның зерттеу нысандарын анықтайды; 7.1.1.2 саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттап, баға береді;
	Географиялық дерек көздері	7.1.1.3 географиялық дереккөздермен жұмыс істейді: карта, сурет, мәтін, фотосуреттер, графикалық материалдар;
	Зерттеудің далалық әдістері	7.1.1.4 географиялық нысандардың қасиеттерін тәжірибелік жолмен анықтайды; 7.1.1.5 географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің ерекшеліктерін графикалық түрде көрсете алады: сызба, диаграмма, профиль, график
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карта-сызбаларды қолдану	7.2.1.1 тақырып бойынша картосызбалар жасайды
	Географиялық номенклатура, географиялық деректерді ұйымдастыру	7.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді 7.2.2.1 географиялық нысандарды топтастырып кесте түрінде көрсетеді
3. Физикалық география 3.1 Литосфера	Жердің тектоникалық құрылымы, литосфераның тектоникалық қозғалысы	7.3.1.1 литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды; 7.3.1.2 жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды; 7.3.1.3 жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг;
	Литосфералық катаклизмдер	7.3.1.4 жергілікті компонент бойынша литосфералық катаклизмдердің себеп-салдарын, таралуын түсіндіреді; литосфералық катаклизмдер барысында өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіреді
2-тоқсан		
3. Физикалық география 3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамы	7.3.2.1 атмосфераның құрамын сипаттайды; 7.3.2.2 атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді
	Ауа-райы және метеорологиялық элементтер	7.3.2.3 "ауа райы" ұғымын түсіндіреді; 7.3.2.4 метеорологиялық элементтер мен құбылыстарды сипаттап, зерттеу маңыздылығын анықтайды;
	Қолайсыз	7.3.2.5

	атмосфералық құбылыстар	жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады 7.3.2.6 жергілікті компоненттің негізінде жекелеген метеорологиялық элементтердің: температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық көрсеткіштері негізінде графикалық синоптикалық материалдар жасайды
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөліктері, ресурстарының маңызы	7.3.3.1 гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды; 7.3.3.2 су ресурстарының маңыздылығын түсіндіреді
	Мұхит суларының географиялық орналасуы мен қасиеттері	7.3.3.3 дүниежүзілік мұхиттың құрамын, географиялық жағдайын, қасиеттерін анықтайды
	Мұхиттағы қозғалысы	7.3.3.4 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді
	Мұхитпен байланысты апаттар және Мұхит проблемалары	7.3.3.5 мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттар мен проблемаларды топтастырып, сақтану шараларын және шешу жолдарын ұсынады
3-тоқсан		
3.Физическая география 3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	7.3.4.1 биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды;
	Өсімдік және жануарлар әлемі	7.3.4.2 өлкеге тән өсімдіктер мен жануарларды анықтайды және "Қызыл кітапқа" енген түрлерін атайды;
	Қазақстандағы топырақ түрлері	7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды; 7.3.4.4 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде топырақ ресурстарына баға береді;
	Топырақтың экологиялық мәселелері	7.3.4.5 топырақтың экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	7.3.5.1 географиялық қабық, материктер мен мұхиттар, зоналар және белдеулер, ландшафт табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	7.3.5.2 туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады
4. Әлеуметтік география 4.1 Халық географиясы	Тілдік отбасылар және әлем халықтарының топтары	7.4.1.1 дүниежүзі халықтарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді;

	Әлем халқының діни құрамы	7.4.1.2 дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды
	Әлемнің тарихи-мәдени аймақтары	7.4.1.3 халықтың этникалық және діни құрамына байланысты дүниежүзінің тарихи-мәдени өркениеттік аймақтарының қалыптасуын түсіндіреді
	Ұлтаралық және конфессияаралық келісім	7.4.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады
4-тоқсан		
5. Экономикалық география 5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	7.5.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды жіктеп, таралу заңдылықтарын талдайды; 7.5.1.2 табиғи ресурстардың шоғырлануын картада көрсетеді
	Табиғат ресурстарын игеру мәселелері	7.5.1.3 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды талдап, шешу жолдарын ұсынады
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы. Әлеуметтік инфрақұрылым	7.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік және әлеуметтік инфрақұрылым компоненттерін жіктеп, маңыздылығына баға береді
5.3 Әлемдік экономиканың салалық және аумақтық құрылымы	Әлемдік шаруашылық салалары: өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы	7.5.3.1 ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын топтастыру арқылы маңыздылығын түсіндіреді
6. Елтану және саяси география негіздері 6.1 Дүние жүзі елдері	Әлем елдерінің географиялық жағдайы	7.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырып, елдердің географиялық орнын жоспар бойынша сипаттайды
	Әлем елдерінің экономикалық-географиялық жағдайы	7.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайын жоспар бойынша сипаттайды
		7.6.1.3 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдердің экономикалық-географиялық жағдайына баға береді және жақсарту жолдарын ұсынады

8-сынып:

Бөлімше	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Географиялық зерттеу әдістері	Географиялық зерттеу объектілері, география ғылымының дамуы	8.1.1.1 география ғылымының салаларға бөлінуін графикалық түрде көрсетіп түсіндіреді; 8.1.1.2 география ғылымы салаларындағы маңызды зерттеулерді анықтайды;

		<p>8.1.1.3 далалық, картографиялық, теориялық географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;</p> <p>8.1.1.4 қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды;</p>
	Зерттеудің далалық әдістері	<p>8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;</p> <p>8.2.1.2 географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолданумен тақырыптық карталарды оқиды</p>
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карталарды қолдану	8.2.1.1 тақырыптық карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді құрастырады: профиль, диаграмма, график, кесте;
	Географиялық номенклатура, географиялық деректерді ұйымдастыру	8.2.1.2 географиялық номенклатура нысандарын контур картадан көрсетеді 8.2.2.1 ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдана отырып, географиялық деректер базасын құрастырады
3. Физикалық география 3.1 Литосфера	Жердің тектоникалық құрылымы, литосфераның тектоникалық қозғалысы	8.3.1.1 жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттеп, жіктейді; 8.3.1.2 тау жыныстары мен минералдарды түрлі белгілері бойынша жіктеп, қасиеттерін анықтайды
	Литосфералық катаклизмалар	8.3.1.3 тау жыныстарының жасын анықтау әдістерін түсіндіреді 8.3.1.4 геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдері мен геологиялық оқиғаларды ажырата алады 8.3.1.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде жер бедерінің адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді
2-тоқсан		
3. Физикалық география 3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамы	8.3.2.1 климат қалыптастырушы факторларды талдайды; 8.3.2.2 талдау негізінде атмосфераның жаһандық айналымын түсіндіреді
	Ауа-райы және метеорологиялық элементтер	8.3.2.2 талдау негізінде атмосфераның жаһандық айналымын түсіндіреді; 8.3.2.3 климаттық белдеулерді талдайды; 8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады

	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	8.3.2.4 әр материкте орналасқан ұқсас климаттық белдеулерді салыстырады 8.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде климаттың адамзат тіршілігі мен шаруашылығына тигізетін әсеріне баға береді; 8.3.2.6 адамзат әрекетінің атмосфера мен климатқа тигізетін кері әсерін топтастырады, шешу жолдарын ұсынады
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңызы	8.3.3.1 құрлық суларының қалыптасу жолдарын анықтайды; 8.3.3.2 құрлық суларының негізгі түрлерінің шаруашылық маңызын түсіндіреді
	Мұхит суларының географиялық орналасуы мен қасиеттері	8.3.3.3 өзен аңғарының құрылысын түсіндіреді; 8.3.3.4 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде өзендердің гидрологиялық режимін түсіндіреді
	Мұхиттағы су қозғалысы	8.3.3.5 дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды
	Мұхитпен байланысты апаттар және Мұхит проблемалары	8.3.3.6 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде құрлық суларының экологиялық проблемаларын жіктеп, шешу жолдарын ұсынады 8.3.3.7 - жергілікті компонент негізінде су табиғи апаттарының алдын алу жолдарын ұсынады
3.Физическая география 3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	8.3.4.1 табиғат зоналары мен биіктік белдеулерінің қалыптасуын түсіндіреді; 8.3.4.2 табиғат зоналарын жоспар бойынша сипаттайды
	Өсімдік және жануарлар әлемі	8.3.4.3 құрлықтағы және Мұхиттағы ұқсас табиғи аймақтарды және әртүрлі континенттерде орналасқан биіктік белдеулерін салыстырады
	Қазақстандағы топырақ түрлері	8.3.4.4 мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды; 8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады
	Топырақтың экологиялық мәселелері	8.3.4.5 өсімдік әлемі мен жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады
3-тоқсан		
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын

		түсіндіреді
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	8.3.5.1 географиялық қабықтың құрамы мен құрылысын графикалық түрде көрсетіп, түсіндіреді 8.3.5.2 географиялық қабық заңдылықтарының маңыздылығын түсіндіреді
4. тік география 4.1 Халық географиясы	Тілдік отбасылар және әлем халықтарының топтары	8.4.1.1 халық санын анықтау әдістерін түсіндіреді
	Әлем халқының діни құрамы	8.4.1.2 дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді
	Әлемнің тарихи-мәдени аймақтары	8.4.1.3 елдердің демографиялық жағдайын талдап, басты демографиялық көрсеткіштерін есептейді: халық саны, туу және өлім коэффициенттері, табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім, жас-жыныстық көрсеткіштер, ұлттық және діни құрам
	Ұлтаралық және конфессияаралық келісім	8.4.1.4 дүниежүзі елдерін демографиялық проблемалары бойынша жіктейді; 8.4.1.5 "демографиялық саясат" ұғымын түсіндіре отырып дүниежүзінің жекелеген елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады
5. Экономикалық география 5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	8.5.1.1 дүниежүзінің жекелеген аймақтарының табиғи ресурстық әлеуетін бағалайды;
	Табиғат ресурстарын игеру мәселелері	8.5.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде жекелеген табиғат ресурстарын өңдеу технологиясын сипаттай отырып, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
4-тоқсан		
5.2 Әлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы. Әлеуметтік инфрақұрылым	8.5.2.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде экономикалық инфрақұрылымын сипаттап, маңыздылығына баға береді
5.3 әлемдік экономиканың салалық және аумақтық құрылымы	Әлемдік шаруашылық салалары: өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы	8.5.3.1-шаруашылық салаларын жіктейді: өндіру және қайта өңдеу салалары, қызмет көрсету саласы 8.5.3.2-қазақстандық компонентті қосымша қамтумен ауыл шаруашылығы және өнеркәсіп өндірісін, қызмет көрсету саласын ұйымдастыру нысандарын сипаттайды, оларды орналастыру факторларын талдайды 8.5.3.3-әлемдік шаруашылық саласының жоспары бойынша сипаттайды
6. Елтану және саяси география негіздері	6.1 Дүние географиялық	8.6.1.1 саяси картаның басты нысандарын сипаттайды;

жүзі елдері	жағдайы	8.6.1.2 елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады
	Әлем елдерінің экономикалық-географиялық жағдайы	8.6.1.3 саяси картаның сандық және сапалық өзгерістерін талдайды
		8.6.1.4 елдердің саяси-географиялық жағдайына баға береді; 8.6.1.5 Қазақстанның саяси интеграциядағы мүдделері мен мақсаттарын талдайды

9-сынып:

Бөлімше	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Географиялық әдістері	Географиялық зерттеу объектілері, география ғылымының дамуы	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды;
	Географиялық дерек көздері	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемаларын анықтайды; қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді; 9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды; 9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді; 9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады
	Зерттеудің далалық әдістері	9.2.1.1 маңызды қазақстандық географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көр-сету барысында сипаттайды; 9.2.1.2 маңызды географиялық объектілерді, процестер мен құбылыстарды картадан түсініктеме беріп көрсетеді
2. Картография және географиялық деректер базасы	2.1 Географиялық карта-сызбаларды қолдану	9.2.2.1 жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді
	Географиялық номенклатура, географиялық деректерді ұйымдастыру	9.2.1.2 маңызды географиялық объектілерді, процестер мен құбылыстарды картадан түсініктеме беріп көрсетеді 9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпараттық технологияла рын қолданудың маңыздылығын сипаттайды
3. Физикалық география 3.1 Литосфера	Жердің тектоникалық құрылымы,	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды

	литосфераның тектоникалық қозғалысы	9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарын сипаттайды
	Литосфералық катаклизмалар	9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады 9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды 9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды 9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді 9.3.1.7 минералдық ресурстарды игеруге байланысты проблемаларды жіктейді және Қазақстанның әртүрлі өңірлері үшін оларды шешу жолдарын ұсынады
2-тоқсан		
3. Физикалық география 3.2 Атмосфера	Атмосфера және оның құрамы	9.3.2.1 Қазақстан климатын қалыптастырушы факторларды талдайды; 9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды
	Ауа-райы және метеорологиялық элементтер	9.3.2.2 Қазақстанның климаттық жағдайын талдайды 9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды
	Қолайсыз атмосфералық құбылыстар	9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады; 9.3.2.5 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қазақ халқының атмосфералық және климаттық құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды
3.3 Гидросфера	Гидросфера және оның құрамдас бөліктері, су ресурстарының маңызы	9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары;
	Мұхит суларының географиялық орналасуы мен қасиеттері	9.3.3.2 қазақ гидронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады
	Мұхиттағы су қозғалысы	9.3.3.3 жергілікті компонентті қосымша қамти отырып, оларды талдау негізінде су ресурстарының экологиялық проблемаларын шешу жолдарын ұсынады, Қазақстанның су ресурстарына экономикалық баға береді
	Мұхитпен байланысты апаттар және Мұхит проблемалары	9.3.3.4 Қазақстандағы су ресурстарының геосаяси проблемаларын жіктеп шешу жолдарын ұсынады: трансшекаралық өзендер, Каспий теңізінің мәртебесі
3-тоқсан		

3.Физическая география 3.4 Биосфера	Биосфера және оның құрамдас бөліктері	9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды
	Өсімдік және жануарлар әлемі	9.3.4.2 қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтардың құрылу мақсатын түсіндіреді
	Қазақстандағы топырақ түрлері	9.3.4.3 тақырып бойынша қазақ табиғи хоронимдерін жіктеу негізінде олардың мағынасын түсіндіреді және үш тілде транслитерацияны ұсынады;
	Топырақтың экологиялық мәселелері	9.3.4.4 ноосфераның қалыптасу жағдайларын зерттейді
3.5 Табиғи-аумақтық кешендер	Табиғи-аумақтық кешендердің қалыптасуы	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді
	Табиғи-аумақтық кешендердің түрлері	9.3.5.1 Қазақстанның ірі табиғи кешендерін жоспар бойынша сипаттайды; жергілікті компонент негізінде антропогендік факторлардың табиғат кешендеріне әсерін зерттейді; 9.3.5.2 қазақ табиғи хоронимдерінің жіктелуі негізінде олардың мағынасын түсіндіреді және үш тілде транслитерацияны ұсынады; 9.3.5.3 жергілікті компонент негізінде антропогендік фактордың табиғи кешендерге әсерін зерттейді; 9.3.5.4 антропогендік ландшафттарды жақсарту жолдарын ұсынады: қалпына келтіру, мелиорация, Ландшафт дизайны
4. Әлеуметтік география 4.1 Халық географиясы	Тілдік отбасылар және әлем халықтарының топтары	9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды
	Әлем халқының діни құрамы	9.4.1.2 дүниежүзі халқы миграцияларының басты бағыттарын, себеп-салдарын түсіндіреді
	Әлемнің тарихи-мәдени аймақтары	9.4.1.3 Қазақстандағы көші-қон үдерістерді талдап, басты бағыттарын анықтайды; 9.4.1.4 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштері мен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді; 9.4.1.5 қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдермен салыстыру негізінде еңбек ресурстарының сандық және сапалық құрамын бағалау
	Ұлтаралық және конфессияаралық келісім	9.4.1.6 Қазақстандағы елді мекендерді жіктейді; 9.4.1.7 Қазақстандағы урбандалу үдерісіне баға береді
4-тоқсан		

5. Экономикалық география 5.1 Табиғи ресурстар	Табиғи ресурстардың жіктелуі	9.5.1.1 Қазақстанның табиғи-ресурстық әлеуетін бағалайды; 9.5.1.2 Қазақстанда жекелеген табиғи ресурс-тарды өңдеу технологиясын сипаттап, орталықтары мен дайын өнім түрлерін атайды
	Табиғат ресурстарын игеру мәселелері	9.5.1.5 Қазақстанда табиғатты пайдалану проблемаларын анықтап, шешу жолдарын ұсынады; 9.5.1.6 жергілікті компонент негізінде табиғатты пайдалануға байланысты зерттеу жүргізеді
5.2 Өлеуметтік-экономикалық ресурстар	Көлік инфрақұрылымы. Өлеуметтік инфрақұрылым	9.5.2.1 ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды
5.3 әлемдік экономиканың салалық және аумақтық құрылымы	Әлемдік шаруашылық салалары: өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы	9.5.2.2 Қазақстанның индустриялық-инновациялық даму бағытта рын анықтап, болжам жасайды; 9.5.2.3 Қазақстанның инновациялық инфрақұрылымының жағдайын талдап, дамыту жөнінде ұсыныстар әзірлейді; 9.5.3.1 Қазақстан шаруашылығы салаларын жоспар бойынша сипаттайды; 9.5.3.2 Қазақстанның экономикалық аудандарының шаруашылық салаларын анықтап, мамандануын түсіндіреді; 9.5.4.1 әлемдік экономиканың даму үрдістерін талдайды; 9.5.4.2 Қазақстанның дүниежүзілік шаруашылықтағы орнын анықтайды 9.5.4.3 халықаралық географиялық еңбек бөлінісінің мәнін анықтайды; 9.5.4.4 халықаралық экономикалық қатынас түрлерін жіктеп, сипаттайды
6. Елтану және саяси география негіздері 6.1 Дүние жүзі елдері	Әлем елдерінің географиялық жағдайы	9.6.1.1 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады; 9.6.1.2 қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады
	Әлем елдерінің экономикалық-географиялық жағдайы	9.6.1.3 Қазақстан Республикасының өлеуметтік, экономикалық, саяси-географиялық жағдайына кешенді баға береді; 9.6.1.4 Қазақстан дағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады 9.6.1.4 Қазақстан дағы саяси-әкімшілік хоронимдерді жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 25-қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Тарихи сана – тарихты білу, тарихи тәжірибе мен оның сабақтарын ұғынып түсіну, әлеуметтік болжау, өз іс-әрекеті үшін тарихи жауапкершілікті түсіну. Оқу-тәрбие процесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын тарихи білім тұлғаның, азамат пен патриоттың қалыптасуына көмектеседі.

3. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұны әлем тарихындағы Қазақстанның алатын орны мен рөлін, оның жалпыәлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсінуге мүмкіндік береді.

4. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, қазақстандық патриотизм, өз елінің тарихы мен мәдениетіне құрмет, өз ата-бабаларының жетістіктеріне деген мақтаныш сезімін қалыптастыру, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту, зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

5. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан аумағындағы XVIII ғасырдың бастап бүгінгі күнге дейінгі қоғамның әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) Қазақстанның тарихи дамуы барысында қалыптасқан ұлттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) Қазақстанның тарихи дамуының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен процестердің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін Отандық тарих контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

6) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (гипотезаларды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау,

әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

7) қазіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қоса алғанда, жарияланым мен электронды құралдарды қолдану.

2-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

8-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат;

9-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелді).

7. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінен білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

8. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

әлеуметтік қатынастардың дамуы;

мәдениеттің дамуы;

мемлекеттің дамуы;

Қазақстанның экономикалық дамуы.

9. "Әлеуметтік қатынастардың дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

этникалық қатынастар;

әлеуметтік қатынастар.

10. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

дүниетаным мен дін;

өнер мен әдебиет;

білім және ғылым.

11. "Мемлекеттің дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

мемлекеттің ішкі саясаты;

мемлекеттің сыртқы саясаты.

12. "Қазақстанның экономикалық дамуы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

шаруашылық;

өндірістік қатынастар және сауда.

13. Оқу мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсетеді.

14. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

15. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктерге) негізделеді:

1) өзгеріс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

16. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) "Өзгеріс пен сабақтастық" бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды, сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді, тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) "Себеп және салдар" бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді, тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) "Дәлел" бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы

объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды;

4) "Ұқсастық пен айырмашылық" бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады.

5) "Маңыздылық" бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

6) "Интерпретация" бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

17. 7-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XVIII ғасырдың басындағы Қазақстан: сыртқы және ішкі саяси жағдай. Жоңғар мемлекеті. Қазақ-жоңғар соғыстары. "Ақтабан шұбырынды, алқакөл сұлама" заманы. Қаракұм мен Ордабасыдағы құрылтайлар – қазақ жасағының құрылуы. Аңырақай шайқасы. Отан қорғаушы батырлар. XVIII ғасырдың 30-40 жылдарындағы қазақ-жоңғар соғыстары;

2) XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақ хандығы. XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қатынастары. XVIII ғасырдың басындағы Ресей империясы назарындағы Қазақстан (саяси және экономикалық мақсаттар, әскери-барлау экспедициялары, алғашқы әскери бекіністердің салынуы). Кіші жүз ханы Әбілқайырдың Ресей бодандығын қабылдауы себептері мен мақсаттары. XVIII ғасырдың 30-50-жылдарындағы Қазақстандағы Ресей империясының саясаты. XVIII ғасырдың 40-жылдарындағы Қазақстандағы ішкі саяси жағдайдың асқынуы. Абылай хан тұсындағы Қазақ хандығы: ішкі және сыртқы саясаты;

3) XVIII ғасырдағы Қазақстан мәдениеті. XVIII ғасыр ақын-жырауларының шығармашылығы. XVIII ғасыр тарихы бойынша қазақ деректері. Қазақтардың қолданбалы өнері;

4) отарлау және ұлт-азаттық күрес. Ресей империясының отаршылдық саясаты: мақсаттары мен әдістері. Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, қозғалыстың қозғаушы күші, кезеңдері мен барысы, нәтижелері). 1822-1824 жылдардағы патша реформалары (Кіші және Орта жүздегі хандық биліктің жойылуы). 1836-1838 жылдардағы Бөкей ордасындағы қазақтардың көтерілісі (себептері, негізгі кезеңдері мен шайқастары). XIX ғасырдың бірінші жартысындағы қазақ халқының ұлт-азаттық қозғалыстары (Жоламан Тіленшіұлы, Саржан Қасымов бастаған көтеріліс). Кенесары Қасымұлы бастаған

ұлт-азаттық қозғалыс (себептері, мақсаттары мен қозғаушы күштері, негізгі кезеңдері). Кенесары Қасымұлы: тұлға және саясаткер. Жанхожа Нұрмұхамедұлы және Есет Көтібарұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс (себептері, көтеріліс барысы). Ресей империясының Қазақстанның оңтүстік аймақтарын қосып алуы. XVIII ғасырдың соңы – XIX ғасырдағы Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстардың тарихи маңызы;

5) Қазақстан Ресей империясының құрамында. XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы патшалық реформалар. 1867-1868 жылдардағы реформалар. Қазақстандағы патшалық Ресейдің аграрлық және қоныстандыру саясаты. 1860-1870 жылдардағы ұлт-азаттық күрес (себептері мен көтеріліс барысы). XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Капиталистік қатынастардың ене бастауы. XIX ғасырдың 80-90 - жылдарындағы әкімшілік-аумақтық реформалар: мазмұны мен салдары. Сауда қатынастарының дамуы. Жетісу аумағына ұйғырлар мен дүнгендердің қоныс аударуы. Дәстүрлі қазақ қоғамының трансформациясы. XIX ғасырдың екінші жартысындағы қоғамдық-саяси ойлардың дамуы;

6) XIX ғасыр-XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті. XIX ғасырдағы Қазақстандағы ағарту ісі мен ғылымның дамуы. Бөкей ордасының ханы Жәңгірдің ағартушылық қызметі. Қазақстанның ғылыми зерттелуі (П. Семенов-Тянь-Шанский, Г.Н. Потанин, В.В. Радлов, М. Шорманов, М. Бабаджанов, А. Диваев). Зайырлы және діни білім беру мекемелері. Жадиттік және білім берудегі жаңашылдық. Шоқан Уәлиханов – ұлы қазақ ғалымы. Ыбырай Алтынсарин – ағартушы, жаңашыл-педагог, қоғам қайраткері. Абай Құнанбайұлы – ұлы ойшыл, қазақ жазба әдебиетінің негізін салушы. Қазақ музыкалық мәдениетінің дамуы (Құрманғазы Сағырбайұлы, Тәттімбет Қазанғапұлы, Дәулеткерей Шығайұлы). Әйгілі суретшілер шығармашылығындағы ұлттық контекст. Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпеев және К. Халидтің тарихи еңбектері.

7) өлкетану: Туристік маршруттар. Жомарт жүрек. Туған өлкенің шежіресі. Мектебімнің тарихы.

18. 8-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) XX ғасырдың басындағы Қазақстан. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси үдерістер. XX ғасырдың басындағы Қазақстанның экономикалық дамуы. Столыпіннің аграрлық реформасы және шаруалардың Қазақстанға жаппай қоныс аударуы. XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы өнеркәсіптің дамуы. Сауданың дамуы. 1916 жылғы ұлт-азаттық

көтеріліс. Қазақ ұлттық зиялылар қауымы және оның XX ғасырдың басындағы қоғамдық-саяси үдерістерге әсері. Ұлттық баспаның дамуы ("Қазақ" газеті, "Айқап" журналы). 1917 жылғы революциялар. "Алаш" партиясының құрылуы. "Алаш-Орда" үкіметі. Қазақ халқының саяси көшбасшылары (Ә. Бөкейхан, А. Байтұрсынов, М. Дулатов, Б. Қаратаев, М. Тынышпаев, М. Шоқаев). XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының ғылыми еңбектері;

2) Қазақстандағы Кеңес үкіметінің орнығуы. "Үш Жүз" қазақ социалистік партиясы. Азамат соғысы жылдарындағы (1918-1920 жылдар) Қазақстандағы соғыс қимылдары. Кеңес билігі органдарының "Алаш-Орда" үкіметі, Қоқан автономиясымен қарым-қатынасы. "Әскери коммунизм саясаты". 1921 жылғы жұт және аштық. Қазақ Автономиялы Кеңестік Социалистік Республикасының құрылуы. Қазақ АКСР-ы аумағының қалыптасуы. Қазақ жерлерінің біртұтастығын қалпына келтірудегі қазақ зиялыларының рөлі. Қазақстандағы Жаңа экономикалық саясат (1921-1925 жылдар). XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясаты. Кеңес үкіметінің діни саясаты;

3) Қазақстан тоталитарлық жүйенің нығаюы кезеңінде. Қазақстандағы социалистік индустрияландыру (мәні мен ерекшеліктері). "Кіші Қазан" (мазмұны және жүзеге асырылуы). Бай шаруашылықтарының тәркіленуі. Ауыл шаруашылығындағы күштеп ұжымдастыру саясаты. Қазақстандағы күштеп ұжымдастыру саясатының экономикалық салдары. 1931-1933 жылдардағы аштық - XX ғасырдағы қазақстандық қасірет. Қазақстандағы ұжымдастырудың демографиялық салдарлары. Ұжымдастыруды жүзеге асырудың әдістеріне қатысты ұлттық зиялылардың ("Бесеудің хаты") қоғамдық-саяси көзқарасы мен қатынасы. 1920-1930 жылдардағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестер. Сталиндік репрессиялар. Қазақстан аумағындағы кеңестік "еңбек түзеу" концентрациялық лагерлері (Степлаг, Карлаг, Алжир және тағы басқалар);

4) Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым. Халыққа білім беру (жалпыға бірдей міндетті сауат ашу, орта білім, қазақ жазуының араб тілінен латын тіліне көшуі, орыс графикасына негізделген жаңа әліпбиге көшу). А. Байтұрсынов – "ұлт ұстазы". Жоғары оқу орындарының ашылуы. КСРО Ғылым Академиясының Қазақ филиалы. Қ.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытудағы рөлі. Қазақстандық ғалымдар мен олардың ғылыми жетістіктері. Әдебиеттің дамуы (Ж. Аймауытов, М. Жұмабаев, Б. Майлин, І. Жансүгіров, С. Сейфуллин, С. Мұқанов, Ғ. Мүсірепов, Ғ. Мұстафин шығармашылығы). Театр, кино, бейнелеу өнері және оның қайраткерлері. Мәдениет саласындағы кеңестік идеология. Социалистік реализм;

5) Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында. Ұлы Отан соғысының басталуы. Қазақстандағы мобилизация және қазақстандық әскери бөлімдердің құрылуы. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы жылдарындағы ерлігі мен тағдыры. Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы. Қазақстандықтар – Кеңес Одағының батырлары. Б. Момышұлы – аңызға айналған тұлға. Қазақстан – майдан арсеналы. КСРО халықтарының Қазақстанға депортациялануы. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы мәдениет. Ғылымның дамуы. Әдебиеттегі жетістіктер (М. Әуезов, Ж. Жабаев, Д. Снегин,

И. Шухов және тағы басқалар). Өнердің дамуы (театр, кино).

19. 9-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар). Соғыстан кейінгі жылдардағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер. Пайдалы қазбаларды өңдеу және өнеркәсіптің дамуы. Ауыл шаруашылығының дамуы. Қазақстанның әскери-өнеркәсіптік кешенінің қалыптасуы (Қазақстандағы ядролық полигон). Соғыстан кейінгі жылдардағы қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктері. "Бекмаханов ісі";

2) Қазақстан "Жылымық" кезеңінде (1954-1964 жылдар). Қазақстанда "Хрущевтік кезеңдегі" өнеркәсіптің дамуы. Тың және тыңайған жерлерді игеру (тың игерудің экономикалық, экологиялық және демографиялық салдары). Қазақстандағы әскери-өнеркәсіптік кешен ("Байқоңыр" ғарыш айлағы). "Жылымық кезеңі". 1954-1965 жылдардағы республикадағы қоғамдық-саяси өмір;

3) Қазақстан "Тоқырау" кезеңінде (1965-1985 жылдар). 1965-1985-жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы. Экономиканың шикізаттық бағыты. Урбанизация. 1970-1980 жылдардағы ауыл шаруашылығындағы дағдарыс. 1965-1985 жылдардағы қоғамдық-саяси өмір. 1979 жылғы Целиноградтағы оқиғалар. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы басшыларының қызметі (Ж. Шаяхметов, Д. Қонаев, Ж. Тәшенов);

4) кеңестік Қазақстанның мәдениеті (1946-1985-жылдар.). Білім беру саласындағы мемлекеттік саясат. Жалпыға бірдей міндетті орта білім. Қазақ тілінің жағдайы. Ғылымның дамуы. Әдебиеттің дамуы (Ә. Нұрпейісов, Б. Момышұлы, І. Есенберлин, О. Сүлейменов, М. Шаханов). Өнер (театр, кино);

5) Қазақстан Қайта құру кезеңінде (1986-1991 - жылдар). "Қайта құру" жылдарындағы әлеуметтік-экономикалық өзгерістер: мақсаттары, проблемалары мен қарама-қайшылықтары. Қазақстандағы 1986 жылғы желтоқсан оқиғалары (себептері, барысы мен салдары). 1986 жылғы желтоқсан оқиғаларының

қатысушыларына қатысты жазалау шаралары. "Қазақ КСР-ның мемлекеттік егемендігі туралы Декларация" (1990 жылғы қазан). Кеңестік саяси жүйенің дағдарысы (1991 жылғы "Тамыз бүлігі"). КСРО-ның ыдырауы. Қазақстандағы қоғамдық-саяси қозғалыстар. Семей ядролық полигонының жабылуы. "Қазақ КСР-ның тілдер туралы Заңының" қабылдануы;

6) Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991-1997 жылдар). "Мемлекеттік тәуелсіздік туралы" Конституциялық заңның қабылдануының тарихи маңызы. Н.Ә. Назарбаев – Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті. Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси институттарының қалыптасуы. Нарықтық экономикаға көшудегі қиыншылықтар. Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық үдерістер. 1995 жылғы Конституцияның қабылдануы;

7) Қазақстан Республикасының нығаюы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін). Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді басым мақсаттары мен стратегиялары. "Қазақстан – 2030" стратегиясының қабылдануы. Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы беделінің өсуі. Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен қарым-қатынасы. Қазақстанның ЕҚЫҰ және ИЫҰ-на төрағалық етуі. Әлемдік экономикалық байланыстар жүйесіндегі Қазақстан. Мемлекеттің экономикалық және әлеуметтік жағдайы. Астана – Қазақстан Республикасының жаңа астанасы. "Қазақстан-2050" стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. "5 институтционалды реформаларды жүзеге асырудағы 100 нақты қадам" Ұлт жоспары – қазіргі заманның сын-тегеуріндеріне жауап. Ұлт көшбасшысы – Н.Ә. Назарбаевтың тәуелсіз мемлекетті құрудағы және дамытудағы рөлі;

8) қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге дейін). Білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясат. "Болашақ" мемлекеттік бағдарламасы. Инновациялық ғылыми-білім беру мекемелерінің құрылуы. Этносаралық және дінаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстан халқы Ассамблеясы. Жаһандану дәуіріндегі ұлттық мәдениетті жаңғырту және сақтап қалу мәселелері. Қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденциялары. "Мәдени мұра" мемлекеттік бағдарламасы. "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық біріктіруші идеясы. "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламасы.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

20. Оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 7.2.1.2 кодында: "7" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

21. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) әлеуметтік қатынастардың дамуы:

Бөлімше	7-сынып XVIII – XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың жартысынан бүгінгі күнге дейін
1.1 Этникалық қатынастар	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді түсіндіру	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау
	7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау		9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдер мен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
			9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау
1.2 Әлеуметтік қатынастар	7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдер мен салыстыру арқылы анықтау	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау	9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау
	7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру	8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау	

2) мәдениеттің дамуы:

Бөлімше	7-сынып XVIII – XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың жартысынан бүгінгі күнге дейін
2.1 Дүниетаным мен дін	7.2.1.1 салт - дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау	8.2.1.1 мемлекеттің діни саясатының мақсаты мен салдарын анықтау	9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау
	7.2.1.2 отаршылдық саясаттың ұлттық құндылықтарға кері әсерін талдау		9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім мен ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
			9.2.1.3

			"Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының маңыздылығын бағалау
2.2 Өнер мен әдебиет	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау
	7.2.2.2 А. Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі рөлін айқындау	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновтың қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау	9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
	7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау	8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау
	7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау	8.2.2.4 Ө. Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру	9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу ("Мәдени мұра", "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламалары)
	7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау	
	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебіңнің тарихын анықтау		
2.3 Білім және ғылым	7.2.3.1 Ш. Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау	8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру	9.2.3.1 Е.Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау
	7.2.3.2 XIX ғ. білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
	7.2.3.3 Б.І. Алтын сариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау	8.2.3.3 XX ғ. бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау	

7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру	
7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну		

3) мемлекеттің дамуы:

Бөлімше	7-сынып XVIII XIX ғасырлар	8-сынып - XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысынан бүгінгі күнге дейін
3.1. Мемлекеттің ішкі саясаты	7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы ызметіне баға беру	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру	9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау	8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру	9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты даму кепілі ретінде бағалау
	7.3.1.4 патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру	8.3.1.4 "Алаш" партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғырту саясатын талдау	9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау
	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау	8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру
	7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау
		8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 –жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау	9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, тәуелсіз Қазақстанның жариялануының тарихи маңызын түсіндіру

			9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуын талдау
			9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау
			9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің қалыптасуындағы Елбасы Н.Назарбаевтың рөліне баға беру
			9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау
3.2 Мемлекеттің сыртқы саясаты	7.3.2.1 Жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүние жүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау	9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	7.3.2.2 қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау	8.3.2.2 Б. Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық сахнадағы танылуына баға беру
	7.3.2.3 Абылайханның дипломатиялық шеберлігі мен саясатын бағалау		9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдармен байланыс тарын талдау
			9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау

4) Қазақстанның экономикалық дамуы:

Бөлімше	7-сынып XVIII - XIX ғасырлар	8-сынып XX ғасырдың бірінші жартысы	9-сынып XX ғасырдың екінші жартысы нан бүгінгі күнге дейін
4.1 Шаруашылық	7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау	8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауылшаруашылығына тигізген зардаптарын талдау	9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік экономикалық мәселелерді талдау

	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру		9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау
	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау		
4.2 Өндіріс тік қатынастар және сауда	7.4.2.1 капиталистік қатынастардың экономикаға ықпалын анықтау	8.4.2.1 Қазақстандағы индустрияландырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайына бейімделгендігін дәлелдеу	9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынас тарға әсерін талдау
			9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау
			9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу

22. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

23. Тоқсандағы бөлімдер және бөлім ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

7-СЫНЫП:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
Қазақ-жоңғар соғыстары	Жоңғар басқыншылығына қарсы Отан соғысының басталуы Зерттеу сұрағы: Не себепті "Елім-ай" және	7.1.1.1 жоңғар шапқыншылығы кезіндегі демографиялық өзгерістерді және миграциялық процестерді

	бүкілхалықтық әнге айналды?	түсіндіру; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау
	Біртұтас халық жасағының ұйымдастырылуы Зерттеу сұрағы: Неліктен Ордабасы ел бірлігінің нышаны болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.1.1 Қарақұм және Ордабасы құрылтайларының халықты жоңғар басқыншылығына қарсы жұмылдырудағы рөліне баға беру
	Қазақ-жоңғар шайқастары Зерттеу сұрағы: Неліктен Аңырақай шайқасы қазақ-жоңғар соғысындағы түбегейлі бетбұрыс деп саналады?	7.3.2.1 жоңғар шапқыншылығына қарсы күресте танылған хандар мен батырлардың рөлін түсіндіру; 7.4.1.1 жоңғар шапқыншылығының қазақ халқының шаруашылығына тигізген зардаптарын анықтау
XVIII ғасырдағы Қазақ хандығы	XVIII ғасырдың басына дейінгі қазақ-орыс қарым-қатынастарының тарихы Зерттеу сұрағы: Неліктен Ресей Қазақстанды Азияға шығудың "кілті мен қақпасы" деп санады?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Қазақ хандығының Ресей империясына қосылуының басталуы Зерттеу сұрағы: Әбілқайыр ханның Анна Иоанновна патшайымға жазған хатының себептері мен салдары қандай болды?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
	Абылай ханның ішкі және сыртқы саясаты Зерттеу сұрағы: Дербес Қазақ мемлекетін сақтап қалудағы Абылай ханның рөлі қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.3 Абылай ханның ішкі және сыртқы саясатын бағалау
Өлкетану	Туристік маршруттар	7.2.3.5 туристік маршруттарды құру жолдарын ұсыну
Қайталау		
2-тоқсан		
XVIII ғасырдағы Қазақстанның мәдениеті	XVIII ғасырдағы халық ауыз әдебиеті және материалдық мәдениет Зерттеу сұрағы: XVIII ғасырда ақын-жыраулар шығармаларында тарихи оқиғалар қалай көрініс тапты? Қазақтың ұлттық қолданбалы өнерінің бірегейлігі неде?	7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.4 қолданбалы өнердің жетістіктерін бағалау
Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XVIII ғасырдағы Қазақстандағы казак-әскери отаршылдығы Зерттеу сұрағы: Қазақстанды отарлауды Ресей империясы қалай жүзеге асырды?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау

	Сырым Датұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: Сырым Датұлы Кіші жүз қазақтарының қандай құқықтарын қорғауды көздеді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	1822-1824 жылдардағы патша реформалары Зерттеу сұрағы: Неліктен XX ғасырдың 20-шы жылдарында Қазақстанда әкімшілік реформалар жүргізілді?	7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	1836-1838 жылдардағы Бөкей Ордасындағы қазақтардың көтерілісі Зерттеу сұрағы: Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлын қандай ортақ идея біріктірді?	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: Кенесары хан бастаған ұлт-азаттық күрес неліктен жалпы ұлттық сипатқа ие болды?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
Өлкетану	Жомарт жүрек	7.4.1.3 өлкені дамытуға қолдау көрсеткен тұлғалардың қызметіне баға беру
Қайталау		
3-тоқсан		
Отарлау және ұлт-азаттық күрес	XIX ғасырдың 40-60 жылдарындағы қазақтардың ортаазиялық хандықтармен қарым-қатынастары Зерттеу сұрағы: Неліктен Орта Азия хандықтарының Қазақстанның оңтүстік аймақтарына экспансиясы күшейді?	7.3.1.5 халықтың отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.6 ұлт-азаттық көтеріліс басшыларының рөліне баға беру
	Қазақстанның Ресей империясына қосылуының аяқталуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның оңтүстік аймақтарының Ресей империясына қосылуының ерекшеліктері қандай?	7.3.1.2 Қазақ хандығының ішкі саяси жағдайын талдау; 7.3.2.2 Қазақ хандығының сыртқы саясатының нәтижелерін анықтау
Қазақстан империясының құрамында	XIX ғасырдың екінші жартысындағы Қазақстандағы әкімшілік-аумақтық реформалар Зерттеу сұрағы: Патша өкіметі тарапынан "бөліп ал да, билей бер" ұстанымы қалай жүзеге асты?	7.3.1.3 Ресей империясының отарлық саясатының себеп-салдарын анықтау; 7.3.1.4 Патша үкіметі реформалары нәтижесіндегі әкімшілік-аумақтық өзгерістерді түсіндіру; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
	Қазақтардың 1860-1870 жылдардағы азаттық күресі Зерттеу сұрағы: XIX ғасырдың 60-70 жылдарындағы ұлт-азаттық көтерілістердегі халық талаптарының сабақтастығы неден	7.3.1.5 қазақ халқының отаршылдыққа қарсы ұлт-азаттық күресінің себеп-салдарын анықтау

	көрінді?	
	Қазақстандағы жаппай отаршылдық қоныс аудару саясаты Зерттеу сұрағы: Патша өкіметінің қоныстандыру саясаты қазақ қоғамының өмірін қалай өзгертті?	7.4.1.2 отарлау саясатының қазақтардың дәстүрлі шаруашылығына тигізген әсерін талдау; 7.1.1.2 Ресей империясының қоныстандыру саясатының себептері мен салдарын талдау; 7.1.2.1 дәстүрлі қазақ қоғамындағы өзгерістерді өткен тарихи кезеңдермен салыстыру арқылы анықтау
Қазақстан империясының құрамында	Қазақстанда капиталистік қатынастардың дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның өнеркәсіптік дамуы қалай басталды?	7.4.2.1 капиталистік қатынастар дамуының Қазақстанның экономикасына ықпалын анықтау
	Жәрмеңке саудасының дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанда неліктен жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау	7.4.2.2 сауда қатынастарына жәрмеңкелердің әкелген өзгерістерін анықтау
	XIX ғасырдың екінші жартысындағы қазақ қоғамы Зерттеу сұрағы: "Зар заман" өкілдерінің қоғамдық-саяси көзқарастары қандай факторлардың әсерінен қалыптасты?	7.2.1.2 ұлттық құндылықтарға отаршылдық саясаттың кері әсерін талдау; 7.1.2.2 қазақ зиялыларының қалыптасуының маңыздылығын түсіндіру
Өлкетану	Туған өлкенің шежіресі	7.4.1.4 өлке дамуының маңызды кезеңдерін анықтау; 7.2.2.5 өлкенің тарихи оқиғалар хроникасын құру
Қайталау		
4- тоқсан		
XIX ғасыр -XX ғасырдың басындағы Қазақстанның мәдениеті	XIX ғасырдағы мәдениеттің дамуы Зерттеу сұрағы: Неге XIX ғасыр қазақ халқының дәстүрлі музыка өнерінің гүлденген дәуірі деп саналады?	7.2.1.1 салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың құндылықтары мен маңыздылығын анықтау; 7.2.2.1 халық ауыз әдебиеті мен музыка өнері туындыларының тарихи дереккөзі ретінде құндылығын бағалау; 7.2.2.3 ұлттық музыкалық аспаптардың қолдану ерекшеліктерін сипаттау
	XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісі Зерттеу сұрағы: XIX ғасырда Қазақстанда оқу-ағартушылық мекемелер қандай түрде дамыды?	7.2.3.2 XIX ғасырдағы білім беру мен ағарту ісінің даму ерекшеліктерін түсіндіру
	Шоқан Уәлиханов – алғашқы қазақ ғалымы Зерттеу сұрағы: Неге С. Мұқанов Шоқан Уәлихановқа арналған шығармасын "Аққан жұлдыз" деп атады?	7.2.3.1 Шоқан Уәлихановтың ғылыми зерттеулерінің тарихи құндылығын анықтау
	Ы. Алтынсарин – жаңашыл педагог Зерттеу сұрағы: Ыбырай Алтынсариннің	7.2.3.3 Ыбырай Алтынсариннің ағарту саласына қосқан үлесін бағалау

	халық ағарту саласындағы жаңашылдығы неден байқалады?	
	Абай Құнанбаев – ұлы ойшыл Зерттеу сұрағы: Неліктен Абай Құнанбайұлын "Хәкім Абай" деп атады?	7.2.2.2 Абай Құнанбаевтың ақын, ойшыл, қоғам қайраткері ретіндегі қызметіне баға беру
	XIX ғасырдың соңы – XX ғасырдың басындағы Қазақтардың ауызша тарихи дәстүрлерінің Зерттеу сұрағы: Ш. Құдайбердіұлы, М. Көпейұлы, Қ. Халид еңбектерінің тарихи құндылығы неде?	7.2.3.4 Шәкәрім Құдайбердіұлы, Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы, Қ.Халид еңбектерін тарихи дерек ретіндегі маңызын айқындау
Өлкетану	Менің мектебімнің тарихы	7.2.2.6 түрлі дереккөздер негізінде өз мектебінің тарихын анықтау
Қайталау		

8- сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
XX ғасырдың басындағы Қазақстан	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы Зерттеу сұрағы: Не себепті А. Байтұрсынов: "Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды", - деп санады?	8.3.1.1 қазақ зиялыларының Ресей империясының Мемлекеттік Думасындағы қызметіне баға беру; 8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы 1916 жылғы ұлт-азаттық қозғалыс Зерттеу сұрағы: 1916 жылғы ұлт-азаттық көтеріліс неліктен бүкілхалықтық сипат алды?	8.3.1.3 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің тарихи маңызын анықтау және тұлғалардың рөліне баға беру
	1917 жылғы ақпан буржуазиялық-демократиялық революциясы және оның Қазақстанға әсері Зерттеу сұрағы: Қазақстанда 1917 жылы саяси белсенділіктің артуы қандай оқиғалардан көрініс тапты?	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	"Алаш" қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы Зерттеу сұрағы: Неліктен "Алаш" партиясы халық қолдауына ие болды?	8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау; 8.3.1.4 "Алаш" партиясының ұлттық мемлекеттілікті жаңғыртудағы саясатын талдау; 8.2.3.1 ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру
	XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері Зерттеу сұрағы: Қазақ зиялылары ұлттық мүдделерді қалайша қорғады?	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру; 8.3.1.5 Әлихан Бөкейханның саяси көшбасшылық қызметіне баға беру
Қайталау		
2- тоқсан		

Қазақстанда кеңестік биліктің орнығуы	Қазақстан азаматтық қарсыластық жылдарында (1917-1920 жылдар) Зерттеу сұрағы: Қазан революциясының ұрандары халық арасында қандай үміт тудырды?	8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру
	Қазақстандағы ұлттық автономиялар Зерттеу сұрағы: Алаш Орда үкіметі мен Түркістан (Қоқан) автономиясының идеялары неліктен жүзеге аспады?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы ролі мен қызметін талдау
	Қырғыз (Қазақ) АКСР-нің құрылуы Зерттеу сұрағы: Қазақ Автономиялық Кеңестік Республикасы құрылуының тарихи маңызы неде?	8.3.1.6 Қазақстанда құрылған ұлттық автономиялардың маңыздылығына баға беру; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы ролі мен қызметін талдау
	Әскери коммунизм саясатынан Жаңа экономикалық саясатқа көшу Зерттеу сұрағы: Қазақстан үшін жаңа экономикалық саясаттың артықшылықтары қандай болды?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.4.1.1 деректер мен дәйектерді салыстыру арқылы жаңа экономикалық саясаттың нәтижесінде орын алған өзгерістерді талдау
Қайталау		
3-тоқсан		
Қазақстан тоталитарлық жүйе кезеңінде	Қазақстандағы 1920-1930 жылдардағы индустрияландыру Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы индустрияландыру саясатының қарама-қайшылығы неде?	8.4.2.1 Қазақстандағы индустриялан дырудың жетістіктері мен кемшіліктерін талдау
	Қазақстандағы ұжымдастыру Зерттеу сұрағы: Неліктен ұжымдастыру саясаты "ұлы нәубетке"әкеліп соқтырды?	8.4.1.2 күштеп ұжымдастыру саясатының ауыл шаруашылығына тигізген зардап тарын талдау; 8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау; 8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау
	1920-1930 жылдардағы саяси репрессиялар Зерттеу сұрағы: Сталиндік режим не себепті зиялыларға "халық жауы" деген айып тақты?	8.3.1.7 XX ғасырдың 20-30 жылдардағы әміршіл-әкімшіл жүйе саясатының зардаптарын талдау; 8.1.2.1 қазақ зиялыларының қоғамдағы ролі мен қызметін талдау
Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: білім мен ғылым	Ахмет Байтұрсынов – "ұлт ұстазы" Зерттеу сұрағы: Ахмет Байтұрсыновтың ғылыми мұрасы қандай?	8.2.2.2 Ахмет Байтұрсыновты қазақ тіл білімінің негізін салушы, қоғам қайраткері ретінде бағалау
	XX ғ. 20-30 жылдарындағы білім беру жүйесі мен ғылым Зерттеу сұрағы: Білім мен ғылым саласының қандай жетістіктері мен кемшіліктері болды?	8.2.3.2 кеңес дәуіріндегі қазақ тілінің ахуалын анықтау; 8.2.3.3 XX ғасырдың бірінші жартысындағы білім мен ғылым саласындағы өзгерістерді талдау
	Қ.Сәтбаев – жан-жақты ғалым Зерттеу сұрағы: Қаныш Сәтбаевтың феномені неде?	8.2.3.4 Қаныш Сәтбаевтың Қазақстан өнеркәсібі мен ғылымын дамытудағы рөліне баға беру
Қайталау		
4- тоқсан		

Кеңестік Қазақстанның мәдениеті: әдебиет пен өнер	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ әдебиетінің дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақ әдебиетінде социалистік реализм қалай көрініс тапты?	8.2.2.1 қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру
	XX ғасырдың 20-30 жылдарындағы қазақ өнерінің дамуы Зерттеу сұрағы: Қазақ өнерінің жаңа белеске көтерілуі неден байқалды?	8.2.2.4 Әміре Қашаубаев пен Қажымұқан Мұңайтпасұлының қазақ халқын әлемге танытудағы рөліне баға беру; 8.2.2.3 өнер мен әдебиеттегі өзгерістерді анықтау
Қазақстан Ұлы Отан соғысы жылдарында	Қазақстандықтардың Ұлы Отан соғысы шайқастарына қатысуы Зерттеу сұрағы: Ұлы Отан соғысының қандай батырлары халық есінде сақталды?	8.3.2.1 қазақстандықтардың Екінші дүниежүзілік соғысының жеңісіне қосқан үлесін бағалау; 8.3.2.2 Бауыржан Момышұлының батырлық, тұлғалық қасиетін айқындау
	Қазақстан – майдан арсеналы Зерттеу сұрағы: "Бәрі майдан үшін, бәрі Жеңіс үшін!" ұраны қалай жүзеге асты?	8.4.2.2 Қазақстан экономикасының соғыс жағдайларына бейімделгендігін дәлелдеу; 8.1.2.2 соғыс жылдарындағы халықтың әлеуметтік жағдайын анықтау
	Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақ КСР мәдениеті Зерттеу сұрағы: Соғыс жылдарындағы Қазақстанның мәдени жетістіктері қандай болды?	8.2.2.5 соғыс жылдарындағы өнер мен әдебиеттің халық рухын көтерудегі маңызын бағалау
	Қазақстанға КСРО халықтарының депортациясы Зерттеу сұрағы: Қазақстан қалайша депортацияланған халықтардың өлкесіне айналды?	8.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себептері мен салдарын анықтау
Қайталау		

9- сынып:

Бөлім	Тақырыптар, мазмұны	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан		
Қазақстан соғыстан кейінгі жылдарда (1946-1953 жылдар)	Соғыстан кейінгі Қазақ КСР-нің әлеуметтік-экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы: Соғыстан кейін қазақстандықтардың өмірі қалай өзгерді?	9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру; 9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау
	Қазақстандағы әскери-өнеркәсіп кешені Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақстан ядролық сынақтар алаңына айналды?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.3.2.1 XX ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау
	Сталиндік идеологияның Қазақстандағы қоғамдық-саяси өмірге әсері Зерттеу сұрағы: Неліктен тарихшы Ермұхан Бекмаханов 25 жылға бас бостандығынан айырылды?	9.2.3.1 Ермұхан Бекмахановтың Қазақстан тарихы ғылымына қосқан үлесін бағалау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау

Қазақстан кезеңінде жылдар)	"жылымық" (1954-1964)	"Жылымық" кезеңіндегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуы Зерттеу сұрағы: "Жылымық кезеңі" қоғамға қандай өзгеріс әкелді?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
		Тың игеру жылдарындағы Қазақстан Зерттеу сұрағы: Тың және тыңайған жерлерді игеру саясаты Қазақстанға қалай әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
		Қазақ КСР экономикасының шикізатқа бағытталуы Зерттеу сұрағы: Қазақстанның табиғи ресурстарын игеруде ұлттық мүдде қаншалықты ескерілді?	9.3.2.1 ХХ ғасырдың екінші жартысындағы әскери-өнеркәсіп кешендерінің Қазақстанға тигізген зардаптарын талдау; 9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Повторение			
2-тоқсан			
Қазақстан кезеңінде жылдар)	"тоқырау" (1965-1985)	1965-1985 жылдардағы Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуы Зерттеу сұрағы: Не себепті 1965-1985 жылдар "тоқырау" кезеңі деп аталды?	9.4.2.1 өнеркәсіптің ахуалын анықтап, қорытынды жасау; 9.4.1.1 Кеңес үкіметі кезіндегі ауыл шаруашылығында орын алған өзгерістерге баға беру
		XX ғ. 60-80 жылдарындағы Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуындағы қарама-қайшылықтар Зерттеу сұрағы: ХХ ғасырдың екінші жартысында ұлттық мүдделерді қорғау қалай жүзеге асырылды?	9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау; 9.3.1.2 қоғамдық-саяси қайраткерлердің ұлттық мүддені қорғаудағы рөліне баға беру
		"Тоқырау" жылдарындағы демографиялық процестер Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы урбандалу процесіне қандай факторлар әсер етті?	9.1.1.1 демографиялық өзгерістердің себеп-салдарлық байланысын талдау арқылы дәйекті қорытынды жасау; 9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру
Кеңестік мәдениеті жылдар)	Қазақстанның (1946-1985)	ХХ ғасырдың екінші жартысындағы білім беру жүйесінің дамуы Зерттеу сұрағы: Кеңестік білім беру саласындағы реформалар қандай мақсат көздеді?	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру
		ХХ ғасырдың 40-80 жылдарындағы қазақстандық ғалымдардың ғылымды дамытудағы жетістіктері Зерттеу сұрағы: ХХ ғасырдың екінші жартысында ғылымның қай салалары көбірек	9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру

	дамыды?	
	XX ғасырдың 40-80 жылдарындағы әдебиет пен өнердің дамуы Зерттеу сұрағы: Кеңестік идеология қазақ мәдениетінің дамуына қалай әсер етті?	9.2.2.1 кеңестік әдебиет пен өнер туындыларында қоғамдық өмірдің бейнеленуін талдау; 9.2.2.2 Мұхтар Әуезов шығармаларының әлем әдебиетіндегі орнын бағалау
Қайталау		
3-тоқсан		
Қазақстан қайта құру кезеңінде (1986-1991 жылдар)	Қазақстан "Қайта құрудың" бастапқы кезеңінде Зерттеу сұрағы: КСРО-ның ыдырауы: заңдылық па әлде кездейсоқтық па?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау; 9.4.1.2 Кеңес үкіметі кезіндегі орын алған әлеуметтік-экономикалық проблемаларды талдау
	Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғалары Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы 1986 жылғы Желтоқсан оқиғаларының сипаты қандай болды?	9.3.1.5 1986 жылғы Желтоқсан оқиғасының тарихи маңыздылығына баға беру; 9.3.1.4 әміршіл-әкімшіл саясатқа қарсы халық наразылықтарын салыстырып, талдау
	"Қайта құру" жылдарындағы Қазақстандағы демократиялық процестер Зерттеу сұрағы: Демократиялық процестер қоғамдық сананы қалай өзгертті?	9.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдің ерекшеліктерін түсіндіру және өзіндік интерпретация жасау
Қазақстан мемлекеттілігінің қайта жаңғыруы (1991 – 1996 жылдар)	Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жариялануы Зерттеу сұрағы: "Қазақстан Республикасының тәуелсіздік туралы" Конституциялық Заңының тарихи маңызы қандай?	9.3.1.6 Қазақстанның тәуелсіздік жолындағы алғашқы қадамдарын анықтап, қорытындылау; 9.3.1.7 өткен оқиғалармен сабақтастықты орнатып, Қазақстан тәуелсіздігінің жариялануының тарихи маңызын түсіндіру
	Н.Ә. Назарбаев - Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Зерттеу сұрағы: Саяси көшбасшының мемлекет тарихының бетбұрысты кезеңдеріндегі рөлі қандай болды?	9.3.1.10 Тәуелсіз мемлекеттің қалыптасуындағы Елбасы Н. Назарбаевтың рөліне баға беру
	Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы мемлекеттілікті қалыптастырудағы іс-шаралар Зерттеу сұрағы: 1995 жылғы жаңа Конституцияны қабылдаудың тарихи маңызы неде?	9.3.1.8 Тәуелсіз Қазақстанның қоғамдық – саяси дамуын талдау; 9.3.1.3 Қазақстан Республикасы Конституциясын мемлекеттің тұрақты дамуының кепілі ретінде бағалау
	Қазақстан – халықаралық құқық субъектісі Зерттеу сұрағы: Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа кірігуі қалай жүзеге асты?	9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау

	<p>Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы Қазақстанның экономикалық дамуы</p> <p>Зерттеу сұрағы: Неліктен нарықтық экономикаға көшу барысында қиыншылықтар орын алды?</p>	<p>9.4.1.3 Қазақстан Республикасындағы жекешелендіру процесінің экономикаға ықпалын талдау;</p> <p>9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау;</p> <p>9.4.2.3 Қазақстанның әлемдік экономикаға кірігуін талдау</p>
	<p>Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы әлеуметтік-демографиялық процестер</p> <p>Зерттеу сұрағы: Қазақстандағы әлеуметтік-демографиялық процестердің ерекшеліктері неде?</p>	<p>9.1.1.2 өткен тарихи кезеңдермен сабақтастықты орнату арқылы қазіргі кезеңдегі демографиялық процестерге баға беру;</p> <p>9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау;</p> <p>9.3.2.4 қазақ диаспораларының тарихи Отанымен байланысының маңыздылығын айқындау</p>
Қайталау		
4-тоқсан		
	<p>Қазақстанның 1997 жылдан бастап экономикалық және әлеуметтік дамуы</p> <p>Зерттеу сұрағы: Қазақстан Республикасының ХХІ ғасырдағы әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі бағыттары қандай?</p>	<p>9.4.2.2 нарықтық экономиканың өндірістік қатынастарға әсерін талдау;</p> <p>9.4.2.4 сыртқы сауданың экономикаға әсерін зерттеу;</p> <p>9.1.2.1 қазіргі кездегі Қазақстан халқының әлеуметтік жағдайын статистикалық мәліметтер негізінде талдау</p>
Қазақстан Республикасының дамуы (1997 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін)	<p>Халықаралық қатынастар жүйесіндегі Қазақстан</p> <p>Зерттеу сұрағы: Қазақстанның жаңа әлемдегі орны қандай?</p>	<p>9.3.2.3 Қазақстанның аймақтық және халықаралық ұйымдарымен байланыстарын талдау;</p> <p>9.3.2.2 Қазақстан Республикасының халықаралық аренада танылуына баға беру; 9.3.1.11 Астананы жаңа Қазақстанның өркендеуінің нышаны ретінде айқындау</p>
	<p>Қазіргі кездегі Қазақстанның дамуындағы басым бағыттары</p> <p>Зерттеу сұрағы: Қазақстан дамуындағы Ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегиялардың маңыздылығы неде? ("Қазақстан – 2030, 2050" стратегиялары, 100 нақты қадам" Ұлт жоспары)</p>	<p>9.3.1.9 ұзақ мерзімді мемлекеттік стратегияларды талдау;</p> <p>9.1.1.3 Қазақстанның даму стратегиясындағы демографиялық саясаттың бағыттарын талдау</p>
Қазіргі заманғы Қазақстан мәдениеті (1991 жылдан бүгінгі күнге)	<p>Тәуелсіздік жылдарындағы білім, ғылым және мәдениеттің дамуы</p> <p>Зерттеу сұрағы: Жаһандану жағдайындағы</p>	<p>9.2.3.2 білім мен ғылым саласындағы мемлекеттік саясатқа баға беру;</p>

дейін)	қазақстандық білім мен ғылымның және мәдениеттің даму тенденциялары қандай?	9.2.2.3 қазіргі кездегі өнер мен әдебиеттің даму тенденцияларын айқындау; 9.2.2.4 ұлттық құндылықтарды жаңғыртуға бағытталған мемлекеттік бағдарламалардың қажеттілігін негіздеу ("Мәдени мұра", "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламасы)
	Діннің қазіргі Қазақстан қоғамындағы рөлі Зерттеу сұрағы: Қазақстан қоғамында зайырлы мемлекет және діни сенім бостандығы ұстанымдары қалай үйлесім табуда?	9.2.1.1 дәстүрлі және деструктивті діни ағымдар мен ұйымдардың іс-әрекетін талдау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
	"Мәңгілік Ел" ұлттық идеясы Зерттеу сұрағы: "Мәңгілік Ел": идеясының біріктірушілік рөлі неде?	9.2.1.3 "Мәңгілік Ел" Жалпыұлттық идеясының маңыздылығын бағалау; 9.2.1.2 Қазақстан халқы Ассамблеясының дінаралық, этносаралық келісім және ішкі тұрақтылықты нығайтудағы ықпалын бағалау
Қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 26-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 625-қосымша

Жалпы білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (жаратылыстану-математикалық бағыт, қоғамдық-гуманитарлық бағыт)

1-тарау. Жалпы ережелер

Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

"Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің оқу мақсаты – қазақ тілі мен әдебиетін кіріктіріп оқыту негізінде білім алушылардың тілдік дағдыларын жетілдіру, тіл нормаларын сақтап, еркін сөйлеу және сауатты жазу дағдыларын дамыту, мемлекеттік тілге құрметпен қарауын қалыптастыру.

"Қазақ тілі мен әдебиеті" оқу пәнінің негізгі міндеттері:

білім алушының мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қазақ халқының мәдениетімен танысу арқылы тәрбиелеу;

адамзаттық ойдағыдай кірігу үшін қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде оқыту; қазақ тілі мен әдебиеті пәніне құндылық ретінде қарауды қалыптастыру;

коммуникативтік оқыту негізінде барлық сөйлеу әрекетінің түрлерін әлеуметтік ортада қолдану дағдыларын дамыту;

қазақ әдебиетінің стилистикалық және жанрлық ерекшеліктерін тану негізінде шығармашылық тұрғыда жұмыс істеу, сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

көпмәдени ортада лингвистикалық қажеттілікті іске асыруға дайын жеке тұлғаны тәрбиелеу;

білім деңгейі жоғары, ой-өрісі дамыған тұлғаны қалыптастыру.

4. Жалпы орта білім беру деңгейіндегі "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша білім алушылардың білім, білік және дағдыға қойылатын талаптары CEFR -Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті деңгейлерін (B2-C1) негізге ала отырып айқындалған.

2-тарау. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;

11-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты құрайды;

6. Оқыту мақсаттары арқылы мұғалімдер сөйлеу қызметінің төрт дағдысын (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) қалыптастырады, сонымен қатар, оқушылардың жетістігін бағалайды және оқытудың келесі кезеңі туралы ақпарат береді.

7. Оқыту пәнінің мазмұнын 5 бөлім құрайды:

1) тыңдалым;

2) айтылым;

3) оқылым;

4) жазылым;

5) тілдік бағдар.

8. "Тыңдалым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

болжау;

назарын шоғырландырып тыңдау;

сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну;

көркем шығармаларды тыңдау;

негізгі ойды анықтау;

тыңдалым материалдары бойынша жауап беру.

9. "Оқылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

мәтіндегі ақпаратты анықтау;
стильдік ерекшеліктерді анықтау;
көркем шығармаларды оқу;
мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау;
қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу;
өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау.

10. "Жазылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру;
эссе жазу;

шығармашылық жазба жұмысы;

мәліметтерді жинақтау;

жинақы мәтін құрастыру;

орфография және пунктуация.

11. "Айтылым" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

сөздік қорының алуандығы;

сөз мәнері мен сөйлеу этикеті;

орфоэпиялық нормаларды сақтау;

мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау;

сенімді және еркін жауап беру;

визуалды материалдар арқылы тілді дамыту.

12. "Тілдік бағдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) сөз таптары;

2) сөйлем.

13. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің 10-сыныптағы білім мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тыңдалған мәтіндегі негізгі ақпараттарды түртіп жазу, оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, драмалық, прозалық, поэзиялық шығарманы тыңдау, мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі ойын) негіздейтін аргументтерді талдай отырып, астарлы ойды анықтау, мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу;

2) айтылым: ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау, ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау, сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, мәтіндегі абзацтардың, бөлімдердің орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен байланысын анықтау, пікірталастың

"пікірталас-монолог", "пікірталас-диалог", "пікірталас-полилог" түрлерінде сенімді және еркін сөйлеу, әртүрлі графикалық мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру, негізгі идеясын түсіндіру;

3) оқылым: мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факт мен көзқарасты ажырату, мәтін идеясымен байланысын анықтау, ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, эссе, тезис, интервью) құрылымы мен рәсімделуін білу, жанрлық және тілдік ерекшеліктерін талдау, әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені талдау және кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалау, ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, эссе, тезис, интервью) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау, мәтін тақырыбына байланысты қосымша материалдарды энциклопедиялардан тауып, ортақ қорытындылар жасау, мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру және оны бағалау;

4) жазылым: публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, баспасөз парағы, тезис, интервью жазу, қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу, шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдар мен тиімді қолданып жазу, тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтап ұсыну, ғылыми-көпшілік және көркем мәтіндердегі негізгі ұғымдарды анықтай отырып, жинақы мәтін құрастыру, мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, сөйлем деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу;

5) тілдік бағдар: сөз таптары, тәуелдік жалғауды (оңаша және ортақ тәуелдеу) және көптік мәнді есімдер мен көптік жалғауларды ажырата танып дұрыс қолдану, сын есімнің жасалу жолдарын білу, сан есімнің жасалу жолдарын білу, есімдіктердің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда есімше сөздерді стильдік қызметіне сай орынды қолдану, үстеудің жасалу жолы мен сөйлемдегі қызметін білу, шылаулардың сөйлемдегі қызметін білу, мәтін құрауда орынды қолдану, сөздердің байланысу түрлері мен тәсілдерін орынды қолдану, құрмалас сөйлемдердің (аралас) жасалу жолдарын білу.

14. "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінің 11-сыныптағы білім мазмұны:

1) тыңдалым: мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу, тыңдалған мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды түртіп

жазу және ақпараттарды жүйелеу, оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну, көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, тақырып ортақтығына сипаттама жасау, мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын, негізгі ойды анықтау, көтерілген мәселе бойынша әртүрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз ойын логикалық дұрыс, аргументті және айқын жеткізу;

2) айтылым: ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау, ауызша мәтін құрауда орынды қолдану, ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монолог пен диалогті үйлестіре қолдану, сөз әдебі мен сөйлеу этикеті формаларын орынды қолданып, тыңдаушылармен қарым-қатынас орнату, сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану, кәсіби бағыттағы түпнұсқа мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау, олардың қолданылу мақсатын талдау, көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу, әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді салыстырып талдау, негізгі үрдістерді анықтау;

3) оқылым: мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты, анықтау, ақпараттың оқырманға әсерін және автор позициясын талқылау, ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, аннотация,) құрылымы мен рәсімделуін білу, жанрлық және тілдік ерекшеліктерін талдау, әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру және әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыру, ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, аннотация, үндеу) бойынша салыстырмалы (құрылымы, қызметі, мақсатты аудиториясы, оқырманға әсері) талдау жасау, қосымша ғылыми-анықтамалық ақпарат көздерінен алынған материалдар негізінде мәтін мазмұнына сыни тұрғыдан талдау жасау, мәтінді негізгі мәселеге баға бере отырып, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу;

4) жазылым: ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала, аннотация, өз ойын дәлелдеп эссе жазу, шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарын тиімді қолданып жазу, тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта,

презентация), кәсіби және публицистикалық бағыттағы мәтіндердегі басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру, мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу; мәтін деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу;

5) тілдік бағдар: сөз таптары, ғылыми және кәсіби мәтіндер құрауда грамматикалық омонимдерді ажырата танып, ауызша және жазбаша дұрыс қолдану, сын есім сөздердің синонимдік қатарын стильдік ерекшеліктеріне сәйкес қолдану, мәтін құрауда сан есімнің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану, есімдіктердің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану, мәтіндерден көсемше оралымды сөйлемдерді анықтап, оларды ауызша және жазбаша мәтіндер құрауда орынды қолдану, үстеудің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай орынды қолдану, мәтін құрауда шылаудың мағыналық түрлерін стильдік қызметіне сай орынды қолдану, сөйлем, оқшау сөздердің қызметін білу, айқындауыш мүшелер (қосалқы, қосарлы, оңашаланған) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

15. Бағдарламада "оқу мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

16. Оқу мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген:

1) тыңдалым:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Болжау	10.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу
2. Назарын шоғырландырып тыңдау	10.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (ақпараттарды) қысқаша түртіп жазу (конспектілеу)	11.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды ақпараттарды жүйелеу
3. Сөздер мен сөз тіркестерінің мағынасын түсіну	10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну	11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
4. Көркем шығармаларды тыңдау	10.1.4.1 драмалық, прозалық, поэзиялық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені	11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау

	айқындау	
5. Негізгі ойды анықтау	10.1.5.1 мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі ойын) негіздейтін аргументтерді талдау	11.1.5.1 мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын талдай отырып, негізгі ойды анықтау
6. Тыңдалым материалдары бойынша жауап беру	10.1.6.1 мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу	11.1.6.1 әртүрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз ойын логикалық дұрыс, аргументті және айқын жеткізу

2) айтылым:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Сөздік қорының алуандығы	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау
2. Сөз мәнері мен сөйлеу этикеті	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау	11.2.2.1 ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монологпен диалогті үйлестіре қолдану
3. Орфоэпиялық нормаларды сақтау	10.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану	11.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
4. Мәтіннің негізгі аспектілерін анықтау және талқылау	10.2.4.1 мәтіндегі бөлімдердің, абзацтардың орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен байланысын анықтау	11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау
5. Сенімді және еркін жауап беру	10.2.5.1 пікірталастың "пікірталас -монолог", "пікірталас-диалог", "пікірталас-полилог" түрлерінде сенімді және еркін сөйлеу	11.2.5.1 көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу
6. Визуалды материалдар арқылы тілді дамыту	10.2.6.1 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру,	11.2.6.1 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді салыстырып талдау

3) оқылым:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Мәтіндегі ақпаратты анықтау	10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату	11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау
2. Стильдік ерекшеліктерді анықтау	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, эссе, тезис, интервью, баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, аннотация, үндеу, очерк, дәріс, баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу
3. Көркем шығармаларды	10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау	11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру

оқу		
4. Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	10.3.4.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, эссе, тезис, интервью) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау	11.3.4.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, аннотация, очерк, үндеу, дәріс, баспасөз парағы) бойынша салыстырмалы (құрылымы, қызметі, мақсатты аудиториясы, оқырманға әсері) талдау жасау
5. Қосымша ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді оқу	10.3.5.1 мәтін тақырыбына байланысты қосымша материалдарды энциклопедиялардан тауып, ортақ қорытындылар жасау	11.3.5.1 қосымша ғылыми-анықтамалық ақпарат көздерінен алынған материалдар негізінде мәтін мазмұнына сыни тұрғыдан талдау жасау
6. Өзіндік көзқарасын білдіру және бағалау	10.3.6.1 мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру	11.3.6.1 мәтіндегі негізгі ойды анықтап, көтерілген мәселеге баға беру, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу

4) жазылым:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Әртүрлі стильде мәтіндер құрастыру	10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, шағын мақала, баспасөз парағы, тезис, интервью жазу	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, шағын мақала, баспасөз парағы, аннотация, үндеу жазу
2. Эссе жазу	10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу	11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу
3. Шығармашылық жазба жұмысы	10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу	11.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарын тиімді қолданып жазу
4. Мәліметтерді жинақтау	10.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтап ұсыну (тірек-схема, менталды карта, презентация)	11.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта, презентация)
5. Жинақы мәтін құрастыру (компрессия)	10.4.5.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден негізгі ұғымдарды анықтай отырып, жинақы мәтін (компрессия) құрастыру	11.4.5.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндерден басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру
6. Орфография және пунктуация	10.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, сөйлем деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу	11.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, мәтін деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу

тілдік бағдар:

Білім алушылар:

	10-сынып	11-сынып
1. Сөз таптары	10.5.1.1 тәуелдік жалғауды (оңаша және ортақ тәуелдеу) және көптік мәнді есімдер мен көптік жалғауларды ажырата танып, дұрыс қолдану	11.5.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндер құрауда грамматикалық омонимдерді ажырата танып, ауызша және жазбаша дұрыс қолдану
	10.5.1.2 сын есімнің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану	11.5.1.2 сын есім сөздердің синонимдік қатарын стильдік ерекшеліктеріне сәйкес қолдану
	10.5.1.3 сан есімнің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану	11.5.1.3 мәтін құрауда сан есімнің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану
	10.5.1.4 есімдіктердің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану	11.5.1.4 мәтін құрауда есімдіктердің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану
	10.5.1.5 мәтін құрауда есімше сөздерді стильдік қызметіне сай орынды қолдану	11.5.1.5 мәтіндерден көсемше оралымды сөйлемдерді анықтап, оларды ауызша және жазбаша мәтіндер құрауда орынды қолдану
	10.5.1.6 үстеудің жасалу жолы мен сөйлемдегі қызметін білу, мәтін құрауда орынды қолдану	11.5.1.6 мәтін құрауда үстеудің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай орынды қолдану
	10.5.1.7 шылаулардың сөйлемдегі қызметін білу, мәтін құрауда орынды қолдану	11.5.1.7 мәтін құрауда шылаудың мағыналық түрлерін стильдік қызметіне сай орынды қолдану
2. Сөйлем	10.5.2.1 мәтін құрауда сөздердің байланысу түрлері мен тәсілдерін орынды қолдану	11.5.2.1 окшау сөздердің қызметін білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану
	10.5.2.2 құрмалас сөйлемдердің (аралас) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану	11.5.2.2 айқындауыш мүшелелер (қосалқы, қосарлы, оңашаланған) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану

17. Осы оқу бағдарламасы 1-қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған (жаратылыстану-математикалық бағыт, қоғамдық-гуманитарлық бағыт) "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына 1-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар (жаратылыстану-математикалық бағыт, қоғамдық-гуманитарлық бағыт)

10-сынып:

Тақырыптар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			

Еңбек нарығы және сұраныс	Балғабек Қыдырбекұлы "Теміржолшы"	Тыңдалым	10.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау; 10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау; 10.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала) құрылымы мен рәсімделуін білу; 10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау
		Жазылым	10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, шағын мақала жазу; 10.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.1 тәуелдік жалғауды (оңаша және ортақ тәуелдеу) дұрыс қолдану
Отандық өнеркәсіп өнімі	Ғабиден Мұстафин "Қарағанды" романынан үзінді	Тыңдалым	10.1.4.1 драмалық, прозалық, поэзиялық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау; 10.1.6.1 мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу
		Айтылым	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау; 10.2.6.1 әртүрлі графикалық мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (интервью) құрылымы мен рәсімделуін білу; 10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату
		Жазылым	10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, интервью жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтап ұсыну (тірек-схема, менталды карта, презентация)
Тілдік бағдар	10.5.1.1 көптік мәнді есімдер мен көптік жалғауларды ажырата танып, дұрыс қолдану		
Қазақ киносы мен театрының	Дулат Исабеков "Әпке" драмасы	Тыңдалым	10.1.4.1 драмалық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау; 10.1.5.1 мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі

қазіргі келбеті			ойын) негіздейтін аргументтерді талдау
		Айтылым	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау; 10.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		Оқылым	10.3.4.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (эссе) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау; 10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау
		Жазылым	10.4.2.1 қажетгі клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.2. сын есімнің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану
2-тоқсан			
Ұлттық экологиялық мәдениет	Қадыр Мырзалиев "Аралым" өлеңі	Тыңдалым	10.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (акпараттарды) қысқаша түртіп жазу (конспектiлеу); 10.1.4.1 поэзиялық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау
		Айтылым	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау; 10.2.5.1 пікірталастың "пікірталас -монолог", "пікірталас-диалог", "пікірталас-полилог" түрлерінде сенімді және еркін сөйлеу
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (тезис) құрылымы мен рәсімделуін білу; 10.3.5.1 мәтін тақырыбына байланысты қосымша материалдарды энциклопедиялардан тауып, ортақ қорытындылар жасау
		Жазылым	10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, тезис жазу; 10.4.6.1 сөйлем деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу
		Тілдік бағдар	10.5.1.3 сан есімнің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану
Мұхит тіршілік мекені	– Әбдіжәміл Нұрпейсов "Қан мен тер"	Тыңдалым	10.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (акпараттарды) қысқаша түртіп жазу (конспектiлеу); 10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық

			<p>стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау;</p> <p>10.2.6.1 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру</p>
		Оқылым	<p>10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу;</p> <p>10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау</p>
		Жазылым	<p>10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, баспасөз парағын жазу;</p> <p>10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу</p>
		Тілдік бағдар	10.5.1.4 есімдіктердің жасалу жолдарын білу, мәтін құрауда орынды қолдану
Ұлттық таным және мерекелер	Жүсіпбек Аймауытов "Әнші" әңгімесі	Тыңдалым	<p>10.1.4.1 прозалық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау;</p> <p>10.1.5.1 мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі ойын) негіздейтін аргументтерді талдау</p>
		Айтылым	<p>10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау;</p> <p>10.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану</p>
		Оқылым	<p>10.3.4.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, интервью) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау;</p> <p>10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату</p>
		Жазылым	<p>10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, интервью жазу;</p> <p>10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу</p>
		Тілдік бағдар	10.5.1.5 мәтін құрауда есімше сөздерді стильдік қызметіне сай орынды қолдану
3-тоқсан			
Сауда мен екі жақты келісімді сауда	Бібырай Алтынсарин "Дүние қалай етсең табылады?"	Тыңдалым	<p>10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну;</p> <p>10.1.6.1 мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу</p>

		Айтылым	10.2.4.1 мәтіндегі бөлімдердің, абзацтардың орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен байланысын анықтау; 10.2.6.1 әртүрлі графикалық мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу; 10.3.6.1 мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру және оны бағалау
		Жазылым	10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 10.4.5.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден негізгі ұғымдарды анықтай отырып, жинақы мәтін (компрессия) құрастыру
		Тілдік бағдар	10.5.1.6 үстеудің жасалу жолы мен сөйлемдегі қызметін білу, мәтін құрауда орынды қолдану
Бұқаралық ақпарат құралдарындағы гендерлік бейне	Жанболат Ауыпбаев "Ашылмаған аралдар" кітабынан "Диктор" деректі әңгімесі	Тыңдалым	10.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау; 10.1.5.1 мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі ойын) негіздейтін аргументтерді талдау
		Айтылым	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау; 10.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату; 10.3.5.1 мәтін тақырыбына байланысты қосымша материалдарды энциклопедиялардан тауып, ортақ қорытындылар жасау
		Жазылым	10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу; 10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу
		Тілдік бағдар	10.5.1.7 шылаулардың сөйлемдегі қызметін білу, мәтін құрауда орынды қолдану
Жер планетасындағы қауіпті қалдықтар	Думан Рамазан "Соңғы дем" әңгімесі, Қайнар Олжай "Жер мен аспан арасындағы дастан" кітабы	Тыңдалым	10.1.4.1 прозалық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау; 10.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды (ақпараттарды) қысқаша түртіп жазу (конспектілеу)
		Айтылым	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау; 10.2.4.1 мәтіндегі бөлімдердің, абзацтардың орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен

			байланысын анықтау
		Оқылым	10.3.4.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, тезис) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау; 10.3.6.1 мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру және оны бағалау
		Жазылым	10.4.1.1 публицистикалық және ғылыми стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, шағын мақала жазу; 10.4.5.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден негізгі ұғымдарды анықтай отырып, жинақы мәтін (компрессия) құрастыру
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 мәтін құрауда сөздердің байланысу түрлері мен тәсілдерін орынды қолдану
Өлеуметтік теңсіздік: адам құқықтары және көмек	Ұлықбек Есдәулет "Қара пима" поэмасы	Тыңдалым	10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну; 10.1.5.1 мәтіннен автордың көзқарасын (негізгі ойын) негіздейтін аргументтерді талдау
		Айтылым	10.2.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық мәтіндерге сүйеніп, монолог және диалог құрау; 10.2.5.1 пікірталастың "пікірталас -монолог", "пікірталас-диалог", "пікірталас-полилог" түрлерінде сенімді және еркін сөйлеу
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату; 10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау
		Жазылым	10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтап ұсыну (тірек-схема, менталды карта, презентация)
		Тілдік бағдар	10.5.2.1 мәтін құрауда сөздердің байланысу түрлері мен тәсілдерін орынды қолдану
4-тоқсан			
Жастардың денсаулығы - қоғам байлығы	Бердібек Соқпақбаев "Он алты жасар чемпион" әңгімесі	Тыңдалым	10.1.4.1 прозалық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау; 10.1.6.1 мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу
		Айтылым	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау;

			10.2.4.1 мәтіндегі бөлімдердің, абзацтардың орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен байланысын анықтау
		Оқылым	10.3.2.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, эссе, баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу; 10.3.6.1 мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру және оны бағалау
		Жазылым	10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу
		Тілдік бағдар	10.5.2.2 құрмалас сөйлемдердің (аралас) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану
Сандық технологияны пайдаланудағы теңсіздік	Мұхтар Шаханов "Өркениеттің адасуы" романынан үзінді "Компьютер басты жарты адамдар"	Тыңдалым	10.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау; 10.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында қолданылған сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	10.2.5.1 пікірталастың "пікірталас -монолог", "пікірталас-диалог", "пікірталас-полилог" түрлерінде сенімді және еркін сөйлеу; 10.2.6.1 әртүрлі графикалық мәтіндердегі (иллюстрация, фотосурет, сызба, шартты белгі) ақпараттарды салыстыру
		Оқылым	10.3.1.1 мәтіндегі негізгі және қосымша ақпараттарды анықтай отырып, факті мен көзқарасты ажырату; 10.3.3.1 әдеби шығарманың кейіпкерлерін шынайы өмірмен салыстырып бағалау
		Жазылым	10.4.2.1 қажетті клишелер мен лексикалық құрылымдарды қолданып, өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 10.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтап ұсыну (тірек-схема, менталды карта, презентация)
		Тілдік бағдар	10.5.2.2 құрмалас сөйлемдердің (аралас) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану
Қоғам және заң	Ермек Өтетілеуұлы "Ата Заң", Шешендік сөздер	Тыңдалым	10.1.4.1 драмалық, прозалық, поэзиялық шығарманы тыңдау, шығармада көтерілген мәселені айқындау; 10.1.6.1 мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз көзқарасын аргументтер негізінде дәлелдеу
		Айтылым	10.2.1.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндерден күрделі сөздердің жасалу жолын анықтау;

		10.2.4.1 мәтіндегі бөлімдердің, абзацтардың орналасу тәртібін, ақпараттың тақырыппен байланысын анықтау
	Оқылым	10.3.4.1 ғылыми-көпшілік және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, интервью, баспасөз парағы) бойынша салыстырмалы (жанры, құрылымы, тілдік құралдары, мақсатты аудиториясы) талдау жасау; 10.3.6.1 мәтін мазмұнындағы деректі ақпаратты толық анықтап, негізгі ойға өз көзқарасын білдіру және оны бағалау
	Жазылым	10.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарды қолданып жазу; 10.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, сөйлем деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу
	Тілдік бағдар	10.5.2.2 құрмалас сөйлемдердің (аралас) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану

2) 11-сынып:

Тақырып тар	Көркем шығармалар	Коммуникативтік дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
Қазіргі қоғамдағы әлеуметтік теңсіздік	Ерболат Әбікенұлы "Пәтер іздеп жүр едік" әңгімесі	Тыңдалым	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу; 11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну
		Айтылым	11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау; 11.2.5.1 көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру
		Жазылым	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, шағын мақала жазу; 11.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу
		Тілдік бағдар	11.5.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндер құрауда грамматикалық омонимдерді ажырата танып, ауызша және жазбаша дұрыс қолдану
Экология. Мұнай және атомдық	Гауһар Сейітжан "Қара алтыны"	Тыңдалым	11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің

индустрия	халқымның ..."		мағынасын түсіну; 11.1.5.1 мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (аннотация) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру
		Жазылым	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, аннотация жазу; 11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 11.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта, презентация)
		Тілдік бағдар	11.5.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндер құрауда грамматикалық омонимдерді ажырата танып, ауызша және жазбаша дұрыс қолдану
Тіл. Өнер. Әдебиет	Лияс Жансүгіров "Күй" поэмасы	Тыңдалым	11.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды ақпараттарды жүйелеу; 11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.2.1 ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монологпен диалогті үйлестіре қолдану
		Оқылым	11.3.4.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндер (дәріс) бойынша салыстырмалы (құрылымы, қызметі, мақсатты аудиториясы, оқырманға әсері) талдау жасау; 11.3.6.1 мәтіндегі негізгі ойды анықтап, көтерілген мәселеге баға беру, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу
		Жазылым	11.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарындакөркемдегіш құралдарын тиімді қолданып жазу; 11.4.6.1 мәтін деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу
		Тілдік бағдар	11.5.1.2 сын есім сөздердің синонимдік қатарын стильдік ерекшеліктеріне сәйкес қолдану
2-тоқсан			
Қоғамдағы	Ыбырай	Тыңдалым	11.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды

жұмыссыздық мәселесі	Алтынсарин "Атымтай жомарт"		ақпараттарды жүйелеу; 11.1.6.1 әртүрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз ойын логикалық дұрыс, аргументті және айқын жеткізу
		Айтылым	11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау; 11.2.6.1 әртүрлі графикалық мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді салыстырып талдау
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (үндеу) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру
		Жазылым	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, үндеу жазу; 11.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта, презентация); 11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу
		Тілдік бағдар	11.5.1.3 мәтін құрауда сан есімнің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану
Тәуелсіз еліміздің өткені мен келешегі	Дүкенбай Досжан "Төрт патшаны көрген кейуана" хикаяты	Тыңдалым	11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау; 11.1.5.1 мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Айтылым	11.2.2.1 ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монологпен диалогті үйлестіре қолдану; 11.2.5.1 көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (очерк) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау
		Жазылым	11.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарындакөркемдегіш құралдарын тиімді қолданып жазу; 11.4.5.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндерден басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру
		Тілдік бағдар	11.5.1.4 мәтін құрауда есімдіктердің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай қолдану
Ұлттық театр –өнер ордасы	Сәбит Оразбай "Өмірдің өзі театр" әңгімесі	Тыңдалым	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу; 11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін

			өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (баспасөз парағы) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.5.1 қосымша ғылыми-анықтамалық ақпарат көздерінен алынған материалдар негізінде мәтін мазмұнына сыни тұрғыдан талдау жасау
		Жазылым	11.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарын тиімді қолданып жазу; 11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, баспасөз парағын жазу
		Тілдік бағдар	11.5.1.5 мәтіндерден көсемше оралымды сөйлемдерді анықтап, оларды ауызша және жазбаша мәтіндер құрауда орынды қолдану
3-тоқсан			
Туризм: экотуризм	Сәкен Сейфуллин "Көкшетау" поэмасы, Ілияс Жансүгіров "Жетісу суреттері" өлеңі	Тыңдалым	11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау; 11.1.6.1 әртүрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз ойын логикалық дұрыс, аргументті және айқын жеткізу
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау
		Оқылым	11.3.4.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, аннотация, үндеу) бойынша салыстырмалы (құрылымы, қызметі, мақсатты аудиториясы, оқырманға әсері) талдау жасау; 11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау
		Жазылым	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, үндеу жазу; 11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу
		Тілдік бағдар	11.5.1.5 мәтіндерден көсемше оралымды сөйлемдерді анықтап, оларды ауызша және жазбаша мәтіндер құрауда орынды қолдану
Әлемдегі ерлер мен әйелдердің	Мұхтар Әуезов "Абай жолы"	Тыңдалым	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу;

күқыктары теңдігі	мен	романы 1,2-кітабы		11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің мағынасын түсіну	
			Айтылым	11.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану; 11.2.5.1 көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу	
			Оқылым	11.3.4.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндер (мақала, баспасөз парағы) бойынша салыстырмалы (құрылымы, қызметі, мақсатты аудиториясы, оқырманға әсері) талдау жасау; 11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру	
			Жазылым	11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 11.4.5.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндерден басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру	
			Тілдік бағдар	11.5.1.6 мәтін құрауда үстеудің мағыналық түрлерін стильдік ерекшеліктеріне сай орынды қолдану	
Жастар нің дері	мәселесі түйткіл	Мұхтар "Абай романы 3,4-кітабы	Әуезов жолы"	Тыңдалым	11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау; 11.1.6.1 әртүрлі дереккөздерден алынған мәтіндерді тыңдау және салыстыру, өз ойын логикалық дұрыс, аргументті және айқын жеткізу
				Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.2.1 ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монологпен диалогті үйлестіре қолдану
				Оқылым	11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау; 11.3.6.1 мәтіндегі негізгі ойды анықтап, көтерілген мәселеге баға беру, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу
				Жазылым	11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 11.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта, презентация)
			Тілдік бағдар	11.5.1.7 мәтін құрауда шылаудың мағыналық түрлерін стильдік қызметіне сай орынды қолдану	
Жаһандық мәселелер: саясаты	көші-қон	Қабдеш Жұмаділов "Қаздар барады"	қайтып	Тыңдалым	11.1.2.1 мәтінді тыңдай отырып, негізгі идеяларды ақпараттарды жүйелеу; 11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің

			мағынасын түсіну
		Айтылым	11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау; 11.2.6.1 әртүрлі графиктік мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, шартты белгі) мәліметтерді салыстырып талдау
		Оқылым	11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру; 11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау
		Жазылым	11.4.5.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндерден басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру; 11.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, мәтін деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу
		Тілдік бағдар	11.5.1.7 мәтін құрауда шылаудың мағыналық түрлерін стильдік қызметіне сай орынды қолдану
4-тоқсан			
Толеранттылық – ел бірлігі	Сайын Мұратбеков "Телі өскен ұл" повесі	Тыңдалым	11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, тақырып ортақтығына сипаттама жасау; 11.1.5.1 мәтін бойынша автор позициясын және көтерілген мәселеге қарым-қатынасын талдай отырып, негізгі ойды анықтау
		Айтылым	11.2.2.1 ғылыми және кәсіби мәтіндерге сүйеніп, монологпен диалогті үйлестіре қолдану; 11.2.5.1 көпшілік алдында сенімді және еркін сөйлеу
		Оқылым	11.3.2.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндердің (мақала, дәріс, очерк) құрылымы мен рәсімделуін білу; 11.3.5.1 қосымша ғылыми-анықтамалық ақпарат көздерінен алынған материалдар негізінде мәтін мазмұнына сыни тұрғыдан талдау жасау
		Жазылым	11.4.1.1 ғылыми және публицистикалық стильдің жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, баспасөз парағын жазу; 11.4.3.1 шығармашылық жазба жұмыстарында көркемдегіш құралдарын тиімді қолданып жазу
		Тілдік бағдар	11.5.2.1 оқшау сөздердің қызметін білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану
Ұлт мұраты - ұлттық қауіпсіздік	Несіпбек Айтұлы "Бәйтерек"	Тыңдалым	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу; 11.1.3.1 оқу-кәсіби, қоғамдық-саяси, әлеуметтік-мәдени тақырыптар аясында және мамандандырылған тар аядағы арнайы мәтіндердегі сөздер мен термин сөздердің

			мағынасын түсіну
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.4.1 кәсіби бағыттағы мәтіндерден қажетті ақпаратты (деректерді, сипаттамаларды, сандық көрсеткіштерді, сілтемелерді) анықтау
		Оқылым	11.3.3.1 әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселеге баға беру; 11.3.6.1 мәтіндегі негізгі ойды анықтап, көтерілген мәселеге баға беру, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу
		Жазылым	11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 11.4.5.1 ғылыми және публицистикалық стильдегі мәтіндерден басты лексикалық бірліктерді нақтылап, мәтіннің ақпараттық-маңызды фрагменттерін анықтап, (компрессия) жинақы мәтін құрастыру
		Тілдік бағдар	11.5.2.1 оқшау сөздердің қызметін білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану
Бос уақыт – қоғам дамуының көрсеткіші	Мұқағали Мақатаев "Сағатым қайда, сағатым?" өлеңі	Тыңдалым	11.1.1.1 мәтін үзінділері бойынша болжам жасау, тиісті ақпаратты анықтай білу; 11.1.4.1 көркем шығарманы тыңдау, басқа өнер туындыларымен (кино, театр, музыка, би, сурет-мүсін өнері, сәулет) салыстырып, сипаттама жасау
		Айтылым	11.2.1.1 ғылыми және кәсіби мәтіндердегі күрделі сөздер мен терминдердің жасалу жолын анықтау; 11.2.3.1 сөйлеу ағымындағы интонацияның құрамдас бөліктері: әуен, тембр, қарқын, кідірісті сөйлеу мәнеріне сай қолдану
		Оқылым	11.3.1.1 мәтіннен детальді ақпараттарды, факті мен көзқарасты анықтау; 11.3.6.1 мәтіндегі негізгі ойды анықтап, көтерілген мәселеге баға беру, өзіндік көзқарасын жүйелі, дәлелді жеткізу
		Жазылым	11.4.4.1 тақырып бойынша мәтінге жоспар құрып, әр тармақшаға қажетті негізгі және қосымша мәліметтерді жинақтау, дереккөздерге сілтеме көрсетіп таныстыру (тірек-схема, менталды карта, презентация); 11.4.2.1 қажетті ақпараттарды орынды қолданып, көтерілген мәселе бойынша өз ойын дәлелдеп эссе жазу; 11.4.6.1 мәнмәтін бойынша тілдік бірліктерді орфографиялық нормаға сай жазу, мәтін деңгейінде тыныс белгілерін қолдана білу
		Тілдік бағдар	11.5.2.2 айқындауыш мүшелелер (қосалқы, қосарлы, оңашаланған) жасалу жолдарын білу, жазба жұмыстарында орынды қолдану

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ тілі мен әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі

10-сыныпқа арналған лексикалық минимум

I тоқсан – 68 сөз					
Еңбек		нарығы		және	сұраныс.
Балғабек Қыдырбекұлы "Теміржолшы"					
№	№	Лексикалық (актив)	минимум	СТ	Абсолютті жиілік
		уақытша		ҮС	698
		бағам		ЗТ	87
		біліктілік		ЗТ	1808
		жалақы		ЗТ	434
		қала		ЕТ	3456
		келісімшарт		ЗТ	590
		нарық		ЗТ	2166
		несие		ЗТ	837
		жайлы		ШЛ	1225
		салық		ЗТ	1616
		кәсіподақ		ЗТ	256
		серіктестік		ЗТ	296
		өндірістік		СН	447
		тәртіп		ЗТ	4144
		сыйақы		ЗТ	188
		тез		ҮС	1978
		жанама		СН	169
		жарамды		СН	170

		көтерме	сн	12
		қысқамерзімді	сн	6
		пысық	сн	85
		үстеме	сн	59
		айырбаста	ет	156
		саудалас	ет	13
Отандық Ғабиден Мұстафин "Қарағанды" романынан үзінді				өнеркәсіп.
		бөлшек	зт	834
		кәсіпорын	зт	2805
		серпін	зт	162
		өнеркәсіп	зт	1420
		кеден	зт	178
		жекеменшік	зт	200
		одақ	зт	1858
		қосалқы	сн	10
		отандық	сн	480
		жабдықта	ет	239
		күшейт	ет	260
		құрастыр	ет	1236
		өндіріл	ет	24
		ілгері	үс	30
		кенейт	ет	706

		тігіншілік	зт	12
		тұс	зт	1830
		бәсекелестік	зт	491
		барабар	сн	40
		әртараптандыру	зт	71
Қазақ киносы мен театрының қазіргі келбеті. Дулат Исабеков "Әпке" драмасы				
		жетекші	зт	1057
		бойынша	шл	12861
		қаламгер	зт	352
		аудармашы	зт	225
		орда	зт	934
		өнертанушы	зт	22
		сыншы	зт	253
		деректі	сн	202
		қолтаңба	зт	142
		тұсаукесер	зт	121
		үгіт-насихат	зт	62
		шабыт	зт	180
		астарлы	сн	21
		тарихи-рухани	сн	6
		көкейкесті	сн	114
		түсірілім	зт	37

	шығармашылық	зт	1720
	әсерлен	ет	7
	сомда	ет	164
	сүйсін	ет	149
	түй	ет	593
	ғылыми-көпшілік	сн	73
	қазы	зт	302
	ойландыр	зт	3

II тоқсан – 52 сөз

Ұлттық экологиялық мәдениет.
Қадыр Мырзалиев "Аралым" өлеңі

	ғалам	зт	269
	арт	ет	925
	жер-ана	зт	35
	зардап	зт	299
	қуаңшылық	зт	50
	өзгеріс	зт	2082
	өкілеттік	зт	317
	өркениет	зт	444
	экожүйе	зт	23
	жойқын	сн	101
	мұздақ	зт	8
	жігерлендір	ет	20
	өрші	ет	167

		нұқсан	зт	204
		тапшылық	зт	137
Мұхит		–	тіршілік мекені.	
Әбдіжамал Нұрпейсов "Қан мен тер"				
		бұғаз	зт	63
		балдыр	зт	72
		игілік	зт	365
		құрлық	зт	325
		мүйіс	зт	60
		ғаламат	сн	80
		себеп-салдар	зт	47
е		сүнгі	ет	227
		шығанақ	зт	100
		айдын	зт	95
		қырыл	ет	217
		оқшаула	ет	76
		ғауһар	зт	287
		бағ	ет	597
		уылдырық	зт	30
		қайшылық	зт	350
Ұлттық		таным	және мерекелер.	
Жүсіпбек Аймауытов "Өнші" әңгімесі				
		ағым	зт	634
		азап	зт	510

		айт	зт	63
		ғибадатхана	зт	60
		күнә	зт	293
		қажылық	зт	39
		қүдірет	зт	353
		құлшылық	зт	77
		мешіт	зт	326
		құрбандық	зт	154
		сабыр	зт	377
		төзім	зт	184
		шіркеу	зт	250
		от	зт	1527
		мүшкіл	сн	57
		тылсым	зт	80
		өкін	ет	303
		сен	ет	2006
		табын	ет	364
		ұстан	ет	506
		ұсын	ет	3260
III тоқсан – 76 сөз				
Сауда мен көмек: екіжақты келісімді сауда.				
Ыбырай Алтынсарин "Дүние қалай етсең табылады?"				
		әріптес	зт	707

		басымдық	зт	403
		бедел	зт	726
		делдал	зт	62
		қожалық	зт	263
		өтемақы	зт	147
		екіжақты	сн	110
		мәміле	зт	149
		әлі	үс	3087
		ақшалай	үс	116
		бөгде	сн	297
		көпсалалы	сн	18
		үшін	шл	22598
		кіріс	зт	596
		барлық	ес	8146
		қаржылай	үс	28
		көмек	зт	3322
		тарап	зт	2228
		толыққанды	сн	1825
		берешек	зт	88
Бұқаралық ақпарат құралдарындағы гендерлік бейне.				
Жанболат Ауыпбаев "Ашылмаған аралдар" кітабынан "Диктор" әңгімесі				
		әлеует	зт	660
		хабарлама	зт	437

		бөлініс	зт	86
		бейне	зт	1647
		зорлық-зомбылық	зт	104
		хабар	зт	1676
		тендік	зт	330
		байыпты	сн	33
		жеткілікті	сн	458
		тән	сн	1622
		дамушы	сн	329
		екіталай	үс	76
		шамамен	үс	697
		екіұшты	сн	30
		бұқаралық	сн	168
		шиеленіс	зт	171
		ізгілендір	ет	28
		тапта	ет	291
		бері	шл	1169
Жер планетасындағы қауіпті қалдықтар. Думан Рамазан "Соңғы дем", Қайнар Олжай "Жер мен аспан"				
		айыппұл	зт	183
		қауіпсіздік	зт	1192
		қалдық	зт	547
		өрте	ет	374

		сарапшы	зт	728
		үйінді	зт	51
		жұмыр	сн	64
		кері	үс	635
		бықсы	ет	30
		жарыл	ет	718
		залалсыздандыру	ет	13
		тірлік	зт	367
		өңде	ет	1386
		сұрыпта	ет	19
		шірі	ет	149
		жарамсыз	сн	105
		орай	шл	281
		талпыныс	зт	111
		төтенше	сн	212
		көм	ет	281

Әлеуметтік теңсіздік: адам құқықтары және көмек.
 Ұлықбек Есдәулет "Қара пима" поэмасы

		бірдей	үс	3537
		дәйек	зт	70
		жарлық	зт	344
		жат	ет	14144
		қақтығыс	ет	40

		қарар	зт	149
		мұқтаж	зт	252
		нәсіл	зт	120
		саты	зт	953
		тепе-теңдік	зт	490
		түсіністік	зт	622
		дәулетгі	сн	72
		жарлы	сн	98
		кемсіт	ет	98
		ұғын	ет	246
		ұлтаралық	сн	342
		сот	зт	3781

IV тоқсан – 60 сөз

Жастардың денсаулығы – қоғам байлығы.
Бердібек Соқпақбаев "Он алты жасар чемпион" әңгімесі

		әл-ауқат	зт	110
		екпе	зт	17
		емші	зт	61
		есірткі	зт	94
		жүйке	зт	178
		құмарлық	зт	85
		жігерлі	сн	62
		ем	зт	686
		айырыл	ет	1155

		шарасыз	сн	31
		амал	зт	955
		ширақ	сн	54
		арыл	ет	303
		әуестен	ет	41
		сырқаттан	ет	34
		әрбір	ес	2595
		душар	үс	74
<p>Сандық технологияны пайдаланудағы теңсіздік. Мұхтар Шаханов "Өркениеттің адасуы" романынан үзінді "Компьютер басты жарты адамдар"</p>				
		бейнежазба	зт	32
		бейнетаспа	зт	78
		ұшқыр	сн	62
		адас	ет	446
		біркелкі	сн	584
		желілік	сн	23
		сандық	сн	375
		қарышта	ет	57
		тиіс	мд	9179
		теңсіздік	зт	112
		ілгеріле	ет	129
		жарты	сн	1457

		шектеулі	сн	184
		ұялы	сн	176
		бүкіләлемдік	сн	1204
Қоғам		және		заң.
Ермек Өтетілеуұлы "Ата Заң". Шешендік сөздер				
		айыпталушы	зт	171
		бостандық	зт	985
		қатаң	сн	537
		жәбірленуші	зт	156
		қорғаушы	зт	474
		жоқшылық	зт	92
		кек	зт	377
		қастандық	зт	118
		қорлық	зт	218
		сотталушы	зт	98
		түрме	зт	634
		үкім	зт	281
		үстемдік	зт	280
		бейкүнә	сн	26
		бейхабар	сн	123
		даулы	сн	19
		кінәлі	сн	395
		отырыс	зт	383

		кұзырлы	сн	71
		бұз	ет	1928
		жүгін	ет	567
		кесіл	ет	346
		қамау	зт	310
		әділетті	сн	53
		ізгі	сн	159
		ұрын	ет	162
		қасақана	үс	80
		тәркіле	ет	289

11-сыныпқа арналған лексикалық минимум

I тоқсан – 68 сөз					
Қазіргі		қоғамдағы		әлеуметтік	теңсіздік.
Ерболат Әбікенұлы "Пәтер іздеп жүр едік" әңгімесі					
№	№	Лексикалық минимум (актив)	СТ	Абсолютті жиілік	
		ауқатты	сн	108	
		аянышты	сн	93	
		әлсіз	сн	265	
		жіктел	ет	237	
		садақа	зт	55	
		баршылық	зт	116	
		бейшара	сн	267	
		билеп-төсте	ет	33	
		жарылқа	ет	117	

		жетім-кедей	зт	1
		жоқтық	зт	365
		кәріп	зт	10
		күйзеліс	зт	54
		күйлі	сн	9
		қарыз	зт	1273
		қиын-қыстау	сн	95
		құнсыздан	ет	53
		шағым	зт	434
		сес	зт	48
		сүйеніш	зт	52
		тоқ	сн	170
		шиетгей	сн	7
		бақытсыз	сн	87
		панасыз	сн	37
		жанталас	ет	87

Экология. Мұнай және атомдық индустрия.
Гауһар Сейітжан "Қара алтыны халқымның..."

		қыр	ет	320
		жаңашыл	сн	70
		бастама	зт	788
		тоқтат	ет	1039
		биоәртүрлілік	зт	2

		жанармай	зт	80
		жарылыс	зт	106
		залал-зардап	зт	1
		ұңғыма	зт	21
		кемтар	сн	31
		қайғылы	сн	86
		қару	зт	940
		қасірет	зт	312
		қират	ет	98
		қозғалыс	зт	1271
		қою	сн	297
		құлдыра	ет	213
		мұнайлы	сн	54
		мұншалықты	сн	9
		нәрсе	зт	2834
		ерітінді	зт	1962
		шаң-тозаң	зт	42
		қошқыл	сн	19
Тіл.		Өнер.		Әдебиет.
Ілияс Жансүгіров "Күй" поэмасы				
		арқау	зт	314
		ойшыл	сн	269
		әуезді	сн	27

		бедерле	ет	7
		жөн-жоралғы	зт	12
		зерле	ет	15
		қағида	зт	1202
		нақыш	зт	120
		өнегелі	сн	66
		өрнекте	ет	97
		өткір	сн	443
		жазу	зт	1034
		тоқыма	сн	247
		шешендік	зт	278
		сырла	ет	44
		сондай-ақ	мд	1522
		шанақ	зт	27
		ғажап	зт	450
		бойы	шл	2340
		шытырман	сн	32

II тоқсан – 52 сөз

Қоғамдағы жұмыссыздық мәселесі.
 Ыбырай Алтынсарин "Атымтай жомарт"

		асыра	ет	1168
		асыраушы	зт	28
		боса	ет	272
		тіркеу	зт	420

		даярла	ет	888
		жалдан	ет	99
		жұмыскер	зт	64
		жұмыссыздық	зт	160
		жұмысшы	зт	1040
		кеңсе	зт	327
		қызметкер	зт	2242
		қысқарт	ет	405
		кепілдік	зт	470
		қоғам	зт	4463
		өтіл	зт	13
		мәселен	мд	1254
		түйіндеме	зт	18

Тәуелсіз еліміздің өткені мен келешегі.
Дүкенбай Досжан "Төрт патшаны көрген кейуана" хикаяты

		айғақ	зт	366
		наразылық	зт	461
		баяндама	зт	389
		бекем	сн	62
		буын	зт	2842
		еңселі	сн	39
		төңкеріс	зт	520
		желбіре	ет	80

		бірегей	сн	190
		қарбалас	ет	30
		мәртебе	зт	791
		некен-саяқ	сн	27
		өрескел	сн	95
		өскелең	сн	103
		серпіліс	зт	264
		тұғырлы	сн	33
		ізбасар	зт	28
Ұлттық		театр	–	өнер
Сәбит Оразбай		"Өмірдің өзі театр" әңгімесі		ордасы.
		қошемет	зт	122
		әзіл-оспақ	зт	15
		есептік	сн	181
		жаңғыр	ет	172
		көрнекі	сн	134
		қойылым	зт	283
		маусымдық	сн	25
		әншілік	зт	87
		сабақтастық	зт	170
		тарлан	сн	45
		ұстаным	зт	573
		үзінді	зт	660

		шапалақ	зт	112
		шымылдық	зт	163
		саңлақ	сн	55
		ықылас	зт	395
		ынтызар	сн	10
		ілтипат	зт	91

III тоқсан – 76 сөз

Туризм:

экотуризм.

Сәкен Сейфуллин "Көкшетау" поэмасы, Ілияс Жансүгіров "Жетісу суреттері" өлеңі

		бүлін	ет	120
		алыс-жақын	сн	65
		күдіктен	ет	39
		күмәндан	ет	67
		қажетсін	ет	13
		қыруар	сн	190
		ойластыр	ет	113
		сәт	зт	1688
		солай	үс	1923
		таңсық	сн	37
		тапаталтүс	үс	14
		тап-тұйнақтай	сн	18
		төңірек	зт	574
		түрлі-түрлі	сн	21

		тамсан	ет	118
		ішінара	үс	100
		ізденімпаз	сн	344
		заң	зт	5799
		керісінше	үс	606
		сағым	зт	65
Өлемдегі ерлер мен әйелдердің құқықтары мен теңдігі. Мұхтар Әуезов "Абай жолы" 1,2-кітабы				
		дәстүршілдік	зт	2
		белсенділік	зт	719
		жабырқау	сн	9
		жанжал	зт	181
		зайырлы	сн	220
		итермеле	ет	117
		ғана	шл	18395
		сыйластық	зт	171
		татулас	ет	81
		тұрпайы	сн	43
		ұйытқы	зт	121
		өзін-өзі	үс	1517
		ұрыс-төбелес	зт	2
		әлеумет	зт	124
		ерік-жігер	зт	113

Жастар		мәселесінің		түйткілдері.
Мұхтар Әуезов "Абай жолы" 3,4-кітабы				
	бозбала	зт		124
	нашақорлық	зт		68
	елікте	ет		210
	ескір	ет		122
	тәкаппар	сн		86
	жора-жолдас	зт		14
	жылжы	ет		555
	жіті	сн		84
	келбет	зт		253
	қамсыздандыр	ет		29
	мәңгірт	зт		23
	сауалнама	зт		322
	субмәдениет	зт		2
	жалғыз	сн		2213
	тоғыс	ет		224
	бастамашыл	сн		36
	түйткіл	зт		101
	бұзақы	сн		77
Жаһандық мәселелер: көші-қон саясаты				
Қабдеш Жұмаділов "Қаздар қайтып барады"				
	ас	ет		2511
	әділеттілік	зт		51

	белең	зт	83
	біржолата	ус	55
	жемқор	сн	35
	жырақ	сн	58
	тенқұқылы	сн	8
	көші-қон	зт	170
	қоныс	зт	901
	жалынды	сн	60
	шенеунік	зт	440
	сатқындық	зт	40
	сылтау	зт	186
	талан-тараж	зт	62
	тәлкек	зт	40
	тәрк ет	ет	15
	келімсек	сн	70
	атажұрт	зт	133
	қатынас	ет	184
	мәжбүрлі	сн	26
	ушық	ет	397
	жаппай	үс	517
	теже	ет	238

IV тоқсан – 60 сөз

Толеранттылық

–

ел

бірлігі.

Сайын Мұратбеков "Тел өскен ұл" повесі				
		алауыздық	зт	30
		демеулік	зт	11
		төзімсіз	сн	4
		қандас	зт	1
		құт-қазына	зт	1
		ауызбіршілік	зт	31
		көнбіс	сн	17
		отандас	сн	121
		қарама-қайшы	сн	106
		ниет	зт	451
		сән-салтанат	зт	32
		тауқымет	зт	74
		төз	ет	129
		тұс-тұстан	үс	10
		ұлттық-этностық	сн	5
		шегаралас	сн	1277
		сіңір	ет	1379
		қызуқанды	сн	8
		сенімділік	зт	107
Ұлт мұраты - ұлттық қауіпсіздік. Несіпбек Айтұлы "Бәйтерек"				
		абзал	сн	301
		аңса	ет	431

		ая	зт	1506
		бақуатты	сн	3
		берекесіздік	зт	3
		мағлұмат	зт	242
		төлтума	зт	16
		кедендік	сн	547
		қайталанбас	сн	27
		қауіптілік	зн	23
		құрдым	зт	103
		лаңкес	зт	85
		мәңгілік	зт	489
		өміршең	сн	101
		текті	сн	103
		түйсін	ет	70
		түпқазық	сн	10
		ұлықта	ет	89

Бос уақыт – қоғам дамуының көрсеткіші.
Мұқағали Мақатаев "Сағатым қайда, сағатым?" өлеңі

		мөлшер	зт	1349
		рақат	зт	360
		бесін	зт	240
		ғұмыр	зт	337
		елең-алаң	үс	81

		енжар	сн	9
		зер	зт	121
		зерік	ет	58
		кәсіби	сн	908
		көңілсіз	сн	85
		күйтабақ	зт	9
		кірбің	зт	22
		қанағаттандыр	ет	335
		қаяу	зт	25
		мезет	зт	102
		құлшын	ет	87
		құштарлық	зт	179
		сәске	зт	70
		сергі	ет	67
		бағыт-бағдар	зт	120
		теңдессіз	сн	39
		ымырт	зт	71
		іңір	зт	22

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ _____ бұйрығына 27-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 626-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

Chapter 1. General provisions

The subject program was developed in accordance with the State Compulsory Education Standard (primary, lower secondary and upper secondary education) approved by order №604 of the Minister of education and science of the Republic of Kazakhstan dated 31 August, 2018 (registered in the Register of state registration of normative legal acts No 17669).

The distinctive feature of the subject programmes is that they are focused on forming not only subject knowledge, but also a wide range of skills. The system of learning objectives is based on the following core values: Kazakhstani patriotism and civil responsibility respect cooperation work and creativity transparency lifelong learning. The English curriculum aims to provide opportunities for learners to communicate effectively with different audiences. It will achieve this aim through frequent opportunities in the school environment for interaction with peers, teachers and visitors, and through interactive tasks which involve informal and formal spoken and written presentations. There will also be a focus on out-of-school interaction with learners communicating online and face-to face with speakers of English from other cultures.

3. Through the study of English learners will understand:

1) how English works and rules related to language learning.

2) how to deal with a wide range of global and curricular topics both receptively and productively.

3) both gist and detailed information in unsupported, extended written texts, talks and narratives.

4) how to use a wide range of subject specific vocabulary when developing an argument.

4. Learners will be able to:

1) understand a wide range of fiction of unfamiliar vocabulary from the context.

2) speak with an appropriate level of fluency, accuracy, word stress, intonation and formality.

3) interact with peers to hypothesise and give opinions, comments and answers useful for learners hoping to use English at university and beyond

4) read a wide range of fiction and non-fiction with confidence and enjoyment.

5) successfully communicate with native English and non-native English speakers.

5. The English curriculum aims to develop learners who gain the high B2 level of language skills through the following:

- 1) varied tasks which foster analysis, evaluation and creative thinking;
- 2) exposure to a wide variety of spoken and written sources;
- 3) stimulating and challenging subject matter

Chapter 2. Organization of the content of the subject of "The English language"

6. In the study of the subject "The English language"
in the 10th grade-2 hours a week, 68 hours a year;
in the 11th grade-2 hours a week, 68 hours a year.

7. The English language programme content

8. Grade 10

1) Content. Using speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others; use feedback to set personal learning objectives. Organize and present information clearly to others.

2) Listening. Understanding the main points in unsupported extended talk; specific information and the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics. Recognizing the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics.

3) Speaking. Using formal and informal language registers; asking and responding to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics. Explaining and justifying own and others' point of view; evaluating and giving comments on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics.

4) Reading. Understanding the main points in extended texts; specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics. Skimming a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics. Reading a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics. Deducing meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics.

5) Writing. Planning, writing, editing and proofreading at text level independently using a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately in a wide range of written genres. Writing with grammatical accuracy, using style and register to achieve appropriate degree of formality in a

growing variety of written genres on a range of general and curricular topics. develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics. Coherent writing at text level using a variety of connectors on a range of familiar general and curricular topics. Independent use of appropriate layout at text level on a range of general and curricular topics. 6) Use of English. Using a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases; a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases; a variety of compound adjectives, adjectives as participles, comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics; a wide variety of determiners and pre-determiner structures; a wide variety of question types; relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and reflexive pronoun structures on a wide range of familiar general and curricular topics. Using perfect continuous forms and a variety of simple perfect active and passive forms including time adverbials ... so far, lately, all my life; a variety of future active and passive and future continuous forms; a wide variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech; present continuous and past continuous active and passive forms on a wide range of general and familiar curricular topics. Using a variety of reported statements and question forms on a wide range of familiar general and curricular topics; a variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs; a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs; a growing variety of past modal forms including must have, can't have, might have to express speculation and deduction about the past; a variety of prepositional phrases before nouns and adjectives; a number of dependent prepositions following nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs. Using infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives; gerund forms after a variety of verbs and prepositions; a variety of prepositional and phrasal verb. A wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics. If / if only in third conditional structures; use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics.

9. Grade 11

1) Content. Speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; to provide sensitive feedback to peers. Respect differing points of view. Evaluate and respond constructively to feedback from others; use feedback to set personal learning objectives. Develop and sustain a consistent argument when speaking or writing. Develop intercultural awareness through reading

and discussion. Use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings. Use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world.

2) Listening. Understanding the main points, specific information, the detail of an argument implied meaning; recognizing the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics.

3) Speaking. Using formal and informal language registers in talk. Asking and responding with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions. Explaining and justifying own and others' point of view; evaluating and giving comments on the views of others in a growing variety of talk contexts;

4) Reading. Understanding complex and abstract main points in extended texts; specific information and detail in extended texts. Skimming a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics. Reading a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics. Deducing meaning from context in extended texts;

5) Writing. Planning, writing, editing and proofreading at text level independently on a wide range of general and curricular topics using a wide range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately; writing with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics using style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics. Developing with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics. Writing coherently at text level using a variety of connectors on a wide range of familiar general and curricular topics.

6) Use of English. Using a variety of past modal forms to express appropriate functions; a variety of near modal structures including supposed to, bound to, due, willing to on a wide range of general and curricular topics; a variety of dependent prepositions with less common nouns, adjectives and verbs; a growing variety of more complex prepositional phrases including those relating to concession and respect; a variety of multi-word verbs of different syntactic types on a wide range of general and curricular topics; a growing variety of more complex conjunctions to express condition concession and contrast on a wide range of general and curricular topics; a variety of pre- and post- modifying noun structures on a wide range of general and curricular topics; a variety of determiners relating to nouns for generic uses, some

appositional uses and textual reference on a wide range of general and curricular topics; a variety of adjectives complemented by that, infinitive and wh- clauses, affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics; a range of transitive and intransitive verb complementation patterns, a growing variety of impersonal and cleft structures on a wide range of general and curricular topics; a wide variety of simple perfect active and passive forms and a variety of perfect continuous forms on a wide range of general and curricular topics; a wide variety of future forms, including future perfect forms on a wide range of general and curricular topics, a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics, a wide variety of reported statement, command and question forms on a wide range of general and curricular topics, a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs/adverbial phrases on a wide range of general and curricular topics, use a variety of adjectives complemented by that, infinitive and wh- clauses on a wide range of general and curricular topics

This is the substantive knowledge of the programme and comprises what we know in the subject and how we gain that knowledge. Knowledge in the subject is organized into strands of learning. Strands are further broken down into sub-strands, which will be at the level of a skill or topic, knowledge or understanding. Sub-strands, when expressed as grade-related expectations, form the learning objectives for a subject.

10. The learning objectives demonstrate the progression within each sub-strand allowing teachers to plan and assess, sharing with learners the next steps they should take.

11. Strand 1: Content. Learners develop skills needed for success in a range of academic subjects such as using speaking and listening skills to solve problems, organizing information clearly for others and developing intercultural awareness through reading and discussion.

12. Strand 2: Listening. A learner understands the main ideas of authentic texts of a range of genres, conversations on familiar and partially unfamiliar topics recognizes functionally important meanings, including details and specific information to fill in forms, tables, schemes understands the meaning of terms and the key units of texts on a range of curricular topics and general topics; distinguishes between a fact and an opinion recognizes and compares inconsistencies in medium-length texts of a range of genres and styles on general and curricular topics, deduces the meanings of unfamiliar words using the context.

13. Strand 3: Speaking. A learner participates in a conversation in situations of formal and informal everyday communication correctly formulates utterances using the lexical and grammatical resources of the language expresses an emotional and evaluative attitude to the reality using a previously suggested strategy of oral communication analyses and compares texts providing arguments to support their point of view reasons evaluating events, opinions, and problems makes conclusions and suggests ways to solve a given problem.

14. Strand 4: Reading. A learner understands the main ideas of fiction and non-fiction texts in a range of genres and styles on Humanities uses a range of reading strategies identifies the time and cause-effect connections of events and phenomena analyses and compares the meanings of words using paper and digital resources critically evaluates the content of texts of a range of genres and styles.

15. Strand 5: Writing. A learner plans and makes a brief outline of a written text, edits and proofreads texts of a range of genres and styles; observes spelling and grammar rules; provides arguments in a written text based on media information; writes business letters and other documents; writes discursive texts expressing an opinion of an issue on a range of topics, including those related to social studies and humanities.

16. Strand 6: A learner expresses themselves using a good lexical range and variety of language with a generally high degree of accuracy. A learner develops an ability to use a wide range of past, present and future forms, modals, active and passive verb forms, direct and reported speech patterns.

Chapter 3. Learning objectives system

17. Education aims in the programme are presented by the codes. The first number in the code is a grade, the second one is the number of the strand, the third one is the number of the aim.

18. 1) Strand 1: Content

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2
10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups	11.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups
10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers	11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers
10.1.3 - respect differing points of view	11.1.3 - respect differing points of view
10.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others	11.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others
10.1.5 - use feedback to set personal learning objectives	11.1.5 - use feedback to set personal learning objectives
10.1.6 - organize and present information clearly to others	11.1.6 - organize and present information clearly to others

--	--

2) Strand 2: Listening

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2
10.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics	11.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics
10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics	11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics
10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics	11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics
10.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics	11.2.4 - implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics
10.2.5 - recognize the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics	11.2.5 - recognize the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics

3) Strand 3: Speaking

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2
10.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a wide range of general and curricular topics	11.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics
10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics	11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics
10.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a wide range of general and curricular topics	11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics
10.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics	11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics

4) Strand 4: Reading

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2

10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of unfamiliar general and curricular topics	11.4.1 - understand complex and abstract main points in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics
10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics	11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics
10.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics	11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics
10.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics	11.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics
10.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics	11.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics

5) Strand 5: Writing

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2
10.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics	11.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a wide range of general and curricular topics
10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately	11.5.2 - use a wide range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately
10.5.3 - write with grammatical accuracy on a range of familiar general and curricular topics	11.5.3 - write with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics
10.5.4 - use style and register to achieve appropriate degree of formality in a growing variety of written genres on a range of general and curricular topics	11.5.4 - use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics
10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics	11.5.5 - develop with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics
10.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a range of familiar general and curricular topics	11.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a wide range of familiar general and curricular topics

6) Strand 6: Use of English

Grade 10	Grade 11
Low-mid B2	High B2
10.6.1 - use a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar general and curricular topics	11.6.1 - use a variety of pre- and post- modifying noun structures on a wide range of general and curricular topics
10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.2 - use a variety of determiners relating to nouns for generic uses, some appositional uses and textual reference on a wide range of general and curricular topics
10.6.3 - use a variety of compound adjectives, adjectives	11.6.3 - use a variety of adjectives complemented by that,

as participles, comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics	infinitive and wh- clauses on a wide range of general and curricular topics
10.6.4 - use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.4 - use a range of affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics
10.6.5 - use a wide variety of question types on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics
10.6.6 - use a wide variety of relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and reflexive pronoun structures on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.6 - use a growing variety of impersonal and cleft structures on a wide range of general and curricular topics
10.6.7 - use perfect continuous forms and a variety of simple perfect active and passive forms including time adverbials ... so far, lately, all my life, on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.7 - use a wide variety of simple perfect active and passive forms and a variety of perfect continuous forms on a wide range of general and curricular topics
10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.8 - use a wide variety of future forms, including future perfect forms on a wide range of general and curricular topics
10.6.9 - use appropriately a wide variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.9 - use a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics
10.6.10 - use present continuous and past continuous active and passive forms on a wide range of general and familiar curricular topics	11.6.10 - use a wide variety of reported statement, command and question forms on a wide range of general and curricular topics
10.6.11 - use a variety of reported statements and question forms on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.11 - use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs/adverbial phrases on a wide range of general and curricular topics,
10.6.12 - use a variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs; use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.12 - use a wide variety of past modal forms to express appropriate functions ; use a variety of near modal structures including supposed to, bound to, due, willing to on a wide range of general and curricular topics
10.6.13 - use a growing variety of past modal forms including must have, can't have, might have to express speculation and deduction about the past on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.13 - use a variety of dependent prepositions with less common nouns, adjectives and verbs on a wide range of general and curricular topics
10.6.14 - use a variety of prepositional phrases before nouns and adjectives; use a number of dependent prepositions following nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs on a wide range of familiar general and curricular topics	11.6.14 - use a growing variety of more complex prepositional phrases including those relating to concession and respect; use a variety of multi-word verbs of different syntactic types on a wide range of general and curricular topics
10.6.15 - use infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives use gerund forms after a variety of verbs and prepositions use a variety of prepositional and phrasal verb on a wide	11.6.15 - use a growing variety of more complex conjunctions to express condition concession. and contrast on a wide range of general and curricular topics

range of familiar general and curricular topics	
10.6.16.1 - use a wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics	
11.6.17 - use if / if only in third conditional structures use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics	

19. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

20. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Ағылшын тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар grade 10:

Units	Subunits	Learning objectives
Term 1		
Science and scientific phenomena	Introductory lessons	
	Interesting facts about genetics. DNA	10.1.6 - organise and present information clearly to others; 10.2.1- understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics; 10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of familiar and some general and curricular topics; 10.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics; 10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately; 10.6.7 - use perfect continuous forms and a variety of simple perfect active and passive forms including time adverbials ... so far, lately, all my life , on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.11 - use a variety of reported statements and question forms on a

		<p>wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.12 - use a variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverbs;</p> <p>use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a wide range of familiar general and curricular topics</p> <p>10.6.13 - use a growing variety of past modal forms including must have, can't have, might have to express speculation and deduction about the past on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	Myth busters (Physics, Chemistry, Biology)	<p>10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>10.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p>
	Writing an article	<p>10.5.4 - use style and register to achieve appropriate degree of formality in a growing variety of written genres on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.5.7 - use independently appropriate layout at text level on a range of general and curricular topics ;</p> <p>10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.9 - use appropriately a wide variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a wide range of familiar general and curricular topic ;</p> <p>10.6.10 - use present continuous and past continuous active and passive forms on a wide range of general and familiar curricular topics;</p> <p>10.6.12 - use a variety of comparative degree adverb structures with regular and irregular adverb use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.16 - use a wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Natural Disasters	Causes and consequences of natural disasters (atmosphere, lithosphere, hydrosphere)	<p>10.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.5 - interact with peers to make hypotheses about a wide range of general and curricular topics ;</p> <p>10.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.5.3 - write with grammatical accuracy on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.3 - use a variety of compound adjectives, adjectives as participles,</p>

		comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.4 - use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.15 - use infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives use gerund forms after a variety of verbs and prepositions use a variety of prepositional and phrasal verb on a wide range of familiar general and curricular topics
	Focus on Kazakhstan: reporting on the causes and consequences of natural disasters	10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 10.1.5 - use feedback to set personal learning objectives; 10.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a wide range of general and curricular topics; 10.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics; 10.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics; 10.5.3 - write with grammatical accuracy on a range of familiar general and curricular topics; 10.6.7 - use perfect continuous forms and a variety of simple perfect active and passive forms including time adverbials ... so far, lately, all my life , on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.14 - use a variety of prepositional phrases before nouns and adjectives use a number of dependent prepositions following nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.17 - use if / if only in third conditional structures use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics
	Prediction and prevention of natural disasters	10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics; 10.6.3 - use a variety of compound adjectives, adjectives as participles, comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics
Term 2		
Virtual reality	Developing and evaluating mobile applications	10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 10.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others; 10.1.5 - use feedback to set personal learning objectives; 10.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;

		<p>10.5.4 - use style and register to achieve appropriate degree of formality in a growing variety of written genres on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.6.1 - use a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.6.4 - use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.15 - use infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives use gerund forms after a variety of verbs and prepositions use a variety of prepositional and phrasal verb on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	<p>Expressing and justifying opinions about 2D games</p>	<p>10.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.5 deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.3 - write with grammatical accuracy on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.9 - use appropriately a wide variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
<p>Organic and non-organic worlds</p>	<p>Discussing the difference between organic and non-organic food</p>	<p>10.1.5 - use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.5 - recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.6 - use a wide variety of relative, demonstrative, indefinite, quantitative pronouns and reflexive pronoun structures on a wide range of familiar general and curricular topics;</p>

		<p>10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.13 - use a growing variety of past modal forms including must have, can't have, might have to express speculation and deduction about the past on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	<p>Analyzing the advantages and disadvantages of biofuels</p>	<p>10.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics; 10.4.6 - recognise the attitude or opinion of the writer in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately; 10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.4 - use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.17 - use if / if only in third conditional structures use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
<p>Term 3</p>		
<p>Reading pleasure</p>	<p>for Learners read a non-fiction text</p>	<p>10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers 10.C3 respect differing points of view; 10.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others; 10.1.6 - organise and present information clearly to others; 10.2.7 - understand speaker viewpoints and extent of explicit agreement between speakers on a range of general and curricular topics; 10.2.8 - recognise inconsistencies in argument in extended talk on a range of general and curricular subjects; 10.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a wide range of general and curricular topics; 10.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics; 10.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately; 10.5.4 - use style and register to achieve appropriate degree of formality in a growing variety of written genres on a range of general and curricular topics; 10.6.5 - use a wide variety of question types on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.16 - use a wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics</p>

Capabilities of human brain	Investigate and report on the functions of the brain	<p>10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.6.5 - use a wide variety of question types on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	Multiple intelligences (self-study project)	<p>10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>10.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>10.1.6 - organise and present information clearly to others;</p> <p>10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.5.1- plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.5 - use a wide variety of question types on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.17 - use if / if only in third conditional structures use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	Describing the symptoms of stress and giving advice on how to reduce stress	<p>10.1.5 - use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.2.5 - recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a growing range of general and curricular topics;</p> <p>10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of familiar and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a</p>

		<p>range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately;</p> <p>10.5.3 - write with grammatical accuracy on a range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.1 - use a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.4 - use a wide variety of determiners and pre-determiner structures on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.9 - use appropriately a wide variety of active and passive simple present and past forms and past perfect simple forms in narrative and reported speech on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.15 - use infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives use gerund forms after a variety of verbs and prepositions use a variety of prepositional and phrasal verb on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.16 - use a wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Breakthrough technologies	Nanotechnology	<p>10.1.3 - respect differing points of view;</p> <p>10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.1 - use a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>10.6.3 - use a variety of compound adjectives, adjectives as participles, comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.11 - use a variety of reported statements and question forms on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.14 - use a variety of prepositional phrases before nouns and adjectives use a number of dependent prepositions following nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.17 - use if / if only in third conditional structures</p>

		use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics
	Robotics	<p>10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>10.2.3- understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Term 4		
Space X	Things you did not know about space	<p>10.2.5 - recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.4.5- deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics;</p> <p>10.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a range of familiar general and curricular topics</p> <p>10.6.2 - use a variety of quantifiers for countable and uncountable nouns and a variety of noun phrases on a wide range of familiar general and curricular topics ;</p> <p>10.6.7 - use perfect continuous forms and a variety of simple perfect active and passive forms including time adverbials ... so far, lately, all my life , on a wide range of familiar general and curricular topics ;</p> <p>10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>10.6.15 - use infinitive forms after an increased number of verbs and adjectives use gerund forms after a variety of verbs and prepositions use a variety of prepositional and phrasal verb on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
	Analysis of sci-fi film from different perspectives (physics, biology, economics)	<p>10.1.6 - organise and present information clearly to others;</p> <p>10.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics;</p> <p>10.3.3- explain and justify own and others' point of view on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.1- plan, write, edit and proofread work at text level independently on a range of general and curricular topics;</p> <p>10.5.2 - use a growing range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately;</p> <p>10.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a</p>

	<p>range of familiar general and curricular topics; 10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics ; 10.6.10 - use present continuous and past continuous active and passive forms on a wide range of general and familiar curricular topics; 10.6.11 - use a variety of reported statements and question forms on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.14 - use a variety of prepositional phrases before nouns and adjectives; use a number of dependent prepositions following; nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.16 - use a wide variety of conjunctions on a wide range of familiar general and curricular topics</p>
Independent project	<p>10.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups; 10.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 10.1.3 - respect differing points of view; 10.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a limited range of unfamiliar topics; 10.3.2 - ask and respond to complex questions to get information about a wide range of general and curricular topics; 10.4.1 - understand main points in extended texts on a wide range of unfamiliar general and curricular topics; 10.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar topics; 10.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of general and curricular topics; 10.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on familiar and unfamiliar general and curricular topics; 10.5.5 - develop with support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics; 10.6.1 - use a variety of abstract compound nouns and complex noun phrases on a range of familiar general and curricular topics, and some unfamiliar general and curricular topics ; 10.6.3 - use a variety of compound adjectives, adjectives as participles, comparative structures indicating degree, and intensifying adjectives on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.8 - use a variety of future active and passive and future continuous forms on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.11 - use a variety of reported statements and question forms on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.14 - use a variety of prepositional phrases before nouns and</p>

		adjectives use a number of dependent prepositions following nouns and adjectives and a variety of prepositions following verbs on a wide range of familiar general and curricular topics; 10.6.17 - use if / if only in third conditional structures use a variety of relative clauses including with which [whole previous clause reference] on a wide range of familiar general and curricular topics.
--	--	---

Grade 11

Units	Subunits	Learning objectives
Term 1		
Making connections in biology	Introductory lessons A New Academic Year Resolution	
	Journey to biological understanding	11.2.5 -recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics; 11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.3.5 - interact with peers to make hypotheses and evaluate alternative proposals on a range of familiar and some unfamiliar general and curricular topics; 11.4.3-skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics; 11.5.2.use a wide range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately; 11.5.5-develop with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics; 11.6.3 - use a variety of adjectives complemented by that, infinitive and wh- clauses on a wide range of general and curricular topics;
	Formal and informal writing	11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 11.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others; 11.2.1 - understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics; 11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics; 11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.4.1 - understand complex and abstract main points in

		<p>extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a wide range of general and curricular topics</p> <p>11.5.3.- write with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.5.4 - use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>11.6.1 - use a variety of pre- and post- modifying noun structures on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.2 - use a variety of determiners relating to nouns for generic uses, some appositional uses and textual reference on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.3 - use a variety of dependent prepositions with less common nouns, adjectives and verbs on a wide range of general and curricular topics;</p>
<p>Investigate and report on animal world: bats, eagles, bees and dolphins.</p>	<p>Introduction to the topic</p>	<p>11.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>11.1.3 - respect differing points of view;</p> <p>11.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.4.5- deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p>
	<p>Analyzing the specific features of animals</p>	<p>11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>11.1.3 - respect differing points of view;</p> <p>11.1.6 - organise and present information clearly to others 11.C7 develop and sustain a consistent argument when speaking or writing;</p> <p>11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.2.5 - recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.5.1- plan, write, edit and proofread work at text level</p>

		<p>independently on a wide range of general and curricular topics; 11.5.4- use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics; 11.6.7 - use a wide variety of simple perfect active and passive forms and a variety of perfect continuous forms on a wide range of general and curricular topics; 11.6.9 - use a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics</p>
	<p>Presentation of the animals' specific features</p>	<p>11.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others; 11.1.5 - use feedback to set personal learning objectives; 11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics; 11.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics 11.6.6 - use a growing variety of impersonal and cleft structures on a wide range of general and curricular topics; 11.6.9 - use a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics; 11.6.10 - use a wide variety of reported statement, command and question forms on a wide range of general and curricular topics</p>
<p>Term 2</p>		
<p>Human brain</p>	<p>Amazing human brain facts (based on the latest science)</p>	<p>11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers 11.1.4 evaluate and respond constructively to feedback from others; 11.2.1- understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics; 11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics; 11.4.1 - understand complex and abstract main points in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics; 11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p>

		<p>11.6.4 - use a range of affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.13 - use a variety of dependent prepositions with less common nouns, adjectives and verbs on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.14 - use a growing variety of more complex prepositional phrases including those relating to concession and respect use a variety of multi-word verbs of different syntactic types on a wide range of general and curricular topics</p>
	Giving and following instructions (How to use a device)	<p>11.2.2- understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.5.4-use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>11.6.4 - use a range of affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics</p> <p>11.6.12 - use a wide variety of past modal forms to express appropriate functions use a variety of near modal structures including supposed to, bound to, due, willing to on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.15- use a growing variety of more complex conjunctions to express condition concession. and contrast on a wide range of general and curricular topics</p>
	Using memory techniques	<p>11.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics;</p> <p>11.6.4 -use a range of affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics</p> <p>11.6.12 - use a wide variety of past modal forms to express appropriate functions use a variety of near modal structures including supposed to, bound to, due, willing to on a wide range of general and curricular topics</p>
Investigate and report on timekeeping devices/Science video	Introduction to the topic	<p>11.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a</p>

		<p>range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.2 -understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics</p>
	<p>The history of timekeeping devices</p>	<p>11.1.1- use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>11.1.3 - respect differing points of view;</p> <p>11. 1.6 - organise and present information clearly to others;</p> <p>11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others’ point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.7 - use a wide variety of simple perfect active and passive forms and a variety of perfect continuous forms on a wide range of general and curricular topics</p>
	<p>Presenting the information through the PPT</p>	<p>11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>11.1.4 - evaluate and respond constructively to feedback from others;</p> <p>11.2.3 - understand the detail of an argument in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.6.6 - use a growing variety of impersonal and cleft structures on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.7 - use a wide variety of simple perfect active and passive forms and a variety of perfect continuous forms on a wide range of general and curricular topics</p>
<p>Term 3</p>		
<p>Work and inventions</p>	<p>Investigating the world of work</p>	<p>11.1.6 - organise and present information clearly to others;</p> <p>11.1.5 - use feedback to set personal learning objectives;</p> <p>11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics ;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others’ point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.1 - understand complex and abstract main points in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify</p>

		<p>content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.5.2 - use a wide range of vocabulary, which is appropriate to topic and genre, and which is spelt accurately;</p> <p>11.5.3 - write with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>11.6.1 - use a variety of pre- and post- modifying noun structures on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics</p>
	Considering success in business	<p>11.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics ;</p> <p>11.4.1 - understand complex and abstract main points in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics</p>
	Comparing, analysing and ranking inventions Design your own invention	<p>11.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.5.4 - use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>11.6.3 - use a variety of adjectives complemented by that, infinitive and wh- clauses on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.14 -use a growing variety of more complex prepositional phrases including those relating to concession and respect use a variety of multi-word verbs of different syntactic types on a wide range of general and curricular topics</p>
STEM	Intelligent energy storage	<p>11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers;</p> <p>11.2.1- understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk</p>

		<p>on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a wide range of general and curricular topics</p> <p>11.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a wide range of familiar general and curricular topics ;</p> <p>11.6.8 - use a wide variety of future forms, including future perfect forms on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.9 - use a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics</p>
	<p>Discussing controversial issues</p> <p>Analysing academic language</p>	<p>11.2.1.-. understand the main points in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.1 - use formal and informal language registers in talk on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.6.4 - use a range of affixes with appropriate meaning and correct spelling on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics</p>
<p>Reading for Pleasure</p>	<p>Learners read non-fiction</p>	<p>11.1.1 - use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in groups;</p> <p>11.2.4 - understand implied meaning in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3. 3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.4 - evaluate and comment on the views of others in a growing variety of talk contexts on a wide range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.1 - understand complex and abstract main points in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p>

		<p>11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics;</p> <p>11.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.5.1 - plan, write, edit and proofread work at text level independently on a wide range of general and curricular topics</p> <p>11.5.4 - use style and register to achieve an appropriate degree of formality in a wide variety of written genres on general and curricular topics;</p> <p>11.5.5 - develop with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>11.6.9 - use a wide variety of present and past forms, including a growing number of more nuanced contrasts [past and perfective aspect/simple and progressive aspect] on a wide range of general and curricular topics</p>
Term 4		
Recent advances in technology	A variety of technological, mobile and application tools for personal, educational and professional use	<p>11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.2 -ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.2 - understand specific information and detail in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.6.5 - use a range of transitive and intransitive verb complementation patterns on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.10 -use a wide variety of reported statement, command and question forms on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.6.13 - use a variety of dependent prepositions with less common nouns, adjectives and verbs on a wide range of general and curricular topics</p>
	Options for future careers Producing information leaflets	<p>11.2.2 - understand specific information in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics,</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar</p>

		<p>topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics;</p> <p>11.5.3 - write with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics;</p> <p>11.5.5 - develop with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics,</p> <p>11.6.14 - use a growing variety of more complex prepositional phrases including those relating to concession and respect use a variety of multi-word verbs of different syntactic types on a wide range of general and curricular topics</p>
<p>The clothes of chemistry</p>	<p>Introduction to the topic</p>	<p>11.1.10 - use talk or writing as a means of reflecting on and exploring a range of perspectives on the world;</p> <p>11.2.5 - recognise the attitude or opinion of the speaker(s) in unsupported extended talk on a wide range of general and curricular topics, including talk on a growing range of unfamiliar topics;</p> <p>11.4.3 - skim a range of lengthy texts with speed to identify content meriting closer reading on a range of more complex and abstract, general and curricular topics;</p> <p>11.4.4 - read a wide range of extended fiction and non-fiction texts on a variety of more complex and abstract general and curricular topics</p>
	<p>Investigating the resources and processes involved in manufacturing clothes</p>	<p>11.1.6 - organise and present information clearly to others ;</p> <p>11.3.2 - ask and respond with appropriate syntax and vocabulary to open-ended higher-order thinking questions on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.3.3 - explain and justify own and others' point of view on a range of general and curricular topics, including some unfamiliar topics;</p> <p>11.4.5 - deduce meaning from context in extended texts on a wide range of familiar and unfamiliar general and curricular topics;</p> <p>11.4.9 - recognise inconsistencies in argument in extended texts on a range of more complex and abstract general and curricular topics;</p> <p>11.5.3 - write with grammatical accuracy on a wide range of general and curricular topics ;</p> <p>11.5.5 - develop with minimal support coherent arguments supported when necessary by examples and reasons for a wide range of written genres in familiar general and curricular topics;</p> <p>11.5.6 - write coherently at text level using a variety of connectors on a wide range of familiar general and curricular topics;</p> <p>11.6.3 - use a variety of adjectives complemented by that, infinitive and wh- clauses on a wide range of general and curricular topics ;</p>

	1.6.11 - use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs/adverbial phrases on a wide range of general and curricular topics
Researching an issue related to the industry	11.1.2 - use speaking and listening skills to provide sensitive feedback to peers; 11.1.3 - respect differing points of view; 11.1.5 - use feedback to set personal learning objectives; 11.1.6 - organise and present information clearly to others; 11.6.2 - use a variety of determiners relating to nouns for generic uses, some appositional uses and textual reference on a wide range of general and curricular topics; 11.6.11 - use a wide variety of pre-verbal, post-verbal and end-position adverbs/adverbial phrases on a wide range of general and curricular topics.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ___ бұйрығына 28-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 627-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Неміс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

Kapitel 1. Allgemeines

1. Das Bildungsprogramm ist in Übereinstimmung mit dem Staatlichen all gemein verbindlichen Standard der Mittelausbildung (Elementarbildung, Grundallgemeinbildung, allgemeine Mittelschulbildung), durch den Befehl des Ministers für Bildung und Wissenschaft der Republik Kasachstan vom 31 oktober 2018 №604 genehmigt wurde eingetragen im Register für staatliche Registrierung der verbindlichen Gesetzgebungsakten unter Nr. 17669, ausgearbeitet.

2. Die Relevanz des Schulfachs wird dadurch bestimmt, dass es als Kommunikations-, Wissenschafts-, Geschäfts-, Tourismus- und Sportssprache gilt. Das Erlernen der deutschen Sprache:

1) erhöht die Sicherheit der Lernenden bei der Kommunikation in verschiedenen Lebenssituationen;

2) ermöglicht den Zugang zur Hochschulausbildung nicht nur in Kasachstan, sondern auch im Ausland;

3) ermöglicht die berufliche Weiterbildung in Kasachstan und im Ausland;

4) ermöglicht den Lernenden den Zugang zu den Nachrichten und Informationen, die in der deutschen Sprache verbreitet werden;

5) ermöglicht den Lernenden den Zugang zu den authentischen Texten der schöngeistigen Literaturwerken in der deutschen Sprache;

6) ermöglicht den Lernenden Kasachstan im In- und Ausland vorzustellen;

7) ermöglicht das lebenslange Lernen, das auf die Fertigkeiten, Lernstrategien und Kenntnisse, die in der Schule erworben wurden, basiert.

3. Das Bildungsprogramm zum Schulfach „Deutsch“ ist auf die Entwicklung von Sprachfertigkeiten der Lernenden in vier Sprechfähigkeiten (Hören, Sprechen, Lesen und Schreiben) gerichtet. Nach dem Abschluss der allgemeinen Mittelschulbildung (10.-11. Klassen) erreichen die Lernenden Sprachniveau B1 (mittleres Niveau – B1.2) dem Common European Framework of Reference (CEFR) gemäß.

Kapitel 2. Inhaltsaufbau vom Schulfach „Deutsch“

4. Umfang von Unterrichtsbelastung im Schulfach „Deutsch“ beträgt:

1) in der 10. Klasse – 2 Unterrichtsstunden pro Woche, 68 Stunden im Schuljahr;

2) in der 11. Klasse – 2 Unterrichtsstunden pro Woche, 68 Stunden im Schuljahr.

5. Das Bildungsprogramm enthält Lernschritte für Schulfach „Deutsch“ (Klassen) in Übereinstimmung mit dem Sprachniveau, Bewertungskriterien für Sprachfertigkeiten und –fähigkeiten in vier Sprechfähigkeiten (Hören, Sprechen, Lesen und Schreiben), den Langzeitplan für die ganze Lernzeit (10.- 11. Klassen).

6. Der Inhalt des Bildungsprogramms in Schulfach „Deutsch“ ist nach Lernabschnitten (Hören, Sprechen, Lesen, Schreiben, Sprachverwendung) strukturiert.

7. Lernziele, die für jeden Abschnitt bestimmt sind, ermöglichen dem Lehrer, die Arbeit nach der Entwicklung der vier Sprechfähigkeiten (Hören, Sprechen, Lesen, Schreiben) systematisch zu planen, Leistungen der Lernenden einzuschätzen, sie über die weiteren Lernschritte zu informieren.

8. Im Grundinhalt sind allgemeine Lernziele im Bezug auf die deutsche Sprache für bestimmte Klassen dargestellt.

9. In Abschnitten „Hören“, „Sprechen“, „Lesen“ und „Schreiben“ sind die Lernziele in vier Sprechfähigkeiten niedergeschrieben, die mit den Sprachniveaus (10.Klasse - B1.1, 11.Klasse – B1.2) übereinstimmen. Das Erreichen der Lernziele entspricht dem Endlernergebnis in der deutschen Sprache.

10. Im Abschnitt „Sprachverwendung“ wird der Lernende mit Forderungen der korrekten Rede Verwendung von lexisch-grammatischen, syntaktischen Strukturen der deutschen Sprache vertraut gemacht.

11. Grundinhalt 10 Klasse (Niveau B1.1)

12. Interkulturell-kommunikativer Aspekt:

1) mit Vertretern fremdsprachiger Kultur auf der sozialkulturellen Ebene kommunizieren;

2) den Grundinhalt dauernder Diskussionen verstehen; im freundschaftlichen Gespräch eigene Meinung äußern oder mit anderen Personen Interview führen; die Menge von einfachen Sprachmitteln ziemlich frei verwenden, um beliebigem

Gedanken Ausdruck zu verleihen; normgerechtere Situationen, die im Leben entstehen, lösen;

3) an einem Gespräch zu einem bekannten Thema ohne Vorbereitung teil nehmen;

4) eine Beschwerde erheben;

5) die Initiative bei Interview/ Beratung ergreifen;

6) einfache zusammenhängende Texte zu bekannten Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben;

7) Briefe persönlichen Charakters über Erlebnisse und Eindrücke schreiben;

8) landeskundliche und kulturologische Kenntnisse haben; Umgangsnormen und Stereotype, Spezifika vom Nationalcharakter und Besonderheiten der Mentalität von Deutschsprachigen erkennen, sie im realen Sprach- und Kulturmilieu gebrauchen;

9) Regeln von Aussagebildung kennen, sie zu einem Text zusammenstellen;

10) Aussagen/ Erklärungen für verschiedene kommunikative Zwecke verwenden;

11) Aussagen gemäß den Kollaborationsschemen folgerichtig bilden.

13. Erzieherischer Aspekt:

1) positives Verhalten zur deutschen Sprache und Kultur bilden;

2) verschiedene Standpunkte respektieren, Toleranz, Vaterlandsliebe zeigen.

14. Allgemeinbildender Aspekt:

1) allgemeine Kulturerhöhen; den Gesichtskreis, Kenntnisse über deutschsprachige Länder und die Welt um unsern Horizont und der deutschen Sprache erweitern.

15. Entwicklungsaspekt:

1) Sprachfähigkeiten und – Vermutungen, Kultur des Sprachverhaltens, Interesse an deutscher Sprache, positive Personeneigenschaften: Willensqualitäten, Gedächtnis u.a. entwickeln;

2) Nachschlagewerke, moderne Lerntechnologien, die Effizienz beim Spracherwerb gewährleisten, verwenden;

3) eigene Gedanken logisch und nachvollziehbar darstellen, zu allgemeinen Themen diskutieren, nichtstandardisierte kommunikative Situationen lösen;

4) breite Vorstellungen über Erfolge der Nationalkulturen (eigener und fremdsprachiger) bei der Entwicklung von menschheitlicher Kultur und über die Rolle der Muttersprache und Kultur im Spiegel fremder Kultur haben.

16. Strategischer Aspekt:

1) grundsätzliche Eigenschaften von sekundärer Sprachpersönlichkeit, die zu selbstständiger fremdsprachiger Kommunikation bereit und fähig ist, erwerben.

11 Klasse (Niveau B1.2)

17. Interkulturell-kommunikativer Aspekt:

- 1) mit Vertretern fremdsprachiger Kulturpraktisch auf allen Ebenen erfolgreich kommunizieren;
 - 2) den Grundinhalte dauernd der Diskussion en detailliert verstehen;
 - 3) Mitteilungen, Anfragen über entstandene Probleme annehmen;
 - 4) bei Interview/ Beratung notwendige Informationen bereitstellen (z.B. eigene Symptome dem Arzt beschreiben);
 - 5) erklären, warum etwas zu einem Problem wird;
 - 6) Handlung von kurzer Erzählung, Artikel, Gesprächsinhalt, Diskussion, Besprechung eines Dokumentarfilms wiedergeben;
 - 7) eigenes Verhalten äußern und Antwort auf Klärungsfragen geben;
 - 8) im voraus vorbereitetes Gespräch führen, vorhandene Informationen nachprüfen und bestätigen; eine Erzählung mit deutlichen Anweisungen, wie etwas gemacht wird, zusammenstellen;
 - 9) gesammelte Fakteninformationen zu Haushalts- und Nichthaushaltsfragen ziemlich sicher austauschen;
 - 10) kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernen den interessieren, schreiben;
 - 11) landeskundliche und kulturologische Kenntnisse haben; Umgangsnormen und Stereotype, Spezifik vom Nationalcharakter und Besonderheiten der Mentalität von Deutschspracheträgern kennen, sie im realen Sprach- und Kulturmilieu gebrauchen;
 - 12) Regeln von Aussagebildung kennen, sie zu einem Text zusammenstellen;
 - 13) Aussagen für verschiedene kommunikative Zwecke frei und unreflektiert verwenden;
 - 14) Aussagen gemäß den Kollaborationsschemen folgerichtig bilden.
18. Erzieherischer Aspekt:
- 1) positives Verhalten zur deutschen Sprache und Kultur bilden;
 - 2) verschiedene Standpunkte respektieren, Toleranz, Vaterlandsliebe zeigen.
19. Allgemeinbildender Aspekt:
- 1) allgemeine Kultur erhöhen;den Gesichtskreis, Kenntnisse über deutschsprachige Länder und die Welt um unsheruman hand der deutschen Spracheerweitern.
20. Entwicklungsaspekt:
- 1) Sprachfähigkeiten und –Vermutungen, Kultur des Sprachverhaltens, Interesse and deutscher Sprache, positive Personen eigenschaften: Willensqualitäten, Gedächtnis u.a. entwickeln;
 - 2) Nachschlagewerke, moderne Lerntechnologien, die Effizienz beim Spracherwerb gewährleisten, verwenden;

3) eigene Gedanken logisch und nachvollziehbar darstellen, zu allgemeinen Themen diskutieren, nichtstandardisierte kommunikative Situationen lösen

4) breite Vorstellungen über Erfolge der Nationalkulturen (eigener und fremdsprachiger) bei der Entwicklung von menschheitlicher Kultur und über die Rolle der Muttersprache und Kultur im Spiegel fremder Kultur haben.

21. Strategischer Aspekt:

5) grundsätzliche Eigenschaften von sekundärer Sprachpersönlichkeit, die zu selbstständiger fremdsprachiger Kommunikation bereit und fähig ist, erwerben.

Kapitel 3. System von Lernzielen

22. Lernziele werden im Bildungsprogramm kodiert. Im Kodesystem bezeichnet die erste Ziffer die Klasse, die zweite Ziffer – den Abschnitt, die dritte Ziffer - die Nummer vom Lernziel.

Abschnitt 1. Hören

Der Lernende muss:

10. Klasse	11. Klasse
B1.1	B1.2
10.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man in der Schule, in den Ferien u.a. begegnet, verstehen	11.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man im Berufsleben begegnet, verstehen
10.1.2 - einfache Informationsmitteilungen über gewöhnliche alltägliche Fragen und Themen, die mit dem Lernen verbunden sind, verstehen; Hauptideen und konkrete Details verstehen, wenn man deutlich und richtig ausspricht	11.1.2 - einfache Informationsmitteilungen über gewöhnliche alltägliche Fragen und Themen, die mit dem Lernen und zukünftiger Berufstätigkeit verbunden sind, detailliert verstehen
10.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird	11.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird
10.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lernthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat	11.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lern- und Berufsthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat
10.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht	11.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht
10.1.6 - einfache technische Informationen verstehen, z.B. Betriebsanleitungen von Geräten alltäglichen Gebrauchs	11.1.6 - detaillierte technische Instruktionen verstehen
10.1.7 - grundsätzliche Festlegungen der Nachrichten per Radio und einfache Texte zu bekannten Themen in Aufnahmen, die relativ langsam und deutlich klingen, verstehen	11.1.7 - Informationen, die per Radio oder in Aufnahmen klingen und durch deutliche, normgerechte Aussprache gekennzeichnet sind, verstehen
10.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen	11.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen

Abschnitt 2. Sprechen

Der Lernende muss:

10. Klasse	11. Klasse
B1.1	B1.2
10.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können	11.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können
10.2.2 - bekannte Themen, die den Lernenden interessieren, eigene Erfahrung und deren Reflexion, eigene Gefühle beschreiben	11.2.2 - etwas ganz flüssig beschreiben oder in Form der folgerichtigen Aussagen erzählen; Handlung eines Buches oder eines Films erzählen, und eigene Reaktion darauf beschreiben
10.2.3 - etwas auf solche Weise argumentieren, damit man den Gedanken des Sprechenden ohne Mühe folgen kann	11.2.3 - eigenen Standpunkt erklären und begründen; die Meinung des Sprechpartners zu allgemeinen und Lernthemen einschätzen
10.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen kurz erklären	11.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen ausführlich erklären
10.2.5 - kurze Anzeigen, die ungeachtet fehlerhafter Betonung und Intonation leicht zu verstehen sind, zu alltäglichen und Lernthemen machen	11.2.5 - kurze Anzeigen, die ungeachtet fehlerhafter Betonung und Intonation leicht zu verstehen sind, zu Lern- und Berufsthemen machen
10.2.6 - einfachen, im voraus vorbereiteten Vortrag zu bekannten Themen verstehen, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind	11.2.6 - umfassenden Vortrag zu bekannten Themen halten, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind
10.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist	11.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist
10.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben	11.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem komplizierten zusammenhängenden Text beschreiben

Abschnitt 3: Lesen

Der Lernenden muss:

10. Klasse	11. Klasse
B1.1	B1.2
10.3.1 - einfache Texte lesen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten, und diese Texte ganz gut verstehen	11.3.1 - einfache Texte in Details verstehen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten
10.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen	11.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen
10.3.3 - ziemlich langen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen	11.3.3 - langen umfangreichen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen
10.3.4 - aktuelle Informationen im alltäglichen schriftlichen Materialien finden und verstehen, z.B. in	11.3.4 - lange Texte schöngestiger und nichtschöngestiger Literatur zu einigen unbekanntem allgemeinen und

Briefen, Druckschriften und kurzen offiziellen Dokumenten	Lernthemen lesen
10.3.5 - mitkriegen, welche Hauptschlußfolgerungen in den Texten, die auf die Beweise irgendeines Standpunktes offensichtlich gerichtet sind, gemacht worden waren	11.3.5 - Überlegungsweise zum Thema, das in einem Text angeschnitten ist, mitkriegen
10.3.6 - grundsätzliche Festlegungen eines einfachen Zeitungsartikels zu einem bekannten Thema aufzeigen	11.3.6 - grundsätzliche Festlegungen verschiedenartiger Zeitungsartikel zu einem bekannten Thema aufzeigen
10.3.7 - Regeln verstehen, z.B. Sicherheitsvorschriften, wenn sie einfach geschrieben sind	11.3.7 - einfach geschriebene Betriebsanleitungen verstehen
10.3.8 - einige unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden	11.3.8 - unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden
10.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in kurzen Texten zu allgemeinen und Lernthemen feststellen	11.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in langen Texten zu verschiedenen allgemeinen und Lernthemen feststellen

Abschnitt 4: Schreiben

Der Lernenden muss:

10. Klasse	11.Klasse
B1.1	B1.2
10.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet	11.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet
10.4.2 - einfache, ausführliche Beschreibungen zu bekannten und den Lernenden interessierenden Fragen machen	11.4.2 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben
10.4.3 - kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben	11.4.3 - eigene Meinung zu gesammelten Fakteninformationen zu bekannten alltäglichen und sozialen Fragen zusammenfassen und ganz frei äußern
10.4.4 - persönliche Briefe und Zetteln schreiben; einfache notwendige Informationen anfragen; eindeutig darlegen, was man für wichtig hält	11.4.4 - persönliche Briefe und Zetteln schreiben; beliebige notwendige Informationen anfragen; eindeutig darlegen, was man für wichtig hält
10.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man eigene Erfahrung, Ereignisse und Gefühle ausführlich beschreibt	11.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man über Nachrichten und eigene Gedanken zu abstrakten und kulturbezogenen Themen wie Musik und Film erzählt
10.4.6 - Mitteilungen, die Probleme erläuternde Fragen enthalten, schriftlich niederlegen	11.4.6 - Zetteln mit kurzer wichtiger Information den Freunden, Lehrern, dem Dienstpersonal und allen, die einen im Alltag umgeben, schreiben, indem man klar darlegt, was man für wichtig hält
10.4.7 - ganz genaue Notizen, die man später gebrauchen kann, nach Diktat schreiben, wenn die Rede von einem Thema, das den Lernenden interessiert, geht	11.4.7 - Notizen während einer Vorlesung in Form einer Liste von Schlüsselpunkten machen, wenn das Thema bekannt und die Rede einfach, klar ausgesprochen und dialektnormativ ist
10.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet	11.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet
10.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben	11.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben

Abschnitt 5: Spracheverwendung

Der Lernenden muss:

10. Klasse	11. Klasse
B1.1	B1.2
10.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu bekannten allgemeinen und Lernthemen, auch zu unbekanntem Themen verwenden	11.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden
10.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden	11.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden
10.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden	11.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden
10.5.4 - Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und	11.5.4 - produktive Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden

andere Hilfswörter bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden	
10.5.5 - Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden	11.5.5 - verschiedene Arten der Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden
10.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen bekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden	11.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen zum Teil unbekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden
10.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, einige Passivformen der Verben zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden	11.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, unter anderem Vielfalt von Passivformen der Verben zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden
10.5.8 - Konstruktionen haben/ sein + zu + Infinitiv zum Ausdruck der Notwendigkeit, Möglichkeit verwenden; Wissen über verschiedene Arten vom Modalausdruck systematisieren	11.5.8 - Vielfalt von Modalkonstruktionen, Satzreihe und Satzgefüge zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden
10.5.9 -	11.5.9 - substantivierte Partizipien, Konjunktivformen: würde + Infinitiv, Präteritum Konjunktiv

<p>Konjunktivformen der Verben haben, sein, werden, können, mögen zum Ausdruck der höflichen Bitte, des Wunsches; indirekte Frage mit Konjunktion ob zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>	<p>im Rahmen bekannter allgemeiner und Kernthemen verwenden</p>
<p>10.5.10 - oft gebräuchliche Rektionsverben verwenden; nach den Verben beginnen, vorhaben und Wortverbindungen wie den Wunsch haben + Bedeutungsverb im Infinitiv mit zu(Ichhabevor, eine Reisezumachen) zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>	<p>11.5.10 -Verben und dauerhafte Verbalgruppen mit komplizierterer Rektion wie aufhören mit D., gratulieren zu D., bedanken sich bei D./ für A., Angst haben vor D. zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>
<p>10.5.11 Satzreihe und Satzgefüge mit einleitenden Konjunktionen und Bindewörtern zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>	<p>11.5.11 - Konzessivsätze mit Konjunktionen obwohl/ obgleich zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>
<p>10.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und</p>	<p>11.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden</p>

Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden	
10.5.13 Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden	10.5.13 Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten und Lernthemen verwenden

23. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Неміс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

24. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Неміс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Неміс тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жопар

10 Klasse (B1.1)

Themen	Abschnitte	Lernziele. Der Lernende muss:
1. Soziale Sicherheit – Staatsfortschritt: 1.1 Soziale Sicherheit und Garantien	Hören	10.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man in der Schule, in den Ferien u.a. begegnet, verstehen; 10.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird; 10.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht; 10.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen
	Sprechen	10.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können; 10.2.2 - bekannte Themen, die den Lernenden interessieren, eigene Erfahrung und deren Reflexion, eigene Gefühle beschreiben;

	<p>10.2.3 - etwas auf solche Weise argumentieren, damit man den Gedanken des Sprechenden ohne Mühe folgen kann;</p> <p>10.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen kurz erklären;</p> <p>10.2.5 - kurze Anzeigen, die ungeachtet fehlerhafter Betonung und Intonation leicht zu verstehen sind, zu alltäglichen und Lernthemen machen;</p> <p>10.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist;</p> <p>10.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben</p>
Lesen	<p>10.3.1 - einfache Texte lesen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten, und diese Texte ganz gut verstehen;</p> <p>10.3.3 - ziemlich langen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen;</p> <p>10.3.4 - aktuelle Informationen im alltäglichen schriftlichen Materialien finden und verstehen, z.B. in Briefen, Druckschriften und kurzen offiziellen Dokumenten;</p> <p>10.3.5 - mitkriegen, welche Hauptschlusfolgerungen in den Texten, die auf die Beweise irgendeines Standpunktes offensichtlich gerichtet sind, gemacht worden waren;</p> <p>10.3.6 - grundsätzliche Festlegungen eines einfachen Zeitungsartikels zu einem bekannten Thema aufzeigen;</p> <p>10.3.8 - einige unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden;</p> <p>10.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in kurzen Texten zu allgemeinen und Lernthemen feststellen</p>
Schreiben	<p>10.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet;</p> <p>10.4.2 - einfache, ausführliche Beschreibungen zu bekannten und den Lernenden interessierenden Fragen machen;</p> <p>10.4.3 - kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben;</p> <p>10.4.6 - Mitteilungen, die Probleme erläuternde Fragen enthalten, schriftlich niederlegen;</p> <p>10.4.7 - ganz genaue Notizen, die man später gebrauchen kann, nach Diktat schreiben, wenn die Rede von einem Thema, das den Lernenden interessiert, geht;</p> <p>10.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet</p>
Sprachverwendung	<p>10.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu bekannten allgemeinen und Lernthemen, auch zu unbekanntem Themen verwenden;</p>

		<p>10.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden;</p> <p>10.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.4 - Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfswörter bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden;</p> <p>10.5.5 - Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen bekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, einige Passivformen der Verben zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.8 - Konstruktionen haben/ sein + zu + Infinitiv zum Ausdruck der Notwendigkeit, Möglichkeit verwenden; Wissen über verschiedene Arten vom Modalausdruck systematisieren;</p> <p>10.5.10 - oft gebräuchliche Rektionsverben verwenden; nach den Verben beginnen, vorhaben und Wortverbindungen wie den Wunsch haben + Bedeutungsverb im Infinitiv mit zu (Ich habe vor, eine Reise zu machen) zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.11 - Satzreihe und Satzgefüge mit einleitenden Konjunktionen und Bindewörtern zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden</p>
<p>2. Professionalismus – Forderung der Zeit: 2.1 Bildung –Weg zum Erfolg 2.2 Berufseigenschaften von zukünftigen Spezialisten</p>	<p>Hören</p>	<p>10.1.2 - einfache Informationsmitteilungen über gewöhnliche alltägliche Fragen und Themen, die mit dem Lernen verbunden sind, verstehen; Hauptideen und konkrete Details verstehen, wenn man deutlich und richtig ausspricht;</p> <p>10.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird;</p> <p>10.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lernthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat;</p> <p>10.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht;</p> <p>10.1.6 - einfache technische Informationen verstehen, z.B. Betriebsanleitungen von Geräten alltäglichen Gebrauchs;</p> <p>10.1.7 - grundsätzliche Festlegungen der Nachrichten per Radio</p>

		und einfache Texte zu bekannten Themen in Aufnahmen, die relativ langsam und deutlich klingen, verstehen; 10.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen
	Sprechen	10.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können; 10.2.2 - bekannte Themen, die den Lernenden interessieren, eigene Erfahrung und deren Reflexion, eigene Gefühle beschreiben; 10.2.3 - etwas auf solche Weise argumentieren, damit man den Gedanken des Sprechenden ohne Mühe folgen kann; 10.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen kurz erklären; 10.2.6 - einfachen, im voraus vorbereiteten Vortrag zu bekannten Themen verstehen, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind; 10.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist
	Lesen	10.3.1 - einfache Texte lesen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten, und diese Texte ganz gut verstehen; 10.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen; 10.3.3 - ziemlich langen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen; 10.3.5 - mitkriegen, welche Hauptschlußfolgerungen in den Texten, die auf die Beweise irgendeines Standpunktes offensichtlich gerichtet sind, gemacht worden waren; 10.3.6 - grundsätzliche Festlegungen eines einfachen Zeitungsartikels zu einem bekannten Thema aufzeigen; 10.3.7 - Regeln verstehen, z.B. Sicherheitsvorschriften, wenn sie einfach geschrieben sind; 10.3.8 - einige unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden; 10.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in kurzen Texten zu allgemeinen und Lernthemen feststellen
	Schreiben	10.4.2 - einfache, ausführliche Beschreibungen zu bekannten und den Lernenden interessierenden Fragen machen; 10.4.3 - kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben; 10.4.4 - persönliche Briefe und Zetteln schreiben; einfache notwendige Informationen anfragen; eindeutig darlegen, was man für wichtig hält; 10.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man eigene

		<p>Erfahrung, Ereignisse und Gefühle ausführlich beschreibt; 10.4.6 - Mitteilungen, die Probleme erläuternde Fragen enthalten, schriftlich niederlegen; 10.4.7 - ganz genaue Notizen, die man später gebrauchen kann, nach Diktat schreiben, wenn die Rede von einem Thema, das den Lernenden interessiert, geht; 10.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet; 10.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben</p>
	<p>Sprachverwendung</p>	<p>10.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu bekannten allgemeinen und Lernthemen, auch zu unbekanntem Themen verwenden; 10.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden; 10.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.4 - Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden; 10.5.5 - Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen bekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden; 10.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, einige Passivformen der Verben zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.8 - Konstruktionen haben/ sein + zu + Infinitiv zum Ausdruck der Notwendigkeit, Möglichkeit verwenden; Wissen über verschiedene Arten vom Modalausdruck systematisieren; 10.5.10 - oft gebräuchliche Rektionsverben verwenden; nach den Verben beginnen, vorhaben und Wortverbindungen wie den Wunsch haben + Bedeutungsverb im Infinitiv mit zu (Ich habe vor, eine Reise zu machen) zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.11 - Satzreihe und Satzgefüge mit einleitenden Konjunktionen und Bindewörtern zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden)</p>
<p>3. Wie sind die Führereigenschaften zu</p>	<p>Hören</p>	<p>10.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen,</p>

<p>entfalten: 3.1 Zwischenmenschlicher Umgang. Lösung von Konfliktsituationen</p>		<p>denen man in der Schule, in den Ferien u.a. begegnet, verstehen; 10.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird; 10.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lernthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat; 10.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht; 10.1.7 - grundsätzliche Festlegungen der Nachrichten per Radio und einfache Texte zu bekannten Themen in Aufnahmen, die relativ langsam und deutlich klingen, verstehen; 10.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen</p>
	Sprechen	<p>10.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können; 10.2.2 - bekannte Themen, die den Lernenden interessieren, eigene Erfahrung und deren Reflexion, eigene Gefühle beschreiben; 10.2.3 - etwas auf solche Weise argumentieren, damit man den Gedanken des Sprechenden ohne Mühe folgen kann; 10.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen kurz erklären; 10.2.6 - einfachen, im voraus vorbereiteten Vortrag zu bekannten Themen verstehen, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind; 10.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist; 10.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben</p>
	Lesen	<p>10.3.1 - einfache Texte lesen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten, und diese Texte ganz gut verstehen; 10.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen; 10.3.3 - ziemlich langen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen; 10.3.5 - mitkriegen, welche Hauptschlußfolgerungen in den Texten, die auf die Beweise irgendeines Standpunktes offensichtlich gerichtet sind, gemacht worden waren; 10.3.6 - grundsätzliche Festlegungen eines einfachen Zeitungsartikels zu einem bekannten Thema aufzeigen; 10.3.8 - einige unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden;</p>

	10.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in kurzen Texten zu allgemeinen und Lernthemen feststellen
Schreiben	<p>10.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet;</p> <p>10.4.2 - einfache, ausführliche Beschreibungen zu bekannten und den Lernenden interessierenden Fragen machen;</p> <p>10.4.3 - kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben;</p> <p>10.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man eigene Erfahrung, Ereignisse und Gefühle ausführlich beschreibt;</p> <p>10.4.6 - Mitteilungen, die Probleme erläuternde Fragen enthalten, schriftlich niederlegen;</p> <p>10.4.7 - ganz genaue Notizen, die man später gebrauchen kann, nach Diktat schreiben, wenn die Rede von einem Thema, das den Lernenden interessiert, geht;</p> <p>10.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet</p>
Sprachverwendung	<p>10.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu bekannten allgemeinen und Lernthemen, auch zu unbekanntem Themen verwenden;</p> <p>10.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden;</p> <p>10.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.4 - Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfwörter bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden;</p> <p>10.5.5 - Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, einige Passivformen der Verben zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.8 - Konstruktionen haben/ sein + zu + Infinitiv zum Ausdruck der Notwendigkeit, Möglichkeit verwenden; Wissen über verschiedene Arten vom Modalausdruck systematisieren;</p> <p>10.5.9 - Konjunktivformen der Verben haben, sein, werden, können, mögen zum Ausdruck der höflichen Bitte, des Wunsches; indirekte Frage mit Konjunktion ob zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.11 - Satzreihe und Satzgefüge mit einleitenden Konjunktionen und Bindewörtern zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>10.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für</p>

		<p>Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden);</p> <p>10.5.13. Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>
<p>4. Wissenschaft und Technik:</p> <p>4.1 Kasachstan auf der Weltebene</p> <p>4.2 Konkurrenzfähigkeit von Nationalwirtschaft Kasachstans</p>	Hören	<p>10.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird;</p> <p>10.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lernthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat;</p> <p>10.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht;</p> <p>10.1.7 - grundsätzliche Festlegungen der Nachrichten per Radio und einfache Texte zu bekannten Themen in Aufnahmen, die relativ langsam und deutlich klingen, verstehen;</p> <p>10.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen</p>
	Sprechen	<p>10.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können;</p> <p>10.2.3 - etwas auf solche Weise argumentieren, damit man den Gedanken des Sprechenden ohne Mühe folgen kann;</p> <p>10.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen kurz erklären;</p> <p>10.2.5 - kurze Anzeigen, die ungeachtet fehlerhafter Betonung und Intonation leicht zu verstehen sind, zu alltäglichen und Lernthemen machen;</p> <p>10.2.6 - einfachen, im voraus vorbereiteten Vortrag zu bekannten Themen verstehen, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind;</p> <p>10.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist</p>
	Lesen	<p>10.3.1 - einfache Texte lesen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten, und diese Texte ganz gut verstehen;</p> <p>10.3.3 - ziemlich langen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen;</p> <p>10.3.4 - aktuelle Informationen im alltäglichen schriftlichen Materialien finden und verstehen, z.B. in Briefen, Druckschriften und kurzen offiziellen Dokumenten;</p> <p>10.3.5 - mitkriegen, welche Hauptschlußfolgerungen in den Texten, die auf die Beweise irgendeines Standpunktes offensichtlich gerichtet sind, gemacht worden waren;</p> <p>10.3.6 - grundsätzliche Festlegungen eines einfachen Zeitungsartikels zu einem bekannten Thema aufzeigen;</p>

	10.3.8 - einige unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden
Schreiben	10.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet; 10.4.2 - einfache, ausführliche Beschreibungen zu bekannten und den Lernenden interessierenden Fragen machen; 10.4.3 - kurze einfache Essays zu den Themen, die den Lernenden interessieren, schreiben; 10.4.6 - Mitteilungen, die Probleme erläuternde Fragen enthalten, schriftlich niederlegen; 10.4.7 - ganz genaue Notizen, die man später gebrauchen kann, nach Diktat schreiben, wenn die Rede von einem Thema, das den Lernenden interessiert, geht; 10.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet
Sprachverwendung	10.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu bekannten allgemeinen und Lernthemen, auch zu unbekanntem Themen verwenden; 10.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden; 10.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.4 - Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfwörter bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden; 10.5.5 - Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen bekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden; 10.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, einige Passivformen der Verben zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.8 - Konstruktionen haben/ sein + zu + Infinitiv zum Ausdruck der Notwendigkeit, Möglichkeit verwenden; Wissen über verschiedene Arten vom Modalausdruck systematisieren; 10.5.9 - Konjunktivformen der Verben haben, sein, werden, können, mögen zum Ausdruck der höflichen Bitte, des Wunsches; indirekte Frage mit Konjunktion ob zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 10.5.11 - Satzreihe und Satzgefüge mit einleitenden Konjunktionen und Bindewörtern zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;

		10.5.12 - Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden.
--	--	--

11.Klasse (B1.2)

Themen	Abschnitte	Lernziele. Der Lernende muss:
1. Soziale Sicherheit – Staatsfortschritt: 1.1 Gesundheit der Nation – Grundlage der erfolgreichen Zukunft. Krankenversicherung	Hören	11.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man im Berufsleben begegnet, verstehen; 11.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird; 11.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lern- und Berufsthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat; 11.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht; 11.1.7 - Informationen, die per Radio oder in Aufnahmen klingen und durch deutliche, normgerechte Aussprache gekennzeichnet sind, verstehen; 11.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen
	Sprechen	11.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können; 11.2.3 - eigenen Standpunkt erklären und begründen; die Meinung des Sprechpartners zu allgemeinen und Lernthemen einschätzen; 11.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen ausführlich erklären; 11.2.6 - umfassenden Vortrag zu bekannten Themen halten, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind; 11.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist; 11.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem komplizierten zusammenhängenden Text beschreiben
	Lesen	11.3.1 - einfache Texte in Details verstehen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten; 11.3.3 - langen umfangreichen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen; 11.3.5 - Überlegungsweise zum Thema, das in einem Text angeschnitten ist, mitkriegen; 11.3.6 - grundsätzliche Festlegungen verschiedenartiger

	<p>Zeitungsartikel zu einem bekannten Thema aufzeigen; 11.3.8 - unbekannte Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden</p>
Schreiben	<p>11.4.2 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben; 11.4.3 - eigene Meinung zu gesammelten Fakteninformationen zu bekannten alltäglichen und sozialen Fragen zusammenfassen und ganz frei äußern; 11.4.4 - persönliche Briefe und Zetteln schreiben; beliebige notwendige Informationen anfragen; eindeutig darlegen, was man für wichtig hält; 11.4.7 - Notizen während einer Vorlesung in Form einer Liste von Schlüsselpunkten machen, wenn das Thema bekannt und die Rede einfach, klar ausgesprochen und dialektnormativ ist; 11.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet</p>
Sprachverwendung	<p>11.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 11.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden; 11.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden; 11.5.4 - produktive Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden; 11.5.5 - verschiedene Arten der Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 11.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen zum Teil unbekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden; 11.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, unter anderem Vielfalt von Passivformen der Verben zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 11.5.8 - Vielfalt von Modalkonstruktionen, Satzreihe und Satzgefüge zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden; 11.5.10 - Verben und dauerhafte Verbalgruppen mit komplizierterer Rektion wie aufhören mit D., gratulieren zu D., bedanken sich bei D./ für A., Angst haben vor D. zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p>

		<p>11.5.11 -Konzessivsätze mit Konjunktionen obwohl/ obgleich zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.12-Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmittel im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden</p>
<p>2. Professionalismus – Forderung der Zeit: 2.1 IT-Technologien 2.2 Dialog der Kulturen</p>	Hören	<p>11.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man im Berufsleben begegnet, verstehen;</p> <p>11.1.2 - einfache Informationsmitteilungen über gewöhnliche alltägliche Fragen und Themen, die mit dem Lernen und zukünftiger Berufstätigkeit verbunden sind, detailliert verstehen;</p> <p>11.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird;</p> <p>11.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lern- und Berufsthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat;</p> <p>11.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht;</p> <p>11.1.6 - detaillierte technische Instruktionen verstehen;</p> <p>11.1.7 - Informationen, die per Radio oder in Aufnahmen klingen und durch deutliche, normgerechte Aussprache gekennzeichnet sind, verstehen;</p> <p>11.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen.</p>
	Sprechen	<p>11.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können;</p> <p>11.2.2 - etwas ganz flüssig beschreiben oder in Form der folgerichtigen Aussagen erzählen; Handlung eines Buches oder eines Films erzählen, und eigene Reaktion darauf beschreiben;</p> <p>11.2.3 - eigenen Standpunkt erklären und begründen; die Meinung des Sprechpartners zu allgemeinen und Lernthemen einschätzen;</p> <p>11.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen ausführlich erklären;</p> <p>11.2.6 - umfassenden Vortrag zu bekannten Themen halten, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind;</p> <p>11.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist;</p> <p>11.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem komplizierten zusammenhängenden Text beschreiben</p>
	Lesen	<p>11.3.1 - einfache Texte in Details verstehen, die</p>

	<p>Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten;</p> <p>11.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen;</p> <p>11.3.3 - langen umfangreichen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen;</p> <p>11.3.4 - lange Texte schöngestiger und nichtschöngestiger Literatur zu einigen unbekanntem allgemeinen und Lernthemen lesen;</p> <p>11.3.5 - Überlegungsweise zum Thema, das in einem Text angeschnitten ist, mitkriegen;</p> <p>11.3.6 - grundsätzliche Festlegungen verschiedenartiger Zeitungsartikel zu einem bekannten Thema aufzeigen;</p> <p>11.3.7 - einfach geschriebene Betriebsanleitungen verstehen;</p> <p>11.3.8 - unbekanntem Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden</p>
Schreiben	<p>11.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet;</p> <p>11.4.2 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben;</p> <p>11.4.3 - eigene Meinung zu gesammelten Fakteninformationen zu bekannten alltäglichen und sozialen Fragen zusammenfassen und ganz frei äußern;</p> <p>11.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man über Nachrichten und eigene Gedanken zu abstrakten und kulturbezogenen Themen wie Musik und Film erzählt;</p> <p>11.4.6 - Zetteln mit kurzer wichtiger Information den Freunden, Lehrern, dem Dienstpersonal und allen, die einen im Alltag umgeben, schreiben, indem man klar darlegt, was man für wichtig hält;</p> <p>11.4.7 - Notizen während einer Vorlesung in Form einer Liste von Schlüsselpunkten machen, wenn das Thema bekannt und die Rede einfach, klar ausgesprochen und dialektnormativ ist;</p> <p>11.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet;</p> <p>11.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben</p>
Sprachverwendung	<p>11.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekanntem allgemeinen und Lernthemen</p>

		<p>verwenden;</p> <p>11.5.4 - produktive Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.5 - verschiedene Arten der Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.6 -erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen zum Teil unbekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, unter anderem Vielfalt von Passivformen der Verben zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.8 -Vielfalt von Modalkonstruktionen, Satzreihe und Satzgefüge zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.9 - substantivierte Partizipien, Konjunktivformen: würde + Infinitiv, Präteritum Konjunktiv im Rahmen bekannter allgemeiner und Kernthemen verwenden;</p> <p>11.5.10 -Verben und dauerhafte Verbalgruppen mit komplizierterer Rektion wie aufhören mit D., gratulieren zu D., bedanken sich bei D./ für A., Angst haben vor D. zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.11 -Konzessivsätze mit Konjunktionen obwohl/ obgleich zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.12-Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden</p> <p>10.5.13. - Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>
<p>3. Wiesind Führereigenschaften zu entfalten: 3.1 Diskussion. Disput. Öffentliche Rede 3.2 Kasachstanischer Patriotismus, Rechte und Pflichte der Jugendlichen</p>	<p>Hören</p>	<p>11.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man im Berufsleben begegnet, verstehen;</p> <p>11.1.2 - einfache Informationsmitteilungen über gewöhnliche alltägliche Fragen und Themen, die mit dem Lernen und zukünftiger Berufstätigkeit verbunden sind, detailliert verstehen;</p> <p>11.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird;</p> <p>11.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lern- und Berufsthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat;</p> <p>11.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen</p>

		<p>verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht;</p> <p>11.1.7 - Informationen, die per Radio oder in Aufnahmen klingen und durch deutliche, normgerechte Aussprache gekennzeichnet sind, verstehen;</p> <p>11.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen</p>
	Sprechen	<p>11.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können;</p> <p>11.2.2 - etwas ganz flüssig beschreiben oder in Form der folgerichtigen Aussagen erzählen; Handlung eines Buches oder eines Films erzählen, und eigene Reaktion darauf beschreiben;</p> <p>11.2.3 - eigenen Standpunkt erklären und begründen; die Meinung des Sprechpartners zu allgemeinen und Lernthemen einschätzen;</p> <p>11.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen ausführlich erklären;</p> <p>11.2.5 - kurze Anzeigen, die ungeachtet fehlerhafter Betonung und Intonation leicht zu verstehen sind, zu Lern- und Berufsthemen machen;</p> <p>11.2.6 - umfassenden Vortrag zu bekannten Themen halten, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind;</p> <p>11.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist;</p> <p>11.2.8 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem komplizierten zusammenhängenden Text beschreiben</p>
	Lesen	<p>11.3.1 - einfache Texte in Details verstehen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten;</p> <p>11.3.2 - Beschreibung von Ereignissen, Gefühlen und Wünschen in regelmäßiger persönlicher Korrespondenz unter Freunden verstehen;</p> <p>11.3.3 - langen umfangreichen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen;</p> <p>11.3.4 - lange Texte schöngeistiger und nichtschöngeistiger Literatur zu einigen unbekanntem allgemeinen und Lernthemen lesen;</p> <p>11.3.5 - Überlegungsweise zum Thema, das in einem Text angeschnitten ist, mitkriegen;</p> <p>11.3.6 - grundsätzliche Festlegungen verschiedenartiger Zeitungsartikel zu einem bekannten Thema aufzeigen;</p> <p>11.3.8 - unbekanntem Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden;</p> <p>11.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in langen Texten zu verschiedenen allgemeinen und Lernthemen feststellen</p>

Schreiben	<p>11.4.1 - einfache zusammenhängende Texte zum breiten Kreis bekannter und den Lernenden interessierender Fragen schreiben, indem man einzelne kurze Elemente zusammen verbindet;</p> <p>11.4.2 - eigene Erfahrung, Gefühle und Reaktionen auf die Erfahrung mit Hilfe von einem einfachen zusammenhängenden Text beschreiben;</p> <p>11.4.3 - eigene Meinung zu gesammelten Fakteninformationen zu bekannten alltäglichen und sozialen Fragen zusammenfassen und ganz frei äußern;</p> <p>11.4.6 - Zetteln mit kurzer wichtiger Information den Freunden, Lehrern, dem Dienstpersonal und allen, die einen im Alltag umgeben, schreiben, indem man klar darlegt, was man für wichtig hält;</p> <p>11.4.7 - Notizen während einer Vorlesung in Form einer Liste von Schlüsselpunkten machen, wenn das Thema bekannt und die Rede einfach, klar ausgesprochen und dialektnormativ ist;</p> <p>11.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet;</p> <p>11.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben</p>
Sprachverwendung	<p>11.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.4 - produktive Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.5 - verschiedene Arten der Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, unter anderem Vielfalt von Passivformen der Verben zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.8 - Vielfalt von Modalkonstruktionen, Satzreihe und Satzgefüge zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.9 - substantivierte Partizipien, Konjunktivformen: würde + Infinitiv, Präteritum Konjunktiv im Rahmen bekannter allgemeiner und Kernthemen verwenden;</p> <p>11.5.10 - Verben und dauerhafte Verbalgruppen mit komplizierterer Rektion wie aufhören mit D., gratulieren zu D., bedanken sich bei D./ für A., Angst haben vor D. zu bekannten</p>

		<p>und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.11 - Konzessivsätze mit Konjunktionen obwohl/ obgleich zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.12 Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmittel im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden;</p> <p>10.5.13. - Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden</p>
<p>4. Wirtschaft und Konkurrenzfähigkeit des Landes:</p> <p>4.1 Diplomatische Beziehungen Kasachstans und Deutschlands</p>	<p>Hören</p>	<p>11.1.1 - grundsätzliche Festlegungen deutlich ausgesprochener Aussagen im Rahmen der Literaturnormen zu bekannten Themen, denen man im Berufsleben begegnet, verstehen;</p> <p>11.1.3 - den Hauptfestlegungen dauernder Diskussion im Allgemeinen folgen, wenn alles deutlich und in der Literatursprache ausgesprochen wird;</p> <p>11.1.4 - eine Vorlesung oder ein Gespräch zu Lern- und Berufsthemen verstehen, wenn deren Gegenstand bekannt ist und die Rede selbst einfach ist und klare Struktur hat;</p> <p>11.1.5 - kurze einfache Gespräche zu bekannten Themen verstehen, wenn man langsam und normgerecht spricht;</p> <p>11.1.7 - Informationen, die per Radio oder in Aufnahmen klingen und durch deutliche, normgerechte Aussprache gekennzeichnet sind, verstehen;</p> <p>11.1.8 - den größten Teil von TV-Programmen zu Themen, die den Lernenden interessieren, verstehen, z.B. Interviews, kurze Vorlesungen, Reportagen beim langsamen und deutlichen Klingen</p>
	<p>Sprechen</p>	<p>11.2.1 - eine der Fragen, die den Lernenden interessieren, in Form der folgerichtigen Aussagen ganz flüssig und mit einfachen Sprachmitteln beschreiben können;</p> <p>11.2.3 - eigenen Standpunkt erklären und begründen; die Meinung des Sprechpartners zu allgemeinen und Lernthemen einschätzen;</p> <p>11.2.4 - Ursachen und verschiedene Lösungswege von etwas, Pläne und Handlungen ausführlich erklären;</p> <p>11.2.6 - umfassenden Vortrag zu bekannten Themen halten, dabei soll er so leichtverständlich sein, dass man dem Gedanken während ganzen Vortrags folgen kann und seine grundsätzlichen Festlegungen ganz eindeutig erklärt sind;</p> <p>11.2.7 - auf die Fragen zu eigenem Redebeitrag antworten und dabei zwischendurch um Wiederholung der Frage bitten, wenn sie zu schnell gesprochen worden ist</p>
	<p>Lesen</p>	<p>11.3.1 - einfache Texte in Details verstehen, die Fakteninformationen zu Themen, die den Lernenden interessieren, enthalten;</p> <p>11.3.3 - langen umfangreichen Text durchsehen, um notwendige Informationen zu finden; Informationen aus verschiedenen Textteilen oder aus verschiedenen Texten sammeln, um konkrete Aufgabe zu erfüllen;</p>

	<p>11.3.4 - lange Texte schöngeistiger und nichtschöngeistiger Literatur zu einigen unbekanntem allgemeinen und Lernthemen lesen;</p> <p>11.3.6 - grundsätzliche Festlegungen verschiedenartiger Zeitungsartikel zu einem bekannten Thema aufzeigen;</p> <p>11.3.7 - einfach geschriebene Betriebsanleitungen verstehen;</p> <p>11.3.8 - unbekanntem Papier- und Digitalhilfsmitteln für Bedeutungsüberprüfung und Erweiterung des Leseverstehens verwenden;</p> <p>11.3.9 - Widersprüche in angeführten Argumenten in langen Texten zu verschiedenen allgemeinen und Lernthemen feststellen</p>
Schreiben	<p>11.4.3 - eigene Meinung zu gesammelten Fakteninformationen zu bekannten alltäglichen und sozialen Fragen zusammenfassen und ganz frei äußern;</p> <p>11.4.5 - persönliche Briefe schreiben, indem man über Nachrichten und eigene Gedanken zu abstrakten und kulturbezogenen Themen wie Musik und Film erzählt;</p> <p>11.4.6 - Zetteln mit kurzer wichtiger Information den Freunden, Lehrern, dem Dienstpersonal und allen, die einen im Alltag umgeben, schreiben, indem man klar darlegt, was man für wichtig hält;</p> <p>11.4.7 - Notizen während einer Vorlesung in Form einer Liste von Schlüsselpunkten machen, wenn das Thema bekannt und die Rede einfach, klar ausgesprochen und dialektnormativ ist;</p> <p>11.4.8 - kurze schriftliche Auszüge in einfachen Worten wiedergeben, indem man Formulierung und Struktur des Ausgangstextes verwendet;</p> <p>11.4.9 - eine Geschichte schriftlich wiedergeben</p>
Sprachverwendung	<p>11.5.1 - abstrakte zusammengesetzte Substantive und komplizierte Nominalgruppen zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.2 - Demonstrativ-, Relativ- und unbestimmte Pronomen, auch Adjektive und Adverbien, ihre Steigerungsstufen im Redefluss unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.3 - Wissen über Deklination der Substantive und Adjektive, Pluralbildung der Substantive systematisieren; dieses Wissen bei der Aussagebildung zu bekannten allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.4 - produktive Wortbildungsarten (Affigierung, Wortzusammensetzung, Konversion); Hauptnormen der Sprachetikette (Klischees, verbreitete Bewertungslexik); Synonyme, Antonyme und andere Hilfsörter bei der Aussagebildung zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen unbegrenzt verwenden;</p> <p>11.5.5 - verschiedene Arten der Fragen, die verschiedene Zeit- und Modalformen der Verben einschließen, zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.6 - erweiterte Attribute mit Partizip I und Partizip II (der lesende Schüler; das gelesene Buch) im Rahmen zum Teil unbekannter allgemeiner und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.7 - Vielfalt von Zeitformen der Verben, Modalverben und ihrer Äquivalente, unter anderem Vielfalt von Passivformen der</p>

	<p>Verben zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.8 -Vielfalt von Modalkonstruktionen, Satzreihe und Satzgefüge zu unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.9 - substantivierte Partizipien, Konjunktivformen: würde + Infinitiv, Präteritum Konjunktiv im Rahmen bekannter allgemeiner und Kernthemen verwenden;</p> <p>11.5.10 -Verben und dauerhafte Verbalgruppen mit komplizierterer Rektion wie aufhören mit D., gratulieren zu D., bedanken sich bei D./ für A., Angst haben vor D. zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.11-Konzessivsätze mit Konjunktionen obwohl/ obgleich zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden;</p> <p>11.5.12-Wissen über funktionale Bedeutung der Präpositionen, über verschiedene Verbindungsmitteln im Text für Gewährleistung seiner Ganzheit und Verbundenheit (z.B. mit Hilfe von Adverbien zuerst, dann, nachher, zuletzt) im Redefluss verwenden;</p> <p>11.5.13 - Ausdrucksweisen der direkten und indirekten Rede zu bekannten und zum Teil unbekanntem allgemeinen und Lernthemen verwenden.</p>
--	--

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 29-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 628-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Француз тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

Chapitre 1. Conditions générales

1. Programme scolaire de type est déterminé dans le cadre du Standart obligatoire d'Etat de l'enseignement secondaire (élémentaire, primaire, secondaire) approuvé par la Décision gouvernementale de la République du Kazakhstan du 31 octobre 2018 № 604 (enregistré dans le Registre de l'enregistrement d'Etat des actes juridiques normatifs sous le numéro 17669).

2. L'importance de la discipline est définie par ce que le français est la langue de la communication, de la science, du business, du tourisme et du sport. La connaissance de la langue française permet de:

1) augmenter l'assurance des apprenants aux relations dans de diverses situations de vie;

2) accorder l'accès à l'enseignement supérieure non seulement au Kazakhstan, mais aussi à l'étranger;

3) continuer la formation technique au Kazakhstan et à l'étranger;

4) élargir l'accès des apprenants aux nouvelles et à l'information qui sont répandues en français;

5) accorder les apprenants l'accès aux textes authentiques des oeuvres littéraires en français;

6) présenter le Kazakhstan à l'intérieur du pays et à l'étranger;

7) apprendre pendant toute la vie en s'appuyant sur les habitudes, la stratégie de l'enseignement et les connaissances reçues à l'école.

3. Le programme scolaire de la discipline "Langue française" est orienté vers le développement des compétences langagières des apprenants (compréhension de l'oral, production orale, production écrite, compréhension des écrits). À la fin de l'enseignement secondaire général (10-11 classes) les apprenants doivent atteindre le niveau de langue B1.2 conformément au Cadre européen commun de référence pour les langues.

Chapitre 2. Organisation du contenu de la discipline "Langue française"

4. Le volume du travail scolaire selon la discipline "Langue française" est:

1) en classe de 10e - 2 heures par semaine, 68 heures de l'année scolaire;

2) en classe de 11e – 2 heures par semaine, 68 heures de l'année scolaire.

5. Le programme scolaire contient les étapes de l'enseignement de la langue française (les classes) conformément aux niveaux de langue, les critères d'évaluation de la langue selon compétences (compréhension de l'oral, production orale, production écrite, compréhension des écrits), le plan à long terme pour toute la période de l'enseignement (classes de 10e et 11e) avec le sujet, les buts de l'enseignement, les critères d'évaluation et les résultats attendus selon les classes et les niveaux.

6. Le contenu du programme scolaire selon la discipline " Langue française" est structuré selon les paragraphes de l'enseignement (Contenu, Compréhension de l'oral, Production orale, Production écrite, Compréhension des écrits, Utilisation de la langue française).

7. Les buts de l'enseignement désignés dans chaque chapitre permettent au professeur de planifier systématiquement le travail du développement de tous les aspects de langue (compréhension de l'oral, production orale, production écrite, compréhension des écrits), évaluer les compétences acquises des apprenants, les informer des étapes suivantes de l'apprentissage.

8. Dans le chapitre " Contenu " on présente les objectifs communs de l'enseignement de la langue française par classes.

9. Dans les chapitres " Compréhension de l'oral ", " Production orale ", " Production écrite ", " Compréhension des écrits " on prescrit les buts de l'enseignement selon les compétences langagières selon les niveaux de langue (B1.1, B1.2), l'acquisition desquels est orientée vers le résultat final de l'enseignement de la langue française.

10. Dans le chapitre "Utilisation de la langue française" l'apprenant fait connaissance avec les exigences de l'utilisation correcte des structures lexicales, grammaticales et syntaxiques de la langue française.

11. Contenu:

12. Classe de 10e (B1.1)

13. Aspect interculturel et communicatif :

1) participation à la communication interculturelle aux niveaux de vie socio-culturelle avec les natifs ;

2) compréhension du contenu essentiel des discussions de longue durée, expression de son opinion ou interrogation sur les opinions des autres dans la conversation amicale, utilisation assez libre d'une grande quantité de moyens simples de langue pour exprimer presque n'importe quelle idée, décision des situations moins ordinaires de la vie ;

3) participation sans préparation à la conversation sur le sujet familial ;

4) dépose de la plainte ;

5) charge de son initiative dans l'interview/consultation ;

6) rédaction des textes simples cohérents sur des sujets familiers ou intéressants;

7) rédaction des lettres personnelles en présentant ses émotions personnelles et ses impressions ;

8) possession des connaissances de culture et de civilisation, connaissance des normes de la communication et des stéréotypes, des traits du caractère national et des particularités de la mentalité nationale des natifs, leur application dans la sphère réelle de langue et de culture ;

9) connaissances des règles de la construction des énonciations, leur groupement au texte ;

10) utilisation des énoncés pour effectuer de diverses fonctions communicatives;

11) construction successive de l'énonciation conformément aux modèles de la coopération.

14. Aspect éducatif :

1) formation de l'attitude positive à la langue française et la culture ;

2) respect de divers points de vue, manifestation de la tolérance, du sens civique pour la Patrie.

15. Aspect instructif :

élévation du niveau de culture, de l'intelligence, de la connaissance du pays de la langue étudiée, du monde entier en employant la langue française.

16. Aspect pratique :

1) développement des compétences langagières et de la perspicacité linguistique ; intérêt pour l'apprentissage de la langue française, développement des caractéristiques positives de la personnalité : la volonté, la mémoire, etc. ;

2) utilisation de la littérature référentielle, des nouvelles technologies de l'enseignement assurant l'efficacité de l'apprentissage de la langue dans les paramètres donnés ;

3) exposé logique et successif de ses idées, discussion sur des sujets courants, décision des situations communicatives inhabituelles ;

4) possession de larges représentations sur le succès des cultures nationales (propre et de langue étrangère) dans le développement de la culture humaine et sur le rôle de la langue maternelle et la culture et leur reflet dans la culture étrangère.

17. Aspect stratégique:

1) possession des caractéristiques principales la personnalité linguistique secondaire qui est de manière autonome capable et prête à la communication en langue étrangère.

18. Classe de 11e (B1.2)

19. Aspect interculturel et communicatif :

1) communication avec succès presque à tous les niveaux de vie avec les natifs ;

2) compréhension en détail du contenu essentiel des discussions de longue durée ;

3) compréhension du message-demande sur quelques problèmes ;

4) mise à disposition de l'information nécessaire en train des interviews/consultations (par exemple, description des symptômes au médecin);

5) explication pourquoi il y a un problème ;

6) exposé en bref du sujet du récit, de l'article, du contenu de la conversation, de la discussion, du film documentaire ;

7) expression de son opinion et réponse à une série de questions ;

8) participation dans la conversation préparée d'avance en contrôlant et en confirmant l'information présentée, récit comment quelque chose se fait en donnant les instructions précises ;

9) échange de l'information sur les problèmes quotidiens et inhabituels ;

10) rédaction des essais courts et simples sur les sujets intéressés ;

11) possession des connaissances de culture et de civilisation, connaissance des normes de la communication et des stéréotypes, des traits du caractère national et des

particularités de la mentalité nationale des natifs, leur application dans la sphère réelle de langue et de culture ;

12) connaissances des règles de la construction des énonciations, leur groupement au texte ;

13) utilisation des énonciations d'une manière autonome et sans conscience pour effectuer de diverses fonctions communicatives; savoir successivement construire l'énonciation conformément aux modèles de la coopération ;

14) construction successive de l'énonciation conformément aux modèles de la coopération.

20. Aspect éducatif :

1) formation de l'attitude positive à la langue française et la culture;

2) respect de divers points de vue, manifestation de la tolérance, du sens civique pour la Patrie.

21. Aspect instructif :

1) élévation du niveau de culture, de l'intelligence, de la connaissance du pays de la langue étudiée, du monde entier en employant la langue française.

22. Aspect pratique :

1) développement des compétences langagières et de la perspicacité linguistique ; intérêt pour l'apprentissage de la langue française, développement des caractéristiques positives de la personnalité : la volonté, la mémoire, etc. ;

2) utilisation de la littérature référentielle, des nouvelles technologies de l'enseignement assurant l'efficacité de l'apprentissage de la langue dans les paramètres donnés ;

3) exposé logique et successif de ses idées, discussion sur des sujets courants, décision des situations communicatives inhabituelles ;

4) possession de larges représentations sur le succès des cultures nationales (propre et de langue étrangère) dans le développement de la culture humaine et sur le rôle de la langue maternelle et la culture et leur reflet dans la culture étrangère.

23. Aspect stratégique:

possession des caractéristiques principales la personnalité linguistique secondaire qui est de manière autonome capable et prête à la communication en langue étrangère.

Chapitre 3. Système des objectifs d'apprentissage

24. Les objectifs d'apprentissage dans le programme sont présentés par le codage. Dans le code la première chiffre désigne la classe, la deuxième chiffre désigne le sous-chapitre, la troisième montre le numérotage de l'objet.

1) Compréhension de l'oral

L'apprenant doit:	
Classe de 10e	Classe de 11e

B1.1	B1.2
10.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'ils s'agit de sujets familiers concernant l'école, les loisirs, etc.	11.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiers concernant la sphère professionnelle
10.1.2 - comprendre une information factuelle directe sur des sujets de la vie quotidienne ou relatifs aux études en reconnaissant les messages généraux et les points de détail, à condition que l'articulation soit claire et l'accent courant.	11.1.2 - comprendre les messages généraux et les points de détail sur des sujets de la vie quotidienne relatifs aux études et aux activités professionnelles
10.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée	11.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée
10.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée	11.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire et professionnel à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée
10.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts sur des sujets familiers à condition que la langue en soit standard et clairement articulée	11.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts en détail sur des sujets familiers à condition que la langue en soit standard et clairement articulée
10.1.6 - comprendre des informations techniques simples, tels que des modes d'emploi pour un équipement d'usage courant	11.1.6 - comprendre des informations techniques en détail
10.1.7 - comprendre l'information essentielle contenue dans la plupart des documents enregistrés ou radiodiffusés, dont le sujet est d'intérêt personnel et la langue standard clairement articulée	11.1.7 - comprendre les points principaux des bulletins d'information radiophoniques et de documents enregistrés simples, sur un sujet familier, si le débit est assez lent et la langue relativement articulée
10.1.8 - comprendre une grande partie des programmes télévisés sur des sujets d'intérêt personnel, tels que brèves interviews, conférences et journal télévisé si le débit est relativement lent et la langue assez clairement articulée	11.1.8 - comprendre une grande partie des programmes télévisés sur des sujets d'intérêt personnel, tels que brèves interviews, conférences et journal télévisé si le débit est relativement lent et la langue assez clairement articulée

Production orale

L'apprenant doit:	
Classe de 10e	Classe de 11e
B1.1	B1.2
10.2.1 - mener à assez bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points	11.2.1 - mener à bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points
10.2.2 - faire une description directe et simple de sujets familiers variés dans le cadre de son domaine d'intérêt, en décrivant ses sentiments et ses réactions	11.2.2 - rapporter assez couramment une narration ou une description simple sous forme d'une suite de points, raconter une histoire ou l'intrigue d'un livre ou d'un film et exprimer mes réactions
10.2.3 - développer une argumentation suffisamment bien pour être compris sans difficulté la plupart du temps	11.2.3 - expliquer, argumenter le point de vue et estimer le point de vue de l'interlocuteur sur les sujets totaux et d'étude
10.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions	11.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions
10.2.5 - faire de brèves annonces préparées sur un sujet	11.2.5 - faire de brèves annonces préparées sur un sujet

proche des faits quotidiens dans son domaine scolaire, éventuellement même avec un accent et une intonation étrangers qui n'empêchent pas d'être clairement intelligible	total dans son domaine scolaire et professionnel, éventuellement même avec un accent et une intonation étrangers qui n'empêchent pas d'être clairement intelligible
10.2.6 - faire un exposé simple et direct, préparé, sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision	11.2.6 - faire un exposé détaillé sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision
10.2.7 - gérer les questions qui suivent mais peut devoir faire répéter si le débit était rapide	11.2.7 - gérer les questions qui suivent mais peut devoir faire répéter si le débit était rapide
10.2.8 - relater en général ses expériences en décrivant ses sentiments et ses réactions	11.2.8 - relater en détail ses expériences en décrivant ses sentiments et ses réactions

Compréhension des écrits

L'apprenant doit:	
Classe de 10e	Classe de 11e
B1.1	B1.2
10.3.1 - lire des textes factuels directs sur des sujets relatifs à son domaine et à ses intérêts avec un niveau satisfaisant de compréhension	11.3.1 - comprendre dans les détails les textes simples contenant l'information réelle au sujet intéressant
10.3.2 - comprendre la description d'événements, de sentiments et de souhaits suffisamment bien pour entretenir une correspondance régulière avec un correspondant ami	11.3.2 - comprendre la description d'événements, de sentiments et de souhaits suffisamment bien pour entretenir une correspondance régulière avec un correspondant ami
10.3.3 - parcourir un texte assez long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique	11.3.3 - parcourir un texte long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique
10.3.4 - trouver et comprendre l'information pertinente dans des écrits quotidiens tels que lettres, prospectus et courts documents officiels	11.3.4 - lire de longs textes de belles lettres dans le cadre de certains sujets inconnus généraux et d'étude
10.3.5 - saisir quelles conclusions principales sont faites dans les textes évidemment dirigés sur la preuve de quelque point de vue	11.3.5 - saisir le fil des raisonnements selon le sujet abordé dans le texte
10.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal direct et non complexe sur un sujet familier	11.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal de différents type sur un sujet familier
10.3.7 - comprendre le mode d'emploi d'un appareil s'il est direct, non complexe et rédigé clairement	11.3.7 - comprendre le mode d'emploi d'un appareil
10.3.8 - utiliser certaines ressources inconnues en papier et en chiffre pour le contrôle de la signification et l'élargissement de la compréhension	11.3.8 - utiliser certaines ressources inconnues en papier et en chiffre pour le contrôle de la signification et l'élargissement de la compréhension
10.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes courts sur des sujets généraux et d'étude	11.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes long sur des sujets généraux et d'étude

Production écrite

L'apprenant doit:	
Classe de 10e	Classe de 11e
B1.1	B1.2
10.4.1 - écrire des textes articulés simplement sur une gamme de sujets variés dans son domaine en liant une série d'éléments discrets en une séquence linéaire	11.4.1 - écrire des textes articulés simplement sur une gamme de sujets variés dans son domaine en liant une série d'éléments discrets en une séquence linéaire
10.4.2 - écrire des descriptions détaillées simples et directes sur une gamme étendue de sujets familiers dans le cadre de son domaine d'intérêt	11.4.2 - décrire l'expérience, en formulant les sentiments et la réaction à lui au texte simple cohérent
10.4.3 - écrire de brefs essais simples sur des sujets d'intérêt général	11.4.3 - additionner et communiquer assez librement opinion au sujet de l'information recueillie réelle sur les connaissances journalier et les problèmes sociaux se trouvant dans le cadre du champ d'activité
10.4.4 - écrire les lettres personnelles et les notes, en demandant l'information simple nécessaire, en exposant nettement ce que trouve important	11.4.4 - écrire les lettres personnelles et les notes, en demandant l'information simple nécessaire, en exposant nettement ce que trouve important
10.4.5 - écrire les lettres personnelles, en décrivant assez en détail l'expérience, les événements et les sentiments	11.4.5 - écrire les lettres personnelles, en racontant des nouvelles et les idées selon les sujets abstraits ou les sujets concernant la culture: les musiques, les films
10.4.6 - inscrire les messages contenant les questions, les problèmes expliquant	11.4.6 - écrire les notes avec une importante information courte aux amis, aux professeurs, au personnel ou celui qui figure dans la vie journalière, en exposant intelligiblement ce que trouve important
10.4.7 - faire sous la dictée les inscriptions assez exactes, de qui on peut se servir plus tard, à condition qu'il s'agit du sujet intéressant	11.4.7 - faire l'inscription en forme de la liste des moments clés pendant le cours simple, à condition que le sujet soit familier, les paroles sont simples et est prononcé nettement, sur le dialecte normatif
10.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial	11.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial
10.4.9 - reproduire l'histoire à l'écrit	10.4.9 - reproduire l'histoire à l'écrit

Utilisation de la langue

L'apprenant doit:	
Classe de 10e	Classe de 11e
B1.1	B1.2
10.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiers généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus	11.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiers généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus
10.5.2 - utiliser de divers adjectifs quantitatifs pour les noms calculables et incalculables sur des sujets généraux et d'étude familiers	11.5.2 - utiliser les adjectifs quantitatifs pour les noms calculables incalculables et les groupes nominatifs des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.3 - utiliser de divers adjectifs complexes et les	11.5.3 - utiliser les adjectifs complexes et les adjectifs

adjectifs ordinaires à titre des participes et les degré de comparaison sur des sujets généraux et d'étude familiaux	ordinaires à titre des participes, les structures comparatives à l'aide desquelles on peut former les structures comparatives sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.4 - utiliser les synonymes, les antonymes et d'autres mots-outils à titre des prédéterminatifs sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.4 - utiliser les mots déterminants et prédéterminants sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.5 - utiliser les questions qui comprennent de différentes formes temporelles et modales des verbes sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.5 - utiliser de différents types des questions sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.6 - utiliser les pronoms, y compris le pronom indéfini "on" et les pronoms quantitatifs sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.6 - utiliser les pronoms relatifs, démonstratifs, indéfinis quantitatifs et une grande quantité de pronoms sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus
10.5.7 - utiliser la variété des formes achevées simples, y compris certaines formes passives, compléments circonstanciels de temps et de lieu sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.7 - utiliser la variété des formes achevées simples, y compris certaines formes passives, compléments circonstanciels de temps et de lieu sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.8 - utiliser de diverses formes du futur, y compris la forme passive sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.8 - utiliser de diverses formes du futur, y compris la forme passive sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.9 - utiliser une grande variété de formes actives et passives simples du Présent et du Passé au discours direct et indirect sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.9 - utiliser une grande variété de formes actives et passives simples du Présent et du Passé au discours direct et indirect sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.10 - utiliser les formes du présent continu et les formes inachevées au passé, y compris la variété des formes passives sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.10 - utiliser les formes du présent continu et les formes inachevées au passé, y compris la variété des formes passives sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.11 - utiliser une grande variété de formes présentées pour les demandes, les questions et les ordres, y compris les questions indirectes et insérées sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.11 - utiliser une grande variété de formes présentées pour les demandes, les questions et les ordres, y compris les questions indirectes sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.12 - utiliser une grande variété de formes des adverbes comparatifs réguliers et irréguliers sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.12 - utiliser une grande variété de formes des adverbes comparatifs réguliers et irréguliers sur des sujets généraux et d'étude inconnus
10.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus
10.5.14 - utiliser les prépositions devant les noms et les adjectifs, les noms géographiques sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.14 - utiliser les prépositions devant les noms et les adjectifs, les noms géographiques sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus
10.5.15 - utiliser les formes de l'infinitif après les verbes et les adjectifs; les formes du gérondif et du Subjonctif et commencer à utiliser les verbes de phrase sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.15 - utiliser les formes de l'infinitif des verbes, du gérondif utiliser les verbes de phrase, les propositions subordonnées composées de but, de condition, de mode d'emploi sur des sujets généraux et d'étude familiaux
10.5.16 - utiliser de différentes conjonctions, le conditionnel avec "SI" sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.16 - utiliser le conditionnel avec SI, les structures infinitives (les compléments et les sujets composés); les constructions participes et impersonnelles dans les propositions sur des sujets généraux et d'étude familiaux
10.5.17 - employer activement les formes de l'Indicatif et du Subjonctif des verbes sur des sujets généraux et d'étude familiaux	11.5.17 - employer activement les formes de l'Indicatif et du Subjonctif des verbes sur des sujets généraux et d'étude inconnus

d'étude familiers	familierset partiellement inconnus
-------------------	------------------------------------

25. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Француз тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

26. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Француз тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған (жаратылыстану-математикалық бағыт) "Француз тілі" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

Classe de 10e:

Sujet	Chapitres	Les objectifs d'apprentissage.
1.Garanties sociales – réussite de l'État 1.1 Sécurité sociale et garanties 1.2 Position civique active	Compréhension de l'oral	10.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiers concernant l'école, les loisirs, etc.; 10.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée; 10.1.8 - comprendre une grande partie des programmes télévisés sur des sujets d'intérêt personnel, tels que brèves interviews, conférences et journal télévisé si le débit est relativement lent et la langue assez clairement articulée
	Production orale	10.2.2 - faire une description directe et simple de sujets familiers variés dans le cadre de son domaine d'intérêt, en décrivant ses sentiments et ses réactions; 10.2.3 - développer une argumentation suffisamment bien pour être compris sans difficulté la plupart du temps; 10.2.5 - faire de brèves annonces préparées sur un sujet proche des faits quotidiens dans son domaine scolaire, éventuellement même avec un accent et une intonation étrangers qui n'empêchent pas d'être clairement intelligible; 10.2.8 - relater en général ses expériences en décrivant ses sentiments et ses réactions
	Compréhension des écrits	10.3.1 - lire des textes factuels directs sur des sujets relatifs à son domaine et à ses intérêts avec un niveau satisfaisant de compréhension; 10.3.3 - parcourir un texte assez long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique; 10.3.5 - saisir, quelles conclusions principales sont faites dans les textes évidemment dirigés sur la preuve de quelque point de vue; 10.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes courts sur des sujets généraux et d'étude
	Production écrite	10.4.2 - écrire des descriptions détaillées simples et directes sur une gamme

		<p>étendue de sujets familiers dans le cadre de son domaine d'intérêt;</p> <p>10.4.3 - écrire de brefs essais simples sur des sujets d'intérêt général;</p> <p>10.4.6 - inscrire les messages contenant les questions, les problèmes expliquant;</p> <p>10.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial</p>
	Utilisation de la langue française	<p>10.5.5 - utiliser les questions qui comprennent de différentes formes temporelles et modales des verbes sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.9 - utiliser une grande variété de formes actives et passives simples du Présent et du Passé au discours direct et indirect sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.15 - utiliser les formes de l'infinitif après les verbes et les adjectifs; les formes du gérondif et du Subjonctif et commencer à utiliser les verbes de phrase sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.16 - utiliser de différentes conjonctions, le conditionnel avec " SI " sur des sujets généraux et d'étude familiers.</p>
<p>2. Professionnalisme - exigence du temps: 2.1 Formation – voie vers le succès</p>	Compréhension de l'oral	<p>10.1.2 - comprendre une information factuelle directe sur des sujets de la vie quotidienne ou relatifs aux études en reconnaissant les messages généraux et les points de détail, à condition que l'articulation soit claire et l'accent courant;</p> <p>10.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée;</p> <p>10.1.6 - comprendre des informations techniques simples, tels que des modes d'emploi pour un équipement d'usage courant;</p> <p>10.1.7 - comprendre l'information essentiel contenue dans la plupart des documents enregistrés ou radiodiffusés, dont le sujet est d'intérêt personnel et la langue standard clairement articulée;</p>
	Production orale	<p>10.2.1 - mener à assez bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points;</p> <p>10.2.3 - développer une argumentation suffisamment bien pour être compris sans difficulté la plupart du temps;</p> <p>10.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions;</p>
	Compréhension des écrits	<p>10.3.1 - lire des textes factuels directs sur des sujets relatifs à son domaine et à ses intérêts avec un niveau satisfaisant de compréhension;</p> <p>10.3.2 - comprendre la description d'événements, de sentiments et de souhaits suffisamment bien pour entretenir une correspondance régulière avec un correspondant ami;</p> <p>10.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal direct et non complexe sur un sujet familier</p> <p>10.3.7 - comprendre le mode d'emploi d'un appareil s'il est direct, non complexe et rédigé clairement</p>
	Production écrite	<p>10.4.3 - écrire de brefs essais simples sur des sujets d'intérêt général;</p> <p>10.4.4 - écrire les lettres personnelles et les notes, en demandant l'information simple nécessaire, en exposant nettement ce que trouve important;</p> <p>10.4.5 - écrire les lettres personnelles, en décrivant assez en détail l'expérience, les événements et les sentiments;</p>

		<p>10.4.6 - inscrire les messages contenant les questions, les problèmes expliquant;</p> <p>10.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial;</p>
	Utilisation de la langue française	<p>10.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiers généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus;</p> <p>10.5.2 - utiliser de divers adjectifs quantitatifs pour les noms calculables et incalculables sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.3 - utiliser de divers adjectifs complexes et les adjectifs ordinaires à titre des participes et les degrés de comparaison sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.15 - utiliser les formes de l'infinitif après les verbes et les adjectifs; les formes du gérondif et du Subjonctif et commencer à utiliser les verbes de phrase sur des sujets généraux et d'étude familiers;</p> <p>10.5.17 - employer activement les formes de l'Indicatif et du Subjonctif des verbes sur des sujets généraux et d'étude familiers</p>
<p>3. Comment développer les qualités de leader:</p> <p>3.2 Relations interpersonnelles. Résolution des conflits</p>	Compréhension de l'oral	<p>10.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée;</p> <p>10.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée;</p> <p>10.1.7 - comprendre l'information essentielle contenue dans la plupart des documents enregistrés ou radiodiffusés, dont le sujet est d'intérêt personnel et la langue standard clairement articulée;</p>
	Production orale	<p>10.2.1 - mener à assez bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points;</p> <p>10.2.3 - développer une argumentation suffisamment bien pour être compris sans difficulté la plupart du temps;</p> <p>10.2.6 - faire un exposé simple et direct, préparé, sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision;</p> <p>10.2.8 - relater en général ses expériences en décrivant ses sentiments et ses réactions</p>
	Compréhension des écrits	<p>10.3.2 - comprendre la description d'événements, de sentiments et de souhaits suffisamment bien pour entretenir une correspondance régulière avec un correspondant ami;</p> <p>10.3.5 - saisir, quelles conclusions principales sont faites dans les textes évidemment dirigés sur la preuve de quelque point de vue</p> <p>10.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal direct et non complexe sur un sujet familier</p> <p>10.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes courts sur des sujets généraux et d'étude</p>
	Production écrite	<p>10.4.1 - écrire des textes articulés simplement sur une gamme de sujets variés dans son domaine en liant une série d'éléments discrets en une séquence linéaire;</p> <p>10.4.3 - écrire de brefs essais simples sur des sujets d'intérêt général;</p> <p>10.4.5 - écrire les lettres personnelles, en décrivant assez en détail</p>

		l'expérience, les événements et les sentiments; 10.4.6 - inscrire les messages contenant les questions, les problèmes expliquant;
	Utilisation de la langue française	10.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiers généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus; 10.5.4 - utiliser les synonymes, les antonymes et d'autres mots-outils à titre des prédéterminatifs sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.9 - utiliser une grande variété de formes actives et passives simples du Présent et du Passé au discours direct et indirect sur des sujets généraux et familiers; 10.5.11 - utiliser une grande variété de formes présentées pour les demandes, les questions et les ordres, y compris les questions indirectes et insérées sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.12 - utiliser une grande variété de formes des adverbess comparatifs réguliers et irréguliers sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.16 - utiliser de différentes conjonctions, le conditionnel avec " SI "sur des sujets généraux et d'étude familiers
4. Science et technique 4.1 Kazakhstan sur l'arène mondiale	Compréhension de l'oral	10.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée; 10.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts sur des sujets familiers à condition que la langue en soit standard et clairement articulée; 10.1.8 - comprendre une grande partie des programmes télévisés sur des sujets d'intérêt personnel, tels que brèves interviews, conférences et journal télévisé si le débit est relativement lent et la langue assez clairement articulée
	Production orale	10.2.1 - mener à assez bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points; 10.2.3 - développer une argumentation suffisamment bien pour être compris sans difficulté la plupart du temps ; 10.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions; 10.2.6 - faire un exposé simple et direct, préparé, sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision;
	Compréhension des écrits	10.3.1 - lire des textes factuels directs sur des sujets relatifs à son domaine et à ses intérêts avec un niveau satisfaisant de compréhension; 10.3.4 - trouver et comprendre l'information pertinente dans des écrits quotidiens tels que lettres, prospectus et courts documents officiels 10.3.5 - saisir, quelles conclusions principales sont faites dans les textes évidemment dirigés sur la preuve de quelque point de vue 10.3.8 - utiliser certaines ressources inconnues en papier et en chiffre pour le contrôle de la signification et l'élargissement de la compréhension
	Production écrite	10.4.2 - écrire des descriptions détaillées simples et directes sur une gamme étendue de sujets familiers dans le cadre de son domaine d'intérêt; 10.4.3 - écrire de brefs essais simples sur des sujets d'intérêt général; 10.4.6 - inscrire les messages contenant les questions, les problèmes expliquant;

	10.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial;
Utilisation de la langue française	10.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiers généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus; 10.5.3 - utiliser de divers adjectifs complexes et les adjectifs ordinaires à titre des participes et les degrés de comparaison sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.6 - utiliser les pronoms, y compris le pronom indéfini "on" et les pronoms quantitatifs sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.7 - utiliser la variété des formes achevées simples, y compris certaines formes passives, compléments circonstanciels de temps et de lieu sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiers; 10.5.14 - utiliser les prépositions devant les noms et les adjectifs, les noms géographiques sur des sujets généraux et d'étude familiers

Classe de 11e:

Sujet	Chapitres	Les objectifs d'apprentissage.
1. Garanties sociales – réussite de l'État: 1.1 Constitution – loi fondamentale du Kazakhstan 1.2 Santé de la nation – base du futur fructueux. Assurance médicale	Compréhension de l'oral	11.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiers concernant la sphère professionnelle; 11.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et articulée; 11.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire et professionnel à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée; 11.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts en détail sur des sujets familiers à condition que la langue en soit standard et clairement articulée;
	Production orale	11.2.3 - expliquer, argumenter le point de vue et estimer le point de vue de l'interlocuteur sur les sujets totaux et d'étude; 11.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions; 11.2.6 - faire un exposé détaillé sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision; 11.2.7 - gérer les questions qui suivent mais peut devoir faire répéter si le débit était rapide;
	Compréhension des écrits	11.3.3 - parcourir un texte long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique; 11.3.5 - saisir le fil des raisonnements selon le sujet abordé dans le texte; 11.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal de différents types sur un sujet familier;
	Production écrite	11.4.2 - décrire l'expérience, en formulant les sentiments et la réaction à lui au texte simple cohérent; 11.4.3 - additionner et communiquer assez librement opinion au sujet de

		<p>l'information recueillie réelle sur les connaissances journalier et les problèmes sociaux se trouvant dans le cadre du champ d'activité; 11.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial;</p>
	Utilisation de la langue française	<p>11.5.5 - utiliser de différents types des questions sur des sujets généraux et d'étude inconnus 11.5.7 - utiliser la variété des formes achevées simples, y compris certaines formes passives, compléments circonstanciels de temps et de lieu sur des sujets généraux et d'étude inconnus 11.5.8 - utiliser de diverses formes du futur, y compris la forme passive sur des sujets généraux et d'étude inconnus 11.5.10 - utiliser les formes du présent continu et les formes inachevées au passé, y compris la variété des formes passives sur des sujets généraux et d'étude inconnus 11.5.12 - utiliser une grande variété de formes des adverbes comparatifs réguliers et irréguliers sur des sujets généraux et d'étude inconnus 11.5.16 - utiliser le conditionnel avec SI, les structures infinitives (les compléments et les sujets composés); les constructions participes et impersonnelles dans les propositions sur des sujets généraux et d'étude familiers</p>
<p>2. Professionnalisme - exigence du temps: 2.1 IT technologie 2.2 Dialogue des cultures</p>	Compréhension de l'oral	<p>11.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiers concernant la sphère professionnelle; 11.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée; 11.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts en détail sur des sujets familiers à condition que la langue en soit standard et clairement articulée; 11.1.6 - comprendre des informations techniques en détail; 11.1.7 - comprendre les points principaux des bulletins d'information radiophoniques et de documents enregistrés simples, sur un sujet familier, si le débit est assez lent et la langue relativement articulée;</p>
	Production orale	<p>11.2.1 - mener à bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points; 11.2.3 - expliquer, argumenter le point de vue et estimer le point de vue de l'interlocuteur sur les sujets totaux et d'étude; 11.2.6 - faire un exposé détaillé sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision; 11.2.8 - relater en détail ses expériences en décrivant ses sentiments et ses réactions</p>
	Compréhension des écrits	<p>11.3.1 - comprendre dans les détails les textes simples contenant l'information réelle au sujet intéressant; 11.3.3 - parcourir un texte long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique; 11.3.4 - lire de longs textes de belles lettres dans le cadre de certains sujets inconnus généraux et d'étude;</p>

		<p>11.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal de différents type sur un sujet familier;</p> <p>11.3.7 -comprendre le mode d'emploi d'un appareil;</p>
	Production écrite	<p>11.4.2 - décrire l'expérience, en formulant les sentiments et la réaction à lui au texte simple cohérent;</p> <p>11.4.3 - additionner et communiquer assez librement opinion au sujet de l'information recueillie réelle sur les connaissances journalier et les problèmes sociaux se trouvant dans le cadre du champ d'activité;</p> <p>11.4.5 - écrire les lettres personnelles, en racontant des nouvelles et les idées selon les sujets abstraits ou les sujets concernant la culture: les musiques, les films;</p> <p>11.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial;</p> <p>11.4.9 - reproduire l'histoire à l'écrit</p>
	Utilisation de la langue française	<p>11.5.5 - utiliser de différents types des questions sur des sujets généraux et d'étude inconnus</p> <p>11.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiers et partiellement inconnus</p> <p>11.5.14 - utiliser les prépositions devant les noms et les adjectifs, les noms géographiques sur des sujets généraux et d'étude familiers et partiellement inconnus</p> <p>11.5.15 - utiliser les formes de l'infinitif des verbes, du gérondif utiliser les verbes de phrase, les propositions subordonnées composées de but, de condition, de mode d'emploi sur des sujets généraux et d'étude familiers</p> <p>11.5.17 - employer activement les formes de l'Indicatif et du Subjonctif des verbes sur des sujets généraux et d'étude familiers et partiellement inconnus</p>
<p>3. Comment développer les qualités de leader:</p> <p>3.1</p> <p>Dispute. Discussion.</p> <p>Prise de parole</p>	Compréhension de l'oral	<p>11.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiers concernant la sphère professionnelle;</p> <p>11.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée;</p> <p>11.1.4 - suivre une conférence ou un exposé dans le domaine scolaire et professionnel à condition que le sujet soit familier et la présentation directe, simple et clairement structurée;</p> <p>11.1.8 - comprendre une grande partie des programmes télévisés sur des sujets d'intérêt personnel, tels que brèves interviews, conférences et journal télévisé si le débit est relativement lent et la langue assez clairement articulée</p>
	Production orale	<p>11.2.1 - mener à bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points;</p> <p>11.2.3 - expliquer, argumenter le point de vue et estimer le point de vue de l'interlocuteur sur les sujets totaux et d'étude;</p> <p>11.2.4 - donner brièvement raisons et explications relatives à des opinions, projets et actions;</p> <p>11.2.5 - faire de brèves annonces préparées sur un sujet total dans son domaine scolaire et professionnel, éventuellement même avec un accent et une intonation étrangers qui n'empêchent pas d'être clairement</p>

		<p>intelligible;</p> <p>11.2.7 - gérer les questions qui suivent mais peut devoir faire répéter si le débit était rapide;</p>
	Compréhension des écrits	<p>11.3.2 - comprendre la description d'événements, de sentiments et de souhaits suffisamment bien pour entretenir une correspondance régulière avec un correspondant ami;</p> <p>11.3.3 - parcourir un texte long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique;</p> <p>11.3.5 - saisir le fil des raisonnements selon le sujet abordé dans le texte;</p> <p>11.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal de différents type sur un sujet familial;</p> <p>11.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes longssur des sujets généraux et d'étude</p>
	Production écrite	<p>11.4.2 - décrire l'expérience, en formulant les sentiments et la réaction à lui au texte simple cohérent;</p> <p>11.4.3 - additionner et communiquer assez librement opinion au sujet de l'information recueillie réelle sur les connaissances journalier et les problèmes sociaux se trouvant dans le cadre du champ d'activité;</p> <p>11.4.6 - écrire les notes avec une importante information courte aux amis, aux professeurs, au personnel ou celui qui figure dans la vie journalière, en exposant intelligiblement ce que trouve important;</p> <p>11.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial;</p>
	Utilisation de la langue française	<p>11.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiaux généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus;</p> <p>11.5.3 - utiliser les adjectifs complexes et les adjectifs ordinaires à titre des participes, les structures comparatives à l'aide desquelles on peut former les structures comparatives sur des sujets généraux et d'étude inconnus;</p> <p>11.5.8 - utiliser de diverses formes du futur, y compris la forme passive sur des sujets généraux et d'étude inconnus;</p> <p>11.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus</p>
<p>4. Economie et compétitivité du pays:</p> <p>4.1 Relations diplomatiques du Kazakhstan et de la France</p> <p>4.2 Economie verte</p>	<p>Compréhension de l'oral</p>	<p>11.1.1 - comprendre les points essentiels quand un langage clair et standard est utilisé et s'il s'agit de sujets familiaux concernant la sphère professionnelle;</p> <p>11.1.3 - suivre les points principaux d'une longue discussion se déroulant en sa présence, à condition que la langue soit standard et clairement articulée;</p> <p>11.1.5 - suivre le plan général d'exposés courts en détail sur des sujets familiaux à condition que la langue en soit standard et clairement articulée;</p> <p>11.1.7 - comprendre les points principaux des bulletins d'information radiophoniques et de documents enregistrés simples, sur un sujet familial, si le débit est assez lent et la langue relativement articulée;</p>
	Production orale	<p>11.2.1 - mener à bien une description directe et non compliquée de sujets variés dans son domaine en la présentant comme une succession linéaire de points;</p>

	11.2.3 - expliquer, argumenter le point de vue et estimer le point de vue de l'interlocuteur sur les sujets totaux et d'étude; 11.2.6 - faire un exposé détaillé sur un sujet familier dans son domaine qui soit assez clair pour être suivi sans difficulté la plupart du temps et dans lequel les points importants soient expliqués avec assez de précision;
Compréhension des écrits	11.3.1 - comprendre dans les détails les textes simples contenant l'information réelle au sujet intéressant; 11.3.3 - parcourir un texte long pour y localiser une information cherchée et peut réunir des informations provenant de différentes parties du texte ou de textes différents afin d'accomplir une tâche spécifique; 11.3.6 - reconnaître les points significatifs d'un article de journal de différents type sur un sujet familier; 11.3.9 - définir les non-conformités dans les arguments amenés dans les textes longs sur des sujets généraux et d'étude
Production écrite	11.4.3 - additionner et communiquer assez librement opinion au sujet de l'information recueillie réelle sur les connaissances journalier et les problèmes sociaux se trouvant dans le cadre du champ d'activité; 11.4.5 - écrire les lettres personnelles, en racontant des nouvelles et les idées selon les sujets abstraits ou les sujets concernant la culture: les musiques, les films; 11.4.8 - paraphraser par la langue simple les fragments courts écrits, en utilisant la formulation et la structure du texte initial; 11.4.9 - reproduire l'histoire à l'écrit
Utilisation de la langue française	11.5.1 - utiliser les noms abstraits composés et les groupes nominatifs composés sur des sujets familiaux généraux et d'étude ainsi que des sujets inconnus; 11.5.12 - utiliser une grande variété de formes des adverbes comparatifs réguliers et irréguliers sur des sujets généraux et d'étude inconnus; 11.5.13 - utiliser les formes modales du passé pour exprimer le regret, la critique sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus; 11.5.14 - utiliser les prépositions devant les noms et les adjectifs, les noms géographiques sur des sujets généraux et d'étude familiaux et partiellement inconnus;

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 30-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 629-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына

(Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Отандық тарихты зерделеу өткен тарихи оқиғаларды түсіну және оларды талдау негізінде қазіргі замандағы орнын анықтау, азаматтық ұстанымын қалыптастыру және оқиғалар мен құбылыстарға жеке көзқарасын білдіре отырып, олардың маңызы мен мәнін түсінуді қамтамасыз ететін жеке тұлғаның тарихи санасын қалыптастыруға бағытталған.

3. Оқу пәнінің мазмұны білім алушыларға әртүрлі тарихи кезеңдердегі Қазақстанның әлемдік тарихи процестегі орны мен рөлін анықтай отырып, этникалық, саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени даму жолдарының негізгі ерекшеліктерін түсінуге мүмкіндік береді.

4. Оқу пәнінің мақсаты – отандық тарихтың негізгі оқиғалары мен процестерін оқыту негізінде тарихи санаға, азаматтылық пен отансүйгіштік қасиеттерге ие, тарихи білім мен дағдыларды оқу және қоғамдық іс-әрекеттерде тиімді және шығармашылықпен қолдана алатын тұлға қалыптастыру.

5. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан аумағындағы қоғамның әртүрлі тарихи кезеңдеріндегі этникалық, әлеуметтік, экономикалық, саяси және мәдени дамуының негізгі мәселелері туралы білім қалыптастыру;

2) тарихи қалыптасқан мәдени, ұлттық дәстүр, әлеуметтік және адамгершілік нормаларды білімалушылардың түсінуі негізінде оларда азаматтылық пен қазақстандық бірегейлікті, дүниетанымдық ұстанымдарды тәрбиелеу;

3) әлемдік тарихи процестегі Қазақстанның орны мен рөлі туралы жалпы тұтас түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғалар, құбылыстарды тарихи заңдылықтарды ескере отырып зерттеу, оқиғалар мен тұлғаларға қатысты пікірлер мен берілген бағаларды салыстыру және сыни тұрғыдан талдау дағдыларын дамыту, өткен кезеңмен қазіргі уақытқа қатысты пікірталастық мәселелерге өзіндік көзқарасты қалыптастыру;

5) өлке тарихын зерделеу, өлкетанулық жұмыстарды жүргізу дағдыларын дамыту;

6) әртүрлі тарихи деректермен жұмыс істеу, тарихи ақпаратты іздеу және жүйелеу дағдыларын дамыту;

7) әртүрлі деректерді қолдана отырып, жобалық, зерттеу әрекетін және тарихи реконструкция дағдыларын дамыту;

8) қазіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерді түсіну үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

9) коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру, оның ішінде, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қолдану.

2-тарау. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

6. "Қазақстан тарихы" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты;

2) 11-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген).

7. "Қазақстан тарихы" оқу пәнінен білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқыту мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

8. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

10-сыныпта:

1) өркениет: даму ерекшеліктері;

2) этникалық және әлеуметтік процестер;

3) мемлекет, соғыс және революциялар тарихынан;

4) мәдениеттің дамуы.

11-сыныпта:

1) өркениет: даму ерекшеліктері;

2) саяси-құқықтық процестер;

3) қоғамдық-саяси ойдың дамуы;

4) білім мен ғылымның дамуы.

9. "Өркениет: даму ерекшеліктері" бөлімі 10-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Орталық Азия өркениеттері: саналуандылығы және мәдени ортақтығы;

2) Ұлы дала өркениеті;

3) Орталық Азия және әлемдік өркениет.

10. "Этникалық және әлеуметтік процестер" бөлімі 10-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

1) қазақ халқының шығу тегінің бастауы;

2) дәстүрлі қазақ қоғамы: этникалық құрылымы және әлеуметтік ұйымдасуы.

11. "Мемлекет, соғыс және революциялар тарихынан" бөлімі 10-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) Қазақстан аумағындағы ерте мемлекеттер;
- 2) Ұлы даланың көшпенді империялары;
- 3) қазақ хандығы - Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет;
- 4) тәуелсіздікке жол және ұлттық мемлекеттілікті жаңғырту.

12. "Мәдениеттің дамуы" бөлімі 10-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) қазақ халқының дәстүрлі мәдениеті - дала өркениетінің мұрасы;
- 2) кеңестік кезеңдегі Қазақстан мәдениеті;
- 3) ұлттық жаңғыру кезеңіндегі мәдениет.

13. "Өркениет: даму ерекшеліктері" бөлімі 11-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) қазақтардың тіршілікті қамтамасыз етудің дәстүрлі жүйесі;
- 2) дала мен қала: өзара қарым-қатынас және өзара әсері;
- 3) Қазақстанның қазіргі замандағы әлеуметтік- экономикалық дамуы.

14. "Саяси-құқықтық процестер" бөлімі 11-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) Қазақстанда полиэтникалық қоғамның қалыптасу тарихы;
- 2) Қазақстан Республикасының этносаралық қатынастар саласындағы саясаты.

15. "Қоғамдық-саяси ойдың дамуы" бөлімі 11-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың эволюциясы;
- 2) "Алаш" – қоғамдық ой және ұлттық идея;
- 3) "Мәңгілік Ел" ұлттық идеясы – ХХІ ғасырдағы Қазақстан қоғамын біріктіруші негізі.

16. "Білім мен ғылымның дамуы" бөлімі 11-сыныпта келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) ортағасырлық Қазақстанның ғылыми мұрасы;
- 2) ХVІІІ-ХХ ғасырлардағы Қазақстандағы білім мен ғылымның дамуы;
- 3) қазіргі кезеңдегі Қазақстандық білім және ғылым жүйесі.

17. Оқыту мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен білім алушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсетеді.

18. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану, тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

19. "Қазақстан тарихы" пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқыту мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктерге) негізделеді:

- 1) өзгеріс пен сабақтастық;
- 2) себеп пен салдар;
- 3) дәлел;
- 4) ұқсастық пен айырмашылық;
- 5) маңыздылық;
- 6) интерпретация.

20. Тарихи концептілер негізінде оқытудың күтілетін нәтижелері:

1) "Өзгеріс пен сабақтастық" бойынша білім алушылар: сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кеңістікте талдайды және бағалайды; сабақтастық пен өзгеріске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейін біріктіреді; тарихи оқиғалар мен процестердің белгілі бір уақыт межесінде жүйеленуі мен ұйымдасуының негізін (критерийлер) түсіндіреді;

2) "Себеп және салдар" бойынша білім алушылар: бір немесе бірнеше себептердің және/немесе ықпалдардың өзара әрекеттесуін талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептілікті түсінеді; тарихи құбылыс, оқиға немесе процесті басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кеңістікте байланыстырудың әдістерін түсіндіреді және бағалайды;

3) "Дәлел" бойынша білім алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтардың ерекшеліктерін талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негізінде дәйекті қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективті түсінік қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және қосалқы деректерден әртүрлі, қарама-қайшы айғақтарды талдайды;

4) "Ұқсастық пен айырмашылық" бойынша білім алушылар: белгілі бір жерде, белгіленген бір уақыт кезеңінде және/немесе әртүрлі қоғамдарда, немесе бір қоғамның ішіндегі өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады;

5) "Маңыздылық" бойынша білім алушылар: қоғамның дамуы үшін тарихи оқиғаның, құбылыстың, процестің маңыздылығын анықтайды;

б) "Интерпретация" бойынша білім алушылар: белгілі бір тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлі көзқарастарды түсіндіреді және бағалайды.

21. 10-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

өркениет: даму ерекшеліктері. Орталық Азия өркениеттері: саналуандылығы және мәдени ортақтығы. "Орталық Азия" ұғымының тарихи және географиялық аспектілері. Орталық Азияның дәстүрлі өркениеттерін зерттеу тарихы. Орталық Азия өркениеттері пайда болуының факторлары. Орталық Азия өркениеттерінің ежелгі ошақтарының ерекшеліктері. Ұлы Дала өркениеті. "Ұлы Дала" ұғымының тарихи-географиялық сипаттамасы. Ұлы дала өркениетінің қайнар көзі және қалыптасуының ерекшеліктері (энеолит, қола дәуірі). Қазақстан аумағындағы ежелгі археологиялық мәдениеттердің ерекшеліктері. Ерте көшпенділер дәуіріндегі Ұлы Дала өркениеті. Ұлы Дала ежелгі мәдениеттерінің сабақтастығы және өзара байланысы. Ерте көшпенділер өркениетінің әлемдік тарихи процестер барысына әсері. Орталық Азия және әлемдік өркениет. Орталық Азия халықтарының әлемдік материалдық мәдениеттің дамуына қосқан үлесі. Орталық Азия халықтарының әлемдік рухани мәдениеттің дамуына қосқан үлесі;

этникалық және әлеуметтік процестер. Қазақ халқының шығу тегі. "Антропогенез", "этногенез", "этнос" ұғымдары. Қазақстан аумағындағы этногенез және этникалық процестер. Қазақ этносының қалыптасуы – көп ғасырларлық этникалық процестердің нәтижесі. Мәдени-генетикалық код - ұлттың негізі. Дәстүрлі қазақ қоғамы: этникалық құрылымы және әлеуметтік ұйымдасуы. Қазақтарда ру-тайпалық құрылым қалыптасуының тарихи шарттары. Қазақтардың ру-тайпалық құрылымының эволюциясы. Туыстық принциптердің және рулық құрылымның функционалдық маңызы. "Ауызша тарихнама", "шежіре", "ру", "тайпа", "ата-жұрт", "атамекен", "ел" ұғымы. Қазақтардың ру-тайпалық ұйымдасуының біріктіруші рөлі. Дәстүрлі қазақ қоғамының әлеуметтік жіктелуі. "Ақсүйек", "қарасүйек", "хан", "сұлтан", "би", "батыр" ұғымдары. Дәстүрлі қазақ қоғамындағы әлеуметтік институттардың қызметі;

мемлекет, соғыс және революциялар тарихынан. Қазақстан аумағындағы ерте мемлекеттер. Қазақстан аумағындағы ерте мемлекеттердің саяси ұйымдасуы. "Мемлекет", "билік", "саяси ұйым" ұғымдары. Ұлы Дала көшпенділерінің империялары. Түркі империясы - көшпенділер мемлекеттілігінің классикалық үлгісі. Ұлы Түрік қағанатының қалыптасуы мен

дамуы. Түркі империясының мұрагерлері. Мемлекеттік құрылым түрлерінің сабақтастығы. Ерте және дамыған орта ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің геосаяси белсенділігі. Түркі әлемінің қалыптасуы мен дамуындағы түркі империясының рөлі. Шыңғысхан империясы және оның мұрагерлері. Шыңғысханның әлем тарихындағы рөлі. Қазақстан аумағында ұлыс жүйесінің дамуы. XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің геосаяси белсенділігі және олардың Еуразиядағы тарихи процестердің барысына әсер етуі. Қазақ хандығы – Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет. Ақ Орда мен Қазақ хандығының тарихи сабақтастығы. Қазақ хандығының құрылуы – Қазақстан аумағындағы тарихи процестердің заңды нәтижесі. Қазақ хандарының Қазақ мемлекетінің қалыптасуы мен нығаюындағы рөлі. Қазақ хандығының саяси институттары. Мемлекеттік құрылым түрлерінің сабақтастығы. Бабаларымыздың ұлан-ғайыр аумақты қорғап сақтаудағы рөлі. Тәуелсіздікке жол және ұлттық мемлекеттіліктің қайта жаңғыртылуы. Қазақстанның мемлекеттік егемендігінен айрылуы. Қазақ халқының мемлекеттік егемендікті қалпына келтіру үшін жүргізген ұлт-азаттық күресі. Түркістан (Қоқан) және Алаш автономиясы түрінде мемлекеттік егемендіктің қалпына келтірілуі. Қазақ мемлекеттілігінің кеңестік түрі. "Автономдық кеңес республикасы", "Кеңес одағы республикасы", "унитарлы мемлекет" ұғымдары. Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуының жетістіктері мен қайшылықтары. Ұлттық мемлекеттіліктің жаңғыртылуы. Ұлттық мемлекеттіліктің жаңғыртылуындағы Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаевтың рөлі. Қазақстанның мемлекеттік тәуелсіздігінің қалпына келтірілуі – тарихи процестердің заңды нәтижесі. Қазақстан Республикасының мемлекеттік стратегиялары мен бағдарламалары;

мәдениеттің дамуы. Қазақ халқының дәстүрлі мәдениеті – дала өркениетінің мұрасы. Қазақ халқының материалдық мәдениеті және қолданбалы қолөнері. "Мәдениет", "дала өркениеті", "материалдық мәдениет", "рухани мәдениет", "қолданбалы өнер", "мәдени мұра" ұғымдары. Қазақстандағы тарихи-этнографиялық процестердің эволюциясы және сабақтастығы. Қазақтардың дәстүрлі дүниетанымы. "Әдет-ғұрып" "рәсім", "салт-дәстүр", "діл (менталитет)" ұғымдары. Қазақ халқының рухани-адамгершілік құндылықтары: әдет-ғұрыптар мен салт-дәстүрлер. Туған жерге, оның мәдениеті мен салт-дәстүріне құрмет көрсету- шынайы патриотизмнің көрінісі. Дала өркениеті тарихымен мәдениетінің ескерткіштері. Тарихи және мәдени ескерткіштердің классификациясы. Қазақстанның рухани құндылықтары – ұлттық бірегейліктің негізі. Қазақ халқының әдеби және музыкалық мұрасы: бастауы, дәстүрі, қазіргі уақыттағы дамуы. Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның мәдениеті. Кеңестік

кезеңдегі мәдениет саласындағы жетістіктер мен қайшылықтар. Жаңа бағыттар мен жанрлар. Ұлттық жаңғыру кезеңіндегі мәдениет. Қазақстандық мәдениеттің дамуы. Жаңа бағыттар мен жанрлар. Халықаралық мәдени кеңістікке кірігу процесі.

22. 11-сыныпқа арналған "Қазақстан тарихы" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

өркениет: даму ерекшеліктері. Қазақтардың тіршілігін қамтамасыз етудің дәстүрлі жүйесі. Қазақстан аумағындағы көшпелі мал шаруашылығы және егіншілік. Қазақстан халқының тіршілікті қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасуына және дамуына табиғи-географиялық факторлардың әсері. "Тіршілікті қамтамасыз ету жүйесі", "қоныстану жүйесі", "экожүйе" ұғымдары. Дәстүрлі шаруашылық қызмет түрлерінің классификациясы. Қазақ халқының тіршілікті қамтамасыз етудің дәстүрлі жүйесіндегі кәсіптері мен қолөнері. Қазақтардың қолөнері мен кәсіптерінің этнографиялық зерттелуі. Дала мен қала: өзара қарым-қатынас және өзара әсері. Ұлы Жібек жолының Қазақстан аумағындағы бағыттары мен жолдары. Қазақстан аумағында қалалардың пайда болуы мен дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі. Отырықшы және көшпенді халықтардың экономикалық және мәдени өзара қарым-қатынасы және өзара әсері. Қазақстанның қазіргі замандағы әлеуметтік-экономикалық дамуы. "Экономикалық жүйе", "дәстүрлі (аграрлы) экономика", "жоспарлы (социалистік) экономика" ұғымдары. XX ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық даму бағыттарын анықтаған факторлар. Қазақстан Республикасы экономикасының даму кезеңдері. Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық даму болашағы;

саяси-құқықтық процестер. Қазақстанда полиэтникалық қоғамның қалыптасу тарихы. "Аграрлық саясат", "көші-қон саясаты", "моноэтностық құрам" ұғымдары. Қазақстан аумағындағы халықтың этникалық құрамының өзгеру кезеңдері. Кеңестік кезеңде Қазақстандағы полиэтникалық қоғамның қалыптасуы. "Депортация", "арнайы қоныс аударылғандар", "полиэтникалық қоғам", "ұлттық саясат", "интернационализм" ұғымдары. Кеңестік кезеңдегі Қазақстан этностарының өзара мәдени әсерлері. Қазақстан Республикасының этносаралық қатынастар саласындағы саясаты. "Көші-қон", "эмиграция", "иммиграция", "репатриант", "диаспора", "ирридента" ұғымдары. Қазақстан Республикасының көші-қон саясатының негізгі бағыттары мен басымдықтары. Ұлтаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі. Қазақстанның саяси-әлеуметтік және мәдени өміріндегі Қазақстан халқы Ассамблеясының рөлі;

қоғамдық-саяси ойдың дамуы. Қазақстандағы әлеуметтік-саяси ойдың эволюциясы.Ежелгі және ортағасырлық Қазақстанда қоғамдық-саяси ойдың дамуы. Қазақ хандығы дәуіріндегі қоғамдық-саяси ойдың дамуы. "Зар заман" ағымы өкілдерінің идеологиялық құндылықтары. ХІХ ғасырдағы қазақ ағартушыларының қоғамдық-саяси көзқарастары. "Алаш" – қоғамдық ой және ұлттық идея."Алаш" ұлттық идеясының тұжырымдамалық негіздері. Қазақ мемлекеттілігінің даму жолдары туралы ұлттық зиялылардың қоғамдық-саяси көзқарастары ("Алаш" қозғалысы және қазақ революционер-демократтарының саяси көзқарастары). "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясы – ХХІ ғасырдағы Қазақстан қоғамын біріктіруші негіз."Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының тарихи негізі. Қазақстан қоғамының жалпыұлттық құндылықтары. "Мәңгілік Ел" идеясының біріктіруші құндылықтарының маңыздылығы. Мемлекеттің идеология саласындағы саясаты("Мәңгілік Ел" – патриоттық актісі" және "Қазақстандық бірегейлікті және бірлікті нығайту және дамыту тұжырымдамасы");

білім мен ғылымның дамуы. Ортағасырлық Қазақстанның ғылыми мұрасы.Ортағасырлық Қазақстандағы ғылымның дамуы. Ортағасырлық Қазақстанның көрнекті ғалымдары мен ойшылдары. ХVІІІ-ХХ ғасырлардағы Қазақстандағы білім мен ғылымның дамуы. ХVІІІ-ХХ ғасырдың басындағы Қазақстандағы зерттеулер. Зерттеушілердің Қазақстандағы ғылымды дамытуға қосқан үлесі. ХІХ ғасырда Қазақстанда оқу орындарының пайда болуы мен дамуы. ХІХ ғасырда -ХХ ғасырдың басында Қазақстанда өмір сүрген білім беру мекемелерінің ерекшеліктері. Кеңестік білім беру жүйесінің жетістіктері мен қайшылықтары. Сауатсыздықты жою. Мектептік, кәсіби және жоғары білім беру. Кеңестік білім беру жүйесінің реформалары. Қазақстан ғылымын дамытудағы Қазақ КСР Ғылым академиясының рөлі. Қазақстанның көрнекті ғалымдары. Кеңестік саяси жүйе жағдайында Қазақстан ғылымы дамуының қиындықтары және қарама-қайшылықтары. Қазіргі кезеңдегі Қазақстандағы білім және ғылым жүйесі.Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан Республикасының білім және ғылым жүйесінің дамуы: жетістіктері, проблемалары және болашағы. Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің жаңғыртылуы. Қазақстанның әлемдік білім және ғылым кеңістігіне кірігуі. Қазақстан Республикасының білім және ғылым саласындағы стратегиялары мен бағдарламалары. Қазақстан Республикасының "Болашақ" халықаралық білім беру бағдарламасы. Қазақстан Республикасының инновациялық ғылыми және білім беру ұйымдары.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

23. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім мен бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік санын көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.2 кодында "10" – сынып, "2.1." – бөлім мен бөлімше, "2" – оқыту мақсатының реттік саны.

1- бөлім:

10-сынып Өркениет: даму ерекшеліктері	11-сынып Өркениет: даму ерекшеліктері
Білім алушылар:	
10.1.1.1 "Орталық Азия" түсінігін аймақтың тарихи және географиялық ерекшеліктерін сипаттау үшін пайдалану	11.1.1.1 Қазақстан халқының тіршілікті қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасуына және дамуына табиғи-географиялық факторлардың әсерін зерттеу
10.1.1.2 әлемдік өркениеттегі Орталық Азияның рөлі туралы ғалымдардың пікірін зерттеу	11.1.1.2 көшпелі мал шаруашылығы мен егіншіліктің ерекшеліктерін "тіршілікті қамтамасыз ету жүйесі" , "қоныстану жүйесі", "экожүйе" ұғымдарын пайдалана отырып анықтау
10.1.1.3 Орталық Азия өркениеттерінің ежелгі ошақтарының ерекшеліктерін сипаттау	11.1.1.3 картаны пайдаланып дәстүрлі шаруашылық қызмет түрлерін классификациялау
10.1.2.1 картаны пайдаланып "Ұлы Дала" тарихи-географиялық аймағын анықтау	11.1.1.4 этнографиялық материалдар негізінде қазақтарда қолөнер мен кәсіптердің дамуын сипаттау
10.1.2.2 тарихи дерек көздерді талдау негізінде "Ұлы Дала" ұғымының мәнін түсіндіру	11.1.2.1 картаны пайдаланып, Ұлы Жібек жолының Қазақстан аумағындағы бағыттары мен жолдарын зерттеу
10.1.2.3 Ұлы дала өркениетінің пайда болуы мен қалыптасу ерекшеліктерін түсіндіру	11.1.2.2 Қазақстан аумағында қалалардың пайда болуы мен дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөліне талдау жасау
10.1.2.4 Қазақстан аумағындағы ежелгі археологиялық мәдениеттердің ерекшеліктерін сипаттау	11.1.2.3 сауда-экономикалық қарым-қатынастар жүйесіндегі көшпелі және отырықшы халықтың өзара қарым-қатынасын сипаттау
10.1.2.5 Ұлы Дала ежелгі мәдениеттерінің сабақтастығын және өзара байланысын талдау	11.1.2.4 дереккөздер негізінде көшпелі және отырықшы халықтың мәдени өзара әсерін анықтау
10.1.2.6 "Өркениет" ұғымын айқындау критерийлерін пайдалана отырып, Ұлы Дала көшпелі өркениетінің ерекшеліктерін сипаттау	11.1.3.1 Қазақстанның экономикалық даму ерекшеліктерін талдау үшін "экономикалық жүйе", "дәстүрлі (аграрлы) экономика", "жоспарлы (социалистік) экономика" ұғымдарын пайдалану
10.1.2.7 әртүрлі көзқарастарды талдау арқылы ерте көшпенділер өркениетінің әлемдік тарихи процестер барысына әсерін бағалау	11.1.3.2 XX ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық даму бағыттарын анықтаған факторларды талдау
10.1.3.1 Орталық Азия халықтарының материалдық және рухани мәдениет жетістіктерін талдау арқылы адамзаттың дамуына қосқан үлесін қорытындылау	11.1.3.3 Қазақстан Республикасы экономикасының даму кезеңдерін талдау, олардың ерекшеліктерін анықтау
	11.1.3.4 мемлекеттік стратегиялар мен бағдарламалардың мазмұнын зерттеу және Қазақстан Республикасы әлеуметтік-экономикалық даму болашағын болжау

2-бөлім:

10-сынып	11-сынып
Этникалық және әлеуметтік процестер	Саяси-құқықтық процестер
Білім алушылар:	
10.2.1.1 Қазақстандағы этникалық процестерді түсіндіру үшін "антропогенез", "этногенез", "этнос" ұғымдарын пайдалану	11.2.1.1 Қазақстанның этникалық құрамының өзгеру үрдісін түсіндіру үшін "аграрлық саясат", "көші-қон саясаты", "моноэтностық құрам" ұғымдарын пайдалану
10.2.1.2 этникалық процестердің сабақтастығын анықтай отырып, Қазақстан аумағында этногенездің кезеңдерін айқындау	11.2.1.2 Қазақстан аумағындағы халықтың этникалық құрамының өзгеру кезеңдерін зерттеу
10.2.2.1 қазақтардың этникалық құрылымын сипаттау үшін "ру", "тайпа", "жүз", "ата-жұрт", "ата-мекен" ұғымдарын пайдалану	11.2.1.3 Қазақстанның этникалық құрамының өзгеру үрдісін түсіндіру үшін "депортация", "арнайы қонысаударылғандар", "полиэтникалық қоғам", "ұлттық саясат", "интернационализм" ұғымдарын пайдалану
10.2.2.2 тарихи кезеңдерді талдау негізінде қазақтардың ру-тайпалық ұйымдасу түрінің қалыптасу алғышарттарын талдау	11.2.2.1 көші-қон саясатының ерекшеліктерін анықтау үшін "көші-қон", "эмиграция", "иммиграция", "репатриант", "диаспора", "иридента" ұғымдарын пайдалану
10.2.2.3 қазақтардың ру-тайпалық құрылымының ерекшеліктерін ауызша тарихнама негізінде түсіндіру (шежіре, генеалогиялық аңыздар)	11.2.2.2 Қазақстандық заңнаманың және мемлекеттік бағдарламалардың негізінде көші-қон саясатының негізгі бағыттары мен басымдықтарын түсіндіру
10.2.2.4 қазақ көшпелі өркениетінің ерекшеліктерін ескере отырып, туыстық принциптердің және рулық құрылымның функционалдық маңызын түсіндіру	11.2.2.3 мемлекеттік стратегияларды және бағдарламаларды зерттеу негізінде ұлтаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық үлгісін бағалау
10.2.2.5 қазақтардың әлеуметтік жіктелуіне тән ерекшеліктерді анықтау үшін "ақсүйек", "қарасүйек", "хан", "сұлтан", "би", "батыр" ұғымдарын пайдалану	11.2.2.4 Ұлттық бірлікті және қазақстандық бірегейлікті нығайтудағы Қазақстан халқы Ассамблеясының ролін сипаттау
10.2.2.6 дәстүрлі қазақ қоғамындағы әлеуметтік институттардың функционалдық ролін түсіндіру	
10.2.2.7 туған жердің мәдениеті, салт дәстүрінің маңызына баға беруде "мәдени-генетикалық код" ұғымын қолдану	

3- бөлім:

10-сынып	11-сынып
Мемлекет, соғыс және революциялар тарихынан:	Қоғамдық саяси ойдың дамуы
Білім алушылар:	
10.3.1.1 Қазақстандағы ерте көшпенділердегі мемлекеттік белгілерін анықтау үшін "мемлекет", "билік", "саяси ұйым" ұғымдарын пайдалану	11.3.1.1 ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның тарихи тұлғаларының қоғамдық-саяси идеяларын анықтау
10.3.1.2 Қазақстанда мемлекеттіліктің қалыптасуының тарихи кезеңдерін түсіндіру	11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
10.3.1.3 Қазақстан территориясындағы ерте мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау	11.3.1.3 қазақ хандығы дәуіріндегі тарихи тұлғалардың қоғамдық-саяси идеяларын анықтау
10.3.2.1 деректерді талдау негізінде түркі	11.3.1.4 қазақ ұлттық мемлекеттілігінің тарихи

мемлекеттерінің дамуын зерттеу, мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтау	тағдыры туралы "Зар-заман" өкілдерінің идеяларын түсіндіру
10.3.2.2 ерте және дамыған ортағасырлардағы түркі мемлекеттерінің геосаяси белсенділігін бағалау	11.3.1.5 XIX ғасырдағы қазақ ағартушыларының қоғамдық-саяси қызметін талдау
10.3.2.3 мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтай отырып, Қазақстан аумағындағы ұлыс жүйесінің дамуын талдау	11.3.2.1 "Алаш" ұлттық идеясының тарихи негіздерін анықтау
10.3.2.4 XIII -XV ғасырлардағы мемлекеттердің геосаяси белсенділігін сипаттау арқылы, олардың Еуразиядағы тарихи процестердің барысына әсер ету дәрежесін бағалау	11.3.2.2 қазақ мемлекеттілігінің даму жолдары туралы ұлттық зиялылардың қоғамдық-саяси көзқарастарын салыстыру
10.3.3.1 Ақ Орда және Қазақ хандығының тарихи сабақтастығын анықтау	11.3.3.1 "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының тарихи негіздерін анықтау
10.3.3.2 Қазақ хандығының құрылуын Қазақстан аумағындағы тарихи процестердің заңды нәтижесі ретінде тұжырымдау	11.3.3.2 "Мәңгілік Ел" – патриоттық актісін" және "Қазақстандық бірегейлікті және бірлікті нығайту және дамыту тұжырымдамасын" зерттеу негізінде мемлекеттің идеология саласындағы саясатын түсіндіру
10.3.3.3 мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтай отырып, Қазақ хандығының саяси институттарының ерекшеліктерін талдау	
10.3.4.1 Қазақстанның мемлекеттік егемендігінен айрылуының себеп-салдарын анықтау	
10.3.4.2 қазақ халқының мемлекеттік егемендікті қалпына келтіру үшін жүргізген күресін зерттеу	
10.3.4.3 Қазақ мемлекеттілігінің кеңестік түрін түсіндіру үшін "автономдық кеңес республикасы", "кеңес одағы республикасы", "унитарлы мемлекет" ұғымдарын пайдалану	
10.3.4.4 Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуының жетістіктері мен қайшылықтарын талдау	
10.3.4.5 Ұлттық мемлекеттіліктің жаңғыртылуындағы Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаевтың рөлін анықтау	
10.3.4.6 мемлекеттік стратегиялар мен бағдарламалардың мазмұнын зерттей отырып, Қазақстан Республикасының даму бағдарларын болжау	

4- бөлім:

10	-	сынып	11-	сынып
Мәдениеттің дамуы		Білім мен ғылымның дамуы		
Білім алушылар:				
10.4.1.1	қазақ халқының мәдени жетістіктерін сипаттау үшін "мәдениет", "дала өркениеті", "материалдық мәдениет", "рухани мәдениет", "қолданбалы өнер", "мәдени мұра" ұғымдарын пайдалану	11.4.1.1 ғылымның дамуына Қазақстан ортағасырлық ғалымдардың қосқан үлесін зерттеу		
10.4.1.2	қазақ халқының материалдық мәдениетінің	11.4.2.1 XVIII ғасырдағы-XX ғасырдың басындағы		

маңызды жетістіктерін анықтау; - Қазақстандағы тарихи-этнографиялық процестердің сабақтастығын талдау	зерттеушілердің еңбектерін зерделеу негізінде Қазақстандағы ғылымды дамытуға қосқан үлесін бағалау
10.4.1.3 қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымын анықтау үшін "әдет-ғұрып" "рәсім", "салт-дәстүр", "діл (менталитет)" ұғымдарын пайдалану	11.4.2.2 XIX-XX ғасырдың басында Қазақстан аумағында оқу орындарының дамуындағы өзгерістер мен сабақтастықты анықтау
10.4.1.4 қазақ халқының рухани-адамгершілік құндылықтарын салт-дәстүрлерді зерттеу негізінде түсіндіру	11.4.2.3 XIX-XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы білім беру мекемелерін қызметтік ерекшеліктеріне сәйкес жіктеу
10.4.1.5 дала өркениетінің белгілі тарихи және мәдени ескерткіштерін зерттеу	11.4.2.4 Кеңестік білім беру жүйесінің даму ерекшеліктерін анықтау үшін "сауатсыздықты жою", "қызыл отау", "мұғалімдер институты", "мектептегі білім беру", "кәсіби білім беру", "жоғары оқу орындары" ұғымдарын пайдалану
10.4.1.6 типологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, тарихи және мәдени ескерткіштерді классификациялау	11.4.2.5 Қазақстандағы кеңестік білім беру жүйесін реформалауды талдау, жетістіктері мен қайшылықтарын анықтау
10.4.1.7 қазақ халқының мәдени мұрасындағы ауыз әдебиетінің маңызын анықтау	11.4.2.6 Кеңестік кезеңде ғылымның дамуына Қазақстанның көрнекті ғалымдарының қосқан үлесін бағалау
10.4.1.8 халықтың рухани -адамгершілік құндылықтарын сипаттайтын қазақ әдебиетінің маңызды жетістіктерін анықтау	11.4.2.7 Кеңестік саяси жүйе жағдайында Қазақстан ғылымы дамуының қиындықтарын және қарама-қайшылықтарын талдау
10.4.2.1 Кеңестік дәуірдегі Қазақстанның мәдениет саласындағы жаңа бағыттарын және жанрларды анықтау	11.4.3.1 Қазақстан Республикасының стратегиялары мен бағдарламаларын зерттеу негізінде білім және ғылым жүйесін жаңартудың алғышарттары мен маңызын талдау
10.4.2.2 кеңестік дәуірдегі мәдениеттің даму ерекшеліктерін қорытындылай келе, жетістіктер мен қайшылықтарды талдау	11.4.3.2 әлемдік білім мен ғылым кеңістігіне ену үшін инновациялық ғылыми және білім беру ұйымдарын құру маңыздылығын бағалау
10.4.3.1 Қазақстан Республикасының мәдениет саласындағы жаңа бағыттарын және жанрларды сипаттау	
10.4.3.2 халықаралық мәдени кеңістікке кірігу процесін түсіндіру	
10.4.3.3 халықтың тарихи мәдени мұрасының маңызын зерттеуде "Туған жер" ұғымын қолдану	

24. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

25. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақстан тарихы" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

10-сынып:

Бөлім	Тарау	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары	
1-тоқсан				
Өркениет: даму ерекшеліктері	Орталық Азия өркениеттері: саналуандылығы және мәдени ортақтығы	Орталық Азия: ұғымының тарихи және географиялық аспектілері	10.1.1.1 "Орталық Азия" түсінігін аймақтың тарихи және географиялық ерекшеліктерін сипаттау үшін пайдалану	
		Орталық Азияның дәстүрлі өркениеттерін зерттеу тарихы	10.1.1.2 әлемдік өркениеттегі Орталық Азияның рөлі туралы ғалымдардың пікірін зерттеу	
		Орталық Азия өркениеттерінің ежелгі ошақтары	10.1.1.3 Орталық Азия өркениеттерінің ежелгі ошақтарының ерекшеліктерін сипаттау	
	"Ұлы Дала" өркениеті	"Ұлы Дала": тарихи-географиялық сипаттамасы	Ұлы дала өркениетінің қайнар көзі және қалыптасуының ерекшеліктері (энеолит, қола дәуірі)	10.1.2.1 картаны пайдаланып "Ұлы Дала" тарихи-географиялық аймағын анықтау; 10.1.2.2 тарихи дерек көздерді талдау негізінде "Ұлы Дала" ұғымының мәнін түсіндіру
			Ұлы дала өркениетінің қайнар көзі және қалыптасуының ерекшеліктері	10.1.2.3 Ұлы дала өркениетінің пайда болуы мен қалыптасу ерекшеліктерін түсіндіру;
			Ерте көшпенділер дәуіріндегі Ұлы Дала өркениеті	10.1.2.4 Қазақстан аумағындағы ежелгі археологиялық мәдениеттердің ерекшеліктерін сипаттау; 10.1.2.5 Ұлы Дала ежелгі мәдениеттерінің сабақтастығын және өзара байланысын талдау
			Ерте көшпенділер дәуіріндегі Ұлы Дала өркениеті	10.1.2.6 "Өркениет" ұғымын айқындау критерийлерін пайдалана отырып, Ұлы Дала көшпелі өркениетінің ерекшеліктерін сипаттау; 10.1.2.7 әртүрлі көзқарастарды талдау арқылы ерте көшпенділер өркениетінің әлемдік тарихи процестер барысына әсерін бағалау
	Орталық Азия және әлемдік өркениет	Әлемдік мәдениеттің дамуына Орталық Азия халықтарының қосқан үлесі	10.1.3.1 Орталық Азия халықтарының материалдық және рухани мәдениет жетістіктерін талдау арқылы адамзаттың дамуына қосқан үлесін қорытындылау	
	Қайталау			
	2-тоқсан			
Этникалық және әлеуметтік процес	Қазақ халқының шығу тегі	Қазақстандағы этногенез және этникалық процестер	10.2.1.1 Қазақстандағы этникалық процестерді түсіндіру үшін "антропогенез", "этногенез", "этнос" ұғымдарын пайдалану; 10.2.1.2 этникалық процестердің сабақтастығын анықтай отырып, Қазақстан аумағындағы этногенездің	

тер			кезеңдерін айқындау
	Дәстүрлі қазақ қоғамы: этникалық құрылымы және әлеуметтік ұйымдасуы	Қазақтардың ру-тайпалық құрылымының тарихи шарттары	10.2.2.1 қазақтардың этникалық құрылымын сипаттау үшін "ру", "тайпа", "жүз", "ата-жұрт", "ата-мекен" ұғымдарын пайдалану; 10.2.2.2 тарихи кезеңдерді талдау негізінде қазақтардың ру-тайпалық ұйымдасу түрінің қалыптасу алғышарттарын талдау; 10.2.2.8 туған жердің мәдениеті, салт дәстүрінің маңызына баға беруде "мәдени-генетикалық код" ұғымын қолдану
		Қазақтардың ру-тайпалық құрылымының ерекшеліктері	10.2.2.3 қазақтардың ру-тайпалық құрылымының ерекшеліктерін ауызша тарихнама негізінде түсіндіру (шежіре, генеалогиялық аңыздар); 10.2.2.4 қазақ көшпелі өркениетінің ерекшеліктерін ескере отырып, туыстық принциптердің және рулық құрылымның функционалдық маңызын түсіндіру
		Дәстүрлі қазақ қоғамының әлеуметтік жіктелуінің ерекшеліктері	10.2.2.5 қазақтардың әлеуметтік жіктелуіне тән ерекшеліктерді анықтау үшін "ақсүйек", "қарасүйек", "хан", "сұлтан", "би", "батыр" ұғымдарын пайдалану; 10.2.2.6 дәстүрлі қазақ қоғамындағы әлеуметтік институттардың функционалдық рөлін түсіндіру
Қайталау			
3-тоқсан			
Мемлекет, соғыс және революциялар тарихы нан	Қазақстан территориясындағы ерте мемлекеттер	Қазақстан аумағындағы ерте мемлекеттердің саяси ұйымдасуы	10.3.1.1 Қазақстандағы ерте көшпенділердегі мемлекеттік белгілерін анықтау үшін "мемлекет", "билік", "саяси ұйым" ұғымдарын пайдалану; 10.3.1.3 Қазақстан территориясындағы ерте мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
Ұлы Дала көшпенділерінің империялары		Түркі империясы - көшпенділер мемлекеттілігінің классикалық үлгісі. Түркі империясының мұрагерлері	10.3.1.2 Қазақстанда мемлекеттіліктің қалыптасуының тарихи кезеңдерін түсіндіру; 10.3.2.1 деректерді талдау негізінде түркі мемлекеттерінің дамуын зерттеу, мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтау; 10.3.2.2 ерте және дамыған орта ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің геосаяси белсенділігін бағалау
		Шыңғысхан империясы және оның мұрагерлері	10.3.2.3 мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтай отырып, Қазақстан аумағында ұлыс жүйесінің дамуын талдау; 10.3.2.4 XIII -XV ғасырлардағы мемлекеттердің геосаяси белсенділігін сипаттау арқылы, олардың Еуразиядағы тарихи процестердің барысына әсер ету дәрежесін бағалау
Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет		Ақ Орда - Қазақ хандығының негізі	10.3.1.2 Қазақстанда мемлекеттіліктің қалыптасуының тарихи кезеңдерін түсіндіру; 10.3.3.1 Ақ Орда және Қазақ хандығының тарихи сабақтастығын анықтау
	Қазақ хандығы: мемлекеттің саяси	10.3.3.2 Қазақ хандығының құрылуын Қазақстан аумағындағы тарихи процестердің заңды нәтижесі	

		институттары	ретінде тұжырымдау; 10.3.3.3 мемлекет құрылысындағы сабақтастықты анықтай отырып, Қазақ хандығының саяси институттарының ерекшеліктерін талдау
Тәуелсіздікке жол және ұлттық мемлекеттіліктің қайта жаңғыртылуы		Мемлекеттік егемендікті қалпына келтіру жолындағы қазақ халқының күресі	10.3.4.1 Қазақстанның мемлекеттік егемендігінен айрылуының себеп-салдарын анықтау; 10.3.4.2 қазақ халқының мемлекеттік егемендікті қалпына келтіру үшін жүргізген күресін зерттеу
		Қазақ мемлекеттілігінің кеңестік түрі	10.3.4.3 Қазақ мемлекеттілігінің кеңестік түрін түсіндіру үшін "автономдық кеңес республикасы", "кеңес одағы республикасы", "унитарлы мемлекет" ұғымдарын пайдалану; 10.3.4.4 Кеңестік кезеңдегі Қазақстанның қоғамдық-саяси дамуының жетістіктері мен қайшылықтарын талдау
		Ұлттық мемлекеттіліктің жаңғыртылуы	10.3.4.5 Ұлттық мемлекеттіліктің жаңғыртылуындағы Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаевтың рөлін анықтау; 10.3.4.6 мемлекеттік стратегиялар мен бағдарламалардың мазмұнын зерттей отырып Қазақстан Республикасының даму бағдарларын болжау
		Қайталау	
4-тоқсан			
Мәдениеттің дамуы	Қазақ халқының дәстүрлі мәдениеті - дала өркениетінің мұрасы	Қазақ халқының материалдық мәдениеті және қолданбалы қолөнері	10.4.1.1 Қазақ халқының мәдени жетістіктерін сипаттау үшін "мәдениет", "дала өркениеті", "материалдық мәдениет", "рухани мәдениет", "қолданбалы өнер", "мәдени мұра" ұғымдарын пайдалану; 10.4.1.2 қазақ халқының материалдық мәдениетінің маңызды жетістіктерін анықтау; - Қазақстандағы тарихи-этнографиялық процестердің сабақтастығын талдау
		Қазақтардың дәстүрлі дүниетанымы	10.4.1.3 қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымын анықтау үшін "әдет-ғұрып" "рәсім", "салт-дәстүр", "діл (менталитет)" ұғымдарын пайдалану; 10.4.1.4 қазақ халқының рухани-адамгершілік құндылықтарын салт-дәстүрлерді зерттеу негізінде түсіндіру
		Тарихи және мәдени ескерткіштер	10.4.1.5 дала өркениетінің белгілі тарихи және мәдени ескерткіштерін зерттеу; 10.4.1.6 типологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, тарихи және мәдени ескерткіштерді классификациялау
		Қазақ халқының әдеби және музыкалық мұрасы	10.4.1.7 Қазақ халқының мәдени мұрасындағы ауыз әдебиетінің маңызын анықтау; 10.4.1.8 халықтың рухани -адамгершілік құндылықтарын сипаттайтын қазақ әдебиетінің маңызды жетістіктерін анықтау
		Кеңестік кезеңдегі	Кеңестік кезеңдегі

Қазақстан мәдениеті	мәдениет саласындағы жетістіктер мен қайшылықтар	саласындағы жаңа бағыттарды және жанрларды анықтау; 10.4.2.2 кеңестік дәуіріндегі мәдениеттің даму ерекшеліктерін қорытындылай отырып, жетістіктер мен қайшылықтарды талдау
Ұлттық жаңғыру кезеңіндегі мәдениет	Мәдениеттің қазіргі кезеңдегі дамуы	10.4.3.1 Қазақстан Республикасының мәдениет саласындағы жаңа бағыттарын және жанрларды сипаттау; 10.4.3.2 халықаралық мәдени кеңістікке кірігу процесін түсіндіру; 10.4.3.3 халықтың тарихи мәдени мұрасының маңызын зерттеуде "Туған жер" ұғымын қолдану
Қайталау		

11-сынып:

Бөлім	Тарау	Тақырып	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өркениет: даму ерекшеліктері	Қазақтардың тіршілікті қамтамасыз етудің дәстүрлі жүйесі	Қазақстанда көшпелі мал шаруашылығы және егіншіліктің дамуы	11.1.1.1 Қазақстан халқының тіршілікті қамтамасыз ету жүйесінің қалыптасуына және дамуына табиғи-географиялық факторлардың әсерін зерттеу; 11.1.1.2 көшпелі мал шаруашылығы және егіншіліктің ерекшеліктерін "тіршілікті қамтамасыз ету жүйесі" , "қоныстану жүйесі", "экожүйе" ұғымдарын пайдалана отырып анықтау; 11.1.1.3 картаны пайдаланып дәстүрлі шаруашылық қызмет түрлерін жіктеу
		Қолөнер мен кәсіптер	11.1.3.4 этнографиялық материалдардың қазақтарда қолөнер мен кәсіптердің дамуын сипаттау
	Дала мен қала: өзара қарым-қатынас және өзара әсері	Қазақстан қала мәдениетінің дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлі	11.1.2.1 картаны пайдаланып, Ұлы Жібек жолының Қазақстан аумағындағы бағыттары мен жолдарын зерттеу; 11.1.2.2 Қазақстан аумағында қалалардың пайда болуы мен дамуындағы Ұлы Жібек жолының рөлін талдау
		Экономикалық және мәдени өзара қарым-қатынас және өзара әсері	11.1.2.3 сауда-экономикалық қарым-қатынастар жүйесінде көшпелі және отырықшы халықтың өзара қарым-қатынасын сипаттау; 11.1.2.4 дереккөздер негізінде көшпелі және отырықшы халықтың мәдени өзара әсерін анықтау
	Қазақстанның қазіргі замандағы әлеуметтік-экономикалық дамуы	XX ғасырдағы Қазақстан экономикасының дамуы	11.1.3.1 Қазақстанның экономикалық даму ерекшеліктерін талдау үшін "экономикалық жүйе", "дәстүрлі (аграрлы) экономика", "жоспарлы (социалистік) экономика" ұғымдарын пайдалану; 11.1.3.2 XX ғасырда Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық даму бағыттарын анықтаған факторларды талдау
		Қазақстан	11.1.3.3 Қазақстан Республикасы экономикасының

		Республикасының экономикасының дамуы	даму кезеңдерін талдау, олардың ерекшеліктерін анықтау; 11.1.4.4 мемлекеттік стратегиялар мен бағдарламалардың мазмұнын зерттеу және Қазақстан Республикасы әлеуметтік-экономикалық даму болашағын болжау
	Қайталау		
2-тоқсан			
Саяси-құқықтық процесстер	Қазақстанда полиэтникалық қоғамның қалыптасу тарихы	Қазақстан халқының моноэтникалық құрамының өзгеруі (XVIII ғасыр - XX ғасырдың басы)	11.2.1.1 Қазақстанның этникалық құрамының өзгеру үрдісін түсіндіру үшін "аграрлық саясат", "көші-қон саясаты", "моноэтностық құрам" ұғымдарын пайдалану; 11.2.1.2 Қазақстан аумағындағы халықтың этникалық құрамының өзгеру кезеңдерін зерттеу
		Кенестік кезеңде Қазақстанда полиэтникалық қоғамның қалыптасуы	11.2.1.3 Қазақстанның этникалық құрамының өзгеру үрдісін түсіндіру үшін "депортация", "арнайы қонысаударылған дар", "полиэтникалық қоғам", "ұлттық саясат", "интернационализм" ұғымдарын пайдалану; 11.2.1.2 Қазақстанда халықтың этникалық құрамының өзгеру кезеңдерін зерттеу
	Қазақстан Республикасының этносаралық қатынастар саласындағы саясаты	Қазақстан Республикасының көші-қон саясаты	11.2.2.1 көші-қон саясатының ерекшеліктерін анықтау үшін "көші-қон", "эмиграция", "иммиграция", "репатриант", "диаспора", "ирридента" ұғымдарын пайдалану; 11.2.2.2 Қазақстандық заңнаманың және мемлекеттік бағдарламалардың негізінде көші-қон саясатының негізгі бағыттары мен басымдықтарын түсіндіру
		Ұлтаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық моделі	11.2.2.3 мемлекеттік стратегияларды және бағдарламаларды зерттеу негізінде ұлтаралық және конфессияаралық келісімнің қазақстандық үлгісін бағалау
		Қазақстанның саяси-әлеуметтік және мәдени өміріндегі Қазақстан халқы Ассамблеясының рөлі	11.2.2.4 Ұлттық бірлікті және қазақстандық бірегейлікті нығайтудағы Қазақстан халқы Ассамблеясының рөлін сипаттау
	Қайталау		
3-тоқсан			
Қоғамдық-саяси ойдың дамуы	Қазақстандағы әлеуметтік-саяси ойдың эволюциясы	Қоғамдық-саяси ойдың бастауы және дамуы	11.3.1.1 Ежелгі және ортағасырлық Қазақстанның тарихи тұлғаларының қоғамдық-саяси идеяларын анықтау; 11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
		Қазақ хандығы дәуіріндегі	11.3.1.3 Қазақ хандығы дәуіріндегі тарихи

		қоғамдық-саяси ойдың дамуы	тұлғалардың қоғамдық-саяси идеяларын анықтау; 11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
		"Зарзаман" ағымы өкілдерінің идеологиялық құндылықтары	11.3.1.4 Қазақ ұлттық мемлекеттілігінің тарихи тағдыры туралы "Зар-заман" өкілдерінің идеяларын түсіндіру; 11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
		XIX ғасырдағы қазақ ағартушыларының қоғамдық-саяси көзқарастары	11.3.1.5 XIX ғасырдағы қазақ ағартушыларының қоғамдық-саяси қызметін талдау; 11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
"Алаш" –қоғамдық ой және ұлттық идея		"Алаш" ұлттық идеясының тұжырымдамалық негіздері	11.3.2.1 "Алаш" ұлттық идеясының тарихи негіздерін анықтау
		"Алаш" қозғалысы және қазақ революционер-демократтарының саяси көзқарастары	11.3.2.2 Қазақ мемлекеттілігінің даму жолдары туралы ұлттық зиялылардың қоғамдық-саяси көзқарастарын салыстыру; 11.3.1.2 Қазақстандағы қоғамдық-саяси ойдың дамуына тарихи қайраткерлердің қосқан үлесін бағалау
"Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясы - XXI ғасырдағы Қазақстан қоғамын біріктіруші негіз		"Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының тарихи негізі	11.3.3.1 "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының тарихи негіздерін анықтау
		Қазақстан қоғамының жалпыұлттық құндылықтары	11.3.3.2 "Мәңгілік Ел – патриоттық актісін" және "Қазақстандық бірегейлікті және бірлікті нығайту және дамыту тұжырымдамасын" зерттеу негізінде мемлекеттің идеология саласындағы саясатын түсіндіру
	Қайталау		

4-тоқсан

Білім мен ғылымның дамуы	Ортағасырлық Қазақстанның ғылыми мұрасы	Ортағасырлық Қазақстандағы ғылымның дамуы	11.4.1.1 ғылымның дамуына Қазақстан ортағасырлық ғалымдардың қосқан үлесін зерттеу
	XVIII-XX ғасырлардағы Қазақстандағы білім мен ғылымның дамуы	XVIII-XX ғасырдың басында Қазақстандағы зерттеулер	11.4.2.1 XVIII-XX ғасырдың басында зерттеушілердің еңбектерін зерделеу негізінде Қазақстандағы ғылымды дамытуға қосқан үлесін бағалау
		XIX - XX ғасырдың басында Қазақстандағы оқу орындарының қызметі	11.4.2.2 XIX-XX ғасырдың басындағы Қазақстан аумағында оқу орындардың дамуындағы өзгерістер мен сабақтастықты анықтау; 11.4.2.3 XIX-XX ғасырдың басындағы Қазақстанда өмір сүрген білім беру мекемелерін қызметтік ерекшеліктеріне сәйкес жіктеу

	Кеңестік білім беру жүйесінің жетістіктері мен қайшылықтары	11.4.2.4 Кеңестік білім беру жүйесінің даму ерекшеліктерін анықтау үшін "сауатсыздықты жою", "қызыл отау", "мұғалімдер институты", "мектептегі білім беру", "кәсіби білім беру", "жоғары оқу орындары" ұғымдарын пайдалану; 11.4.2.5 Қазақстандағы кеңестік білім беру жүйесін реформалауды талдау, жетістіктері мен қайшылықтарын анықтау
	Қазақ КСР Ғылым академиясы – КСРО-ның ірі ғылыми орталығы	11.4.2.6 Кеңестік кезеңдегі ғылымның дамуына Қазақстанның көрнекті ғалымдарының қосқан үлесін бағалау; 11.4.2.7 Кеңестік саяси жүйе жағдайында Қазақстан ғылымы дамуының қиындықтарын және қарама-қайшылықтарын талдау
Бүгінгі таңдағы Қазақстандағы білім және ғылым жүйесі	Қазақстан Республикасы білімі мен ғылымы дамуының мәселелері мен болашағы	11.4.3.1 Қазақстан Республикасының стратегиялары мен бағдарламаларын зерттеу негізінде білім және ғылым жүйесін жаңартудың алғышарттары мен маңызын талдау; 11.4.3.2 әлемдік білім және ғылым кеңістігіне ену үшін инновациялық ғылыми және білім беру ұйымдарын құрудың маңыздылығын бағалау
Қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 31-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 630-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Жалпы орта білім беру деңгейінде "Алгебра және анализ бастамалары" пәнін оқыту маңызды болып табылады, себебі оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру үшін неғұрлым тиімді әдістерді ұсынады және логикалық, абстрактілік, кеңістіктік, сыни ойлау қабілетін дамытуға ықпал етеді, шынайылықты танудың ғылыми әдістерін меңгереді, математиканың практикалық маңыздылығын жете түсінеді. Пайымдаулардағы қорытындыларды

негіздеуде математикалық тілдің қолдану қажеттілігі оқушылардан математикалық терминологияны, логикалық конструкциялар мен таңбаларды еркін пайдалануын талап етеді, адамның жалпы мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

3. Мақсаты: практикалық іс-әрекетте қолдануға, басқа пәндерді игеруге, білім алуды жалғастыруға қажетті математикалық білімді оқушылардың меңгеруі; жалпы адами құндылықтар және ұлттық мәдениеттің озық салт-дәстүрлер негізінде оқушылардың зияткерлігін дамыту.

4. Міндеттері:

Бағдарламаның "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын әрі қарай қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

математикалық тіл мен негізгі математикалық заңдарды қолдану дағдыларын дамытуға ықпал ету;

әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде санды қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге жәрдем беру;

нақты процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді құру және интерпретациялау дағдыларын дамыту;

әртүрлі теориялық облыстар мен практикалық іс-әрекеттерде зерттеулер және есептер шешу үшін математикалық әдістерді қолданудың дағдыларын дамыту;

логикалық және сын тұрғысынан ойлау, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

коммуникативтік, әртүрлі дереккөздерден ақпаратты іздеу және қолдану дағдыларын дамыту;

өздігінен, топта жұмыс істеуге қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

қоғамның ілгерілеуі үшін математиканың маңыздылығын түсінуін қамтамасыз ету;

математиканы оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

5. "Алгебра және анализ бастамалары" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат;

11-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында – 102 сағат.

6. 10-сыныпқа арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-9-сыныптардағы алгебра курсың қайталау;

2) "Функция, оның қасиеттері және графигі". Функция және оның берілу тәсілдері. Функциялардың графиктерін түрлендіру. Функцияның қасиеттері. Күрделі және кері функция ұғымдары;

3) "Тригонометриялық функциялар". Тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері. Тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен салу;

4) "Кері тригонометриялық функциялар". Арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс. Кері тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері;

5) "Тригонометриялық теңдеулер". Қарапайым тригонометриялық теңдеулер. Тригонометриялық теңдеулер және олардың жүйелерін шешу әдістері;

6) "Тригонометриялық теңсіздіктер". Тригонометриялық теңсіздіктерді шешу;

7) "Ықтималдық". Комбинаторика элементтері және оларды оқиғалардың ықтималдықтарын табуда қолданылуы. Жуықтап есептеулер үшін Ньютон биномы (натурал көрсеткішті). Оқиға ықтималдығы және оның қасиеттері. Шартты ықтималдық. Ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелері;

8) "Функцияның шегі және үзіліссіздігі". Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегі. Функция графигінің асимптоталары. Сан тізбегінің шегі. Функцияның нүктедегі және жиындағы үзіліссіздігі. Шектерді табу;

9) "Туынды". Туындының анықтамасы. Функция дифференциалы ұғымы. Туынды табу ережелері. Күрделі функция туындысы. Тригонометриялық функциялардың туындылары. Туындының физикалық және геометриялық мағынасы. Функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуі;

10) "Туындының қолданылуы". Функцияның өсу және кему белгілері. Функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелері. Туындының көмегімен функцияны зерттеу және графигін салу. Функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндері;

11) "Кездейсоқ шамалар және олардың сандық сипаттамалары". Кездейсоқ шамалар. Дискретті кездейсоқ шамалар. Үзіліссіз кездейсоқ шама ұғымы. Дискретті кездейсоқ шамалардың сандық сипаттамалары. Дискретті кездейсоқ шамалардың үлестірім түрлері;

12) 10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсың қайталау.

7. 11-сыныпқа арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 10-сыныптағы математика курсы қайталау;

2) "Алғашқы функция және интеграл". Алғашқы функция және анықталмаған интеграл. Анықталмаған интеграл қасиеттері. Қисықсыздықты трапеция және оның ауданы. Анықталған интеграл. Анықталған интегралдың геометриялық және физикалық есептерді шығаруда қолданылуы;

3) "Математикалық статистика элементтері". Бас жиын және таңдама. Дискретті және интервалды вариациялық қатарлар. Кездейсоқ шаманың сандық сипаттамаларын таңдамалар бойынша бағалау;

4) "Дәрежелер және түбірлер. Дәрежелік функция". n -ші дәрежелі түбір және оның қасиеттері. Рационал көрсеткішті дәреже. Рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Иррационал өрнектерді түрлендіру. Дәрежелік функция, оның қасиеттері және графигі. Нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысы мен алғашқы функциясы;

5) "Иррационал теңдеулер мен теңсіздіктер". Иррационал теңдеулер мен олардың жүйелері. Иррационал теңсіздіктер;

6) "Көрсеткіштік және логарифмдік функциялар". Көрсеткіштік функция, оның қасиеттері және графигі. Санның логарифмі және оның қасиеттері. Логарифмдік функция, оның қасиеттері және графигі. Көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралы. Логарифмдік функцияның туындысы;

7) "Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер". Көрсеткіштік теңдеулер және олардың жүйелері. Көрсеткіштік теңсіздіктер. Логарифмдік теңдеулер және олардың жүйелері. Логарифмдік теңсіздіктер;

8) 10-11-сыныптардағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау.

8. Оқу пәнінің мазмұны төрт бөлімді қамтиды: "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ".

9. "Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру;

2) Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) Тригонометрия.

10. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Комбинаторика негіздері;

2) Ықтималдықтар теориясының негіздері;

3) Статистика және деректерді талдау.

11. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) Математикалық анализ бастамалары;
- 2) Математикалық тіл және математикалық модель;
- 3) Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару.

3 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

13. Білім алушыларға қойылатын талаптар:

1-бөлім. "Алгебра"		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Алгебралық өрнектер және түрлендірулер	10.1.1.	11.1.1.
		11.1.1.1 - n -ші дәрежелі түбір және n -ші дәрежелі арифметикалық түбір анықтамасын білу; 11.1.1.2 - n -ші дәрежелі түбір қасиеттерін білу; 11.1.1.3 - рационал көрсеткішті дәреже анықтамасын және қасиеттерін білу; 11.1.1.4 - алгебралық өрнектерді түрлендіру үшін рационал көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 11.1.1.5 - иррационал өрнектерді түрлендіру үшін n -ші дәрежелі түбір қасиеттерін қолдану;
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	10.1.2.	11.1.2.
		11.1.2.1 - иррационал теңдеудің анықтамасын білу, оның мүмкін мәндер жиынын анықтай алу; 11.1.2.2 - теңдеудің екі жағын бірдей n -ші дәрежеге шығару әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.3 - айнымалыны алмастыру әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.4 - иррационал теңдеулер жүйелерін шеше алу; 11.1.2.5 - иррационал теңсіздіктерді шеше алу; 11.1.2.6 - көрсеткіштік теңдеулерді шешу әдістерін білу және қолдану; 11.1.2.7 - көрсеткіштік теңдеулер жүйелерін шеше білу; 11.1.2.8 - көрсеткіштік теңсіздіктер шеше білу; 11.1.2.9 - логарифмдік теңдеулерді шешу әдістерін білу және қолдану; 11.1.2.10- логарифмдік теңдеулер жүйелерін шеше білу; 11.1.2.11 - логарифмдік теңсіздіктер шеше білу;
3. Тригонометрия	10.1.3.	11.1.3.
	10.1.3.1 тригонометриялық функциялар анықтамаларын,	

қасиеттерін білу және олардың графиктерін сала білу;

10.1.3.2 - тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен сала білу;

10.1.3.3 - арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс анықтамаларын білу және олардың мәндерін таба білу;

10.1.3.4 - кері тригонометриялық функциялардың анықтамалары мен қасиеттерін білу;

10.1.3.5 - қарапайым тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;

10.1.3.6 - тригонометриялық теңдеулерді көбейткіштерге жіктеу арқылы шешу;

10.1.3.7 - квадрат теңдеуге келтірілетін тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;

10.1.3.8 - тригонометриялық теңдеулерді тригонометриялық өрнектерді түрлендіру формулаларын қолдану арқылы шеше алу;

10.1.3.9 - біртекті тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;
 10.1.3.10 - тригонометриялық теңдеулерді тригонометриялық функциялардың дәрежесін төмендету формулалары арқылы шеше алу;
 10.1.3.11 - тригонометриялық теңдеулерді қосымша аргумент енгізу әдісі арқылы шеше алу;
 10.1.3.12 - тригонометриялық теңдеулерді универсал алмастыру арқылы шеше алу;
 10.1.3.13 - тригонометриялық теңдеулер жүйелерін шеше алу;
 10.1.3.14 - қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу;
 10.1.3.15 - тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу;

2-бөлім. "Статистика және ықтималдықтар теориясы"

Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Комбинаторика негіздері	10.2.1.	11.2.1.
	10.2.1.1 қайталанатын "алмастырулар", "орналастырулар", "терулер" ұғымдарын ажырата білу; 10.2.1.2 қайталанбалы	

	<p>алмастырулар, орналастырулар және терулерді есептеу үшін формулаларды қолдану; 10.2.1.3 - жуықтап есептеулер үшін Ньютон биномын (натурал көрсеткішпен) қолдану;</p>	
<p>2. Ықтималдықтар теориясының негіздері</p>	<p>10.2.2. 10.2.2.1 - кездейсоқ оқиға ұғымын, кездейсоқ оқиға түрлерін білу және оларға мысалдар келтіру; 10.2.2.2 - ықтималдықтар қасиеттерін қолданып, кездейсоқ оқиғалардың ықтималдығын есептеу; 10.2.2.3 - ықтималдықтарды қосу ережелерін түсіну және қолдану * $P(A + B) = P(A) + P(B)$ * $P(A + B) = P(A) + P(B) - P(A \cdot B)$; 10.3.2.4 - ықтималдықтарды көбейту ережелерін түсіну және қолдану * $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(B)$ * $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(A B) = P(B) \cdot P(B A)$; 10.2.2.5 - кездейсоқ шаманың не екенін түсіну және кездейсоқ шамаларға мысалдар келтіру; 10.2.2.6 - дискретті және үзіліссіз кездейсоқ шамалардың анықтамаларын білу және оларды</p>	<p>11.2.2.</p>

	ажырата алу; 10.2.2.7 - кейбір дискретті кездейсоқ шамалардың үлестірім заңы кестесін құру; 10.2.2.8 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімі ұғымын және оның қасиеттерін білу; 10.2.2.9 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімін есептеу; 10.2.2.10 - дискретті кездейсоқ шаманың дисперсиясы мен орташа квадраттық (стандартты) ауытқуын есептеу;	
3. Статистика және деректерді талдау	10.2.3.	11.2.3.
		11.2.3.1 - дискретті және интервалдық вариациялық қатарларды құрастыру үшін таңдаманы өңдеу; 11.2.3.2 - берілген шартқа сәйкес вариациялық қатарлардың деректерін талдау; 11.2.3.3 - таңдама бойынша кездейсоқ шамалардың сандық сипаттамаларын бағалау;
3-бөлім. "Математикалық модельдеу мен анализ"		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Математикалық анализ бастамалары	10.3.1.	11.3.1.
	10.3.1.1 - функция анықтамасын және берілу тәсілдерін білу; 10.3.1.2 - функция графигіне түрлендірулер орындай алу (параллель көшіру, сығу және созу); 10.3.1.3 - функция қасиеттерін анықтай алу; 10.3.1.4 - функцияның берілген графигі бойынша оның қасиеттерін: 1) функцияның	11.3.1.1 - алғашқы функция және анықталмаған интеграл анықтамаларын білу; 11.3.1.2 - анықталмаған интеграл қасиеттерін білу және қолдану; 11.3.1.3 - негізгі анықталмаған интегралдарды

<p>анықталу облысы; 2) функцияның мәндер жиыны; 3) функцияның нөлдері; 4) функцияның периодтылығы; 5) функцияның бірсарындылық аралықтары; 6) функцияның таңбатұрақтылық аралықтары; 7) функцияның ең үлкен және ең кіші мәндері; 8) функцияның жұптылығы, тақтылығы; 9) функцияның шектелгендігі;</p>	$1. \int k dx = kx + C$ $2. \int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C, n \neq -1;$ $3. \int \cos x dx = \sin x + C;$ $4. \int \sin x dx = -\cos x + C;$ $5. \int \frac{dx}{\cos^2 x} = \operatorname{tg} x + C;$ $6. \int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\operatorname{ctg} x + C$
<p>10) функция үзіліссіздігі; 11) функцияның экстремумдары сипаттай алу; 10.3.1.5 - кері функцияның анықтамасын білу және берілген функцияға кері функцияны табу және өзара кері функциялар графиктерінің орналасу қасиетін білу; 10.3.1.6 - $f(g(x))$ күрделі функциясын ажырата білу және функциялар композициясын құру; 10.3.1.7 - функцияның нүктедегі шегінің анықтамасын білу және оны есептеу; 10.3.1.8 - функцияның шексіздіктегі шегінің анықтамасын білу</p>	<p>білу және оларды есептер шығаруда қолдану; 11.3.1.4 - қисықсызықты трапецияның анықтамасын білу және оның ауданын табу үшін Ньютон – Лейбниц формуласын қолдану; 11.3.1.5 - анықталған интеграл ұғымын білу, анықталған интегралды есептей білу; 11.3.1.6 - берілген сызықтармен шектелген жазық фигураның ауданын есептеу; 11.3.1.7 - айналу денесінің көлемін анықталған интеграл көмегімен есептеу формуласын білу және қолдану; 11.3.1.8 - нақты көрсеткішті дәрежелік функция анықтамасын білу; дәреже көрсеткішіне тәуелді дәрежелік функция графигін салу; 11.3.1.9 - дәрежелік функция қасиеттерін білу; 11.3.1.10 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысын табу ережелерін білу және қолдану; 11.3.1.11 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның интегралын табу ережесін білу; 11.3.1.12 көрсеткіштік функцияның анықтамасын білу және оның графигін салу; 11.3.1.13 көрсеткіштік функция қасиеттерін есептер шығаруда қолдану; 11.3.1.14 сан логарифмі, ондық және натурал логарифмдер анықтамаларын білу; 11.3.1.15 логарифм қасиеттерін білу және оны логарифмдік өрнектерді түрлендіруде қолдану; 11.3.1.16 логарифмдік функцияның анықтамасын біл; 11.3.1.17 логарифмдік функция қасиеттерін білу</p>

және оны есептеу;	және	қолдану;
10.3.1.9 - функция графигіне жүргізілген асимптотаның анықтамасын білу және асимптоталардың теңдеулерін құра білу;	11.3.1.18 көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралын	табу;
10.3.1.10 - функцияның шексіздіктегі шегінің қасиеттерін қолданып сан тізбектерінің шектерін табу;	11.3.1.19 логарифмдік функцияның туындысын табу;	
10.3.1.11 - функцияның нүктедегі үзіліссіздігінің және функцияның жиындағы үзіліссіздігінің анықтамаларын білу;		
10.3.1.12 - үзіліссіз функциялардың қасиеттерін білу және оларды функция үзіліссіздігін дәлелдеуде қолдану;		
10.3.1.13 - аргумент өсімшесі мен функция өсімшесінің анықтамаларын білу;		
10.3.1.14 - функция туындысының анықтамасын білу және анықтама бойынша функцияның туындысын табу;		
10.3.1.15 - тұрақты функцияның және дәрежелік функцияның туындыларын табу;		
10.3.1.16 - функция дифференциалы анықтамасын және дифференциалдың		

геометриялық
мағынасын білу;
10.3.1.17 - функция
дифференциалын
табу;
10.3.1.18 -
дифференциалдауды
ң ережелерін білу
және қолдану;
10.3.1.19 - күрделі
функцияның
туындысын табу;
10.3.1.20 -
тригонометриялық
функциялардың
туындыларын табу;
10.3.1.21 - берілген
нүктеде функция
графикіне
жүргізілген жанама
теңдеуін құру;
10.3.1.22 -
функцияның
аралықта өсуінің
(кемуінің) қажетті
және жеткілікті
шартын білу;
10.3.1.23 -
функцияның өсу
(кему) аралықтарын
табу;
10.3.1.24 -
функцияның
кризистік
нүктелерінің және
экстремум
нүктелерінің
анықтамаларын,
функция
экстремумының бар
болу шартын білу;
10.3.1.25 -
функцияның
кризистік нүктелері
мен экстремум
нүктелерін табу;
10.3.1.26 -
туындының
көмегімен
функцияның
қасиеттерін зерттеу
және оның графикін

	салу; 10.3.1.27 - функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндерін табу;	
2. Математикалық тіл және математикалық модель	10.3.2.	11.3.2.
	10.3.2.1 - туындының геометриялық мағынасын білу; 10.3.2.2 - туындының физикалық мағынасын білу;	11.3.2.1 - анықталған интегралды жұмыс пен арақашықтықты есептеуге берілген физикалық есептерді шығару үшін қолдану; 11.3.2.2 - математикалық статистиканың негізгі терминдерін білу және түсіну;
3. Математикалық модельдеудің көмегімен есеп шығару	10.3.3.	11.3.3.
	10.3.3.1 - туындының физикалық мағынасына сүйене отырып, қолданбалы есептер шығару; 10.3.3.2 - туындының геометриялық мағынасын қолданып есептер шығару; 10.3.3.3 - функцияның ең үлкен (ең кіші) мәндерін табуға байланысты қолданбалы есептер шығару;	

14. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

15. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған жаратылыстану-математикалық бағыттағы "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

10-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-9-сыныптардағы алгебра курсы қайталау		
Функция, оның қасиеттері және графигі	Функция және оның берілу тәсілдері. Функциялардың графиктерін түрлендіру	10.3.1.1 - функция анықтамасын және берілу тәсілдерін білу; 10.3.1.2 - функция графигіне түрлендірулер орындай алу (параллель көшіру, сығу және созу);
	Функцияның қасиеттері	10.3.1.3 - функция қасиеттерін анықтай алу; 10.3.1.4 - функцияның берілген графигі бойынша оның қасиеттерін: 1) функцияның анықталу облысы; 2) функцияның мәндер жиыны; 3) функцияның нөлдері; 4) функцияның периодтылығы; 5) функцияның бірсарындылық аралықтары; 6) функцияның таңбатұрақтылық аралықтары; 7) функцияның ең үлкен және ең кіші мәндері; 8) функцияның жұптылығы, тақтылығы; 9) функцияның шектелгендігі; 10) функция үзіліссіздігі; 11) функцияның экстремумдары сипаттай алу;
	Күрделі және кері функция ұғымдары	10.3.1.5 - кері функцияның анықтамасын білу және берілген функцияға кері функцияны табу және өзара кері функциялар графиктерінің орналасу қасиетін білу; 10.3.1.6 - $f(g(x))$ күрделі функциясын ажырата білу және функциялар композициясын құру;
Тригонометриялық функциялар	Тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері	10.1.3.1 - тригонометриялық функциялар анықтамаларын, қасиеттерін білу және олардың графиктерін сала білу;
	Тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен салу	10.1.3.2 - тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен сала білу;
Кері тригонометриялық функциялар	Арксинус, арккосинус, арктангенс және арккотангенс	10.1.3.3 - арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс анықтамаларын білу және олардың мәндерін таба білу;
	Кері тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері	10.1.3.4 - кері тригонометриялық функциялардың анықтамалары мен қасиеттерін білу;
2-тоқсан		
Тригонометриялық теңдеулер	Қарапайым тригонометриялық теңдеулер	10.1.3.5 - қарапайым тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;

	Тригонометриялық теңдеулер және олардың жүйелерін шешу әдістері	<p>10.1.3.6 - тригонометриялық теңдеулерді көбейткіштерге жіктеу арқылы шешу;</p> <p>10.1.3.7 - квадрат теңдеуге келтірілетін тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;</p> <p>10.1.3.8 - тригонометриялық теңдеулерді тригонометриялық өрнектерді түрлендіру формулаларын қолдану арқылы шеше алу;</p> <p>10.1.3.9 - біртекті тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;</p> <p>10.1.3.10 - тригонометриялық теңдеулерді тригонометриялық функциялардың дәрежесін төмендету формулалары арқылы шеше алу;</p> <p>10.1.3.11 - тригонометриялық теңдеулерді қосымша аргумент енгізу әдісі арқылы шеше алу;</p> <p>10.1.3.12 - тригонометриялық теңдеулерді универсал алмастыру арқылы шеше алу;</p> <p>10.1.3.13 - тригонометриялық теңдеулер жүйелерін шеше алу;</p>
Тригонометриялық теңсіздіктер	Тригонометриялық теңсіздіктерді шешу	<p>10.1.3.14 - қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу;</p> <p>10.1.3.15 - тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу;</p>
Ықтималдық	Комбинаторика элементтері және оларды оқиғалардың ықтималдықтарын табуда қолданылуы. Жуықтап есептеулер үшін Ньютон биномы	<p>10.2.1.1 - қайталанптын "алмастырулар", "орналастырулар", "терулер" ұғымдарын ажырата білу;</p> <p>10.2.1.2 - қайталанатын алмастырулар, орналастырулар және терулерді есептеу үшін формулаларды қолдану;</p> <p>10.2.1.3 - жуықтап есептеулер үшін Ньютон биномын (натурал көрсеткішпен) қолдану;</p>
	Оқиға ықтималдығы және оның қасиеттері	<p>10.2.2.1 - кездейсоқ оқиға ұғымын, кездейсоқ оқиға түрлерін білу және оларға мысалдар келтіру;</p> <p>10.2.2.2 - ықтималдықтар қасиеттерін қолданып, кездейсоқ оқиғалардың ықтималдығын есептеу;</p>
	Шартты ықтималдық. Ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелері	<p>10.3.2.3 - ықтималдықтарды қосу ережелерін түсіну және қолдану</p> <p>* $P(A + B) = P(A) + P(B) - P(A \cdot B)$;</p> <p>10.3.2.4 - ықтималдықтарды көбейту ережелерін түсіну және қолдану</p> <p>* $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(B)$;</p> <p>* $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(B) = P(B)P(A)$;</p>
3-тоқсан		
Функцияның шегі және үзіліссіздігі	Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегі	<p>10.3.1.7 - функцияның нүктедегі шегінің анықтамасын білу және оны есептеу;</p> <p>10.3.1.8 - функцияның шексіздіктегі шегінің анықтамасын білу және оны есептеу;</p>
	Функция графигінің асимптоталары	10.3.1.9 - функция графигіне жүргізілген асимптотаның анықтамасын білу және асимптоталардың теңдеулерін құра білу;
	Сан тізбегінің шегі	10.3.1.10 - функцияның шексіздіктегі шегінің қасиеттерін қолданып сан тізбектерінің шектерін табу;
	Функцияның нүктедегі және жиындағы үзіліссіздігі	<p>10.3.1.11 - функцияның нүктедегі үзіліссіздігінің және функцияның жиындағы үзіліссіздігінің анықтамаларын білу;</p> <p>10.3.1.12 - үзіліссіз функциялардың қасиеттерін білу және оларды функция үзіліссіздігін дәлелдеуде қолдану;</p>
Туынды	Туындының анықтамасы	<p>10.3.1.13 - аргумент өсімшесі мен функция өсімшесінің анықтамаларын білу;</p> <p>10.3.1.14 - функция туындысының анықтамасын білу және анықтама</p>

		бойынша функцияның туындысын табу; 10.3.1.15 - тұрақты функцияның және дәрежелік функцияның туындыларын табу;
	Функция дифференциалы ұғымы	10.3.1.16 - функция дифференциалы анықтамасын және дифференциалдың геометриялық мағынасын білу; 10.3.1.17 - функция дифференциалын табу;
	Туынды ережелері табу	10.3.1.18 - дифференциалдаудың ережелерін білу және қолдану;
	Күрделі функция туындысы	10.3.1.19 - күрделі функцияның туындысын табу;
	Тригонометриялық функциялардың туындылары	10.3.1.20 - тригонометриялық функциялардың туындыларын табу;
	Туындының физикалық және геометриялық мағынасы	10.3.2.1 - туындының геометриялық мағынасын білу; 10.3.2.2 - туындының физикалық мағынасын білу; 10.3.3.1 - туындының физикалық мағынасына сүйене отырып, қолданбалы есептер шығару; 10.3.3.2 - туындының геометриялық мағынасын қолданып есептер шығару;
	Функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуі	10.3.1.21 - берілген нүктеде функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін құру;
4-тоқсан		
Туындының қолданылуы	Функцияның өсу және кему белгілері	10.3.1.22 - функцияның аралықта өсуінің (кемуінің) қажетті және жеткілікті шартын білу; 10.3.1.23 - функцияның өсу (кему) аралықтарын табу;
	Функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелері	10.3.1.24 - функцияның кризистік нүктелерінің және экстремум нүктелерінің анықтамаларын, функция экстремумының бар болу шартын білу; 10.3.1.25 - функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелерін табу;
	Туындының көмегімен функцияны зерттеу және графигін салу.	10.3.1.26 - туындының көмегімен функцияның қасиеттерін зерттеу және оның графигін салу;
	Функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндері	10.3.1.27 - функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндерін табу; 10.3.3.3 - функцияның ең үлкен (ең кіші) мәндерін табуға байланысты қолданбалы есептер шығару;
Кездейсоқ шамалар және олардың сандық сипаттамалары	Кездейсоқ шамалар	10.2.2.5 - кездейсоқ шаманың не екенін түсіну және кездейсоқ шамаларға мысалдар келтіру;
	Дискретті кездейсоқ шамалар	10.3.2.6 - дискретті және үзіліссіз кездейсоқ шамалардың анықтамаларын білу және оларды ажырата алу; 10.3.2.7 - кейбір дискретті кездейсоқ шамалардың үлестірім заңы кестесін құру;
	Үзіліссіз кездейсоқ шама ұғымы	10.3.2.8 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімі ұғымын және оның қасиеттерін білу;
	Дискретті кездейсоқ шамалардың сандық	10.3.2.9 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімін есептеу; 10.3.2.10 - дискретті кездейсоқ шаманың дисперсиясы мен орташа

	сипаттамалары	квадраттық (стандартты) ауытқуын есептеу;
10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау		

11-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау		
Алғашқы функция және интеграл	Алғашқы функция және анықталмаған интеграл. Анықталмаған интеграл қасиеттері	11.3.1.1 - алғашқы функция және анықталмаған интеграл анықтамаларын білу; 11.3.1.2 - анықталмаған интеграл қасиеттерін білу және қолдану; 11.3.1.3 - негізгі анықталмаған интегралдарды
		$1. \int k dx = kx + C$ $2. \int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C, n \neq -1;$ $3. \int \cos x dx = \sin x + C;$ $4. \int \sin x dx = -\cos x + C;$ $5. \int \frac{dx}{\cos^2 x} = \operatorname{tg} x + C;$ $6. \int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\operatorname{ctg} x + C$
		білу және оларды есептер шығаруда қолдану;
	Қисықсыздықты трапеция және оның ауданы. Анықталған интеграл.	11.3.1.4 - қисықсыздықты трапецияның анықтамасын білу және оның ауданын табу үшін Ньютон – Лейбниц формуласын қолдану;
	Анықталған интегралдың геометриялық және физикалық есептерді шығаруда қолданылуы	11.3.1.5 - анықталған интеграл ұғымын білу, анықталған интегралды есептей білу; 11.3.1.6 - берілген сызықтармен шектелген жазық фигураның ауданын есептеу; 11.3.1.7 - айналу денесінің көлемін анықталған интеграл көмегімен есептеу формуласын білу және қолдану; 11.3.2.1 - анықталған интегралды жұмыс пен арақашықтықты есептеуге

		берілген физикалық есептерді шығару үшін қолдану;
Математикалық статистика элементтері	Бас жиын және таңдама	11.3.2.2 - математикалық статистиканың негізгі терминдерін білу және түсіну;
	Дискретті және интервалды вариациялық қатарлар	11.2.3.1 - дискретті және аралық вариациялық қатарларды құрастыру үшін таңдаманы өңдеу;
	Кездейсоқ шаманың сандық сипаттамаларын таңдамалар бойынша бағалау	11.2.3.2 - берілген шартқа сәйкес вариациялық қатарлардың деректерін талдау; 11.2.3.3 - таңдама бойынша кездейсоқ шамалардың сандық сипаттамаларын бағалау;
2-тоқсан		
Дәрежелер мен түбірлер. Дәрежелік функция	n-ші дәрежелі түбір және оның қасиеттері	11.1.1.1 - n-ші дәрежелі түбір және n-ші дәрежелі арифметикалық түбір анықтамасын білу; 11.1.1.2 - n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін білу;
	Рационал көрсеткішті дәреже. Рационал көрсеткішті дәрежесі өрнектерді түрлендіру.	11.1.1.3 - рационал көрсеткішті дәреже анықтамасын және қасиеттерін білу; 11.1.1.4 - алгебралық өрнектерді түрлендіру үшін рационал көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Иррационал өрнектерді түрлендіру.	11.1.1.5 - иррационал өрнектерді түрлендіру үшін n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін қолдану;
	Дәрежелік функция, оның қасиеттері мен графигі	11.1.1.8 - нақты көрсеткішті дәрежелік функция анықтамасын білу; дәреже көрсеткішіне тәуелді дәрежелік функция графигін салу; 11.2.1.9 - дәрежелік функция қасиеттерін білу;
	Нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысы мен интегралы	11.2.1.10 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысын табу ережелерін білу және қолдану; 11.2.1.11 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның интегралын табу ережесін білу және қолдану;
3-тоқсан		
Иррационал теңдеулер мен теңсіздіктер	Иррационал теңдеулер мен олардың жүйелері	11.1.2.1 - иррационал теңдеудің анықтамасын білу, оның мүмкін мәндер жиынын анықтай алу; 11.1.2.2 - теңдеудің екі жағын бірдей n-ші дәрежеге шығару әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.3 - айнымалыны алмастыру әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.4 - иррационал теңдеулер жүйелерін шеше алу;
	Иррационал теңсіздіктер	11.1.2.5 - иррационал теңсіздіктерді шеше алу;

Көрсеткіштік және логарифмдік функциялар	Көрсеткіштік функция, оның қасиеттері және графигі	11.3.1.12 көрсеткіштік функция анықтамасын білу және оның графигін салу; 11.3.1.13 көрсеткіштік функция қасиеттерін есептер шығаруда қолдану;
	Сан логарифмі және оның қасиеттері	11.3.1.14 сан логарифмі, ондық және натурал логарифмдер анықтамаларын білу; 11.3.1.15 логарифм қасиеттерін білу және оны логарифмдік өрнектерді түрлендіруде қолдану;
	Логарифмдік функция, оның қасиеттері және графигі	11.3.1.16 логарифмдік функцияның анықтамасын білу және оның графигін салу; 11.3.1.17 логарифмдік функция қасиеттерін білу және қолдану;
	Көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралы	11.3.1.18 көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралын табу;
	Логарифмдік функцияның туындысы	11.3.1.19 логарифмдік функцияның туындысын табу;
Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер	Көрсеткіштік теңдеулер және олардың жүйелері	11.1.2.6 - көрсеткіштік теңдеулерді шешу әдістерін білу және қолдану; 11.1.2.7 - көрсеткіштік теңдеулер жүйелерін шеше білу;
	Көрсеткіштік теңсіздіктер	11.1.2.8 - көрсеткіштік теңсіздіктер мен олардың жүйелерін шеше білу;
	4-тоқсан	
Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер	Логарифмдік теңдеулер және олардың жүйелері	11.1.2.9 - логарифмдік теңдеулерді шешу әдістерін білу және қолдану; 11.1.2.10 - логарифмдік теңдеулер жүйелерін шеше білу;
	Логарифмдік теңсіздіктер	11.2.2.11 - логарифмдік теңсіздіктер мен олардың жүйелерін шеше білу;
10-11-сыныптардағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау		

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 32-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 631-қосымша

**Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағытындағы 10-11-сыныптары үшін "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер**

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669) сәйкес әзірленген.

2. 10-11-сыныптардағы физика курсының оқу мақсаты - білім алушылардың ғылыми дүниетанымдық негіздерін, әлемнің жаратылыстанымдық-ғылыми бейнесін тұтастай қабылдауын, өмірде маңызды практикалық мәселелерді шешуде табиғат құбылыстарын бақылау, жазу, талдау қабілеттерін қалыптастыру.

3. Мақсатқа сәйкес оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) білім алушылардың әлемнің заманауи физикалық бейнесінің негізінде жатқан заңдылықтар мен принциптер туралы іргелі білімді, табиғатты танудың ғылыми әдістерді меңгеруіне ықпал ету;

2) білім алушылардың интеллектуалдық, ақпараттық, коммуникативтік және рефлексивтік мәдениетін дамытуға, физикалық экспериментті және зерттеу жұмыстарын орындау дағдыларын қалыптастыру;

3) оқу және зерттеу қызметіне жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу;

4) меңгерген дағдыларды табиғат ресурстарын пайдалану мен қоршаған ортаны қорғауда, қоғам мен адам өмірінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуде қолдану.

2-тарау. "Физика" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Физика" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

11-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны 10 бөлімді қамтиды:

механика;

жылу физикасы;

электр және магнетизм;

электромагниттік тербелістер;

электромагниттік толқындар;

оптика;

салыстырмалы теорияның элементтері;

кванттық физика;

нанотехнология және наноматериалдар;

космология.

6. "Механика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

кинематика;

динамика;

статика;

сақталу заңдары;

сұйықтар мен газдардың механикасы.

7. "Жылу физикасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

молекулалы-кинетикалық теория негіздері;

газ заңдары;

термодинамика негіздері;

сұйық және қатты денелер.

8. "Электр және магнетизм" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

электростатика;

тұрақты ток;

әртүрлі ортадағы электр тогы;

магнит өрісі;

электромагниттік индукция.

9. "Электромагниттік тербелістер" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) механикалық тербелістер;

2) электромагниттік тербелістер;

3) айнымалы ток.

10. "Электромагниттік толқындар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) толқындық қозғалыс;

2) электромагниттік толқындар.

11. "Оптика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) толқындық оптика;

2) геометриялық оптика.

12. "Салыстырмалы теорияның элементтері" бөлімі "Салыстырмалы теорияның элементтері" бөлімшесінен тұрады.

13. "Кванттық физика" бөлімі келесі бөлімшесінен тұрады:

1) атомдық және кванттық физика;

2) атом ядросының физикасы.

14. "Нанотехнология және наноматериалдар" бөлімі "Нанотехнология және наноматериалдар" бөлімшесінен тұрады.

15. "Космология" бөлімі "Космология" бөлімшесінен тұрады.

16. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Кинематика". Қазіргі замандағы физиканың рөлі. Физикалық өлшеулер; физикалық шамалардың қателіктері; өлшеулер нәтижесін өңдеу;

Теңудемелі қозғалыс кинематикасының негізгі теңдеулері мен ұғымдары; инвариантты және салыстырмалы физикалық шамалар; Галилейдің салыстырмалылық принципі; қисық сызықты қозғалыс кинематикасы; көкжиекке бұрыш жасай лақтырылған дененің қозғалысы.

№1 Зертханалық жұмыс: көлбеу жазықтық бойымен қозғалатын дененің үдеуін анықтау;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

2) "Динамика". Күштер; күштерді қосу; Ньютон заңдары; бүкіл әлемдік тартылыс заңы; абсолют қатты дененің инерция моменті; импульс моменті; импульс моментінің сақталу заңы және оның кеңістік қасиеттерімен байланысы; айналмалы қозғалыс динамикасының негізгі теңдеуі;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

3) "Статика". Массалар центрі; тепе-теңдік түрлері.

№ 2 Зертханалық жұмыс: бір-біріне бұрыш жасай бағытталған күштерді қосу;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

4) "Сақталу заңдары". Механикадағы импульс пен энергияның сақталу заңдары және олардың кеңістік пен уақыттың қасиеттерімен байланысы;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

5) "Сұйықтар мен газдардың механикасы". Гидродинамика. Сұйықтар мен газдардың ламинарлық және турбуленнттік ағыстары; Үзіліссіздік теңдеуі. Бернулли теңдеуі. Көтергіш күш; Тұтқыр сұйықтың қозғалысы. Стокс формуласы. Денелерді қапталдай ағуы;

№3 Зертханалық жұмыс: тұтқыр сұйықта қозғалатын кішкентай шардың жылдамдығының оның радиусынан тәуелділігін зерттеу;

6) "Газдардың молекулалық- кинетикалық теория негіздері". Газдардың молекулалық кинетикалық теориясының негізгі қағидалары және оның тәжірибелік дәлелдемелері; термодинамикалық жүйелер және термодинамикалық параметрлер; тепе-теңдік және тепе-теңдік емес күйдегі термодинамикалық жүйе; температура - зат бөлшектерінің жылулық қозғалысының орташа кинетикалық энергиясының өлшемі; идеал газ; газдардың молекулалық-кинетикалық теориясының негізгі теңдеуі;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

7) "Газ заңдары". Идеал газ күйінің теңдеуі; изопроцестер; изопроцестер графиктері; Дальтон заңы;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару; молекулалық физиканың заңын компьютерлік модельдеу.

8) "Термодинамика негіздері". Идеал газдың ішкі энергиясы; термодинамикалық жұмыс; жылу мөлшері; жылусыйымдылық; термодинамиканың бірінші заңы; термодинамиканың бірінші заңын изопрцестерге қолдану; адиабаталық процесс, Пуассон теңдеуі; қайтымды және қайтымсыз процестер; энтропия; термодинамиканың екінші заңы; айналмалы үдерістер және оның пайдалы әсер коэффициенті; Карно циклі;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

9) "Сұйық және қатты денелер". Қаныққан және қанықпаған бу; ауаның ылғалдылығы; фазалық диаграммалар; үштік нүкте; заттың кризистік күйі; сұйықтың беткі қабатының қасиеттері; жұғу, қылтүтіктік құбылыстар; кристалл және аморф денелер; қатты денелердің механикалық қасиеттері;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

10) "Электростатика". Электр заряды; зарядтың беттік және көлемдік тығыздығы; зарядтың сақталу заңы; Кулон заңы; электр өрісі; біртекті және біртекті емес электр өрісі; электр өрісінің кернеулігі; электр өрісінің суперпозиция принципі; электр өрісінің кернеулік векторының ағыны; Гаусс теоремасы; зарядтың орын ауыстыруы кезіндегі электр өрісінің жұмысы; потенциал; электр өрісінің потенциалдар айырымы; эквипотенциал беттер; біртекті электр өрісі үшін кернеулік пен потенциалдар айырымы арасындағы байланыс; электр өрісіндегі өткізгіштер мен диэлектриктер; электрсыйымдылығы; конденсаторлар; конденсаторларды жалғау; электр өрісінің энергиясы;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

11) "Тұрақты ток". Электр тогы; тізбек бөлігіне арналған Ом заңы; өткізгіштерді аралас жалғау; ток көзінің элерктр қозғаушы күші мен ішкі кедергісі; толық тізбек үшін Ом заңы; Кирхгоф заңдары; электр тогының жұмысы мен қуаты; Джоуль –Ленц заңы; ток көзінің пайдалы әсер коэффициенті;

№4 Зертханалық жұмыс: өткізгіштерді аралас жалғауды оқып үйрену;

№5 Зертханалық жұмыс: ток көзінің элерктр қозғаушы күші мен ішкі кедергісін анықтау;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

12) "Әртүрлі ортадағы электр тогы". Металдардағы электр тогы; асқын өткізгіштік; жартылай өткізгіштердегі электр тогы; жартылайөткізгішті құралдар; электролит ерітінділеріндегі және балқыламалардағы электр тогы;

электролиз заңы; газдардағы электр тогы; вакуумдегі электр тогы; электронды-сәулелік түтікше;

№ 6 Зертханалық жұмыс: шамның қыл сымының, резистордың және жартылай өткізгішті диодтың вольт-амперлік сипаттамасы;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

13) "Магнит өрісі". Магнит өрісі; тогы бар өткізгіштің өзара әрекеттесуі, Ампер тәжірибелері; бұрғы ережесі; Ампер күші, сол қолы ережесі; Лоренц күші; магнит өрісіндегі зарядталған бөлшектердің қозғалысы; заттың магниттік қасиеттері; кюри температуры;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

14) "Электромагниттік индукция". Ампер күшінің жұмысы; магнит ағыны; электромагниттік индукция құбылысы; электромагниттік индукция заңы; Ленц ережесі; өздік индукция; индуктивтілік; магнит өрісінің энергиясы; электр қозғалтқыш және тұрақты токтың электр генераторы.

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

17. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Механикалық тербелістер". Гармоникалық тербелістердің теңдеулері мен графиктері.

2) Электромагниттік тербелістер". Еркін және еріксіз электромагниттік тербелістер; механикалық тербелістер мен электромагниттік тербелістер арасындағы ұқсастық.

Практикалық жұмыстар: мазмұндық есептерді шығару; электромагниттік тербелістерді компьютерлік модельдеу; тербелмелі контурдың әртүрлі параметрлері үшін электрлік тербелістер кезіндегі кернеудің және ток күшінің, электр және магнит энергиясының уақытқа тәуелділігін компьютерлік модельдеу.

3) "Айнымалы ток". Айнымалы ток генераторы; еріксіз электромагниттік тербелістер; айнымалы ток; айнымалы ток тізбегінде активті және реактивті кедергі; активті және реактивті кедергілерден тұратын айнымалы токтың тізбектелген электр тізбегі үшін Ом заңы; айнымалы ток тізбегіндегі қуат; электр тізбегіндегі кернеу резонансы; Қазақстандағы және дүние жүзіндегі электр энергиясын өндіру және қолдану;

Практикалық жұмыстар: сапалық және мәтінді есептер шығару.

4) "Толқындық қозғалыс". Серпімді механикалық толқындар; бойлық және тұрғын толқындардың теңдеуі; механикалық толқындардың таралуы; механикалық толқындардың интерференциясы; Гюйгенс принципі; механикалық толқындардың дифракциясы;

№ 1 Зертханалық жұмыс: Ауадағы дыбыстың жылдамдығын анықтау.

"Электромагниттік толқындар".

5) Электромагниттік толқындардың жұтылуы мен шығарылу; радиобайланыс; детекторлы радиоқабылдағыш; аналогты-сандық түрлендірулер; байланыс арналары; байланыс құралдары;

Практикалық жұмыстар: эксперименттік есептерді шығару; электромагниттік толқындарды компьютерлік модельдеу және олардың қасиеттерін зерделеу.

6) "Толқындық оптика". Жарықтың электромагниттік табиғаты; жарықтың жылдамдығы; жарықтың дисперсиясы; жарықтың интерференциясы; жарықтың дифракциясы; дифракциялық торлар; жарықтың поляризациясы;

№ 2 Зертханалық жұмыс: жарықтың интерференциясын, дифракциясын және поляризациясын бақылау;

7) "Геометриялық оптика". Гюйгенс принципі; жарықтың шағылу заңы; жазық және сфералық айналар; жарықтың сыну заңы; толық ішкі шағылу; линзалар жүйесінде кескін салу; жұқа линза формуласы; оптикалық құралдар;

№ 3 Зертханалық жұмыс: шынының сыну көрсеткішін анықтау;

Практикалық жұмыстар: сапалық және сандық есептер шығару; ойыс айнаға түскен және шағылған стандартты сәулелердің жүрісі; жинағыш және шашыратқыш линзадағы негізгі сәулелердің жүрісі; көз бен фотоаппараттың оптикалық жүйелерін салыстыру.

8) "Салыстырмалы теорияның элементтері".

Салыстырмалы теорияның постулаттары; Лоренц түрлендірулері; энергия; релятивистік динамикадағы импульс және масса; материалдық дене үшін энергия мен массаның байланыс заңы;

9) "Атомдық және кванттық физика".

Сәулеленудің түрлері; спектрлер; спектрлік құралдар; спектрлік анализ; инфрақызыл және ультракүлгін сәулелену; рентген сәулелері; жылулық сәулелену; Стефан –Больцман және Винн заңдары; ультракүлгін апаты; Планк формуласы; фотондар; фотоэффект; электромагниттік сәулелену шкаласы фотоэффектіні қолдану; жарық қысымы; жарықтың химиялық әсері; рентгендік сәулелену; жарықтың корпускулярлық-толқындық табиғатының біртұтастығы; альфа бөлшектің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесі; Бор постулаттары; Франк және Герц тәжірибелері; сызықты емес оптика туралы түсінік; лазерлер; бөлшектің толқындық қасиеттері; Бор теориясының қиыншылығы; де Бройль толқындары;

№ 4 Зертханалық жұмыс: сәулеленудің тұтас және сызықтық спектрлерін бақылау;

10) "Атом ядросның физикасы". Табиғи радиоактивтілік; радиоактивті ыдырау заңы; атомдық ядро; ядроның нуклондық моделі; изотоптар; ядродағы нуклондардың байланыс энергиясы; ядролық реакциялар; жасанды радиоактивтілік; ауыр ядролардың бөлінуі; тізбекті ядролық реакция; сындық масса; радиоактивті сәулелердің биологиялық әсері; радиациядан қорғану; ядролық реактор; ядролық энергетика; термоядролық реакциялар;

№ 5 Зертханалық жұмыс: дайын сурет бойынша зарядталған бөлшектердің тректерін оқып үйрену;

11) "Нанотехнология және наноматериалдар".

Нанотехнологияның негізгі жетістіктері, өзекті мәселелер және даму кезеңдері; наноматериалдар.

12) "Космология".

Жұлдыздар әлемі; жұлдызға дейінгі қашықтық; айнымалы жұлдыздар; Күн-Жер байланыстары; жұлдыздардың планеталық жүйелері; Жер топтарындағы планеталар және гигант-планеталар; Күн жүйесіндегі кіші денелер; біздің Галактика; басқа Галактикалардың ашылуы; квазарлар; Үлкен жарылыс теориясы; қызыл ығысу және Галактикаға дейінгі қашықтықты анықтау; Әлемнің ұлғаюы; Әлемнің эволюциясының негізгі кезеңдері; әлемнің моделдері; өмір және Әлем туралы ойлар; адамзаттың космостық болашағы және космосты игеру.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

18. Бағдарламада "оқу мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" – сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" – оқу мақсатының реттік саны.

19. Білім алушылар білуі тиіс:

Бөлімшелер	10-сынып	11-сынып
1.1 Кинематика	10.1.1.1 - қазіргі заманғы физиканың рөлі туралы пікірін айту және өз пікірін дәлелдеу	
	10.1.1.2 - жүйелік және кездейсоқ қателіктерді ажырата білу	
	10.1.1.3 - тәуелсіз, тәуелді және тұрақты физикалық шамаларды анықтау	
	10.1.1.4 - физикалық шамалардың өлшеу дәлдігін ескере отырып, эксперименттік зерттеудің соңғы нәтижесін жазу	
	10.1.1.5 - жылдамдықтың уақытқа тәуелділігі графигін пайдалана отырып,	

	теңудемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстыру формуласын қорытып шығару	
	10.1.1.6 - сандық және графикалық есептерді шығаруда кинематика теңдеулерін қолдану	
	10.1.1.7- инварианты және салыстырмалы физикалық шамаларды ажырату	
	10.1.1.8 - жылдамдықтарды қосу мен орын ауыстыруды қосудың классикалық заңын есеп шығаруда қолдану	
	10.1.1.9 - қисықсыздықты қозғалыс кезіндегі траекторияның қисықтық радиусын, дененің тангенциалды, центрге тартқыш және толық үдеуін анықтау	
	10.1.1.10 - көкжиекке бұрыш жасай лақтырылған дененің қозғалысы кезіндегі кинематикалық шамаларын анықтау	
1.2 Динамика	10.1.2.1 - бірнеше күштің әрекетінен болатын дененің қозғалысына есеп шығарудың алгоритмдерін құру	
	10.1.2.2 - инертті масса мен гравитациялық массаның физикалық мағынасын түсіндіру	
	10.1.2.3 - материалдық нүктенің гравитациялық өріс кернеулігі мен потенциалының қашықтыққа тәуелділік графигін түсіндіру	
	10.1.2.4 - бүкіл әлемдік тартылыс заңын есептер шығаруда қолдану	
	10.1.2.5 - материалдық дененің инерция моментін есептеу үшін Штейнер теоремасын қолдану	
	10.1.2.6 - айналмалы қозғалыс динамикасының негізгі теңдеуін есеп шығаруда қолдану	
	10.1.2.7 - айналмалы және ілгерілемелі қозғалысты сипаттайтын физикалық шамалардың арасындағы сәйкестікті жүргізу	
1.3 Статика	10.1.3.1 - абсолют қатты дененің және денелер жүйесінің массалар центрін анықтау	
	10.1.3.2 - әртүрлі тепе-теңдікті түсіндіру кезінде себеп-салдар байланысын орнату	
	10.1.3.3 - күштерді қосудың заңдылығын эксперименттік тексеру және күш шамасын тәжірибелік жолмен анықтау	

1.4. Сақталу заңдары	10.1.4.1 - сақталу заңдарын сандық және эксперименттік есептерді шығаруда қолдану	
1.5. Сұйықтар мен газдардың механикасы	10.1.5.1 - сұйықтар мен газдардың ламинарлық және турбуленттік ағыстарын сипаттау	
	10.1.5.2 - үзіліссіздік теңдеуі мен Бернулли теңдеуін эксперименттік, сандық және сапалық есептерді шығаруда қолдану	
	10.1.5.3 - Торричелли теңдеуін эксперименттік, сандық және сапалық есептерді шығаруда қолдану	
	10.1.5.4 - эксперименттің нәтижесіне әсер етуші факторларды анықтау және нәтижені жақсартудың жолдарын ұсыну	
2.1 Молекулалық кинетикалық теорияның негіздері	10.2.1.1 - температура мен молекулалардың ілгерілемелі қозғалысының орташа кинетикалық энергиясының байланысын сипаттау	
	10.2.1.2 - идеал газ моделін сипаттау	
	10.2.1.3- молекулалық кинетикалық теорияның негізгі теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
2.2 Газ заңдары	10.2.2.1 - идеал газ күйінің негізгі теңдеуін есептер шығаруда қолдану	
	10.2.2.2 - тұрақты температура кезінде қысымның газ көлеміне тәуелділігін зерттеу(Бойль-Мариотт заңы)	
	10.2.2.3 - тұрақты қысым кезінде газ көлемінің температураға тәуелділігін зерттеу (Гей-Люссак заңы)	
	10.2.2.4 - тұрақты көлем кезінде қысымның газ температурасына тәуелділігін зерттеу (Шарль заңы)	
	10.2.2.5 - газ заңдарын сандық және графиктік есептер шығаруда қолдану	
2.3 Термодинамика негіздері	10.2.3.1 - бір атомды және екі атомды идеал газдың ішкі энергиясының формуласын есептер шығаруда қолдану	
	10.2.3.2 - термодинамиканың бірінші заңын изопрцестерге және адиабаталық процеске қолдану	
	10.2.3.3 - идеал жылу қозғалтқышы үшін Карно циклін сипаттау	
	10.2.3.4 - жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициенті формуласын	

	есептерді шығаруда қолдану	
2.4 Сұйық және қатты денелер	10.2.4.1 - гигрометрдің және психрометрдің көмегімен ауаның салыстырмалы ылғалдылығын анықтау	
	10.2.4.2 - сұйықтың беттік керілу коэффициентін әртүрлі тәсілдермен анықтау	
	10.2.4.3 - әртүрлі қатты денелер мысалында кристалдық және аморфты денелердің құрылымын ажырату	
	10.2.4.4 - серпімді деформация кезіндегі Юнг модулін анықтау	
3.1 Электростатика	10.3.1.1 - электр зарядының сақталу заңы мен Кулон заңын есептер шығаруда қолдану	
	10.3.1.2 - суперпозиция принципін электр өрісінің қорытқы кернеулігін анықтау үшін пайдалану	
	10.3.1.3 - зарядталған жазықтықтың, шардың, сфераның электр өрісінің кернеулігін анықтау	
	10.3.1.4 - нүктелік зарядтың электр өрісінің потенциалы мен жұмысын есептеу	
	10.3.1.5 - электростатикалық өрісте күшті және энергетикалық сипаттамаларды байланыстыратын формуланы есептер шығаруда қолдану	
	10.3.1.6 - гравитациялық және электростатикалық өрістерде күшті және энергетикалық сипаттамаларды салыстыру	
	10.3.1.7 - диэлектриктердегі поляризация құбылысы мен өткізгіштердегі электростатикалық индукция құбылысына салыстырмалы талдау жасау	
	10.3.1.8 - конденсатор сыйымдылығының оның параметрлеріне тәуелділігін зерттеу	
	10.3.1.9 - конденсаторларды тізбектей және параллель жалғау формулаларын есеп шығаруда	
	10.3.1.10 - электр өрісінің энергиясын есептеу;	
3.2 Тұрақты ток	10.3.2.1 - аралас жалғанған өткізгіштерден тұратын тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолдану	
	10.3.2.2 - өткізгіштерді аралас жалғауды зерттеу	

	10.3.2.3 - электр қозғаушы күші мен кернеу көзінің әртүрлі жұмыс режиміндегі (жұмыстық, бос жүріс, қысқа тұйықталу) байланысын зерттеу	
	10.3.2.4 - толық тізбек үшін Ом заңын қолдану	
	10.3.2.5 - эксперимент арқылы ток көзінің электр қозғаушы күші мен ішкі кедергісін анықтау	
	10.3.2.6 - электр тогының жұмысы, қуаты және ток көзінің пайдалы әсер коэффициентінің формулаларын есептер шығаруда қолдану	
3.3 Әртүрлі ортадағы электр тогы	10.3.3.1 - металдардағы электр тогын сипаттау және кедергінің температураға тәуелділігін талдау	
	10.3.3.2 - жоғары температурада асқын өткізгішті материалдарды алудың келешегін талқылау	
	10.3.3.3-жартылай өткізгіштердегі электр тогын сипаттау және жартылай өткізгіш құралдарын қолдану принципін түсіндіру	
	10.3.3.4-шамның қылсымының, резистордың және жартылай өткізгіш диодтың вольт-амперлік сипаттамасын зерттеу	
	10.3.3.5 - электролиттердегі электр тогын сипаттау және электролиз заңын есептер шығаруда қолдану	
	10.3.3.6 - газдардағы және вакуумдағы электр тогын сипаттау	
3.4 Магнит өрісі	10.3.4.1 - магнит индукция векторының физикалық мағынасын заманауи техниканың жетістіктері мен есептер шығару арқылы түсіндіру	
	10.3.4.2 - электр өлшеуіш құралдардың, электр қозғалтқыштың жұмыс істеу принципін түсіндіру	
	10.3.4.3 - токомак, циклотрон, андронды коллайдер, магниттік тордың жұмыс істеу принципін талдау және поляр шұғыласының табиғатын түсіндіру	
	10.3.4.4 - зарядталған бөлшектердің қозғалысына магнит өрісінің әсерін зерттеу	
	10.3.4.5 - заттың магниттік қасиеттері бойынша топтастыру және олардың қолдану аймағын анықтау	

	10.3.4.6 - магниттік материалдарды(неодим магниттер, датчиктер, сейсмометрлер, металл іздегіш) заманауи қолдану аймағын және олардың қолдану үрдісін талқылау	
3.5 Электромагниттік индукция	10.3.5.1 - электромагниттік құралдардың (электромагниттік реле, генератор, трансформатор) жұмыс істеу принципін зерттеу	
	10.3.5.2 - электромагниттік индукция заңын есептер шығаруда қолдану	
	10.3.5.3 - механикалық және магнит өрісінің энергиялары арасындағы сәйкестікті жүргізу	
	10.3.5.4 - қолданыстағы электрқозғалтқыштың моделін зерттеу және Фарадей заңы мен Ленц ережесін қолданып алынған нәтижелерді пайдалана отырып дәлелді түрде түсіндіру	
4.1 Механикалық тербелістер		11.4.1.1 - эксперименттік, аналитикалық және графикалық тәсілмен гармоникалық тербелісті $x(t)$, $v(t)$, $a(t)$ зерттеу
4.2 Электромагниттік тербелістер		11.4.2.1 - еркін және еріксіз тербелістердің пайда болу шарттарын сипаттау
		11.4.2.2 - механикалық тербелістер мен электромагниттік тербелістерді сәйкестендіру
		11.4.2.3 - компьютерлік моделдеу арқылы заряд пен ток күшінің уақытқа тәуелді графиктерін зерттеу
4.3 Айнымалы ток		11.4.3.1 - генератор моделін қолданып, айнымалы ток генераторының жұмыс істеу принципін зерттеу
		11.4.3.2 - физикалық шамаларды (период, жиілік, кернеу, ток күші мен электр қозғаушы күшінің максималды және әсерлік мәндері) қолданып, айнымалы токты сипаттау
		11.4.3.3 - синусоидалы айнымалы ток немесе кернеуді гармоникалық функция түрінде көрсете алу
		11.4.3.4 - айнымалы ток тізбегінде тек активті жүктеме кезінде(резистор) фаза ығысуын сипаттау
		11.4.3.5 - айнымалы ток тізбегінде реактивті жүктемелер кезінде (катушка, конденсатор) фаза ығысуын сипаттау
		11.4.3.6 - R, L, C -дан тұратын айнымалы токтың тізбектелген электр тізбегін есептеу
		11.4.3.7 - айнымалы токтың активті және реактивті

		қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру
		11.4.3.8 - векторлық диаграмма салу арқылы қуат коэффициентін анықтау
		11.4.3.9 - резонанс шартын түсіндіру және оның қолданылуына мысал келтіру;
		11.4.3.10 - резонанстық жиілікті есептеу
		11.4.3.11 - қуат формуласының негізінде трансформатордың жұмыс істеу принципін талдау
		11.4.3.12 - электр энергиясын тасымалдау үшін жоғары кернеудегі айнымалы токтың экономикалық артықшылықтарын түсіндіру
		11.4.3.14 - Қазақстандағы электр энергиясы көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау
5.1 Толқындық қозғалыс		11.5.1.1 - ауадағы тұрғын дыбыс толқындарының пайда болуын зерттеу
		11.5.1.2 - графикалық әдісті қолданып түйіндер мен шоғырларды анықтау және тұрғын толқындардың пайда болуын түсіндіру
		11.5.1.3 - судың бетінде екі көзде пайда болған интерференцияны зерттеу
5.2 Электромагниттік толқындар		11.5.2.1 - электромагниттік толқындардың пайда болу шарттарын түсіндіру және олардың қасиеттерін сипаттау
		11.5.2.2 - жоғары жиілікті электромагниттік тербелістердің модуляциясы мен детекторлауды сипаттау
		11.5.2.3 - амплитудалық (AM) және жиіліктік (FM) модуляцияны ажырату
		11.5.2.4 - детекторлы радиоқабылдағыштың жұмыс істеу принципін түсіндіру
		11.5.2.5 - аналогтықпен салыстырғанда сандық форматтағы сигналды берудің артықшылықтарын түсіндіру
		11.5.2.6 - байланыс құралдарын жүйелеу және оларды жетілдірудің жолдарын ұсыну
6.1 Толқындық оптика		11.6.1.1 - жарық жылдамдығын анықтаудың зертханалық және астрономиялық әдістерін түсіндіру
		11.6.1.2 - призма арқылы өткен кездегі ақ жарықтың жіктелуін түсіндіру
		11.6.1.3 - механикалық және жарық толқындарының интерференциялық көріністеріне салыстырмалы талдау жүргізу
		11.6.1.4 - жұқа пленкаға түскен және шағылған

		жарықтардан пайда болған интерференциялық максимумдар мен минимумдарды бақылау шарттарын анықтау
		11.6.1.5 - Френель теориясын қолданып, қылдан, саңылаулардан, дөңгелек саңылаудан пайда болған дифракциялық көріністерді түсіндіру
		11.6.1.6 - жарықтың интерференция, дифракция және поляризация құбылысын талдай отырып, эксперимент арқылы жарықтың электромагниттік табиғатын дәлелдеу
6.2 Геометриялық оптика		11.6.2.1 - Гюйгенс принципінің көмегімен жарықтың шағылу заңын түсіндіру
		11.6.2.2 - сфералық айнадағы сәуленің жолын салу және сфералық айнаның формуласын есептер шығаруда қолдану
		11.6.2.3 - Гюйгенс принципінің көмегімен жарықтың сыну заңын түсіндіру
		11.6.2.4 - жарық сигналдарын тасымалдауда оптоалшықты технологияның артықшылығын түсіндіру
		11.6.2.5 - шынының сыну көрсеткішін эксперименттік жолмен анықтау және экспериментті жақсартудың жолдарын ұсыну
		11.6.2.6 - линзалар жүйесінде сәулелердің жолын салу;
		11.6.2.7 - телескоп, микроскоп және лупадағы сәуленің жолын салу және түсіндіру
7.1 Салыстырмалы теорияның элементтері		11.7.1.1 - Галилейдің салыстырмалы принципі мен Эйнштейннің салыстырмалы принципін сәйкестендіру
		11.7.1.2 - Эйнштейн постулаттары мен Лоренц түрлендірулерін есептер шығаруда қолдана отырып, релятивистік эффектіні түсіндіру
		11.7.1.3 - зарядталған бөлшектердің үдеткіштерінің жұмыс істеу принципін, оларда орын алатын релятивистік эффектіні ескере отырып түсіндіру
8.1 Атомдық және кванттық физика		11.8.1.1 - сәулеленудің көздері мен түрлерін топтастыру
		11.8.1.2 - электромагниттік сәулелену, олардың табиғатта пайда болуы мен затпен өзара әрекеттесуін ажырату
		11.8.1.3 - Стефан-Больцман, Винн заңдарын және Планк формуласын ультракүлгін апаттын негіздеу және абсолют кара дененің жылулық сәулеленуін сипаттау үшін қолдану
		11.8.1.4 - фотоэффектінің табиғатын түсіндіру және оны қолдануға мысалдар келтіру

		11.8.1.5 - фотоэффектінің заңдары мен Эйнштейн теңдеуін есеп шығаруда қолдану
		11.8.1.6 - жарықтың кванттық теориясы негізінде жарық қысымының табиғатын түсіндіру
		11.8.1.7 - фотосинтез және фотография үдерісін мысалға келтіре отырып, жарықтың химиялық әсерін сипаттау
		11.8.1.8 - компьютерлік және магниттік-резонанстық томографияны салыстыру
		11.8.1.9 - электромагниттік сәулеленудің корпускулярлық-толқындық табиғатының дәлелдейтін мысалдар келтіру
		11.8.1.10 - атомның планетарлық моделін альфа бөлшектің ыдырауы бойынша Резерфорд тәжірибесіне сүйене отырып негіздеу
		11.8.1.11 - бор постулаттарына сүйеніп атомның орнықты күйінің шартын түсіндіру
		11.8.1.12 - сутегі атомының энергетикалық құрылымына сүйене отырып, сызықтық спектрдің табиғатын түсіндіру
		11.8.1.13 - лазер құрылғысын және әсер ету принципін түсіндіру
		11.8.1.14 - голографияның даму кезеңдерін талқылау
		11.8.1.15 - элементар бөлшектердің толқындық табиғатының пайда болуы мен практикада қолданылуына мысалдар келтіру
		11.8.1.16 - де Бройль толқын ұзындығының формуласын есептер шығаруда қолдану
8.2 Атом ядросының физикасы		11.8.2.1 - радиоактивті ыдырау заңы негізінде ядролық қалдықтармен аймақтың зақымдануының ұзаққа созылу себептерін түсіндіру
		11.8.2.2 - радиоактивті ыдыраудың формуласын есептер шығаруда қолдану
		11.8.2.3 - атомдық ядроның байланыс энергиясын есептеу және меншікті байланыс энергиясының ядроның массалық санына тәуелділігін түсіндіру
		11.8.2.4 - ядролық реакцияны жазу кезінде массалық және зарядтық санның сақталу заңын қолдану
		11.8.2.5 - ядролық синтездің және табиғи радиоактивтіліктің табиғатын түсіну
		11.8.2.6 - магнит өрісіндегі зарядталған бөлшектердің қозғалыс сипатын түсіндіру
		11.8.2.7 - α , β және γ сәулелерінің табиғатын, қасиеттерін және биологиялық әсерін түсіндіру

		11.8.2.8 - ядролық реакторлардың құрылысы мен жұмыс істеу принципі сипаттау
		11.8.2.9 - ядролық энергетиканың даму кезеңдерін талқылау
9.1 Нанотехнология және наноматериалдар		11.9.1.1 - наноматериалдардың физикалық қасиеттерін және оларды алудың жолдарын түсіндіру
		11.9.2.2 - нанотехнологияның қолданылуын талқылау
10.1 Космология		11.10.1.1 - жұлдыздардың басты спектрлік класын сипаттау
		11.10.1.2 - көрінерлік жұлдыздық шама және абсолют жұлдыздық шама ұғымдарын ажырату
		11.10.1.3 - көрінерлік және абсолют жұлдыздық шаманы анықтау үшін формулаларды қолдану
		11.10.1.4 - Жұлдыздар эволюциясын түсіндіру үшін Герцшпрунг-Рассель диаграммасын қолдану
		11.10.1.5 - кара құрдымдар, нейтронды жұлдыздар және аса жаңа жұлдыздардың қасиеттерін сипаттау
		11.10.1.6 - ара қашықтықты анықтау үшін, "қарапайым май шамдар" әдісін пайдалануды сипаттау
		11.10.1.7 - Әлемнің жеделдеуі мен кара энергия туралы пікірталасты талқылау
		11.10.1.8 - Хаббл заңын қолданып, Әлемнің жасын бағалай алу
		11.10.1.9 - микротолқынды фондық сәулелену туралы ақпаратты қолданып, Үлкен Жарылыс теориясын түсіндіру

15. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру
деңгейінің 10-11-сыныптарына
арналған "Физика" пәнінен
оқу жүктемесі төмендетілген
үлгілік оқу бағдарламасына
қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған жаратылыстану-математикалық бағыттағы "Физика" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

10-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары
I-тоқсан		
Кинематика	Қазіргі заманғы физиканың рөлі	10.1.1.1 - қазіргі заманғы физиканың рөлі туралы пікір айту және өз пікірін дәлелдеу
	Физикалық шамалардың қателіктері. Өлшеулер нәтижесін № 1 Зертханалық жұмыс "Көлбеу жазықтық бойымен қозғалатын дененің үдеуін анықтау"	10.1.1.2 - жүйелік және кездейсоқ қателіктерді ажырата білу; 10.1.1.3 - тәуелсіз, тәуелді және тұрақты физикалық шамаларды анықтау; 10.1.1.4 - физикалық шамалардың өлшеу дәлдігін ескере отырып, тәжірибелік зерттеудің соңғы нәтижесін жазу
	Теңүдемелі қозғалыс кинематикасының негізгі теңдеулері мен ұғымдары	10.1.1.5 - жылдамдықтың уақытқа тәуелділігі графигін пайдалана отырып, теңүдемелі қозғалыс кезіндегі орын ауыстыру формуласын қорытып шығару; 10.1.1.6 - сандық және графигтік есептерді шығаруда кинематика теңдеулерін қолдану
	Инвариантты және салыстырмалы физикалық шамалар. Галилейдің салыстырмалылық принципі	10.1.1.7 - инварианты және салыстырмалы физикалық шамаларды ажырату; 10.1.1.8 - жылдамдықтарды қосу мен орын ауыстыруды қосудың классикалық заңын есеп шығаруда қолдану
	Қисық сызықты қозғалыс кинематикасы	10.1.1.9 - қисықсызықты қозғалыс кезіндегі траекторияның қисықтық радиусын, дененің тангенциалды, центрге тартқыш және толық үдеуін анықтау;
	Көкжиекке бұрыш жасай лақтырылған дененің қозғалысы.	10.1.1.10 - көкжиекке бұрыш жасай лақтырылған дененің қозғалысы кезіндегі кинематикалық шамаларын анықтау;
Динамика	Күштер. Күштерді қосу. Ньютон заңдары	10.1.2.1 - бірнеше күштің әрекетінен болатын дененің қозғалысына есеп шығарудың алгоритмдерін құру
	Бүкіл әлемдік тартылыс заңы	10.1.2.2 - инертті масса мен гравитациялық массаның физикалық мағынасын түсіндіру; 10.1.2.3 - материалдық нүктенің гравитациялық өріс кернеулігі мен потенциалының қашықтыққа тәуелділік графигін түсіндіру; 10.1.2.4 - бүкіл әлемдік тартылыс заңын

		есептер шығаруда қолдану
	Абсолют қатты дененің инерция моменті	10.1.2.5 - материалдық дененің инерция моментін есептеу үшін Штейнер теоремасын қолдану
	Импульс моменті. Импульс моментінің сақталу заңы және оның кеңістік қасиеттерімен байланысы. Айналмалы қозғалыс динамикасының негізгі теңдеуі	10.1.2.6 - айналмалы қозғалыс динамикасының негізгі теңдеуін есеп шығаруда қолдану; 10.1.2.7 - айналмалы және ілгерілемелі қозғалысты сипаттайтын физикалық шамалардың арасындағы сәйкестікті жүргізу
Статика	Массалар центрі.	10.1.3.1 - абсолют қатты дененің және денелер жүйесінің массалар центрін анықтау
	Тепе-теңдік түрлері.	10.1.3.2 - әртүрлі тепе-теңдікті түсіндіру кезінде себеп-салдар байланысын орнату
	№ 2 Зертханалық жұмыс "Бір-біріне бұрыш жасай бағытталған күштерді қосу"	10.1.3.3 - күштерді қосудың заңдылығын эксперименттік тексеру және күш шамасын тәжірибелік жолмен анықтау
Сақталу заңдары	Механикадағы импульс пен энергияның сақталу заңдары және олардың кеңістік пен уақыттың қасиеттерімен байланысы.	10.1.4.1 - сақталу заңдарын сандық және эксперименттік есептерді шығаруда қолдану
Сұйықтар мен газдардың механикасы	Гидродинамика. Сұйықтар мен газдардың ламинарлық және турбуленттік ағыстары	10.1.5.1 - сұйықтар мен газдардың ламинарлық және турбуленттік ағыстарын сипаттау
	Үзіліссіздік теңдеуі. Бернулли теңдеуі. Көтергіш күш	10.1.5.2 - үзіліссіздік теңдеуі мен Бернулли теңдеуін эксперименттік, сандық және сапалық есептерді шығаруда қолдану
	Тұтқыр сұйықтың қозғалысы. Стокс формуласы. Денелерді қапталдай ағу	10.1.5.3 - Торричелли теңдеуін эксперименттік, сандық және сапалық есептерді шығаруда қолдану
	№ 3 Зертханалық жұмыс "Тұтқыр сұйықта қозғалатын кішкентай шардың жылдамдығының оның радиусынан тәуелділігін зерттеу"	10.1.5.4 - эксперименттің нәтижесіне әсер етуші факторларды анықтау және нәтижені жақсартудың жолдарын ұсыну
2-тоқсан		
Молекулалық-кинетикалық теория негіздері	Газдардың молекулалық кинетикалық теориясының негізгі қағидалары және оның тәжірибелік дәлелдемелері. Термодинамикалық жүйелер және термодинамикалық параметрлер. Тепе-теңдік және тепе-теңдік емес күйдегі термодинамикалық жүйе. Температура - зат бөлшектерінің жылулық қозғалысының орташа кинетикалық энергиясының өлшемі ретінде	10.2.1.1 - температура мен молекулалардың ілгерілемелі қозғалысының орташа кинетикалық энергиясының байланысын сипаттау
	Идеал газ. Газдардың молекулалық-кинетикалық теориясының негізгі теңдеуі	10.2.1.2 - идеал газ моделін сипаттау; 10.2.1.3 - молекулалық кинетикалық теорияның негізгі теңдеуін есептер

		шығаруда қолдану
Газ заңдары	Идеал газ күйінің теңдеуі	10.2.2.1 - идеал газ күйінің негізгі теңдеуін есептер шығаруда қолдану;
	Изопроцестер. Изопроцесстер графиктері. Дальтон заңы	10.2.2.2 - тұрақты температура кезінде қысымның газ көлеміне тәуелділігін зерттеу(Бойль-Мариотт заңы); 10.2.2.3 - тұрақты қысым кезінде газ көлемінің температураға тәуелділігін зерттеу (Гей-Люссак заңы); 10.2.2.4 - тұрақты көлем кезінде қысымның газ температурасына тәуелділігін зерттеу(Шарль заңы); 10.2.2.5 - газ заңдарын сандық және графикалық есептер шығаруда қолдану
Термодинамика негіздері	Идеал газдың ішкі энергиясы. Термодинамикалық жұмыс. Жылу мөлшері, жылусыйымдылық	10.2.3.1 - бір атомды және екі атомды идеал газдың ішкі энергиясының формуласын есептер шығаруда қолдану
	Термодинамиканың бірінші заңы. Термодинамиканың бірінші заңын изопроцестерге қолдану. Адиабаталық процесс, Пуассон теңдеуі	10.2.3.2 - термодинамиканың бірінші заңын изопроцестерге және адиабаталық процеске қолдану
	Қайтымды және қайтымсыз процестер. Энтропия. Термодинамиканың екінші заңы. Айналыс процес және оның пайдалы әсер коэффициенті, Карно циклі	10.2.3.3 - идеал жылу қозғалтқышы үшін Карно циклін сипаттау; 10.2.3.4 жылу қозғалтқышының пайдалы әсер коэффициенті формуласын есептерді шығаруда қолдану
Сұйық және қатты денелер	Қаныққан және қанықпаған бу. Ауаның ылғалдылығы. Фазалық диаграммалар. Үштік нүкте. Заттың кризистік күйі	10.2.4.1 - гигрометрдің және психрометрдің көмегімен ауаның салыстырмалы ылғалдылығын анықтау
	Сұйықтың беткі қабатының қасиеттері. Жұғу, қылтүтіктік құбылыстар	10.2.4.2 - сұйықтың беттік керілу коэффициентін әртүрлі тәсілдермен анықтау
	Кристалл және аморф денелер. Қатты денелердің механикалық қасиеттері	10.2.4.3 - әртүрлі қатты денелер мысалында кристалдық және аморфты денелердің құрылымын ажырату; 10.2.4.4 - серпімді деформация кезіндегі Юнг модулін анықтау
3-тоқсан		
Электростатика	Электр заряды. Зарядтың беттік және көлемдік тығыздығы. Зарядтың сақталу заңы. Кулон заңы	10.3.1.1 - электр зарядының сақталу заңы мен Кулон заңын есептер шығаруда қолдану
	Электр өрісі. Біртекті және біртекті емес электр өрісі. Электр өрісінің кернеулігі. Электр өрісінің суперпозиция принципі	10.3.1.2 - суперпозиция принципін электр өрісінің қорытқы кернеулігін анықтау үшін пайдалану
	Электр өрісінің кернеулік векторының ағыны.	10.3.1.3 - зарядталған жазықтықтың, шардың, сфераның электр өрісінің кернеулігін анықтау
	Зарядтың орын ауыстыруы кезіндегі электр өрісінің жұмысы.	10.3.1.4 - нүктелік зарядтың электр өрісінің потенциалы мен жұмысын

	Потенциал. Электр өрісінің потенциалдар айырымы	есептеу
	Эквипотенциал беттер. Біртекті электр өрісі үшін кернеулік пен потенциалдар айырымы арасындағы байланыс	10.3.1.5 - электростатикалық өрісте күшті және энергетикалық сипаттамаларды байланыстыратын формуланы есептер шығаруда қолдану; 10.3.1.6 - гравитациялық және электростатикалық өрістерде күшті және энергетикалық сипаттамаларды салыстыру
	Электр өрісіндегі өткізгіштер мен диэлектриктер	10.3.1.7 - диэлектриктердегі поляризация құбылысы мен өткізгіштердегі электростатикалық индукция құбылысына салыстырмалы талдау жасау
	Электр сыйымдылығы. Конденсаторлар. Конденсаторларды жалғау	10.3.1.8 - конденсатор сыйымдылығының оның параметрлеріне тәуелділігін зерттеу; 10.3.1.9 - конденсаторларды тізбектей және параллель жалғау формулаларын есеп шығаруда қолдану
	Электр өрісінің энергиясы;	10.3.1.10 - электр өрісінің энергиясын есептеу
Тұрақты ток	Электр тогы. Тізбек бөлігіне арналған Ом заңы. Өткізгіштерді аралас жалғау	10.3.2.1 - аралас жалғанған өткізгіштерден тұратын тізбек бөлігі үшін Ом заңын қолдану
	№ 4 Зертханалық жұмыс "Өткізгіштерді аралас жалғауды оқып үйрену"	10.3.2.2 - өткізгіштерді аралас жалғауды зерттеу
	Ток көзінің электр қозғаушы күші мен ішкі кедергісі	10.3.2.3 - электр қозғаушы күші мен кернеу көзінің әртүрлі жұмыс режиміндегі (жұмыстық, бос жүріс, қысқа тұйықталу) байланысын зерттеу
	Толық тізбек үшін Ом заңы;	10.3.2.4 - толық тізбек үшін Ом заңын қолдану
	№ 5 Зертханалық жұмыс "Ток көзінің электр қозғаушы күші мен ішкі кедергісін анықтау" Электр тогының жұмысы мен қуаты. Джоуль – Ленц заңы. Ток көзінің пайдалы әсер коэффициенті	10.3.2.5 - эксперимент арқылы ток көзінің электр қозғаушы күші мен ішкі кедергісін анықтау 10.3.2.6 - электр тогының жұмысы, қуаты және ток көзінің пайдалы әсер коэффициентінің формулаларын есептер шығаруда қолдану
Әртүрлі ортадағы электр тогы	Металдардағы электр тогы. Асқын өткізгіштік	10.3.3.1 - металдардағы электр тогын сипаттау және кедергінің температураға тәуелділігін талдау; 10.3.3.2 - жоғары температурада асқын өткізгішті материалдарды алудың келешегін талқылау
	Жартылай өткізгіштердегі электр тогы. Жартылай өткізгішті құралдар	10.3.3.3 - жартылай өткізгіштердегі электр тогын сипаттау және жартылай

		өткізгіш құралдарын қолдану принципіні түсіндіру
	№ 6 Зертханалық жұмыс "Шамның қыл сымның, резистордың және жартылай өткізгіш диодтың вольт-амперлік сипаттамасы"	10.3.3.4 - шамның қылсымының, резистордың және жартылай өткізгіш диодтың вольт-амперлік сипаттамасын зерттеу
	Электролит ерітінділеріндегі және балқыламалардағы электр тогы. Электролиз заңы	10.3.3.5 - электролиттердегі электр тогын сипаттау және электролиз заңын есептер шығаруда қолдану
	Газдардағы электр тогы. Вакуумдегі электр тогы.	10.3.3.6 - газдардағы және вакуумдағы электр тогын сипаттау;
4-тоқсан		
Магнит өрісі	Магнит өрісі. Тогы бар өткізгіштің өзара әрекеттесуі. Ампер тәжірибелері. Магнит индукция векторы. Дөңгелек және шексіз түзу тогы бар өткізгіштердің индукциясы. Бұрғы ережесі	10.3.4.1 - магнит индукция векторының физикалық мағынасын заманауи техниканың жетістіктері мен есептер шығару арқылы түсіндіру;
	Ампер күші, сол қолы ережесі;	10.3.4.2 - электр өлшеуіш құралдардың, электр қозғалтқыштың жұмыс істеу принципіні түсіндіру;
	Лоренц күші. Магнит өрісіндегі зарядталған бөлшектердің қозғалысы	10.3.4.3 - токомак, циклотрон, андронды коллайдер, магниттік тордың жұмыс істеу принципіні талдау және поляр шұғыласының табиғатын түсіндіру; 10.3.4.4 - зарядталған бөлшектердің қозғалысына магнит өрісінің әсерін зерттеу;
	Заттың магниттік қасиеттері. Кюри температуры	10.3.4.5 - заттың магниттік қасиеттері бойынша топтастыру және олардың қолдану аймағын анықтау; 10.3.4.6 - магниттік материалдарды(неодим магниттер, датчиктер, сейсмометрлер, металл іздегіш) заманауи қолдану аймағын және олардың қолдану үрдісін талқылау
Электромагниттік индукция	Ампер күшінің жұмысы. Магнит ағыны. Электромагниттік индукция құбылысы	10.3.5.1 - Электромагниттік құралдардың(электромагниттік реле, генератор, трансформатор) жұмыс істеу принципіні зерттеу
	Электромагниттік индукция заңы. Ленц ережесі. Өздік индукция. Индуктивтілік	10.3.5.2 - электромагниттік индукция заңын есептер шығаруда қолдану
	Магнит өрісінің энергиясы	10.3.5.3 - механикалық және магнит өрісінің энергиялары арасындағы сәйкестікті жүргізу
	Электр қозғалтқыш және тұрақты токтың электр генераторы	10.3.5.4 - қолданыстағы электрқозғалтқыштың моделін зерттеу және Фарадей заңы мен Ленц ережесін қолданып алынған нәтижелерді пайдалана отырып дәлелді түрде

		түсіндіру
	Физикалық практикум	

11-сынып

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімі	Тақырыптар/ мерзімді мазмұны	Ұзақ жоспардың Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
Механикалық тербелістер	Гармоникалық тербелістердің теңдеулері мен графиктері	11.4.1.1 - эксперименттік, аналитикалық және графикалық тәсілмен гармоникалық тербелісті ($x(t)$, $v(t)$, $a(t)$) зерттеу
Электромагниттік тербелістер	Еркін және еріксіз электромагниттік тербелістер Механикалық тербелістер мен электромагниттік тербелістер арасындағы ұқсастық	11.4.2.1 - еркін және еріксіз тербелістердің пайда болу шарттарын сипаттау 11.4.2.2 - механикалық тербелістер мен электромагниттік тербелістерді сәйкестендіру; 11.4.2.3 - компьютерлік моделдеу арқылы заряд пен ток күшінің уақытқа тәуелді графиктерін зерттеу
Айнымалы ток	Айнымалы ток генераторы	11.4.3.1 - генератор моделін қолданып, айнымалы ток генераторының жұмыс істеу принципіні зерттеу
	Еріксіз электромагниттік тербелістер. Айнымалы ток	11.4.3.2 - физикалық шамаларды (период, жиілік, кернеу, ток күші мен электр қозғаушы күшінің максималды және әсерлік мәндері) қолданып, айнымалы токты сипаттау; 11.4.3.3 - синусоидалы айнымалы ток немесе кернеуді гармоникалық функция түрінде көрсете алу
	Айнымалы ток тізбегінде активті және реактивті кедергі	11.4.3.4 - айнымалы ток тізбегінде тек активті жүктеме кезінде (резистор) фаза ығысуын сипаттау; 11.4.3.5 - айнымалы ток тізбегінде реактивті жүктемелер кезінде (катушка, конденсатор) фаза ығысуын сипаттау
	Активті және реактивті кедергілерден тұратын айнымалы токтың тізбектелген электр тізбегі үшін Ом заңы	11.4.3.6 - R , L , C -дан тұратын айнымалы токтың тізбектелген электр тізбегін есептеу
	Айнымалы ток тізбегіндегі қуат	11.4.3.7 - айнымалы токтың активті және реактивті қуат ұғымының физикалық мағынасын түсіндіру; 11.4.3.8 - векторлық диаграмма салу арқылы қуат коэффициентін анықтау
	Электр тізбегіндегі кернеу резонансы	11.4.3.9 - резонанс шартын түсіндіру және оның қолданылуына мысал келтіру; 11.4.3.10 - Резонанстық жиілікті есептеу
Қазақстандағы және дүние	Электр энергиясын өндіру, тасымалдау және қолдану, трансформатор	11.4.3.11 - қуат формуласының негізінде трансформатордың жұмыс істеу принципіні талдау; 11.4.3.12 - электр энергиясын тасымалдау үшін жоғары кернеудегі айнымалы токтың экономикалық артықшылықтарын түсіндіру 11.4.3.13 - Қазақстандағы электр энергиясы көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау

жүзіндегі электр энергиясын өндіру және қолдану		
2-тоқсан		
Толқындық қозғалыс	Серпімді механикалық толқындар. Бойлық және тұрғын толқындардың теңдеуі. № 1 Зертханалық жұмыс "Ауадағы дыбыс жылдамдығын анықтау"	11.5.1.1 - ауадағы тұрғын дыбыс толқындарының пайда болуын зерттеу; 11.5.1.2 - графикалық әдісті қолданып түйіндер мен шоғырларды анықтау және тұрғын толқындардың пайда болуын түсіндіру
	Механикалық толқындардың таралуы. Механикалық толқындардың интерференциясы және дифракциясы	11.5.1.3 – механикалық толқындардың интерференциясы мен дифракциясын мысалдармен түсіндіру
Электромагниттік толқындар	Электромагниттік толқындардың жұтылуы мен шығарылуы	11.5.2.1 - электромагниттік толқындардың пайда болу шарттарын түсіндіру және олардың қасиеттерін сипаттау
	Радиобайланыс. Детекторлы радиоқабылдағыш	11.5.2.2 - жоғары жиілікті электромагниттік тербелістердің модуляциясы мен детекторлауды сипаттау; 11.5.2.3 - амплитудалық (АМ) және жиіліктік (FM) модуляцияны ажырату; 11.5.2.4 - детекторлы радиоқабылдағыштың жұмыс істеу принципін түсіндіру
	Аналогты-сандық түрлендірулер. Байланыс арналары	11.5.2.5 - аналогтықпен салыстырғанда сандық форматтағы сигналды берудің артықшылықтарын түсіндіру
	Байланыс құралдары	11.5.2.6 - байланыс құралдарын жүйелеу және оларды жетілдірудің жолдарын ұсыну
Толқындық оптика	Жарықтың электромагниттік табиғаты. Жарықтың жылдамдығы	11.6.1.1 - жарық жылдамдығын анықтаудың зертханалық және астрономиялық әдістерін түсіндіру
	Жарықтың дисперсиясы. Жарықтың интерференциясы	11.6.1.2 - призма арқылы өткен кездегі ақ жарықтың жіктелуін түсіндіру; 11.6.1.3 - механикалық және жарық толқындарының интерференциялық көріністеріне салыстырмалы талдау жүргізу; 11.6.1.4 - жұқа пленкаға түскен және шағылған жарықтардан пайда болған интерференциялық максимумдар мен минимумдарды бақылау шарттарын анықтау
	Жарықтың дифракциясы. Дифракциялық торлар	11.6.1.5 - Френель теориясын қолданып, қылдан, саңылаулардан, дөңгелек саңылаудан пайда болған дифракциялық көріністерді түсіндіру
	Жарықтың поляризациясы. № 2 Зертханалық жұмыс "Жарықтың	11.6.1.6 - жарықтың интерференция, дифракция және поляризация құбылысын талдай отырып, эксперимент арқылы жарықтың электромагниттік табиғатын дәлелдеу

	интерференциясын, дифракциясын және поляризациясын бақылау "	
3-тоқсан		
Геометриялық оптика	Гюйгенс принципі. Жарықтың шағылу заңы	11.6.2.1 - Гюйгенс принципінің көмегімен жарықтың шағылу заңын түсіндіру
	Жазық және сфералық айналар	11.6.2.2 - сфералық айнадағы сәуленің жолын салу және сфералық айнаның формуласын есептер шығаруда қолдану
	Жарықтың сыну заңы	11.6.2.3 - Гюйгенс принципінің көмегімен жарықтың сыну заңын түсіндіру
	Толық ішкі шағылу	11.6.2.4 - жарық сигналдарын тасымалдауда оптогалшықты технологияның артықшылығын түсіндіру
	№ 3 Зертханалық жұмыс "Шынының сыну көрсеткішін анықтау"	11.6.2.5 - шынының сыну көрсеткішін эксперименттік жолмен анықтау және экспериментті жақсартудың жолдарын ұсыну
	Линзалар жүйесінде кескін салу. Жұқа линза формуласы. Оптикалық құралдар	11.6.2.6 - линзалар жүйесінде сәулелердің жолын салу; 11.6.2.7 - телескоп, микроскоп және лупадағы сәуленің жолын салу және түсіндіру
Салыстырмалы теорияның элементтері	Салыстырмалы теорияның постулаттары. Лоренц түрлендірулері	11.7.1.1 - Галилейдің салыстырмалы принципі мен Эйнштейннің салыстырмалы принципін сәйкестендіру; 11.7.1.2 - Эйнштейн постулаттары мен Лоренц түрлендірулерін есептер шығаруда қолдана отырып, релятивистік эффектіні түсіндіру
	Энергия. Релятивистік динамикадағы импульс және масса. Материалдық дене үшін энергия мен массаның байланыс заңы	11.7.1.3 - зарядталған бөлшектердің үдеткіштерінің жұмыс істеу принципін, оларда орын алатын релятивистік эффектіні ескере отырып түсіндіру
Атомдық және кванттық физика	Сәулеленудің түрлері. Спектрлер.	11.8.1.1 - сәулеленудің көздері мен түрлерін топтастыру
	Инфракызыл және ультракүлгін сәулелену. Рентген сәулелері. Электромагниттік сәулелену шкаласы	11.8.1.2 - электромагниттік сәулелену, олардың табиғатта пайда болуы мен затпен өзара әрекеттесуін ажырату
	Жылулық сәулелену. Стефан –Больцман және Винн заңдары. Ультракүлгін апаты. Планк формуласы. Фотондар. Фотоэффект	11.8.1.3 - - Стефан-Больцман, Винн заңдарын және Планк формуласын ультракүлгін апаттын негіздеу және абсолют қара дененің жылулық сәулеленуін сипаттау үшін қолдану
	Фотоэффектіні қолдану	11.8.1.4 - фотоэффектінің табиғатын түсіндіру және оны қолдануға мысалдар келтіру; 11.8.1.5 - фотоэффектінің заңдары мен Эйнштейн теңдеуін есеп шығаруда қолдану
	Жарық қысымы	11.8.1.6 - жарықтың кванттық теориясы негізінде жарық қысымының табиғатын түсіндіру

	Жарықтың химиялық әсері	11.8.1.7 - фотосинтез және фотография үдерісін мысалға келтіре отырып, жарықтың химиялық әсерін сипаттау
	Рентгендік сәулелену	11.8.1.8 - компьютерлік және магниттік-резонанстық томографияны салыстыру
	Жарықтың корпускулярлық-толқындық табиғатының біртұтастығы	11.8.1.9 - электромагниттік сәулеленудің корпускулярлық-толқындық табиғатының дәлелдейтін мысалдар келтіру
	Альфа бөлшектің шашырауы бойынша Резерфорд тәжірибесі. Бор постулаттары. Франк және Герц тәжірибелері	11.8.1.10 - атомның планетарлық моделін альфа бөлшектің ыдырауы бойынша Резерфорд тәжірибесіне сүйене отырып негіздеу; 11.8.1.11 - Бор постулаттарына сүйеніп атомның орнықты күйінің шартын түсіндіру
	№ 4 Зертханалық жұмыс "Сәулеленудің тұтас және сызықтық спектрлерін бақылау"	11.8.1.12- сутегі атомының энергетикалық құрылымына сүйене отырып, сызықтық спектрдің табиғатын түсіндіру;
	Сызықты емес оптика туралы түсінік. Лазерлер	11.8.1.13 - лазер құрылысын және әсер ету принципі түсіндіру; 11.8.1.14 - голографияның даму кезеңдерін талқылау
	Бөлшектің толқындық қасиеттері. Бор теориясының қиыншылығы. де Бройль толқындары	11.8.1.15 - элементар бөлшектердің толқындық табиғатының пайда болуы мен практикада қолданылуына мысалдар келтіру; 11.8.1.16 - де Бройль толқын ұзындығының формуласын есептер шығаруда қолдану
Атом ядросының физикасы	Табиғи радиоактивтілік. Радиоактивті ыдырау заңы	11.8.2.1 - радиоактивті ыдырау заңы негізінде ядролық қалдықтармен аймақтың зақымдануының ұзаққа созылу себептерін түсіндіру; 11. 8.2.2 - радиоактивті ыдыраудың формуласын есептер шығаруда қолдану
	Атомдық ядро. Ядроның нуклондық моделі. Изотоптар. Ядродағы нуклондардың байланыс энергиясы	11. 8.2.3 - атомдық ядроның байланыс энергиясын есептеу және меншікті байланыс энергиясының ядроның массалық санына тәуелділігін түсіндіру
	Ядролық реакциялар. Жасанды радиоактивтілік. Ауыр ядролардың бөлінуі. Тізбекті ядролық реакция. Сындық масса	11. 8.2.4 - ядролық реакцияны жазу кезінде массалық және зарядтық санның сақталу заңын қолдану; 11.8.2.5 - ядролық синтездің және табиғи радиоактивтіліктің табиғатын түсіну
	№ 5 Зертханалық жұмыс "Дайын сурет бойынша зарядталған бөлшектердің тректерін оқып үйрену"	11. 8.2.6 - магнит өрісіндегі зарядталған бөлшектердің қозғалыс сипатын түсіндіру
	Радиоактивті сәулелердің биологиялық әсері. Радиациядан қорғану	11. 8.2.7 - а, б және g сәулелерінің табиғатын, қасиеттерін және биологиялық әсерін түсіндіру
	Ядролық реактор. Ядролық энергетика.	11. 8.2.8 - ядролық реакторлардың құрылысы мен жұмыс істеу принципін сипаттау;

	Термоядролық реакциялар	11. 8.2.9 - ядролық энергетиканың даму кезеңдерін талқылау
Нанотехнология және наноматериалдар	Нанотехнологияның негізгі жетістіктері, өзекті мәселелер және даму кезеңдері. Наноматериалдар	11.9.1.1 - наноматериалдардың физикалық қасиеттерін және оларды алудың жолдарын түсіндіру; 11.9.1.2 - нанотехнологияның қолданылуын талқылау
4-тоқсан		
Космология	Жұлдыздар әлемі. Жұлдызға дейінгі қашықтық. Айнымалы жұлдыздар	11.10.1.1 - жұлдыздардың басты спектрлік класын сипаттау; 11.10.1.2 - көрінерлік жұлдыздық шама және абсолют жұлдыздық шама ұғымдарын ажырату; 11.10.1.3 - көрінерлік және абсолют жұлдыздық шаманы анықтау үшін формулаларды қолдану
	Жұлдыздардың планеталық жүйелері. Жер топтарындағы планеталар және гигант- планеталар. Күн жүйесіндегі кіші денелер	11.10.1.4 - Жұлдыздар эволюциясын түсіндіру үшін Герцшпрунг-Рассель диаграммасын қолдану; 11.10.1.5 - кара құрдымдар, нейтронды жұлдыздар және аса жана жұлдыздардың қасиеттерін сипаттау
	Біздің Галактика. Басқа Галактикалардың ашылуы. Квazarлар	11.10.1.6 - ара қашықтықты анықтау үшін, "қарапайым май шамдар" әдісін пайдалануды сипаттау
	Үлкен жарылыс теориясы. Қызыл ығысу және Галактикаға дейінгі қашықтықты анықтау.	11.10.1.7 - Әлемнің жеделдеуі мен кара энергия туралы пікірталасты талқылау;
	Әлемнің эволюциясының негізгі кезеңдері. Әлемнің моделдері. Өмір және Әлем туралы ойлар Адамзаттың космостық болашағы және космосты игеру	11.10.1.8 - Хаббл заңын қолданып, Әлемнің жасын бағалай алу; 11.10.1.9 - микротолқынды фондық сәулелену туралы ақпаратты қолданып, Үлкен Жарылыс теориясын түсіндіру
	Физикалық практикум	

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 33-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 632-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарға арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына

(Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Химия" пәнін оқытудың мақсаты - білім алушыларға зат және олардың айналымы, заттар қасиеттерінің олардың құрамы мен құрылысына тәуелділігін түсіндіретін заңдар мен теориялар туралы білім жүйесін ұсыну, білім алушыларға химиялық үдерістердің мағынасын, негізгі заңдар мен заңдылықтарды түсініп, оларды шынайы өмірде қауіпсіз қолдана алуға, ақпаратты сыни бағалауға және шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

3. Негізгі міндеттері:

заттар және олардың бір-бірімен әрекеттесу заңдылығы туралы білім жүйесін қалыптастыру

зияткерлік және экспериментальдық және зерттеушілік біліктер мен дағдылар түрінде іс-әрекеттердің танымал әдістерін жүзеге асыру тәжірибелерін қалыптастыру;

жаңа проблемаларды шешуде жаңа бір жағдайда бұрын меңгерілген білім және білікті өз бетімен жаңғыртуды талап ететін шығармашылық, ізденіс іс-әрекеттер тәжірибесін қалыптастыру, танымал іс-әрекеттер негізінде жаңа әдісін қалыптастыру;

4) қоғамның әрбір мүшесінің өмірлік проблемасын шешуге әсер ететін, "Химия" пәнінің жиынтық үлесі болып табылатын өзекті және пәндік күзіреттіліктің қалыптасуында көрінетін, қоршаған ортаға қарым-қатынасын көрсететін адам әрекетінің объектіге немесе қаражатқа құнды және сындарлы қарым-қатынас тәжірибесін қалыптастыру.

2-тарау. "Химия" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Химия" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

- 1) 10-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағатты;
- 2) 11-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

5. Оқу пәнінің мазмұны 5 бөлімнен тұрады:

- 1) заттардың бөлшектері;
- 2) химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары;
- 3) химиялық реакциялардың энергетикасы;
- 4) химия және қоршаған орта;

5) химия және өмір.

6. "Заттардың бөлшектері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) атомдар, иондар және молекулалар;
- 2) атом құрамы мен құрылысы;
- 3) атомда электрондардың қозғалысы мен таралуы;
- 4) химиялық байланыстың түрлері.

7. "Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) периодтық заң мен периодтық жүйе;
- 2) заттар массасының сақталу заңы;
- 3) стандартты электрондық потенциалдар.

8. "Химиялық реакциялардың энергетикасы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар;
- 2) химиялық реакцияның жылдамдығы;
- 3) химиялық тепе-теңдік;

4) қышқылдар мен негіздер теориялары. Электролиттер ерітінділеріндегі иондық тепе-теңдіктер.

9. "Химия және қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) Жер химиясы;
- 2) көміртек және оның қосылыстары.

10. "Химия және өмір" бөлімі "Биохимия" бөлімшесінен тұрады.

11. "Химия" оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) "Атом құрылысы. Атом – күрделі бөлшек", радиоактивтілік, энергетикалық деңгейлер және деңгейшелер, кванттық сандар және орбитальдар;

"Орташа салыстырмалы атомдық массаны есептеу" тақырыбына есептер шығару;

2) Периодтар мен топтардағы "Элементтер мен олардың қосылыстарының периодты өзгеруі", период және топ бойынша қышқылды-негіздік қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, периодтар және топтарда қосылыстардың тотығу-тотықсыздану қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары;

3) "Химиялық байланыс". Ковалентті байланыс, ковалентті байланыс қасиеттері, гибридтену түрлері: sp , sp^2 , sp^3 , электртерістілік және байланыс полярлығы, иондық байланыс, электронды жұптардың тебісу теориясы, металдық байланыс, сутекті байланыс, кристалдық торлар;

№ 1 зертханалық тәжірибе: "Ковалентті байланысты заттардың (N₂, O₂, алмаз) модельдерін құрастыру";

4) "Стехиометрия". Химияның негізгі стехиометриялық заңдары, салыстырмалы атомдық және молекулалық масса, зат мөлшері, стехиометриялық заңдар;

Реакция теңдеулері бойынша есептеулер. "Теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы өнімнің проценттік шығымын есептеу";

5) "Термодинамикаға кіріспе". Ішкі энергия және энтальпия, Гесс заңы, Гиббстің бос энергиясы, энтропия;

№ 1 практикалық жұмыс: "Бейтараптану реакциясының жылу эффектісін анықтау";

"Гесс заңы және оның салдарын қолдану" тақырыбына есептер шығару;

6) "Кинетика". Химиялық реакция жылдамдығы, концентрацияның реакция жылдамдығына әсері, қысымның химиялық реакция жылдамдығына әсері, температураның химиялық реакция жылдамдығына әсері, катализ;

"Әрекеттесуші массалар заңы" тақырыбына есептер шығару;

№ 2 практикалық жұмыс: "Химиялық реакция жылдамдығына әртүрлі факторлардың әсерін зерттеу";

№ 2 зертханалық тәжірибе: "Химиялық реакция жылдамдығына әртүрлі катализаторлар әсерінің тиімділігін зерттеу";

7) "Химиялық тепе-теңдік". Химиялық тепе-теңдікке әсер ететін факторлар, Ле-Шателье-Браун принципі, тепе-теңдік константасы, өнеркәсіптік процестердегі химиялық тепе-теңдік;

№ 3 зертханалық тәжірибе: "Әртүрлі факторлардың динамикалық тепе теңдік күйіне әсерін зерделеу";

"Тепе-теңдік константасын мен тепе-теңдік күйдегі концентрацияларды табу". Өнеркәсіптік процестердегі химиялық тепе-теңдік тақырыбына есептер шығару;

8) "Тотығу-тотықсыздану реакциялары". Электрохимиялық потенциалдар қатары, гальваникалық элементтер, электролиз;

№ 3 практикалық жұмыс: "Металдардың электрохимиялық кернеу қатарын құрастыру";

9) "17-топ элементтері". Галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары, галогендердің тотығу-тотықсыздану қасиеттері, сулы ерітіндідегі галогенид иондарын анықтау, галогендер және олардың қосылыстарының қолданылуы;

10) "2 (II)-топ элементтері". 2 (II)-топ элементтерінің физикалық қасиеттері; 2 (II)-топ элементтерінің химиялық қасиеттері; табиғи карбонаттар;

11) "Органикалық химияға кіріспе". Органикалық заттардың құрамы мен құрылысы, функционалдық топтар, гомологтық қатар, алифатты қосылыстардың IUPAC номенклатурасы, изомерия түрлері, алкандар, алкандардың жану өнімдері, алкандардың бос-радикалды орынбасу реакциясы механизмі, галогендеу;

№ 4 зертханалық тәжірибе: "Органикалық заттар молекулаларының модельдерін құрастыру";

"Жану өнімдері және гомологиялық қатар бойынша заттардың молекулярлық формулаларын анықтау" тақырыбына есептер шығару

12) "Қанықпаған көмірсутектер". Алкендердің құрамы, құрылымы және реакцияға түсу қабілеті, стереоизомерия; алкендердің, алкадиендердің, алкиндердің қосылу реакциялары, мұнайдың құрамы, мұнай өнімдерін өңдеу әдістері, табиғи газ және көмір, олардың өндірудегі негізгі өнімдер, полимеризация;

№ 5 зертханалық тәжірибе: "Байланыстың қанықпағандығына сапалық реакция";

13) "Галогеналкандар". Галогеналкандарды алу, Галогендердің нуклеофильді орынбасу реакциялары;

14) "Спирттер: біратомды, көпатомды спирттер". Спирттердің жіктелуі және химиялық қасиеттері, этил спиртін өнеркәсіптік өндіру, фенол, оның құрылысы мен қасиеттері;

№ 6 зертханалық тәжірибе: "Бір атомды және көпатомды спирттерге сапалық реакциялар";

Көрсетілім: "Глюкозаны ашыту арқылы этил спиртін алу";

12. "Химия" оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны

1) "Ароматты қосылыстар қатары". Бензол молекуласының құрылысы, бензол және оның гомологтарын алу, бензол және оның гомологтарының химиялық қасиеттері;

№ 1 зертханалық тәжірибе: "Бензол молекуласының моделін құрастыру";

2) "Карбонилді қосылыстар". Карбонильді қосылыстардың құрылысы және номенклатурасы, альдегидтер мен кетондардың алынуы, карбон қышқылдарының қасиеттері, этерификация реакциясы, күрделі эфирлер және сабын;

№2 зертханалық тәжірибе: "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу";

3) "Аминдер және аминқышқылдары". Аминдердің жіктелуі және номенклатурасы, аминдердің физикалық, химиялық қасиеттері және алынуы, аминқышқылдарының құрамы, құрылысы, биологиялық рөлі,

аминқышқылдардың физикалық және химиялық қасиеттері; № 3 зертханалық тәжірибе: "Аммиак және аминдер молекуласының модельдерін құрастыру"; пептидтік байланыс; нәруыздың түзілуі;

№ 4 зертханалық тәжірибе: "Аминқышқылы молекуласының модельдерін құрастыру және ассиметриялы көміртек атомын анықтау";

№ 5 зертханалық тәжірибе: "Аминқышқылдар қасиеттері";

4) "Тірі ағза химиясы". Көмірсулардың жіктелуі және олардың құрылысы, көмірсулардың қасиеттері және қолданылуы, нәруыздар, нәруыз молекулаларының құрылымы, полипептидтер құрылымын анықтау, ферменттер ролі және қолданылуы, ДНҚ құрылымы, АТФ және энергия, биологиялық маңызды металдар, қоршаған ортаның ауыр металдармен ластануы, ауыр металдардың нәруыздарға әсері;

№ 6 зертханалық тәжірибе: "Альдегидоспирт ретінде глюкозаның химиялық қасиеттері. Крахмалға сапалық реакция";

№ 1 практикалық жұмыс: "Денатурация және нәруыздардың түсті реакциялары";

№ 7 зертханалық тәжірибе: "ДНҚ моделін жасау";

5) "Синтетикалық полимерлер". Жоғары молекулалы қосылыстар, полимерлену реакциясы, поликонденсация реакциялары, полиамидтер мен полиэфирлер, пластиктердің қолданылуы және қоршаған ортаға әсері;

№ 8 зертханалық тәжірибе: "Полимерлер және олардың қасиеттері";

№ 2 практикалық жұмыс: "Пластмассаларды және талшықтарды тану";

6) "Органикалық синтез". Органикалық қосылыстардағы негізгі функционалдық топтар, органикалық заттардың генетикалық байланысы;

7) "14-топ элементтері". 14 (IV)-топ элементтері қасиеттерінің өзгеруі;

14 (IV) топ элементтері және олардың қосылыстарының химиялық қасиеттері, 14 (IV)-топ элементтері оксидтерінің қасиеттері, жай заттардың табиғатта таралу түрлері және алыну әдістері;

8) "Азот және күкірт". Азот молекуласы құрылысының ерекшеліктері мен қасиеттері, аммиак және аммоний тұздары, аммиакты өнеркәсіпте алу, азотты тыңайтқыштардың өнеркәсіптік алынуы, азот оксидтері және нитраттарының қоршаған ортаға экологиялық әсері, күкірттісутек және сульфидтер, күкірт оксидтері, күкірт диоксидінің қоршаған ортаға әсері және қолданылуы; күкірт қышқылын алудың жанауы әдісі;

Көрсетілім: "Күкірт және азот қышқылдарының тотықтырғыш қасиеттері";

9) "Қышқыл және негіз ерітінділері". Қышқыл және негіздер теориясы, судың иондық көбейтіндісі, сутектік көрсеткіш, қышқыл және негіздер күші, буферлі ерітінділер;

10) "Металдар өндірісі". Металдар және құймаларды алу, электролизді өнеркәсіпте қолдану, химиялық өндірістің ғылыми принциптері, металл өндірісі кезіндегі қоршаған ортаны қорғау проблемалары;

11) "Ауыспалы металдар" Ауыспалы металдардың жалпы сипаттамасы; кешенді қосылыстар; ауыспалы металдардың биологиялық ролі;

12) "Жаңа заттарды және материалдарды өндіру". Жаңа материалдарды әзірлеу және құру, физиологиялық белсенді табиғи және синтетикалық қосылыстар, дәрілік препараттарды синтездеу және өндіру, нанотехнология, нанокөміртекті бөлшектердің құрылымы, жаңа полимерлерді алу, жаңа материалдардың практикалық мәні;

13) "Жасыл химия". "Жасыл химияның" 12 принципі. Атмосфера, гидросфера, литосфераның ластануы. Жердің озон қабатының бұзылуы, Ғаламдық жылыну.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10"-сынып, "2.1" – екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

1. Заттардың бөлшектері:

Білім алушылар жасай алады		
	10-сынып	11-сынып
1.1 Атомдар, молекулалар және иондар	10.1.1.1 химияның негізгі стехиометриялық заңдарының тұжырымдамасын, қолдану аясын атау: зат массасының сақталу заңы, көлем қатынастар заңы, Авогадро заңы; 10.1.1.2 зат мөлшері шамасын және стехиометриялық заңдарды қолданып есептеулер жүргізу	
1.2 Атомның құрамы мен құрылысы	10.1.2.1 "нуклидтер" мен "нуклондар" ұғымының мағынасын түсіндіру; 10.1.2.2 қоспадағы химиялық элементтің табиғи изотоптарының орташа салыстырмалы атомдық массаларын есептеу; 10.1.2.3 радиоактивтіліктің табиғатын және радиоактивті изотоптарды қолдануды түсіндіру	
1.3 Атомда электрондардың қозғалысы мен	10.1.3.1 квант сандарының сипаттамасы мен мәндерін атау; 10.1.3.2 алғашқы 36 химиялық элементтің	

таралуы	электрондық конфигурациясын жазу	
1.4 Химиялық байланыстың түрлері	<p>10.1.4.1 донор-акцепторлы және алмасу механизмі бойынша ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру;</p> <p>10.1.4.2 қос және үш еселі байланыстың түзілуін түсіндіру;</p> <p>10.1.4.3 ковалентті байланыстың қасиеттерін сипаттау;</p> <p>10.1.4.4 әртүрлі гибридтену түрлерін түсіндіру;</p> <p>10.1.4.5 заттың құрылысы мен қасиеттерінің өзара байланысын түсіндіру;</p> <p>10.1.4.6 атомдардың электртерістілік ұғымының физикалық мәнін түсіндіру және оның негізінде химиялық байланыстың түрін болжау;</p> <p>10.1.4.7 иондық байланыстың қарама-қарсы зарядталған иондардың электрстатикалық тартылуы нәтижесінде түзілетіндігін түсіну;</p> <p>10.1.4.8 металдық байланыстың табиғатын және оның металдардың физикалық қасиеттеріне әсерін түсіндіру;</p> <p>10.1.4.9 сутекті байланыстың түзілу механизмін түсіндіру;</p> <p>10.1.4.10 кристалл тор типтері және байланыс түрлері әртүрлі қосылыстардың қасиеттерін болжау</p>	
2. Химиялық реакциялардың жүру заңдылықтары:		
Білім алушылар білуі тиіс:		
	10-сынып	11-сынып
2.1 Периодтық заң және периодтық жүйе	<p>10.2.1.1 химиялық элемент атомдарының қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарының сипаттау: радиусы, иондану энергиясы, электртертікшілік және тотығу дәрежесі</p> <p>10.2.1.2 период және топ бойынша химиялық элементтердің оксидтерінің, гидроксидтерінің және сутекті қосылыстарының қышқылдық-негіздік қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру</p> <p>10.2.1.3 - периодтық кестеде орналасуы бойынша химиялық элементтердің және олардың қосылыстарының қасиеттерін болжау</p> <p>10.2.1.4 топ бойынша галогендердің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіру</p> <p>10.2.1.5 галогендердің тотығу-тотықсыздану реакция теңдеулерін құрастыру</p> <p>10.2.1.6 галогендер және олардың қосылыстарының физиологиялық ролін анықтау</p> <p>10.2.1.7 2 (II) топ элементтерінің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіре алу</p> <p>10.2.1.8 - табиғаттағы карбонаттар айналымының схемасын құру және олардың қолданылу аймағын атау</p>	<p>11.2.1.1 14 (IV) топ элементтерінің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіру;</p> <p>11.2.1.2 14 (IV) элементтерінің және олардың қосылыстарының химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру;</p> <p>11.2.1.3 14 (IV) топ элементтерінің +2 және +4 тотығу дәрежелі оксидтерінің қасиеттерін түсіндіре алу</p> <p>11.2.1.5 14 (IV) топ элементтерінің жай заттары және химиялық қосылыстарының алыну әдістерін сипаттау;</p> <p>11.2.1.6 14 (IV) топ элементтерінің және оның қосылыстарының таралуы және қолданылуы туралы мәліметтерді талдау</p> <p>11.2.1.7 аммоний ионындағы байланыстардың түзілу механизмін түсіндіру</p> <p>11.2.1.8 газ тәрізді аммиактың және оның сулы ерітіндісінің химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция</p>

		<p>теңдеулерін құрастыру</p> <p>11.2.1.9 аммиакты өнеркәсіпте өндірудің (Габер процесі) ғылыми принциптерін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.10 азот тыңайтқыштары өндірісі үдерісін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.11 азот оксидтерінің атмосфераға, нитраттардың топыраққа және су ресурстарына әсерін талдау;</p> <p>11.2.1.12 азот қосылыстарының қоршаған ортаға әсерін азайту мәселелерін шешудің жолдарын ұсыну;</p> <p>11.2.1.13 - күкіртсутектің тотықсыздандырғыш қасиеттерін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.14 - сульфид-ионының сапалық реакциясын білу;</p> <p>11.2.1.15 - атмосфераның күкірт диоксидімен ластану көздерін және қышқыл жаңбырдың түзілу мәселелерін атау;</p> <p>11.2.1.16- тағам өнеркәсібінде күкірт (IV) оксидін қолданылу аймағын атау;</p> <p>11.2.1.17 - күкірт қышқылын жанасу әдісімен алу процесін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.18 - күкірт қышқылын өнеркәсіптік өндірудің ғылыми принциптерін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.19 - күкірт қышқылының қолдану аймағын атау;</p> <p>11.2.1.20 - ауыспалы элементтер айнымалы тотығу дәрежесін көрсететінін білу;</p> <p>11.2.1.21 атомдар құрылысы негізінде ауыспалы металдардың физикалық және химиялық қасиеттерін түсіндіру;</p> <p>11.2.1.22 кешенді қосылыстың құрылымын сипаттау;</p> <p>11.2.1.23 - ауыспалы металдардың кешенді қосылыстарының химиялық қасиеттерін сипаттау;</p> <p>11.2.1.24 гемоглобин құрамында темір (+2) кешенінің болатынын түсіндіру және оттегін тасымалдаудағы оның ролін түсіну;</p> <p>11.2.1.25 иіс газымен улану қалай жүретіндігін түсіндіру және алғашқы көмек көрсету әдісін сипаттау</p>
2.2 Заттар массасының сақталу заңы	10.2.2.1 қалыпты және стандартты жағдайда "молярлық концентрация", "молярлық көлем" шамаларын қолданып есептеулер жүргізу;	11.2.2.1 параллель жүретін реакциялар теңдеулері бойынша есептер шығару; 11.2.2.2 тізбектеле жүретін реакция

	10.2.2.2 бастапқы заттардың белгілі зат мөлшерлері (массалары, көлемдері, бөлшек сандары) бойынша реакцияға қатысқан заттардың біреуі артық мөлшерде және құрамында белгілі үлесте қоспалары бар болған жағдайда реакция өнімдерінің зат мөлшерлерін (массаларын, көлемдерін, бөлшек сандарын) есептеу; 10.2.2.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын пайызбен есептеу;	теңдеулері бойынша есептер шығару;
2.3 Стандартты электрондық потенциалдар	10.2.3.1 электронды баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакциясы теңдеулерін құрастыру; 10.2.3.2 жартылай иондық реакция әдісімен тотығу – тотықсыздану реакцияларының электрондық-иондық теңдеулерін құрастыру; 10.2.3.3 "стандартты электродтық потенциал" ұғымын түсіндіру; 10.2.3.4 сулы ерітіндідегі химиялық реакциялардың жүру мүмкіндігін болжау үшін стандартты электродтық потенциалдар кестесін қолдану; 10.2.3.5 гальваникалық элементті химиялық реакция энергиясын электр энергиясына айналдыратын құрылғы есебінде түсіну; 10.2.3.6 гальваникалық элементтің жұмыс принципі түсіндіру; 10.2.3.7 аккумуляторларды зарядтау және разрядтау процесін сипаттау;	11.2.3.1 металдарды алудың маңызды әдістерін талдау: гидрометаллургия, пирометаллургия, электрометаллургия және олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау; 11.2.3.2 ғылымда, техникада және тұрмыста қолданылатын маңызды құймалардың құрамын білу: шойын, болат, жез, қола, мельхиор, дюралюминий; 11.2.3.3 шойын және болатты алу әдістерін және қасиеттерін сипаттау; 11.2.3.4 металдарды электролизбен алу әдісін түсіндіру; 11.2.3.5 гальваностегия, гальванопластика процестерін ажырату; 11.2.3.6 коррозиядан қорғау және декоративті мақсаттар үшін гальваникалық жабындарды қолдану принциптерін зерделеу; 11.2.3.7 химиялық өндірістің жалпы ғылыми принциптерін атау; 11.2.3.8 материалдарды екіншілік қайта өңдеудің қажеттілігін негіздеу; 11.2.3.9 металлургия өнеркәсібінің экологиялық проблемаларын түсіндіру

3. Химиялық реакциялар энергетикасы:

Білім алушылар жасай алады		
	10-сынып	11-сынып
3.1 Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар	10.3.1.1 ішкі энергия және энтальпия өзгерістер жылу эффектісі болып табылатындығын түсіну 10.3.1.2 химиялық реакциялар - байланыстардың үзілуі мен жаңа байланыстардың түзілу процесін қамтитындығын түсіну; 10.3.1.3 реакцияның энтальпия өзгерісін тәжірибе жүзінде анықтау және оны анықтамалық деректер негізінде есептеу; 10.3.1.4 Гесс заңының физикалық мәнін түсіндіру және оны химиялық реакцияның	

		энтальпия өзгерісін есептеу үшін қолдана алу; 10.3.1.5 энтропияны жүйенің ретсіздік өлшемі ретінде түсіндіру және оны анықтамалық деректер бойынша есептеу	
3.2 реакциялардың жылдамдығы	Химиялық	10.3.2.1 гомогенді және гетерогенді реакциялар үшін жылдамдық өрнегін білу 10.3.2.2 қарапайым реакциялардың орташа жылдамдығына есептеулер жүргізу 10.3.2.3 қайтымды реакциялар үшін әрекеттесуші массалар заңының қолданылатындығын түсіндіру 10.3.2.4 әрекеттесуші массалар заңы бойынша есептеулер жүргізу; 10.3.2.5 химиялық реакция жылдамдығына қысымның әсерін түсіндіру 10.3.2.6 химиялық реакция жылдамдығына температураның әсерін тәжірибе жүзінде зерделеу 10.3.2.7 химиялық реакция жылдамдығына концентрацияның әсерін тәжірибе жүзінде зерделеу 10.3.2.8 "белсендіру энергиясы" ұғымының физикалық түсіндіру 10.3.2.9 катализ процесінің мәнін түсіндіру 10.3.2.10 гомогенді және гетерогенді катализді ажырату 10.3.2.11 катализаторлардың әсер ету механизмін түсіндіру	
3.3 теңдік	Химиялық тепе-	10.3.3.1 химиялық тепе-теңдіктің динамикалық сипатын түсіндіру; 10.3.3.2 химиялық тепе-теңдікке температура, концентрация және қысым өзгерісінің әсерін болжау; 10.3.3.3 не себепті катализатор тепе-теңдіктің тез орнауына әсер ететінін, бірақ ығысуына әсер етпейтіндігін түсіндіру; 10.3.3.4 әр түрлі факторлардың тепе-теңдіктің ығысуына әсерін тәжірибе жүзінде зерттеу; 10.3.3.5 реакция үшін тепе-теңдік константасының өрнегін құру; 10.3.3.6 тепе-теңдік константасына әр түрлі факторлардың әсерін болжау; 10.3.3.7 тепе-теңдік константасына қатысты есептерді шығару;	
3.4 негіздер теориясы. Электролиттер ерітінділеріндегі иондық тепе-теңдіктер	Қышқылдар мен		11.3.4.1 Аррениус, Льюис және Бренстед-Лоури теорияларын және олардың қолдану шектерін сипаттау және түсіну; 11.3.4.2 судың иондық көбейтіндісін

		білу; 11.3.4.3 күшті қышқыл және күшті негіздің рН ін есептеу; 11.3.4.4 буферлі ерітінділердің әсер ету принципін түсіндіру; 11.3.4.5 буферлі ерітінділердің қолдану аймағын атау;
--	--	---

4. Химия және қоршаған орта

Білім алушылар жасай алады		
	10-сынып	11-сынып
4.1 Жер химиясы		11.4.1.1 "Жасыл химияның" 12 принципін атау және оны түсіндіру; 11.4.1.2 атмосфера, гидросфера және литосфераның ластану масштабын түсіндіру; 11.4.1.3 озон қабатының бұзылу себептерін зерделеу; 11.4.1.4 "парникті эффектiнiң" салдарларын болжау; 11.4.1.5 "парникті эффектiнiң" және озон қабатының бұзылу мәселелерін ажырату; 11.4.1.6 ғаламдық мәселелерді шешудің жолдарын бағалау
4.2 Көміртек және оның қосылыстары	10.4.2.1 - органикалық химия - бұл көмірсутектер олардың туындыларының химиясы деп түсіну 10.4.2.2 - көмірсутектердің эмпирикалық, молекулалық, құрылымдық және кеңістіктік формулаларын ажырату 10.4.2.3 - функционалдық топтар бойынша органикалық қосылыстардың негізгі кластарын ажырату 10.4.2.4 - гомологтық қатардың қалыптасуын және оның өкілдері қасиеттерінің ұқсастығын түсіндіру 10.4.2.5 - қосылыстардың құрылымдық формуласын құру және оларды IUPAC номенклатурасы бойынша атау 10.4.2.6 - изомерия түрлерін атау және изомерлер формулаларын құрастыру: құрылымдық,	11.4.2.1 альдегидтердің, кетондардың және карбон қышқылдарының функциональды топтарының құрылысын сипаттау; 11.4.2.2 альдегидтердің, кетондардың және карбон қышқылдарының құрылымдық формулаларын құрастыру және оларды IUPAC бойынша атау 11.4.2.3 карбон қышқылдарының физикалық қасиеттерін және алыну жолдарын түсіндіру 11.4.2.4 альдегидтер және кетондардың нуклеофильді қосылу реакциясына мысалдар келтіру 11.4.2.5 карбон қышқылдарының химиялық қасиеттерін сипаттайтын теңдеулерін құрастыру 11.4.2.6 этерификация реакциясының механизмін сипаттау 11.4.2.7 карбон қышқылдары, күрделі эфирлер, сабын, синтетикалық жуғыш заттар және биодизельді отындардың қолданылу аймағын атау 11.4.2.8 майлардың құрамы мен құрылысын білу 11.4.2.9 бензол молекуласының құрылымын түсіндіру 11.4.2.10 бензол және оның гомологтарын алу реакцияларын құрастыру 11.4.2.11 бензолды нитрлеу және галогендеу реакциясының механизмін түсіндіру; 11.4.2.12 органикалық қосылыстар синтезі үшін бензол реакциясының маңыздылығын түсіндіру 11.4.2.13 толуол молекуласындағы атомдардың өзара әсерлесуін түсіндіру 11.4.2.14 "мономер", "құрылымдық буын", "олигомер", "полимер", "полимерлену дәрежесі" негізгі ұғымдарын ажырату 11.4.2.15 полимерлену реакциясының теңдеуін құрастыру, поликонденсация реакциясының теңдеуін құру 11.4.2.16 поликонденсация реакциясы негізінде алынатын полимерлер гидролизденіп, биологиялық ыдырай алатынын түсіну 11.4.2.17 полиэтилен, полипропилен, полистирол, тефлон, поливинилхлорид, полиметилметакрилат, полиэфир, фенолформальдегид шайыры және олардың негізінде алынған пластмассалардың қасиеттерін, қолдану аймағын атау

байланыстың орны бойынша, функционалдық топтар және классаралық изомерлер	11.4.2.18 пластмасса және наноталшықтарды тәжірибе жүзінде анықтау
10.4.2.7 - әр түрлі алкандардың жану процесін зерттеу және олардың отын ретінде қолдануын түсіндіру	11.4.2.19 қоршаған ортаға пластиктер өндірісінің және қолданысының әсерін талдау
10.4.2.8 - алкандардың жану өнімдерін және қоршаған ортаға экологиялық салдарын бағалау	11.4.2.20 полимерлерді утилизациялау процесін сипаттау
10.4.2.9 - берілген жану өнімдері бойынша заттың гомологтық қатары бойынша молекулалық формуласын анықтау	11.4.2.21 жаңа материалдарды жасаумен және өндірумен айналысатын ғылымдар саласын атау
10.4.2.10 - алкандардың галогендеу реакция теңдеулерін құру	11.4.2.22 аспиринді, таксолды физиологиялық белсендігі жоғары табиғи және синтетикалық қосылыстардың өкілдері ретінде атау
10.4.2.11 "қанықпағандық" терминін және оның қосылыстың қасиеттеріне әсерін түсіндіру	11.4.2.23 физиологиялық белсенділік үшін хиральділік және молекулалық қабаттың маңыздылығын түсіндіру
10.4.2.12 - алкендердің қанықпағандығын тәжірибе жүзінде дәлелдеу	11.4.2.24 синтетикалық дәрілік препарат үлгісі ретінде аспиринді алу процесін сипаттау
10.4.2.13 - электрофильді және нуклеофильді бөлшектерді ажырату	11.4.2.25 дәрілік заттарды өндіру проблемаларын атау
10.4.2.14 - полимерлеу реакциясының мәнін түсіндіру	11.4.2.26 "нанобөлшек", "нанохимия" және "нанотехнология" ұғымдарының физикалық мәнін түсіндіру;
10.4.2.15 - химиялық реагенттерге қатысы бойынша пластиктердің салыстырмалы инерттілігін тәжірибе жүзінде дәлелдеу	11.4.2.27 нанобөлшектерді синтездеу және зерттеу әдістерін сипаттау;
10.4.2.16 полиэтилен өндірісі процесінің схемасын құру	11.4.2.28 нанобөлшектердің қолдану аймағын атау
10.4.2.17 полиалкендердің қолдану аймағын атау және олардың өнімдерін қайта өңдеудің маңыздылығын	11.4.2.29 наноматериалдардың ерекшеліктерін сипаттау
	11.4.2.30 көміртекті нанобөлшектер құрылымын сипаттау: фуллерен C60, графен, нанотүтік, наножіп, наноталшықтар;
	11.4.2.31 кристалдарды өсіру және полимеризациялау жолымен наноматериалдардың алынуын сипаттау
	11.4.2.32 жаңа полимерлер және композициялық материалдар өндірудің маңыздылығын түсіндіру;
	11.4.2.33 сапалық реакциялар көмегімен функционалды топтарды анықтау
	11.4.2.3 физикалық және химиялық сынақ көмегімен қосылыстарды анықтау
	11.4.2.35 органикалық қосылыстардың негізгі кластарының генетикалық байланысын сипаттау
	11.4.2.36 қарапайым органикалық синтезді жүргізе алу және түзілген өнімнің шығымын бағалау

	<p>бағалау</p> <p>10.4.2.18 алкадиендердің құрылысы негізінде олардың қасиеттерін түсіндіру</p> <p>10.4.2.19 каучук пен резинаның табиғатта таралуын, алыну жолдарын оқу</p> <p>10.4.2.20 алкиндердің құрылымдық формулаларын құрастыру, химиялық қасиеттері мен алыну жолдарын оқу</p> <p>10.4.2.21 мұнайды айдау үдерісінің маңызын түсіну және қолданылу аясын сипаттау</p> <p>10.4.2.22 термиялық және катализдік крекинг процесін түсіндіру</p> <p>10.4.2.23 мұнайға серік газдардан маңызды өнімдер алу жолдарын білу</p> <p>10.4.2.24 спирттерді функционалдық топтардың орналасуы және гидроксил тобының саны бойынша жіктеу</p> <p>10.4.2.25 - молекуладағы атомдардың өзара әсері негізінде спирттердің химиялық қасиеттерін түсіндіру</p> <p>10.4.2.26- біратомды және көпатомды спирттерге сапалық реакция жүргізу</p> <p>10.4.2.27 - этанолды этиленді гидратациялау және глюкозаны ашығу арқылы алу реакциясының теңдеулерін құрастыру</p> <p>10.4.2.28 - этанолды алу әдістерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау;</p> <p>10.4.2.29 спирттердің адам ағзасына уытты</p>	
--	---	--

<p>әсерін зерделеу 10.4.2.30 фенолдың құрамы мен құрылысын, пластмасса өндіруде фенолдың қолданылуын білу 10.4.2.31 галогеналкандарды алу реакциясының радикалды механизмін түсіндіру; 10.4.2.32 галогеналкандардың әсеріне байланысты қоршаған ортада туындаған мәселелерді айқындау; 10.4.2.33 нуклеофильді реагенттермен галогеналкандардың реакция теңдеулерін құрастыру; 10.4.2.34 галогеналкандардың нуклеофильді орынбасу реакциясының механизмін түсіндіру;</p>	
---	--

5. Химия және өмір:

Білім алушылар жасай алады		
	10-сынып	11-сынып
5.1 Биохимия		<p>11.5.1.1 аминдердің жіктелуін және номенклатурасын білу; 11.5.1.2 аммиак және аминдер құрылымын салыстыру; 11.5.1.3 аминдердің физикалық қасиеттерін түсіндіру; 11.5.1.4 аммиак, аминдер және анилиннің негіздік қасиеттерін салыстыру; 11.5.1.5 нитрилдерді тотықсыздандыру арқылы және галогеналкандардан нуклеофильді орынбасу реакциялары арқылы аминдердің түзілу механизмін сипаттау; 11.5.1.6 нитроқосылыстарды тотықсыздандырып анилин алу реакциясы теңдеуін құрастыру; 11.5.1.7 аминқышқылдардың жүйелі және тривиальді аталуын білу; 11.5.1.8 аминқышқылдар молекулаларының құрамын, құрылысын сипаттау; 11.5.1.9 алмастырылатын және алмастырылмайтын аминқышқылдардың биологиялық ролін түсіндіру; 11.5.1.10 аминқышқылдардың биполярлы иондар түзу қабілетін түсіндіру; 11.5.1.11 аминқышқылдардың екідайлылығын тәжірибе жүзінде дәлелдеу; 11.5.1.12</p> <p>☐</p> <p>-аминқышқылдардан нәруыздар алу кезінде пептидтік байланыстардың түзілуін</p>

		<p>11.5.1.13 нәруыздар гидролизнің реакция теңдеуін құрастыру;</p> <p>11.5.1.14 глюкоза, фруктоза, рибоза, дезоксирибоза, сахароза, крахмал және целлюлозаның молекулаларының сызықты және циклді формасын құрастыру;</p> <p>11.5.1.15 глюкозаның функционалдық топтарын тәжірибе жүзінде анықтай алу;</p> <p>11.5.1.16 глюкозаның спирттік, сүт қышқылды, май қышқылды ашу реакцияларының теңдеулерін құрастыру;</p> <p>11.5.1.17 крахмалға сапалық реакция жүргізе алу;</p> <p>11.5.1.18 сахароза, крахмал, целлюлозаның гидролиз өнімдерін атау;</p> <p>11.5.1.19 крахмал және целлюлозаның құрылысын, қасиеттерін салыстыру;</p> <p>11.5.1.20 нәруыздардың өмір үшін ролін сипаттау;</p> <p>11.5.1.21 гидролиз реакциясы бойынша берілген деректер негізінде полипептидтің құрамын анықтау;</p> <p>11.5.1.22 ақуызға сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жасау;</p> <p>11.5.1.23 "кұлып және кілт" моделі тұрғысынан ферменттердің әрекетін және ферментативті катализ процесін түсіндіру;</p> <p>11.5.1.24 ингибирлі бәсекелестікті түсіндіру;</p> <p>11.5.1.25 ДНҚ құрылымының моделін сипаттау;</p> <p>11.5.1.26 ДНҚ молекуласындағы ақуыздың біріншілік құрылымын кодтау жүйесін түсіндіру;</p> <p>11.5.1.27 АТФ гидролизі құрылымын және сызбасын құрастыру;</p> <p>11.5.1.28 биологиялық маңызды металдардың: темір, магний, кальций, калий, натрийдің ролін бағалау;</p> <p>11.5.1.29 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау;</p> <p>11.5.1.30 ауыр металдардың тірі ағзаға уытты әсерін түсіндіру</p>
--	--	--

14. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарға арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

15. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарға арналған "Химия" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарға арналған "Химия" оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

1) 10-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырыбы/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		

10.1 Атом құрылысы	Атом – күрделі бөлшек."Орташа салыстырмалы атомдық массаны есептеу" тақырыбына есептер шығару	10.1.2.1 "нуклидтер" мен "нуклондар" ұғымының физикалық мәнін түсіндіру 10.1.2.2 табиғи қоспадағы химиялық элемент изотоптарының орташа салыстырмалы атомдық массаларын есептеу
	Радиоактивтілік	10.1.2.3 радиоактивтіліктің табиғатын және радиоактивті изотоптарды қолдануды түсіндіру
	Энергетикалық деңгейлер. Кванттық сандар және орбитальдар	10.1.3.1 Квант сандарының мәні мен сипаттамасын атау 10.1.3.2 алғашқы 36 химиялық элементтің электрондық конфигурациясын жазу
10.1 Элементтер мен олардың қосылыстарының периодты өзгеруі	Период және топ бойынша элементтер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары	10.2.1.1 химиялық элемент атомдарының физикалық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарының сипаттау: атом радиусы, иондану энергиясы, электронтартқыштық, электртерістілік және тотығу дәрежесі
	Периодтар және топтарда қосылыстардың тотығу-тотықсыздану қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары	10.2.1.2 период және топ бойынша химиялық элементтердің оксидтерінің, гидроксидтерінің және сутекті қосылыстарының қышқылдық-негіздік қасиеттерінің өзгеру заңдылығын түсіндіру 10.2.1.3 периодтық кестеде орналасуы бойынша химиялық элементтердің және олардың қосылыстарының қасиеттерін болжау
10.1 Химиялық байланыс	Ковалентті байланыс.Ковалентті байланыс қасиеттері	10.1.4.1 донор-акцепторлы және алмасу механизмі бойынша ковалентті байланыстың түзілуін түсіндіру 10.1.4.2 қос және үш еселі байланыстың түзілуін түсіндіру 10.1.4.3 ковалентті байланыстың қасиеттерін сипаттау
	Гибридтену түрлері: sp, sp ² , sp ³ .№1 зертханалық тәжірибе"Ковалентті байланысты заттардың (N ₂ , O ₂ , алмаз) моделін құрастыру"	10.1.4.4 гибридтелу түрінің әртүрлілігінің физикалық мәнін түсіндіру 10.1.4.5 заттың құрылысы мен қасиеттерінің өзара байланысын түсіндіру
	Электртерістілік және байланыс полярылығы	10.1.4.6 атомдардың электртерістілік ұғымының физикалық мәнін түсіндіру және оның негізінде химиялық байланыстың түрін болжау
	Иондық байланыс	10.1.4.7 иондық байланыстың қарама-қарсы зарядталған иондардың электростатикалық тартылуы нәтижесінде түзілетіндігін түсіну
	Металдық байланыс	10.1.4.8 металдық байланыстың табиғатын және оның металдардың физикалық қасиеттеріне әсерін түсіндіру
	Сутектік байланыс	10.1.4.9 сутекті байланыстың түзілу механизмін түсіндіру
	Кристалдық торлар.	10.1.4.10 кристалл тор типтері және байланыс түрлері әртүрлі қосылыстардың қасиеттерін болжау
10.1 Стехиометрия	Химияның негізгі стехиометриялық заңдары	10.1.1.1 химияның негізгі стехиометриялық заңдарының тұжырымдамасын, қолдану аясын атау: зат массасының сақталу заңы, көлем қатынастар заңы, Авогадро заңы
	Салыстырмалы атомдық және молекулалық масса	10.1.1.2 "салыстырмалы атомдық масса", "салыстырмалы молекулалық масса" және "молярлық масса" ұғымдарының физикалық мәнін түсіндіру
	Реакция теңдеулері бойынша есептеулер. "Теориялық мүмкіндікпен	10.2.2.1 қалыпты және стандартты жағдайда "молярлық концентрация", "молярлық көлем" ұғымдарын қолданып есептеулер жүргізу 10.2.2.2 бастапқы заттардың белгілі зат

	салыстырғандағы өнімнің проценттік шығымын есептеу"	мөлшерлері (массалары, көлемдері, бөлшек сандары) бойынша реакцияға қатысқан заттардың біреуі артық мөлшерде және құрамында белгілі үлесте қоспалары бар болған жағдайда реакция өнімдерінің зат мөлшерлерін (массаларын, көлемдерін, бөлшек сандарын) есептеу10.2.2.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын процентпен есептеу
2 тоқсан		
10.2 Термодинамикаға кіріспе	Ішкі энергия және энтальпия.№1 практикалық жұмыс "Бейтараптану реакциясының жылу эффектісін анықтау"	10.3.1.1 ішкі энергия және энтальпия өзгерістер жылу эффектісі болып табылатындығын түсіну;10.3.1.2 химиялық реакциялар - байланыстардың үзілуі мен жаңа байланыстардың түзілу процесін қамтитындығын түсіну;10.3.1.3 реакцияның энтальпия өзгерісін тәжірибе жүзінде анықтау және оны анықтамалық деректер негізінде есептеу
	Гесс заңы және оның салдары.Есеп шығару"Гесс заңы және оның салдарын қолдану"	10.3.1.4 Гесс заңының физикалық мәнін түсіндіру және оны химиялық реакцияның энтальпия өзгерісін есептеу үшін қолдана алу
	Энтропия	10.3.1.5 энтропияны жүйенің ретсіздік өлшемі ретінде түсіндіру және оны анықтамалық деректер арқылы есептеу
10.2 Кинетика	Химиялық реакция жылдамдығы	10.3.2.1 гомогенді және гетерогенді реакциялар үшін жылдамдық өрнегін білу10.3.2.2 қарапайым реакциялардың орташа жылдамдығына есептеулер жүргізу
	Концентрацияның реакция жылдамдығына әсері.Қысымның реакция жылдамдығына әсері.Есеп шығару"Эрекеттесуші массалар заңы"	10.3.2.3 қайтымды реакциялар үшін эрекеттесуші массалар заңының қолданылатындығын түсіндіру10.3.2.4 эрекеттесуші массалар заңы бойынша есептеулер жүргізу10.3.2.5 химиялық реакция жылдамдығына қысымның әсерін түсіндіру
	Температураның реакция жылдамдығына әсері.№ 2 практикалық жұмыс "Химиялық реакция жылдамдығына әр түрлі факторлардың әсерін зерттеу".жылдамдығы	10.3.2.6 химиялық реакция жылдамдығына температураның әсерін тәжірибе жүзінде зерделеу;10.3.2.7 химиялық реакция жылдамдығына концентрацияның әсерін тәжірибе жүзінде зерделеу10.3.2.8 "белсендіру энергиясы" ұғымының физикалық мәнін түсіндіру
	Катализ.№2 зертханалық тәжірибе "Реакция жылдамдығына әр түрлі катализаторлар әсерінің тиімділігін зерттеу"	10.3.2.9 катализ процесінің мәнін түсіндіру10.3.2.10 гомогенді және гетерогенді катализді ажырату;10.3.2.11 катализаторлардың әсер ету механизмін түсіндіру
10.2 Химиялық тепе-теңдік	Химиялық тепе-теңдік	10.3.3.1 химиялық тепе-теңдіктің динамикалық сипатын түсіндіру
	Химиялық тепе-теңдікке әсер ететін факторлар. Ле-Шателье-Браун принципі.№3 зертханалық тәжірибе "Динамикалық тепе-теңдік күйін зерттеу"	10.3.3.2 химиялық тепе-теңдікке температура, концентрация және қысым өзгерісінің әсерін болжау10.3.3.3 не себепті катализатор тепе-теңдіктің тез орнауына әсер ететінін, бірақ ығысуына әсер етпейтіндігін түсіндіру;10.3.3.4 әр түрлі факторлардың тепе-теңдіктің ығысуына әсерін тәжірибе жүзінде зерттеу

	Тепе-теңдік константасы."Тепе-теңдік константасын мен тепе-теңдік күйдегі концентрацияларды табу" тақырыбына есептер шығару	10.3.3.5 берілген реакция үшін тепе-теңдік константасын жазу;10.3.3.6 тепе-теңдік константасына әр түрлі факторлардың әсерін болжау10.3.3.7 тепе-теңдік константасына қатысты есептерді шығару
3-тоқсан		
10.3 Тотығу-тотықсыздану реакциялары	Тотығу-тотықсыздану процесі	10.2.3.1 электрондық-иондық баланс әдісімен тотығу-тотықсыздану реакциясы теңдеулерін құрастыру10.2.3.2 жартылай иондық реакция әдісімен тотығу-тотықсыздану реакция теңдеулерін құрастыру
	Электрхимиялық потенциалдар қатары	10.2.3.3 "стандартты электродтық потенциал" ұғымын сипаттау
	Гальваникалық элементтер. №3 практикалық жұмыс "Металдардың электрохимиялық кернеу қатарын құрастыру"	10.2.3.4 сулы ерітіндідегі химиялық реакциялардың жүру мүмкіндігін болжау үшін стандартты электродтық потенциалдар кестесін қолдану;10.2.3.5 гальваникалық элементті химиялық реакция энергиясын электр энергиясына айналдыратын құрылғы есебінде түсіну;10.2.3.6 гальваникалық элементтің жұмыс принципі түсіндіру;10.2.3.7 аккумуляторларды зарядтау және разрядтау процесін сипаттау
10.3 17-топ элементтері 10.3 топ элементтері 2 (II) группы	Галогендер қасиеттерінің өзгеру заңдылықтары	10.2.1.4 топ бойынша галогендердің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіру
	Галогендердің тотығу-тотықсыздану қасиеттері	10.2.1.5 галогендердің тотығу-тотықсыздану реакция теңдеулерін құрастыру 10.2.1.6 галогендердің және олардың қосылыстарының физиологиялық ролін анықтау
	2 (II)-топ элементтерінің физикалық және химиялық қасиеттері	10.2.1.7 2 (II) топ элементтерінің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіре алу
	Табиғи карбонаттар	10.2.1.8 табиғаттағы карбонаттар айналымының схемасын құру және олардың қолданылу аймағын атау
10.3 Органикалық химияға кіріспе	Органикалық заттардың құрамы мен құрылысы	10.4.2.1 органикалық химия - бұл көмірсутектер және олардың туындыларының химиясы деп түсіну10.4.2.2 көмірсутектердің эмпирикалық, молекулалық, құрылымдық және кеңістіктік формулаларын ажырату 10.2.2.3 теориялық мүмкіндікпен салыстырғандағы реакция өнімінің шығымын пайызбен есептеу
	Гомологтық қатар.Алифатты қосылыстардың Теориялық және қолданбалы химияның халықаралық одағы номенклатурасы.№4 зертханалық тәжірибе "Органикалық заттар молекулаларының модельдерін құрастыру"	10.4.2.4 гомологтік қатардың қалыптасуын және оның өкілдері қасиеттерінің ұқсастығын түсіндіру;10.4.2.5 қосылыстардың құрылымдық формуласын құру және оларды Теориялық және қолданбалы химияның халықаралық одағы номенклатурасы бойынша атау
	Изомерия түрлері.	10.4.2.6 изомерия түрлерін атау және изомерлер формулаларын құрастыру: құрылымдық, байланыстың орны

		бойынша, функционалдық топтар және классаралық изомерлер
	Алкандар. Алкандардың жану өнімдері."Жану өнімдері және гомологтық қатарлар бойынша заттардың формулаларын анықтау" тақырыбына есептер шығару	10.4.2.7 әр түрлі алкандардың жану процесін зерттеу және олардың отын ретінде қолдануын түсіндіру 10.4.2.8 алкандардың жану өнімдерін және қоршаған ортаға экологиялық салдарын бағалау;10.4.2.9 берілген жану өнімдері бойынша заттың молекулалық формуласын анықтау
	Алкандардың бос-радикалды орынбасу реакциясы механизмі.Галогендеу	10.4.2.10 алкандардың галогендеу реакция теңдеулерін құру
4-тоқсан		
10.4 Қанықпаған көмірсутектер	Алкендердің құрамы, құрылымы және реакцияға түсу қабілеті.№5 зертханалық тәжірибе "Байланыстың қанықпағандығына сапалық реакция"	10.4.2.11 "қанықпағандық" терминін және оның қосылыстың қасиеттеріне әсерін түсіндіру 10.4.2.12 - алкендердің қанықпағандығын тәжірибе жүзінде дәлелдеу
	Алкендердің қосылу реакциялары	10.4.2.13 электрофильді және нуклеофильді бөлшектерді ажырату
	Полимеризация.	10.4.2.14 полимерлеу реакциясының физикалық мәнін түсіндіру 10.4.2.15 химиялық реагенттерге қатысы бойынша пластиктердің салыстырмалы инерттілігін тәжірибе жүзінде дәлелдеу 10.4.2.16 полиэтилен өндірісі процесінің схемасын құру 10.4.2.17 полиалкендердің қолдану аймағын атау және олардың өнімдерін қайта өңдеудің маңыздылығын бағалау
	Алкадиендер	10.4.2.18 алкадиендердің қасиеттерін олардың құрылысы негізінде түсіндіру 10.4.2.19 алкиндердің табиғатта таралуын, каучук пен резинаның алынуын зерделеу
	Алкиндер	10.4.2.20 алкиндердің құрылымдық формулаларын құрастыру, алкиндердің химиялық қасиеттері мен алыну жолдарын зерделеу
	Мұнай, құрамы, алыну жолдары.Табиғи газдар және көмір: негізгі өнімдер және оны өндіру жолдары	10.4.2. 21 мұнайды фракциялау процесін және фракциялардың қолдану аясын түсіндіру 10.4.2.22 термиялық және катализдік крекинг процесін түсіндіру 10.4.2.23 мұнайға серік газдардан маңызды өнімдер алу жолдарын білу
	10.4 Галоген-алкандар	Галогеналкандарды алу
	Галогендердің нуклеофильді орынбасу реакциялары	10.4.2.33 нуклеофильді реагенттермен галогеналкандардың реакция теңдеулерін құрастыру; 10.4.2.34 нуклеофильді орынбасу реакциясының механизмін түсіндіру
10.4 Спирттер	Спирттердің жіктелуі және химиялық қасиеттері.№6 зертханалық тәжірибе "Біратомды және көпатомды спирттерге сапалық реакция жүргізу".	10.4.2.24 спирттерді функционалдық топтардың орналасуы және гидроксил тобының саны бойынша жіктеу 10.4.2.25 молекуладағы атомдардың өзара әсері негізінде спирттердің химиялық қасиеттерін түсіндіру; 10.4.2.26 біратомды және көпатомды спирттерге сапалық реакция жүргізу

	Этил спиртінің өнеркәсіптік өндіру Көрсетілім "Глюкозаны ашыту арқылы этил спиртінің алу"	10.4.2.27 этанолды этиленді гидратациялау және глюкозаны ашыту арқылы алу реакциясының теңдеулерін құрастыру; 10.4.2.28 этанолды алу әдістерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау; 10.4.2.29 спирттердің адам ағзасына уытты әсерін зерттеу
	Фенол, оның құрамы мен қасиеттері	10.4.2.30 фенолдың құрамы мен қасиеттерін білу, пластмасса өндіруде фенолдың қолданылуы

2) 11-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Тақырып/Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі мазмұны	Оқыту мақсаттары
1 тоқсан		
11.1 Ароматты қосылыстар қатары	Бензол молекуласының құрылысы. №1 зертханалық тәжірибе "Бензол және толуол молекуласының моделін құрастыру"	11.4.2.9 бензол молекуласының құрылымын түсіндіру
	Бензол және оның гомологтарын алу	11.4.2.10 бензол және оның гомологтарын алу реакцияларын құрастыру
	Бензол және оның гомологтарының химиялық қасиеттері.	11.4.2.11 бензолды нитрлеу және галогендеу реакциясының механизмін түсіндіру; 11.4.2.12 органикалық қосылыстар синтезі үшін бензол реакциясының маңыздылығын түсіндіру; 11.4.2.13 толуол молекуласындағы атомдардың өзара әсерлесуін түсіндіру
11.1 Карбонилді қосылыстар	Карбонилді қосылыстардың құрылысы және номенклатурасы	11.4.2.1 альдегидтер және кетондардың; карбонды қышқылдар функционалды топтарының құрылысын білу; 11.4.2.2 альдегидтер және кетондардың, карбонды қышқылдардың құрылымдық формулаларын құрастыру және оларды Теориялық және қолданбалы химияның халықаралық одағы бойынша атау
	Альдегидтер және кетондардың алынуы	11.4.2.3 альдегидтер және кетондарды алудың түрлі әдістерін түсіндіру
	Альдегидтер және кетондардың тотығу, нуклеофильді қосылу реакциялары.	11.4.2.4 альдегидтер және кетондардың нуклеофильді қосылу реакциясына мысалдар келтіру
	Карбон қышқылдарының қасиеттері. №2 зертханалық тәжірибе: "Сірке қышқылының қасиеттерін зерттеу"	11.4.2.5 карбон қышқылдарының физикалық қасиеттерін және алыну жолдарын түсіндіру
	Этерификация реакциясы. Күрделі эфирлер және сабын.	11.4.2.6 этерификация реакциясының механизмін сипаттау; 11.4.2.7 карбон қышқылдары, күрделі эфирлер, сабын, синтетикалық жуғыш заттар және биодизельді отындардың қолданылу аймағын атау
	Майлар. Майлардың құрылысы мен	11.4.2. 8 майлардың құрамы мен құрылысын білу

	қасиеттері	
2-тоқсан		
	Аминдердің жіктелуі және номенклатурасы.№3 зертханалық тәжірибе "Аммиак және аминдер молекуласының модельдерін құрастыру"	11.5.1.1 аминдердің жіктелуін және номенклатурасын атау11.5.1.2 аммиак және аминдер құрылымын салыстыру
	Аминдердің физикалық, химиялық қасиеттері және алынуы.	11.5.1.3 аминдердің физикалық қасиеттерін түсіндіру11.5.1.4 аммиак, аминдер және анилиннің негіздік қасиеттерін салыстыру11.5.1.5 нитрилдерді тотықсыздандыру арқылы және галогеналкандардан нуклеофильді орынбасу реакциялары арқылы аминдердің түзілу механизмін сипаттау 11.5.1.6 нитроқосылыстарды тотықсыздандырып анилин алу реакциясы теңдеуін құрастыру
11.2 Аминдер және аминқышқылдар	Аминқышқылдар: құрамы, құрылысы, биологиялық ролі.№4 зертханалық тәжірибе "Аминқышқылы молекуласының модельдерін құрастыру және ассиметриялы көміртегі атомдарын анықтау"	11.5.1.7 аминқышқылдардың жүйелі және тривиальді аталуын атау11.5.1.8 аминқышқылдардың құрамын, құрылысын сипаттау;11.5.1.9 алмастырылатын және алмастырылмайтын аминқышқылдардың биологиялық ролін түсіндіру
	Аминқышқылдар қасиеттері.№5 зертханалық тәжірибе "Аминқышқылдар қасиеттері"	11.5.1.10 аминқышқылдардың биполярлы иондар түзу қабілетін түсіндіру11.5.1.11 аминқышқылдардың екідайлылығын тәжірибе жүзінде дәлелдеу
	Пептидтік байланыс. Нәруыздың түзілуі	11.5.1.12 -аминқышқылдардан нәруыздар алу кезінде пептидтік байланыстардың түзілуін түсіндіру11.5.1.13 нәруыздар гидролизнің реакция теңдеуін құрастыру
11.2 Тірі ағза химиясы	Көмірсулар: глюкоза, фруктоза, рибоза, дезоксирибоза, сахароза, крахмал және целлюлоза	11.5.1.14 глюкоза, фруктоза, рибоза, дезоксирибоза, сахароза, крахмал және целлюлозаның молекулаларының сызықты және циклді формасын құрастыру
	Құрылысы, қасиеттері және қолданылуы.№6 зертханалық тәжірибе "Альдегидоспирт ретінде глюкозаның химиялық қасиеттері. Крахмалға сапалық реакция"	11.5.1.15 глюкозаның функционалдық топтарын тәжірибе жүзінде анықтау11.5.1.16 глюкозаның спирттік, сүт қышқылды, май қышқылды ашу реакцияларының теңдеулерін құрастыру11.5.1.17 крахмалға сапалық реакция жүргізу11.5.1.18 сахароза, крахмал, целлюлозаның гидролиз өнімдерін атау11.5.1.19 крахмал және целлюлозаның құрылысын, қасиеттерін салыстыру
	Нәруыздар.Нәруыз молекулаларының	11.5.1.20 өмір үшін нәруыздардың ролін сипаттау;11.5.1.21 нәруыздың бірінші, екінші, үшінші реттік құрылымдарын ажырату11.5.1.22

	құрылымы	нәруыздың әр түрлі құрылымдарының пішінін анықтайтын факторларды атау11.5.1.23 нәруыз қасиеттерінің аминқышқылдардың сапалық және сандық құрамына тәуелділігін сипаттау
	Полипептидтер құрылымын анықтау.№1 практикалық жұмыс "Денатурация және нәруыздардың реакциялары" және түсті	11.5.1.24 гидролиз реакциясы бойынша берілген деректер негізінде полипептидтің құрамын анықтау11.5.1.25 нәруызға сапалық реакцияларды тәжірибе жүзінде жасау;11.5.1.26 нәруыздардың денатурациясы реакциясын тәжірибе жүзінде жасау
	Ферменттер ролі және қолданылуы	11.5.1.27 "құлып және кілт" моделі тұрғысынан ферменттердің әрекетін және ферментативті катализ процесін түсіндіру11.5.1.28 ингибирлі бәсекелестікті түсіндіру
	Дезоксирибонуклеин қышқылының құрылымы.№7 зертханалық тәжірибе "Дезоксирибонуклеин қышқылының моделін жасау"	11.5.1.29 дезоксирибонуклеин және рибонуклеин қышқылының құрылымы моделін сипаттау11.5.1.30 дезоксирибонуклеин қышқылының молекуласындағы ақуыздың біріншілік құрылымын кодтау жүйесін түсіндіру
	Аденозинтрифосфат және энергия	11.5.1.31 аденозинтрифосфат гидролизі құрылымын және сызбасын құрастыру
	Биологиялық маңызды металдар	11.5.1.32 биологиялық маңызды металдар: темір, магний, кальций, калий, натрийдің ролін бағалау
	Қоршаған ортаның ауыр металдармен ластануы	11.5.1.33 қоршаған ортаның ауыр металдармен ластану көздерін атау
	Ауыр металдардың нәруызға әсері.	11.5.1.34 ауыр металдардың тірі ағзаға уытты әсерін түсіндіру
11.2 Синтетикалық полимерлер	Жоғары молекулалы қосылыстар	11.4.2.14 "мономер", "құрылымдық" "буын", "олигомер", "полимер", "полимерлену дәрежесі" негізгі ұғымдарын білу
	Полимерлену реакциясы.№8 зертханалық тәжірибе"Полимерлену реакциясы" Поликонденсация реакциялары: полиамидтер мен полиэфирлер	11.4.2.15 полимерлену реакциясы теңдеулерін құрастыру, поликонденсация реакциясы теңдеулерін құру 11.4.2.16 поликонденсация реакциясы негізінде алынатын полимерлер гидролизденіп, биологиялық ыдырай алатынын түсіну
	Пластиктердің қолданылуы және қоршаған ортаға әсері. № 2 практикалық жұмыс "Пластмассаларды және талшықтарды тану"	11.4.2.17 полиэтилен, полипропилен, полистирол, тефлон, поливинилхлорид, полиметилметакрилат, полиэфир, фенолформальдегид шайыры және олардың негізінде алынған пластмассалардың қасиеттерін, қолдану аймағын атау11.4.2.18 пластмасса және талшықтарды тәжірибе жүзінде анықтау11.4.2.19 қоршаған ортаға пластиктер өндірісінің және қолданысының әсерін талдау;11.4.2.20 полимерлерді утилизациялау процесін сипаттау

3 тоқсан		
11.3 Органикалық синтез	Органикалық қосылыстардағы негізгі функционалдық топтар.	11.4.2.33 сапалық реакциялар көмегімен функционалды топтарды анықтау 11.4.2.34 физикалық және химиялық сынақ көмегімен қосылыстарды анықтау
	Органикалық заттардың генетикалық байланысы.	11.4.2.35 органикалық қосылыстардың негізгі кластарының генетикалық байланысын сипаттау 11.4.2.36 қарапайым органикалық синтезді жүргізе алу және түзілген өнімнің шығымын бағалау
11.3 14-топ элементтері	14 (IV) топ элементтері қасиеттерінің өзгеруі	11.2.1.1 14 (IV) топ элементтерінің физикалық және химиялық қасиеттерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіру
	14(IV) топ элементтері және олардың қосылыстарының химиялық қасиеттері.	11.2.1.2 14 (IV) элементтерінің және олардың қосылыстарының химиялық қасиеттерін сипаттайтын реакция теңдеулерін құрастыру; 11.2.2.1 параллель жүретін реакциялар теңдеулері бойынша есептер шығару
	Әр түрлі тотығу дәрежелерін көрсететін 14 (IV) -топ элементтері оксидтерінің қасиеттері	11.2.1.3 14 (IV) топ элементтерінің +2 және +4 тотығу дәрежелі оксидтерінің қасиеттерін түсіндіру
	Жай заттардың табиғатта таралу түрлері және алыну әдістері	11.2.1.5 14 (IV) топ элементтерінің жай заттары және химиялық қосылыстарының алыну әдістерінің реакция теңдеулерін құру 11.2.1.6 14 (IV) топ элементтерінің және оның қосылыстарының таралуы және қолданылуы туралы мәліметтерді талдай білу
11.3 Азот және күкірт	Азот молекуласы құрылысының ерекшеліктері мен қасиеттері	11.2.1.7 азот молекуласының химиялық белсенділігінің төменділігін түсіндіру
	Аммиак және аммоний тұздары.	11.2.1.8 аммоний ионындағы байланыстардың түзілу механизмін ажырату
	Аммиакты өнеркәсіпте алу	11.2.1.10 аммиакты өнеркәсіпте өндірудің (Габер процесі) ғылыми принциптерін түсіндіру
	Азотты тыңайтқыштардың өнеркәсіптік алынуы	11.2.1.11 азот тыңайтқыштары өндірісі үдерісінің химизмін түсіндіру
	Азот оксидтері және нитраттарының қоршаған ортаға экологиялық әсері	11.2.1.12 азот оксидтерінің атмосфераға, нитраттардың топыраққа және су ресурстарына әсерін талдау 11.2.1.13 азот қосылыстарының қоршаған ортаға әсерін азайту мәселелерін шешудің жолдарын ұсыну
	Күкірттісутек және сульфидтер	11.2.1.14 күкіртсутектің тотықсыздандырғыш қасиеттерін түсіндіру 11.2.1.15 сульфид ионын тәжірибе жүзінде анықтау
	Күкірт диоксиді және қышқыл жаңбырлар. Тағам өнеркәсібінде күкірт диоксидін қолдану. №1 көрсетілім "Күкірт және азот қышқылдарының	11.2.1.16 атмосфераның күкірт диоксидімен ластану көздерін атау және қышқыл жаңбырдың түзілу мәселелерін сипаттау; 11.2.1.17 тағам өнеркәсібінде күкірт диоксиді қолданылу аймағын атау 11.2.2.2 тізбектеле жүретін реакция теңдеулері бойынша есептер шығару

	тотықтырғыш қасиеттері"	
	Күкірт қышқылын алудың контакт әдісі	11.2.1.18 күкірт қышқылын жанасу әдісімен алу процесін түсіндіру 11.2.1.19 күкірт қышқылын өнеркәсіптік өндірудің ғылыми принциптерін түсіндіре алу 11.2.1.20 күкірт қышқылының қолданылу аймағын атау 11.2.2.3 олеумнің түзілуіне және сұйытылуына есептер шығару
11.3 Қышқыл және негіз ерітінділері	Қышқыл-негіздік теория	11.3.4.1 Аррениус, Льюис және Бренстед-Лоури теорияларын және олардың қолдану шектерін сипаттау
	Судың иондық көбейтіндісі. Сутектік көрсеткіш	11.3.4.2 судың иондық көбейтіндісін білу 11.3.4.3 күшті қышқыл және күшті негіздің рНін есептеу
	Буферлі ерітінділер	11.3.4.4 буферлі ерітінділердің әсер ету принципін түсіндіру 11.3.4.5 буферлі ерітінділердің қолдану аймағын атау
4 тоқсан		
11.4 Металдар өндірісі	Металдар және құймаларды алу	11.2.3.1 металдарды алудың маңызды әдістерін талдау: гидрометаллургия, пирометаллургия, электрометаллургия және олардың артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалау 11.2.3.2 ғылымда, техникада және тұрмыста қолданылатын маңызды құймалардың құрамын атау: шойын, болат, жез, қола, мельхиор, дюралюминий; 11.2.3.3 шойын және болатты алу әдістерін және қасиеттерін сипаттау
	Электролизді өнеркәсіпте қолдану.	11.2.3.4 металдарды электролизбен алу әдісін түсіндіру 11.2.3.5 гальваностегия, гальванопластика процестерін ажырату 11.2.3.6 коррозиядан қорғау және декоративті мақсаттар үшін гальваникалық жабындарды қолдану принциптерін зерделеу
	Химиялық өндірістің ғылыми принциптері	11.2.3.7 химиялық өндірістің жалпы ғылыми принциптерін атау 11.2.3.8 екіншілік қайта өңдеудің қажеттілігін негіздеу
	Металл өндірісі кезіндегі қоршаған ортаны қорғау проблемалары	11.2.3.9 металлургия өнеркәсібінің экологиялық проблемаларын түсіндіру
11.4 Ауыспалы металдар	Ауыспалы металдардың жалпы сипаттамасы	11. 2.1.22 ауыспалы элементтер айнымалы тотығу дәрежесін көрсететінін білу 11.2.1.23 атомдар құрылысы негізінде ауыспалы металдардың физикалық және химиялық қасиеттерін түсіндіру; 11.2.2.4 орынбасу реакциялары теңдеулері бойынша есептер шығару
	Кешенді қосылыстар.	11.2.2.24 комплексті қосылыстардың құрылысын сипаттау 11.2.1.25 ауыспалы металдардың кешенді қосылыстарының химиялық қасиеттерін сипаттау
	Ауыспалы металдардың биологиялық ролі.	11.2.1.26 гемоглобин құрамында темір (+2) кешенінің болатынын түсіндіру және оттегін тасымалдаудағы оның ролін түсіну 11.2.1.27 иіс газымен улану қалай жүретіндігін түсіндіру және алғашқы көмек көрсету әдісін сипаттау
11.4 Жаңа заттарды және материалдарды өндіру	Жаңа материалдар	11.4.2.21 жаңа материалдарды жасаумен және өндірумен айналысатын ғылымдар саласын білу
	Физиологиялық белсенді табиғи және синтетикалық	11.4.2.22 аспиринді, таксолды физиологиялық белсендігі жоғары табиғи және синтетикалық қосылыстардың өкілдері ретінде атау 11.4.2.23 физиологиялық белсенділік үшін хиральділік және

	қосылыстар	молекулалық қабаттың маңыздылығын түсіндіру
	Дәрілік препараттарды синтездеу және өндіру	11.4.2.24 синтетикалық дәрілік препарат үлгісі ретінде аспиринді алу процесін сипаттау 11.4.2.25 - дәрілік заттарды өндіру проблемаларын тізімдеу
	Нанотехнология.	11.4.2.26 "нанохимия" және "нанотехнология" ұғымдарының физикалық мәнін түсіндіру 11.4.2.27 нанобөлшектерді синтездеу және зерттеу әдістерін сипаттау 11.4.2.28 нанобөлшектердің қолдану аймағын атау
	Нанокөміртекті бөлшектердің құрылымы	11.4.2.29 наноматериалдардың ерекшеліктерін сипаттау 11.4.2.30 көміртекті нанобөлшектер құрылымын сипаттау: фуллерен C60, графен, нанотүтік, наножіп, наноталшықтар 11.4.2.31 кристалдарды өсіру және полимеризациялау жолымен наноматериалдардың алынуын сипаттау
11.4 "Жасыл химия"	"Жасыл химияның" 12 принципі. Атмосфера, гидросфера, литосфераның ластануы	11.4.1.1 "Жасыл химияның" 12 принципін атау және оны түсіндіру 11.4.1.2 атмосфера, гидросфера және литосфераның ластану масштабын түсіндіру
	Жердің озон қабатының бұзылуы	11.4.1.3 озон қабатының бұзылу себептерін зерделеу
	Ғаламдық жылыну. Мини-жоба: "Қоршаған ортаны қорғау"	11.4.1.4 "парникті эффектiнiң" әсерiн болжау; 11.4.1.5 "парниктi эффектiнiң" және озон қабатының бұзылу мәселелерiн ажырату; 11.4.1.6 ғаламдық мәселелердi шешудiң жолдарын бағалау

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 34-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 633-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Биология" оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың заман талаптарына сай білімдері мен біліктерін дамыту; өмірдің мәнін, дамуын, оның түрлі ұйымдасу деңгейлерінде көрініс табуын түсіну; өмірдің ең басты құндылық ретіндегі маңызын түсінетін жан-жақты дамыған тұлғаны дайындау.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) табиғаттың даму заңдарын түсінуге негізделе отырып, адамның табиғаттағы ролін анықтайтын маңызды биологиялық білімдер мен біліктер ауқымын кеңейту;

2) табиғаттың даму және тіршілігін жалғастыру заңдарын жаңа білімдерді алу, оларды ары қарай дамыту және тереңдету негізі және құралы ретінде пайдалану;

3) жүйені меңгеру барысында ғылым білім мен дүниетаным негіздерін; шығармашылық дербестік пен сын тұрғысынан ойлау қабілетін; зерттеушілік дағдыларын қалыптастыру;

4) әдеп мәселелерімен және қоғамның әлеуметтік өмірі мен еңбек әрекетіне тікелей қатысумен байланысты қоршаған шынайылықта еркін бағдарлануға мүмкіндік беретін, бастамашыл тұлғаның қасиеттерін дамыту;

5) білім алушылардың білім алуды және өздігінен білім алуды жалғастыруы үшін қажетті зияткерлік біліктерді дамыту.

2-тарау. "Биология" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Биология" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

11-сыныпта – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

5. Оқу пәнінің мазмұны 4 бөлімді қамтиды:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері;

2) көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму;

3) ағза мен қоршаған орта;

4) қолданбалы кіріктірілген ғылымдар.

6. "Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) тірі ағзалардың көптүрлілігі;

2) қоректену;

3) заттардың тасымалдануы;

4) тыныс алу;

5) бөліп шығару;

6) қозғалыс;

7) координация және реттелу.

7. "Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) көбею;

2) жасушалық айналым;

3) өсу және даму;

4) тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары;

5) селекция негіздері;

6) эволюциялық даму.

8. "Ағза мен қоршаған орта" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) биосфера, экожүйе, популяция;

2) адам қызметінің қоршаған ортаға әсері.

9. "Қолданбалы кіріктірілген ғылымдар" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) молекулалық биология мен биохимия;

2) жасушалық биология;

3) микробиология және биотехнология;

4) биомедицина және биоинформатика.

10. Биология пәнінің 10-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Тірі ағзалардың әртүрлілігі". Жер бетінде тіршіліктің қалыптасу кезеңдері. Филогенетикалық шежіре ағашы. Кладограммалар. Түсінік "Соңғы әмбебап жалпы ата тек". Модельдеу "Кладограмма құру". Филогенетикалық картаның әр түрлі формалары. Кладограммалар мен филогенетикалық ағаштардың эволюциялық маңызы.

2) "Қоректену". Ферменттер белсенділігіне әсер ететін факторлар мен жағдайлар: рН; температура;

3) "Заттардың тасымалдануы". Адам гемоглобині мен миоглобинінің құрылысы мен қызметі.

4) Пассивті тасымалдау механизмі: қарапайым тасымал, мембраналық каналдар арқылы диффузия, жеңілдетілген диффузия.

5) "Тыныс алу". Аденозинүшфосфаттың (АТФ) құрылысы мен қызметі. Аденозинүшфосфаттың синтезі: глюкозаның анаэробты және аэробты ыдырау кезеңдері. Метаболизм түрлері. Митохондрияның құрылымы мен қызметтері. Митохондрия құрылымдары мен жасушалық тынысалу үдерістерінің өзара байланысы. Кребс циклі. Электрондық-тасымалдау тізбегі. Биологиялық жүйелер үшін маңызы.

6) "Бөліп шығару". Абсорбция және реабсорбция. Зәрдің түзілуі. Су мөлшерін реттеу. Нысана мүшелер. Әсер ету эффектісі. Гипофункция. Гиперфункция. Адам денесіндегі қан мен басқа сұйықтықтарды жасанды тазарту. Диализ әсерінің себептері. Диализ әдістері: перитонеальды, гемодиализ. Созылмалы бүйрек жетіспеушілігі. Диализ және бүйрек трансплантациясы. Артықшылықтары мен кемшіліктері.

7) "Қозғалыс". Көлденең жолақты бұлшықет ұлпаларының құрылысы. Миофибрилла құрылымы (аймақ, дисклер, саркомерлер, актин, миозин). Жылдам және баяу жиырылатын бұлшықет талшықтарының ортақ қасиеттерін, орналасуы мен құрылысы. Актинге қатысты қаңқа бұлшықет ұлпаларының түрлері.

8) "Координация және реттеу". Жүйке жасушаларының құрылысы. Орталық жүйке жүйесінің құрылысы. Мидың құрылысы мен қызметтері. Жұлынның құрылысы мен. Механорецепторлардың түрлері. Пачини денешігі мысалында рецепторлардың тітіркендіргіштің өзгерісіне жауап беру реакциясы. Холинергиялық синапстың құрылысы мен қызметі арасындағы байланыс.

9) "Жасушалық цикл". Митоз. Жасушада митоздың әр түрлі кезеңдерінде жүретін үрдістер.

Зертханалық жұмыс "Пияз тамыры ұшындағы жасушалардан митоздың белсенділік деңгейін анықтау".

10) Өсімдіктер мен жануарлардағы гаметогенез. Гаметалар. Гаметогенез кезеңдері. Өсімдіктердегі спорогенез және гаметогенез. Онкологиялық жаңатүзілулердің пайда болуы. Обыралды жағдайлардың туындауына әсер етуші факторлар. Қартаю. Қартаю үрдісі туралы теориялар.

11) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Модификациялық өзгергіштік. Белгілердің өзгеруіндегі вариациялық қатарлар.

Зертханалық жұмыс "Вариациялық қатар мен қисыққа құрылған модификациялық өзгергіштікті зерттеу".

13) Тұқымқуалаушылықтың хромосомалық теориясы. Кроссинговер нәтижесінде белгілердің тұқымқуалау заңдылықтарының бұзылуы. Эпистаз. Комплиментарлық. Полимерия. Хуго де Фризадің мутация теориясы. Кенеттен және индукцияланған мутация. Нүктелік, хромосомалық, геномдық, ядролық және цитоплазмалық мутациялар. Модельдеу "Адам хромосомасы жиынтығынан кариограмм құру. Геномдық мутацияны оқып білу". Хромосомалар санының ауытқуымен байланысты адамның хромосомдық аурулары.

14) "Селекция негіздері". Селекция әдістері арқылы ауыл шаруашылық өсімдіктері мен жануарлардың қолтұқымдарын жақсарту тәсілдері. Гибридизация (будандастыру). Полиплоидия. Жасанды мутагенез.

15) "Эволюциялық даму". Тұқымқуалайтын өзгергіштік пен эволюция арасындағы өзара байланыс. Тұқымқуалайтын өзгергіштік – эволюция негізі. Комбинативтік өзгергіштік, мутациялар. Табиғи сұрыпталу. Тіршілік үшін күрес. Гендер дрейфі. Популяциялық толқындар. Эволюцияның дәлелдемелері.

Салыстырмалы-анатомиялық. Эмбриологиялық. Палеонтологиялық. Биогеографиялық. Биохимиялық. Антропогенез кезеңдері. Проантроптар. Архантроптар. Палеоантроптар. Неоантроптар.

16) "Молекулалық биология және биохимия". Жердегі тіршілік үшін судың маңызы. Көмірсуларды жіктеу: моносахаридтер, дисахаридтер, полисахаридтер. Көмірсулардың қасиеті және қызметтері.

17) Липидтердің құрылымдық компоненттері. Майлардың құрамы мен қызметтері. Нәруыздарды құрамы (жай, күрделі) және қызметі бойынша жіктеу. Нәруыз денатурациясы мен ренатурациясы;

Зертханалық жұмыс "Нәруыздардың құрылымына әр түрлі жағдайлардың әсері (температура, рН)".

18) Дезоксирибонуклеин қышқылы (ДНҚ) құрылысы. Дезоксирибонуклеин қышқылы молекуласының қызметі. Репликация механизмі. Дезоксирибонуклеин қышқылы. Мезелсон мен Сталь тәжірибесі. Чаргафф ережесі. Рибонуклеин қышқылы (РНҚ) молекуласының құрылысы мен қызметтері. Матрицалық рибонуклеин қышқылы. Рибосомалық рибонуклеин қышқылы. Транспорттық рибонуклеин қышқылы.

19) "Жасушалық биология". Жасуша органоидтерінің құрылысы мен қызметтерінің ерекшеліктері. Жасушаның негізгі компоненттері: жасуша қабырғасы, плазмалық мембрана, цитоплазма және оның органоидтары (мембранасыз, бірімембраналы және қосмембраналы). Ядро. Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері. Жасуша мембранасының құрылымы, қасиеттері және қызметтері арасындағы байланыс. Жасуша мембранасының сұйық кристалды моделі. Мембраналық нәруыздардың, фосфолипидтердің, гликопротеиндердің, гликолипидтердің, холестеролдың қызметі.

Зертханалық жұмыс "Жасуша мембранасына әр түрлі жағдайлардың әсері".

20) Бактерия, саңырауқұлақ, өсімдік және жануар жасушаларының құрылым ерекшеліктері мен қызметтері.

21) "Биотехнология". Микроағзаларды өндірісте, ауыл шаруашылығында, медицинада, тұрмыста қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктері. Полимеразды тізбекті реакцияны қолдану. Медициналық диагностикалауда, әкелікті негіздеуде, тұлғаларды дербестендіру медицинасында, гендерді клондауда, дезоксирибонуклеин қышқылы секвенирлеуде мутагенезде полимеразды тізбекті реакцияның маңызы. Гендік-инженериялық манипуляциялаудың кезеңдері. Гендік инженерияның маңызы. Гендік модификацияланған ағзаларды қолданудың оң және теріс тұстары. Гендік модификацияланған ағзаларды қолданудың этикалық сұрақтары.

22) "Биомедицина және биоинформатика". Биомеханиканы робототехникада қолдану. Инженерлік биомеханика (экзоқаңқа, робототехника). Медициналық биомеханика (протездеу). Эргометриялық биомеханика (оптимизация). Модельдеу "Жердегі тірі ағзалар қозғалысының биомеханикасын зерттеу". Жүректің өткізгіш жүйесі. Жүрек автоматиясының механизмі. Жүректегі қозудың өту жылдамдығы. Жүрек бұлшықеттерінің жиырылғыштығы. Электрокардиография, оның диагностикалық маңызы. Модельдеу "Жүректе өтетін электрлік үрдісті зерттеу".

11. Биология пәнінің 11-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) "Қоректену". Хлоропластың құрылымдық компоненттері және олардың қызметтері. Фотосинтездің пигменттері. Rf мәні.

Зертханалық жұмыс "Әртүрлі өсімдік жасушаларында фотосинтездеуші пигменттердің болуын зерттеу".

2) Фотосинтездің жарық кезеңі. Фотофосфорлану. Фотосинтездің қараңғы кезеңі. Кальвин циклі.

3) Фотосинтездің жылдамдығына әсер ететін факторлар. Фотосинтездің шектеуші факторлары: жарық толқынының ұзындығы мен жарық интенсивтілігі, көмірқышқыл газының концентрациясы, температура.

Зертханалық жұмыс "Шектеуші факторлардың фотосинтездің интенсивтілігіне әсерін зерттеу".

4) Хемосинтез. Фотосинтез бен хемосинтез үдерістерін салыстыру.

5) "Заттардың тасымалдануы". Өсімдіктердегі заттар транслокациясының механизмі. Заттар тасымалдануының симпласттық, апопласттық, вакуолярлық жолдары және олардың маңызы. Жасуша мембранасы арқылы заттар тасымалдануының типтері. Мембраналық потенциалды сақтаудағы белсенді тасымалдың ролі.

6) "Координация және реттелу". Биологиядағы басқару жүйесі. "Басқару" жүйесі ұғымы. Басқару жүйесінің негізгі компоненттері. Температураның/көмірқышқыл газының/оттегі газының деңгейлерінің реттелуі мысалында кері байланыс принципі. Мембраналық рецепторлар арқылы гормондық сигналдардың берілуі. Инсулин мен эстроген мысалдарында гормондардың нысана-жасушаларға әсер ету механизмі. Өсіргіш заттар. Өсіргіш заттардың өсімдіктерге әсер ету механизмі.

7) "Көбею". Гаметогенез. Адам гаметогенезінің сатылары. Сперматогенез бен оогенездің айырмашылықтары. Сперматогенез бен оогенезді салыстыру.

8) "Өсу және даму". Бағаналы жасушалар ұғымы және олардың қасиеттері (қайта жаңаруы, жіктелуі). Бағаналы жасушалардың түрлері: эмбрионалды және соматикалық. Практикада қолданылуы. Этикалық аспектісі.

9) "Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары". Дезоксирибонуклеин қышқылының кездейсоқ мутациясы. Репликацияның, репарацияның, рекомбинацияның генетикалық үдерістердің қателері.

10) "Адам геномы" жобасы. Адамның геномдық дезоксирибонуклеин қышқылын секвенирлеу. Жоба аясында жүргізілген зерттеулердің маңызы.

11) "Биосфера, экожүйе, популяция". Трофикалық деңгейлер. Қарым-қатынас түрлері. Модельдеу "Қоректік тізбектерде энергияның тасымалдануының сызбасын құрастыру".

Экологиялық жағдайлар мен экологиялық есептер шешу жолдары.

12) Түрлердің алуан түрлілігі. Харди - Вайнбергтің генетикалық тепе-теңдік заңы. Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін қорғау. Жергілікті экожүйедегі ағзалардың саны мен таралуын анықтауда түрлі статистикалық әдістерді қолдану. Жергілікті экожүйенің биоалуантүрлілігін анықтауда кездейсоқ іріктеу әдісінің маңызы;

13) "Экология және адам іс-әрекетінің қоршаған ортаға әсері". Ғаламдық жылыну: себептері, салдарлары және шешу жолдары. Модельдеу "Климаттың ғаламдық жылынуын компьютерлік модельдеу". Қазақстанның экологиялық проблемалары және оларды шешу жолдары.

14) "Молекулярлық биология және биохимия". Антиденелердің құрылысы мен құрылымы. Антиденелердің арнайылығы (белсенді орталығының). Антиген мен антидененің әрекеттесуі. Фермент пен субстраттың өзара әрекеттесуі. Ферментативті катализде белсенді орталықтың ролі. Фишердің теориясы. Ферменттердің иммобилизациясы;

Зертханалық жұмыс "Иммобилизациялаудың ферменттердің белсенділігіне әсерін зерттеу".

15) Ферменттердің бәсекелес және бәсекелес емес ингибирленуі. Ферменттердің белсенділігін реттеу. Дәрілік препараттар мен ауыр металдар иондарының ферменттердің белсенділігіне әсері;

Зертханалық жұмыс "Активаторлар мен ингибиторлардың ферменттік реакцияның жылдамдығына әсерін зерттеу".

16) Транскрипция. Пре-м рибонуклеин қышқылы посттранскрипциялық модификациясы. Трансляцияның кезеңдері. Генетикалық кодтың қасиеттері: үшөрімділігі, көптігі, әмбебаптығы, бірін-бірі жаппайтындығы.

17) "Жасушалық биология". Жасушалардың негізгі компоненттерін анықтау.

Зертханалық жұмыс "Жасушалардың негізгі компоненттерін микрофотографиялар қолданып сипаттау".

18) "Биотехнология". Микробиологиялық зерттеулердің кезеңдері. Микроағзалармен жұмыс жасағандағы дезинфекциялау және стерильдеу әдістері. Қоректік орталардың түрлері және оларды әзірлеу. Қоректік орталарға себу тәсілдері мен техникасы. Инкубация;

Зертханалық жұмыс "Сүтқышқылды өнімдердің түрлі қоректік ортадағы микрофлорасын зерттеу".

19) Грамм оң және грамм теріс бактериялар және олардың құрылыс ерекшеліктері. Өкілдері;

Зертханалық жұмыс "Бактерияларды Грамм әдісі бойынша бояу".

20) "Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылы" ұғымы. Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылыалу тәсілдері. Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылының қолданылуы. Плазмиданың қасиеттері және олардың генетикалық клондауда қолданылуы. "Клондау" ұғымы. Ағзаларды клондау тәсілдері. "Микроклоналды көбею" ұғымы. Өсімдіктерді микроклоналды көбейтудің кезеңдері мен әдістері. Маңызы. Ферменттердің медицинада, химияда және өнеркәсіпте қолданылуы.

21) "Биомедицина және биоинформатика". Электромагниттік және дыбыс толқындарының адам ағзасына әсер ету ерекшеліктері. "Эпигенетика" ұғымы. Эпигенетика туралы жалпы түсініктер. Эпигенетиканың молекулярлық негіздері. Адамдағы эпигенетикалық салдарлар. Эпигенетика және эпигеномика. дезоксирибонуклеин қышқылының метилденуі. "Биоинформатика" ұғымы. Биоинформатиканың құралдарын зерттеулерге қолдану. Экстракорпоральды ұрықтандыру әдісі және оның маңызы. Экстракорпоральды ұрықтандырудың этикалық аспектілері. Моноклоналды антиденелердің маңызы. Моноклоналды антиденелердің өндірісі. Моноклоналды антиденелер көмегімен ауруларды диагностикалау және емдеу.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

12. Бағдарламада оқыту мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін кодтау енгізілді. Кодта бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар – бөлім мен бөлімшенің, төртінші сан – оқыту мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 10.1.1.1. кодында "10" - сынып, "1.1" - бірінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "1" - оқыту мақсатының реттік саны.

13. Оқыту мақсаттарының жүйесі бөлім бойынша әр сыныпқа берілген.

Бөлім	Бөлімше	Оқыту мақсаттары	
		10-сынып	11-сынып
1.	1.1	10.1.1.1 - Жер бетінде тіршіліктің	

Тірі ағзалардың көптүрлілігі, құрылымы мен қызметтері	Тірі организмдердің әртүрлілігі	қалыптасу кезеңдерін және сызбаларын сипаттау; 10.1.1.2 филогенетикалық карталарды (кладограммалар мен филогенетикалық ағаштарды) құру және (интерпретациялау) түсіндіріп беру;	
	1.2 Қоректену	10.1.2.1 - әр түрлі жағдайлардың (температура, рН, субстрат пен ингибитор концентрациясы) ферменттер белсенділігіне әсерін зерттеу	11.1.2.1 - хлоропластың құрылымы мен қызметі арасындағы өзара байланысты орнату; 11.1.2.2 - фотосинтездің жарық және қараңғы кезеңінде өтетін үдерістерді түсіндіру; 11.1.2.3 - фотосинтездің шектеуші факторларын зерттеу және түсіндіру; 11.1.2.4 - фотосинтез және хемосинтез процестерінің ерекшеліктерін салыстыру
	1.3 Заттардың тасымалдануы	10.1.3.1 - эмбрион мен ересек ағзаның гемоглобині мен миоглобині үшін оттектің диссоциациялануының қисық сызығын түсіндіру; 10.1.3.2 - пассивті тасымалдау механизмін түсіндіру	11.1.3.1 - өсімдіктердегі заттар транслокация механизмін түсіндіру; 11.1.3.2 - заттар тасымалданудың симпластық, апопластық, вакуолярлық жолдарының мәнін түсіндіру; 11.1.3.3 - жасуша мембранасы арқылы заттарды тасымалдаудың әр түрлі типтерінің механизмдерін түсіндіру; 11.1.3.4 - мембраналық потенциалды сақтаудағы активті тасымалдың маңызын анықтау
	1.4 Тыныс алу	10.1.4.1 - аденозинүшфосфаттың (АТФ) құрылысы мен қызметтерін сипаттау; 10.1.4.2 - анаэробты және аэробты тыныс алу барысындағы аденозинүшфосфаттың синтезін салыстыру; 10.1.4.3 - метоболизмнің түрлерін атау; 10.1.4.4 - митохондрия құрылымдары мен жасушалық тынысалу үдерістерінің өзара байланысты орнату; 10.1.4.5 - Кребс циклін сипаттау	
	1.5 Бөліп шығару	10.1.5.1 - зәрдің сүзілу (фльтрация) және түзілуі механизмін түсіндіру; 10.1.5.2 - су мөлшерін бақылаудағы антидиуретикалық гормонның (АДГ) рөлін түсіндіру; 10.1.5.3 - диализ механизмін түсіндіру; 10.1.5.4 - бүйрек трансплантациясы мен	

		диализдің артықшылықтары мен кемшіліктерін талқылау	
	1.6 Қозғалыс	10.1.6.1 - көлденең жолақты бұлшықеттердің ультрақұрылымын зерттеу; 10.1.6.2 - жылдам және баяу жиырылатын бұлшықет талшықтарының ортақ қасиеттерін сипаттау	
	1.7 Координация және реттеу	10.1.7.1 - миеленденген нейрон аксонын сипаттау 10.1.7.2 - жұлын мен мидың құрылысы мен қызметтерін оқып білу; 10.1.7.3 - механорецепторлардың тітіркендіргіштің өзгерісіне жауап беруін (Пачини денешігі) сипаттау; 10.1.7.4 - холинергиялық синапстың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты орнату	11.1.7.1 - биологиядағы басқару жүйесін сипаттау; 11.1.7.2 - гормондардың әрекет ету механизмін түсіндіру
2. Көбею, тұқым қуалаушылық, өзгергіштік. Эволюциялық даму	2.1 Көбею		11.2.1.1 - адам гаметогенезінің сызбасын талдау; 11.2.1.2 - сперматогенез бен оогенездің айырмашылығын түсіндіру
	2.2 Жасушалық цикл	10.2.2.1 - дайын микропрепараттар көмегімен митоз фазаларын зерттеу; 10.2.2.2 - өсімдіктер мен жануарлардағы гаметалардың қалыптасу ерекшелігін түсіндіру; 10.2.2.3 - жасушалардың бақылауға бағынбайтын бөлінуі нәтижесінде обырдың түзілуін түсіндіру; 10.2.2.4 - қартаю үдерісін түсіндіру	
	2.3 Өсу және даму		11.2.3.1 - бағаналы жасушалардың мамандану үдерісін және олардың практикалық қолданылуын түсіндіру
	2.4 Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	10.2.4.1 - модификациялық өзгергіштіктің заңдылықтарын зерттеу; 10.2.4.2 - кроссинговер нәтиже-сінде белгілердің тұқымқуалау заңдылықтарының бұзылуын түсіндіру; 10.2.4.3 - Хуго де Фриздің мутация теориясын, мутагенез себептер, мутагенез себептерін және мутация түрлерін зерттеу; 10.2.4.4 - хромосомалар санының ауытқуымен байланысты адамның хромосомдық ауруларын (аутосомдық және жыныстық) сипаттау	11.2.4.1 - мутациялардың дезоксирибонуклеин қышқылы репарациясы, дезоксирибонуклеин қышқылы рекомбинациясы, дезоксирибонуклеин қышқылы репликациясы арасындағы байланысын сипаттау; 11.2.4.2 - "Адам геномы" жобасының маңызын талқылау
	2.5	10.2.5.1 - селекция әдістері арқылы ауыл	

	Селекция негіздері	шаруашылық өсімдіктері мен жануарлардың қолтұқымдарын жақсарту тәсілдердің зерттеу	
	2.6 Эволюциялық даму	10.2.6.1 – тұқым қуалайтын өзгергіштік пен эволюция арасындағы өзара байланысты түсіндіру 10.2.6.2 - эволюция үдерісіне әсер ететін факторларды талдау 10.2.6.3 - эволюцияның дәлелдемелерін талдау механизмдерін жіктеу 10.2.6.4 - антропогенездің кезеңдерін атау	
3. Ағза мен қоршаған орта	3.1 Биосфера, экожүйе, популяция		11.3.1.1 - экожүйелердегі трофикалық деңгейлердің сызбасын құрастыру; 11.3.1.2 - экожүйенің алуан түрлілігі мен тұрақтылығы арасындағы өзара байланысын орнату; 11.3.1.3 - жергілікті экожүйенің биоалуантүрлілігін сипаттау
	3.2 Адам іс-әрекетінің қоршаған ортаға әсері		11.3.2.1 - мүмкін болатын климаттың жаһандық жылыну салдарына болжау; 11.3.2.2 - Қазақстанның экологиялық проблемаларын оқып білу және шешу жолдарын ұсыну
4. Қолдан-балы кіріктірілген ғылым дар	4.1 Молекулалық биология және биохимия	10.4.1.1 - Жердегі тіршілік үшін судың іргелі маңызын түсіндіру; 10.4.1.2 - көмірсуларды құрамы және қызметтері бойынша сипаттау; 10.4.1.3 - майлардың құрамы мен қызметтерін сипаттау; 10.4.1.4 - нәруыздарды олардың құрамы, атқаратын қызметтері бойынша сипаттау; 10.4.1.5 - түрлі жағдайлардың нәр-уыздар құрылымына әсерін зерттеу; 10.4.1.6 - дезоксирибонуклеин қышқылы құрылымы мен қызметі арасындағы байланысты түсіндіру; 10.4.1.7 - Чаргафф ережелері негізінде дезоксирибонуклеин қышқылы репликациясы үдерісін сипаттау; 10.4.1.8 - рибонуклеин қышқылы (РНҚ) типтерінің құрылысы мен қызметтерін ажырату	11.4.1.1 - антиген мен антидененің әрекеттесуін түсіндіру; 11.4.1.2- нәруыз биосинтезі үдерісіндегі транскрипция мен трансляцияны сипаттау; 11.4.1.3 - генетикалық кодтың қасиеттерін түсіндіру
	4.2 Жасушалық биология	10.4.2.1 - жасуша органоидтерінің құрылысы мен қызметтерінің ерекшеліктерін түсіндіру;	11.4.2.1 - микрофотография қолданып жасушалардың негізгі компоненттерін анықтау және

	10.4.2.2 - жасуша мембранасының сұйық кристалды моделін пайдаланып, жасуша мембранасының құрылымы, қасиеттері және қызметтері арасындағы байланысты орнату; 10.4.2.3 - прокариот және эукариот жасушаларының құрылым ерекшеліктері мен қызметтерін салыстыру	сипаттау;
4.3 Биотехнология	10.4.3.1 - биотехнологияда қолданылатын тірі ағзалардың артықшылықтары мен кемшіліктерін талқылау; 10.4.3.2 - полимеразды тізбекті реакцияның таксономияда, медицина мен криминалистикадағы маңызын сипаттау; 10.4.3.3- гендік-инженериялық манипуляциялаудың кезеңдерін түсіндіру; 10.4.3.4 - гендік модификацияланған ағзаларды қолданудың этикалық сұрақтарын талқылау	11.4.3.1 - микробиологиялық зерттеу кезеңдерін сипаттау және түсіндіру; 11.4.3.2 - грамм "оң" және грамм "теріс" бактерияларды зерттеу; 11.4.3.3 - рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылын алу тәсілдерін түсіндіру; 11.4.3.4 - ағзаларды клондау тәсілдерін түсіндіру; 11.4.3.5 - өсімдіктердің микрклоналды көбейту тәсілін сипаттау; 11.4.3.6 - ферменттерді медицинада, өнеркәсіпте қолдану мүмкіндігін талқылау
4.4 Биомедицина және биоинформатика	10.4.4.1 - биомеханиканы робототехникада қолданылуын зерттеу; 10.4.4.2 - электрокардиограмманы қолдана отырып жүрек автоматиясы механизмін түсіндіру	11.4.4.1 - электромагниттік және дыбыс толқындарының адам ағзасына әсерін түсіндіру; 11.4.4.2 - гендердің реттілігін бұзбайтын, гендерді реттеудің механизмін зерттеудегі эпигенетиканың маңызын түсіндіру; 11.4.4.3- биоинформатиканың рөлін сипаттау 11.4.4.4 -экстракорпоральды ұрықтандыру(ЭКО) әдісінің маңызын түсіндіру; 11.4.4.5 - ауруларды диагностикалау және емдеуде моноклональды антиденелерді қолдануды түсіндіру

14. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

15. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру
деңгейінің жаратылыстану-

математикалық бағыттағы
10-11-сыныптарға арналған
"Биология" пәнінен оқу
жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарға арналған "Биология" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

10-СЫНЫП

Тараулар	Тақырып	Оқыту мақсаты
1-тоқсан		
Молекулалық биология және биохимия	Жердегі тіршілік үшін судың маңызы	10.4.1.1 - Жердегі тіршілік үшін судың іргелі маңызын түсіндіру
	Көмірсуларды жіктеу: моносахара-ридтер, дисахаридтер, полисахаридтер. Көмірсулардың қасиеті және қызметтері	10.4.1.2 - көмірсуларды құрамы және қызметтері бойынша жіктеу
	Липидтердің құрылымдық компо-нен-тері. Майлардың құрамы мен қызметтері	10.4.1.3 - майлардың құрамы мен қызметтерін сипаттау
	Нәруыздарды құрамы (жай, күрде-лі) және қызметі бойынша жіктеу. Нәруыз денатурациясы мен ренатурациясы. Зертханалық жұмыс "Нәруыздардың құрылымына әр түрлі жағдай-лардың әсері (температура, рН)"	10.4.1.4 - нәруыздарды олардың құрамы, атқаратын қызметтері бойынша жіктеу 10.4.1.5 - түрлі жағдайлардың нәруыздар құрылымына әсерін зерттеу
	Дезоксирибонуклеин қышқылы құрылысы. Дезоксирибо-нуклеин қышқылымолекуласының қызметі	10.4.1.6 -дезоксирибонуклеин қышқылықұрылымы мен қызметі арасындағы байланысты түсіндіру
	Репликация механизмі. Дезоксири-бонуклеин қышқылы. Мезелсон мен Сталь тәжірибесі. Чаргафф ережесі	10.4.1.7 - Чаргафф ережелері негізінде дезоксирибонуклеин қышқылы репликациясы үдерісін сипаттау
	Рибонуклеин қышқылы молекуласының құрылысы мен қызметтері. Матрицалық рибонуклеин қышқылы. Рибосомалық рибонуклеин қышқылы. Транспорттық рибонуклеин қышқылы	10.4.1.8 -рибонуклеин қышқылы типтерінің құрылысы мен қызметтерін ажырату
Жасушалық биология	Жасуша органоидтерінің құрылысы мен қызметтерінің ерекшеліктері. Жасушаның негізгі компоненттері: жасуша қабырғасы, плазмалық мембрана, цитоплазма және оның органоидтары. Ядро. Жасушаның негізгі компоненттерінің қызметтері	10.4.2.1 - жасуша органоидтерінің құрылысы мен қызметтерінің ерекшеліктерін түсіндіру
	Жасуша мембранасының құрылымы, қасиеттері және қызметтері арасындағы байланыс. Жасуша мембранасының сұйық кристалды моделі. Мембраналық нәруыздардың, фосфолипидтердің, гликопротеиндердің, гликолипид-тердің, холестеролдың қызметі. Зертханалық жұмыс "Жасуша мембранасына әр түрлі жағдайлардың әсері"	10.4.2.2 - жасуша мембранасының сұйық кристалды моделін пайдаланып, жасуша мембранасының құрылымы, қасиеттері және қызметтері арасындағы байланысты орнату
	Бактерия, саңырауқұлақ, өсімдік және жануар жасушаларының құрылым ерекшеліктері мен қызметтері	10.4.2.3 - прокариот және эукариот жасушаларының құрылым ерекшеліктері мен қызметтерін салыстыру

Қоректену	Ферменттер белсенділігіне әсер ететін факторлар мен жағдайлар: рН; температура; субстрат, ингибитор және активатор.	10.1.2.1 - әр түрлі жағдайлардың (температура, рН, субстрат пен ингибитор концентрациясы
2-тоқсан		
Заттардың тасымалдауы	Адам гемоглобині мен миоглобинінің құрылысы мен қызметі. Адам гемоглобині мен миоглобині үшін оттектің диссоциациялануының қисық сызығы	10.1.3.1 - эмбрион мен ересек ағзаның гемоглобині мен миоглобині үшін оттектің диссоциациялануының қисық сызығын түсіндіру
	Пассивті тасымалдау механизмі: қарапайым тасымал, мембраналық каналдар арқылы диффузия, жеңілдетілген диффузия.	10.1.3.2 - пассивті тасымалдау механизмін түсіндіру
Тыныс алу	Аденозинүшфосфаттың (АТФ) құрылысы мен қызметі	10.1.4.1 - аденозинүшфосфаттың құрылысы мен қызметтерін сипаттау
	Аденозинүшфосфаттың синтезі: глюкозаның анаэробты және аэробты ыдырау кезеңдері	10.1.4.2 - анаэробты және аэробты тыныс алу барысындағы аденозинүшфосфаттың синтезін салыстыру
	Метаболизм түрлері.	10.1.4.3 - метоболизмнің түрлерін атау
	Митохондрияның құрылымы мен қызметтері. Митохондрия құрылымдары мен жасушалық тынысалу үдерістерінің өзара байланысы	10.1.4.4 - митохондрия құрылымдары мен жасушалық тынысалу үдерістерінің өзара байланысты сипаттау
	Кребс циклі..Электрондық-тасымалдау тізбегі. Биологиялық жүйелер үшін маңызы	10.1.4.5 - Кребс циклін сипаттау
Бөліп шығару	Абсорбция және реабсорбция. Зәрдің түзілуі.	10.1.5.1 - зәрдің сүзілу (фльтрация) және түзілуі механизмін түсіндіру
	Су мөлшерін реттеу. Нысана мүшелер. Әсер ету эффектісі. Гипофункция. Гиперфункция	10.1.5.2 - су мөлшерін бақылаудағы антидиуретикалық гормонның рөлін түсіндіру
	Адам денесіндегі қан мен басқа сұйықтықтарды жасанды тазарту. Диализ әсерінің себептері. Диализ әдістері: перитонеальды, гемодиализ	10.1.5.3 - диализ механизмін түсіндіру
	Созылмалы бүйрек жетіспеушілігі. Диализ және бүйрек трансплантациясы. Артықшылықтары мен кемшіліктері	10.1.5.4 - бүйрек трансплантациясы мен диализдің артықшылықтары мен кемшіліктерін талқылау
3-тоқсан		
Жасушалық цикл	Митоз. Жасушада митоздың әр түрлі кезеңдерінде жүретін үрдістер. Зертханалық жұмыс "Пияз тамыры ұшындағы жасушалардан митоздың белсенділік деңгейін анықтау"	10.2.2.1 - дайын микропрепараттар көмегімен митоз фазаларын зерттеу
	Өсімдіктер мен жануарлардағы гаметогенез. Гаметалар. Гаметогенез кезеңдері. Өсімдіктердегі спорогенез және гаметогенез	10.2.2.2 - өсімдіктер мен жануарлардағы гаметалардың қалыптасу ерекшелігін түсіндіру
	Онкологиялық жаңатүзілулердің пайда болуы. Обыралды жағдайлардың туындауына әсер етуші факторлар	10.2.2.3 - жасушалардың бақылауға бағынбайтын бөлінуі нәтижесінде обырдың түзілуін түсіндіру
	Қартаю. Қартаю үрдісі туралы теориялар.	10.2.2.4 - қартаю үдерісін түсіндіру
Тұқым қуалаушылық	Модификациялық өзгергіштік. Белгілердің өзгеруіндегі вариациялық қатарлар. Зертханалық жұмыс	10.2.4.1 - модификациялық өзгергіштіктің заңдылықтарын зерттеу

пен өзгергіштік заңдылық Тары	"Вариациялық қатар мен қисыққа құрылған модификациялық өзгергіштікті зерттеу".	
	Тұқымқуалаушылықтың хромосо-малық теориясы. Кроссинговер нәтижесінде белгілердің тұқымқуалау заңдылықтарының бұзылуы	10.2.4.2 - кроссинговер нәтижесінде белгілердің тұқымқуалау заңдылықтарының бұзылуын түсіндіру
	Хуго де Фризадің мутация теория-сы. Кенеттен және индукцияланған мутация. Нүктелік, хромосомалық, геномдық, ядролық және цитоплаз-малық мутациялар. Модельдеу "Адам хромосомасы жиынтығынан кариограмм құру. Геномдық мутацияны оқып білу"	10.2.4.3 - Хуго де Фриздің мутация теориясын, мутагенез себептер, мутагенез себептерін және мутация түрлерін зерттеу
	Хромосомалар санының ауытқуымен байланысты адамның хромосомдық аурулары.	10.2.4.4 - хромосомалар санының ауытқуымен байланысты адамның хромосомдық ауруларын (ауто-сомдық және жыныстық) сипаттау
Эволюциялық даму. Селекция негіздері. Тірі ағзалардың көптүрлілігі	Тұқымқуалайтын өзгергіштік пен эволюция арасындағы өзара байланыс. Тұқымқуалайтын өзгергіштік – эволюция негізі. Комбинативтік өзгергіштік, мутациялар. Табиғи сұрыпталу. Тіршілік үшін күрес. Гендер дрейфі. Популяциялық толқындар	10.2.6.1 - тұқымқуалайтын өзгергіштік пен эволюция арасындағы өзара байланысты түсіндіру; 10.2.6.2 - эволюция үдерісіне әсер ететін факторларды талдау
	Эволюцияның дәлелдемелері. Салыстырмалы-анатомиялық. Эмбриологиялық. Палеонтологиялық. Биогеографиялық. Биохимиялық	10.2.6.3 - эволюцияның дәлелдемелерін талдау
	Жер бетінде тіршіліктің қалыптасу кезеңдері	10.1.1.1 - Жер бетінде тіршіліктің қалыптасу кезеңдерін және сызбаларын сипаттау
	Филогенетикалық шежіре ағашы. Кладограммалар. Түсінік "Соңғы әмбебап жалпы ата тек". Модельдеу "Кладограмма құру". Филогенетикалық картның әр түрлі формалары.	10.1.1.2 - филогенетикалық карталарды (кладограммалар мен филогенетикалық ағаштарды) құру және түсіндіріп беру
	Селекция әдістері арқылы ауыл шаруашылық өсімдіктері мен жануарлардың қолтұқымдарын жақсарту тәсілдері. Гибридизация (будандастыру). Полиплоидия. Жасанды мутагенез	10.2.5.1 - селекция әдістері арқылы ауыл шаруашылық өсімдіктері мен жануарлардың қолтұқымдарын жақсарту тәсілдердің зерттеу
	Антропогенез кезеңдері. Проантроптар. Архантроптар. Палеоантроптар. Неоантроптар	10.2.6.4 - антропогенездің кезеңдерін атау
4-тоқсан		
Координация және реттеу	Жүйке жасушаларының құрылысы.	10.1.7.1 - миеленденген нейрон аксонын сипаттау
	Орталық жүйке жүйесінің құрылысы. Мидың құрылысы мен қызметтері. Жұлынның құрылысы мен	10.1.7.2 - жұлын мен мидың құрылысы мен қызметтерін оқып білу
	Механорецепторлардың түрлері. Пачини денешігі мысалында рецепторлардың тітіркендіргіштің өзгерісіне жауап беру реакциясы	10.1.7.3 - механорецепторлардың тітіркендіргіштің өзгерісіне жауап беруін (Пачини денешігі) сипаттау
	Холинергиялық синапстың құрылысы мен қызметі арасындағы байланыс.	10.1.7.4 - холинергиялық синапстың құрылысы мен қызметі арасындағы байланысты орнату
Қозғалыс	Көлденең жолақты бұлшықет ұлпаларының құрылысы. Миофибрилла құрылымы (аймақ, дисклер, бұлшықеттердің ультракұрылымын	10.1.6.1 - көлденең жолақты бұлшықеттердің ультракұрылымын

	саркомерлер, актин, миозин)	зерттеу
	Жылдам және баяу жиырылатын бұлшықет талшықтарының ортақ қасиеттері. Актинге қатысты қаққа бұлшықет ұлпаларының түрлер	10.1.6.2 - жылдам және баяу жиырылатын бұлшықет талшықтарының ортақ қасиеттерін сипаттау
Биомедицина және биоинфор Матика	Биомеханиканы робототехникада қолдану. Инженерлік биомеханика (экзоқаққа, робототехника). Медициналық биомеханика (протездеу). Эргометриялық биомеханика(оптимизация). Модельдеу "Жердегі тірі ағзалар қозғалысының биомеханикасын зерттеу"	10.4.4.1 - биомеханиканы робототехникада қолданылуын зерттеу
	Жүректің өткізгіш жүйесі. Жүрек автоматиясының механизмі. Жүректегі қозудың өту жылдамды-ғы. Жүрек бұлшықеттерінің жиырылғыштығы. Электрокардио-графия, оның диагностикалық маңызы. Модельдеу " Жүректе өтетін электрлік үрдісті зерттеу"	10.4.4.2 - электрокардиограмманы қолдана отырып жүрек автоматиясы механизмін түсіндіру
Биотехноло Гия	Микроағзаларды өндірісте, ауыл шаруашылығында, медицинада, тұрмыста қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктері	10.4.3.1 биотехнологияда қолданылатын тірі ағзалардың артықшылықтары мен кемшіліктерін талқылау
	Полимеразды тізбекті реакцияны қолдану. Медициналық диагности-калауда, әкелікті негіздеуде, тұлға-ларды дербестендіру медицинасын-да, гендерді клондауда, дезоксирибонуклеин қышқылысеквенирлеуде мутагенезде полимеразды тізбекті реакцияның маңызы	10.4.3.2 - полимеразды тізбекті реакцияның таксономияда, медицинада мен криминалистикада және,маңызын сипаттау
	Гендік -инженериялық манипуля-циялаудың кезеңдері. Гендік инженерияның маңызы	10.4.3.3 - гендік-инженериялық манипуляциялаудың кезеңдерін түсіндіру
	Гендік модификацияланған ағзаларды қолданудың оң және теріс тұстары. Гендік модификация-ланған ағзаларды қолданудың этикалық сұрақтары	10.4.3.4 - гендік модификацияланған ағзаларды қолданудың этикалық сұрақтарын талқылау

2) 11- сынып

Тараулар	Тақырыптар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
Молекулярлық биология және биохимия	Антиденелердің құрылысы мен құры-лымы. Антиденелердің арнайылығы (белсенді орталығының). Антиген мен антидененің әрекеттесуі	11.4.1.1 - антиген мен антидененің әрекеттесуін түсіндіру
	Транскрипция. Премрибонуклеин қышқылыпосттранскрипциялық модификациясы. Трансляцияның кезеңдері	11.4.1.2 - нәруыз биосинтезі үдерісіндегі транскрипция мен трансляцияны сипаттау
	Генетикалық кодтың қасиеттері.	11.4.1.3 - генетикалық кодтың қасиеттерін түсіндіру
Қоректену	Хлоропластың құрылымдық компо-ненттері және олардың қызметтері. Фотосинтездің пигменттері. Rf мәні. Зертханалық жұмыс "Өртүрлі өсімдік жасушаларында фотосинтездеуші пигменттердің болуын зерттеу"	11.1.2.1 - хлоропластың құрылымы мен қызметі арасындағы өзара байланысты орнату
	Фотосинтездің жарық және қараңғы кезеңі. Кальвин	11.1.2.2 - фотосинтездің жарық және

	циклы.	қараңғы кезеңінде өтетін үдерістерді түсіндіру
	Фотосинтездің жылдамдығына әсер ететін факторлар. Фотосинтездің шектеуші факторлары: жарық толқынының ұзындығы мен жарық интенсивтілігі, көмірқышқыл газының концентрациясы, температура. Зертханалық жұмыс "Шектеуші факторлардың фотосинтездің интенсивтілігіне әсерін зерттеу"	11.1.2.3 - фотосинтездің шектеуші факторларын зерттеу және түсіндіру
	Хемосинтез. Фотосинтез бен хемосинтез үдерістерін салыстыру	11.1.2.4- фотосинтез және хемосинтез үдерістерінің ерекшеліктерін салыстыру
Заттардың тасымалдануы	Өсімдіктердегі заттар транслокациясының механизмі	11.1.3.1 - өсімдіктердегі заттар транслокациясы механизмін түсіндіру
	Заттар тасымалдануының симпластық, апопластық, вакуолярлық жолдары және олардың маңызы	11.1.3.2 - заттар тасымалданудың симпластық, апопластық, вакуолярлық жолдарының мәнін түсіндіру
	Жасуша мембранасы арқылы заттар тасымалдануының типтері	11.1.3.3 - жасуша мембранасы арқылы заттар тасымалының әр түрлі типтерінің механизмдерін түсіндіру
	Мембраналық потенциалды сақтаудағы белсенді тасымалдың ролі	11.1.3.4 - мембраналық потенциалды сақтаудағы активті тасымалдың маңызын анықтау
2-тоқсан		
Координация және реттелу	Биологиядағы басқару жүйесі. "Басқару жүйесі" ұғымы. Басқару жүйесінің негізгі компоненттері. Температураның/көмірқышқыл газының/оттегі газының деңгейлерінің реттелуі мысалында кері байланыс принципі	11.1.7.1 - биологиядағы басқару жүйесін сипаттау
	Мембраналық рецепторлар арқылы гормондық сигналдардың берілуі. Инсулин мен эстроген мысалдарында гормондардың нысана-жасушаларға әсер ету механизмі	11.1.7.2 - гормондардың әсер ету механизмін түсіндіру
	Өсіргіш заттар. Өсіргіш заттардың өсімдіктерге әсер ету механизмі.	11.1.7.3 - өсімдіктердің өсуіне стимуляторлардың (өсіргіш заттар) әсер ету механизмін түсіндіру
Көбею	Гаметогенез. Адам гаметогенезінің сатылары	11.2.1.1 - адам гаметогенезінің сызбасын талдау
	Сперматогенез бен оогенездің айырмашылықтары. Сперматогенез бен оогенезді салыстыру	11.2.1.2 - сперматогенез бен оогенездің айырмашылығын түсіндіру
Өсу және даму	Бағаналы жасушалар ұғымы және олардың қасиеттері (қайта жанаруы, жіктелуі). Бағаналы жасушалардың түрлері: эмбрионалды және соматикалық. Практикада қолданылуы. Этикалық аспектісі	11.2.3.1 - бағаналы жасушалардың мамандану үдерісін және олардың практикалық қолданылуын түсіндіру
Тұқым Қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары	Дезоксирибонуклеин қышқылының кездейсоқ мутациясы. Репликацияның, репарацияның, рекомбинацияның генетикалық үдерістердің қателері	11.2.4.1 - мутациялардың дезоксирибонуклеинқышқылы репарациясы, дезоксирибонуклеин қышқылы рекомбинациясы, дезоксирибонуклеин қышқылы

		репликациясы арасындағы байланысын сипаттау
	"Адам геномы" жобасы. Адамның геномдық ДНҚ-ін секвенирлеу. Жоба аясында жүргізілген зерттеулердің маңызы	11.2.4.2 - "Адам геномы" жобасының маңызын талқылау
3-тоқсан		
Жасушалық биология	Жасушалардың негізгі компоненттерін анықтау. Зертханалық жұмыс "Жасушалардың негізгі компоненттерін микрофотографиялар қолданып сипаттау"	11.4.2.1 - микрофотография қолданып жасушалардың негізгі компоненттерін анықтау және сипаттау
Биотехнология	Микробиологиялық зерттеулердің кезеңдері. Микроағзалармен жұмыс жасағандағы дезинфекциялау және стерильдеу әдістері. Қоректік орталардың түрлері және оларды әзірлеу. Қоректік орталарға себу тәсілдері мен техникасы. Инкубация. Зертханалық жұмыс "Сүтқышқылды өнімдердің түрлі қоректік ортадағы микрофлорасын зерттеу"	11.4.3.1 - микробиологиялық зерттеу кезеңдерін сипаттау және түсіндіру
	Грамм оң және грамм теріс бактериялар және олардың құрылыс ерекшеліктері. Өкілдері. Зертханалық жұмыс №6 "Бактерияларды Грамм әдісі бойынша бояу"	11.4.3.2 -грамм оң және грамм теріс бактерияларды зерттеу
	"Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылы" ұғымы. Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылы алу тәсілдері. Рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылының қолданылуы. Плазмиданың қасиеттері және олардың генетикалық клондауда қолданылуы. "Клондау" ұғымы	11.4.3.3 - рекомбинантты дезоксирибонуклеин қышқылы алу тәсілдерін түсіндіру
	Ағзаларды клондау тәсілдері	11.4.3.4 - ағзаларды клондау тәсілдерін түсіндіру
	"Микроклоналды көбею" ұғымы. Өсімдіктерді микроклоналды көбейтудің кезеңдері мен әдістері. Маңызы	11.4.3.5 - өсімдіктерді микроклоналды көбейту тәсілін сипаттау
	Ферменттердің медицинада, химияда және өнеркәсіпте қолданылуы	11.4.3.6 - ферменттерді медицинада, өнеркәсіпте қолдану мүмкіндігін талқылау
Биомедицина және биоинформатика	Электромагниттік және дыбыс толқындарының адам ағзасына әсер ету ерекшеліктері	11.4.4.1 - электромагниттік және дыбыс толқындарының адам ағзасына әсерін түсіндіру
	"Эпигенетика" ұғымы. Эпигенетика туралы жалпы түсініктер. Эпигенетиканың молекулярлық негіздері. Адамдағы эпигенетикалық салдарлар. Эпигенетика және эпигеномика. дезоксирибонуклеин қышқылының метилденуі.	11.4.4.2 - гендердің реттілігін бұзбайтын, гендерді реттеудің механизмін зерттеудегі эпигенетиканың маңызын түсіндіру
	"Биоинформатика" ұғымы. Биоинформатиканың құралдарын зерттеулерге қолдану.	11.4.4.3 - биоинформатиканың ролін сипаттау
	Экстракорпоральды ұрықтандыру әдісі және оның маңызы. Экстракорпоральды	11.4.4.4 -экстракорпоральды ұрықтандыру әдісінің маңызын түсіндіру

	ұрықтандырудың этикалық аспектілері	
	Моноклоналды антиденелердің маңызы. Моноклоналды антиденелердің өндірісі. Моноклоналды антиденелер көмегімен ауруларды диагностикалау және емдеу	11.4.4.5 - ауруларды диагностикалау және емдеуде моноклоналды антиденелерді қолдануды түсіндіру
4-тоқсан		
Биосфера, экожүйе, Популяция Түрлердің алуантүрлілігі	Экологиялық пирамидалар. Трофикалық деңгейлер. Қарым-қатынас түрлері. Модельдеу "Қоректік тізбектерде энергияның тасымалдануының сызбасын құрастыру". Экологиялық жағдайлар мен экологиялық есептер шешу	11.3.1.1 - экожүйелердегі трофикалық деңгейлердің сызбасын құрастыру
	Түрлердің алуантүрлілігі. Харди - Вайнберттің генетикалық тепе-теңдік заңы. Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін қорғау.	11.3.1.2 - экожүйенің алуан түрлілігі мен тұрақтылығы арасындағы өзара байланысты орнату
	Жергілікті экожүйедегі ағзалардың саны мен таралуын анықтауда түрлі статистикалық әдістерді қолдану. Жергілікті экожүйенің биоалуантүрлі-лігін анықтауда кездейсоқ іріктеу әдісінің маңызы.	11.3.1.3 - жергілікті экожүйенің биоалуантүрлілігін сипаттау
Экология және адам іс- әрекетінің қоршаған ортаға әсері	Ғаламдық жылыну: себептері, салдарлары және шешу жолдары. Модельдеу "Климаттың ғаламдық жылынуын компьютерлік модельдеу"	11.3.2.1 - мүмкін болатын климаттың жаһандық жылыну салдарын болжау
	Қазақстанның экологиялық проблемалары және оларды шешу жолдары	11.3.2.2 - Қазақстанның экологиялық проблемаларын оқып білу және шешу жолдарын ұсыну.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 35-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 634-қосымша

**Жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-
сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу
бағдарламасы**

1-тарау. Жалпы ережелер

Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға
міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім
және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына
(Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып
тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Жоғары мектептегі "География" пәнінің мақсаты – оқушылардың қоғам
мен географиялық кеңістіктің барлық деңгейлерінде туындаған геоэкологиялық,
геоэкономикалық, әлеуметтік, геосаяси және ғаламдық проблемаларды шешуге

бағытталған географиялық білімдерін, біліктері мен дағдыларын қолдану үшін жағдай жасау.

3. Пәннің міндеттері:

1) оқушылардың бойында географиялық кеңістіктік ойлауды, географиялық мәдениет пен тілді дамыту;

2) геоэкологиялық, геосаяси, геоэкономикалық, әлеуметтік үдерістер мен құбылыстарды зерттеу үшін ғаламдық, аймақтық және жергілікті ұстанымдардың түсінуін дамыту;

3) оқушыларға картографияны, геоэкологияны, геоэкономиканы, геосаясатты, елтану мен адамзаттың ғаламдық проблемаларын зерттеу барысында геокеңістіктік деректерді өңдеудің заманауи әдістерін қолдану үшін жағдай жасау;

4) оқушының бойында қазіргі дүниенің географиялық көрінісін іс-әрекеттер арқылы зерттеп-тану барысында құндылықтар жүйесін қалыптастыру;

5) геокеңістіктік әдістер және деректермен жұмыс істейтін мамандық пен кәсіп иелері атқаратын әрекеттерді орындату арқылы оқушыларға кәсіби бағдар беру.

2-тарау. "География" оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "География" оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты;

11-сыныпта – аптасына 3 сағатты, оқу жылында 102 сағатты құрайды.

5. Оқу пәнінің мазмұны 7 бөлімді қамтиды:

1) географиялық зерттеу әдістері;

2) картография және геоинформатика;

3) табиғатты пайдалану және геоэкология;

4) геоэкономика;

5) геосаясат;

6) елтану;

7) адамзаттың ғаламдық проблемалары.

6. Оқу пәнінің мазмұны оқытудың бөлімдері арқылы ұйымдастырылған. Бөлімдер білім, білік, түсінік және дағдыларды қамтитын күтілетін нәтижелер түріндегі оқу мақсаттарынан тұратын бөлімшелерге бөлінген.

7. "Географиялық зерттеу әдістері" бөлімі "Жалпы географиялық әдістер" бөлімшесінен тұрады

8. "Картография және геоинформатика" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) картография;

2) геоинформатика негіздері.

9. "Табиғатты пайдалану және геоэкология" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) табиғатты пайдалану;
- 2) геоэкологиялық зерттеу негіздері.

10. "Геоэкономика" бөлімі "Геоэкономика негіздері" бөлімшесінен тұрады.

11. "Геосаясат" бөлімі "Геосаясат негіздері" бөлімшесінен тұрады.

12. "Елтану" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) дүниежүзі аймақтары;
- 2) елдерді салыстыру әдістемесі.

13. "Адамзаттың ғаламдық проблемалары" бөлімі "Ғаламдық проблемаларды шешу" бөлімшесінен тұрады.

14. Оқу пәнінің 10-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) "Географиялық зерттеу әдістері". Жалпы географиялық әдістер; зерттеу әдістерінің түрлері;

2) "Картография және геоинформатика". Картография; заманауи картографиялық әдістер; геоинформатика негіздері; географиялық деректер базасы; географиялық деректерді визуализациялау;

3) "Табиғатты пайдалану және геоэкология". Табиғатты пайдалану; табиғатты пайдалану түрлері. табиғатты пайдалану түрлерінің қоршаған ортаға әсерін бағалау; табиғатты тиімді пайдаланудың қағидаттары, экологиялық таза өндірістерді жобалау; геоэкологиялық зерттеулер негіздері; геоэкологияның зерттеу пәні мен өзектілігі, геосфералардың ластануы, геоэкологиялық аудандастыру; геоэкологиядағы антропогендік факторлар; ғаламдық экологиялық проблемалар, экологиядағы инновациялық технологиялар; Қазақстанның экологиялық проблемалары,

4) "Геоэкономика". Геоэкономика негіздері; геоэкономиканың зерттеу пәні мен өзектілігі; шаруашылықты ұйымдастырудың аумақтық факторлары; дүниежүзілік шаруашылықтың құрылымы; дүниежүзілік шаруашылықтың аумақтық модельдері; дүниежүзі елдерінің экономикалық даму көрсеткіштері; экономикалық дамудағы әлемдік тәжірибе; Қазақстан Республикасы экономикалық дамуындағы мақсатты көрсеткіштер;

5) "Геосаясат". Геосаясат негіздері; геосаясаттың өзектілігі; дүниежүзінің геосаяси кеңістігі; геосаясат және географиялық факторлар; мемлекеттік аумақтың морфологиясы; мемлекеттік шекара;

6) "Елтану". Дүниежүзі аймақтары; кешенді географиялық аудандастыру; дүниежүзі елдерін салыстыру әдістері; салыстырмалы елтану;

7) "Адамзаттың ғаламдық проблемалары". Ғаламдық проблемаларды шешу; ғаламдық проблемалардың географиялық аспектілері.

15. Оқу пәнінің 11-сыныпқа арналған базалық білім мазмұны:

1) "Географиялық зерттеу әдістері". Жалпыгеографиялық әдістер; географиялық зерттеулердің өзекті әдістері;

2) "Картография және геоинформатика". Картография; заманауи картографиялық әдістер; геоинформатика негіздері; геоақпараттық жүйелер; географиялық деректер базасы; географиялық деректерді визуализациялау;

3) "Табиғатты пайдалану және геоэкология". Табиғатты пайдалану; табиғатты пайдалануды реттеу, табиғатты қорғау шаралары; табиғатты қорғауда жеке тұлғаның рөлі; геоэкологиялық зерттеулер негіздері; қоршаған ортаның антропогендік өзгеруі; қоршаған ортаның сапасы; геоэкологиялық жобалау;

4) "Геоэкономика". Геоэкономика негіздері; Қазақстан Республикасы аймақтарының геоэкономикалық жағдайы мен әлеуеті; геоэкономикалық даму стратегиялары;

5) "Геосаясат". Геосаясат негіздері; заманауи геосаяси процестер; Қазақстанның геосаяси жағдайы; Қазақстанның геосаяси қауіпсіздігі; Қазақстанның геосаяси интеграциясы;

6) "Елтану". Дүниежүзі аймақтары; дүниежүзін аймақтарға аудандастырудың қолданбалы аспектілері; дүниежүзі аймақтары картасындағы Қазақстанның орны; елдері салыстыру әдістері; дүниежүзі елдерінің салыстырмалы көрсеткіштері; дүниежүзі елдерін халықаралық салыстырулардағы Қазақстанның орны; өмір сүру деңгейін жоғарлатудағы азаматтың рөлі; қолданбалы елтану;

7) "Адамзаттың ғаламдық проблемалары". Ғаламдық проблемаларды шешу; ғаламдық проблемаларды шешу жолдары.

3-тарау. Оқу мақсаттарының жүйесі

16. Бағдарламада оқу мақсаттары қолдануға ыңғайлы болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.1 кодында: "10" – сынып, "2.1." - бөлімше; "1" - оқу мақсатының реттік нөмірі.

Бөлім	Бөлімше	Оқу мақсаттары	
		10-сынып	11-сынып
1. Географиялық зерттеу әдістері	1.1 Жалпы географиялық әдістер	10.1.1.1 -зерттеу тақырыбына сәйкес географиялық мониторинг әдістерін қолдану; 10.1.1.2 - зерттеу тақырыбына сәйкес салыстыру, сандық әдістерін қолдану; 10.1.1.3 - зерттеу тақырыбына сәйкес	11.1.1.1 - зерттеу тақырыбына сәйкес географиялық сараптама, аудандастыру әдістерін қолдану; 11.1.1.2 - зерттеу тақырыбына сәйкес эксперттік бағалау әдістерін қолдану;

		географиялық сараптама әдістерін қолдану; 10.1.1.4 - зерттеу тақырыбына сәйкес аудандастыру әдістерін қолданады	11.1.1.3 - зерттеу тақырыбына сәйкес модельдеу әдістерін қолдану;
2. Картография және геоинформатика	2.1 Картография	10.2.1.1 - тақырыпқа сәйкес картографиялық зерттеулер әдістерін қолдану	11.2.1.1 - тақырыпқа сәйкес электронды картографиялық ресурстардың мүмкіндіктерін пайдалану (сандық карталарды оқу, олардың қолданысымен географиялық объектілер мен аумақтардың орналасуын, сандық және сапалық көрсеткіштерін анықтау, сипаттау және талдау)
	2.2 Геоинформатика негіздері	10.2.2.1 - Microsoft Excel бағдарламасын қолдану арқылы тақырыпқа сәйкес географиялық деректер базасын құрастыру 10.2.2.2 - статистикалық деректерді талдау нәтижелері бойынша картограммалар мен картодиаграммаларды жасау; 10.2.2.3 - ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың графикалық редакторларын қолданумен тақырыптық картасызбалар жасау	11.2.2.1 - қашықтықтан зерде-леу әдістерінің ерекшеліктерін түсіндіру; 11.2.2.2 - геоақпараттық әдіс-тер мен геоақпараттық жүйе-лер (ГАЗ) технологиялары-ның ерекшеліктерін, басқа ғылымдар мен өндіріс салаларымен байланыстарын түсіндіру; 11.2.2.3 - компьютерлік бағдарламаларды қолданумен тақырыптық картасызбалар жасау 11.2.2.4 - компьютерлік бағдарламаларды қолданумен тақырыптық картасызбалар жасау
3. Табиғатты пайдалану және геоэкология	3.1 Табиғатты пайдалану	10.3.1.1 - табиғатты пайдаланудың қажеттілігін түсіндіріп, түрлерін (шаруашылық тұрғысынан) анықтау, графикалық түрде ұсыну; 10.3.1.2 - табиғатты пайдалану түрлерінің қоршаған ортаға тигізетін әсерін анықтап, баға беру, кері әсерін азайтудың жолдарын ұсыну (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде); 10.3.1.3 - тиімді табиғатты пайдаланудың қағидаттарын анықтау; 10.3.1.4 - табиғатты пайдалану түрлерінің тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу (жергілікті аймақтық компоненттің негізінде); 10.3.1.5 - экологиялық таза өндірістік жобаларды ұсыну(жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде)	11.3.1.1 - шаруашылық және тұтыну салалары бойынша табиғатты пайдалануды реттеу механизмін талдау; 11.3.1.2 - табиғатты пайдалану түрлерінің заңнамалық тәртіппен бекітілген нормаларға сәйкестігін анықтау (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде); 11.3.1.3 - табиғатты қорғау шараларының тиімділігіне баға беру(жергілікті/аймақтық компонентті қосымша қамту негізінде); 11.3.1.4 - жеке тұлғаның табиғатты пайдаланудағы рөлін анықтап, "экологиялық ізін" есептеу; 11.3.1.5 - жеке тұлғаның табиғатты қорғауға бағытталған өмір сүру салтының басты қағидаттарын ұсыну (тұтыну тұрғысынан)
	3.2 Геоэкологиялық зерттеулер негіздері	10.3.2.1 - геоэкологиялық зерттеулердің мәнін, мазмұнын, бағыттарын графикалық түрде ұсыну; 10.3.2.2 - геоэкологияның негізгі категорияларын түсіндіру; 10.3.2.3 - геосфералардың ластану деңгейін анықтап, себеп-салдарын зерттеу; 10.3.2.4 - дүниежүзі аумағын ластану және	11.3.2.1 - қоршаған ортаның антропогендік өзгерістерін жіктеу; 11.3.2.2 - қоршаған орта сапасының көрсеткіштерін жіктеу; 11.3.2.3 - ластанған қоршаған ортаның адам өміріне тигізетін әсеріне баға беру(жергілікті/аймақтық компонентті қосымша қамту негізінде);

	<p>табиғи ортаның бұзылу деңгейі бойынша аудандастыру;</p> <p>10.3.2.5 - табиғатқа әсер ететін антропогендік факторларды топтастыру және графикалық түрде ұсыну;</p> <p>10.3.2.6 - табиғатқа әсер ететін антропогендік факторлардың азайту жолдарын ұсыну;</p> <p>10.3.2.7 - ғаламдық экология-лық проблемалардың пайда болу механизмін түсіндіру;</p> <p>10.3.2.8 - геоэкологиялық үдерістерде географиялық қабық заңдылықтарының рөлін анықтау;</p> <p>10.3.2.9 - ғаламдық экология-лық проблемаларды шешудегі әлемдік тәжірибені зерттеу;</p> <p>10.3.2.10 - экологиялық проблемаларды шешудегі инновациялық технологиялардың рөлін анықтау;</p> <p>10.3.2.11 - Қазақстан аумағын экологиялық тұрғыдан аудандастыру;</p> <p>10.3.2.12 - Қазақстандағы экологиялық проблемалардың шешу жолдарын ұсыну</p>	<p>11.3.2.4 - дүниежүзі елдерін қоршаған ортаның сапасы бойынша жіктеу;</p> <p>11.3.2.5 - қоршаған орта сапасын тәжірибелік зерттеу арқылы анықтау (жергілікті/ аймақтық компоненттің негізінде);</p> <p>11.3.2.6 - қоршаған орта сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу(жергілікті/ аймақтық компоненттің негізінде);</p> <p>11.3.2.7 - қоршаған ортаның бұзылған аумақтарын қалпына келтіру жөнінде жобаларды ұсыну (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде)</p>
<p>4. Геоэкономика</p>	<p>4.1 Геоэкономика негіздері</p> <p>10.4.1.1 - геоэкономика бағытының мақсаты мен міндеттерін, негізгі категорияларын түсіндіру;</p> <p>10.4.1.2 - геоэкономика мен экономикалық география арасындағы айырмашылықтарды анықтау;</p> <p>10.4.1.3 - елдер мен аймақтардың экономикалық дамуындағы географиялық кеңістіктің рөлін анықтау(қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде);</p> <p>10.4.1.4 - шаруашылық салаларын орналастыруда кеңістіктік (аумақтық) факторларды талдау;</p> <p>10.4.1.5 - дүниежүзілік шаруашылықтың салаларын заманауи орналастыру факторларын талдау;</p> <p>10.4.1.6 - дүниежүзі елдерінің шаруашылық құрылымын бағалау;</p> <p>10.4.1.7 - дүниежүзі елдерін шаруашылық құрылымы бойынша жіктеу;</p> <p>10.4.1.8 - дүниежүзі шаруашылығының аумақтық модельдерін талдау;</p> <p>10.4.1.9 - дүниежүзі елдерінің экономикалық даму көрсеткіштерін салыстыру (қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде);</p> <p>10.4.1.10 - дүниежүзі елдерін экономикалық даму деңгейі бойынша жіктеу;</p> <p>10.4.1.11 - дүниежүзі елдерінің</p>	<p>11.4.1.1 - Қазақстан аймақтарын шаруашылығының салалық және аумақтық құрылымы мен экономикалық даму көрсеткіштері бойынша салыстырып талдау;</p> <p>11.4.1.2 - Қазақстан аймақтарының экономикалық дамуын теңестіру жөнінде идеяларды ұсыну;</p> <p>11.4.1.3 - Қазақстан аймақтарының экономикалық даму әлеуетін анықтау(өз аймағы негізінде);</p> <p>11.4.1.4 - талдау негізінде Қазақстан аймақтарының экономикалық даму кедергілерін жою жөнінде ұсыныстар әзірлеу (өз аймағы мысалында);</p> <p>11.4.1.5 - Қазақстан Республикасының аймақтарында қосымша құны жоғары өнімдер мен қызметтерді өндіру жөнінде бизнес-идеяларды ұсыну (өз аймағы негізінде);</p> <p>11.4.1.6 - Қазақстан аймақтарын экономикалық тұрғыда дамыту жөнінде стратегиялардың жобаларын ұсыну (өз аймағы негізінде);</p> <p>11.4.1.7 - Қазақстан өнімдерінің танымалдығын арттыру жөнінде шығармашылық идеяларды ұсыну</p>

		экономикалық даму стратегия-ларына баға беру (қазақстан-дық компонентті қосымша қамту негізінде); 10.4.1.12 - Қазақстан Республикасы үшін тиімді шаруашылықтың құрылымын, шаруашылық салаларының арақатынасын, шаруашылығының аумақтық құрылымын, экономикалық дамуындағы тиімді көрсеткіштерді анықтау	
5. Геосаясат	5.1 Геосаясат негіздері	10.5.1.1 - геосаясаттың мақсаты мен міндеттерін, зерттеу пәнін, негізгі категорияларын түсіндіру; 10.5.1.2 - негізгі геосаяси объектілер мен субъектілерді анықтау; 10.5.1.3 - геосаяси ықпал көрсетудің негізгі құралдарын зерттеу; 10.5.1.4 - дүниежүзінің геосаяси кеңістігін талдау; 10.5.1.5 - геосаясаттағы физикалық-географиялық, экономикалық, әлеуметтік, демографиялық, саяси, әскери, технологиялық факторларға баға беру; 10.5.1.6 - мемлекеттік аумақтың морфологиялық ерекшеліктерін талдау және жіктеу; 10.5.1.7 - Қазақстан Республикасы мемлекеттік аумағының морфологиялық ерекшеліктеріне кешенді баға беру; 10.5.1.8 - мемлекеттік шекаралардың функциясын, түрлерін, анықтау және белгілеу шараларын, динамикасын талдау; 10.5.1.9 - Қазақстан Республикасының мемлекеттік шекараларының қалыптасу үдерісін, басты көрсеткіштері мен динамикасын зерттеу; 10.5.1.10 - Қазақстан Республикасының шекараларын күшейту жөнінде ұсыныстар әзірлеу	11.5.1.1 - қазіргі заманның геосаяси үдерістерін түсіндіру; 11.5.1.2 - Қазақстанның геосаяси жағдайына кешенді баға беру; 11.5.1.3 - Қазақстан Республикасының геосаяси қауіпсіздігіне әсер ететін факторларды анықтау; 11.5.1.4 - Қазақстанның геосаяси қауіпсіздігін күшейту жөнінде ұсыныстарды әзірлеу; 11.5.1.5 - Қазақстанның дүниежүзі елдері мен дүниежүзілік және аймақтық ұйымдармен байланыстарын күшейту жөнінде ұсыныстар әзірлеу
6. Елтану	6.1 Дүниежүзі аймақтары	10.6.1.1 - дүниежүзінің түрлі белгілер бойынша физикалық географиялық, тарихи-мәдени, саяси-географиялық, геосаяси аудандарға бөлінуін түсіндіру; 10.6.1.2 - кешенді географиялық және тарихи-географиялық аудандастырудың өз үлгісін ұсыну; 10.6.1.3 - дүниежүзінің тарихи-географиялық аймақтарын, олардың құрамы мен ерекшеліктерін, географиялық сипаттамасын шығармашылық түрде ұсыну	11.6.1.1 - дүниежүзін аймақ-тарға аудандастыру қажетті-лігін аргументтер келтіріп түсіндіру; 11.6.1.2 - ғаламдану жағдайында тарихи-мәдени аймақ-тардың өзгеруін зерттеу арқылы болжау; 11.6.1.3 - Қазақстан Республикасының физикалық-географиялық, тарихи-географиялық, саяси-географиялық және геосаяси аймақтарында орналасуын анықтау; 11.6.1.4 - ғаламдану жағдайында Қазақстанның географиялық аймақтар картасындағы орнының өзгеруін зерттеу

			арқылы болжау
	6.2 Дүниежүзі елдерін салыстыру	11.6.2.1 - дүниежүзі елдерін салыстыруда қолданылатын белгілерді анықтау; 10.6.2.2 - дүниежүзі елдерін салыстыруда қолданылатын көрсеткіштердің бірін есептеу әдісін түсіндіру (таңдау бойынша: жалпы ішкі өнім (ЖІӨ), ұлттық жалпы өнім (ҰЖӨ), оның ішінде жан басына шаққанда, сатып алу қабілетінің паритеті (СҚП), гендерлік тепе-теңдік); 10.6.2.3 - көрсеткіштердің бірі бойынша графикалық түрде дүниежүзі елдерінің рейтингін көрсету (таңдау бойынша); 10.6.2.4 - жиынтық көрсеткіш-тер бойынша есептелінетін дүниежүзі елдерінің индекстері мен рейтингтерін сипаттау (есепке/бағалауға алынатын көрсеткіштер, бағалау субъектісі, нәтижелерінің қолдану аясы); 10.6.2.5 - жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін дүниежүзі елдерінің рейтингтерін графикалық түрде көрсету; 10.6.2.6 - елдің рейтингте орналасқан орына әсер ететін географиялық, әлеуметтік, экономикалық және саяси факторларды анықтау (таңдау бойынша рейтингтің басында, ортасында және соңында орналасқан үш елдің мысалында)	11.6.2.1 - жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін индекстер мен рейтингтердегі Қазақстан орнының динамикасын зерттеу (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында); 11.6.2.2 - Қазақстанның жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін рейтингтерде орналасқан орына әсер ететін географиялық, әлеуметтік, экономикалық және саяси факторларды анықтау (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында); 11.6.2.3 - көрсеткіштердің жиынтығы бойынша анықтал-ған рейтингтер мен индекс-терде есептерді қолданумен Қазақстанның орнын жоғарылату идеяларды ұсыну (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында); 11.6.2.4 - елдің индекстер мен рейтингтерде орнын анықтағанда есепке алынатын өмір сүру деңгейінің жеке көрсеткіштерін жоғарылату жөнінде жеке азаматтың рөлін түсіндіру; 11.6.2.5 - қолданбалы елтанушылық ақпараттың маңыздылығын, субъектілері мен тұтынушыларын анықтау; 11.6.2.6 - түрлі мақсатты аудиториялар үшін кешенді дүниежүзі елдерінің кешенді елтанушылық сипаттамаларды әзірлеу және шығармашылық түрде ұсыну (елдер мен ұсыну формасы – таңдау бойынша)
7. Адамзаттың ғаламдық проблема-ларды шешу	7.1 Ғаламдық проблема-ларды шешу	10.7.1.1 - адамзаттың дамуындағы проблемаларын топтастыру; 10.7.1.2 - ғаламдық проблемалардың критерийлерін анықтау; 10.7.1.3 - ғаламдық проблемалардың себептері мен салдарын анықтап, топтастыру; 10.7.1.4 - ғаламдық проблемалардың аумақтық көріністерін анықтау	11.7.1.1 - ғаламдық проблемаларды шешу жөнінде әлемдік тәжірибені зерттеу; 11.7.1.2 - Қазақстанның аумағында көрініс тапқан ғаламдық проблемаларды анықтау; 11.7.1.3 - ғаламдық, оның ішінде Қазақстан аумағында байқалатын проблемалардың алдын алудың немесе шешудің өзіндік жобасын ұсыну

17. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің жаратылыстану-математикалық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

18. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің 10-11-сыныптарына арналған жаратылыстану-математикалық бағытағы "География" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар

10-СЫНЫП

Бөлімше	Тақырып	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Географиялық зерттеу әдістері		
1.1 Жалпы география-лық әдістер	Зерттеу әдістерінің түрлері	10.1.1.1 - зерттеу тақырыбына сәйкес географиялық мониторинг әдістерін қолдану; 10.1.1.2 - зерттеу тақырыбына сәйкес салыстыру, сандық әдістерін қолдану; 10.1.1.3 - зерттеу тақырыбына сәйкес географиялық сараптама әдістерін қолдану; 10.1.1.4 - зерттеу тақырыбына сәйкес аудандастыру әдістерін қолданады
2. Картография және геоинформатика		
2.1 Картография	Заманауи картографиялық әдістер	10.2.1.1 - тақырыпқа сәйкес картографиялық зерттеулер әдістерін қолдану
2.2 Геоинформатика негіздері	География-лық деректер базасы	10.2.2.1 - Microsoft Excel бағдарламасын қолдану арқылы тақырыпқа сәйкес географиялық деректер базасын құрастыру
	География-лық деректерді визуализациялау	10.2.2.2 - статистикалық деректерді талдау нәтижелері бойынша картограммалар мен картодиаграммаларды жасау; 10.2.2.3 - ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың графикалық редакторларын қолданумен тақырыптық картасызбалар жасау
3. Табиғатты пайдалану және геоэкология		
3.1 Табиғатты пайдалану	Табиғатты пайдалану түрлері	10.3.1.1 - табиғатты пайдаланудың қажеттілігін түсіндіріп, түрлерін (шаруашылық тұрғысынан) анықтау, графикалық түрде ұсыну
	Табиғатты пайдалану түрлерінің қоршаған ортаға әсерін бағалау	10.3.1.2 - табиғатты пайдалану түрлерінің қоршаған ортаға әсерін анықтау, баға беру, кері әсерін азайтудың жолдарын ұсыну (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде);
	Табиғатты тиімді пайдалану-дың қағидаттары	10.3.1.3 - табиғатты тиімді пайдаланудың қағидаттарын анықтау; 10.3.1.4 - табиғатты пайдалану түрлерінің тиімділігін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде)
	Экология-лық таза өндірістерді жобалау	10.3.1.5 - экологиялық таза өндірістік жобаларды ұсыну (жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде)
2-тоқсан		
3. Табиғатты пайдалану және геоэкология		
3.2 Геоэкологиялық зерттеу негіздері	Геоэкологияның зерттеу пәні мен өзектілігі	10.3.2.1 - геоэкологиялық зерттеулердің мәнін, мазмұнын, бағыттарын графикалық түрде ұсыну; 10.3.2.2 - геоэкологияның негізгі категорияларын түсіндіру
	Геоосфера-лардың	10.3.2.3 - геоосфералардың ластану деңгейін анықтап, себеп-салдарын

ластануы	зерттеу
Геоэкологиялық аудан-дастыру	10.3.2.4 - дүниежүзі аумағын ластану және табиғи ортаның бұзылу деңгейі бойынша аудандастыру
Геоэкологиядағы антропогендік факторлар	10.3.2.5 - табиғатқа әсер ететін антропогендік факторларды топтастыру және графикалық түрде ұсыну; 10.3.2.6 - табиғатқа әсер ететін антропогендік факторлардың азайту жолдарын ұсыну
Ғаламдық экологиялық проблемалар	10.3.2.7 - ғаламдық экологиялық проблемалардың пайда болу механизмін түсіндіру; 10.3.2.8 - геоэкологиялық үдерістерде географиялық қабық заңдылықтарының рөлін анықтау; 10.3.2.9 - ғаламдық экологиялық проблемаларды шешудегі әлемдік тәжірибені зерттеу
Экология-дағы инновациялық технологиялар	10.3.2.10 - экологиялық проблемаларды шешудегі инновациялық технологиялардың рөлін анықтау
Қазақстан-ның экологиялық проблемалары	10.3.2.11 - Қазақстан аумағын экологиялық тұрғыдан аудандастыру; 10.3.2.12 - Қазақстандағы экологиялық проблемалардың шешу жолдарын ұсыну

3-тоқсан

4. Геоэкономика

4.1 Геоэкономика негіздері	Геоэкономиканың зерттеу пәні мен өзектілігі	10.4.1.1 - геоэкономика бағытының мақсаты мен міндеттерін, негізгі категорияларын түсіндіру; 10.4.1.2 - геоэкономика мен экономикалық география арасындағы айырмашылықтарды анықтау; 10.4.1.3 - елдер мен аймақтардың экономикалық дамуындағы географиялық кеңістіктің рөлін анықтау (қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде)
	Шаруашылықты ұйымдастырудың аумақтық факторлары	10.4.1.4 - шаруашылық салаларын орналастыруда кеңістіктік (аумақтық) факторларды талдау; 10.4.1.5 - дүниежүзілік шаруашылықтың салаларын заманауи орналастыру факторларын талдау
	Дүниежүзілік шаруашылықтың құрылымы	10.4.1.6 - дүниежүзі елдерінің шаруашылық құрылымын бағалау; 10.4.1.7 - дүниежүзі елдерін шаруашылық құрылымы бойынша жіктеу
	Дүниежүзілік шаруашылықтың аумақтық модельдері	10.4.1.8 - дүниежүзі шаруашылығының аумақтық модельдерін талдау
	Дүниежүзі елдерінің экономикалық даму көрсеткіштері	10.4.1.9 - дүниежүзі елдерінің экономикалық даму көрсеткіштерін салыстыру (қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде); 10.4.1.10 - дүниежүзі елдерін экономикалық даму деңгейі бойынша жіктеу
	Экономикалық дамудағы әлемдік тәжірибе	10.4.1.11 - дүниежүзі елдерінің экономикалық даму стратегияларына баға беру (қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде)
	Қазақстан Республикасы экономикалық дамуындағы мақсатты	10.4.1.12 - Қазақстан Республикасы үшін тиімді шаруашылықтың құрылымын, шаруашылық салаларының арақатынасын, шаруашылығының аумақтық құрылымын, экономикалық дамуындағы тиімді көрсеткіштерді анықтау

	көр-сеткіштер индика-торлар	мен	
5. Геосаясат			
5.1 Геосаясат негіздері	Геосаясат-тың өзектілігі		10.5.1.1 - геосаясаттың мақсаты мен міндеттерін, зерттеу пәнін, негізгі категорияларын түсіндіру; 10.5.1.2 - негізгі геосаяси объектілер мен субъектілерді анықтау; 10.5.1.3 - геосаяси ықпал көрсетудің негізгі құралдарын зерттеу
	Дүниежүзі-нің геосаяси кеңістігі		10.5.1.4 - дүниежүзінің геосаяси кеңістігін талдау
	Геосаясат-тағы геогра-фиялық факторлар		10.5.1.5 - геосаясаттағы физикалық-географиялық, экономикалық, әлеуметтік, демографиялық, саяси, әскери, технологиялық факторларға баға беру
	Мемлекет-тік аумақтың морфологиясы		10.5.1.6 - мемлекеттік аумақтың морфологиялық ерекшеліктерін талдау және жіктеу; 10.5.1.7 - Қазақстан Республикасы мемлекеттік аумағының морфологиялық ерекшеліктеріне кешенді баға беру
	Мемлекет-тік шекара		10.5.1.8 - мемлекеттік шекаралардың функциясын, түрлерін, анықтау және белгілеу шараларын, динамикасын талдау; 10.5.1.9 - Қазақстан Республикасының мемлекеттік шекараларының қалыптасу үдерісін, басты көрсеткіштері мен динамикасын зерттеу; 10.5.1.10 - Қазақстан Республикасының шекараларын күшейту жөнінде ұсыныстар әзірлеу
4-тоқсан			
6. Елтану			
6.1 Дүниежүзі аймақтары	Кешенді география-лық аудандас-тыру		10.6.1.1 - дүниежүзінің түрлі белгілер бойынша физикалық географиялық, тарихи-мәдени, саяси-географиялық, геосаяси аудандарға бөлінуін түсіндіру; 10.6.1.2 - кешенді географиялық және тарихи-географиялық аудандастырудың өз үлгісін ұсыну; 10.6.1.3 - дүниежүзінің тарихи-географиялық аймақтарын, олардың құрамы мен ерекшеліктерін, географиялық сипаттамасын шығармашылық түрде ұсыну
6.2 Дүниежүзі елдері	Салыстыр-малы елтану		10.6.2.1 - дүниежүзі елдерін салыстыруда қолданылатын белгілерді анықтау; 10.6.2.2 - дүниежүзі елдерін салыстыруда қолданылатын көрсеткіштердің бірін есептеу әдісін түсіндіру (таңдау бойынша: жалпы ішкі өнім (ЖІӨ), ұлттық жалпы өнім (ҰЖӨ), оның ішінде жан басына шаққанда, сатып алу қабілетінің паритеті (СКП), гендерлік тепе-теңдік); 10.6.2.3 - көрсеткіштердің бірі бойынша графикалық түрде дүниежүзі елдерінің рейтингін көрсету (таңдау бойынша); 10.6.2.4 - жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін дүниежүзі елдерінің индекстері мен рейтингтерін сипаттау (есепке/бағалауға алынатын көрсеткіштер, бағалау субъектісі, нәтижелерінің қолдану аясы); 10.6.2.5 - жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін дүниежүзі елдерінің рейтингтерін графикалық түрде көрсету; 10.6.2.6 - елдің рейтингте орналасқан орына әсер ететін географиялық, әлеуметтік, экономикалық және саяси факторларды анықтау (таңдау бойынша рейтингтің басында, ортасында және соңында орналасқан үш елдің мысалында)

7. Адамзаттың ғаламдық проблемалары		
7.1 Ғаламдық проблемаларды шешу	Ғаламдық проблемалардың географиялық аспектілері	10.7.1.1 - адамзаттың дамуындағы проблемаларын топтастыру; 10.7.1.2 - ғаламдық проблемалардың критерийлерін анықтау; 10.7.1.3 - ғаламдық проблемалардың себептері мен салдарын анықтап, топтастыру; 10.7.1.4 - ғаламдық проблемалардың аумақтық көріністерін анықтау

11-сынып

Бөлімше	Тақырып	Оқу мақсаттары	
1 тоқсан			
1. Географиялық зерттеулер әдістері			
1.1 Жалпы географиялық әдістер	Өзекті географиялық зерттеу әдістері	11.1.1.1 - зерттеу тақырыбына сәйкес географиялық сараптама, аудандастыру әдістерін қолдану; 11.1.1.2 - зерттеу тақырыбына сәйкес эксперттік бағалау әдістерін қолдану; 11.1.1.3 - зерттеу тақырыбына сәйкес модельдеу әдістерін қолдану	
2. Картография және геоинформатика			
2.1 Карто-графия	Заманауи картографиялық әдістер	11.2.1.1 - тақырыпқа сәйкес электронды картографиялық ресурстардың мүмкіндіктерін пайдалану (сандық карталарды оқу, олардың қолданысымен географиялық объектілер мен аумақтардың орналасуын, сандық және сапалық көрсеткіштерін анықтау, сипаттау және талдау)	
2.2 Геоинформатика негіздері	Геоақпарат-тық зерттеу әдістері	11.2.2.1 - қашықтықтан зерделеу әдістерінің ерекшеліктерін түсіндіру; 11.2.2.2 - геоақпараттық әдістер мен геоақпараттық жүйелер (ГАЖ) технологияларының ерекшеліктерін, басқа ғылымдар мен өндіріс салаларымен байланыстарын түсіндіру	
	География-лық дерек-тер базасы	11.2.2.3 - компьютерлік бағдарламаларды қолданумен тақырыпқа сәйкес географиялық деректер базасын құрастыру	
	География-лық дерек-терді визуализациялау	11.2.2.4 - компьютерлік бағдарламаларды қолданумен тақырыптық картасызбалар жасау	
3. Табиғатты пайдалану және геоэкология			
3.1 Табиғатты пайдалану	Табиғатты пайдалану-ды реттеу	11.3.1.1 - шаруашылық және тұтыну салалары бойынша табиғатты пайдалануды реттеу механизмін талдау; 11.3.1.2 - табиғатты пайдалану түрлерінің заңнамалық тәртіппен бекітілген нормаларға сәйкестігін анықтау(жергілікті/аймақтық компоненттің негізінде)	
	Табиғатты қорғау шаралары	11.3.1.3 - табиғатты қорғау шараларының тиімділігіне баға беру (жергілікті/аймақтық компонентті қосымша қамту негізінде)	
	Табиғатты қорғауда жеке тұлға-ның рөлі		11.3.1.4 - жеке тұлғаның табиғатты пайдаланудағы рөлін анықтап, "экологиялық ізін" есептеу;
			11.3.1.5 - жеке тұлғаның табиғатты қорғауға бағытталған өмір сүру салтының басты қағидаттарын ұсыну (тұтыну тұрғысынан)
2-тоқсан			
3. Табиғатты пайдалану және геоэкология			
3.2 Геоэкология-лық зерттеулер негіздері	Қоршаған ортаның антропоген-дік өзгеруі	11.3.2.1 - қоршаған ортаның антропогендік өзгерістерін жіктеу	

	Қоршаған ортаның сапасы	11.3.2.2 - қоршаған орта сапасының көрсеткіштерін жіктеу; 11.3.2.3 - ластанған қоршаған ортаның адам өміріне тигізетін әсеріне баға беру(жергілікті/аймақтық компонентті қосымша қамту негізінде); 11.3.2.4 - дүниежүзі елдерін қоршаған ортаның сапасы бойынша жіктеу; 11.3.2.5 - қоршаған орта сапасын практикалық зерттеу арқылы анықтау (жергілікті / аймақтық компоненттің негізінде); 11.3.2.6 - қоршаған орта сапасын арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеу(жергілікті / аймақтық компоненттің негізінде)
	Геоэкологиялық жобалау	11.3.2.7 - қоршаған ортаның бұзылған аумақтарын қалпына келтіру жөнінде жобаларды ұсыну (жергілікті / аймақтық компоненттің негізінде)
3-тоқсан		
4. Геоэкономика		
4.1 Геоэкономика негіздері	Қазақстан Республика-сы аймақта-рының геоэкономи-калық жағдайы мен әлеуеті	11.4.1.1 - Қазақстан аймақтарын шаруашылығының салалық және аумақтық құрылымы мен экономикалық даму көрсеткіштері бойынша салыстырып талдау; 11.4.1.2 - Қазақстан аймақтарының экономикалық дамуын теңестіру жөнінде идеяларды ұсыну; 11.4.1.3 - Қазақстан аймақтарының экономикалық даму әлеуетін анықтау (өз аймағы негізінде); 11.4.1.4 - талдау негізінде Қазақстан аймақтарының экономикалық даму кедергілерін жою жөнінде ұсыныстар әзірлеу(өз аймағы мысалында)
	Геоэкономикалық даму стратегия-лары	11.4.1.5 - Қазақстан Республикасының аймақтарында қосымша құны жоғары өнімдер мен қызметтерді өндіру жөнінде бизнес-идеяларды ұсыну(өз аймағы негізінде); 11.4.1.6 - Қазақстан аймақтарын экономикалық тұрғыда дамыту жөнінде стратегиялардың жобаларын ұсыну(өз аймағы негізінде); 11.4.1.7 - Қазақстан өнімдерінің танымалдығын арттыру жөнінде шығармашылық идеяларды ұсыну
5. Геосаясат		
5.1 Геосаясат негіздері	Заманауи геосаяси үдерістер	11.5.1.1 - қазіргі заманның геосаяси үдерістерін түсіндіру
	Қазақстан-ның геосаяси жағдайы	11.5.1.2 - Қазақстанның геосаяси жағдайына кешенді баға беру
	Қазақстан-ның геосаяси қауіпсіздігі	11.5.1.3 - Қазақстан Республикасының геосаяси қауіпсіздігіне әсер ететін факторларды анықтау; 11.5.1.4 - Қазақстанның геосаяси қауіпсіздігін күшейту жөнінде ұсыныстарды әзірлеу
	Қазақстан-ның геосаяси интегра-циясы	11.5.1.5 - Қазақстанның дүниежүзі елдері мен дүниежүзілік және аймақтық ұйымдармен байланыстарын күшейту жөнінде ұсыныстар әзірлеу
4-тоқсан		
6. Елтану		
6.1 Дүниежүзі аймақтары	Дүниежүзі елдерін аймақтарға аудандасты-рудың қолданбалы	11.6.1.1 - дүниежүзін аймақтарға аудандастыру қажеттілігін аргументтер келтіріп түсіндіру; 11.6.1.2 - ғаламдану жағдайында тарихи-мәдени аймақтардың өзгеруін зерттеу арқылы болжау

	аспектілері	
	Дүниежүзі аймақтар картасында Қазақстанның орны	11.6.1.3 - Қазақстан Республикасының физикалық-географиялық, тарихи-географиялық, саяси-географиялық және геосаяси аймақтарында орналасуын анықтау; 11.6.1.4 - ғаламдану жағдайында Қазақстанның географиялық аймақтар картасындағы орнының өзгеруін зерттеу арқылы болжау
6.2 Дүниежүзі елдерін салыстыру	Қазақстан-ның халықара-лық салыстыру-лардағы орны	11.6.2.1 - жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін индекстер мен рейтингтердегі Қазақстан орнының динамикасын зерттеу (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында); 11.6.2.2 - Қазақстанның жиынтық көрсеткіштер бойынша есептелінетін рейтингтерде орналасқан орына әсер ететін географиялық, әлеуметтік, экономикалық және саяси факторларды анықтау (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында); 11.6.2.3 - көрсеткіштердің жиынтығы бойынша анықталған рейтингтер мен индекстерде есептердің қолданысымен Қазақстанның орнын жоғарлату жөнінде идеяларды ұсыну (таңдау бойынша бір рейтингтің мысалында)
	Өмір сүру деңгейін жоғарылатудағы азамат-тың орны	11.6.2.4 - елдің индекстер мен рейтингтерде орнын анықтағанда есепке алынатын өмір сүру деңгейінің жеке көрсеткіштерін жоғарлату жөнінде жеке азаматтың рөлін түсіндіру
	Қолданбалы елтану	11.6.2.5 - қолданбалы елтанушылық ақпараттың маңыздылығын, субъектілері мен тұтынушыларын анықтау; 11.6.2.6 - түрлі мақсатты аудиториялар үшін кешенді дүниежүзі елдерінің кешенді елтанушылық сипаттамаларды әзірлеу және шығармашылық түрде ұсыну (елдер мен ұсыну формасы – таңдау бойынша)
7. Адамзаттың ғаламдық проблемалары		
7.1 Ғаламдық проблемалар-ды шешу	Ғаламдық проблемаларды шешу жолдары	11.7.1.1 - ғаламдық проблемаларды шешу жөнінде әлемдік тәжірибені зерттеу; 11.7.1.2 - Қазақстанның аумағында көрініс тапқан ғаламдық проблемаларды анықтау; 11.7.1.3 - ғаламдық, оның ішінде Қазақстан аумағында байқалатын проблемалардың алдын алудың немесе шешудің өзіндік жобасын ұсыну

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 36-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 635-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына

(Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. Қазақ әдебиеті бағдарламасының мақсаты – білім алушыларды креативті ойлауға бағыттау. Олардың ойларын ауызша еркін жеткізуіне және жаза білуіне қолдау көрсету, дәлелдер келтіру, салыстыру және анализ жасау, бағалау дағдыларын қалыптастыру. Білім алушылар әдеби жанрларға эксперимент жасау арқылы драмалық шығарманы проза тілімен, прозаны поэзия тілімен жазу тәсілдерін меңгере алады.

3. "Қазақ әдебиеті" оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) "Қазақ әдебиеті" бағдарламасы білім алушылардың сауаттылығын, олардың әдеби және эстетикалық талғамдары мен сезімдерін дамыту, ойлау қабілеттері мен танымдық және коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру бағытында құрастырылған;

2) қазақ әдебиетінің құндылық ретіндегі болмысын, ұлттық мәдениеттегі маңызды орнын құрметтейді және бағалайды;

3) қазақ әдебиетінің мәдениетаралық қарым-қатынастағы рөлін, қазақ халқының қалыптасқан тарихын, алға қойған міндеттерін, мәселелерін, қарама-қайшылық пен қиындықтарын анықтайды және түсінеді;

4) түрлі жағдайларға бейімделе білу және өздігінен шешім қабылдау дағдыларын қалыптастырады;

5) заманауи, ғылыми және қоғамдық дамуға сәйкес дүниетанымын дамытады.

2-тарау. "Қазақ әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Қазақ әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;

11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі "Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 тіркелген).

5. "Қазақ әдебиеті" пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген: түсіну және жауап беру, анализ және интерпретация, бағалау және салыстырмалы анализ, сонымен қатар, дағдыларды қалыптастыратын бөлімшелерден тұрады. Бағдарламаның бұл бөлімі пән бойынша оқу мақсаттарынан тұрады.

6. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

көркем шығарма мазмұны мен пішіні;

әдеби шығарманың тұжырымдамасы;
көркем шығармадағы образ;
шығарма үзінділерімен жұмыс;
қазақ әдебиетіндегі ұлттық құндылықтардың әлемдегі орнын білу.

7. "Анализ және интерпретация" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

әдеби шығарманың композициясы;
автор бейнесі;
көркем шығарманың тілі;
шығармашылық жұмыс;
қазақ және әлем әдебиетіндегі құндылықтар.

8. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

тарихи және көркемдік құндылығы;
заманауилығы мен жаңашылдығы;
әдеби эссе;
әдеби сын.

9. Оқу пәнінің 10-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну, әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу, көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау, көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы мәселелермен байланыстыру, шығармадағы ұлттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу;

2) анализ және интерпретация: әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысы, шығармадағы автор стилі мен көркемдегіш құралдардың қызметін ашу, көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін қосып, шығармашылық жұмыс жазу, әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау, көркем шығармадағы көтерілген мәселелердің жаңашылдығына сыни тұрғыдан баға беру, шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу, шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу.

10. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) Абай Құнанбаев "Сегіз аяқ", "Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы", "Сабырсыз, арсыз, еріншек", "Қалың елім, қазағым, қайран жұртым", "Болыс

болдым, мінеки", "Лай суға май бітпес қой өткенге" өлеңдері; Он жетінші қарасөз, Отыз екінші қарасөз, "Ескендір" поэмасы;

2) Жүсіпбек Аймауытов "Ақбілек" романы;

3) Ә. Кекілбаев "Аңыздың ақыры" повесі;

4) М. Мағауин "Шақан - шері" романы;

5) Ш. Айтматов "Алғашқы ұстаз" повесі;

6) Ұ. Есдәулет "Біз түркілерміз";

7) Қ. Жұмаділов "Тағдыр" романы;

8) Ш.Құсайынов "Томирис" драмасы;

9) Ш. Мұртаза "Тәуекел той" әңгімесі.

11. Оқу пәнінің 11-сыныптағы базалық білім мазмұны:

1) түсіну және жауап беру: әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген ғаламдық мәселелерді терең түсіну, әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету, көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы мәселелермен байланыстырып, шығармашылық жұмыстарда қолдану, шығармадағы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу;

2) анализ және интерпретация: әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау, автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау, шығармадағы көркемдегіш құралдардың образ жасаудағы орны, көркем шығармадағы ғаламдық тақырыптарға креативті ой қосып, шығармашылық жұмыс жазу, қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау;

3) бағалау және салыстыру: шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау, көркем шығарманың жаңашылдығын ғаламдық тақырыптармен байланыстыра отырып, сыни тұрғыдан баға беру, шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу, шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын жазу.

12. Оқытылатын көркем шығармалар тізімі:

1) С. Сейфуллин "Сыр сандық" өлеңі;

2) І. Есенберлин "Қаһар" романы;

3) А. Сүлейменов "Бесатар" повесі;

4) С. Елубай "Жалған дүние" романы;

- 5) Қасым Аманжолов "Өзім туралы" өлеңі;
- 6) М. Әуезов "Абай жолы" роман-эпопеясы;
- 7) Т. Молдағалиев "Бауырлар" өлеңі;
- 8) Т.Әсемқұлов "Бекторының қазынасы" әңгімесі;
- 9) Эрнест Хемингуэй "Шал мен теңіз" повесі.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

13. Бағдарламада "оқыту мақсаттары" төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқыту мақсатының реттік саны.

1) түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Көркем шығарманың мазмұны мен пішіні	10.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну	11.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген ғаламдық мәселелерді терең түсіну
2. Әдеби шығарманың тұжырымдамасы	10.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу	11.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу
3. Көркем шығармадағы образ	10.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау	11.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету
4. Шығарма үзінділерімен жұмыс	10.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстыру	11.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстырып, шығармашылық жұмыстарда қолдану
5. Қазақ әдебиетіндегі ұлттық құндылықтардың әлемдегі орнын білу	10.1.5.1 шығармадағы ұлттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу	11.1.5.1 шығармадағы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу

2) анализ және интерпретация:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Әдеби шығарманың композициясы	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау
2. Автор бейнесі	10.2.2.1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын айқындау	11.2.2.1 автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау
3. Көркем шығарманың	10.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдау	11.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай

тілі		отырып, автор стилін анықтау
4. Шығармашылық жұмыс	10.2.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу	11.2.4.1 көркем шығармадағы ғаламдық тақырыптарға креативті ой қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу
5. Қазақ және әлем әдебиетіндегі құндылықтар	10.2.5.1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту	11.2.5.1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау

3) бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:		
	10-сынып	11-сынып
1. Тарихи және көркемдік құндылығы	10.3.1.1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау
2. Заманауилығы мен жаңашылдығы	10.3.2.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелердің жаңашылдығына сыни тұрғыдан баға беру	11.3.2.1 көркем шығарманың жаңашылдығын ғаламдық тақырыптармен байланыстыра отырып, сыни тұрғыдан баға беру
3. Әдеби эссе	10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу	11.3.3.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
4. Әдеби сын	10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу	11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын жазу

15. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

16. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Қазақ әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

10-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өлең	– Абай шығармашылығы "Сегіз аяқ", "Өлең – сөздің	Түсіну және	10.1.1.1 әдеби шығарманың

сөздің патшасы	патшасы, сөз сарасы", "Сабырсыз, арсыз, еріншек", "Қалың елім, қазағым, қайран жұртым", "Болыс болдым, мінеки", "Лай суға май бітпес қой өткенге" өлеңдері, он жетінші қарасөз, отыз екінші қарасөз, "Ескендір" поэмасы	жауап беру	сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; 10.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 10.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; 10.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстыру
		Анализ және интерпретация	10.2.2.1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын айқындау; 10.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдау; 10.2.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу; 10.2.5.1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 10.3.2.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелердің жаңашылдығына сыни тұрғыдан баға беру; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу
2-тоқсан			
Прозадағы көркем ой	Жүсіпбек Аймауытов "Ақбілек" романы, Ә. Кекілбаев "Аңыздың ақыры" повесі	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы

			идеялық мазмұнын терең түсіну; 10.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 10.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; 10.1.5.1 шығармадағы ұлттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу
		Анализ және интерпретация	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 10.2.2.1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысын айқындау; 10.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдау; 10.2.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу
3 -тоқсан			
Аңызбен өрілген көркем сөз	М. Мағауин "Шақан-шері" романы, Ш. Айтматов "Алғашқы ұстаз" повесі, Ұ. Есдәулетов "Біз түркілерміз"	Түсіну және жауап беру	10.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну; 10.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 10.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау; 10.1.5.1 шығармадағы ұлттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу
		Анализ және интерпретация	10.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау;

			<p>10.2.2.1 шығармадағы авторлық идеяның өмір шындығымен байланысы айқындау;</p> <p>10.2.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу;</p> <p>10.2.5.1 әлем және қазақ әдебиетіндегі құндылықтардың үндесуін талдап, өзіндік ой қорыту</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>10.3.2.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелердің жаңашылдығына сыни тұрғыдан баға беру;</p> <p>10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу;</p> <p>10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу</p>
4-тоқсан			
Заман, дәуір тұлғасы	Қ. Жұмаділов "Тағдыр" романы, Шахимардан Құсайынов "Томирис" драмасы, Ш. Мұртаза "Тәуекел той" әңгімесі	Түсіну және жауап беру	<p>10.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы идеялық мазмұнын терең түсіну;</p> <p>10.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді ұлттық мүдде тұрғысынан ашу;</p> <p>10.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау;</p> <p>10.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстыру</p>
		Анализ және интерпретация	<p>10.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау;</p> <p>10.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдау;</p> <p>10.2.4.1 көркем шығармадағы көтерілген мәселелерге талдау жасау арқылы өзіндік пікірін</p>

			қосып, шығармашылық жұмыс (әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу
		Бағалау және салыстыру	10.3.1.1 шығарманы мазмұндас туындылардың үлгілерімен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 10.3.3.1 шығарманың идеясын жалпыадамзаттық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 10.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас туындылармен салыстыра отырып, әдеби сын жазу

11-сынып:

Бөлім	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Тарихтың шертін пернесін	С. Сейфуллин "Сыр сандық" өлеңі, І. Есенберлин "Қаһар" романы, А. Сүлейменов "Бесатар" повесі	Түсіну және жауап беру	11.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген ғаламдық мәселелерді терең түсіну; 11.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 11.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету; 11.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстырып, шығармашылық жұмыстарда қолдану; 11.1.5.1 шығармадағы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу
		Анализ және интерпретация	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 11.2.2.1 автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау; 11.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау; 11.2.5.1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 11.3.2.1 көркем шығарманың жаңашылдығын ғаламдық тақырыптармен байланыстыра отырып, сыни тұрғыдан баға беру; 11.3.3.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу
2-тоқсан			
Пайым мен	Қасым Аманжолов	Түсіну және	11.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық

парасат	"Өзім туралы" өлеңі, С. Елубай "Жалған дүние" романы	жауап беру	құрылысын талдау арқылы көтерілген ғаламдық мәселелерді терең түсіну; 11.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 11.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету
		Анализ және интерпретация	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 11.2.2.1 автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау; 11.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау; 11.2.4.1 көркем шығармадағы ғаламдық тақырыптарға креативті ой қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу
		Бағалау және салыстыру	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын жазу
3-тоқсан			
Ғасырлық туынды	М. Әуезов "Абай жолы" романы-эпопеясы	Түсіну және жауап беру	11.1.1.1 әдеби шығарманың сюжеттік-композициялық құрылысын талдау арқылы көтерілген ғаламдық мәселелерді терең түсіну; 11.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 11.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету; 11.1.5.1 шығармадағы ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтардың әлемдік тақырыптармен үндестігін ашу
		Анализ және интерпретация	11.2.1.1 әдеби шығарманың композициясын жанрлық ерекшеліктерін айқындап, уақыт пен кеңістік тұрғысынан талдау; 11.2.2.1 автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау; 11.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау; 11.2.4.1 көркем шығармадағы ғаламдық тақырыптарға креативті ой қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең) жазу; 11.2.5.1 қазақ әдебиеті мен әлем әдебиетіндегі ортақ бағыт, әдеби ағым, жалпыадамзаттық құндылықтарды анықтау, талдау жасау
		Бағалау және салыстыру	11.3.1.1 шығарманы ғаламдық тақырыптармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын бағалау; 11.3.3.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын жазу
4-тоқсан			

Әдебиеттегі сын- сарын	Т. Молдағалиев "Бауырлар" өлеңі, Т.Әсемқұлов "Бекторының қазынасы" әңгімесі, Эрнест Хемингуэй "Шал мен теңіз" повесі	Түсіну және жауап беру	11.1.2.1 әдеби шығармадағы көтерілген мәселелерді қазіргі өмірмен байланыстырып, ұлттық мүдде тұрғысынан ашу; 11.1.3.1 көркем шығармадағы кейіпкерлер жүйесін жинақтау мен даралау арқылы өмір шындығын көрсету; 11.1.4.1 көркем шығармалардан алған үзінділерді ғаламдық тақырыптағы өзекті мәселелермен байланыстырып, шығармашылық жұмыстарда қолдану
		Анализ және интерпретация	11.2.2.1 автор бейнесінің шығарманың негізгі идеясымен байланысын айқындау; 11.2.3.1 шығармадағы көркемдегіш құралдар мен айшықтау амалдарының қызметін талдай отырып, автор стилін анықтау; 11.2.4.1 көркем шығармадағы ғаламдық тақырыптарға креативті ой қосып, шығармашылық жұмыс (эссе, әңгіме, өлең, әдеби және еркін тақырыптарға шығарма) жазу
		Бағалау және салыстыру	11.3.2.1 көркем шығарманың жаңашылдығын ғаламдық тақырыптармен байланыстыра отырып, сыни тұрғыдан баға беру; 11.3.3.1 шығарманың идеясын көркемдік-эстетикалық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазу; 11.3.4.1 шығарманы идеялық жағынан мазмұндас әлем әдебиеті үлгілерімен салыстыра талдап, әдеби сын жазу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 37-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 636-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы 10-11 сыныптарға арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Орыс әдебиеті" оқу пәні бағдарламасының мақсаты – өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі жетілдіруге ынталы адамның рухани құндылықтарын қалыптастыруға үлес қосу, шығарманың әлеуметтік-тарихи және рухани-эстетикалық аспектілерін есепке ала отырып, идеологиялық және көркем мазмұнды талдай алатын құзыретті, сын тұрғысынан ойлайтын оқырман тәрбиелеу.

3. "Орыс әдебиеті" оқу пәнін оқытудың негізгі міндеттері:

1) орыс әдебиетіне негізделген, қазақ және әлем әдебиетімен және мәдениетімен өзара байланысын ескере отырып, табысты әлеуметтік бейімделуге көмектесетін білім, дағды және қабілеттерді қалыптастыру;

2) патриотизмді, азаматтықты, "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясының негізінде көркем әдебиет арқылы белсенді өмірлік жағдайды қалыптастыру;

3) қазіргі әлемнің жаһандануы жағдайында әдебиеттің рухани мұра ретіндегі құндылығын түсінуді қалыптастыру;

4) сыни тұрғыдан талдау, салыстыру, жалпылау дағдыларын, ұқсастықтар мен себеп-салдарлық байланыстарды орнату, құбылыстарды жіктеу, логикалық және сыни пайымдаулар құру, шығармаларды талдау негізінде қорытындылар жасау дағдыларын жетілдіру;

5) оқудың рухани және зияткерлік қажеттілігін қалыптастыру, мәтінді сыни тұрғыдан оқу және түсіндіру дағдыларын жетілдіру, әрбір білім алушының шығармашылық қабілеттерін дамыту;

6) әртүрлі жанрдағы шығармалардың идеялық, көркем, әлеуметтік-тарихи және рухани-эстетикалық аспектілерін терең түсінуге негізделген қарым-қатынас дағдыларын дамыту;

7) зерттеу мәдениеті саласында құзыреттілік көрсете отырып, шығарманың мазмұнын, әдеби-сыни мақалаларды ауызша немесе жазбаша нысанда бағалау дағдыларын жетілдіру;

8) әдеби құбылыстарды контекстік тұрғыдан қарастыру, әдеби фактілерді салыстыру, аналогия жасау, әдеби параллельдер құру қабілеттерін жетілдіру.

2-тарау. "Орыс әдебиеті" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Орыс әдебиеті" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағатты;

2) 11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68сағатты құрайды.

5. "Орыс әдебиеті" пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бөлімдер біліктілік немесе қабілет, білім немесе түсінік күтілетін нәтижелер түрінде сыныпты оқыту мақсаттары бар бөлімшелерден тұрады.

6. Әрбір бөлімшеде реттік тәртіпті сақтап ұйымдастырылған оқыту мақсаттары мұғалімдерге өз жұмыстарын жоспарлауға және білім алушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ оларды келесі оқу кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді.

7. Оқу пәнінің мазмұны 3 бөлімнен тұрады: "Түсіну және жауап беру", "Анализ және түсіндіру", "Бағалау және салыстыру".

8. "Түсіну және жауап беру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) терминдерді түсіну;

2) көркем әдебиет шығармаларын түсіну;

- 3) жатқа оқу және дәйексөз келтіру;
 - 4) жоспар құру;
 - 5) мазмұндау;
 - 6) сұраққа жауап беру.
9. "Анализ және түсіндіру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) жанр;
- 2) тақырып және идея;
- 3) композиция;
- 4) эпизодтарды талдау;
- 5) кейіпкерлерді сипаттау;
- 6) әртүрлі формасындағы шығарманың көркем әлемі;
- 7) автор көзқарасы;
- 8) әдеби тәсілдер және көрнекі құралдар;
- 9) шығармашылық жазу.

10. "Бағалау және салыстыру" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) көркем әдебиет шығармаларын бағалау;
- 2) көркем әдебиет шығармаларын басқа өнер туындыларымен салыстыру;
- 3) әдеби шығармаларды салғастыру;
- 4) сөйлеуді бағалау.

3-тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан бөлімшедегі оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1 кодында "10" - сынып, "2" – бөлімшесі, "1" – оқыту мақсатының реттік саны.

түсіну және жауап беру:

Білім алушылар:		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1.Терминдерді түсіну	10.1.1 терминдерді түсіну: синкретикалық жанр, психологизм, полифония, әдеби үқсастық, фабула, драма	11.1.1 терминдерді түсіну: ретроспекция, күміс ғасыр, имажинизм, символизм, акмеизм, футуризм.
2.Көркем әдебиет шығармаларын түсіну	10.1.2 көркем шығарманың мазмұнын, оның мәселелерін түсіну, тыңдаған немесе оқылғанына сыни тұрғыдан өз көзқарасын білдіру	11.1.2 көркем шығарманың мазмұнын және оның әдеби процестегі рөлін түсіну, тыңдаған немесе оқылғанына сыни тұрғыдан өз көзқарасын білдіру
3.Жатқа оқу және дәйексөз келтіру	10.1.3 мәтіннен авторлық ұстанымды білдіруге байланысты дәйексөздерді, үзінділерді өз бетінше табу және жатқа оқу	11.1.3 мәтіннен авторлық ұстанымды білдірумен және проблемалармен байланысты дәйексөздер мен үзінділерді өз бетінше табу және жатқа оқу

4.Жоспар құру	10.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, шығарма жоспарын құру	11.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, сыни мақала, шығарма жоспарын құру
5.Мазмұндау	10.1.5 бейнелеу құралдарын пайдаланып мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау	11.1.5 автор ерекшелігін сақтап, мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау
6.Сұраққа жауап беру	10.1.6 тақырып, сюжет және бейне туралы өз пікірін білдіре, мәтіннің шығармасына сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру	11.1.6 тақырып, проблема және бейне жүйесі туралы өз пікірін білдіре, әдеби материалға сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру

анализ және интерпретация:

Білім алушылар:		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1.Жанр	10.2.1 жанр және оның белгілерін (роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологиялық роман), философиялық лириканың ерекшеліктерін анықтау	11.2.1 жанр және оның белгілерін (синкретикалық жанр), күміс ғасыр лирикасының ерекшеліктерін, әскери поэзия, бард әнін анықтау
2.Тақырып және идея	10.2.2 өз позициясын дәлелдеу және өзектілігіне байланысты ойын көрсету арқылы, шығарманың тақырыбы мен проблематикасын анықтау	11.2.2 мәтіннің көркем шығармалық ерекшеліктеріне сүйене отырып, шығарманың тақырыбы мен проблематикасын анықтау
3.Композиция	10.2.3 шығарманың идеясын ашуда композицияның рөлін, кейіпкерлердің бейнелерін анықтайды, сюжеттен тыс элементтердің мағынасын түсіндіреді	11.2.3 автордың ниетін ашуда (тематика, проблематика, кейіпкер бейнелері) композицияның рөлін анықтау
4.Эпизодтарды талдау	10.2.4 эпизодтарды талдау, олардың шығарма композициясындағы ролі мен орнын айқындау, идеологиялық және тақырыптық ойын ашуда эпизодтың маңыздылығын түсіндіру	11.2.4 эпизод ролін, көркем құралдар мен тәсілдерді талдау негізінде оның тақырыппен және шығарма проблемасымен байланысын анықтау
5. Кейіпкерлерді сипаттау	10.2.5 кейіпкерлердің жүйесінде ролі мен маңыздылығын айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау	11.2.5 шығарманың идеялық және тақырыптық мазмұнын ашудағы ролін айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау
6.Әр түрлі формасындағы шығарманың көркем әлемі	10.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау	11.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау
7.Автор көзқарасы	10.2.7 мәтіндегі мысалдарымен автордың позициясын түсіндіре отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау	11.2.7 автор позициясын өз ойымен салғастыра отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау
8.Әдеби тәсілдер және көрнекі құралдар	10.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру	11.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, көркем әдеби кеңістік пен уақыт, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру
9.Шығармашылық	10.2.9 әдеби материалдарға, әдеби	11.2.9 әдеби материалдарға және өмірлік

жазу	терминдерге сүйене, тура және бейнелі тілдерді пайдалана отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, аннотациялар) логикалық және дәйекті түрде жазу	тәжірибеге сүйене сүйене, тура және бейнелі тілдерді пайдалана, өзектілік жайлы өз ойын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, сыни мақалалар) логикалық және дәйекті түрде жазу
------	---	--

бағалау және салыстыру:

Білім алушылар:		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1.Көркем әдебиет шығармаларын бағалау	10.3.1 идеяға, кейіпкерге деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты оқырманға эстетикалық әсер ету тұрғысынан бағалау	11.3.1 мәтін проблематикасына деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты адамгершілік және эстетикалық құндылықтар, автор тәсілдері тұрғысынан сыни бағалау
2.Көркем әдебиет шығармаларын басқа өнер туындыларымен салыстыру	10.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру	11.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің, тақырыптардың, проблемалардың тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру
3.Әдеби шығармаларды салғастыру	10.3.3 оқырманға эстетикалық әсері тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру	11.3.3 оқырманға адамгершілік және эстетикалық құндылық тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін, автор позициясын түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру
4.Сөйлеуді бағалау	10.3.4 әдеби тақырып ашлуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлігі, тыңдаушы немесе оқырманға эмоционалдық әсер етуі және фактологиялық дұрыстығы бойынша ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (достар, сыныптастар) бағалау	11.3.4 әдеби тақырып ашлуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлігі, тыңдаушы немесе оқырман назарын аудару құралдары және фактологиялық дұрыстығы бойынша ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (достар, сыныптастар) бағалау

12. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

13. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру
деңгейінің қоғамдық-
гуманитарлық бағыттағы
10-11-сыныптарына арналған
"Орыс әдебиеті" пәнінен оқу
жүктемесі төмендетілген үлгілік
оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Орыс әдебиеті" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

10-сынып:

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Артық адамдар	1. А.С. Пушкин. "Евгений Онегин". 2. И.А. Гончаров "Обломов" (фрагменттер)	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	10.1.1 синкретикалық жанр, алтын ғасыр, Онегин строфасы, мотив, роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологизм, полифония, әдеби егіз, фабула терминдерін түсіну; 10.1.2 проблематикасын, сыни түсіндіріп, естігендеріне немесе оқығандарына деген көзқарасын білдіре отырып, көркем әдебиет шығармаларының мазмұнын түсіну; 10.1.3 мәтінде авторлық ұстанымға байланысты үзінділер мен цитаталарды өздігінен табу, мәнерлеп жатқа оқу; 10.1.5 бейнелеу құралдарын пайдаланып мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау; 10.1.6 тақырып, сюжет және бейне туралы өз пікірін білдіре, мәтіннің шығармасына сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	10.2.1 жанр және оның белгілерін (роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологиялық роман), философиялық лириканың ерекшеліктерін анықтау; 10.2.2 өз позициясын дәлелдеу және өзектілігіне байланысты ойын көрсету арқылы, шығарманың тақырыбы мен проблематикасын анықтау; 10.2.5 кейіпкерлердің жүйесінде рөлі мен маңыздылығын айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау; 10.2.7 мәтіндегі мысалдарымен автордың позициясын түсіндіре отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау
		Бағалау және салыстыру	10.3.1 идеяға, кейіпкерге деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты оқырманға эстетикалық әсер ету тұрғысынан бағалау
2-тоқсан			
Біздің уақыттың кейіпкерлері	1. М.Ю. Лермонтов. "Біздің уақыттың кейіпкерлері". 2. Ч.Т. Айтматов. "Жан пиди".	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	10.1.2 проблематикасын, сыни түсіндіріп, естігендеріне немесе оқығандарына деген көзқарасын білдіре отырып, көркем әдебиет шығармаларының мазмұнын түсіну; 10.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, шығарма жоспарын құру; 10.1.6 тақырып, сюжет және бейне туралы өз пікірін білдіре, мәтіннің шығармасына сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру

		Анализ және интерпретация	<p>10.2.2 өз позициясын дәлелдеу және өзектілігіне байланысты ойын көрсету арқылы, шығарманың тақырыбы мен проблематикасын анықтау;</p> <p>10.2.3 шығарманың идеясын ашуда композицияның рөлін, кейіпкерлердің бейнелерін анықтайды, сюжеттен тыс элементтердің мағынасын түсіндіреді;</p> <p>10.2.4 эпизодтарды талдау, олардың шығарма композициясындағы ролі мен орнын айқындау, идеологиялық және тақырыптық ойын ашуда эпизодтың маңыздылығын түсіндіру;</p> <p>10.2.5 кейіпкерлердің жүйесінде ролі мен маңыздылығын айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау;</p> <p>10.2.7 мәтіндегі мысалдарымен автордың позициясын түсіндіре отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау</p>
		Бағалау және салыстыру	<p>10.3.1 идеяға, кейіпкерге деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты оқырманға эстетикалық әсер ету тұрғысынан бағалау;</p> <p>10.3.3 оқырманға эстетикалық әсері тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру</p>
3-тоқсан			
Адам және құқық	1. Ф.М. Достоевский. "Қылмыс пен жаза". 2. Н.А. Островский "Жасаусыз қалыңдық".	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	<p>10.1.1 синкретикалық жанр, алтын ғасыр, Онегин строфасы, мотив, роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологизм, полифония, әдеби егіз, фабула терминдерін түсіну;</p> <p>10.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, шығарма жоспарын құру;</p> <p>10.1.5 бейнелеу құралдарын пайдаланып мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау</p>
		Анализ және интерпретация	<p>10.2.3 шығарманың идеясын ашуда композицияның рөлін, кейіпкерлердің бейнелерін анықтайды, сюжеттен тыс элементтердің мағынасын түсіндіреді;</p> <p>10.2.4 эпизодтарды талдау, олардың шығарма композициясындағы ролі мен орнын айқындау, идеологиялық және тақырыптық ойын ашуда эпизодтың маңыздылығын түсіндіру;</p> <p>10.2.5 кейіпкерлердің жүйесінде ролі мен маңыздылығын айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау;</p> <p>10.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау;</p> <p>10.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру;</p> <p>10.2.9 әдеби материалдарға, әдеби терминдерге сүйене,</p>

			тура және бейнелі тілдерді пайдалана отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, аннотациялар) логикалық және дәйекті түрде жазу
		Бағалау және салыстыру	10.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру; 10.3.3 оқырманға эстетикалық әсері тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру
4-тоқсан			
Отбасы құндылықтары	1. Л.Н. Толстой. "Соғыс және бейбітшілік". 2. А. В. Вампилов "Үлкен ұл".	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	10.1.1 синкретикалық жанр, алтын ғасыр, Онегин строфасы, мотив, роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологизм, полифония, әдеби егіз, фабула терминдерін түсіну; 10.1.3 мәтінде авторлық ұстанымға байланысты үзінділер мен цитаталарды өздігінен табу, мәнерлеп жатқа оқу
		Анализ және интерпретация	10.2.1 жанр және оның белгілерін (роман-эпопея, өлең түріндегі роман, психологиялық роман), философиялық лириканың ерекшеліктерін анықтау; 10.2 4 эпизодтарды талдау, олардың шығарма композициясындағы ролі мен орнын айқындау, идеологиялық және тақырыптық ойын ашуда эпизодтың маңыздылығын түсіндіру; 10.2.5 кейіпкерлердің жүйесінде ролі мен маңыздылығын айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау; 10.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау; 10.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру; 10.2.9 әдеби материалдарға, әдеби терминдерге сүйене, тура және бейнелі тілдерді пайдалана отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, аннотациялар) логикалық және дәйекті түрде жазу
		Бағалау және салыстыру	10.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру; 10.3.4 әдеби тақырып ашлуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлігі, тыңдаушы немесе оқырманға эмоционалдық әсер етуі және фактологиялық дұрыстығы бойынша ауызша және

11-сынып:

Тақырыптар	Оқытылатын шығармалар	Дағдылар	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Адам өзгеріс дәуірінде	1. Р. Брэдбери. "Улыбка". 2. Б.Л. Пастернак. "Доктор Живаго". 3. С.А. Есенин. Өлеңдер (мұғалім таңдауы бойынша). 4. А.А. Блок. Өлеңдер "Қорқынышты әлем" жинақтағынан, "Әдемі Леди туралы өлеңдер" циклынан, поэмалар (мұғалім таңдауы бойынша).	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	11.1.1 ретроспекция, күміс ғасыр, имажинизм, символизм, акмеизм, футуризм терминдерін түсіну; 11.1.2 сыни түсіндіріп, естігендеріне немесе оқығандарына деген көзқарасын білдіре отырып, әдеби процесте көркем әдебиет шығармаларының мазмұнын және оның ролін түсіну; 11.1.3 мәтінде авторлық ұстанымға және проблематикаға байланысты үзінділер мен цитаталарды өздігінен табу, мәнерлеп жатқа оқу; 11.1.6 тақырып, проблема және бейне жүйесі туралы өз пікірін білдіре, әдеби материалға сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру
		Анализ және интерпретация	11.2.1 жанр және оның белгілерін (синкретикалық жанр), күміс ғасыр лирикасының ерекшеліктерін, әскери поэзия, бард әнін анықтау; 11.2.4 эпизод ролін, көркем құралдар мен тәсілдерді талдау негізінде оның тақырыппен және шығарма проблемасымен байланысын анықтау; 11.2.5 шығарманың идеялық және тақырыптық мазмұнын ашудағы ролін айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау; 11.2.7 автор позициясын өз ойымен салғастыра отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; 11.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, көркем әдеби кеңістік пен уақыт, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру
		Бағалау және салыстыру	11.3.1 мәтін проблематикасына деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты адамгершілік және эстетикалық құндылықтар, автор тәсілдері тұрғысынан сыни бағалау
2-тоқсан			
Тоталитарлық режим дәуіріндегі	1. А. Н. Рыбаков "Арбат балалары". А.А. Ахматова. Поэзия.	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	11.1.2 сыни түсіндіріп, естігендеріне немесе оқығандарына деген көзқарасын білдіре отырып, әдеби процесте көркем әдебиет шығармаларының мазмұнын және оның ролін

адам	Е.И. Замятин "Біз".		түсіну; 11.1.3 мәтінде авторлық ұстанымға және проблематикаға байланысты үзінділер мен цитаталарды өздігінен табу, мәнерлеп жатқа оқу; 11.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, сыни мақала, шығарма жоспарын құру; 11.1.5 автор ерекшелігін сақтап, мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау
		Анализ және интерпретация	11.2.1 жанр және оның белгілерін (синкретикалық жанр), күміс ғасыр лирикасының ерекшеліктерін, әскери поэзия, бард әнін анықтау; 11.2.3 автордың ниетін ашуда (тематика, проблематика, кейіпкер бейнелері) композицияның ролін анықтау; 11.2.4 эпизод ролін, көркем құралдар мен тәсілдерді талдау негізінде оның тақырыппен және шығарма проблемасымен байланысын анықтау; 11.2.5 шығарманың идеялық және тақырыптық мазмұнын ашудағы ролін айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау; 11.2.7 автор позициясын өз ойымен салғастыра отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; 11.2.9 әдеби материалдарға және өмірлік тәжірибеге сүйене сүйене, тура және бейнелі тілдерді пайдалана, өзектілік жайлы өз ойын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, сыни мақалалар) логикалық және дәйекті түрде жазу
		Бағалау және салыстыру	11.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің, тақырыптардың, проблемалардың тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру
3-тоқсан			
Адамдардың тағдырындағы соғыс	1.В.В.Быков. "Сотников". 2. Б. Васильев. "Мұнда таңертең тыныштық орнады". 3.В.Л.Кондратьев. "Сашка" (мұғалім таңдауы бойынша). 4. Э.М. Ремарк. "Үш дос". 5.Соғыс лирикасы.	Түсіну және сұрақтарға жауап беру	11.1.2 сыни түсіндіріп, естігендеріне немесе оқығандарына деген көзқарасын білдіре отырып, әдеби процесте көркем әдебиет шығармаларының мазмұнын және оның ролін түсіну; 11.1.3 мәтінде авторлық ұстанымға және проблематикаға байланысты үзінділер мен

	<p>Д. С. Самойлов, Б.Ш. Окуджава, Н.А. Заболоцкий, А.Т. Твардовский, Е.А. Евтушенко, 6.В.С. Высоцкий (мұғалім таңдауы бойынша).</p>	<p>цитаталарды өздігінен табу, мәнерлеп жатқа оқу; 11.1.6 тақырып, проблема және бейне жүйесі туралы өз пікірін білдіре, әдеби материалға сілтеме жасай отырып, проблемалық сұраққа толық негізделген жауап беру</p>
	<p>Анализ және интерпретация</p>	<p>11.2.2 мәтіннің көркем шығармалық ерекшеліктеріне сүйене отырып, шығарманың тақырыбы мен проблематикасын анықтау; 11.2.5 шығарманың идеялық және тақырыптық мазмұнын ашудағы рөлін айқындай отырып, шығарма кейіпкерлерін сипаттау; 11.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау; 11.2.7 автор позициясын өз ойымен салғастыра отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау; 11.2.8 поэтикалық синтаксис фигуралары және бейнелеу құралдары, көркем әдеби кеңістік пен уақыт, бейне құру тәсілдері мен құралдарын талдау, оларды пайдалануда автордың мақсатын түсіндіру</p>
	<p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>11.3.1 мәтін проблематикасына деген өз көзқарастарын ауызша және жазбаша өтініштер түрінде түсіндіре отырып, жұмысты адамгершілік және эстетикалық құндылықтар, автор тәсілдері тұрғысынан сыни бағалау; 11.3.3 оқырманға адамгершілік және эстетикалық құндылық тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін, автор позициясын түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру</p>
4-тоқсан		
<p>Моральды таңдау тақырыбы</p>	<p>1. А.В. Вампилов. "Үйрек аулау". 2. М. Горький. "Изергиль кемпір". 3. Заманауи ақындардың моральды таңдау тақырыбында өлеңдері (Р. Рождественский, Е. Евтушенко, А. Вознесенский, Л. Мартынов, О. О. Сулейменов, Б. Канапьянов және т.б.).</p>	<p>Түсіну және сұрақтарға жауап беру</p> <p>11.1.1 ретроспекция, күміс ғасыр, имажинизм, символизм, акмеизм, футуризм терминдерін түсіну; 11.1.4 әдеби және еркін тақырып бойынша эссе, сыни мақала, шығарма жоспарын құру; 11.1.5 автор ерекшелігін сақтап, мазмұнды шығармашылық түрде қайта қарастыра отырып, шығарма мәтінін немесе эпизодты мазмұндау</p> <p>Анализ және интерпретация</p> <p>11. 2.3 определять роль композиции в раскрытии авторского замысла (тематики, проблематики, образов героев);</p>

		<p>11.2.5 характеризовать героев произведения, определяя их роль в раскрытии идейно-тематического содержания произведения;</p> <p>11.2.6 идеяны түрлі формада (қойылым, буктрейлер) көрсете отырып, көркем шығарма әлемін талдау;</p> <p>11.2.7 автор позициясын өз ойымен салғастыра отырып, проблемаларға, кейіпкерлерге деген автордың көзқарасын білдіру жолдарын анықтау;</p> <p>11.2.9 әдеби материалдарға және өмірлік тәжірибеге сүйене сүйене, тура және бейнелі тілдерді пайдалана, өзектілік жайлы өз ойын білдіре отырып, шығармашылық жұмыстарды (эссе, әдеби және еркін тақырып бойынша шығарма, сыни мақалалар) логикалық және дәйекті түрде жазу</p>
	<p>Бағалау және салыстыру</p>	<p>11.3.2 эмоциялық әсер дәрежесін бағалай, бейнелердің, тақырыптардың, проблемалардың тұтас қабылдауын қалыптастыратын әдістер мен тәсілдердің ұқсастықтары мен айырмашылығын сипаттай отырып, көркем әдеби шығармаларды басқа өнер шығармаларымен салыстыру;</p> <p>11.3.3 оқырманға адамгершілік және эстетикалық құндылық тұрғысынан жалпы және жеке ерекшеліктерін, автор позициясын түсіндіре отырып, шығармаларды (немесе үзінділерін) орыс, қазақ және әлем әдебиетімен салғастыру;</p> <p>11.3.4 әдеби тақырып ашлуының толықтығы мен тереңдігі, композициялық және стилистикалық бірлігі, тыңдаушы немесе оқырман назарын аудару құралдары және фактологиялық дұрыстығы бойынша ауызша және жазбаша мәлімдемелерді (достар, сыныптастар) бағалау</p>

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы " " _____
№ ____ бұйрығына 38-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 637-қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

Оқу бағдарламасы "Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім

және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 17669 болып тіркелген) сәйкес әзірленген.

2. "Алгебра және анализ бастамалары" пәнін оқыту мақсаты: жалпыадами және ұлттық негізде тұлғаның жалпы интеллектуалдық қасиеттерін дамытудың қажетті деңгейіне жетуіне, логикалық, абстрактты және ықтималдық ойлауды қалыптастыруға, әрі қарай оқытудың практикалық негізін құруға бағытталған алгебра және анализ бастамаларының базистік негізін сапалы игеруін қамтамасыз ету.

3. Міндеттері:

"Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімдері бойынша математикалық білім, білік және дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға жағдай жасау;

әртүрлі мәнмәтіндегі есептерді шешуде математикалық тілді және негізгі математикалық заңдарды қолдануға, сандық қатынастар мен кеңістіктік формаларды оқып білуге ықпал ету;

есептерді шешу мақсатында оқушылардың білімдерін математикалық модельдерді құруға және керісінше, шынайы процестерді сипаттайтын математикалық модельдерді суреттеп беруге бағыттау;

практикалық есептерді шешуде, алынған нәтижелерді бағалау мен олардың нақтылығын айқындауда лайықты математикалық әдістерді таңдап алу үшін логикалық және сыни тұрғыдан ойлауын, шығармашылық қабілеттерін дамыту;

коммуникативтік дағдыларын, оның ішінде, ақпаратты дұрыс және сауатты түрде беру, сонымен қатар түрлі ақпарат көздерінен, басылымдар мен электрондық құралдардан алынған ақпаратты қолдану қабілетін дамыту;

өздігінен және топта жұмыс істеуде қажетті тәуелсіздік, жауапкершілік, белсенділік, табандылық пен толеранттылық сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

математиканы оқыту процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту.

2-тарау. "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

4. "Алгебра және анализ бастамалары" пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 10-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат;

2) 11-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында – 68 сағат.

5. 10-сыныпқа арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 7-9-сыныптардағы алгебра курсы қайталау;

2) "Функция, оның қасиеттері және графигі". Функция және оның берілу тәсілдері. Функцияның графиктерін түрлендіру. Функцияның қасиеттері. Кері функция ұғымы. Күрделі функция;

3) "Тригонометриялық функциялар". Тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері. Арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс;

4) "Тригонометриялық теңдеулер мен теңсіздіктер". Қарапайым тригонометриялық теңдеулер. Тригонометриялық теңдеулерді шешу әдістері. Қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шешу;

5) "Ықтималдық". Оқиға ықтималдығы және оның қасиеттері. Ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелері;

6) "Туынды". Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегі. Функцияның нүктедегі және жиындағы үзіліссіздігі. Туындының анықтамасы. Туындыны табу ережелері. Туындының физикалық және геометриялық мағынасы. Функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуі. Күрделі функцияның туындысы. Тригонометриялық функциялардың туындылары;

7) "Туындының қолданылуы". Функцияның өсу және кему белгілері. Функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелері. Туындының көмегімен функцияны зерттеу және оның графигін салу. Функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндері;

8) "Кездейсоқ шамалар және олардың сандық сипаттамалары". Кездейсоқ шамалар. Дискретті және үздіксіз кездейсоқ шамалар. Дискретті кездейсоқ шамалардың сандық сипаттамалары;

9) 10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау.

6. 11-сыныпқа арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінің базалық білім мазмұны келесі тараулардан тұрады:

1) 10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау;

2) "Алғашқы функция және интеграл". Алғашқы функция және анықталмаған интеграл. Анықталмаған интеграл қасиеттері. Қисықсызықты трапеция және оның ауданы. Анықталған интеграл. Жазық фигуралар аудандары мен айналу денелерінің көлемдерін анықталған интеграл көмегімен есептеу;

3) "Дәреже және түбір. Дәрежелік функция". n -ші дәрежелі түбір және оның қасиеттері. Рационал көрсеткішті дәреже. Рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру. Иррационал өрнектерді түрлендіру. Дәрежелік функция, оның қасиеттері мен графигі. Нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысы мен интегралы;

4) "Иррационал теңдеулер". Иррационал теңдеулер. Иррационал теңдеулерді шешу әдістері;

5) "Көрсеткіштік және логарифмдік функциялар". Көрсеткіштік функция, оның қасиеттері мен графигі. Санның логарифмі және оның қасиеттері. Логарифмдік функция, оның қасиеттері мен графигі. Көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралы. Логарифмдік функцияның туындысы;

6) "Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер". Көрсеткіштік теңдеулер. Логарифмдік теңдеулер. Көрсеткіштік теңсіздіктер. Логарифмдік теңдеулер. Логарифмдік теңсіздіктер;

7) 10-11 сыныптардағы алгебра және анализ бастамалары курсы қайталау.

7. Оқу пәнінің мазмұны үш бөлімді қамтиды: "Алгебра", "Статистика және ықтималдықтар теориясы", "Математикалық модельдеу және анализ".

8. "Алгебра" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру,

2) Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары;

3) Тригонометрия.

9. "Статистика және ықтималдықтар теориясы" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Ықтималдықтар теориясының негіздері;

10. "Математикалық модельдеу және анализ" бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

1) Математикалық анализ бастамалары;

2) Математикалық тіл және математикалық модель;

3) Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару.

3 тарау. Оқыту мақсаттарының жүйесі

11. Бағдарламада оқыту мақсаттары кодтық белгімен берілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқыту мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 10.2.1.4. кодында "10" - сынып, "2.1" - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, "4" - оқу мақсатының реттік саны.

12. Білім алушыларға қойылатын мақсаттар:

1-бөлім. "Алгебра"		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Алгебралық өрнектер және оларды түрлендіру	10.1.1.	11.1.1.
		11.1.1.1 - n-ші дәрежелі түбір және n-ші дәрежелі арифметикалық түбірдің анықтамасын білу; 11.1.1.2 - n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін білу; 11.1.1.3 - рационал көрсеткішті дәреже анықтамасын және қасиеттерін білу;

		11.1.1.4 - алгебралық өрнектерді түрлендіру үшін рационал көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану; 11.1.1.5 - иррационал өрнектерді түрлендіруде n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін қолдану;
2. Теңдеулер және теңсіздіктер, олардың жүйелері және жиынтықтары	10.1.2.	11.1.2.
		11.1.2.1 - иррационал теңдеудің анықтамасын білу, оның мүмкін болатын мәндер жиынын анықтай алу; 11.1.2.2 - теңдеудің екі жағын n дәрежеге шығару әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.3 - айнымалыны алмастыру әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.4 - көрсеткіштік теңдеулерді шешу; 11.1.2.5 - көрсеткіштік теңсіздіктерді шешу; 11.1.2.6 - логарифмдік теңдеулерді шешу; 11.1.2.7 - логарифмдік теңсіздіктерді шешу;
3. Тригонометрия	10.1.3.	11.1.3.
	10.1.3.1 - тригонометриялық функциялар анықтамаларын, қасиеттерін білу және олардың графиктерін сала білу; 10.1.3.2 - тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен сала білу; 10.1.3.3 - арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс анықтамаларын білу және олардың мәндерін таба білу; 10.1.3.4 - құрамында кері тригонометриялық функциялары бар өрнектердің мәндерін табу; 10.1.3.5 - қарапайым тригонометриялық теңдеулерді шеше алу; 10.1.3.6 - тригонометриялық теңдеулерді көбейткіштерге жіктеу арқылы шеше алу; 10.1.3.7 - квадрат теңдеуге келтірілетін тригонометриялық теңдеулерді шеше алу; 10.1.3.8 - біртекті тригонометриялық теңдеулерді шеше алу; 10.1.3.9 - қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу;	
2-бөлім. "Статистика және ықтималдықтар теориясы"		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Ықтималдықтар	10.2.1.	11.2.1.
	10.2.1.1 - кездейсоқ оқиға ұғымын,	

теориясының негіздері	<p>кездейсоқ оқиға түрлерін білу және оларға мысалдар келтіру;</p> <p>10.2.1.2 - ықтималдықтар қасиеттерін қолданып, кездейсоқ оқиғалардың ықтималдығын есептеу;</p> <p>10.2.1.3 - ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелерін: * $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(B)$; * $P(A + B) = P(A) + P(B)$; * $P(A + B) = P(A) + P(B) - P(A \cdot B)$</p> <p>түсіну және қолдану;</p> <p>10.2.1.4 - кездейсоқ шаманың не екенін түсіну және кездейсоқ шамаларға мысалдар келтіру;</p> <p>10.2.1.5 - дискретті және үзіліссіз кездейсоқ шамалардың анықтамаларын білу және оларды ажырата алу;</p> <p>10.2.1.6 - кейбір дискретті кездейсоқ шамалардың үлестірім заңы кестесін құру;</p> <p>10.2.1.7 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімін, дисперсиясы мен орташа квадраттық (стандартты) ауытқуын есептеу;</p>	
3-бөлім. "Математикалық модельдеу және анализ"		
Бөлімше	10-сынып	11-сынып
1. Математикалық анализ бастамалары	<p>10.3.1.</p> <p>10.3.1.1 - функция анықтамасын және берілу тәсілдерін білу;</p> <p>10.3.1.2 - функция графигіне түрлендірулер орындай алу (параллель көшіру, сығу және созу);</p> <p>10.3.1.3 - функцияның берілген графигі бойынша оның қасиеттерін:</p> <p>1) функцияның анықталу облысы;</p> <p>2) функцияның мәндер жиыны;</p> <p>3) функцияның нөлдері;</p> <p>4) функцияның периодтылығы;</p> <p>5) функцияның бірсарындылық аралықтары;</p> <p>6) функцияның таңбатұрақтылық аралықтары;</p> <p>7) функцияның ең үлкен және ең кіші мәндері;</p> <p>8) функцияның жұптылығы, тақтылығы;</p>	<p>11.3.1.</p> <p>11.3.1.1 - алғашқы функция және анықталмаған интеграл анықтамаларын білу;</p> <p>11.3.1.2 - анықталмаған интеграл қасиеттерін білу және қолдану;</p> <p>11.3.1.3 - негізгі анықталмаған интегралдарды</p>

<p>9) функцияның шектелгендігі; 10) функция үзіліссіздігі; 11) функцияның экстремумдары сипаттай алу; 10.3.1.4 - кері функцияның анықтамасын білу және берілген функцияға кері функцияны табу және өзара кері функциялар графиктерінің орналасу қасиетін білу; 10.3.1.5 - функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегінің анықтамасын білу; 10.3.1.6 - үзіліссіз функцияның анықтамасын білу; 10.3.1.7 - функция туындысының анықтамасын білу және анықтама бойынша функцияның туындысын табу; 10.3.1.8 - тұрақты функцияның және дәрежелік функцияның туындыларын табу; 10.3.1.9 - дифференциалдаудың ережелерін білу және қолдану; 10.3.1.10 - функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін құрастыру; 10.3.1.11 - күрделі функцияның анықтамасын білу және оның туындысын табу; 10.3.1.12 - тригонометриялық функциялардың туындыларын табу; 10.3.1.13 - функцияның аралықта өсуінің (кемуінің) қажетті және жеткілікті шартын білу және қолдану; 10.3.1.14 - функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелерінің анықтамаларын және экстремумының бар болу шартын білу; 10.3.1.15 - функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелерін табу; 10.3.1.16 - туындының көмегімен функцияны зерттеу және оның графигін салу; 10.3.1.17 - функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндерін табу;</p>	<p>1. $\int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C, n \neq -1;$ 2. $\int \cos x dx = \sin x + C;$ 3. $\int \sin x dx = -\cos x + C;$ 4. $\int \frac{dx}{\cos^2 x} = \operatorname{tg} x + C;$ 5. $\int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\operatorname{ctg} x + C$</p>	<p>білу және оларды есептер шығаруда қолдану; 11.3.1.4 - қисық сызықты трапецияның анықтамасын білу; 11.3.1.5 - анықталған интеграл ұғымын білу және оны есептеу; 11.3.1.6 - қисық сызықты трапецияның ауданын табу үшін Ньютон-Лейбниц формуласын қолдану; 11.3.1.7-берілген сызықтармен шектелген жазық фигураның ауданын есептеу; 11.3.1.8 - айналу денесінің көлемін анықталған интеграл көмегімен есептеу формуласын білу және қолдану; 11.3.1.9 - дәрежелік функция анықтамасын білу және дәреже көрсеткішіне тәуелді дәрежелік функция графигін салу; 11.3.1.10 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысын табу ережелерін білу және қолдану; 11.3.1.11 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның алғашқы функциясын табу ережелерін білу және қолдану; 11.3.1.12 - көрсеткіштік функция анықтамасын, қасиеттерін білу және оның графигін салу; 11.3.1.13 - сан логарифмі, ондық және натурал логарифмдер анықтамаларын білу; 11.3.1.14 - логарифм қасиеттерін білу және оны логарифмдік өрнектерді түрлендіруде қолдану; 11.3.1.15 - логарифмдік функцияның анықтамасын, қасиеттерін білу және оның графигін салу; 11.3.1.16 - көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралын табу; 11.3.1.17 - логарифмдік функцияның туындысын табу;</p>
2.	10.3.2.	11.3.2.

Математикалық тіл және математикалық модель	10.3.2.1 - туындының геометриялық мағынасын білу және қолдану; 10.3.2.2 - туындының физикалық мағынасын білу және қолдану;	
3. Математикалық модельдеудің көмегімен есептер шығару	10.3.3. 10.3.3.1 - функцияның ең үлкен (ең кіші) мәндерін табуға байланысты есептер шығару;	11.3.3.

13. Осы оқу бағдарламасы қосымшада берілген жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасының Ұзақ мерзімді жоспарына сәйкес жүзеге асырылады.

14. Тоқсандағы бөлімдер және бөлімдер ішіндегі тақырыптар бойынша сағат сандарын бөлу мұғалімнің еркіне қалдырылады.

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасына қосымша

Жалпы орта білім беру деңгейінің қоғамдық-гуманитарлық бағыттағы 10-11-сыныптарына арналған "Алгебра және анализ бастамалары" пәнінен оқу жүктемесі төмендетілген үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша Ұзақ мерзімді жоспар

1) 10-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
7-9-сыныптардағы алгебра курсына қайталау		
Функция, оның қасиеттері және графигі	Функция және оның берілу тәсілдері	10.3.1.1 - функция анықтамасын және берілу тәсілдерін білу;
	Функциялардың графиктерін түрлендіру	10.3.1.2 - функция графигіне түрлендірулер орындай алу (параллель көшіру, сығу және созу);
	Функция қасиеттері	10.3.1.3- функцияның берілген графигі бойынша оның қасиеттерін: 1) функцияның анықталу облысы; 2) функцияның мәндер жиыны; 3) функцияның нөлдері; 4) функцияның периодтылығы; 5) функцияның бірсарындылық аралықтары;

		6) функцияның таңбатұрақтылық аралықтары; 7) функцияның ең үлкен және ең кіші мәндері; 8) функцияның жұптылығы, тақтылығы; 9) функцияның шектелгендігі; 10) функция үзіліссіздігі; 11) функцияның экстремумдары сипаттай алу;
	Кері функция ұғымы	10.3.1.4 - кері функцияның анықтамасын білу және берілген функцияға кері функцияны табу және өзара кері функциялар графиктерінің орналасу қасиетін білу;
Тригонометриялық функциялар	Тригонометриялық функциялар, олардың қасиеттері мен графиктері	10.1.3.1 - тригонометриялық функциялар анықтамаларын, қасиеттерін білу және олардың графиктерін сала білу; 10.1.3.2 - тригонометриялық функциялардың графиктерін түрлендірулер көмегімен сала білу;
	Арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс	10.1.3.3 - арксинус, арккосинус, арктангенс, арккотангенс анықтамаларын білу және олардың мәндерін таба білу; 10.1.3.4 - құрамында кері тригонометриялық функциялары бар өрнектердің мәнін табу;
2-тоқсан		
Тригонометриялық теңдеулер мен теңсіздіктер	Қарапайым тригонометриялық теңдеулер	10.1.3.5 - қарапайым тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;
	Тригонометриялық теңдеулерді шешу әдістері	10.1.3.6 - тригонометриялық теңдеулерді көбейткіштерге жіктеу арқылы шеше алу; 10.1.3.7 - квадрат теңдеуге келтірілетін тригонометриялық теңдеулерді шеше алу; 10.1.3.8 - біртекті тригонометриялық теңдеулерді шеше алу;
	Қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шешу	10.1.3.9 - қарапайым тригонометриялық теңсіздіктерді шеше алу
Ықтималдық	Оқиға ықтималдығы және оның қасиеттері	10.2.1.1 - кездейсоқ оқиға ұғымын, кездейсоқ оқиға түрлерін білу және оларға мысалдар келтіру; 10.2.1.2 - ықтималдықтар қасиеттерін қолданып, кездейсоқ оқиғалардың ықтималдығын есептеу;
	Ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелері	10.2.1.3 - ықтималдықтарды қосу және көбейту ережелерін: * $P(A \cdot B) = P(A) \cdot P(B)$; * $P(A + B) = P(A) + P(B)$; * $P(A + B) = P(A) + P(B) - P(A \cdot B)$ түсіну және қолдану;
3-тоқсан		
Туынды	Функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегі	10.3.1.5 - функцияның нүктедегі және шексіздіктегі шегінің анықтамасын білу;
	Функцияның нүктедегі және жиындағы үзіліссіздігі	10.3.1.6 - үзіліссіз функцияның анықтамасын білу;
	Туындының анықтамасы	10.3.1.7 - функция туындысының анықтамасын білу және анықтама бойынша функцияның туындысын табу;

	Туындыны табу ережелері	10.3.1.8- тұрақты функцияның және дәрежелік функцияның туындыларын табу; 10.3.1.9 - дифференциалдаудың ережелерін білу және қолдану;
	Туындының физикалық және геометриялық мағынасы	10.3.2.1 - туындының геометриялық мағынасын білу; 10.3.2.2 - туындының физикалық мағынасын білу;
	Функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуі	10.3.1.10 - функция графигіне жүргізілген жанаманың теңдеуін құрастыру;
	Күрделі функцияның туындысы	10.3.1.11 - күрделі функцияның анықтамасын білу және оның туындысын табу;
	Тригонометриялық функциялардың туындылары	10.3.1.12 - тригонометриялық функциялардың туындыларын табу;
Туындының қолданылуы	Функцияның өсу және кему белгілері	10.3.1.13 - функцияның аралықта өсуінің (кемуінің) қажетті және жеткілікті шартын білу және қолдану;
	Функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелері	10.3.1.14 - функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелерінің анықтамаларын және экстремумының бар болу шартын білу; 10.3.1.15 - функцияның кризистік нүктелері мен экстремум нүктелерін табу;
	4-тоқсан	
Туындының қолданылуы	Туындының көмегімен функцияны зерттеу және оның графигін салу	10.3.1.16 - туындының көмегімен функция қасиеттерін зерттеу және оның графигін салу;
	Функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндері	10.3.1.17 - функцияның кесіндідегі ең үлкен және ең кіші мәндерін табу; 10.3.3.1 - функцияның ең үлкен (ең кіші) мәндерін табуға байланысты есептер шығару;
Кездейсоқ шамалар және олардың сандық сипаттамалары	Кездейсоқ шамалар.	10.2.1.4 - кездейсоқ шаманың не екенін түсіну және кездейсоқ шамаларға мысалдар келтіру;
	Дискретті және үздіксіз кездейсоқ шамалар	10.2.1.5 - дискретті және үзіліссіз кездейсоқ шамалардың анықтамаларын білу және оларды ажырата алу; 10.2.1.6 - кейбір дискретті кездейсоқ шамалардың үлестірім заңы кестесін құру;
	Дискретті кездейсоқ шамалардың	10.2.1.7 - дискретті кездейсоқ шаманың математикалық күтімін, дисперсиясы мен орташа квадраттық (стандартты) ауытқуын есептеу;

сандық
сипаттамалары

10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсың қайталау

2) 11-сынып

Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімінің мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
10-сыныптағы алгебра және анализ бастамалары курсың қайталау		
Алғашқы функция және интеграл	Алғашқы функция және анықталмаған интеграл. Анықталмаған интеграл қасиеттері	<p>11.3.1.1 - алғашқы функция және анықталмаған интеграл анықтамаларың білу; 11.3.1.2 - анықталмаған интеграл қасиеттерін білу және қолдану; 11.3.1.3 - негізгі анықталмаған интегралдарды</p> $1. \int x^n dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C, n \neq -1;$ $2. \int \cos x dx = \sin x + C;$ $3. \int \sin x dx = -\cos x + C;$ $4. \int \frac{dx}{\cos^2 x} = \operatorname{tg} x + C;$ $5. \int \frac{dx}{\sin^2 x} = -\operatorname{ctg} x + C$ <p>білу және оларды есептер шығаруда қолдану;</p>
	Қисықсызықты трапеция және оның ауданы. Анықталған интеграл.	<p>11.3.1.4 - қисықсызықты трапецияның анықтамасың білу; 11.3.1.5 - анықталған интеграл ұғымың білу және оны есептеу; 11.3.1.6 - қисықсызықты трапецияның табу үшін Ньютон-Лейбниц формуласың қолдану;</p>
	Жазық фигуралар аудандары мен айналу денелерінің көлемдерің анықталған интеграл көмегімен	<p>11.3.1.7- берілген сызықтармен шектелген жазық фигураның ауданың есептеу; 11.3.1.8 - айналу денесінің көлемің анықталған интеграл көмегімен есептеу формуласың білу және қолдану;</p>

	есептеу	
2-тоқсан		
Дәреже мен түбір. Дәрежелік функция	n-ші дәрежелі түбір және оның қасиеттері	11.1.1.1 - n-ші дәрежелі түбір және n-ші дәрежелі арифметикалық түбірдің анықтамасын білу; 11.1.1.2 - n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін білу;
	Рационал көрсеткішті дәреже	11.1.1.3 - рационал көрсеткішті дәреже анықтамасын және қасиеттерін білу;
	Рационал көрсеткішті дәрежесі бар өрнектерді түрлендіру	11.1.1.4 - алгебралық өрнектерді түрлендіру үшін рационал көрсеткішті дәреже қасиеттерін қолдану;
	Иррационал өрнектерді түрлендіру	11.1.1.5 - иррационал өрнектерді түрлендіруде n-ші дәрежелі түбір қасиеттерін қолдану;
	Дәрежелік функция, оның қасиеттері мен графигі	11.3.1.9 - дәрежелік функция анықтамасын білу және дәреже көрсеткішіне тәуелді дәрежелік функция графигін салу;
Иррационал теңдеулер	Нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысы мен алғашқы функциясы	11.3.1.10 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның туындысын табу ережелерін білу және қолдану; 11.3.1.11 - нақты көрсеткішті дәрежелік функцияның алғашқы функциясын табу ережелерін білу және қолдану;
	Иррационал теңдеулер. Иррационал теңдеулерді шешу әдістері	11.1.2.1 - иррационал теңдеудің анықтамасын білу, оның мүмкін болатын мәндер жиынын анықтай алу; 11.1.2.2 - теңдеудің екі жағын n дәрежеге шығару әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу; 11.1.2.3 - айнымалыны алмастыру әдісі арқылы иррационал теңдеулерді шеше алу;
3-тоқсан		
Көрсеткіштік және логарифмдік функциялар	Көрсеткіштік функция, оның қасиеттері мен графигі	11.3.1.12 - көрсеткіштік функция анықтамасын, қасиеттерін білу және оның графигін салу;
	Сан логарифмі және оның қасиеттері	11.3.1.13 - сан логарифмі, ондық және натурал логарифмдер анықтамаларын білу; 11.3.1.14 - логарифм қасиеттерін білу және оны логарифмдік өрнектерді түрлендіруде қолдану;
	Логарифмдік функция, оның қасиеттері мен графигі	11.3.1.15 - логарифмдік функцияның анықтамасын, қасиеттерін білу және оның графигін салу
	Көрсеткіштік функцияның туындысы мен	11.3.1.16 - көрсеткіштік функцияның туындысы мен интегралын табу;

	интегралы	
	Логарифмдік функцияның туындысы	11.3.1.17 - логарифмдік функцияның туындысын табу;
Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер	Көрсеткіштік теңдеулер	11.1.2.4 - көрсеткіштік теңдеулерді шешу;
	Көрсеткіштік теңсіздіктер	11.1.2.5 - көрсеткіштік теңсіздіктерді шешу;
	4-тоқсан	
Көрсеткіштік және логарифмдік теңдеулер мен теңсіздіктер	Логарифмдік теңдеулер	11.1.2.6 - логарифмдік теңдеулерді шешу;
	Логарифмдік теңсіздіктер	11.1.2.7 - логарифмдік теңсіздіктерді шешу;
10-11 сыныптардағы алгебра және анализ бастамалары курсының қайталау		